503

Digitized by Google

Digitized by Google

DECISIONES CONSISTORII SACRÆ REGIÆ CONSCIENTIÆ REGNI SICILIÆ,

IN QUIBUS, PRÆTER VARIOS ET QUOTIDIANOS in foro caſus, graviſsimæ Doctorum Controverſiæ componuntur,

Et quamplurimæ per totum Jus ſparſæ Leges brevi quadam & perſpicua methodo exactè ac luculenter explicantur;

Authore

DON GARSIA MASTRILLO,

Cæſarei, Pontificiiq; Juris Doctore:

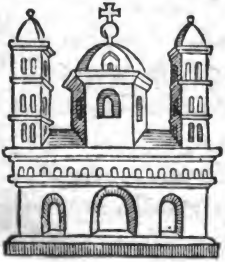
Et in eodem Supremo Tribunali Judice, Regioq; S.R.C. Conſiliario.

His accedit RESPONSUM ejusdem pro Matre, Clariſſimorum J.U.DD. calculis firmatum, In materia Prælationis vaſſallorum contra Dominum.

Cum Summariis, Argumentis, nec non Indice verborum juxtà, ac rerum notabilium locupletiſſimo.

Cum privilegio S. Cæſareæ Majeſtatis ad Sexennium.

BIBL. SEC. COLL. ROM. SOC. IESV

SPIRÆ, Typis Heliæ Kembachij, Anno M. DC. XV.

Digitized by Google

Digitized by Google

ADMODUM REVERENDO, CLARISSIMO, CONSVLTISSIMOQUE VIRO, DN. GEORGIO HAILG,

J. U. D. Reverendiſſimi ac Illuſtriſsimi Principis & Domini, Domini PHILIPPI CHRISTOPHORI Epiſcopi Spirenſis: & Præpoſiti Weiſſenburgenſis: nec non Cæſareæ Majeſtatis à Conſiliis, & ejusdem Imperialis Cameræ judicii Judicis &c. in ſpiritualibus Vicario generali, Reverendorumq; ac Nobilium Dominorum Archidiaconorum Spirenſium: Officiali &c. laudabilisq; Eccleſiæ in Ottersweiher Rectore vigilantiſsimo.

INter varia utriusq; juris interpretandi genera R. D. Vicarie, quod thematicum vocant, hoc eſt, factorum themata proponit, explicat, atq; decidit, doctiſsimis & tam in Schola, quam foro exercitatiſsimis hujus ætatis viris, quibusdam præ reliquis placuiſſe video: Nam & apta eidem ineſt atq; conciſa brevitas, qua gaudent moderni, & facto-

Digitized by Google

rum indies incidentium varietate atq; novitate delectat, & ſummam etiam utilitatem iis, qui in foro verſantur, fructuoſiſſimis ſuis deciſionibus adfert; Quæ res facit, ut Deciſionibus Don Garſiæ Maſtrilli Pontificij Cæſareiq; Juris Doctoris, obſervatis amplius quam aliis, quæ paſſim circumferuntur, hodie tribuatur, tantamq; obtineant in dubiis controverſiis & gravioribus auctoritatem, ut Communi Doctorum ſententiæ ſæpe præferantur. Quapropter operæpretium duxi, præfatas Deciſiones ſumptibus ac impenſis propriis typis divulgare, tuæq; R. in cujus favorem hac occaſione quaſi per feneſtram irrepere quibo, eâ, qua par eſt, animi obſervantia, dedicare & conſecrare volui, obnixè rogans, ut R. T. hocce munuſculum chartaceum (dum alia hoc tempore voluntatis meæ & obſervantiæ declarandæ facultas non datur) fronte ſerena, & vultu benigno accipiat, ſubq; ſuo patrocinio tueatur. DEVS OPT. MAX. R. T. quam diutiſſimè ſervet incolumem. Spiræ 20. Auguſti, Anno 1614.

R. T.

Obſervantiſsimus & addictiſsimus

Helias Kembachius.

Digitized by Google

D. PETRVS CORSETTVS
REGIVS CONSILIARIVS
Authoris Conſanguineus,

Ad Lectores.

SENTENTIA philoſophorum eſt, eorumq; Principis Ariſtotelis; hominem ipſum ejus rei cauſa in hanc lucem eſſe à natura productum, ut ſeipſum, resq; univerſas ipſius gratia genitas, earumq; uſus, commoditatesque aſsiduè contemplaretur; ſimul atque ſupremi opificis potentiam, ac ſapientiam, in efficiendo; bonitatem in ſervando admiraretur: ut hujusmodi admiratione, deſiderio quodam, animiq; cupiditate, hæc imitari, genitoriq; tandem ſimilem fieri, raperetur. Deinde vero ut aliis prodeſſet, communes utilitates in propatulo afferret; ſociatam hanc hominum inter ſe conjunctionem ſtudioſa, ac laudabili actione tueretur; ſibique non tantum propinquos, & amicos, ſed patriam, Remp. univerſumq; deniq; humanum genus ad ſui omnem conatum benevolentia, omnique officiorum permutatione tum artibus, tum opera, tum facultatibus, tum ſcientiis devinceret, atq; conjungeret. Hinc Cicero 1. de officiis, ex ſententia Stoicorum ajebat; Quæ in terris gigni, omnia ad uſum hominum creari; homines autem hominum cauſa eſſe generatos; ut ipſi inter ſe aliis alii prodeſſe poſſint. Hujus naturæ negotii ſolertes dicuntur executores, hi qui Plutarchi ſententiæ aſſentientes (haud recte dici, ita vive, ut nemo te ſentiat vixiſſe) ardentis animi calcaribus agitati, nullis parcendo laboribus noctesq vigiles traducendo officia, eorumq; ſtudia tenſis nervis ad eas dirigunt actiones, quibus ſibi ipſis immortalem gloriam comparare cæteriſq; mortalibus prodeſſe valeant. Quæ cum multæ ſint, reperianturq; ſcopum iſtum attingentes, eæ tamen è ſapientum præſcripto præſtantiores videntur, quæ ad fœlicitatem, & beatitudinem inter homines introducendam ordinantur. Hæc ſummum bonum eſt, ultimus finis, propter quem omnes alii fines expetuntur: & ut tradit Ariſt. 1.

):(3 Ethic.

Digitized by Google

Ethic. præſtantior. Finis qui rationem architectonicam ſubit, omnibus aliis nobilior eſt; dum illius gratia omnes alii deſiderantur, atqui hujusmodi cum ſit civilis facultatis finis: utitur enim illa oratoria, militari, cæterisq; practicis facultatibus, quoties earum opera, ut leges ferat, deſiderat, aut quid agendum præcipiat ordinando, imperando, modumq; præſcribendo. Speculativis autem ut ſint, vel non ſint, addiſcantur, vel non addiſcantur in civitate; adeo ut civilis doctrina, uti architectonica facultates omnes, atque ſcientias ad finem humanum, quem aſſentientibus omnibus, eſſe bene vivere, & bene operari, nemo eſt, qui ignoret, in ſe contineat. Fatendum quidem erit, eos, qui Jurisprudentiæ navant ſtudium, quo glorioſiſſimos, eo mortalibus fructuoſiſſimos cenſendos eſſe; quippe quæ non voluptates, non privata corporis, aut fortunæ, ſed totius humanæ ſocietatis bona conſectatur, quæve in civili ſocietate verſans fœlicitatem, cujus gratia ea eſt conſtituta, conſervare, cuſtodiréque nitatur. Enimvero Jureconſulti actiones humanas, nempe juſtas, & injuſtas, legitimas, atq; illegitimas, quibus vel præmia, & honores, vel pœnas, & ſupplicia decernant, contemplantur, à legislatore præcepta, diligenti, prudentiq; interpretatione explicant; quæq; ab eodem propter temporis, & caſuum perpetuam variationem omiſſa fuere: ex ſimilibus, iisdemq; caſibus adjungunt, mentemq; legislatoris, ipſarumque legum perſpicue aperiunt: exinde iuſtitiam politicam, & æqualitatem in Republ. introducentes, ut cives fœlicitatem illam adipiſcantur, in cauſa ſunt. Quandoquidem finem, ſcopumq; ad quos eorum ſtudia ordinantur, tum ipſimet legalis ſcientiæ profeſſores, tum philoſophi ſub ratione perfectionis concipientes, alii tranquillitatem Reipubl. alii iuſtitiæ, ſeu (ut Cicero inquit) legitimæ, & uſitatæ in rebus, cauſisq; civium, æqualitatis conſervationem: nonnulli in legibus interpretandis, & æquitate populo explicandis conſtituerunt. Hæc quidem ideo perfectionem quandam dicunt, quia cum adſunt, ſocietatem civilem cuſtodiant; cum vero abſunt, corrumpant, diſſolvantque. Cum itaq; finis, perfectio, & bonum reciproca ſint, ob idq; recte di-

cte dixerit Ariſt. bonum eſſe, quod omnia appetunt, quia bonum eſt finis,& expetibile,& expetibile eſt finis,& bonum. Et Jureconſulti finem nullum alium eſſe quam iuſtitiæ conſervationem, illiuſque adeptionem, æquitatisq; in rebus, cauſisq; civilibus ex recta, & legitima interpretatione, reſponſioneq; reſultantem: opinetur Cicer.1.de orat. inquiens iuri civili nullum aliud propoſitũ eſſe quam legitimæ atque uſitatæ in rebus,cauſiſq; civium æqualitatis conſervationem: neq; enim æqualitatis conſervatio aliud eſt, quam iuſtitia ad quam omnis legum diſciplina præordinatur, dirigiturque. Perſuadendum nobis erit iſtiusmodi diſciplinæ profeſſores ſummum bonum ſectari, quod per ſe, & propter ſe, atque etiam primo expetatur; nimirum æqualitatis legitimæ conſervationem: enimvero quidquid à legumlatoribus, vel à iureconſultis deliberationis, atq; conſilii ſuſcipitur, id omne iuſtitiæ gratia fit, ad quam aliarum rerum uſus commoditatesq; & opportunitates per ſe, ac primo diriguntur. Verum quia quod ſuapte natura bonum, ac per ſe illud quidem expetibile eſt, ac movendi, alliciendiq; ad ſe vim habens, idcirco evenit ut illiusmodi bonum Jureconſultum moveat, ad ſeq; ſua bonitate advocet, idemq; appetat, ut acquirat, acquiſitoq; fruatur, Sed enim cum ſatis non fiat artifici, mente hoc bonum, vel ipſius ideam gerere, multoque magis eidem ſit enitendum, ut & in alio adipiſcatur, & fruatur: quemadmodum ædificator ſola domus idea mente formata, & concluſa contentus non extat, ſed eadem extra ſe cupit potiri, opusq; aliquod inhabitantium commoditatibus inſerviens, ac revera exiſtens poſt ſe relinquere. Itemq; & medicus, non tantum ſanitatis formam animo concipit, verùm etiam illam extra ſe in alio, ut in corpore humano efficiat conſervet, vel amiſſam revocet, procurat: pari ergo ratione Jureconſulto deſiſtendum, quieſcendum, nec quidem erit, ob juſtitiæ imaginem mente, ac intelligentia in ſe formatam, niſi quoq; extra ſe, & in alio, hoc eſt, in civili ſocietate, cujus ipſe eſt cuſtos, potiri, ac frui perſpexerit, tũ vero ob id maxime, quod cũ reliquæ virtutes, habituſq; fere univerſi in homine potiſſimũ ſpectẽtur, ipſiusq; qui agit ſint perfectiones:

Juſtitia vero civilis ad alterum referatur, & alienum bonum, nimirum ſocietatis exiſtat. Id quidem efficiet ſi leges conditas, & conſtitutas interpretetur. Hoc conſilio author noſter, ſi quid otii à publicis muneribus nanciſcitur, id in Reipubl. ſalutem, omniumque mortalium gratiam conterit. Studiorum ſuorum quanta ſit utilitas, quantave dignitas, præclarum, & grave tribuit Germania teſtimonium. Statim atq; in Petri de Gregorio tractatus, lucubrationes transegiſſe montes perſpexit, eas ſub prælo habere voluit. Cumulatiſſime attâmen omnium expectationi ſatis feciſſe haud crediderat, ab incuria ſcribentium, tractatus Gregorianos vindicaſſe, illosque ne alienis unquam ſordibus obſoleſcerent, additionum ſplendore nitentes typis mandari curaſſe, ni ſatis curioſe factum ad invictiſſimi Regis noſtri indulgentiam commentarium divulgaſſet. Nunc vero ad ſtudioſorum commoda quam viam munit, quod iter affectat videtis, dum iis augmento maximo coaugmentat, hos labores. Enimvero genus hoc ſcribendi in legali palæſtra eximium abſolutúmve reputare debemus. In eo quidem univerſis jurisprudentiæ habitus exercitatio proponitur; ad cujus comprobationem Peripateticæ familiæ principis authoritatem aſſumamus; ipſe enim lib.1. de part. animal. nobis ſcriptum reliquit, in omni ſcientia, & in omni diſciplina, quæ ordine, & methodo procedit, ſive nobilioris ſit ordinis, ſive ignobilioris reperiatur conditionis, duos habitus eſſe poſſe, quorum alter rei ipſius ſit ſcientia; cum videlicet ex veris, & immediatis procedit cauſis, univerſam ipſius rei eſſentiam declarantibus. Alter vero peritia quædam, quæ ex univerſalioribus, ac probabilibus poſſit de qualibet re ſuam ferre ſententiam, & perſpicaciter, & appoſite judicare, ratione adjuncta, utrum recte, an ſecus in medium ſint adducta, factave. Poſterioris habitus eſt prudentia, cujus pars eſt jurisprudentia; Quandoquidem etiam mihi perſuaſum eſſe velim ut credatis, jurisprudentiam non dici habitum ſcientificum. Ariſt. enim in lib. Poſt. Analyt. ait, cujus ſimpliciter eſt ſcientia, hoc impoſſibile aliter ſe habere; habitus ex propoſitionibus propriis, veris, neceſſariis, primis, proximis, notioribus, ad di-

ad divinarum, atque humanarum rerum proprietates cognoſcendas acquiſitus, verſatur circa res natura conſtantes, æternas, atque perpetuas. Juris autem prudentia circa contingentes corruptioni, & generationi, quæ in noſtra poteſtate ſitæ ſunt obnoxias. Quemadmodum nec erit intellectus; is enim eſt habitus percipiendi prima rerum, quæ ad demonſtrationem referuntur, principia: Jurisprudentia rerum ultimarum, ipſarumq; actionum, quæ ſenſu, non ratione, atque intelligentia percipiuntur. Multo minus dicetur ſapientia; hæc enim utriusque videlicet intellectus, & ſcientiæ, eſt combinatio, & ex utroque habitus compoſitus, à quo enim partes removentur, & totum. Neque opinio, quæ rerum, earum quæ tum à natura, tum earum, quæ à nobis efficiuntur, habitus exiſtit; itemq; earum, quæ ſunt, vel non ſunt. Atqui jurisprudentia, habitus percipiendi ea, quæ à natura fiunt, non dicitur: Sed actiones, quæ ab hominibus proficiſcuntur dijudicandi. Ex his iterum, iurisprudentiam non eſſe cognoſcendi habitum, ſed conſultandi, atque deliberandi dignoſcitur; attamen non de opere efficiendo, quia non ars, ſed de agendo. Erit itaque illa non ſcientia, non ars, ſed virtus potius, ac prudentiæ pars. (Et ſi Coraſius vir de legali facultate optime meritus, jurisprudentiam artem ſcientiam, & ſapientiam appellari poſſe, non contemnendis rationibus tueatur.) Quod cum veteres animadvertiſſent jureconſulti interdum artem, interdum ſcientiam eam nuncuparunt; artis, & ſcientiæ nomen latius uſurpantes; ut hac forſan ratione indicarent, eam neque ad artem, neq; ad ſcientiam reduci poſſe, & proinde tum artem, tum ſcientiam pro habitu quodam animi multis præceptionibus, iisque ad vitæ commoditatem utilibus, & ad unum aliquem finem tendentibus conſtante, conceperunt: Unde iurisperitos à peritia nominaverunt, quæ nil aliud eſt, quam ſolertia quædam probabiliter rem inveſtigandi, ac cognoſcendi, quæ à vera ſcientia, & cauſarum proximarum comprehenſione multum diſtat; His itaq; prælibatis animadvertant præſtantiſſimi, quo pacto id, de quo in poſteriori habitu egit Philoſophus, formam eius, quod in deciſionibus conſcribendis, ob-

Digitized by Google

dis,obſervatur,ductis lineis repræſentet: Deciſiones haud profectò aliud eſſe judicamus,quam particularium,ab univerſalioribus,perpenſis hinc inde rationibus ductæ judicialiter determinationes. Hanc equidem deſcriptionem arrepto carbone ex foculo ingenii noſtri, ſic à nobis delineatam, coloribus tamen Ariſtotelicis illuſtratam judicate; experimentoq; in opere vobis expoſito, comprobate. At vero igitur quid alienum haud dixiſſe, fere nempe totius jurisprudentiæ habitum, in iſtiusmodi compoſitione verſari, ſatis ſuperq; demonſtratum eſſe, Philoſophi authoritate nos juvat credidiſſe; quemadmodum, & vobis perſuaſum iam fuiſſe putamus, nobiliorem modum alterum minime reperiri, quo melius rebus publicis legum profeſſores prodeſſe valeant: quandoquidem in eo genere ſcribendi, leges averſa, à recta ratione nulla exiſtente animi commotione, interpretantur,dum ex particularibus contingentibus adaptantur. Quid perturbate, aut contorte dicere,cauſæ,vel clientis obſequium, aut propriam ſententiam oſtentandi gratia non impellit,æquo animo id iudicatur, quod ratio recta præſcribit, ac probat. Vitioſas,& corruptas hæc reddunt iuris conſultationes, atque interpretationes. Sed ne panegyricum videamur hic intexere ſermonem,vobis ſatisfactum iri cenſebimus,ſi demum dixerimus, in conſcribendis deciſionibus, iureconſultum, legumlatoris, interpretis, ac magiſtratus, vices ſubire. Leges ibi interpretantur, executioni mandantur, atque aliæ nondum poſitæ quaſi conduntur, dum lege iubente, mutanda minime eſſe, quæ certam ſortita ſunt interpretationem, præſcriptum ſit. Perpendite ergo quantum officii in authorem ob iam perpeſſos labores ſubſtineatis; quantusve ad ſua priſtina erga vos ſtudia, cumulus modo accedit; quod inſigne, quod optimum, quodve magis adæquatum medium ad fœlicitatem, beatitudinemq; obtinendam vobis proponit. Id quidem eſt DECISIONES TRIBUNALIS CONSISTORII SACRÆ REGIÆ CONSCIENTIAE in lucem proferre,quod in noſtro Regno in præfecti Prætorio locum ſuffectum habemus, cuius determinationes, maximo decorantur privilegio,ut ab illis

licitæ

Digitized by Google

licitæ non ſint provocationes. Huius rei eſt origo, credere Principem eos, qui ob ſingularem induſtriam, explorata eorum fide, & gravitate ad huius muneris magnitudinem adhibentur non aliter iudicaturos eſſe pro ſapientia, & luce dignitatis ſuæ: quam ipſe foret iudicaturus. Proinde Tribunal hoc conſcientiam Principis nuncupari Conſiſtoriumve appellari. Principes enim proprie Conſiſtorium habere dicuntur, in quo legatos, & quoſcunq; ad ſe adeuntes admittunt, audiunt, cauſasq́; cognoſcunt inquirentibus Conſiſtorianis, ut ait Amm. Marcell. lib. 15. Antiquitus locus erat; in quo patres cum Pontifice maximo conſultandi gratia conſiſtebant; qui Comites Sacri Conſiſtorii, & ſpectabiles dicebantur, ex quibus iudicium aulicum conflabatur. Sed excelſius, & magnificentius, quid dici, aut ſentiri de Magiſtratu poteſt; ſi illum præfecti prætorio vices ſubire dicimus? Prætorum dignitas, & authoritas maxime apud Romanos reputabatur, ut conſularem, & propemodum regiam poteſtatem per illos ſuſtineri haberetur; idq́; eorum inſignia probabant. Prætores enim ſella curuli lato clavo paludamento toga prætexta, dimidiato faſcium conſularium numero ornati incedebant. Traianus eos collegas vocabat. In provincias mittebantur, in quibus antequam Romanæ ditioni paruiſſent, Rex, vel alia poteſtas, quæ ſummo, & libero iure vixiſſe imperaverat, ut Romani per prætoriam quodammodo regiam dignitatem, illas regere viderentur. Hinc etiam ortum duxit huius Tribunalis Conſiſtorii iuriſdictio, ab omnibus nempe quantumvis maioribus Magiſtratibus ad illud provocari, in ſignum ſupremæ, & quodammodo Regiæ poteſtatis. Pro tanto, itaque talique beneficio Author nullam aliam à vobis exigit gratiam, niſi videri, illud ita collocaſſe, ut hominibus gratiſſimum ſe feciſſe, iudicare valeat; Valete ſoſpites.

Digitized by Google

INDEX ARGVMENTORVM OMNIVM DECISIONVM.

Deciſio I.

Dos de paragio an debeatur nepti ex filia præmortua, & an ſit tertia, ſi filij ſint ultra quatuor.

Deciſio II.

Præſentari in beneficio an poſſit abſens, & quis inter duos præſentatos præferatur. Et hæc ſententia poſt impreſſam deciſionem fuit confirmata.

Deciſio III.

Uſufructuarius ne, an proprietarius teneatur ad onera hereditaria.

Deciſio IV.

Jus prothomyſeos an competat in locatione; & quid in parte rei communis locatæ.

Deciſio V.

Redimens vigore termini ad redimendum an teneatur ſtare locationi factæ.

Deciſio VI.

Tutor vocatus ad tutelam in caſu mortis, an cenſeatur vocatus in caſu remotionis.

Deciſio VII.

Si cenſus ſit conſtitutus pro pretio in moneta aurea, an in eius reluitione debeat depoſitari moneta argentea cum intereſſe, ſi aurea non reperiatur.

Deciſio VIII.

Jus prothomyſeos an competat in feudalibus.

Deciſio IX.

An pro literis cambij competat via exequutiva contra acceptantem.

Deciſio X.

Creditor pro impenſa funerum, vel infirmitatis an præferatur habentibus expreſſam, & anteriorem hypothecam.

Deciſio XI.

An poſſit dici de nullitate ſecundi decreti interpoſiti vigore ſententiæ latæ in cauſa oppoſitoria, & quid in Interloquutoria; Item quid lapſa quindena.

Deciſio XII.

Pœnæ, condemnationes, & bonorum publicationes an debeantur illi, cuius tempore fuerat commiſſum delictum, an vero illi cui iuriſdictio competebat tempore ſententiæ. Guttier. in tractat. de tutel. part. 3. cap 24. num. 14. cum ſeq.

Deciſio XIII.

Nullitas contractus an peti poſſit non reſtituto pretio, & quid in reſciſſione.

Deciſio XIV.

Baro an audiatur nondum facta ſolutione cenſuum decurſorum, ſi prætendat cenſum non afficere Baroniam.

Deciſio XV.

Emphyteuta an teneatur ad canones decurſos tempore quo proprietarius ex adiudicatione rem emphyteuticam poſſidebat.

Deciſio XVI.

Dilatione pendente à Principe conceſſa an currant uſuræ.

Deciſio XVII.

Venditor an cogatur invitus vendere rem ſuam tempore neceſſitatis, & quid ſtante ſtatuto, & an procedat in forenſe. Pretium iuſtum an dicatur quanti res valebat in loco deſtinato.

Deciſio XVIII.

Baro habens tantum poſſeſſionem feudi an poſſit intervenire, & dare vocem in Parlamento.

Digitized by Google

lamento, & an requiratur inveſtitura.

Deciſio XIX.

An petita reviſione in Conſiſtorio competat contrarium imperium in M.R.C.

Deciſio XX.

Fideiuſſor tutoris an debeat principaliter citari in iudicio redditionis cōputi tutelæ.

Deciſio XXI.

Unus ex venditoribus an poſſit depoſitando pretiũ recuperare totam rem venditam.

Deciſio XXII.

Statutum puniens delinquentem in Eccleſia an procedat ſi delictum ſit commiſſum in oſtio Eccleſiæ.

Deciſio XXIII.

Contrarium imperium an competat bis pro utraq; parte.

Deciſio XXIV.

Exceptio inventarij an poſſit opponi in exequutione ſententiæ.

Deciſio XXV.

Pinguevalens an competat ſi diſtractio fiat vigore ſententiæ.

Deciſio XXVI.

Creditor anterior an poſſit ſibi adiudicare bona debitoris cum pacto ad diſcurſum in præiudicium alterius creditoris habentis idem pactum anterius, licet pro credito poſteriori.

Deciſio XXVII.

Sententia lata à pluribus Judicibus quorum alter erat inhabilis, & non competens, an ſit nulla.

Deciſio XXVIII.

Creditor conſentiens alienationi rei hypothecatæ, recipiendo pretium ab emptore, an ſequuta evictione teneatur reſtituere pretium receptum.

Deciſio XXIX.

Poſſeſſor rei vigore ſententiæ retractatæ an teneatur reſtituere rem cum fructibus.

Deciſio XXX.

Reſtitutio in integrum petita poſt cœptam exequutionem ſententiæ an ſuſpendat.

Deciſio XXXI.

Tertius quando poſſit impugnare inſtitutionem factam de beneficio perſonæ non legitimæ, & quando beneficium ſæculare poſſit conferri regularibus.

Deciſio XXXII.

Appellatio non detur à proviſionibus civilibus factis in cauſis fiſcalibus.

Deciſio XXXIII.

Stante læſione an poſſidens vigore ſecundi decreti teneatur reſtituere rem adiudicatam una cum fructibus ſoluto ſibi prius debito pro quo proceſſit adiudicatio una cum expenſis, & intereſſe.

Deciſio XXXIV.

Decretum ſecundum an ſit nullum ſi fuerit interpoſitum pro credito non habente viam exequutivam, vel vigore inſtrumenti nulli.

Deciſio XXXV.

Sententia lata in termino prorogato an ſit nulla. Deciſio XXXVI.

Evictio promiſſa pro redditibus dotatis an extendatur ad alios reditus in locum primorum ſubrogatos, ſi fuerint evicti.

Deciſio XXXVII.

Exceptio anterioritatis adverſus exequutionem cenſus iuxta formam Bullæ an obſtet, ſi poſſeſſor detineat in parte pro cauſa poſteriori.

Deciſio XXXVIII.

Pactum appoſitum in remiſſionibus iniu-

Digitized by Google

riarum ne quis poſſit ingredi civitatem aliquam an ſit validum.

Deciſio XXXIX.

Introductio ſcripturarum debet fieri infra biennium parte citata.

Deciſio XL.

Novatio quando inducatur ex novo contractu, & quid ſtante proteſtatione.

Deciſio XLI. La prima.

Reconventio quando admittatur ad effectum ut fiat ſimultaneus proceſſus.

Decif. XLI. La ſeconda.

Tutor quando teneatur reddere computum pro rata, & geſtis per eum.

Deciſio XLII.

Ritus denegãs appellationem in cauſis pupillorum, an procedat ſi cauſa ſit maiorum, & minorum coniunctim.

Deciſio XLIII.

Authenticatio ſcripturarum facta cum inſtrumento archivij an ſit valida.

Deciſio XLIV.

Reſtitutio in integrum adverſus ſentẽtiam an competat minori contra minorem.

Deciſio XLV.

Reſtitutio in integrum an cõpetat adverſus tres ſententias, & an in capitulis ſeparatis poſſit adhæreri reviſioni per alium petita.

Deciſio XLVI.

Pater conſentiẽs dotationi factæ filio an teneatur ad reſtitutionem dotium ſi donaverit filio ꝑpter nuptias.

Deciſio XLVII.

Cenſus juxta formam Bullæ an poſſit relui à manu fideicommiſſarij.

Deciſio XLVIII.

Dos de Paragio an aſcendere poſſit ad totam portionem ab inteſtato competentem; Et nubilis ætas quando dicatur.

Deciſio XLIX.

Clerici an teneantur ſolvere gabellam, interpoſitam per Univerſitatem ſuper iure paſcendi.

Deciſio L.

Retractus an competat in re emphyteutica, & vicinus conſentiens alienationi an excludatur à iure retrahendi.

Deciſio LI.

Exceptio peremptoria an poſſit opponi poſt ſententiam, & quid in muliere.

Deciſio LII.

Locumtenens Protonotarij in Regno an poſſit viſitare notarios, & quando.

Deciſio LIII.

Creditor ſuccedens debitori, & gravatus reſtituere, an extinguat actionem.

Deciſio LIV.

Minor habens procuratorem generalem an poſſit cogi ad eligendum curatorem ad lites.

Deciſio LV.

Emphyteuta primus an per conſenſum directi domini præſtitum ſecundo emphyteutæ ſit liberatus à ſolutione canonum.

Deciſio LVI.

Primus acquiſitor formæ feudi an poſſit mutare formã, & quid in feudo mixto.

Deciſio LVII.

Mulier an per adulterium amittat partem bonorum mariti competentem ex conſuetudine Regni, & an eius heredes poſſint agere contra heredes viri.

Deciſio LVIII.

Decretum ſecundũ abſq; primo eſt nullum, & an decretum interpoſitũ ſuper redditibus reddat nullum ſecundum decretum receptũ ſuper redditibus cum iuribus avocandi, & revocãdi.

Deciſio LIX.

Mater an poſſit cõſtituere tutorem filiis ſuis, excluſo patre exiſtente de medio.

Deciſio LX.

Pactum quod ſtetur alterius aſſertioni

Digitized by Google

aſſertioni cum juramento circa damna, & intereſſe an valeat, & an extendatur ad alias perſonas.

Deciſio LXI.

Promittens de evictione non tenetur ſi evictio ſequuta fuerit ex natura rei, & qd ſi emptor effectus fuerit dominus irrevocabilis.

Deciſio LXII.

Nullitas quando cognoſci poſſit una cum meritis.

Deciſio LXIII.

Tutor an poſſit aliquid accipere à Sponſo pro maritãda pupilla. Guttier. In tutel.part.2.c.11.nu.10.

Deciſio LXIV.

In taxatione dotium de paragio an ſint deducenda onera illegitima.

Deciſio LXV.

Monaſterium quando excludatur à ſubſtituto, & quid vivente filia monaſterium ingreſſa, & an renuntiatio per eam facta extendatur ad bona fideicommiſſo ſubiecta.

Deciſio LXVI.

Cauſæ concluſæ in M.R.C. non transeunt in Hermodigiũ; Idem in cauſis appellatis à curiis inferioribus, ſi infra tempora fuerit proceſſus præſentatus, & quid in cauſis feudalibus.

Deciſio LXVII.

Cauſa dotium de paragio an ſit appellabilis.

Deciſio LXVIII.

Occidens Clericum Sacerdotem an gaudeat indulto generali.

Deciſio LXIX.

Socer qui habet beneficiũ deducto ne egeat an pro rati promiſſione poſſit carcerari.

Deciſio LXX.

Perempta inſtantia an impediatur de novo litis ingreſſus non ſolutis expenſis.

Deciſio LXXI.

Exceptio quod res obligata non erat in dominio ſubiugantis quando poſſit opponi adverſus exequutionem cenſus juxta formam Bullæ, & quid in tertio poſſidẽte directum dominium.

Deciſio LXXII.

Fideicommiſſarius an poſſit agere non facta ſibi reſtitutione bonorum ab herede gravati.

Deciſio LXXIII.

Adiudicatio ex quibus dicatur nulla, & ibi qualiter dandus ſit curator infanti, & an dotarium debeatur pro rata dotis ſoluta.

Deciſio LXXIV.

Stipulatio quod ſoluto matrimonio quoquo modo dos reſtituatur dotanti, intelligitur ſi diſſolvatur per mortem uxoris.

Deciſio LXXV.

Pater contracto matrimonio more Latinorum quando poſſit alienare bona communia.

Deciſio LXXVI.

Tutor quando excuſetur à tutela ob militiam, & quid in ſuſcepta, & quid ſtantibus inſtructionibus novæ militiæ Regni Siciliæ.

Deciſio LXXVII.

Venditio rei Eccleſiæ ex quibus dicatur nulla.

Deciſio LXXVIII.

Legatum dotis relictum filiæ quando dicatur purum vel conditionale, & an poſterior creditor audiatur in iudicio hypothecario ſoluto debito creditori anteriori.

Deciſio LXXIX.

Clericus an poſſit opponere declinatoriam fori in concurſu creditorum.

Deciſio LXXX.

An credatur Judicis aſſertioni ſi agatur de nullitate ſeu validitate ſententiæ per eum lata.

Deciſio LXXXI.

Cauſa feudalis ſi ſtantibus literis Regiis non fuerit transmiſſa ad ſupremum

Conſilium

Digitized by Google

Conſilium via recognoſcendi in primo Judicio, an poſſit peti transmiſſio in Judicio appellationis.

Deciſio LXXXII.

Pater cui fuit prohibitus uſusfructus an ſit legitimus adminiſtrator in feudalibus, & an Judicium cum eo factum ſit validum.

Deciſio LXXXIII.

Cauſa ſpolij de recenti rei feudalis, an ſit feudalis, & quid in re reddititia feudo.

Deciſio LXXXIV.

Locatio rei minoris facta plus offerenti in publico incantu an ex aliqua cauſa reſcindi poſſit.

Deciſio LXXXV.

Vita, & militia an debeatur filio naturali Baronis, & quid in alimentis.

Deciſio LXXXVI.

Bona feudalia an comprehendantur in univerſali heredi inſtitutione.

Deciſio LXXXVII.

Decimæ debita Regiæ Curiæ ex dispon. c. volentes, *pro alienatione feudi, an ſolvi debeat per emptorem, vel per venditorem.*

Deciſio LXXXVIII.

Creditor cui fuit res adiudicata, an poſſit eam retinere pro alio debito, ſi factum fuit depoſitum per debitorem infra terminum ad redimendum de pretio pro quo proceſſerat executio.

Deciſio LXXXIX.

Pactum ad ducurſum an admittatur contra tertium vigore ſententiæ in Judicio hypothecario, ſtante pacto adiecto in contractu.

Deciſio XC.

Pendente reductione ad arbitrium boni viri an ſuſpendatur executio laudi, & quid ſtantibus renuntiationibus cum pacto de non opponendo.

Deciſio XCI.

Arbitrator an poſſit recuſari ut ſuſpectus, & quid in arbitro.

Deciſio XCII.

Cenſus iuxta formam Bullæ an poſſit conſtitui ab uſufructuario.

Deciſio XCIII.

Beneficium deducto ne egeat quando competat marito adverſus heredes uxoris.

Deciſio XCIV.

Pretium in conſtitutione cenſus iuxta formam Bullæ an debeat intervenire de præſenti.

Deciſio XCV.

Pactum appoſitum in contractu cenſuali iuxta formam Bullæ quod in aliquo caſu poſſit peti ſors, an ſit validum.

Deciſio XCVI.

Privilegium per non uſum an amittatur.

Deciſio XCVII.

Repulſa an admittatur contra teſtes examinatos in prima inſtantia.

Deciſio XCVIII.

Sententia an exequi poſſit non ſolutis prius benefactis ſtante fideiuſſione præſtita de non liquidis.

Deciſio XCIX.

Ritus denegans reviſionem ante factam ſolutionem debiti, & expenſarum declaratur.

Deciſio C.

Creditor cui addita eſt res per ſententiam Judicis, ut eam detineat iure hypothecæ, ſeu pignoris, an poſſit petere infra certum terminum eiusdem rei ſolutionem, vel ſubhaſtationem.

Conſilium Unicum.

Prælatio an competat Vaſallis in alienatione Baroniæ facta per Baronem, & an detur reſtitutio in integrum adverſus retractum Regi, ſeu Vaſallis conceſſum, ſi tempus ſit elapſum.

Cum ſubſcriptione Collegij Bononienſis, & aliorum inſignium Doctorũ Italiæ.

DECISIO-

DECISIONUM CONSISTORII
SACRÆ REGIÆ CONSCIENTIÆ REGNI SICILIÆ.
Liber Primus.

DON GARSIA MASTRILLO,
Cæſarei, Pontificiiq; Juris Doctore in eodem Supremo Tribunali Judice, Regioq; S. Regij Conſilij Conſiliario Authore.

SUMMARIUM.

1 *Filia dotata excluditur à ſucceſſione feudi per conſtit. in aliquibus. Amplia in feudo materno.* 2.

3 *Dos de paragio non competit filiis vivente patre, vel matre. Limita num.* 4.

5 *Dos de paragio transmittitur ad hæredes.*

6 *Dos de paragio an debeatur nepti.*

7 *Baro poteſt petere adjutorium à vaſſallis pro maritanda nepte.*

8 *Dos de paragio ſuccedit loco legitimæ.*

9 *Dos de paragio an debeatur à refutatario, contra num.* 10.

11 *Refutatio feudi an valeat reſervato uſufructu.*

12 *Donatio non ſervatis conditionibus evaneſcit.*

13 *Stipulatio quando tranſeat ad hæredes.*

14 *Hæredes non admittuntur niſi fuerit acquiſitum jus per defunctum.*

15 *Dotationis tempus, an mortis inſpicitur in taxanda dote.*

16 *Melioramenta facta poſt refutationem, an ſint deducenda in taxatione dotium de paragio.*

17 *Dos de paragio qualiter ſit taxanda, ſi numerus liberorum ſit ultra quatuor, &* num. 19.

18 *Onera illegitima, quando deducantur remiſſive.*

20 *Stilus ultimus eſt ſervandus in judiciis.*

ARGUMENTUM.

Dos de paragio an debeatur nepti ex filia præmortua, & an ſit tertia tertiæ, ſi filij ſint ultra quatuor.

DECISIO I.

ILL. Don Cæſar Gaetano Marchio Xurtini, tanquam pater, & legiti-

Digitized by Google

mus adminiſtrator Donnæ Joannæ Gaetano, & Aragonia ei⁹ filia ex duobus præcipue fundamentis petebat in Conſiſtorio, ubi cauſa per viam ſaltus fuerat introducta, ſibi taxari dotes de paragio competentes ſuper Marchionatu Fabariæ ad ſcutos triginta quatuor mille,& primo uti hæredi Donnæ Annæ eius matris filiæ Donnæ Mariæ Marchioniſſę, cui ſtatus prædictus fuerat refutatus per Donnam Joannam ſororem: nam tempore refutationis prædictæ factæ
1 in perſonam matris erat filia, quæ non n ſi dotata ex Conſtit. Regni, ut de ſucceſſionibus, & in aliquibus excludi poterat à feudo, quæ quidem dotes etiam ſuper feudo materno de-
2 bentur, quotieſcunq; fœmina à maſculo excluditur. *Pet. de Gregor. de dot. de parag quæſt. 20. D. Ioann. Franciſc. de Pont. conſil. 74. nu. 8. ubi ita deciſum fuiſſe refert poſt Affl. ibi relatum in Conſti. in aliquibus,*
3 & licet patre, vel matre vivente peti à filia non poſſint, ut dixit text. *expreſſus d. conſti. in aliquibus, ubi And. & Affl. & poſt eos Minad. in 6. notab. Loffred. conſ. 26. n. 15. & conſult. Pet. de Gregor. in tract. de dot. de paragio quæſt 25. num 6. Decian. reſpon. 6. nu. 30. vol. 1.* Nihilominus eas aſſignare
4 poteſt pater, vel mater in vita, ut dixit *idem Petr. de Greg. d. q 25. num. 12.* & paſſim in legitima dicunt Doct. omnes; cum igitur fuerit dos iſta de paragio aſſignata per Donnam Mariam matrem, & Marchioniſſam, & tantummodo dilatata taxa, & ſolutio tẽpore mortis Donnæ Joannæ refutantis, non videbatur dubitandum quia
5 mortua Donna Anna fuerit jus iſtud petendi dotem de paragio tranſmiſſum in filiam actricem ſtante morte Donnæ Joannæ refutantis, & ſic purificata conditione, ut dixit *Minad. in d. conſtit. in aliquibus. 7. notab. num. 10. verſ. & ideò, Pet. de Gregor. in tractat. de dot. de parag. quæſt. 39. Landrech. conſ. 25.*
6 Secundo principaliter, quia dotes prædictæ competebant actrici proprio nomine uti nepti repræſentando Donnam Annam eius matrem filiam Donnæ Mariæ Marchioniſſæ, quæ hodie reperiebatur excluſa ſtantè refutatione facta per Donnam Mariam de Marchionatu prædicto in perſonam D. Caroli de Aragonia Ducis Terranovæ filii maſculi excluſis fœminis; & ideo ſi ratio dotis de paragio ſecundum aliquos eſt excluſio à feudo, utique actrici debentur dotes, quia includeretur repræſentando matre in feudo niſi eſſet excluſa propter dotem. *Minad. in conſtit. in aliquibus, in 3. notab. num. 18. verſ. contraria tamen opinio.* Mater autem Donna Anna dotem cum effectu conſequuta non fuerat, ideo dotari debet filia, & neptis ex ſorore, ſi Dux eam excludere prætendit. *And. de Iſern. in Conſtitut. Comitibus, in 2. lectu. col. 4. limit. 30. Minad. in loco præallegato in 23. Petr. de Gregor. in tract. de dot. de parag. quæſt. 4. verſic. quarto inſero, & in tractat. de vita, & milit. quæſt. 4 ſub num. 10. Affl. deciſ. 265.*
7 *ſub num. 55. & ibi Vrſil. nu. 56.* adeo quod poteſt Baro petere adiutorium à vaſ-

ſallis

ſallis pro maritanda nepte, ut dixit *idem Petr. de Gregor. in tract. de conceſſio. feud. par. 7. quaſt. 8. num. 9.* & poſt multos judicatum fuiſſe dicunt *Vincent. de Franch. deciſ. 215 per totam, & Doctiſſimus Regens Camil. de Cur. in 2. part. diverſ. juris feud. cap. 3. num. 175. fol. mihi 196.* Accedat, quod ſicut nepoti competit legi-
8 tima, ut dixit poſt alios *Craſ. in §. legitima, quaſt. 4. num. 1.* ita & dos de paragio, quæ loco legitimæ ſuccedit. *Petr. de Gregor. de dot. de parag. quaſt. 2. & alios de communi teſtantes retuli ibi in addit. D. Franc. de Pon. conſ. 65. num. 5. Fab. de Anna conſ. 6.*

Nec obſtat dicere, quod dos prædicta, quatenus competeret, ea debe-
9 retur mortua donna Maria refutante, ut dixit *Vincent. de Anna in alleg. 23.* ſecundum quam opinionem in Regno fuit alias deciſum in cauſa Gruttarum, nam dictum fuit, quod refu-
10 tatio prædicta dicitur quædam præmatura ſucceſſio, & habetur, ac ſi eſſet mortua Donna Maria, & retinet omnes qualitates ultimæ voluntatis, ut voluit *Frece. de ſubſeud. lib. 2. limit. 17. ad conſtit. divæ memoria, fol. mihi 113. à tergo. D. Ioan. Franc. de Pont. conſil. 12. num 4. ex Bald. in conſil. 30. volum. 2.* Et ideo ſolvitur relevium vita, & militia, & dos de paragio, idem *Vincent. de Anna in cap 1. de Vaſſall. decrep. ata. num. 224.* qui refert ita judicatum fuiſſe per binas ſententias, *licet in d. alleg. 23.* aliter ſentiat, ſequitur *Mila. deciſ. 8. num. 286. lib. 1.* & maxime quia Dux percipiebat fructus dicti Marchionatus, quod non erat in cauſa Gruttarum, quia refutans ſibi reſervaverat omnes fructus, & refutatarius nil percipiebat, & ideo bene fuit Baro ille abſolutus à petitione vitæ, & militiæ, quod non erat in caſu noſtro, ut dictum eſt, quæ
11 refutatio licet alias reſervato uſufructu non valeret, ut ex multis concludunt *D. de Pont. in d. conſ. 12. & D. de Curt. in cap. ult. nu. 205. dictæ ſecundæ partis poſt alios relatos*, tamen in Regno ceſſat difficultas *ex cap. incip. eorum fraudibus, quod eſt 110. Regis Fiderici.* ut poſt multos cumulatos notavi *in add. ad Petr. de Gregor. de conceſſ. feud. par. 4. q. 5. litera D.* Rurſus dicebatur, quod in præſenti refutatione facta per Donnam Mariam Marchioniſſam de Marchionatu prædicto domino Duci eius filio aderat pactum expreſſum, quod teneatur ſolvere dotes de paragio competentes Donnæ Joannæ actrici eius nepoti, in tantum, quod Dux, vel debet ſolvere dotem, aut feudum refutatum amittere, cum in ipſa refutatione devenerit mater præcedentibus illis verbis (ſub tamen pactis, & conditionibus infraſcriptis, & non aliter, nec alio modo) quę verba ſunt reſolutiva donationis, ut ſi non ſer-
12 ventur conditiones, utiq; evaneſcat donatio, ut voluit *Rip. lib. 3. reſponſo. c. 1. Rol. conſ. 63. num. 36. lib. 4. Goz. ad conſil. 3. num. 23. Surd. conſil. 143. num. 43. Menoch. conſ. 922. num. 34.*

Pro Duce vero convento dicebatur, quod ex utroq; capite ex adverſo deducto debebat abſolvi: nam licet

Digitized by Google

quatenus attinet ad primum, Donna AnnaMater actricis ſibi dotaſſet dotes de paragio ſibi competentes ſuper Marchionatu Fabariæ, advenientemorte Donnæ Joannæ refutantis, & ſucceſſione in fructibus, & cæteris reſervatis in perſonam matris Donnæ Mariæ, & ipſa Donna Maria affidaverit dotes iſto caſu ad ſcutos tredecim mille, tamen caſus iſte non ſucceſſit, quia tempore mortis Donnæ Joannæ, quo tempore conſolidabatur uſusfructus Donnæ Mariæ, & quo tempore ex pacto dotes aſſecuraverat eadem Donna Maria, jam ab hac vita diſceſſerat Donna Anna, & ſic promiſſio facta per Donnam Mariam, quod iſto caſu dicta Donna Anna potuiſſet dotes taxari facere ſuper dicto ſtatu Fabariæ, non fuit purificata, ad tradita *per tex. in cap. 1. de Cleric. qui inveſtit. fec.* ubi ſi clericus fecit inveſtituram feudi ſub conditione mortis Titii, ea non valet ſi tempore exiſtentis conditionis clericus reperiatur mortuus, refert *Vincent. de Anna in tit. de Vaſſall. decrep. ata. num. 229.*

13 nec iſto caſu ſtipulatio poteſt tranſire ad filiam hæredem, quia ſucceſſive hoc intelligitur, ut filii veniant poſt matrem, *ut per Dec. conſ. 662. nu. 3. lib. 2.* & mentio hæredum videtur facta quatenus dos iam fuiſſet acquiſita ipſi Donnæ Annæ, ſtante morte dictæ donnæ Joannæ. *Alciat. in l. non omnis, ff. ſi cert. pet. & in cap. cum contingat, de iur. iuran. Bal. conſ. 391. lib. 3. Fulgoſ. conſ. 17.* & quamvis ſtipuletur notarius etiam pro hæredibus, tamen eſt una do-

14 natio, & hæredes non admittuntur niſi prius acquiſitum ſit ius per defunctum, *l. eum qui ita, §. per te, & Titium, ff. de verb. oblig. Bar. & alij in l ſtipulatio iſta habere licere, §. ſi quis ita, in fine, ff. eodem. Alciat. conſ. 14. num. 18. lib. 8.* quod ius non poteſt dici acquiſitum Donnæ Annæ, cum ea fuerit præmortua, & multa alia ad hoc dixerunt idem *Alciat. conſ. 7. lib. 8. num 30. Cephal. conſil. 312. num 84. & 85. lib. 3. Belognett. conſ. 64. Menoch. conſ. 442. num. 32 Peregrin. de fideicommiß. ar 5. nu. 2. Cioff. conſ. 103. nu. 22.*

Quo ad ſecundum caput ex adverſo deductum, quod iſti donnæ Joannæ competat dos de paragio uti nepti, dicebatur, quod vivente donna Maria Marchioniſſa, dos ei non competebat, & maxime quia non habebat ætatem annorum vigintiquinque.

Rurſus ſi eam prætendere voluiſſet contra Ducem Terrænovæ eius patruum refutatarium, id non competebat vivente refutante, ut dictum eſt, ſed ea mortua, ut tenuit *Anna in d. alleg. 23.*

Item pro Duce opponebatur etiam exceptio modificativa, & ſic quod ſumma dotis de paragio petita erat exceſſiva, & non poterat aſcendere ad ſcutos decem mille, quia in primis deducenda erant onera ſubiugationum debitarum ſuper Marchionatu,

15 Item taxatio fieri debebat habito reſpectu ad redditus tempore dotationis, & non mortis Donnæ Joannæ ſecundum

Digitized by Google

ſecundum *Cavalc. & alios relatos in meis addit. ad Petr. de Gregor. de dot. de parag. quaeſt. 25. & q. 28. in fin. Landrech. conſ. 35.*
16 ſimiliter deducenda erant melioramenta facta per Ducem poſt refutationem ex cauſa, quorum hodie Gabella Marchionatus aſcenderat ad tantam ſummam, *Affl. deciſ. 37. Vincent. de Franch. deciſ. 191. num. 11.*

17 Rurſus taxatio non poterat excedere tertiam tertiæ, licet ſint quinq; filii, juxta opinionem *Petr. de Gregor. in tractat. de dot. de parag. quaeſt. 29. num. 4.* Et demum capitale taxari debebat ad rationem de ſeptem pro centenario.

His diſcuſſis fuit concluſum in Conſiſtorio, dotes prædictas de paragio deberi iſti donnæ Joannæ uti hæredi donnæ Annæ matris, cui ut dictum fuit ſtante refutatione facta per Donnam Joannam ſeniorem donnæ Mariæ ſorori fuerat ius quæſitum in dote de paragio ſibi per matrem aſſecurata ea vivente in contractu matrimoniali, & tantummodo dilatata taxa, & ſolutione ad tempus mortis donnæ Joannæ Marchioniſſæ refutantis: & ideo nulla vis facta fuit in ſupervivientia dictæ donnæ Joannæ poſt mortem donnæ Annæ: nam jus petendi dotem jam fuerat delatum, & per conſequens poterat transmitti in perſonam donnæ Joannæ actricis; Nec aliter fuit facta aliqua diſcuſſio circa ſecundum caput, in quo prætendebatur competere dotes nomine proprio, in quo ſemper Conſiſtorium dubitavit, & dicam alibi Deo dante, & propterea fuit taxata ad uncias quadricentas quadraginta quolibet anno pro capitali ſcutorum vigintiduorum millium, ad rationem de quinque pro centenario, quia ſuper feudis titulatis ita conſuevit taxari in M. R. C. prout in Marchionatu Franciſortis, & ſimil. interloquutoriis in proceſſu præſentatis, Et in taxatione prædicta deduximus omnia onera reſervando jura actrici circa partitas illegitimas, caſu quo fuerit declaratum non afficere
18 ſtatum, *juxta ea, quæ notavi ad Petr. de Gregor. quaeſt. 26. & dicam in deciſ. 64.* nec fuit opus intrare in illa quæſtione, an tempus dotationis inſpici deberet, quoad fructus Marchionatus prout ex parte Ducis prætendebatur, quia ex pacto expreſſo in contractu matrimoniali donnæ Annæ, & in refutatione facta per donnam Mariam Duci taxatio fieri debebat ſecuta morte donnæ Joannæ ſuper introitibus dicti ſtatus, & ſic attentis fructibus tempore prædicto exiſtentibus, ut ex aliis verbis expreſſe hoc eliciebatur.

Item fuerunt deducta melioramenta cum aliquibus modificationibus juxta probationes factas in pro-
19 ceſſu, & demum prædicta ad ſemis attento numero liberorum, qui erant quinque ad inſtar legitimæ, ſecundum *Andr. de Iſern. in conſtit. in aliquibus in ult. col. verſ. ultra vero,* dum dixit, quod frater non dabit ſorori pro

dote de paragio ultra portionem, quantum ſcilicet eſt, ſi ſuccederet ſoror pro medietate, vel tertia conſiderato numero liberorum, & alibi expreſſius, & eum ſequuti ſunt *Blaſc. Lanc. & Provinza. in quibuſdam allegationibus*, quas ad pennam habeo, & teſtatur ita ſervari in M.R.C. quidquid in contrarium dixerit *Pet. de Greg. cuius opinio in hoc non ſervatur*, & idẽ ſæpe ſæpiꝰ vidimus Judicatum in M.R.C. his noſtris temporibus, & p̃cipuę in cauſa donnæ Margaritæ, & donnæ Annæ de Aragonia ſororum ipſius Du-
20 cis, & ſtilus ultimus ſervari debet, ut dixit *Burſat. poſt alios conſ. 360. num. 63. in fin. Simon. de Prat. conſ. 43. num. 13. & idem de jure ſentire videtur idem Petr. de Greg. d. quæſt. 29.* cauſa prædicta fuit deciſa die 7. Februarii 1604. & per ambas partes fuit approbata, & exequuta.

SUMMARIUM.

1 *Abſens præſentari non poteſt in beneficio, amplia num. 2.*
3 *Præſentatus notus Epiſcopo, inſtitui poteſt. Intellige num. 4. & num. 17.*
5 *Acceptare quando quis dicatur beneficium, & num. 18.*
6 *Præſentati quando ſunt in pari voce, eſt locus gratificationis. Limita num. 16.*
7 *Beneficium ſacerdotale quale ſit.*
8 *Sacerdos præfertur non Sacerdoti in beneficio.*
9 *Dictio (alias) quid ſignificet.*
10 *Abbas commendatarius eſt incapax beneficiorum.*
11 *Beneficia ſub eodem tecto ſunt incompatibilia.*
12 *Impetrans beneficium debet facere mentionem de aliis beneficiis ſimplicibus, alias impetratio eſt nulla.*
13 *Inter duos præſentatos dignior eſt præferendus, amplia in cive originario, num. 14. Item in doctore, & nobili num. 15.*

ARGUMENTUM.

Præſentari in beneficio an poſſit abſens, & quis inter duos præſentatos præferatur.

DECISIO II.

1 DE jure abſens præſentari non poteſt in beneficio, etiam per procuratorem, ut dixit *Rot. dec. 4. in ti. de jur. patr. De. Graff. de jur. patron. deciſ. 135. nu. 4. & 6. Marcuſanton. de Amat. deciſ.*
2 *4. nu. 24.* imo conſuetudine introduci poteſt, ut abſens præſentetur, *Cæſar Lambertin. de jur. patrona. libr. 2. 11. quæſt. princ. art. 1. 2. 3. 4. & 5. Tho. Zerol. & Lelius Zech. de benefic. cap. 12. num. 22. & 26. ubi allegat Alban. conſ. 76. & Lamberti. lib. 2. 2. part. quæſt. 5. art. 1. Marcuſanton. Eug. conſil.*
3 *84. per totum*, & licet præſentatus, ſi ſit notus Epiſcopo, poſſit inſtitui, tamen ſecundum prędictos Docto. ab-
4 ſens debet acceptare per ſe, vel per procuratorem conſtitutum ſpecialiter præſentationem factam infra quadrimeſtre, alias ejus præſentatio, & inſtitutio eſſet nulla, quia poſſet grave præjuditium irrogari Eccleſiæ ex dilatione proviſionis: ſi enim ſatis eſſet patrono eligere, & in abſentia præſentare, poſſet ſic præſentatus differre adventum ſuum per multos annos, nec Epiſcopus poſſet interim providere Eccleſiæ de alia perſona, tanquam per patronum non pręſentata, & patronus ſibi ipſe poſſet percipere fructus; & propterea firmant

præcitati

Digitized by Google

prædicati *Doct. & præcipue Lamberti*, quod licet ordinarius poſſit præſentationem abſentis acceptare, & admittere, quando præſentatus eſſet idoneus, & ipſi ordinario notus, tamen non tenetur hoc facere: & regulariter talis præſentatio de abſente non valet, & debet abſens ſaltem præſentationem acceptare, ſeu ratificare infra tempus legitimum, ut dixit *Franc. in cap. ſi tibi, de preben. num. 6. Flami. Pariſ de reſignat. beneficio. quæſt. 7. num. 12. lib 2. verſ. Et quidem Modern. de Maieſtat. milit. Eccleſ. titul. de beneſic. lib. 1. par. 3. capit. 2. fol. 451. Ferret. conſ. 28. nu. 4. volum. 1. Lap. allegat. 89. num. 6. volum. 1. &*
5 *additio ad eum litera I.* ubi dicit, quod ad effectum cognoſcendi dictam acceptationem Romæ ſolet articulari, quod talis gratiam ſcivit, ac etiam acceptavit, & ratam habuit, & literas ſuper ea expediri fecit. ſequitur *Caſſador. deciſ. 4. num. 8. de locat. Pariſ.* qui loquitur in collatione prout *Lapus conſ. 142. num. 10. vol. 1.* Et ideo ex prædictis Epiſcopus Syracuſanus inter duos præſentatos in quodam ſimplici beneficio à diverſis patronis æqualem numerum facientibus, quorum unus erat D. Guglielmus Celeſtre abſens, & commorans in Curia D. Philippi Regis noſtri Potentiſſimi, uti unus ex Regiis Capellanis, inſtituit Don Franciſcum Rodriquez alium præſentatum & præſentem; quæ inſtitutio licet per Curiam Metropolitanam fuerit nulla declarata, tamen per admodum Illuſtr. & Reverendiſſimum Judicem Regiæ Monarchiæ fuit declarata valida; Introducta cauſa via appellationis coram Reveren. Abbate Zara cum voto Conſiſtorii dicebatur ex parte dicti Don Franciſci, quod ſententia ultimo loco lata in eius favorem confirmari debebat,
6 quia ultra prædicta concurrebat in cauſa iſta, quod quando præſentati ſunt pares in voce, eſt locus gratificationis, *Doct. maxime Jo. Andr. & Abb. in cap. cum autem, num. 8. de iur. patron. quos refert Lamberti. lib. 2. part. 3. quæſt. 5. princ.*
7 *artic. 1. & 2.* Item beneficium prædictum erat Sacerdotale, ubi enim in Cappellania tot miſſæ in hebdomada ſunt celebrandæ per Capellanum, ut in caſu iſto diſpoſitum erat, dicitur beneficium Sacerdotale, & Sacerdos eſt præferendus non Sacer-
8 doti; qui nimio requiritur, quod tempore præſentationis præſentandus non ſolum debeat eſſe Sacerdos, ſed etiam actu celebrans, licet teſtator dixerit, quod debeant celebrari miſſæ per ſe, vel alium, quia eſt intelligenda diſpoſitio iſta, ut ſi forte eſſet impeditus aliquo alio impedimento, tunc poſſet celebrari facere per ſubſtitutum, & hoc oſtendunt verba illa (per ſe, vel alium) præſupponit enim præſentandum eſſe actu Sacerdotem, quia dictio (alius) eſt inducti-
9 ctiva ſimilium, *l. ſi fugitivi, C. de ſer. fugitivi, cum ſimilibus, & ita in terminis concludit Lambert. de iur. patron. par. 1. lib.*
10 *2. 7. quæſt princ. art. 27. & 28.* Item quia dictus de Celeſtre tanquam Abbas,

etiam

etiam quod eſſet commendatarius, erat inhabilis ad beneficia obtinenda, imo vacaſſent omnia beneficia quæ ipſe habebat ipſo iure poſt obtentam pacificam poſſeſſionem, *ita ex gloſ. in cap. 2. §. conſuit, in verb. benedictionis, de electio. dixerunt Innoc. Immol. Felyn. & alij, quos late congerit Hoieda. de incompatibilitate beneficiorum, part. 1. cap. 6. per totum, & Lelius Zech. de benefic.*
11 *cap. 5. n. 4. rubr. de Collat. fol. 59.* Demum habebat duo beneficia ſub eodem tecto, quæ ſunt incompatibilia, *late Hoied. d. tract. opin. 20. per totam*, & eſt declaratum per Sacram Congregationem Cardinalium, *cap. 17. de refor-*
12 *mat. ſeſſ. 24.* Adeo quod in impetratione alicuius beneficii debet fieri mentio de iſtis beneficiis tenuibus, etiam non aſcendentibus ad victum, alias impetratio eſt nulla. *Cavalc. deciſ. 17. par. 2. Et regula de ſubrogatis collitigãtibus, de qua Gomez. folio mihi 88.* concedit ſubrogari litigantem in iure, vel ad ius ſi quod forſitan eius adverſario competat, dummodo collitigans in beneficio non ſit intruſus.

13 His non obſtantibus Conſiſtorium fuit in voto, quod inſtitutio prædicta eſſet nulla, confirmando ſententiam Metropolitani, per quam fuerat dictum, quod privilegium expediatur in perſonam Don Guglielmi Celeſtre: nam ut in proceſſu conſtabat, iſte de Celeſtre erat idoneor, & dignior, & propterea ipſe veniebat inſtituendus, & præferendus per Epiſcopum, nec erat locus gratificationi, *ut dixit Lambertin. tract. de iure patron. lib. 2. par. 3. quæſt. 5. princ. art. 1. qui relatis Doct. an partes ita concludit in nu. 5.*
* *& 8. & dicit eſſe communem* * *opinionem Doctor. omnium, & idem dixit in 1. par. 2. lib. quæſt. 10. art. 3. num. 15. Roch. de Curt. in tract. de iur. patronat. quæſt. 13. in verb. honorificum:* Item concurrebat, quia iſte de Celeſtre erat originarius civis, &
14 ille de Rodriquez erat externus, quo caſu propter ordinem caritatis erat neceſſario præferendus, & inſtituendus; eſto, quod tractaretur de beneficio curato, *cap. hortamur. diſtinct. 71. Fuſc. in tract. de viſit. in rubr. de edict. exami. ponen. cap. 5. num. 13. & 14. & cap. 21. num. 25. lib. 2. optime Covarruv. pract. quæſt. cap. 35. ſub num. 5. verſ.* ſecundo annotandum eſt, quod eſt fundatum non ſolum in iure Civili, & Canonico, ſed etiam in iure divino, *ut tradit Quintilia. Mandoſ. in conſil. 55. num. 4. 5. & ſeq.*

15 Item iſte de Celeſtri erat Doctor in utroque iure nobilis, & vir doctus: & quando patroni diſcordant, non eſt locus optioni, ſed ipſe præferendus eſt, ſi habet æqualem numerum
16 vocum, *Lambertin. de iur. patro. par. 3. lib. 2. art. 12. quæſt. 5. latè Iacob. Benius in tract. de privil. Iuriſconſul. privil. 29.* & poſt infinitos, quod in paritate vocum inſtitui debeat idoneor, quando ipſe ultro habeat alias qualitates, dixit *Cavalcan. deciſ. 11. num. 14. lib. 3.*

Non obſtat modo, quod ex quo erat abſens non poterat præſentari, quia dicta concluſio limitatur per omnes, quoties præſentatus eſſet notus.

17 tus Epiſcopo, iſto enim in caſu præſentatio facta à patrono, valet; ac ſi præſentatus eſſet perſonaliter, & corporaliter exhibitus, ita *Abb. in cap. paſtoralis, num. 7 de iur. patron. ubi omnes, Zerol.* & poſt multos concludit *Lambertin. de iur. patro. par. 1. lib. 2. art. 3. quæſt. 11.* quia ceſſat ratio examinis faciendi in noto, & diœceſano, ut erat iſte de Celeſtri, imo fortius in approbato ad Sacerdotium aſſumendum per
18 eundem Epiſcopum, quæ præſentatio fuerat acceptata infra quadrimeſtre, & quoque præſentata ipſi Epiſcopo, & ad effectum inſtitutionis facienda fuerant ad eius inſtantiam recepti teſtes; Præterea ceſſabant ea, quæ dicebantur, quod ille de Rodriquez debebat præferri, ex quo Sacerdos, per quam rationem declaravit validam eius inſtitutionem Reverendiſſimus Judex Regiæ Monarchiæ, ut mihi dixit, quia per ſcripturas de novo miſſas in hoc iudicio apparebat, quod iſte de Celeſtri erat Sacerdos per annum ante præſentationem, & fuerat ad illud promotus ſtantibus literis approbatoriis eiuſdem Epiſcopi, qui non poterat de hoc allegare ignorantiam. Poſtremo ea quę dicebantur de incompatibilitate beneficiorum nō procedebant, ubi beneficium de quo ſi· præſentatio, erat ſimplex abſq; cura animarū, vel ſine neceſſitate reſidentiæ, in quib⁹ terminis loquuti ſunt Doct. ex adverſo allegati, *& præcipue Lel. Zech.* & ita iudicatum fuit die 18. Janua. 1604.

SUMMARIUM.

1 *Uxor uſufructuaria tenetur ad onera hæreditaria, & non hæres in proprietate. ratio num. 2. contra num. 3. Intellige nu. 4. Amplia num 5. & 7.*

6 *Æs alienū de bonis teſtatoris deducendum eſt.*

8 *Uſufructuarius cogi non poteſt à creditoribus, ſed ab hærede ad ſolvendum æs alienum, quod intellige, ut ibi.*

ARGUMENTUM.

Uſufructuarius ne, an proprietarius teneatur ad onera hæreditaria.

DECISIO III.

MOrtuo Federico Burgo, relicta Julia eius uxore hærede, & uſufructuaria omnium bonorum ſuorum durante eius vita, & poſt eius mortem hærede univerſali Confraternitate S. Michaëlis, fuit dubitatum in Conſiſtorio, quis iſtorum teneretur ad expenſas funerum, & alia debita hæreditaria; & pro Confraternitate dicebatur, onus hoc eſſe u-
1 xoris uſufructuariæ, ut dixit *Bart. l. fin. nu. 5. ff. de uſufruct. legat. & in l. qui filium. ff. de legat. 3. Bald. in conſil. 23. in fin. lib. 2. & in conſil. 477. lib. 3. Guid. Pap. deciſ. 541. & Graſ. in §. legatum q. 35. & 36.* Et ratio eſt, quia ipſa poſſidebat bona, & percipiebat fructus. Sed dictum fuit in contrarium eſſe communem opi-
3 nionem, quod ad hæredem proprietarium pertineat ſolvere expenſas funerum, & æs alienum, *ſecundum Bald. in conſ. 185. incip. circa dubitationem prædictam lib. 2. & in conſ. 87. ſuper 1. in fin. lib. 5. Paul. de Caſtr. in l. ult. §. ſin autem, C. de*

Digitized by Google

bon.quæ lib.& in conſil.294.incip.in cauſa, quæ vertitur Bononiæ, num.2. lib.2.Alex.in l.ſi filio,§.ſi vir.ff.ſolut. matrimi. Iaſ.in l.1.in 2.lectu.nu.12. & ſeq. ff. ad Treb.Ruin.conſ. 41.num.3.& conſ.ult.col.pen. lib.2. de communi teſtantur, Dec.conſ.260 nu.8.Cravet. d.conſil 187.ſub num.1. Villalob.in comm.opin. verb. uſufructuarius, num. 62. Suarez. commun.opinion. in verbo. uſufructuarius, num. 103. Turzan. quæſt. 105. Vivi. in commun.opinio.verb.uſufructuarius. Dur.de arte teſtan.tit.de legat.cautel.42. & ab hac opinione non eſſe recedendum in judicando dixit, *Bellon.conſil.7.nu.1.*qui dicit ita practicari.*Gui.Pap.d.deciſ.541. Franciſc. Marc.deciſ.842. numer.5. Covar. variar. reſolut. lib.2. c.2. num.4. Cavalc.de uſufruct. mulier. relict.num.95.& 211.And. Gail. lib.2. pract obſervat. obſerv. 146. per totam. Vincent. de Franc. deciſ.483. num.1. Landrech. conſil.166. nu.2. Menoch.de præſumpt. lib.4. præſump.143.* quam ſententiam *probari ait per text.in l.ult. ff. de uſufruct.leg. & l.uſufructu,ff.ad l.Falc.* ubi æs alienum deducitur ex bonis,cuius uſusfructus legatus eſt; Eſt verum

4 quod pro impenſis prædictis funerum, & pro ære alieno poterit hæres alienare tot de bonis hæreditariis relictis, ſuper quibus debetur uſusfructus, & ſic tanto tenuiores redditus percipiet uſusfructuarius, ut dixit *text.in l.ult.ff de uſufruct.legat.* ubi Iurisconſultus differentiam conſtituit inter legatum uſufructus certarum rerum, & legatum uſusfructus bonorum, & inquit æs alienum ex bonis deduci, quando legatus fuit uſusfructus bonorum, item *& tex.in l.uſufructu.ff.ad l. Falcid.* cuius verba hæc ſunt, Uſufructu bonorum legato æs alienum ex omnibus rebus deducendum eſt *Bald. in conſ.21. lib.2. & d. conſ. 87.in fin. libr.5. Dec. conſil. 485. in fine, & conſ.590. col.ult. & conſ. 660. in fin. ubi teſtatur de communi opinione. Roland.conſ.8. num.13. lib.2.* cum aliis ſupra proxime relatis, & in terminis uxoris uſufructuariæ dixerunt *Pic. in l.Titia, §.Titia. n.153.de legat.2.Rubeus in conſ.163.col.ult. Bellon.d.conſ.7.num 4.& 5. Menoch.d.præ-*

5 *ſupt.143. num. 15.* & hoc poterit facere invito uſufructuario circa proprietatem, quia de bonis teſtatoris iſtud æs alienum erit ſolvendum, & detra-

6 hendum, ut dixit *Paul.de Caſtr.in d.§. ſin autem,Cavalcan.in loco præallegato,nu. 211. verſ. cum diminutione vero*; idem di-

7 cendum ſi uſufructuarius eſſet in poſſeſſione bonorum defuncti, quia tunc pati debet venundari ab hęrede, vel creditoribus bona teſtatoris pro ſatisfaciendis creditis, & ſolvendis debitis, vel pręſtare cautionem hęredi de ſolvendis debitis teſtatoris, vel de conſervando ipſum hæredem indemnem à creditoribus in caſu moleſtiæ. *Mattheſi. ſing.4. num 5. verſ. quia reſpondetur. Villalob.in commun.opin. in verb.uſufructuarius,nu.63 qui dicit communem.Covarruv. variar. reſolut.lib.2.c.2. num 6.verſ. utrumq; tamen,& poſt Bald.in d.conſ.87.col.1.vol.5. voluit Roland.à Vall.d. conſ.8. num.17. ver. ſecundo reſponderi poteſt,volum 1.ubi dicit,*quod dictum *Bart. in d.l.fin.* intelligi debet,quod uſufructuarius

Digitized by Google

ctuarius cogatur ab hærede, non à
8 creditoribus, ut proportionabiliter ſolvatur debitum tam de fructibus, quàm de proprietate, puta quod vendatur aliquid, ut ſatisfiat creditoribus; Et ideo quia Rectores dictæ Confraternitatis pro recuperandis bonis hæreditariis adjudicatis per creditores à poſſe dictæ Juliæ uſufructuariæ, pro eorum intereſſe ſolverunt de proprio, & deinde eis reſervatis emphiteuticaverunt Joanni Coruna quandam domum de bonis prædictis pro untiis octo quolibet anno, & eodem inſtanti pro habendis pecuniis ſolutis ſuper dictis untiis octo, & aliis bonis hæreditariis ſubjugaverũt untias octo annui cenſus juxta formam Bullæ pro capitali untiarum octuaginta, quas conſequuti fuerunt pro effectu prædicto, & ſibi retinebant bona recuperata ſub prætextu, quod ad uſufructuarium ſpectabat ſolvere æs alienum, & impenſas funerales, Conſiſtorium condemnavit Rectores ad reſtituendum bona prædicta Juliæ uſufructuariæ cum diminutione dictarum untiarum octo cenſualium pro domo emphyteuticata die 11. Maii. 1604.

SUMMARIUM.

1 *Conſtit. ſancimus, an procedat in locatione, & num. 8. & 9.*

2 *Locatio ad longum tempus an æquiparetur alienationi?*

3 *Conſuetu. Panor. ſub tit. de jure prothomiſeos; an procedat in locatione, & num. 13.*

4 *Inimicus non admittitur ad jus congrui. Limita num. 14.*

5 *Socius an præferatur in locatione rei communis amplia num. 6. ratio num 7.*

10 *Locatio ad longum tempus an dicatur locatio per novennium. amplia n. 11. & 12.*

ARGUMENTUM.

Jus prothomiſeos an competat in locatione, & quid parte rei communis locatæ.

DECISIO IV.

FACTA diviſione inter duos conſanguineos de quodam prædio per eos poſſeſſo, remanſit in communi janua, atrium, & uſus putei: Fuit dubitatum, an facta locatione de ejus parte per unum ex eis cuidam extraneo pro annis novem, competat jus prælationis alteri conſanguineo, & vicino offerenti eidem pretium? & in M. R. C. iudicatum fuit, quod ſic. Cauſa devoluta via reclamationis ad Conſiſtorium dicebat
1 conventus, quod Conſtit. ſancimus, concedens prælationem conſanguineis, loquitur de locatione ad longum tempus, ibi dum dicit (alienare per locationem) quæ alienatio non fit, quando locatur res ad modicum tempus, ſed quando eſt facta ad longum tempus, *ad text. in l. ſi quis ante, ff. de acquir. poſſeſſ.* quia aſſimilatur ven-
2 ditioni, & ex ea transfertur poſſeſſio, & utile dominium, prout voluit *glo. in l. 3. §. ex contrario, & in l. ſi quis ante, ff. de acquir. poſſ. & ibi Alex. Bald. conſ. 325. ſub num. 4. Tiraq. de retract. §. 1. glo. 14. nu. 79. & 80.* ſecus in locatione ad modicum

tempus. *tot. tit. ff. & Cod. locat.* Item in iure congrui attendendæ erant conſtitutiones locorum, prout diſponit *Cap. Ritus ultimum, ſub tit. de jur. protho.*

3 At in hac urbe Panormi aderat conſuetudo *in cap. 26. in tit. de iure prothom.* dans retractum in venditione tantum, quæ non loquitur de locatione, emphyteuſi, & ſimilibus.

Demum quando prædicta ceſſarent, & conventus uti conſanguineus, & vicinus deberet admitti ad ius prælationis, tamen propter graves iniurias factas per dictum actorem in eius perſonam, prout probatum fuerat in proceſſu per accuſa-

4 tiones propoſitas, & alios actus, repellebatur ab ipſamet conſtitutione, & non poterat admitti ad ius prothomiſeos, ut expreſſe *dupontt dicta Conſtit. in §. licet enim, ubi Affl. ſub num. 1. fol. mihi 45.*

Pro actore dicebatur ſententiam M. R. C. confirmandam eſſe, quia iam eandem penſionem offerebat, quam dictus extraneus conductor

5 tenebatur ſolvere pro gabella, & ſocius in hoc caſu præfertur, ſecundum *Bald. in l. 1. nu. 6 C. qui teſtamen. fac. poſſ. Flor. in l. ſaltem ff. commu. dividun. Socin. in l. ſi ſocius, num 6. ff. ſi cert. peta. latè*

6 *Surd. in conſ. 43. num. 12. lib. 1.* quod procedit etiam in prædio ruſtico, ut dixerunt *Ruin. conſ. 143. num. 18. lib. 4. Bero. conſ. 137. num. 12. lib. 1. Rip. in l. quo minus, nu. 140. ff. de flumin Surd. d. conſ. 43. ſub n. 12.*

7 ratio eſt ſecundum prædictos Doctores, quia alteri ſocio, qui locavit, nihil intereſt cum eandem penſionem habeat, & è contra ſocio, qui vult præferri multum intereſt non habere extraneos in re communi, & expreſſe in ſocio dixit Conſtit. ſancimus, ibi (niſi prius præferat illos, quos per ordinem vocamus ad ius prothomiſeos, puta in primis parentes, poſtea ſocios, &c.) Item iſta actrix erat conſanguinea, & vicina, & per conſequens ſtante Conſtit. prædicta

8 debebat præferri, quæ procedit etiam in locatione, ut expreſſe notat *Afflict. ibi num. 25. & Baldaſſ. Bonedel. ibid. num. 274.*

Et quod in locatione, & conductione habeat locum retractus, dixit *Cavalc. in repert. deciſ. in verbo, ius congrui, limit. 7. Caroc. in tract. de loca. & conduc. par. 5. tit. de iur. congr. num. 2. fol. 242. à tergo. Eugen. conſ. 2. num. 8.*

Nec obſtabat id, quod ex adverſo

9 dictum fuerat conſti. prædictam procedere in locatione ad longum tempus, quia reſpondebatur primo ex *eod. Afflict. in loco proxime allegat.* quod Conſtit. ſancimus, loquitur generaliter non diſtinguendo inter locationem ad modicum, vel ad longum tempus, & ideo generaliter debebat intelligi in omni locatione, maxime quia appellatione locationis intelligitur de locatione ad modicum tempus, ſecundum *Afflict. & Bonedel. in locis allegatis.*

10 Item locatio, de qua agebatur facta fuerat de novennio in novennium, quæ ad longum tempus dicitur, ut com-

ut communiter voluerunt *Alexand.in conſ.265.lib.2.& conſ.104.nu.6.lib.3. Joan. Fab.in §.item finitur, Inſtit.de uſufr. Pinel. in l.1.part.3.num 63.C.de bonis mater.Gloſ. Pariſienſ.tit.4.§.14. num 36. de communi teſtatur Eugen.conſ.24.nu.5. Fab. de Anna in addit. ad ſingul. genitoris 325. Molin. de primogen. Hiſpan.par.1.lib.1.cap.20.nu.29. verſ.ſimiliter etiam. Covarruv. varia.reſol. lib 2. cap.16 num.2. commumem etiam dixit. Caroc. de locat. part.2.tit. de locatione de novennio in novennium*, ubi hoc am-
11 pliat in locatione de quinquennio in quinquennium, quia hæc duo ſimul iuncta faciunt longum tempus, *Lap. allegat.12.* & cæteri per eum relati, qui appellat talem locationem in fraudem, ſecundum *Tiraquell. de retract.lib. 2.n.11.* & clauſula illa ad renovandum, præſumitur in fraudem, *Din.in l.in codicilli,§.inſtituto,ff.de leg.2.*

Item ampliat, ut procedat etiam ſi dictum fuerit, ut nullum transfera-
12 tur dominium, quia commoditas fructuum in huiusmodi caſu pro vera alienatione habetur, *Bald.in authen. hoc ius porrectum, col.2.verſ.6. C. de ſacroſanct.Eccl.Gabelli. Milleloq.169.nu.2.par.1.* Nec obſtare videtur, quod ſecundum novennium non eſt de fermo, ſed de reſpectu, quia cum ſit collatũ in voluntatem conducentis, ut in inſtrumento locationis apparebat, debebat omnino cum primo novennio coniungi. & locatio ad longum tempus dicebatur, ita poſt alios quos refert, dixit *Caroc. in d.tract. part.2.quaſt 5.nu.3.* & ratio eſt ſecundum eum, quia voluntas durare præſumitur.

Secundo non obſtabat conſuetu-
13 do Panormitana, quia non ex hoc excludebat locationem, in qua ſtante Conſtitut. prædicta conceditur Ius congrui; Poſtremo dicebatur inimiciam fuiſſe reconciliatam, & meri-
14 to nil obſtare, quin vicinus, vel conſanguineus uti poſſit iure retractus, ut in puncto dixit, *Affl. in d.§. licet, ſub num.5.*

Item percuſſio fuerat facta ad defenſionem, quæ pariter non impedit vicino, & percutienti ius retractus, ut dixit idem *Affl.in d.loco,num.3.& Baldaſſ. Boni del.ibid.num.24.*

Et ſecundum prædicta iudicavit maior pars dominorum Conſiſtorii confirmando ſententiam M. R. C. die 29. Ianuarii 1603.

SUMMARIUM.

1 Redimentes vigore pacti de retrovendendo, an teneantur ſtare locationi, & n.8. Amplia num.2.& 3. Amplia ſi res locata non ſit permanſura penes locantem, num. 4. contra num.5.10 13.

6 Redimens vigore termini ad redimendum, tenetur ſtare colono, ratio, num.7.

9 Succeſſor prælati tenetur ſtare colono.

11 Tutor non poteſt emere bona pupilli. Limita num.12.

14 Oſaſc. deciſ.82. ſub num.10. diſtinctio refertur.

15 Conductor pro anno, quo ſeminavit debet percipere fructus.

ARGUMENTUM.

Redimens vigore termini ad redimendum, an teneatur ſtare locationi factæ.

Digitized by Google

DECISIO V.

MAria Petruſio donataria Maximiani de Petrutio ejusviri poſſidens feudum caſalis Petræ d. ejus viro adjudicatum per M.R.C. à poſſe Joannis de Notabartolo Baronis di cti feudi, quia erat valde gravatum ære alieno, obtinuit proviſionem ab Excellentia ſua, quod ſtaret ſub adminiſtratione deputatorum, ad effectum ut de gabella ipſa fieret repartimentum inter creditores juxta formam actus deputationum per nos emanati in Sacro Conſilio vigore cuius per M. R. C. fuit ingabellatum pro annis quinq; Philippo Mancuſio; Evenit quod durante termino ad redimendum dicto debitori conceſſum, ſtantibus prorogationibus Excellentiſſimi Proregis, fuit factum depoſitum de pretio, pro quo proceſſerat adjudicatio, & fuerunt ad inſtantiam dicti Baronis expeditæ literæ de reſtituenda poſſeſſione dicti feudi cum expulſione inquilinorum, non obſtante locatione facta: oppoſuit autem ſe conductor adverſus executionem dictarum literarum in M.R.C. aſſerendo, quod dictus Baro non obſtante reluitione tenebatur ſtare colono, & obtinuit interloquutoriam in eius favorem, cauſa devoluta ad Conſiſtorium: dicebatur pro Barone interloquutoriam prædictam revocari debere, quia licet *Bald.*
1 *in l.1.C.de iure fiſci, ad finem, lib.10.* teneat redimentem vigore pacti de retrovendendo teneri ſtare locationi factæ, tamen ejus dictum procedebat quando ius emptoris erat incertum, prout eſt tempus mortis, divortii, & ſimilium, ſecus vero ubi terminus eſſet determinatus, ut hic, quia tunc redemptor non tenetur ſtare colono, ut dixit *Tiraq. de retract. conventio.§.3.glo.1. num.16. in fine.* Item in caſu iſto Baro erat ſucceſſor per extinctionem, & pri-
2 vationem iuris locatoris, quo caſu non tenetur ſtare colono. *Mandel. in conſ.108.num.2. Pedemont. deciſ.82. num.3. Vinc. de Franch. deciſ.216.num.5. Surd. poſt alios deciſ.40.num.10.*

Præterea prædicta confirmari vi-
3 debantur, quia iſta locatio facta fuerat in fraudem ipſius Baronis, *ad text. in l. in venditione, §.1.ff. de bon. author. jud. poßid. poſt alios Surd. d. deciſ.40.num.6. & deciſ.172.num.9 & deciſ.299.num.7.* Et fraus oſtendebatur, quia terminus ad redimendum erat menſium quatuor, & tamen abſq; aliqua neceſſitate locatio facta fuerat per annos quinque, & ſcire debebat, quod feudum erat valoris ſcutorum quindecim mille, & diſtractio facta pro unc.249.
4 quo caſu feudum non erat aliquo modo penes eos permanſurum, ſed de proximo ſperari debebat redemptio, tanto fortius, quod ad ſupplicationem Baronis fuerunt de mandato Excellent. ſuæ emanata banna ad effectum vendendi dictum feudum. *Bald. in cap.1. colum. ult. ver. ſed quod ſi nondum. tit. quib. mod. feud. amitt. & concludit Tiraq.* poſt multos quos more ſuo cumulat *in tract. de retract. ligna. §.1.gl.14. num.121.*

Digitized by Google

num. 121. & de retract. convent. §. 3. gloß. unica, num. 17. 18. 19 & 20.

Dicebatur ex adverſo, quod communis Doc. opinio eſt, quod vendi-
5 tor, qui redimit rem adjudicatam infra terminum ad redimendum, tenetur ſtare locationi factæ ab emptore, & fuit originalis *Bal. in d. l. 1. in fin. C. de iure fiſci, lib. 10.* & poſt eum *Fulgoſ.* quem ſequitur *Alex. in l. filiofamilias, §. ſi vir in quinquennium, num. 11. ff. ſolut. matr. Neguſ. conſ 88 nu. 10. Tiraq. de retract. conuen. §. 3. gloß. 1. num. 14. Cagno. in l. 2. num. 221. C. de pact. inter emp. & vend.* ubi dicit, durum eſſe ab hac opinione diſcedere; de communi teſtatur *Rolan. conſ. 49. nu. 3. vol. 2. Caroc. de locat. & condu. titul. de ſucceſſor. quæſt. 12. Socin. ſen. conſ. 125. nu 3. Cavalc. deciſ. 16. nu. 53. vol. 2. & poſt multos de communi teſtatur Peregr. de fideicom. art. 40. nu. 47. & poſt alios limitando text. in l. emptorem*, C. *de locat. dixit Marili. in repet. l. quoties, num. 243. C. de rei vend.* & in
6 terminis adiudicationis, ut debitor à cuius poſſe fuit res adiudicata redimendo infra quadrimeſtre tempus teneatur ſtare locationi factę per creditorem pendente dicto quadrimeſtre, quia factum iudicis, factum partis dixit *Bongior. in addit. ad l. emptorem, C. locat. ubi allegat Goza. in l. 2. nu. 179. C. de pac. inter empt. & vend.* & rationem
7 reddunt prædicti Doct. quia locatio videtur facta de voluntate illius à poſſe cuius facta fuit adiudicatio, ſive venditio cum pacto de retrovendendo, unde cum appareat de tacita voluntate venditoris, tunc is tenetur ſtare colono, quotieſcunq; vult redimere.

Nec obſtet dicere, quod Bald. loquatur in tempore indeterminato; nam cæteri Doctor. præter eum loquuntur in tempore præfixo, & determinato, & teſtantur de communi opinione, ut dictum eſt.

8 Nec ſecundo obſtabat, quod quãdo ſuccedituг ad extinctionem iuris illius qui locaſſet, redimens nõ teneatur ſtare colono: nam reſpondebatur primo, quod in caſu iſto non ſucceditur ad extinctionem iuris, & ſic quando per iudicis ſententiam ſuccederetur, ut loquuti ſunt Doct. ex adverſo allegati; ſed in mera reluitione, qua facta ſuccedit, qui redemit ex facto proprio, & non per iudicis ſententiam, & ideo ſuccedendo ex facto proprio, & locatio eſt facta ex voluntate redimentis, qui ſi noluiſſet, reluiſſet, tunc tenetur ſtare locationi.

Secundo dicebatur *quod Mandel. in d. conſ. 108.* & alii ſimiles loquuntur in Prælato, & uſufructuario, qui non habent niſi uſum rei, ideo eis mortuis locatio ex legis miniſterio extinguitur, & ille qui ſuccedit, non tenetur ſtare colono, prout dixit Mandel. in loco ſupradicto, & tamen non deſunt Doctor. qui contra Mandel. loquuntur, dicentes ſucceſſorem Prælati ſtare colono, ut late probat *Socin. ſen. in conſ 32. per totum, volum. 1.* & diffuſe in pluribus caſibus loquendo dixit *Peregrin. de fideicommiß. articul. 40. num 98.*

Digitized by Google

numer.98. Surd. deciſ.326. numer. 6. & 78.

Tertio reſpondebatur, quod in eo qui ſuccedit per extinctionem iuris,
9 ut eſt in Prælato, uſufructuario, ſucceſſore per ſententiam, & ſimilibus, ceſſat ratio, quæ militat in redimente ſtante pacto ad redimendum, ubi locatio videtur facta de voluntate venditoris, ut dictum eſt; in Prælato, & aliis non ſic, quia non habent plenum dominium in re, quam locant, quemadmodum habet ille, qui emit rem cum pacto ad redimendum; nec pariter ſi locat, locatio videretur facta de voluntate ſucceſſoris in Prælatura: & viva eſt ratio, quia ſucceſſor eſt incertus, & locatio non poteſt dici de voluntate incerti ſucceſſoris.

Præterea dato, quod redimens ſuccederet ad extinctionem juris, tamen regula prædicta non habet locum, quando translatio fit ex neceſſi-
10 tate, quia tunc communiter Doctor. concludunt, quod ille in quem fit translatio, ex neceſſitate tenetur ſtare colono, & maxime, quando transferens habet plenum jus in re, ita diſtinguendo dixit *Bart. in d. l. ſi filiusfamiliae, §. ſi vir in quinquennium, ſub nu.1. ubi Alex. num.19. ff. ſolut. matrim. & eſt limitatio ad text. in l. lex vectigali, tradita per Bald. in d. §. ſi vir in quinquennium, n.5.* communem eſſe diſtinctionem teſtatur *Paul. de Montepic. conſ. 6. num. 28. Oſaſc. d. deciſ. Pedem. 82. num. 6.* ita in caſu iſto eramus in translatione neceſſaria, quia venditor poterat cogere emptorem vigore termini ad redimendum, & emptor, qui volebat transferre, habebat plenum ius in re transferenda.

Poſtremo non obſtabat dicere hic tractari de fraude ſtante, quod terminus ad redimendum erat brevis, & diſtractio facta fuerat pro vili pretio reſpectu feudi, & locatio facta fuerat ſtatim per annos quinq;; quia ſi recte advertatur, omnis fraus ceſſabat in caſu iſto; primo, quia gabella dicti feudi fuit aucta majori pretio, quo erat prius.

Secundo Gabellatio dicti feudi facta fuerat in publico incantu, & ad extinctum candelæ ultimò emptori, & plus offerenti, quo caſu videbatur ceſſare fraudem omnem; & in ſimili
11 dicunt Doct. quod tutor regulariter non poteſt emere bona pupilli directe, nec indirecte, ut dixit *Iaſ. in l. ſi mihi, & tibi, §. regula. num. 5. ff. de leg. 1.* ta-
12 men ſi bona pupilli fuerint vendita ad publicum incantum ultimo emptori, & plus offerenti, tunc recte poteſt emere, ut dixit *text. in l. tutor rerum. ff. de adminiſtr. tutor. Pet. Gerard ſing. 57. nu.3. Iaſ. in l. filiusfamilias, §. divi, nu 38. in 2. lect. ff. de leg. 1. alios allegat Cavalc. de tutor. & curat. nu.177.* qui Doctor. reddunt rationem, quod quando venditio eſt facta ad incantum ultimo emptori, & plus offerenti, tunc omnis fraudis ſuſpicio ceſſat.

Tertio dicebatur ad excludendam fraudem, quod locatio prædicta facta fuerat non à privata perſona, ſed à M.R.C. ſub verbo Regio, præcedentibus

Digitized by Google

tibus prius literis banni factis in pluribus locis Regni, in tantum, quod unusquiſque ſciebat, quod feudum prædictum caſalis Petræ erat poſitum ſub deputatione, & quod à Magna Regia Curia, uti adhoc deputata erat locandum, unde ceſſante fraude videbatur ceſſare limitatio poſita per Tiraquell.

Concurrebat in cauſa iſta, quia
13 conductor habebat in ſuo inſtrumento locationis non ſolum generalem hypothecam, ſed ſpecialem, quæ operatur, ut locator teneatur ſtare locationi factæ per Magnam Curiam, ut dixit *text. in l. eos, C. de pignor. §. Item ſerviana inſtit. de actio. Bart. in d. l. emptorem*, qui ſubdit in practica notandum perpetuo *& Ang. C. locat. & pro ſingulari tradit Marſil. ſingul. 321. ſub num. 1.* poſt infinitos dixit *Caroc. de locat. & conduc.* ubi de magis communi opinione, & ab ea iudicando non eſſe recedendum teſtatur in *titul. de ſucc. q 25. num. 35. Pedem. deciſ. 82. Molin. de contract. diſputat. 490. verſic. tertio ſi conductor, & de magis communi teſtatur Seraphin. de Seraſin. de privileg. iuramen. privileg. 158. ſub num 3. ubi in fin.* prædictam concluſionem ampliat ſtante iuramento; at in caſu iſto Feudum prædictum fuerat per M. R. C. ſpecialiter conductori obligatum cum pacto de aliis non locando, quo fit, ut conductor iſte, qui habet rem locatam hypothecatam poteſt eam loco pignoris retinere, & donec locatio durabat non poterat expelli, nec poterat ſibi offerri intereſſe, ut poſt multos dixit *Marſil. in præallegat. loco ſub nu. 1. Covarru. variarum reſolut. cap. 15. nu 3. & poſt multos quos allegat refert de commun. opin. Molin. d. diſput. 490. num 7. verſ. quartus quando, & num. 8. & ſeq. Caroc. in in præcitato loco.*

Diſcuſſo negotio Conſiſtorium in hanc inclinabat opinionem veram de rigore iuris; ſed quia ſolet aſſequi æquitatem, placuit in cauſa iſta determinare ſecundum diſtinctio-
14 nem illam, quam poſuit *Oſaſc. in præalleg. deciſ. 82. ſub num. 10. verſ.* ex iis fundamentis, quod aut ſumus in locatione admodicum duratura, & ſunt factæ expenſæ, & tunc teneat locatio pro illo tempore: aut nulli fuerant facti ſumptus, nec præſtita opera, & tunc cum nullum ius, aut damnum emergens prætendere poſſit conductor, ſucceſſor non tenetur ſtare locationi. Et ſecundum eam iudicaſſe Senatum teſtatur, & poſt eum *Cavalc. deciſ. 44. num. 16. & 23. & Surd deciſ. 40. num 1.* iuſtum enim eſt, quod pro eo
15 anno, pro quo conductor prædia coluit, vel ſeminaverit, quod ſaltem pro eo anno fructus percipiat iuxta deciſionem *Bald. in l. emptor. num. 7. verſ. ſed pone colonus. C. locat. & eum ſequuntur Cagnol. in d. l. 2. nu 221. verſ. ſecundo limita. C. de pact. inter empt. & vendit. Franc. Marc. deciſ. 196. in fin. par. 2.* ubi dicit hoc procedere ex quadam æquitate, & quia in caſu iſto locatio facta fuerat pro annis quinque, de quibus iam erant elapſi quaſi anni duo, & fa-

ĉta fuerant novalia, & datæ pecuniæ, & animalia ſub inquilinis pro anno ſequenti, iudicavimus die 5. Maii 1604. locationem prædictam durare debere per totum annum ſequentem iij. Ind. ita quod conductor teneatur relaxare partem feudi vacuam ad effectum faciendi novalia, prout ex pacto expreſſo tenebatur in ultimo anno gabellæ, quæ ſententia per utramq; partem fuit laudata, approbata, ac exequuta.

SUMMARIUM.

1 *Tutor dari poteſt in teſtamento ſub conditione. Intellige num. 2. & 3. 22.*

4 *Tutor datus à teſtatore in caſu mortis, an cenſeatur adjectus in caſu remotionis, & num. 9. contra num. 18. 20 21. 23. 32.*

5 *Mater præfertur avo, & aviæ in tutela.*

6 *Extenſio non fit in tutela de perſona ad perſonam, & num. 26.*

7 *Tutor datus in locum uxoris ſi convolaverit ad ſecundas nuptias, an cenſeatur datus ſi mortua fuerit, & num 27.*

8 *Caſus nuptiarum non extenditur ad caſum mortis, contra numer. 28. & ſeq. & num 33.*

10 *Uxor dicitur ſuſpecta, ſi ejus vir ſit ſuſpectus, & num. 34.*

11 *Caſus mortis, depoſitionis, & remotionis æquiparantur. & num. 15. 16. 17. 25.*

12 *Officialis remotus ab officio dicitur mortuus.*

13 *Iudex recuſatus habetur pro mortuo.*

14 *Prælatus ſuccedens Prælato promoto in aliam Eccleſiam ſuccedit mortuo.*

19 *(Mors) verbum etiam in civili verificatur.*

24 *Tutor dativus non admittitur exiſtente teſtamentario.*

30 *Text. in l. tutoribus ita datis ff. de teſtamentario tute declaratur.*

31 *Dictio (tunc) quid operetur.*

35 *Uxor tranſiens ad ſecunda vota amittit tutelam filij.*

36 *Vitricus nominatus à matre poteſt dari tutor.*

ARGUMENTUM.

Tutor vocatus ad tutelam in caſu mortis, an cenſeatur vocatus in caſu remotionis.

DECISIO VI.

PHilippus Læto in ſuo teſtamento inſtituit hæredem univerſalem ejus filiam Agatham, cui dedit in tutorem teſtamentarium Benedictum ejus patrem, & diſpoſuit, quod caſu quo Benedictus tutor ab hac vita deceſſerit, ſuccedat ad tutelam prædictam Agatha ejus mater, & avia pupillæ, ac Vincentius ejus frater conjunctim, & non diviſim, ita quod uno ex ipſis mortuo remaneat tutor alius; Mortuo teſtatore fuit remotus uti ſuſpectus Benedictus à tutela, & per Curiam Civitatis Cataniæ fuit delata Donnæ Iſabellæ de Givenio matri Donnæ Agathæ pupillæ, à qua proviſione fuerunt ad inſtantiam Agathæ, & Vincentii Læto tutorum teſtamentariorum in caſu mortis Benedicti obtentæ literæ via gravaminis à M. R. C. & per eam tandem deciſum fuiſſe per dictam Curiam illatum gravamen; & tutela fuit delata dictis Agathæ, & Vincentio, Cauſa devoluta via reviſionis ad Conſiſtorium, dicebatur ex parte Donnæ Iſabellæ, quod licet tutor poſſit dari in
1 teſtamento ſub conditione, & usque ad conditionem, *l. tutor, §. tutore, ff. de teſtamen.*

Digitized by Google

teſtament. tut. Doctor. in l. ſi quis ſub conditione per illum textum. ff. eod. tit. Mont. de iure tutel. cap. 10. quomodo tutel. dar. poſſ. numero 1. cum ſequentibus
2 nihilominus talis datio debet eſſe ſub conditione expreſſa, non autem tacita, *Alber. in l. ducto. §. ſi ſub conditione, num. 3. ff. de tutel.* Refert, & ſequitur *Vivi. deciſ. 2. nu. 9. D. Fab. de Anna in conſ. 84.*
3 *n. 20. & ſeq. lib. 1.* & reddunt rationem, quia tutela ipſa debet neceſſario de Judicio certo, non autem incerto, teſtatoris procedere, ſecundum *Alber. per eos relatum in l. ſed etſi tantum. ff. de ſtipul. ſervor.* At in cauſa iſta conditio ad-
4 jecta à teſtatore fuerat in caſu mortis, ergo non poterat verificari in caſu remotionis non cognito, nec expreſſo à teſtatore, quo caſu erit locus legitimo, cum conditio defecerit. *Monta. d. cap 10. nu. 4.* & maxime dictæ
5 Donnæ Iſabellæ matri, quæ præfertur quibuſcunque etiam avo, & aviæ. *Cpr. conſ. 136 num. 3. volum. 3. Abb. & Dec. in cap. ex parte, de appellat. Affl. deciſ. 231. n. 2. & 3. Surd. deciſ. 106. num. 14.*

Item in tutela non fit aliter extenſio, de perſona ad perſonam, ſed ſtri-
6 cta interpretatio etiam ex identitate rationis, ut late conſuluit *idem Anna per totum d. conſ. 84.* Ergo idem in caſu iſto, & ſicut caſus mortis non compræhendat caſum remotionis.

Præterea in terminis tutelæ *allegatur text. in l. tutoribus, quæ eſt pen. ff. de teſtament. tutel.* ubi ſi datus ſit tutor Lucius Titius filio, & ſi is tutor non vivat, datus ſit Cajus, Lucius Titius ſupervixit, & tutelam geſſit, demumq; mortuus eſt, deciditur ibi, quod poſt illius mortem non cenſetur datus Cajus in illo caſu, quo Lucius Titius tempore mortis teſtator non vixerit,
7 & quod tutor datus in locum uxoris ſi convolaverit ad ſecunda vota, non cenſeatur datus, ſi mortua fuerit determinat *Anna in prædicto conſil. 84.* & eum ſequitur *Vivi. dicta deciſ. n. 18.* & in
8 ſubſtitutione, quod caſus nuptiarum non extendatur ad caſum mortis conſuluit *Menoch. in conſ. 243. vol. 3.* & iudicavit *Burſat. in eadem cauſa conſ. 263. volum. 3.* qui juſtificat votum ſuum, &
9 in terminis, quod caſus remotionis non extendatur ad caſum mortis dixit *Surd. deciſ. 202.*

Accedebat in cauſa iſta, quod A-
10 gata ſubſtituta una ex tutoribus erat ſuſpecta, quia uxor Benedicti accuſati, & remoti. *ad not. per Dec. in conſ. 674. n. 6. & ſeq. Monta. de iur. tutel. cap 36. tit. de ſuſpect. tut. num 10. & ſeq.*

In contrarium autem dicebatur, quod ſententia lata per M. R. C. omnino confirmanda erat, quia licet ipſi fuiſſent ſubſtituti in caſu mortis Benedicti, tamen idem videbatur diſpoſitum ceſſante tutela in perſonam ipſius Benedicti per remotio-
11 nem, vel ſimilem caſum, quia in iure caſus mortis, depoſitionis, vel remotionis ad idem ſonant, adeo quod of-
12 ficialis remotus ab officio dicitur mortuus, *ad tex. in l. 1. in fine, C. de primicer. lib. 12.* ibi (& numeratorum corpus extinctum injuriæ authore mi-

Digitized by Google

nuendum) dicitur enim ibi, quod notarius principis non poterat eſſe diſcuſſor, ſive perſequutor, & ſi contrafecerat, erat priuatus ab illo officio primicerii, & in eius locum alius creatus: nam erat ſtatutus numerus primiceriorum, & in caſu mortis alicuius alius decorabitur illa dignitate, quam ſemper retinebant etiam in ſenectute, & tamen caſus privationis dicitur caſus mortis, quia alius ei gebatur, *ſequitur Gloſ. fin. in verb. corpus. Ioan. de Plat. ibi in apoſtilla, & Andr. Barul. in d. l. 1. num. 4 in ult. notab.* & infert argumentum, *Andr. de Iſern. in cap. 1. §. ſed & res, nu. 7. per quos fiat inveſtitu.* quod Judex recuſatus habetur pro mortuo;
13 Item facit, quod quando unus Prælatus ſuccedit in locum alterius Prælati, vel renunciantis, vel translati in aliam Eccleſiam, non dicitur ſuccedere vivo, ſed mortuo, *eſt text. in cap. in apibus, §. ecce, 7. quæſt. 1. Cardin. in Clem. fin. num. 13. de procurat.* Et removeri ab of-
15 ficio idem eſt, quod mori, *Gloſ. in Clement. 1. in verb. mori, ut lit. penden & Glo. in cap. ſi cui, in verb. moriatur, de præbend. in 6. Iaſ. in l. nulla, C. de procurat. Gabr. commun. opinio. lib. 2 tit. de procurat. concluſ. 8. num. 4. Caſſad. deciſ. 2. num. 2. de appellat. Aufrer. ad Cappel. Toloſan. deciſ. 265. Rot. Rom. in novis deciſ. 376. Mandoſ. ſuper Reg. Cancellariæ, de veriſimili notitia, quæſt. 7. num. 13. Aſin. in l. 4. §. ſed tunc, num. 59. ff. de religio. & ſumpt. fun.* qui omnes dicunt,
16 quod mandatum procuratoris ita expirat morte epiſcopi, quemadmodum remotione, translatione, vel renunciatione, cum paria ſint, quod officium, ſive adminiſtratio finiatur morte, vel remotione ab adminiſtra-
17 tione, & in ſpecie, quod caſus mortis includit caſum remotionis, ſeu tráslationis dixit *Joan. Vincen. de Anna alleg. 92. num. 3. & ſeq.* ubi refert ita judicatum, ſequitur *D. Fabius de Anna in conſ. 14. nu. 8. & ſeq. & conſil. 82. nu. 18. 19. & 20.*
18 *lib. 1.* & in terminis, quod tutor datus in caſu mortis, cenſeatur datus in caſu recuſationis, determinat contrariis reſpondendo *Surd. deciſ. 207. nu. 9. uſque ad fin.* quæ concluſio confirmatur, nam quando mors civilis habet effectum mortis naturalis, quoad id de quo agitur tunc mors civilis æqui-
19 paratur naturali, & verbum (mors) etiam in civili verificatur, *l. actione, §. publicatione, ff. pro ſoc. l. 1. § ult. ff. de bon. poſſ. contra tab. poſt alios Rim. in conſ. 415. Menoch. conſ. 227 num. 45. Decian. reſponſ. 86. num. 39. lib. 3 & reſpon. 61. num. 1. 2. & 10. lib. 5. Honded. conſ. 62. nu. 35. lib. 1. Maſcard. de probat. concl. 1373. num. 4. volum. 3.*
20 Et quod mors reſultans ex remotione à tutela operetur eundem effectum mortis naturalis, quia in utroq; par eſt ratio providendi filiæ de tutore, dixit *Surd. d. deciſ. 207. ſub num. 13.* ubi paria ſunt non extare tutorem ob mortem, vel ob remotionem, *Ruin. conſ. 87 n. 2. vol. 2. Socin. jun. conſ. 43. nu. 2. vol. 3. Riminald. junior conſ. 259. n. 11. Vivi. deciſ. 34. nu. 10. & 43.* Et in his quibus conſideratur effectus non refert quid ex æquipollentibus fiat *l. mulier, ff. Ad Trebellian, l. mater, ubi Dec. in 2. notab. C.*

tab.C.de inſtitu.& ſubſtitu.Aſin.in tract.de executio.cap.23.num.5.

Item faciebat, quod de jure clarum eſt,quod dare unum tutorem in locum alterius, nil aliud eſt, niſi in tutore ſubſtituere unum loco alte-
21 rius, & ſubſtitutio facta in unum caſum,videlicet (mortis) trahitur ad omnem alium caſum impotentiæ,voluntatis, ſive ex defectu conditionis, ſive morte præventus, ſive ſui incapacitate, ſive alia quavis impotentiæ ratione impeditus fuerit hæres inſtitutus, ſemper in omnibus caſibus ſubſtitutus admittitur, & tandem omnes caſus comprehendit in quibus inſtitutus non poteſt eſſe hæres, ut latiſſime dixit poſt alios *Surd. in conſ. 236. num.23. & in d.deciſ.207. nu.9.& 10.* ubi firmat idem teneri in tutela, & maxime,quia ſi teſtator interrogatus fuiſſet ita dixiſſet, cum finis erat,ut daret tutorem filiis, & ex majoritate rationis cum voluerit tutelam Benedicto decernendam eſſe iſtis Agathæ, & Vincentio, & conſequenter multo magis eo remoto. Accedebat prædictis maxima æquitas, quia ſuſpitio illa allegata contra Benedictum erat fundata in quadam ſupplicatione facta ad inſtantiã Don Franciſci de Givenio fratris Donnæ Iſabellæ ex eo,quod non fecerat inventarium,& quod bona dilapidabat,& nullis factis ſuper hoc probationibus, nec præſentatis ſcripturis, nec adhibita cauſæ cognitione fuerat dictus Benedictus privatus dicta tutela, & illa fuerat decreta Donnæ Iſabellæ ſorori accuſatoris;& nihilominus ex diſpoſitione ejuſdem teſtatoris Benedictus non tenebatur conficere inventarium,ſed tantummodo quoddam repertorium penes acta cujusvis notarii, imo apparebat, quod iſte Benedictus nedum non erat dilapidator, ſed induſtrioſus, & diligentiſſimus, adeo quod ex nihilo evaſerat ditiſſimus Baro feudorum, & filium mortuum ad doctoratus gradum aſſumi fecerat, & tandem ut cum nobilibus contraheret conſanguinitatem in uxorem dederat Donnam Iſabellam de Givenio nobiliſſimam mulierem,etiam ſine dote,& filio aſſignavit ſcutos tres mille annui redditus, & ſibi remanſerat feudum Paſſanitelli, & maxima pecuniarum ſumma.Unde ex prædictis Conſiſtorium confirmavit ſententiam M. R. C. die v. Maii 1604.

Nec obſtabant ſuperius in contrarium allegata, & primum conditionẽ eſſe debere de caſu vero,quia ut dictum eſt,caſus remotionis comprehenditur ſub caſu mortis, & ſic conditio eſt adimpleta in caſu individuo,& ſpecifico,Item reſpondebi-
22 tur, quod licet conditio adimpleri debeat in forma ſpecifica, tamen quando conditio eſt neceſſaria ad actum, vel ad effectum actus, tunc ſat eſt adimpleatur per æquipollens,ita diſtinguendo dixit *Bar. in l.Gallus,§. & quid ſi tantum,num.1.& ſequen.ff. de liber. & poſthum. Surd. in terminis d. deciſ. 207.*

ſub numer. 13. & 14. Socin. ſen. conſil. 32. vol. 1.

Nec obſtat, quod in caſu mortis ſit locus tutori legitimo, vel dativo, nam non habet locum, quando poteſt eſſe
23 locus tutori in teſtamento ſubſtitu-
24 to, dum enim teſtamentarius poteſt admitti, ceſſat legitimus, & dativus, *l. ſi quis ſub conditione, in princ. ff. de teſtam. tut. Spec. in tit. de tutor. §. ſi vero, num. 2. Surd. d. deciſ. 207. num. 17. 18. & 20.* Ratio eſt, quia habenti tutorem, tutor dari non poteſt. Eodem modo reſpondebatur ad ſecundum objectum, quia
25 in caſu iſto non fit extenſio, ſed compræhenſio, cum caſus mortis comprehendat caſum privationis, tamquam etiam expreſſum, *ad not. per D. Fab. de Anna in conſ. 120. num. 40 41. & ſeq.*
26 *lib. 2.* imo in tutela unus caſus extenditur ad aliud. *l. ſi quis ita, §. fin. ff. de teſtam. tut.* ubi fuit datus tutor poſthumis, & licet illi fuerint nati vivo teſtatore, datio utilis eſt, & tutor adminiſtrat, & nihilominus appellatione poſthumorum non veniunt nati, *l. commodiſſimè, ff. de libe. & poſth. Surd. d. deciſ. 207. num. 13.*

27 Nec obſtant *Menoch. & Burſat. ille in conſ. 243. iſte in conſ. 263.* in contrarium allegati: nam in dictis conſiliis de tutela non tractatur, ſed tantum, quod fuerat facta ſubſtitutio, quando nupſerit Julia per dictionem illam (tunc) quod tenebatur hæreditatem, & bona ipſius teſtatoris, tunc temporis penes eam exiſtentia relaxare, & ſub illa conditione expreſſa taxativa temporis limitativa, & voluntaria nuptiarum, quæ debuerat adimpleri in forma ſpecifica, & verba limitativa erant ſæpius geminata, nec tacite, nec expreſſe poterat caſus contrarius compræhendi, videlicet mortis, & exiſtebat diverſa ratio de uno caſu ad alium, & non operabatur eundem effectum.

Item loquuntur quando ſubſtitutio eſt facta ſub conditione nuptiarum, quod non extendatur ad caſum mortis, non autem inferunt de morte ad nuptias, ut in caſu iſto in quo illi tutores teſtamentarii non fuerunt ſubſtituti taxative, ſed ſimpliciter in caſu mortis ipſius Benedicti, qui caſus nedum tacite, ſed etiam expreſſe continet caſum privationis, cum ſit omnino ſimilis, & quoad mentem, & quoad rationem, & quoad effectum conſideratum per teſtatorem, & verſabatur in conditione neceſſaria, ad quam adimplendam ſufficiebat æquipollens, nec loquuntur in tutela, ſed in fideicommiſſo odioſiſſimo; & demum ad demonſtrandum diverſitatem terminorum faciebat
28 illa communis, & vera Doct. concluſio, quod caſus mortis continet caſum ſecundarum nuptiarum, licet èeontra ſit aliqua controverſia ſecundum prædicta conſil. ut voluit *Joan. Andr. ad Specul. in tit. de ſecund. nupt.* dum dixit diſputando fuiſſe determinatum; quod ſi teſtator filiis inſtitutis legavit uxori mille fruendà toto tempore vitæ ſuæ honeſte vivendo,

& vi-

Digitized by Google

& vitam vidualem ſervando, & ea decedente ſubſtituit Gaium, uxor prædicta non deceſſit, ſed ſecundo nupſit, fuit determinatum Gajum admitti ſtatim nupta muliere, quia caſus mortis extenditur ad caſum ſecundarum nuptiarum, quam ſententiam ſequuti ſunt *Bart. Bal. & Alber. in Auth. hoc locum. C. ſi mulie. ſecund. nupſ. & omnes Doct. in l. 3. C. de inſtitut. & ſubſtit. Decian. reſpon. 1. num. 89. lib. 1. Menoch. de præſumpt. lib. 4. præſumptio 65. num. 10. vol. 2. Surd. conſ. 90. num. 43.* & ab omnibus eſſe approbatam dixit *Fab. Turret. conſ. 52. num. 7. vol. 2.* & ratio eſt, quia licet fiat mentio de morte, tamen nunquam mors naturalis eſt expectanda, quando caſus morti ſimilis ſeſe offerat: nam mors ſemper ponitur pro privatione illius rei, ut dixit *Soc. ſen. in conſ. 30. lib. 3.* qui in puncto tenet contra opinionem *Menoch. & Burſat.* & refert ab ejus opinione non eſſe in iudicando recedendum, quidquid moderniores dicant.

29

30 Ulterius *Vivi. in d. deciſ. 2. & Fab. Anna in d. conſ. 84. loquuntur in terminis. l. tutoribus, ita datis, ff. de teſtam. tut.* dum Jabolenus approbat ſententiam Trebatii contra Labeonem, & Proculum excludendo Caium Plauſium à tutela, ex quo teſtator ſubſtituit illum tutorem per dictionem (tunc) quæ refertur ad tempus mortis teſtatoris taxative ſi non viveret Lucius Titius, & cum vixerit, & tutelam geſſerit, tanta eſt vis illius dictionis, & temporis limitati, ut contrariam diſpoſitionem contineat, dum *Vivi.* dicit (ex nunc pro tunc, & ècontra) & allegat *Cephal. conſ. 649. num. 42. & 45.* & tota vis eſt in illa dictione (tunc) reſtringit tantum dationem ad illum caſum expreſſum. *l. 4. §. 1. ff. de conditio. & demonſtrat. Cephal. conſ. 196. num. 7. & conſil. 269. ſub num. 53. & conſ. 166. num. 21. Pedroch. conſ. 39. num. 16.* ubi dicit, quod denotat extremitatem temporis, & extenſioni impedimentum eſſe ſolet. *Dec. in conſ. 63. nu. 2. Ruin. conſ. 31. nu. 10. lib. 3.* & tanta eſt vis illius dictionis, quod quamvis ſubſtitutio de ſui natura trahi poſſit de caſu ad caſum, tamen eius virtute reſtringitur ad id, quod eſt expreſſum, & ob id omnis extenſio, ſeu caſus omiſſi, vel non expreſſi compræhenſio prohibetur *Ancbara. Dec. Soc. & alij relati per Decian. reſpon. 2. num. 25. & 26. lib. 2. Honded. conſ. 58. nu. 76. & 77. lib. 1. Peregrin. de fideicomm. art. 29. num. 28. & art. 12. nu 61. & art. 13. num. 65. Surd. d. deciſ. 207. num. 16 & 17.*

31

32 Præterea *Anna in d. conſ. 84. num 40. & alij Doctor.* dicunt, quod quando ex proprietate, vel largitate ſermonis compræhendi poteſt caſus omiſſus, tunc locum eſſe tutori teſtamentario ſub illa conditione relicto, at in caſu iſto nedum ex largitate ſermonis, ſed ex proprietate compræhendebatur caſus privationis.

33 Iemt *Vivi.* loquitur quando teſtator appoſuit illam conditionem in pœnam ſecundarum nuptiarum; & tandem quidquid dixerit *D. Fab. de Anna, ipſemet refert in ſecundo vol. ſuorum conſil.*

conſil. in cauſa illa fuiſſe contrarium iudicatum licet ſubdat potius ex ſtatus ratione, quam ex iuris diſpoſitione, & pro hac opinione adeſt deciſio Senatus Mantuani, ut refert *Surd. d. deciſ. 217.*

Poſtremo non obſtabat, quod Agatha una ex tutoribus ſubſtitutis erat ſuſpecta, uti uxor Benedicti, quia, ut dictum eſt, ipſe fuit remotus ex illa ſuſpectione non probata, ſed fundata in aëre ſolum ad eum excludendum à tutela abſq; aliqua cauſæ cognitione, & tamen erat tutor teſtamentarius, avus paternus, dominus bonorum, & perſona diligentiſſima, adeo quod non ſolum non debebat excludi, ſed quatenus aliquid contra eum fuiſſet probatum, dari poterat
34 adjunctus ſecundum veram communem, & in praxi ſervatam Doct. ſententiam, ut dixit *Menoch. conſ. 345. Vivi. deciſ. 40. num. 13. par. 1.* ubi dicit ita judicatum fuiſſe. Ulterius uxor Agatha non erat ſola in adminiſtratione tutelæ, ſed conjuncta cum Vincentio, & nihil ſola facere poterat, quia non diviſim, ſed conjunctim erant dati tutores; Item faciebat, quia mulier
35 tranſiens ad ſecundas nuptias dicitur ſuſpecta, & ipſo iure privatur tutela, § *propterea, in auth. ut ſiue prohibit. matrim. & in auth. Sacramentũ, C. quand. mulier. tutel. offic.* & nihilominus vi-
36 tricum poſſe dari tutorem etiam nominatum à matre non dubitatur, *l. fin C. de contrah. Iud. tutel. Menoch. de arbitr. caſ. 151. nu. 5. Caval. de tutor. & curat. num. 259.* idem erat in caſu iſto, in quo nulla aderat ſuſpicio in perſonam ipſius Benedicti, ut dictum eſt.

SUMMARIUM.

1 Moneta aurea promiſſa ſi non reperiatur, inſpicitur valor tempore contractus. contra. nu. 5. quid ſtante pacto, num. 6. 7. & 9. Et quid ſi accreſcit, num. 2. & quid ſi fuerit æſtimata num. 3. 10. Amplia num. 11.

4 Reluitio cenſus fieri debet pro conſimili pretio. Et n. m. 12.

8 Depoſitum ſi fieri debebat in moneta aurea, an ſi factum fuerit in moneta argentea ſit integrum.

ARGUMENTUM.

Si Cenſus ſit conſtitutus pro pretio in moneta aurea, an in eius reluitione debeat depoſitari moneta argentea cum intereſſe, ſi aurea non reperiatur.

DECISIO VII.

IN inſtrumento ſubiugatorio unciarum 50 redditus annui celebrati inter univerſitatem Civitatis Nicoſiæ cum U. triuſque Iur. D. Jacobo Antonio lo vecchio, aderat pactum expreſſum, quod ſi dicta univerſitas infra novem annos, & poſtea quandocunq; ſolveret dicto de lo vecchio emptori capitale dictorum reddituum in eadem ſpecie monetæ in ducatis aureis eiuſdem qualitatis, conditionis, bonitatis, ponderis, & valoris prout fuerant conſignati in eadem qualitate intrinſeca, vel extrinſeca teneretur retrovendere, vel reluere dictos redditus, quod capitale fuerat ſolutum in dublonis Caſtellanis 250.

Digitized by Google

nis 250. pretii, & valoris tarenorum 26. pro quolibet, in ducatis Venetis, & triumphis 760. pretii, & valoris tarenorum 15. & gr. 2. pro quolibet, in realibus 38. pretii, & valoris tarenorum 14. & gr. 10. pro quolibet, & totum reſtans ad complimentum untiarum mille in ducatis aureis currentibus pretii, & valoris tarenorum 13. pro quolibet ducato monetæ uſualis huius Regni bonę, & iuſti ponderis, & quia reperiebatur hodie factum depoſitum de untiis mille in moneta argentea currente, fuit dubitatum in Conſiſtorio, & coram me, cui ſoli ab Excell. Protege fuerat cauſa commiſſa, numquid tale depoſitum eſſet integrum, adeo quod cenſualia dicantur extincta, & conſequenter executio cauſata pro decurſis debuiſſet retractari: Articulus iſte habuit non modicam difficultatem ob diverſitatem ſententiarum latarum in his noſtris Supremis Tribunalibus; Videbatur enim pro venditore dicendum depoſitum ipſum integrum eſſe, nam quando moneta
1 aurea promiſſa non reperitur, debet dari moneta nova ad valorem antiquæ aureæ, quæ erat tempore contractus, ut communiter dixerunt *Bart. & cæteri in l. cum quid, ff. ſi cer. pet. & in l. Paulus, ff de ſolut, Aret. conſ. 11. & 112. in princ. Socin. conſ. 298. lib 2. Abb. & cæteri in c. fin. de cenſib. Andr. de Iſern. in tit. quæ ſint regal. verb. moneta, col. 3. ubi etiam Afflict. ſub nu. 13. 15. & 20. & deciſ 90. & 194. Abb. conſ. 56. col. 2. lib. 2. ubi teſtatur eſſe communem opin. Canoniſtarum, & Legiſtarum. Bologn. conſ. 11. nu. 41. & Ceph. conſ. 31. n. 10. Brun. in tractat. de augm. mone. par. 1. & 4. Gabr. de ſolutio. concl. 1. num. 15. & 18. Cart. deciſ. Genue. 134. Caval. deciſ. 16 num. 46. par 2. Aſin. de execut. §. 7. cap. 171. verſ. contrariam tamen opinionem, ubi in ver ſi igitur, in fi.* ait hoc procedere etiam ſi deinde poſt contractum celebratum aliter ſtatuto fuerit diſpoſitum, & ita fuiſſe deciſum refert *Minſing. 1. obſ. n. 4.*
2 *cent. 4.* & ideo ſi accrevit, debitor poteſt deducere incrementum illud, & valorem, qui accrevit, ſicut ſi valor decrevit, & diminutus eſt ſupplere tenetur, & ita ſolutio facienda eſt de moneta ad valorem antiquæ. *Surd. conſ. 368. nu. 5. & 6.* ita igitur videbatur dicendum in cauſa iſta, quia moneta aurea amplius non reperiebatur, quod poterat dari valor ſecundum valorem antiquum.

Item faciebat, quia dublones, & ducati in contractu ipſo ſubiugato-
3 rio fuerant æſtimati, ut dictum eſt in princ. & ideo æſtimatio ipſa reddenda erat, non res æſtimata. *ad gloſ. in l. ſi inter, ubi Bal. & alij C. de jur. dot. in terminis Bar. in d. l. Paulus, in fin. ff. de ſol. Gabr. d. tit. de ſol. concl. 2. nu 8. Crau. conſ. 836. nu. 1. Covarruv. de coll. vete. numiſ. cap. 7. §. unico, concl. 7. Menoch. conſ. 49. nu. 10. Ceph. conſ. 31. num. 3. poſt alios Surd. d. conſ. 368. num. 4. vol. 3.*

Poſtremo ſi diceretur depoſitum ex hoc non eſſe integrum, quia neceſſe fuiſſet depoſitare augmentum monetæ ultra untias mille capitalis

D receptis,

recepti, utique eſſet contra formam iſtius Bullæ Apoſtolicæ ibi (pro conſimili pretio) & ibi (nil ultra præcipiatur ab emptore) ubi ſcribentes o-
4 mnes, qui volunt retrovenditionem fieri debere pro eodem pretio recepto, ut dixit *Proavus meus Petr. de Greg. ſuper. d. Bulla. q. 5. num. 28.* & ideo integrum eſſe depoſitum fuit iudicatum in M. R. C. & fuit ſententia confirmata in Conſiſtorio per D. Marium de Cannizarlis doctiſſimum collegam meum die 16. Septembris 1603.

In contrarium dicebatur ex parte creditoris ſubiugatarii, quod depoſitum prædictum non erat integrum, quia prædicti duploni, & ducati au-
5 rei erant in obligatione, & non untiæ mille ſtante quod dictum fuerat in pacto, quod in caſu reluitionis teneretur reddere in eadem ſpecie in ducatis aureis eiusdem qualitatis, bonitatis, & ponderis. *l. 1. ibi (iuſti ponderis ſint) de veter. numiſ. lib. 12. Brun. in tract. de monet. in 2. promiſſio. num. 6. verſ. aliquando promiſit, ubi aſſerit ſe putare hanc eſſe veritatem, Bologn. conſ. 11. num. 39. Ceph d. conſ. 31. num. 5. lib 1. late Menoch. poſt alios conſ. 258 num. 2. cum ſeq. vol. 3. qui loquitur in depoſito. Put. deciſ. 149. nu 10 lib. 2. optime Gaſpar Bellic. in conſ. impreſſo poſt tract. de moner. Anton. Sola, num. 13. fol. mihi 402. Anton. Sola in d. tractat. de monet. caſu 39. num. 11. & caſ. 42. num. 4.* & tale pactum valere ex pluribus comprobant præcitati Doctor. & præcipue *Menoch. & Gaſp. Bellici. nu. 44.* ubi ſubdit poſt alios conſuetudinem in contrarium locum non habere, & non poſſe ſolvi unam monetam pro alia.

Secundo dato, quod depoſitum prædictum in moneta illa fieri non potuiſſet, cum non reperiatur; tamen negandum non erit, quod cum valor ducatorum aureorum fuerit auctus ex eo, quia moneta argentea fuit diminuta in ſubſtantia, ut ex ſua natura minus valeat nunc, quam tempore contractus, ſtante quod in Regno augmentum aurei proceſſit ex diminutione tarenorum, qui maiores erant in liga, & in quantitate tempore contractus, quam nunc reperiantur, in tantum, quod in effectu tareni tresdecim tempore contractus continebant tantam ſubſtantiam, quantam hodie continent tareni ſexdecim, & ſic hodie quis ſolvendo tarenos ſexdecim non dicitur ſolvere plus quam eſſent tempore cõtractus tareni tresdecim, & propterea in hoc caſu videbatur deberi creditori augmentum, & non ſufficiebat depoſitaſſe untias mille argenteas, quæ tempore ſolutionis faciant untias mille, quæ ſunt in obligatione, ſed debebant depoſitari tot aurei, quot fuerunt ſoluti tempore contractus, hoc eſt ad æſtimationem qualitatis, & bonitatis antiquæ, cum ita fuerit practicatum per
6 partes, ut dixerunt poſt infinitos concordantes *Cephal. in d. conſ. 31. nu. 8. Gaſpar. Bellici. dicto conſ. nu. 15. & 16. Surd. dicto conſil. 368. num. 10.* non enim ex huiuſmodi ſolutione conditio creditoris deterior eſt facienda, quæ concluſio pro-

Digitized by Google

ſio procedit etiam in annuis redditibus, ut dixerunt *Ceph.& Surd. locis præallegatis. adnot. per tex. in cap. cum olim, de cenſib.*

Tertio ad idem faciebat deciſio, *Soc. conſ. 298. volum. 2.* ubi dixit, quod ſi ſolvi alicui centum florenos ad computum librarum trium pro ſingulo floreno, & poſt ea tres libræ cum dimidia requirantur ad faciendum flo-
7 renum, dicit ipſe quod tres libræ cum dimidia ſolvendæ erunt pro ſingulo floreno, non autem ſolum tot libræ, quot tempore contractus valebat florenus, & poſt eum eandem ſententiam ſequuti ſunt *Brun. d. tracta. in 8. limitat. verſ. tertio quaro, Natt. conſil. 454. num. 6. Covarr. d. §. unico, in 7. concluſ. Ceph. d. conſ. 31 num. 9. & 10. Sola in conſtit. nu 77. quos omnes refert. Surd. d. conſ 368. num. 11.* Cum ergo in caſu noſtro ad faciendum ſcutum aureum requirantur tareni ſexdecim, licet tempore contractus valebat tarenos tresdecim, clatũ erat ex prædictis, quod depoſitum fieri debebat in ſcutis ad
8 rationem tarenorum ſexdecim, quo non facto minus debito depoſitum factum fuiſſe dicendum erat; ut in puncto dixit *Alciat. in d. l. cum quid, in fi. ff. ſi cer. petat. & conſil. 155. in fin. ubi refert hanc eſſe communem Ceph. d. conſ. 31. nu. 12.* qui hoc veriſſimum eſſe ſubdit de mente juris. *Sola d. glo. unica, par. 1 nu. 87. Theſau. d. deciſ. 174. num. 6. verſ. ſed adverte, & eſt text. individuus in cap. olim, extra de cenſib.* nam ibi ex antiquo ſolvere debebant tres denarios Papienſes, pro quibus à triginta ſex annis ſolvere ſolebant denarios novem Lucenſes, videlicet tres Lucenſes pro ſingulo Papienſe, evenit, quod dicti denarii Lucenſes fuerunt diminuti, & ſic tres denarii Lucenſes non amplius valebant, quantum unus Papienſis, ſed requirebantur ſex Lucenſes pro ſingulo Papienſi, & propterea audita dubitatione Summus Pontifex reſpondit, quod aut ſolvant tres denarios Papienſes, aut eorum æſtimationem, ita videbatur reſpondendum in caſu iſto: nam tareni argentei ſunt diminuti in quantitate extrinſeca, & ſic minus valent, ita & aurei ſunt augmentati in valore extrinſeco, quia ſicut prius tareni tresdecim erant æquivalentes ſingulo aureo, nunc propter diminutionem monetæ argenteæ, & tarenorum, requiruntur alii duo tareni de pluri; cum ergo obligatio fuiſſet in aureis, aut debet ſolvi in eadem moneta, aut eius æſtimatio iuxta *tex. dicti cap. olim, quem Doct. omnes allegant.* 10

Demum pro hac opinione dicebatur eſſe magis communem opi-
9 nionem, ſtante pacto expreſſo de reſtituendo in eadem moneta iuſti ponderis, & valoris, & qualitatis intrinſecæ, & extrinſecæ, quam tenuerunt poſt alios innumeros quos referunt, *Ceph. d. conſ. 31, num. 9. & 10. volum. 1. Sola in tractat. de monet. caſu 39. & 42. & in d. gloſſ. unica. Cartar. d. deciſ. 134. per totam. Gaſpar. Bellicie. in d. conſ. impreſſo poſt d. tractat. Anton. Sola, de monet. Bolognett.*

conſ.11. Purpur. conſ.522. à nu.31. uſq; ad fin. vol.2. Surd. conſ.368. per totum, & conſ.151. nu.69. & conſ.220. nu.4. Anni. Rober. rerum judicat. cap.16. libr.1. qui ſubtiliſſime quam pluribus mediis hanc comprobat concluſionem, & refert pluries ſecundum eam fuiſſe judicatum. *Theſaur deciſ.174. nu.5.* ubi in verſ. limitatur, præterea, dicit in hoc caſu bene conſuluiſſe *Cephal. d. conſ.31. Menoch. in d. conſ.49.* ex adverſo allegatum, qui in caſu noſtro dicit procedere opinionem, licet ſecus in caſu ſuo, in quo in conſtitutione cenſus emphiteutici non intervenerat pecunia, & in terminis Bullæ noſtræ conſuluit Milan. in cauſa propria contra univerſitatem Civitatis Calatagironis, cujus allegationes ad pennam habeo, & ut verum fatear ſtante ſupradicto pacto caſus iſte non habet contradictorem, ſi bene perlegantur deciſiones omnes, quæ ex adverſo allegantur.

10 Nec obſtabat, quod dublones, & ducati aurei in contractu ipſo ſubiugatorio fuerint dati æſtimati, quia æſtimatio in præſenti caſu facta non fuerat ad æſtimandum, ſed ad demonſtrandum. *Surd conſil.368. num.14.* ubi dicit adjici monetam, ut ſciatur aurei valor, non ut æſtimetur, allegat *Alciat. conſ.155. & 156. Ceph. conſ.31. num.6.* ubi ait, quod cum aureorum multæ ſint ſpecies diverſi valoris, ideo expreſſa fuerat moneta, ut demonſtretur de quo aureo partes ſenſerint *à Sola dicto caſu 42. & late Gaſpar. Bellicie. in d. conſ. nu.6. Bolognett. d. conſ.11. nu.42.*

11 Et dato quod facerent æſtimationem, idem eſſe determinat *Surd. ſub num 14.* quia, ut dicit ipſe, ego non recuſo recipere tot regales, quot tunc efficiebant quadringentos aureos, ſed dico, quod ſi mihi ſolvantur tantummodo tot in numero regales, quod requirebantur ad faciendum aureos quadringentos, ero defraudatus parte mei crediti, quia illi non ſunt ejuſdem valoris, nec bonitatis, ſed longe minoris; nam antiqui adeo erant boni, quod quatuordecim ex eis additis tribus groſſis valebant unum aureum in auro, qui vero nunc ſunt in uſu adeo ſunt parvi, quod decem & octo requiruntur ad faciendum aureum, ut eſt punctus iſtius cauſæ.

Poſtremo non obſtabant adducta in terminis contractus ſubiugatorii juxta formam Bullæ, per quam nil ultra percipi poteſt, quam fuerit ſolutum in conſtitutione cenſus, quia hoc verum erat in caſu prædicto; ſed dictum fuit, quod depoſitum prædictum erat minus recepto, ut dixi in tertio fundamento hujus partis, quæ non repeto.

Ex præmiſſis judicavit M.R.C. depoſitum non integrum, & ego in eandem opinionem inclinaſſem, niſi cauſa fuiſſet per partes concordata.

S U M M A R I U M.

1 *Agnatus præfertur oblato pretio in alienatione feudi facta, per alium agnatum. Contra num.13.*

2 Im

2 *Ius prothomiſeos habet locum in feudo. Limita ubi de conſuetudine contrarium ſervatur, num. 14.*
3 *Dominus præfertur vendito feudo. amplia in agnato.*
4 *Conſtit. ſancimus an procedat in feudalibus contra num. 18.*
5 *Exceptio reſpiciens juſtitiam meritorum an impediat litis ingreſſum. 9. 11.*
6 *Exceptiones litis finita, quæ ſint. 7.*
8 *Articulus juris non reſervatur ad merita.*
10 *Exceptio liquida, & notoria non reſervatur.*
12 *Filius poteſt alienationem feudi à patre factam revocare.*
15 *Text. in §. Titius, non procedit in Regno.*
16 *Ius retractus non competit, ubi alienatio feudi fit ex cauſa legitima. Amplia in Regno ſtante cap volentes num. 17.*
19 *Filius non facit gradum.*
20 *Filius minor 14. annis an admittatur ad retrahendum facta alienatione per patrem.*
21 *Ius retractus non competit in feudo novo. ratio num. 22.*
23 *Camillus de Curte Regens laudatur.*

ARGUMENTUM.

Jus prothomiſeos an competat in feudalibus.

DECISIO VIII.

DE jure communi feudorum ſi quis ex agnatis feudum alienare voluerit præfertur agnatus oblato
1 pretio ut dixit *tex. in cap. 1. §. ſed et res per quos fiat inveſtit. per quem tex. infert. Bald. in tract. de jur. prothomiſ. nu. 12. in fin. & in d. §. ſed & res n. 10.* quod jus prothomi-
2 ſeos habet locum in feudo, & *Afflict. in ſimili tract. ſub nu. 7. verſ.* item quæro, an iſtud jus prothomiſeos habeat locum in feudis *in fin. & num. 31. Tiraquell. de retract. lignag. §. 1. glo. 3. num. 11. Neapod. fol. 332. litera A. & fol. 333. nu. 38. Ioan. Fab. in §. 1. inſti. de emptio. & vendit. Iaſ. conſil. 224. libr. 2. Martin. Piſtori. in ſuis quæſtio. lib 2. quæſt. 11. nu. 21.* Paris de Pute. de reintegr. feud. c 241. in fin. *Sonsbec. de feud. par. 13. num. 120. Iac. Cuiat. in d. §. ſed & res, & in §. Titius infra allegando late Srad. de feud. par. 8. cap. 6.* & eſſe communiter receptam opinionem refert *Fab. de Anna poſt hæc ſcripta viſus, obſervat. 10. Ad idem facit tex. in cap. 1. §. porro qualit. olim feud. pote. alien.* ubi habetur, quod ven-
3 dito feudo dominus præfertur, potior tamen eſt agnati venditio ſi feudum erat paternum, denique eidem dixit *text. in cap. 1. §. Titius ſi de feud. de funct. controver. ſi inter domin. & agna.* ubi voluit, quod ſi Titius vendit feudum, mortuo Titio, agnatus illud recuperat, nullo reddito pretio; ſi tamen Titius habet filios, illi admittuntur pretio reddito infra annum, in quo text. & alibi multi dicunt, quod ſi agnatus vivo alienante vult recuperare feudum admittitur refuſo pretio infra triginta annos, ſi venditio fuit facta extraneo, & in annum, ſi fuit facta in alium agnatum *Iacob. Ardiz. in ſumma in rubr. utrum agnatus factum. Mart. Laudenſ. in d. §. Titius. Bald. conſ. 286. lib. 5. Zaſi. de feud. par. 9. num. 30. Dec. conſ. 318. num. 4. Gozad. conſ. 72. nu. 1. 2. & 3. Ceph. conſ. 133. num. 71. & ſeq. vol. 1. Iul. Clar. in §. feudum quæſt. 42. Ioan. Roppen deciſ. German. nu. 5. & deciſ. 54. num. 51. & 58. Andr. Fachin. Controverſia. iuris lib. 7. cap. 15. 16. & 17. Burſat. conſ. 121. vol. 3.* Joan. Thom. de Marin.

Digitized by Google

de Gener & qualit.feud.tit.2.n.67.Aroſen-
tall.in ſynopſ.feud.cap.9.concl.127.in fin.
4 Item & jus prothomiſeos compe-
tere videbatur in feudalibus in Re-
gno ex Conſtit.Fider.Sancimus,quæ
permittit retractum in qualibet alie-
natione,& ſtante eius generalitate ad
feuda extendunt *Bald. & Affl.ſupra re-*
*lati in princ.& Tiraq.d.§.1.glo.3.nu.11.*qui
loquitur in ſtatuto; Et ex prædictis
dicebat Guglielmus Boſco, quod de-
bebat audiri in recuperatione Ga-
bellæ fundaci Ripæ maris Civitatis
Drepani iure prothomiſeos ſangui-
nis contra Donnam Angelam Far-
della, & maxime, qu'a exceptio per
5 eam propoſita, quod tale ius non
competebat in feudo, non erat talis,
quæ impediebat proceſſum ad ulte-
riora, dum reſpiciebat iuſtitiam, &
merita cauſæ principalis, ſcilicet an
retractus detur in feudo,imo an d.cta
6 Gabella ſit feudalis, quod expreſſe
negabatur, prout eſſet exceptio litis
finitæ, ut puta iuris iurandi, tranſa-
ctionis, ſententiæ tranſactæ in rem
iudicatam, præſcriptionis, & ſimili-
um,de quibus per *Bart.& Doct.in l.fra-*
tres,C.de tranſact. Bald. in l.poſtquam liti.
col.2.C.de pact.Marant.in ſuo Specul.par.6.
memb.9.num.11.Cum.ſuper Rit.c.42.n.41.
& non eſt talis,quæ non requirat al-
tiorem indaginem, *gloſ.& Doct.in l.3.*
§.idem,ff.ad exhib. Capic.deciſ.10.num.19.
& 20. imo in caſu iſto videbatur to-
6 tum oppoſitum, cum adhuc nõ con-
ſtiterit dictam gabellam eſſet feu-
dum,& ob id ad merita cauſæ reſer-
vari debebat *Surd.conſil.252.num.9.&*
ſeq.vol.2.Cum.ſuper Rit.38.nu.57.& cap.
42.num.43.

Sed pro parte Donnæ Angelæ di-
ctum fuit, quod in cauſa iſta ageba-
8 tur de articulo iuris, & ideo non de-
bebat, nec poterat reſervari ad meri-
ta cauſæ, adeo quod ab iſta reſerva-
tione potuiſſet appellari, ut dixit *Plo.*
in conſ.75.num.17.& poſt Menoch & alios
decidit Petr.Bim.1.conſ.98.nu.5.vol.2. nec
videbatur conveniens admittere il-
lud,cuius eventus nil operari pote-
9 rat. *Grat.conſ.91.num.8.lib.1.*& de exce-
ptione impediente litis ingreſſum,
quod non debeat reſervari in fine
cauſæ dixit *Affl.deciſ.63.Honde.conſil.84.*
nu.7.lib.1. qui loquitur in exceptione
præſcriptionis,& optime *Menoch con-*
ſil.125. ubi loquitur de eo qui agebat,
ut fideicommiſſarius ad rem aliena-
tam per defunctum,cuius erat hæres
indiſcretus:nam cum iſta exceptio ſit
iuris circa diſpoſitionem *l.cum à ma-*
tre,C.de rei vendicat. ſtatim de ea co-
gnoſcendum erat,nec reſervari de-
bebat. *Menoch.d.conſ.num.11.12.13.& in*
10 *tract.de arbitra.caſu 167.num.4.* quia ex-
ceptio liquida, & notoria reſervari
non poteſt,ſed ſtatim decidi. *Menoch.*
de arbitr.q.53.nu.4. Bimi.poſt alios d.conſ.
98.num.9. & maxime, quod exceptio
iſta concludebat actori actionem
non competere,& ideo cum repelle-
bat ipſo iure à limine iudicii, & im-
pediebat litis conteſtationem,& di-
citur litis finitæ, late *Surd.conſ.214.nu.*
10.lib.2. & faciunt ad hoc multa alia,

quæ

Digitized by Google

quæ cumulat *Menoch.in conſ.367.nu 5.*
11 ubi determinat, quod exceptio licet reſpiciat merita, tamen ſi eſt de iure, & non habet mixturam facti, ſtatim eſt decidenda, etiam quod ſit iuris dubii, & difficilis; & adducit pro corroboratione novem argumenta, quę tranſcribere non eſt neceſſarium. Cum igitur ex prædictis articulus iſte conſiſtat in puncto iuris, nempe an retractus competat in re feudali, videbatur libris opertis decidendum eſſe, nec aliquo modo poſſe tractari de aliqua reſervatione in merita fa-
12 cienda. Et quatenus attinet ad deciſionem articuli, dicebatur, quod licet filius poſſit alienationem feudi factam à patre revocare, oblato pretio, ut dixit expreſſe *in d.§.Titius, ubi And.in c.1.§.hoc quoque, de ſucceſſ.feud. & commu.Doct.omnes relati à Pinel. in repet. l.1.par.3.nu.74.C.de bon. mater.* tamen in
13 agnato, volente recuperare iure retractus, contrarium tenuit *And in d.§. Titius, & in d.§. hoc quoq;* ubi notatur, q; licet agnati in feudo ex pacto, & providentia ſint melioris conditionis, quam filii, quia feudum habere poſſunt renunciata hæreditate, in hoc tamen iure retractus iudicantur deterioris, quia vivente alienatore feudum retrahere non poſſunt ab emptore, & poſt And. dixerunt *Alvarot. Propoſ.& Afflict.in d.§.Titius.& §.hoc quoq;. Pern.conſ.10.col 3. Brun.conſ 80. Rol. conſ.57.num.19.vol 3. Tiraq. poſt alios quos cumulat.in repet.l.ſi unquam,num 454. de revoc.donat. Cumi.in c.ſi aliquem, verb antiquis,nu.358. & eſſe communem opinio.refert & ſequitur D. Regens Camil. de Curt. poſt hac ſcripta viſus in 2.par.feud.cap.4. num.40 ſol.179.* qui dicit ſalvum remanere jus agnatis poſt mortem alienantis, ut feudum jure proprio nullo reſtituto pretio avocent, & ſubtiliſſime reſpondet Jurib. in contrarium adductis.

14 Et dato, quod contraria opinio tenenda eſſet, illa tamen non procedit, niſi ubi uſu recepta eſſet, ut dixit *And. in d.§.Titius, & Alber Brun.d.conſ.80.col.6. Pern.conſil.10. col.3.* & tamen in Regno Siciliæ diſpoſitio *d.§.Titius.* non fuit uſu recepta, & de eo nunquam fuit
15 habita ratio, ut teſtatur *Io. Aloyde Septimo in cauſa Pittinei. Pern.conſ.6.col.8.* ubi quod fuit correctum. Bongiorn. latè in cauſa verbum Cauli.

16 Item non procederet, quando venditio fieret pro cauſa legitima, & ſubſiſtente; nam tali caſu alienatio tenet, & valet perpetuo abſq; ſpe redimendi per agnatos. *Andr. in d.§.Titius, & in §.ſed & res.Cannet.in c.volentes, verſ.ſed quid ſi feudum,num.13.& 14.ſol.32. & verſ. Proſpexit etiam Rex, num.16. cum ſeq.fol.199. Anton. Padil. in Auth. res quæ, num.47. C. commu delegat. Burſat.conſ.4. & conſ.49.lib.1. & conſ.120. num.15.lib.2. Surd.conſ.105.Gabr.conſil.111.lib.2.late Molin.de primog.Hiſpan.lib.4.c.7.num.13.14. & 15.*

Ulterius per diſpoſitionem Cap.
17 Volentes in Regno, ſublata eſt omnis ſpes agnato recuperandi feudum, quando licite alienatur: nam

ſolus

ſolus Rex in alienationibus feudorum habet jus prælationis, ſecundum *Cannet. in d. verſ. Proſpexit etiam Rex, num 9. & ſeq. fol.198.* ubi ait, quod quando alienatio facta præjudicat agnatis, tunc agnatus præfertur Regi, alias agnatus non admittitur, ſed tantum Rex cum de ejus tantum præjudicio tractetur, & ita ſemper fuiſſe interpretatum *d. cap. dixit Bongior. ibi in Repet. d. c. Volentes, & doctiſſ. Veſpaſianus de Spuche Advocatus primarius* nunc Judex M. R. C. & meritiſſimus Regius Conſiliarius, qui ſcripſit in iſta cauſa pro Donna Angela, & refert ita tempore ſuo fuiſſe determinatum à ſeptem famoſiſſimis Advocatis.

Præterea non obſtabat, quod ſaltem *ex diſpoſitione Conſtit. Sancimus* competere potuiſſet retractus ſecun-
18 dum *Bald. & Affl. ibi*, quia illa non habet locum in feudo, non enim ſequitur, Rex conſentit Titio emptori, ergo vicino; imo eſſet dare feudum in perſonam, quam Rex nollet, & non æque dignam, & propterea hoc decidit in puncto *Afflict. in d. conſt. in princ. l. nu. 7. in fin. & 37.* ubi quod non admittitur jus prothomiſeos ſtante illa lege, ſed jus prothomiſeos ſanguinis in caſibus à lege feudali permiſſis, idem fatetur *Ioan. Aloyſ de Septimo lib. 3. allegationum, & in Rep. feud. in verb. Prothomiſeos, ubi allegat Affl. & alios.* Item dicta conſtitutio non habet locum ubi retrahere volens non eſt vicinus, ut patet ex lectura *text. & dixit Affl. ibi, in §. ſcriptum, num. 4. Bald. in princ.* & ita obtinuit *Bongior. in cauſa Reſeſii in 1. & 2. iudicio, ut ipſemet refert in alleg. 66. lib. 4. allodialium.*

Rurſus dicebatur, quod in cauſa iſta ipſe Guglielmus actor alienaverat, qui modo nomine filiæ præferri petebat, quo in caſu nulla dari poterat prælatio; nam filius non facit gra-
19 dum, ſed eſt principium gradus, ut notabiliter firmat *Bongior. in quodam conſil. manuſcripto*, & fortius quando filius eſſet minor 14 annis, & non eſſet induſtrioſus, tunc enim prælatio tentata præſum tur per ipſum patrem in fraudem, & per conſequens nulla-
20 nus audiendus erat, ut poſt multos conſuluit *Martian. conſ. 5. ſub num. 3. verſ. quibus tamen non obſtantibus usque ad fin. lib. 1. Cavalc. in Repertor. in verbo, Ius congrui, & retractus, num. 8. verſ. & prædicta,* ubi teſtatur ita iudicatum & practicatum fuiſſe pluries. Item in caſu iſto filius fuerat emancipatus, & ideo pater non poterat audiri, idem *Cavalc. poſt alios in loco præalleg. num. 5.*

Conſiſtorium (quia cognovit non bene conſtare in proceſſu Gabellam prædictam Fundaci Ripæ maris eſſe feudalem, adeo quod alias, ut allodialis fuerat reputata, & per ſententiam terminata & licet per ſcripturas de novo repertas fuerit ab ea ſententia petita reſtitutio in integrum, & per nos iudicatum, quod audiatur, ſtantibus quibusdam literis Regiis, in quibus aſſerebatur Gabellam prædictam eſſe feudalem, tamen quia

quia pars contraria multa ex adverſo deducebat, & probare intendebat) judicavit dictum Guglielmum audiri debere reſervando iura Donnæ Angelæ in deciſione cauſæ meritorum die 10. Aprilis 1604. non aliter reſolvendo punctum, licet in alia cauſa ſimili inter Don Placidum Fardella Baronem S. Laurentii, cum Nicolao Ravida, ex quo clare conſtabat tonnariam, de qua petitus fuerat retractus eſſe feudalem, & articulum eſſe iuris, Conſiſtorium determinaverat denegare audientiam, niſi ante deciſionem, cauſa fuiſſet per partes concordata; conſtabat enim quod ille, qui alienaverat, erat primus acquiſitor, quo caſu abſq; controverſia retractus non competebat ſecundum
21 And. *in d. §. Titius, quem ſequitur Alvarot. Propo. & Affl. ubi num 10.* dixit, quod ita intelligendus eſt *Bal. in tract. de jur. prothom.* & alii, qui allegant hûc textum: *Io. Ant. Cannet. in c. Volentes, verſ. Praterea etiam nu. 11. & ſeq. fol. 198. Brun. in d. conſ. 80. Alex. conſ. 26. incip. ponderatis, nu 9. & 10. Zaſ. de feu. par. 8. tit. de ſucceſſ. feud. num. 61. Afflict. in d. §. Titius; & in c. 1. §. hoc quoq;,*
22 *num. 48. de ſucceſſ. feud.* & ratio eſt, quia in feudo novo nullum ius habet agnatus, & ideo acquirens poterat libere alienare. *Curt. ſen. conſ. 48. Liparul. ad And. in d. §. Titius, col. 1. verſ. ſeptimo pramitte. Clar. in §. Feudum, q. 41. & ſeq. Bongiorn. late in cauſa verbum Cauli; & in addit ad Andr. ibi. Fab. de Anna poſt alios d. obſervat. 10 de communi teſtatur Micha. Craſ. in commun. opin. quaſt. 25. verſ. feudum,* & ita ſervatum fuiſſe ſemper in Regno Neapolitano refert Doctiſſimus D.
23 Regens *Camil. de Curt.* per plures annos verſatus in feudis tam legendo, quam conſulendo, & iudicando, qui hanc audacter defendit opinionem plura alia addendo elegantiſſime more ſuo *in d. cap. 4 nu. 43. fol. mihi 179.*

SUMMARIUM.

1 *Rit. Regni 114. dat executionem literis cambij contra ſcribentem tantum.*
Et quid contra ſubſcribentem num. 2.
Contra, num. 3. 6.
4 *Acceptans literas cambij, an ſit obligatus ſolvere.*
Et quid in ſcribente.
5 *Via exequutiva reſpicit favorem dantis cambium.*
7 *Litera cambij, an habeant viam exequutivam.*

ARGUMENTUM.

An pro literis cambij competat via exequutiva contra acceptantem?

DECISIO IX.

Fuit dubitatum in Conſiſtorio, an Ritus Regni 114. concedens viam executivam literis cambii, procedat tam contra ſcribentem, quam contra acceptantem? & quod exequutio
1 ex diſpoſitione *dicti Ritus* detur tantum contra ſcribentem, teſtatur *Cumi. ſuper d. Rit. 19.* ſecundum ordinem ſuum, *num 95.* & procedere tam con-
2 tra ſcribentem; dixit *Alexan. poſt Ang. in l. ſi ita ſtipulatus, §. Chriſogonus. ff. de verb. obliga. Gabr. poſt multos in tit. de praſumpt. concl. 3. nu. 7. Burſat. conſ. 39. nu. 24. vol. 1.*

Digitized by Google

Sed in contrarium dicebatur, quod Ritus generaliter loquitur, nempe (& pro literis cambii poſſit executio procedere,&c.) quæ literæ cambii ita dicuntur, quando ſunt acceptatæ,ſicut quin non ſunt acceptatæ, & conſequenter generaliter debebant intelligi, & maxime, quia non poteſt adduci ratio diverſitatis, quod Ritus voluerit dare viam exequutivam pro literis cambii contra ſcribentem, & non contra acceptantem, ubi major viget ratio. Item faciebat, quia ſi ex acceptatione literarum cambii acceptans eſſet obligatus, & ſcribens literas cambii remaneret liberatus,ut dixit *text. in l.Titius, ff.de conſt.pec.poſt alios Vinc. de Anna alleg. 89.num.2.& ſing.322. Burſ.d.conſ.39.nu.2. cum ſeq. Maſcard.de prob.concl 989.num.6. vol. 2.* quæ concluſio procedit etiam ſtante decoctione ſcribentis poſt acceptationem,ut fuiſſe deciſum refert *Vincent.de Francb.deciſ.309.* ſequeretur, quod inutile remaneret ſtatutum, ſi contra acceptantem non daretur via
4
5 executiva: favor enim viæ executivæ non eſt reſpectu ſcribentis literas cambii,nec acceptantis,ſed favore illius,qui cambium dedit, ut dixit *Decian.reſp.109.num 13.lib.2.* & ideo conſiderari debet tam contra ſcribentem,
6 quam contra acceptantem, ut in puncto hanc opinionem tenuit *Ferd. Bongior magnus Doct. in add. ad d. Rit.* & refert ita in Regno ſervatum fuiſſe,
7 tanto magis,quod literæ cambii de jure habent exequutionem paratam, & celerrimam, ut dixit *Bero. conſil.33. num.12.lib 3.Rot.Genu.2.& 9.Hond.conſ. 29.num.7.vol.2* & ſecundum prædicta judicavit Conſiſtorium die 10. Aprilis 1604. Pro Andreæ Fava, contra Joannem Mariam Trigona, confirmando ſententiam latam per Illuſtr. D.Anto.de Quintana Duegna Conſultorem Judicem in cauſa datum ab Excellent. Prorege, nunc meritiſſimum Regentem in Supremo Italico Conſilio.

SUMMARIUM.

1 *Prior in tempore potior eſt in jure, ſed non procedit favore publica utilitatis, num.9.*
2 *Creditor pro impenſa funerum non præfertur habentibus expreſſam. ratio num.3. contra num.5.*
4 *Credita privilegiata non præferuntur hypothecis expreſſis.*
6 *Funeris impenſa ſemper deducitur de hæreditate.*
7 *Dictio,ſemper,quid operetur.*
8 *Funeris favor concernit publicam utilitatem.*
10 *Privilegium funeris procedit etiam in expenſis infirmitatis.*
Item in veſtibus lugubribus uxoris, & familia.num.11.

ARGUMENTUM.

Creditor pro impenſa funerum,vel infirmitatis, an præferatur habentibus expreſſam,& anteriorem hypothecam.

DECISIO X.

FUit in Conſiſtorio dubitatum, an creditor pro impenſa funerum, vel infirmitatis præferatur creditoribus habentibus expreſſam, & anteriorem

riorem hypothecam. & videbatur dicendum, quod non, ex regula illa,
1 quod ille qui prior eſt in tempore, potior eſt jure, *ad text. in l. qui prior, de reg. jur. in 6. cum ſimilibus adductis per Surd. deciſ. 255. nu. 1. & ſequen.* quam opi-
2 nionem in terminis tenuit *Gloſ. in l. impenſa funeris, quæ eſt pen. ff. de relig. & ſumptib. funer.* quem text. ad hoc ita ponderat *Vincent. de Franch. in deciſ. 51.* qui hanc ſequitur ſententiam, & refert bis fuiſſe judicatum in Sacro Conſilio. *Neguſant. de pignorib. in 1. par. 2. memb. in 13. fallentia. Franc. Connan. lib. 4. comment. jur. civil. in tit. qui potio. in pign. habeant. Afin. in dicta l. impenſa. Duen. reg. 397. num. 7. Cavalcan. de uſufru. mul. ſub num. 95.* ubi ita judicaſſe refert, &
3 movetur, quia Legiſlator *in tit. de religio. & ſumpti. funer ff.* poſuit plura privilegia funeralia & circa expenſas factas in funere, & infirmitate, in qua mortuus eſt, primo voluit præcedere omne creditum perſonale, & de hoc compoſuit *tex. in l. Celſus, cum duobus ſequent. & l. penult. ff. eod. & §. 1. Inſtit. ad l. Falcid.* circa autem creditum reale, & ſic hypothecam in tacita, poſuit *l. at ſi quis, §. ſi colonus, ff. eod. tit.* circa autem expreſſam non videtur jure cautum, & cum Legiſlator fecerit mentionem de actione perſonali, & tacita hypotheca, & tacuerit expreſſam, dicitur hoc fuiſſe omiſſum, & voluiſſe non præcedere expreſſam hypothecam anteriorem, ſicut de jure cre-
4 dita privilegiata non præferuntur hypothecis expreſſis anterioribus, ut habetur *per Glo. & Doctor. in l. aſſiduis. C. qui potior. in pign. habeant.*

5 Sed in contrarium allegabatur *tex. in l. fin. §. in computatione, C. de jure delib.* cujus verba ſunt (*in computatione autem patrimonij damus ei licentiam excipere, & retinere quidquid in funus expendit*) & ſic loquitur indiſtincte, quod ſi fecerit impēſas funeris, & infirmitatis, quod poteſt excipere, & retinere, tanquam de expenſis neceſſariis dicti patrimonii, & poſtquam Legiſlator ibi dederit exceptionem, & retentionem, tanquam expenſæ neceſſariæ factæ in patrimonio, ſequebatur, quod in dicto patrimonio præferri deberet quibuſcunq; creditoribus anterioribus, etiam habentibus tacitam, & expreſſam hypothecam ad tradita per *Fan. de pignor. in 2 par 4 memb. num. 140. & ſeq. & poſt eum Caval. in d. tract. de uſufruct. mulier. nu. 95. verſ. tamen videtur adhuc. & in deciſ. 32. num. 3.* ubi dicit, quod hoc eſt pium, & æquum, ne cadavera inſepulta remaneant, quia hoc eſſet admodum impium, ut dixit *Sebaſtian. Monticul. in §. item ſerviana, num 39. verſ. ſexto eſt impenſa, inſtit. de actio. Rebuff. in comment. conſtit. tit. de ſenten. proviſio. nu. 39. tomo 1. & Sebaſt. de Medic. de ſepult. par. 2. q. 5. nu. 4. Peregrin. de fideicomm. art. 35. num. 40.*

Item adducebatur *text. in d. l. pen. ff. de relig. & ſumpt. funer.* ubi habetur,
6 quod funeris impenſa ſemper deducitur de hæreditate, & ſi habentes expreſſam prius caperent ſuum creditum, utique non deduceretur; & fa-

Digitized by Google

cit quia ibi dicitur, quod ſolet præcedere omnes creditores, ergo etiam
7 habentes expreſſam: dictio enim, ſemper, importat omni tempore, & omni caſu, ut hoc notavit *Ioan. Bapt. de Sancto Blaſ. in tractat. de actio. & eius nat. actio. & Surd. deciſ. 255. nu. 7.* ubi ad hoc allegat etiam *text. in l. etſi quis, §. 1. & tex. in l. Neratius, ff. eod. tit.* & dicit, quod
8 ex quo favor funeris concernit publicam utilitatem, non eſt mirum ſi hæres, vel creditor pro hujusmodi impenſa præferatur creditori habenti expreſſam, & hanc partem ſequuti ſunt poſt iura prædicta, quæ ad hoc allegant, *Ripa in tracta. de peſt. tit. de remed. præſervat. num. 133. Ioan. Bapt. de S. Blaſ. ubi ſupra. Rolan. conſ. 14. num. 24. vol. 1. Guttier. in repet. l. nemo poteſt, num 9. ff. de leg. 1. ubi dicit communem Phanut. in 5. par. de inventa. hæred. n 35. 36. 37. & ſeq. Ioſeph. Ludovic. deciſ. 78. nu. 22. poſt multos relatos, par. 2. Surd. poſt alios infinitos relatos d. deciſ. 255.* ubi refert ita ſæpiſſime fuiſſe iudicatum per Senatum. *Cavalc. in loco præallegato* mutatus à prima ſententia, *& in deciſ 32. lib. 1.* ubi refert ita bis iudicatum. *& in Pepert. in verb. creditor. funeris. Ioan. Garſi. de expenſ. & melior. c. 8. num. 23.*

Non obſtabat regula *text. in l.* qui
9 prior, nam illa non procedit favore publicæ utilitatis. *Surd. d. deciſ 255. ſub num. 18* ubi ait, quod hæc limitatio eſt certa quo ad iura perſonalia, & tacitam hypothecam, & in hoc conveniunt omnes, etiam illi, qui negant præferri expreſſæ, & volunt, quod etiam in cauſa dotis procedat prælatio, quando ſola extat tacita. *Neguſant. 2. membr. 5. par. nu. 28.* reſpectu vero expreſſæ hypothecæ, licet iura hoc non dicant in individuo, tamen exprimunt virtualiter per verba illa (*ſemper, & omni caſu præferri omni credito*) ponderata per Doctores omnes pro hac parte relatos, & præcipue Surd. qui doctiſſime reſpondet ad omnia obiecta ex adverſo deducta, & præcipue per *Dominum Vincent. de Franch. in dicta deciſ. 51.* Et prædictis bene diſcuſſis Conſiſtorium in cauſa Baronis Maſſariæ contra Andræam Juſtiniano iudicavit creditorem funeris præferendum habenti expreſſam, & anteriorem hypothecam die 31. Auguſti 1604.

Non omittam dicere, quod præ-
10 dicta omnia de impenſa funeris procedunt etiam in impenſa infirmitatis defuncti, ad *text. in l. reſtituenda, ubi not. Bald. & Salic. C. de petitio. hæred. idem Alex. in d. §. in computatione, in 1. notab. & melius ibi Iaſ. in 1. notab. Sebaſtia. Monticul. in tract. de inven. hæred num. 137. & melius in §. item Serviana, nu. 39. & ſeq. verſ. ſexto eſt impenſa in quibusdam caſib. inſtit. de actio. Rebuff. de ſent. proviſ. num. 65. Rolan. d. conſ. 14. num. 25. verſ. Item etiam vol. 1. & in tract. de con confectio. inventa. par. 3. ver. alia, & quinta. ſ. 113. Vinc. de Franc. d. deciſ. 51. in princ. Nat. conſ. 448. num. 44. Cavalc. d. deciſ. 32. num. 4. cum ſeq. & num. 8. & 12.* ubi refert hanc eſſe communem opinionem, & ſecundum eam fuiſſe iudicatum. *Surd. d. deciſ. 255.* ubi hoc idem

11 idem ampliat in veſtibus lugubribus, quia illæ quoq; funus reſpiciunt, ut in veſtibus uxoris dixit Aſin. quem ipſe refert *in l. at ſi quis. §. Sepulchrum. ff. de religio. nu. 8. Simon de Pret. de interpret. ultimar. vol. lib. 3. dub. 5. interpret. 3. fol. 4. num. 4. Sebaſt. de Medic. in tract. de ſepult. in 2. par. q. 5. num. 18.* ubi idem dixit de veſtimentis ſervorum, & familiæ, & maxime in hac Urbe, in qua ex conſuetudine tota familia aſſociat funus, ſecundum Sebaſt. d. loco.

SUMMARIUM.

1 *Nullitas decreti defectu ſolennitatem ſemper opponi poteſt.*
2 *Nullitas decreti admittitur ob lapſum quindenæ. ratio num. 3.*
4 *Nullitas poſt terminum proponi poteſt.*
5 *Lapſus termini habet vim ſententiæ.*
6 *Nullitas decreti, an proponi poſſit, ſi ad eum proceſſum fuerit vigore interlocutoriæ diſtingue, ut ibi.*
7 *Decretum interpoſitum vigore ſententiæ, an poſſit dici nullum non revocata ſententia.*
Amplia ſi fuiſſet receptum plus debito, n. 8.
9 *Sententia facit de indebito debitum.*

ARGUMENTUM.

An poſſit dici de nullitate ſecundi decreti interpoſiti vigore ſententiæ latæ in cauſa oppoſitoria? & quid in interloquitoria? Item quid lapſa quindena.

DECISIO XI.

NOn ſemel vidi in Supremis his Tribunalib⁹ altercatum, quando poſſit dici de nullitate ſecundi decreti: multa enim hinc inde excipiuntur, vel ob lapſum quindenæ datæ ad opponendum ex diſpoſitione Rit. in ordine 112. vel quia de medio lata fuerit interlocutoria, ſive ſententia, & propterea pro deciſione, & vera intelligentia prædictorum, diſtin-
1 guendum eſſe cenſui; aut enim nullitas oritur ex defectu ſolemnitatum decreti, aut reſpectu iniuſtitiæ, primo caſu ſemper, & indiſtincte dici poteſt de nullitate decreti ad tradita per *Felin. in c. ex parte ante num. 18. de offi. del. cum ſimi.*

Secundo vero caſu quando nullitas oritur reſpectu iniuſtitiæ, & tunc ſubdiſtinguitur, quod aut ſumus in caſu, quo terminus ad opponendum lapſus fuerit, ut in Regno eſt quin-
2 dena iuxta Ritum prædictum, & nullis præſentatis oppoſitionibus fuit interpoſitum, & receptum ſecundum decretum, & tunc quia de tali iniuſtitia, ſeu falſitate cauſæ, nec inter partes fuit diſputatum, nec per
3 Judicem fuit cognitum, poterit dici de nullitate prædicti decreti per doctrinam *Bal. in l. ſcire oportet, §. penult. ff. de execu. tut.* qui dicit, quod ſi ſtatutum dictet, quod elapſo termino quis ul-
4 terius non audiatur, tamen poſt terminum ſemper nullitas proponi poteſt, & idem dixerunt *Felin. in d. cap. ex parte, il ſecondo, de offic. de leg. in ult. fallen. ſub num. 17. & Dec. ibi fallen. 20.* quod ad quindenam inducunt *Cumi. & Bongior. ſuper dict. Rit.* dicentes, quod lapſa quindena poteſt dici de nullitate exequutionis, & decreti. Nec obſtaret
5 dicere, quod lapſus termini habeat

vim ſententiæ tranſactæ in rem iudicatam *Bellugh in Specul. Princip. rubr. 41. col. 4. Maſcard. de probat. concl. 1229. num. 4.* nam prædictæ, & aliæ deciſiones, quæ ad hoc allegari poſſent, procedunt in meritis, non autem in nullitate, ſtante doctrina Bal. & aliorum ſupra relatorum, & maxime quando de ea non fuit cognitum, neq; diſcuſſum, & ita fuit pluries iudicatum, & ego vidi bis iudicari in cauſa Petri Catalanotto contra Philippum Lanza de menſe Octobris 1604.

Secundus vero caſus erit, quando
6 lata interloquutoria receptum fuit ſecundum decretum, de cuius nullitate agitur, & tunc aut fuit de meritis cognitum per Judicem, & diſcuſſum inter partes, quia forte exceptiones propoſitę admitti potuerint non obſtante ſtatuto, vel pacto de non opponendo, & tunc non poterit dici de nullitate; ſi vero de meritis non fuit cognitum, quia obſtabat ſtatutum, vel pactum, & tunc dici poterit de de nullitate, ita *Doct. in l. juſte poſſider. ff. de acquir. poſſeſſ. Ferdin. Bongior.* magnus Doctor inter noſtrates *ſuper d. Ritu 112.* quem ibi etiam ſequitur *Marianus Julianus*, ubi ſic obtinuiſſe teſtatur pro Paulo de Pariſio contra Baronem Careni.

Nec urget, quod contrarium tenuerint *Soc. in d. l. iuſte poſſider, col. pen. in fine, verſ. ex quo infertur; ubi dicit hoc eſſe ſignandum, & notandum, & ibidem Bolognett. ſub n. 64. verſ. Item infertur ad alium caſum, Gugl. de Perno in ſuo Repertor. in verb. decretum*, nam eorum dicta procederent, quia in prædicta interloquutoria fuiſſet plene cognitum de meritis, *ita Ang. in locis plurib. ff. de iuſt. & iur. Soc. in d. l. iuſte poſſidet, nu. 14. ubi poſt Cuman. tradidit Alex num. 18. idem Alex. in l. ſi finita, §. Iulianus, n. 127. ff. de dam. infect. Bal. in conſ. 122. nu. 9. verſ. tamen advertendum eſt, lib. 3. Ruin. conſil. 12. num. 4. Gabr. conſ. 35. num. 8. lib. 2. Capic. deciſ. 51. nu. 6. & optime Simon de Prat. conſ. 120. n. 10. & ſeq.* & ita poteſt ſalvari doctrina Bongior. cuius authoritas maxima eſt in Regno, & ſecundum prædictam opinionem fuit iudicatum hoc anno contra Joannem Valdes, & in aliis cauſis.

7 Aut vero (& erit tertius, & ultimus caſus) decretum proceſſerit vigore ſententiæ diffinitivæ; ut in Regno eſt cauſa oppoſitoria, & tunc quia in ea plene diſcutiuntur merita, non poterit aliquo modo dici de nullitate decreti, niſi prius revocata ſententia, ita *Bongiorn. ſuper d. Rit. 112. Burſat. conſ. 94. & conſ. 410. Capic. d. deciſ. 51. num. 6. cum aliis ſupra proxime relatis, Eruditus Marius Mut. ſup. cap. Rit. 112. nu. 75. in fin. Bolognett. in d. l. iuſte poſſidet, ff. de acquir. poſſeſſ. Duen. reg. 155. nu. 2. Mangrel. ad Bar. in l. ſi non ſortem §. ſi centum. ff. de condi. indebi. Simon. de prat. d. conſ. 120. n. 10.* & prædicta procedunt etiam ſi ſecundum decretum fuiſſet interpoſi-
8 tum plus debito, quia obſtat exceptio rei iudicatę pro tota ſumma exequutionis, cum de ea fuerit cognitum in proceſſu, *ad text. in l. cum quaritur, ff. de exceptio.*

exceptio.rei iudi. Surd. conſil.165. num. 11. Honded.conſ.30. nu.50.vol.1. cum ſimil. per
9 eos adductis, & ratio eſt, quia ſententia facit de indebito debitum *ad tex. in l.1.C.de condic.indeb. Cephal. conſ.507. nu. 12.vol.4.D.Joan.Franciſc.de Pont.conſ.94. nu. 4. & ſeq.* & ſecundum prædicta iudicavit Conſiſtorium de anno 1603. contra Joannem Palawixino, & ideo fuit miſſus proceſſus ſuper quo lata fuerat ſententia, quod procedat executio via reſtitutionis in integrum ſtante paupertate; & per nos fuit revocata ſententia prædicta, & conſequenter eodem die iudicavimus decretum eſſe nullum.

Summarium.

1 *Pœna, condemnationes, & bonorum confiſcationes ſunt fructus juriſdictionis.*
2 *Capitaneus, & Iuſtitiarius Vrbis Panormi habet commoda pœnarum.*
3 *Capitaneus, & Iudices Vrbis eliguntur quolibet anno per ſuam Catholicam Maieſtatem.*
4 *Pœna acquiruntur ei, cujus tempore fuit commiſſum delictum contra num.8. amplia num.11 & 13.*
5 *Fiſco jus acquiritur ſtatim commiſſo delicto.*
6 *Obligatio ad pœnam oritur tempore delicti.*
7 *Actio quæſita in officio, eo finito non perit.*
9 *Pœna fiſcales ante condemnationem ſunt fructus ſeminati.*
10 *Ius ad pœnam non acquiritur ante ſententiam.*
11 *Sententia conditionalis retrotrahitur. & num.13.*

Argumentum.

Pœna, condemnationes, & bonorum publicationes. an debeantur ei, cuius tempore fuerat commiſſum delictum; an vero illi, qui juriſdictionem habet tempore ſententiæ.

Decisio XII.

POEnæ, condemnationes, & bonorum confiſcationes ſunt fru-
1 ctus juriſdictionis *Bal. poſt alios in l.ult. nu. 2.* quem ibi communiter ſequuntur Docto. *ff. ſolut. matrim. & in l.1.col.3. verſ. extra notæ,* quod nomine fructuũ, *C. de fructib. & liti. expenſ. Roman. conſ.70. in fin. Iacob. de Sancto Georg. in ſua inveſtitura in verbo, Marchio in Italia, columna ultima. Boërius deciſ.180. num.4. Molin. de primogen. Hiſpan. lib.1.c.25.nu.22. Rimin. Iun. conſ.33. num.14. volum.1. Tiraquell. de retract. conven.§.5.gloſ.4.nu.18. Surd. conſ. 53.n.1. Pet. de Gregor. de conceſſ. feud. par.1. queſt.10 num.12. & par.4. queſt.7. num.56. cum ſimil.*

Et in hac Feliciſſima Urbe Panormi ſtante ampliſſimo Privilegio meri, & mixti imperii cum commodis pœnarum ſibi conceſſo per Sereniſſimos, & Catholicos Reges noſtros
2 pœnæ prædictæ, & bonorum publicationes applicantur Spectab. Capitaneo, & Juſtitiario ejuſdem Urbis, qui quolibet anno cum aliis tribus Judicibus cauſarum Criminalium, &
3 Civilium eliguntur per Suam Catholicam Majeſtatem. Evenit, quod tempore quo officium prædictum exercebat D. Don Franciſcus Maria de Bonona, nunc Magiſter Rationalis Tribunalis Regii Patrimonii, Reginiq; Conſiliarius, fuit commiſſum homici-

homicidium per quendam nobilem Panormitanum, & ob id captis informationibus bannitus fuit per ipſam Curiam, confecto prius de bonis omnibus delinquentis inventario pro cautela ipſius fiſci, ut conſuetum eſt, & elapſo quadrimeſtre dato per Regiam Pragmat. ad ſe præſentandum ſub pœna confiſcationis bonorum, tempore, quo ad officium prædictum ob lapſum anni promotus fuerat Don Fidericus de Moncada, fuit per me tunc Judicem ejusdem Urbis cum aliis Dd. collegis deciſum, quod bona prædicta fiſco incorporentur; dubitatum fuit, ad quem ex dictis duobus Capitaneis bona prædicta confiſcata pertinerent: & pro primo, cujus tempore
4 delictum commiſſum fuerat, licet poſt tempus ipſius condemnatio, ſive incorporatio ſequuta fuerit, dicebatur adeſſe communem opinionem, relatam *per Tiraqu. de retract. convent. §. 5. gloſ. 4 nu. 24.* quam tenuerunt *Cin. Iacob. de Sancto Georg. & Bal. in l. fin. ff. de jurisd. omni. jud. de communi teſtatur Alex. in l. divortio §. ſi vir in fundo nu. 11. ff. sol. matr. & conſ. 7. nu. 5. lib. 3 & ibi Natt. in addit. Ang. in l. ſi poſſeſſor, §. 1 ff. de petitio. hæredi. Affl. in tit. de regal. §. pœnarum quæſt. 9. Ioan. de Amic. conſ. 110. in fin. Lucan. de privileg. fiſc. 4. quæſt 48. quæſt. princip. Boër. deciſ. 5. n. 20. Guglielm. de Benedict. in cap. Rainutius in verb. cætera bona num. 38. Soc. Sen. in conſil. 100. vol. 1. & conſ. 70. vol. 4. Caſſane. in Conſued. Burgundiæ in 1. rubr. §. 7. gloſ. 2. num. 7.* ubi refert ita bis fuiſſe judicatum. *Riminal. Iun. conſ. 33. num. 11. vol. 1. Bertaz. conſ. 155. num. 1. cum ſeq. vol. 1.* qui dicit hanc eſſe communem Doctor. ſententiam, *& in conſ. 458. num. 11. vol. 2. Surd. conſ. 57. num. 19.* ubi ait hanc opinionem eſſe magis communem, & ſecundum eam vidiſſe pluries judicatum in Senatu Caſalenſi, *& conſ. 84. num. 6.* ubi ait contrariam opinionem eſſe communiter damnatam. *Cephal. conſ. 397. num. 100. lib. 3. Vincent de Franch. deciſ. 76. num. 12.* ubi teſtatur de communi. *Amade. de Pont. quæſt. 38.* ubi dicit hanc eſſe magis communem opinionem. *Baiard. ad Clar. quæſt 78. num. 144.* qui refert magis communem, & veriorem. *Aſol. in tit. de pen. temere appellan. num. 10. fol. 196. in Conſuetud. Pedemont.*

Et ratio hujuſmodi concluſionis eſt, quia ſtatim commiſſo delicto di-
5 citur acquiſitum jus fiſco *l. quæcunque actiones, ff. de actio. & obligat. l. ſi is qui in puteũ, §. ſi poſtea, ff. quod vi aut clam. Bart. in l. quod ait lex, §. 1. ff ad l. Iul. de adult.* ubi dixit, quod in delictis initium ſpectandum eſt, ut ſciamus ad quem per-
6 tineat punitio, & facit, quia tempore delicti orta eſt obligatio ad pœnam. *L. ult. C de ſenten. paſſ* ubi quis ex delicto efficitur ſervus pœnæ, *& l. Imparatores, ff. de jur. fiſc.* ubi quis delinquendo pœnæ ſe ſubdit, *& text. in l. auſertur, §. fiſcus, ff. de jur. fiſc.* quem allegat *Alber. in l. poſt contractum colum. 1. de donatio.* ubi ex illo text. ait, quod continuo, quam quis delictum commiſit incipit obligari fiſco, quem refert & ſequitur *Tiraquell.*

raquell.in loco praalleg.n.23. & propterea cum ſit actio quæſita in officio, eo
7 finito non perit ad *text. notab ad hoc in l. Prætor, ait §. is etiam, quem ita ſummat Bald.ff.de edend.*

8 Sed contrariam opinionẽ, quod hujusmodi pœnæ, & incorporationis bonorum exactio non ſpectat ad primum ſed ad ſecundũ, cujus tempore lata fuit ſententia tenuerunt *Bal.ſibi contrarius in l.fi.C.de fruct. & liti. expenſ. Imola, & Aretin.in dicto,§.ſi vir.in fundo. Rebuff. in l.3.C. de ſuſpect. & archa. lib.10. Socin. Sen. dicto conſ.100. ſub num.2. verſ.ſed his non obſtantibus. Guid.Pap.deciſ. 535.* dicens ita in Gallia ſervari *Bertrand in conſ.214 lib.2. Apoſtil. ad Alex.in dicto conſ.7.lib.3.litera B.* ubi dicit hanc eſſe meram veritatem, & probari ratione, quia hujusmodi pœnæ fiſcales ante factam condemnationem fructus nedum percepti,ſed tantum veluti ſeminati eſſe cenſentur, ideoque
10 non ad illum, cujus tempore delictum commiſſum fuit ſpectare debent, cum ante ſententiam nullum jus ad pœnam ipſam fiſcalem acquiſitum fuiſſe dici poteſt,*l.ex iudiciorum, ff.de accuſat. Bart.in dicta l.aufertur, §.Fiſcus. Doctor. & maxime Alexan. in l.reſcriptum,ff.de pact.*.quam rationem veram eſſe, licet opinionem damnatam dixit *Sttrd.in dicto conſil.84.n.6.* & in puncto juris hanc opinionem eſſe ſubſtentabiliorem dixit *Alexand.in dicto,§. ſi vir num.11. & poſt eum Gaſp. Valla.in l. Imperium n.26.ff.de iuriſdictio.omni.Iudic. Paris de Puteo in tracta.de ſindicat.in verb. proventus. Riminal. in l hæres quandocunq́, col.2.ff.de acquirenda hæreditate. Peregrin. de Iur.fiſc. lib.6.tit.5 num.44.* ubi dixit hanc veriorem, idem *Sttrd.in conſ.227. num.21.vol.1.* & poſt alios concludit *Molin.de primogen. Hiſpan.cap.11.num.20. lib.3.*

Retenta tamen prima opinione tanquam magis communi,& in ju-
11 dicando recepta, illa amplianda veniebat in caſu de quo agebatur, quia non ſolum fuerat commiſſum delictum tempore primi, ſed etiam emanata ſententia banni, per quam ipſo jure elapſo quadrimeſtre facta fuerat condemnatio ad publicationem bonorum, unde ſententia ipſa banni eveniente conditione, quia infra quadrimeſtre,non ſe præſentavit, retro trahitur, & perinde habetur,ac ſi pure, & ſimpliciter lata fuiſſet ut *not.Franc.poſt glo. Bald.& Abb in cap.præterea requiſiviſti nu.9 & 10.de appell.* maxime ex illis verbis *(ipſo iure) Tiraq. de retra.§.1 glo.10.num.49. Cacher.deciſ.145. num.3.* & maxime, quia proviſio illa, per quam poſtea incorporantur bona,potius declarat,quam aliquid novi inducit, & dicitur exequutio primæ ſententiæ ut dixit *Rebuff. in d.l.3.C. de ſuſcep. & archa. num. 2. Bertrand. dicto conſ.214. in fin. Molin.de primogen d.c.11. nu.22. qui allegat ad hoc Bald.* dum dixit, quod ſufficit,quod cauſa ſit conclu-
13 ſa cum primo ad hoc, ut pœna ei adjicienda ſit, & ſubdit hoc eſſe ſingulariter notandum, & idem dixit *Affl. de regali.in verb. pœnarum, quem refert &*

F ſequi-

ſequitur Peregrin.de iur.fiſc.d.lib.6.titul.5. num.44.in fin.Surd d.conſ.57. nu.20. quia hoc ipſo, quod Judex pronuntiat maleficium commiſſum ſtatim ſuccedit pœna juris ipſo jure l.1.§. calumniatoribus ibi, & quamvis nihil de pœna,ff.ad Turpil.ideoque ſtante banni ſententia proviſio per quam diximus (bona incorporentur) retrahitur ad tempus delicti l.hæredes palam.§ ſi quid poſt iuncta glo loquente de Iudice, ff.de teſt. Tiraq.in d.num.23.& Surd.d conſ.57. n.19. imo ad tempus condemnationis factæ per ſententiam banni, licet adhuc bona non ſint incorporata, ut dixit tex. in l.ſi poſſeſſor,§.1.ff de petitio: hæredi. & ibi Ang. ubi ait, quod ſtatutum diſponens, quod poteſtas debeat habere quartam pœnarum, quas redegi fecerit in commune; ſufficit ad acquirendum pœnam, actionem eſſe quæſitam, licet adhuc pœna non ſit incorporata. quia iſta incorporatio trahitur retro, ſicut finis trahitur ad principium, quando neceſſariam habet conſequentiam ab eo, ut erat in caſu iſto ad text.in l 3.§ Scio ff.de minor. & in hoc fundatur opinio magis communis ſupra firmata, quia cum talis perceptio pœnæ fiat, habita neceſſaria conſequentia ab initio, antecedItur initium, hoc eſt temp⁹ commiſſi delicti,& non tempus incorporationis, & exactionis ad text.in d.l.3. & poſt Ang. ſequutus eſt Soc. Sen. in d.conſ. 100.col.2.in fin. & ſecundum prædicta fuit judicatum de anno 1599. & ſententia tranſivit in rem iudicatam.

Et idem reperio fuiſſe alias iudicatum in Tribunali Regii patrimonii per doctiſſimos viros de anno 1598.pro hæredibus Joſeph Mollica contra Don Jacobum la Roccha, non obſtante conſuetudine Civitatis Meſſanæ in contrarium allegata.

SUMMARIUM.

1 *Petens nullitatem contractus debet reſtituere pretium receptum.*
Amplia quando eſt effectus locupletior. n. 2. Et quid in reſciſſione num 3. & 32. & num.30. amplia num 33.
Limita ſtante oblatione,num 4. & 34.
5 *Feudataria excedens annos 14. dicitur major,& num.26 28.*
6 *Bona minorum alienari poſſunt, & quid ob æs alienum,num.8.*
7 *Bona minorum æquiparantur feudalibus quo ad prohibitionem alienationis.*
9 *Alienatio rerum minoris valet ſi eſt ſibi utilis,etiam abſq; authoritate tutoris,vel curatoris diſtingue,num.10.*
Amplia in bonis Eccleſiæ nu.13. & ſufficit, quod melioratio ſit tempore contractus, num.12.
Amplia in bonis fidei commiſſo ſubjectis, num.14.
Amplia in alienatione feudi.num.15.
Idem ex cauſa neceſſitatis ibid.item in majoratu,num.16.
17 *Authoritas patris ſupplet authoritatem curatoris,etiam ſtante ſtatuto.*
19 *Pater in bonis feudalibus eſt legitimus adminiſtrator filij,num.29.*
20 *Alienatio rerum minoris abſq; authoritate Iudicis, vel curatoris eſt nulla.*
21 *Decretum alienandi obtentum à minore abſque authoritate tutoris,vel curatoris eſt nullum,& num 24.*
23 *Emptor non debet conſequi rem & pretium.*

26 Con-

26 *Contractus quando præſumatur doloſus.*
27 *Cap. Carol. 78. de alien. minor. an procedat in Barone.*
31 *(Vendicare) verbum quid operetur.*
35 *Vſura debentur, quando emptor eſt effectus locupletior.*

ARGUMENTUM.

Nullitas contractus an peti poſſit à minore non reſtituto pretio, & quid in reſciſſione.

DECISIO XIII.

DOnna Silvia Barbarino & Criximanno direxit ſe in M.R.C. ſuper nullitate cedulæ decreti, & contractus venditionis feudi Beſſimæ per eam tunc minorem factæ contra Tullium Trigona emptorem, & obtinuit. Cauſa devoluta in Conſiſtorio via appellationis, dicebatur primo, quod non debebat aliter in petitione prædicta audiri, niſi
1 prius reſtituto ipſius pretio ad *text. in l. ſi à te, C. de pact. inter emptor. & vendit. & in l. utere, & l. ſi prædium, C. de prædi. minor & in l penult. §. fin. ff de reb. eor.* quæ concluſio de plano procedit quoties
2 eſt factus locupletior ut dixit *glo. Bart. Bal. Ang. Salic. & omnes in d. l. prædium,* quos refert, & ſequitur *Rimin. Iun. conſ. 5. num. 71. & ſeq. vol. 1. Rolan conſil. 7. num. 3. lib 3. & conſ. 60. num. 32. lib. 4. Ceph.*
3 *conſ. 207 num. 2 lib. 2.* vel etiam quando eſt petita nullitas; & licet ſit aliqua difficultas, an prædicta iura procedant, quando eſt petita reſciſſio contractus; vel etiam quando eſt petita nullitas, nihilominus *text. in d. l. utere, & in d. l. pen. §. fin.* loquuntur in nullitate, ut declarant *Fabi. de Mont. in tract. de emptio. & venditio. in 2. q. 8. quæſt. princ. num 2. & 3. Pedemont. deciſ. 159. nu. 6. & in alia impreſſione eſt 160. Soc. conſil. 115. in ult. col. vol. 1. Vrſil. ad Affl. deciſ. 220. num. 3. Pinel. in l. 2. cap. 1. num. 21. in 3. par. C. de rei vendit.*

Nec obſtabat, quod tam in M.R.C. quam in Conſiſtorio fuerat indicatum, quod audiatur, quia interloquutoria prædicta erat ipſo iure nulla, ex quo lata fuerat contra expreſſum caſum legis, ſtante petitione conventi, quod non audiatur, niſi reſtituto pretio ſecundum iura prædicta.

Et dato, quod ſecundum aliquos deberet audiri, hoc eſſet ſtante oblatione pretii forte in petitione facta,
4 & maxime parte opponente, ut dixerunt *Roland. Rimi. & alij in locis præallegatis,* quæ ceſſabat in caſu iſto cum facta fuerit poſt ſententiam, *ad not. per Tiraq. de retract. lignag. § 8 gl. 7. nu. 12 poſt alios Caroc. de oblat. par. 1 quæſt. 4. fol. mihi 136. & quæſt. 15. num. 17.*

Secundo dicebatur hic non poſſe tractari de contractu facto à minore, poſtquam iſta Donna Silvia, tanquam feudataria excedens quatuordecim annos, licet minus decem &
5 octo, erat maior ſtante conſtitutione Regni Minorum iura, & hoc tam in contrahendo, quam in iudiciis; ſecundum *Andr. & Affl. ibi. idem And. in c. Imperialem, §. præterea ſi quis infeudatus col. 1. de probib. feud. alien. per Feder.*

Tertio principaliter, quia vendi-

Digitized by Google

tio prædicti feudi facta fuerat ex cau-
ſa utilitatis, & neceſſitatis, & urgente
6 ære alieno, & quo caſu non ſolum
bona minorum, verum etiam bona
Eccleſiæ, & bona fideicommiſſo ſub-
iecta, ac etiam feuda in forma ſtricta
cum clauſula iuris francorum alie-
7 nari poterant, quia bona minorum,
& feudalia in forma ſtricta, quo ad
prohibitionem alienationis inter ſe
parificantur, *ad text. in l. lex, C. de admin.*
tuto. & eſt gloſ. notab. in conſtit. Regni fra-
tribus in verb. ſorori ſuæ circa fin. Menoch. de
arbitr. lib. 2. cent. 2. caſ. 182. nu. 16. & quod
8 bona minoris alienari poſſint ex
cauſa neceſſitatis, & utilitatis, etiam
abſq; decreto Judicis, & ſolennibus
dixit *glo. in l. cum hi, §. transactionem verſ.*
alienationis, ff. de transact. quam ſequitur
ibi Bal. Oddofr. Ang. Iacobin. in l. Lectu. Iaco.
Butr. in l. magis puto, ff. de reb. eorum. Ioan.
Fab. in §. omne huius inſtit. de eo quilibe.
Rom. conſ. 416. Dec. conſil. 131. col. 2. verſ. ſe-
cundo principaliter reſpondetur, Barbat. la-
te conſ. 61. col. 2. verſ. quanquam iſta ſint co-
lorata; vol. 3. late Cepol. in l. fin. num. 26. de
uſucap. Iaſ. in §. actionum ante nu 24. inſtit.
de actio optime D. Ioan. Franc. de Pont. conſ.
1. num. 84. cum ſeq. ubi dicit hanc eſſe
cõmunem opinionem, & eam fun-
dari optimis, & melioribus rationi-
bus, imo allegat *gloſ. in l. 2. ff. de accepti-*
9 *latio.* quæ dicit, quod ſemper, quan-
do contractus eſt ad commodum
minoris, quod inquam teneat abſ-
que tutoris, & judicis authoritate, &
quod minor obligetur, & ibi *Ang. &*
Imol. inferunt ad quæſtionem de ſta-
tuto jubente non valere contractus
minoris abſq; conſenſu propinquo-
rum, & demum tenent, quod valeat
ſi ad commodum fiat, & facit ad hoc
pulchra diſtinctio *Oddofr. in d. §. trans-*
actionem, quod aut utilitas eſt indubi-
10 tata, aut damnum certum, aut nec
damnum, nec lucrum, aut dubitatur:
primo caſu valet alienatio ſine decre-
to, ſecundo nec cum decreto, tertio,
& quarto caſu cum decreto. Sed quia
Bart. & alij in d. §. transactionem fuerunt
cõtrariæ opinionis, ideo *Ang. ibi quem*
ſequitur D. de Pont. in d. conſ. 1. nu. 98. voluit
concordare opinionem *Bart. cum opi-*
nione gloſ. dicens, quod opinio *Bart.*
procedat, quãdo fit alienatio in cau-
ſam à jure non permiſſam; ſecus quã-
do fieret in cauſam conceſſam, veluti
ob æs alienum, quia venditio in ma-
nifeſtam pupilli utilitatem fieri po-
teſt, ne retorqueatur in odium, quod
inductum fuerat in ejus favorem, Se-
cundum quam opinionem judicavit
Conſiſtorium, confirmando ſenten-
tiam M.R.C. pro Franciſca Zara, &
Vinci, contra Cæſaream Lomonti
die 9. Novemb. 1602. verum tamen
eſt, quod in cauſa prædicta res vendi-
ta erat damnoſa, & periculoſa.

Idem dicendum eſſet de bonis
11 Eccleſiæ, quotieſcunq; alienatio fie-
ret in ejus evidentem utilitatem. *Bal.*
in d. l. cum hi. §. eum qui in princ. ff. de trans-
act. Zabarell. in clemen. 1. in princip. de reb.
Eccleſ. non alien. Iacob. Mandel. conſil. 97.
num. 19. Socin. Iun. conſil. 28. num. 10. lib. 2.
qui multos refert. *Affl. in tit. de Vaſſal.*
qui

Digitized by Google

qui contra conſti. Lothar num.2. ubi allegat Andr. Lucam de Pen. & alios, & *dicit, dictum Bald. valde notab.* & ſufficit, quod
12 melioratio ſit tempore contractus, *ad tex.in l.1.fin.C.de præd.& reb.navicular. Gabr.conſ.71.nu.10.cum ſeq. vol.2. Menoch. conſ.114.nu.26.in fin. Tiraq. de leg. connub. in fin.in verb.deſin.mari.gloſ.6.num.62.& Capic.deciſ.113 num.5. Felyn.conſ.42.nu.2. & per totum. Roland.conſ.54.nu.23.vol.2.* qui multa alia ſimilia tradunt, quando valeat alienatio, quæ eſt utilis.

13 Item, & ex cauſa neceſſitatis. *cap. ſuper. de reb. Eccleſ. non alienan. Gerard. à Petr.ſing.100.* & ratio eſt, quia prohibita alienari, poſſunt ex cauſa neceſſitatis alienari, *l.alienationis, ff famil. herciſcun.*

Idem dicendum eſſet de bonis fi-
14 deicommiſſo ſubjectis, & alienari prohibitis, quia poſſunt ex cauſa utilitatis alienari. *Bald. Novell.de dot.par.7. in 2.& 3.fallen. Mandel d.conſ.97.num.18. Soc.Iun d.conſ.28.num.8.lib.2* qui infinitos allegat, & dicit, quod non obſtante prohibitione ex cauſa utilitatis poteſt fieri alienatio, alias præceptum, ſeu fideicommiſſum eſſet factum in detrimentum prohibitorũ. *Rimin. Iun.conſ.381.num.75.cum ſeq.vol.4. Magon.deciſ.Luoen.33. numer.8. cum ſequ.* quod idem dicunt in cauſa neceſſitatis.

15 Poſtremo idem procedit in alienatione feudi, quæ permittitur ex cauſa utilitatis ſecundum veriorem opinionem, quam ſequuti ſunt *Andr. in cap.1.col.2.verſ.additio an meliorando in tit. An ille qui inter ſe.fratr.dom. & in cap. Imperialem poſt num.13.* verſ. item ſecus ſi conditionem domini faceret meliorem, *in tit. de prohib.feud.alien.per Feder. Menoch.poſt alios conſil.1. num.134. & 135.vol.1. Vincent.de Anna in repeti.conſtit. conſtitutionem divæ memoriæ nu.177.cum ſequent. ubi optima Gloſ. in verb. Vicarius Regis. Cumi. in c.ſi aliquem, in verb.antiquis*, ubi expreſſe dixit, quod feudum in forma ſtricta, & cum clauſula juris francorum poteſt alienari, quando apparet utilitas ex alienatione. *Affl.ubi ſupra num.2.3.& 4.* & tanto magis prædicta procederent in caſu neceſſitatis *l.ſi tibi pecuniam, de pact. Menoch.d.caſu 182. Affl. de prohib.ſeu.alien.per Feder.num.16.verſ.* & pro iſta deciſione, *Paris de Putc. de reintegr. ſeud. num.21.& 22.fol.172. Frec. de ſub feud 32. limit.* ubi multi dixit.

16 Et loquendo in bonis maioratus, quæ æquiparantur feudalibus, voluit, *Molin.de primogen.Hiſpan.libr.1.c.10. per totum. Cumi. in cap.ſi aliquem in verb. mortis, num.137.*

Et ideo ex prædictis dicebatur, quod poſito, quod in contractu iſto non intervenilſent ſollemnitates requiſitæ in contractibus minorum ſecundum iura communia, & municipalia, prout de iure interveniſſe præſumuntur; tamen ſtante utilitate, & neceſſitate venditionis prædictæ, cõtractus iſte validus iudicari debebat, & maxime accedente decreto licentiæ alienandi facto per M.R.C. & au-
17 thoritatem curatoris: nam præſumi-

tur optimum conſilium pro filio capere, *l. ſi quidem, ff. quod met. cauſ. Alex. conſ. 29. col penult. vol. 3. & ſtatuto requirente authoritatem Iudicis ſatisfactum eſſe*
18 *ait Bald. in l. pactum, quod dotale num. 16. queſt. 21. C. de collat. Gabr. de ſtatuto concluſ. 2. Lamberti. de contract. q. 29. num 109. Port. in ſuis Reg. libro 3. concluſ. 5.* & in
19 bonis feudalibus pater eſt legitimus adminiſtrator filii familias, ut dixit *Puin. concluſ. 24. vol. 1. Vinc. de Franc. deciſ. 80. à num. 6. usq; ad num. 8.*

Sed ex adverſo pro Donna Silvia dictum fuit, quod contractus iſte erat nullus ipſo iure, quia feudum prædictum, quod ſibi pervenerat ex linea materna, fuerat alienatum per eam tunc minorem abſq; authorita-
20 te Iudicis, vel Curatoris iuxta Regni cap. Caro lib. 78. & absq; ſubhaſtationibus ad *text. in l. ſi Titia, ff. de minor. in l. magis puto, §. ne paſſim, ff. de reb. eor. Simoncel. de decret. lib. 1. tit. 1. num. 64. Roland. late conſil. 60. libr. 4. & poſt alios Sur. conſ. 28. & conſ. 94. lib. 1.*

Nec obſtabat licentia prædicta alienandi obtenta per ipſam Donnam Silviam tunc minorem, abſq; authoritate tutoris, vel curatoris, quia erat
21 nulla ipſo jure, *ad text. in l. cum & vos minores, C. ſi advert. rem iudic. & in l. contra pupillos, & in l. acta, §. fin. ff. de re iudic. late Affl. in conſtit. Minoribus, & in conſtit. Minorum iura*; & maxime cum in alienatione prædicta non fuerit ſervata
22 eius forma, ut dicunt *Doct. in l. diligenter C. mand. Pariſ. conſ. 109. vol. 1.* Licentia enim alienandi conceſſa fuerat, quia venditio facienda erat pro ſcutis 9000 franchis, & liberis venditrici, & nihilominus alienatio facta fuerat pro ſcutis ſeptem mille in circa, & ſic pro minori ſumma contenta in ipſa licentia alienandi. Et licet emptor ipſe ſibi accollaverit ſolvere quaſdam alias ſummas, tamen ultra, quod non aſcendebant ad ſummam prædictam ducatorum 9000. illa accolatio non fuerat facta pro pretio feudi, ſicuti fienda erat ex forma ipſius decreti, ſed voluntarie in augmentum pretii, prout apparebat ex lectura contractus, & cum pacto quod ipſa accolatio intelligeretur facta pro tempore, in quo emptor ipſe non fuiſſet moleſtatus à ſua pacifica, & quieta poſſeſſione, nec contra eum lis aliqua mota fuiſſet, alias ſecuta aliqua lite, ſive moleſtia potuiſſet exequutionem cauſare de omnibus interuſuriis decurſis prædictarum ſummarum accollatarum, etiam decurſis & maturatis pro tempore, quo ipſe ſteterat in poſſeſſione ipſius feudi, ex quo pacto oſtendebatur, quod accolatio facta non fuerat pro vero pretio; quia ſi ſecus fuiſſet libere fieri debebat iuxta formam decreti, & ſic pro interuſuriis maturatis, tempore quo ipſe emptor poſſidebat rem emptam non licuiſſet petere interuſuria maturata, nec proventus dictorum redituum accollatorum, cum fru-
23 ctus rei venditæ percepiſſet, ad tradita *per Doctores omnes in l. curabit. ff. de act. empt. Surdus conſil. 181. lib. 1. Cephal. conſ. 609.*

Digitized by Google

conſil.609.lib.5. Item læſio apparebat probata per multos teſtes non ſolum enormis, ſed etiam enormiſſima, & ultra dimidiam iuſti pretii, attento, quod tempore contractus feudum erat ſalmarum 160. & pro qualibet ſalmata communiter erat pretii unc.40. & ultra in dicta venditione fuerant comprehenſa hortilitia feudalia, quæ ſecundum probationem erat pretii ultra unc.1000. Item quia per decretum fuerat mandatum, quod de eo, quod ſupererit emi debuiſſent reditus, quæ emptio non fuerat ſequuta, quo caſu venditio prædicta reddebatur nulla ipſo iure. *Simonc.de Decret.lib.1.nu.24.cum ſequent.*
24 *Surd.d.conſ.49.* maxime, quia dolo initus contractus præſumebatur, ut de communi refert *Cephal.conſ.405.n.22. Seraphin.de Privileg. iuramen. privileg.31. num.17.Honded.conſ.29* data igitur nullitate decreti, & contractus prædicti defectu læſionis penitus ceſſabant ea, quæ ex adverſo deducebantur circa utilitatem alienationis prædictæ, etſi penitus vera non ſit prædicta con-
25 cluſio: nam contra eam poſt infinitos relatos tenuit *Simonc. de Decret.tit. 8.inſpect.17.num.125.* & dixit eſſe veriorem, & communem *Surd.deciſ.278.nu. 19 & deciſ.287.*

Item nec obſtabat dicere, quod iſta Donna Silvia tempore alienationis erat maior quatuordecim annis, & per conſequens tanquam feudataria ſtante forma conſtitutionum Regni dicebatur maior tam in contractibus, quam in iudiciis, *ad text. in conſtit.minorum iura, & conſtit.minoribus,* quia reſpondebatur, quod prædicta
26 concluſio procedat, quo ad commodum ipſius Baronis, non autem quo ad incommodum, in tantum, ut talis Baro æquipararetur minori non habenti curatorem, ut dixit *And.in d.conſtit. minorum iura, ubi etiam Affl. num.15. Gram.nu.4.cum ſeq. Frec.de ſubfeud.lib.2. Auct.39. Odd.Sſ.de reſt.in integ.q.15.art.9.* poſt multos ibi relatos, & fortius prædicta procedebant ſtante d.c. Regni 78. prohibente minores ſine decreto Iudicis, vel curatoris contrahere poſſe. Nec aliqua difficultas fie-
27 ri poterat, an prædictum Cap. comprehendat Barones minores, tum quia generaliter loquitur; tum etiam quia ratio ipſius capituli eſt, ne minores lædantur, quæ per viam comprehenſionis etiam contractus Baronum includit, ut latiſſime defendit *D. Octavius Corſett. in duob. ſuis Conſ.* quæ cito Typis dabuntur.

Inſuper faciebat, quod licet ſimpliciter Conſti. Regni prædicta conſtituerit feudatariis legitimam ætatem in decimoquarto anno, nihilo-
28 minus non procederet quoad alienationem bonorum ſtabilium, ut poſſit ſine decreto celebrari, ita *argumento l.1. & l.eos.C.de his qui veni. ata. impetra. tradit Paul.de Caſtr. conſ.106. lib. 3.Dec.conſ.39.num.3.& conſ.403.Afflict.in d.conſtit.num.17. Roland.d.conſ.7. num.17. lib.3. & hanc eſſe receptiorem, & veriorem ſententiam, teſtatur Octavi. Simoncel. de Decret.*

Decret. lib. 3. tit 8. inſpect. 3. num. 24. & 26. Oddo Sforz. d. art. 9. num. 77. cum ſequent.

Nec obſtabat authoritas patris, qui intervenerat in contractu prædicto ſecundum Bal. & alios, quam ultra quod prædicti Doct. loquebantur in diverſis terminis, attamen vera concluſio eſt, quod ubi pater non
29 habet uſumfructum, tali caſu in dictis bonis non dicitur legitimus adminiſtrator, *ut dicam in deciſ. 52.* in tantum quod ſtante ſtatuto requirente authoritatem curatoris, ſi filius contrahat cum authoritate patris, non dicitur ſatisfactum ſtatuto, ut limitando contrariam opinionem decidit *Paul. de Caſtr. in l. ſi ſervus. § pupillus, nu. 5. ff. de verbor. oblig. Capic. deciſ. 56. n. 4. & deciſ. 73. num. 10.*

Rurſus non obſtabant jura illa in principio deducta, ex quibus videbatur deneganda audientia iſti Donnæ Silviæ in nullitate prædicta non reſtituto prius per eam pretio recepto: nam dicebatur primo, quod illa
30 jura determinant, quod non poſſit quis vendicare bona vendita ante factam reſtitutionem pretii, quod verbum (*vendicare*) non ſonat in factum, hoc eſt, quod non poſſit cum effectu
31 conſequi poſſeſſionem rerum alienatarum niſi facta reſtitutione, qui caſus adhuc non poterat habere locum in cauſa iſta; ita notanter per aperta jura, ponderando illud verbum (*vendicare*) determinat *Decian. reſp. 32 num. 4. lib. 4.*

Secundo dicebatur, quod in nullitate prædicta concluſio non habet
32 locum, licet ſecus in reſciſſione, ut poſt alios Doct. conſuluerunt *Natt. conſ 631. num. 7. Ceph. d. conſ. 207. num. 53. Rol. d. conſ. 7. nu. 4. lib. 3. & d. conſ 60. n. 34. cum ſeq. vol. 4. Riminald. jun. d. conſ. 5. n. 71. Decian. in præallegat. conſ. 32. vol. 4.* & ratio eſt, quia poteſt quilibet venire contra factum proprium, ubicunq; actus eſſet nullus, ut late probat *Cavalc. in tract. de tutor. & curat. ſub nu. 162.* quæ concluſio procedit etiam in cō-
33 tractu venditionis redituum, juxta formam Bullæ, ubi Reg. Prig. denegat omnem audientiam ante factam ſolutionem, & tamen ſemper fuit conceſſa audientia circa nullitatem non ſolutis interuſuriis, ut refert *Milan. deciſ. 7. lib. 2.* & judicavit Conſiſtorium poſt binas interloquutorias M. R. C. pro Donna Vittoria de Homodeis in anno 1603. item pro Donna Laurea Inbarbara contra D. Iſabellam de Bononia die 4. Jan. ejuſdem anni, & amplius in Regno ſuper hoc non vidi diſceptari, quando agitur de nullitate. Præterea in cauſa iſta facta fuerat oblatio pretii, quæ ſufficere videbatur, ut potuiſſet audiri ſecundum *Pedemont. in d. deciſ. 159. alias 160. in fin.* & licet non fuerit facta ab initio cauſę, tamen ſufficiebat factam fuiſſe in judicio appellationis, ut di-
34 xerunt *Alex. conſ. 27. col. 2. verſ. præterea obſtat, & conſ. 78. in fin. lib. 1.* quem refert & ſequitur *Cephal. conſ. 112. num. 20. cum ſeq. vol. 1.* Et ideo ex prædictis Conſiſtorium, facta prius relatione Excellent-

Digitized by Google

lent. Proregi, judicavit validam interlocutoriam, per quam bis fuerat conceſſa audientia, & declaravit contractum nullum, condemnando dictum de Trigona ad reſtitutionem dicti feudi, unà cum fructibus perceptis, & qui percipi poterant à die initorum contractuum usque ad integram, & effectivam reſtitutionem ipſius feudi, ſolutis prius pecuniis le-
35 gitime ſolutis una cum uſuris, quas d. cta Donna Silvia præſtitura eſſet, vel ex ipſis locupletior effecta fuiſſet, *ad not per text. in l. ſi prædium, §. ſemper, C. de præd. & aliis reb. minor.* quæ compenſari debuiſſent cum fructibus prædictis in liquidatione facienda die 9. Martii 1598. exſtentibus Judicibus D. Vincẽtio Ferrarotto Regio Conſiliario meritiſſimo, ac Doctiſſimo Viro; necnon & Mario Maſtrillo genitore meo. Et quia fuerant præſentatæ literæ viæ recognoſcendi obtentæ à Sua Catholica Majeſtate, non fuit aliter publicata ſententia, ſed una cum votis, juſtificationibus, & proceſſu transmitti debebat ad ſupremum Conſilium; licet poſtea ob lapſum ſemeſtri temporis fuiſſet publicata in judicio, & per partes concordata.

SUMMARIUM.

1 Baro ſuccedens ex pacto, & providentia Principis reſcindere poteſt obligationes factas per anteceſſores.

2 Baro moleſtari dubitans pro ſubjugationibus factis ſuper feudo, poteſt principaliter declarari facere ad illa non teneri.

3 Pacta prædeceſſorum non ligant ſucceſſorem in feudo.

Amplia in filio, num. 4.

5 Pacta perſonalia non ſequuntur rem.

Item in pacto de non opponendo, nu. 6. & 9.

7 Feudatario mortuo omnes obligationes pereunt. ratio num 8.

10 Cap. Volentes, procedit forma non repugnante.

11 Regia Pragmatica de Cenſibus privilegiat executionem.

12 Pragm. cur prohibet exceptiones opponi.

13 Exceptio, cui prohibetur, non prohibetur actio.

14 Prohibito uno, prohibetur & id per quod pervenitur ad illud.

15 Verba Prag (tanquam res judicatas) non impediunt provocationem.

16 Pactum de non opponendo, an contineat pactum de non præveniendo.

17 Tertius auditur in reſciſſione contractus non reſtituto pretio.

18 Petitio quando reſolvatur in vim exceptionis. Intellige num. 10. 20. & 22.

21 Exceptio rei judicatæ in uno cathameno non obſtat in alio.

23 Exceptio, quod ſubjugatio non afficit feudum, an admittatur in prima inſtantia

ARGUMENTUM.

Baro, an audiatur nondum facta ſolutione cenſuum decurſorum, ſi prætendat cenſum non afficere Baroniam?

DECISIO XIV.

IN hoc articulo, an Baro, qui ſucceſſit ex pacto, & providentia Principis poſſit audiri nondum facta ſolutione, ſi prætendat declarari facere ſubjugationes factas per ejus anteceſſores non afficere Baroniam, etſi *Milan. in deciſ. 7. lib. 2.* in puncto teneat denegandam audientiam, & ita refe-

Digitized by Google

rat fuiſſe deciſum in M R.C. tamen Conſiſtorium nō ſemel contrarium iudicavit concedendo audientiam, ita quod non impediatur executio, & præcipue pro Barone Bertabaidæ die 17. Decembris 1600. Quia huiusmodi petitio debitam habet for-
1 mam concludentem, ex eo, quod Baro ſuccedit ex pacto, & providentia in feudo ad reſciſſionem, ſeu declarationem, obligationes per alios factas non afficere feuda, *ad text. in l. diſſolute. C. de condit. ſin. cauſ. & probant text Gloſſ. & D. ct. in l. ſi contendat. ff. de fideiuſſor. & text. melior in l. ſi pater tuus, in fine. C. qui. ben. cede. poſſ Gloſſ. in l. Aurelius, §. centum, in verb conſequi. ff. de liber.*
2 *legat.* per quæ iura probatur poſſe per aliquem peti principaliter pronunciari ſe non teneri, & dixit etiam *Bart. & Alexand. nu. 22. in l. ſi finita, §. eleganter. ff. de damno infect. idem Bart. in l. ſi ſocietatem, §. arbitrorum, nu. 18. ff. pro Soci. Gerard. ſing. 91. Marſil. ſing. 280. Capic. deciſ. 18. Bart. Blarer. in Repet. l. diffamari, c. 11. C. de inge. & manumiſſ. nu. 17. & ſeq. & ibi etiam Contard. amplia. 108. & ſeq.* ubi hanc teſtatur eſſe communem opinionem, & pluribus rationibus confirmat *Cartar. deciſ. Geneuen. 20. n. 2. & 3.* ubi ampliat etiam quod nulla lis moveatur adverſus reum. *Bart. in d. §. arbitrorum. Alex. in d. §. eleganter. nu. 24 cum aliis per eum relatis,* & prædicta iura ad hoc adducit *Bald. in conſ. 187. num. 1. lib. 1. & Anchar. licet prædicta non alleget in clement. 1. de re iudic. num. 8.* ubi quærit, an ſicut Iudicis officio petitur declarari ſententia nulla, idem ſit in contractibus, & aliis diſpoſitionibus? & concludit, quod ſic, declarando ibi, qua actione hoc competat.

Item dicebatur, quod pacta prædeceſſoris non ligant ſucceſſorem in
3 feudo antiquo ex pacto, & providentia, in quo filii, veniunt etiam non hæredes patris, nec filius tenetur ad
4 ea, quæ pater, vel avus fecit, niſi fuerit primus acquiſitor. *Andr. de Iſern. in c. 1. nu. 18. verſ. Item in feudo paterno. Qui ſucceſſo. tenean. & in c. 1. an agna. nu. 2. & 3. & in c. 1. §. quid ergo, nu. 5. de inueſtitu. de re alien. fact. Loffred. in conſ. 1. nu. 124.* & paſſim voluerunt feudiſtæ omnes: nam
5 pacta ſunt perſonalia, non ſequuntur rem *ad tex. in l. 1. §. ſi hæres. ff. ad Trebell.* &
6 in pacto de non opponendo dixit *Ferdinan. Bongiorn. in cauſa reluitionis Terræ Calatoſimi, lib. 2. conſ. feudal.* quia mor-
7 tuo feudatario omnes obligationes pereunt, ſicut quando feudum domino eſt apertum. *Affl. in c. Imperialem, nu. 33. de prohib. feu. alien. per Federic.* quot
8 enim ſunt perſonæ, tot ſunt conceſſiones. *And. in cap. 1. de eo, qui ſib. & hæredi. ſui. verſ.* hoc eſt regulare, ubi quod conditione exiſtente videtur nunquam illius fuiſſe Baroniam, & in
9 terminis Reg. prag. ut pactum de non opponendo non tranſeat in tertium dixit *D. Petr. de Gregor. ſuper Bulla, q. 10. n. 14.* ubi in addit. præſentem poſui concluſionem.

10 Nec cap. Volentes reſiſtit, nam procedit forma non repugnante, ut latè dixerunt *ibi Doct. & præcipuè Blaſ.*

de

de S. Angelo, Chriſtof. de Benedict. Io. de Anſalone, Gualter. de Paternio. & alij ibidem, Ferdin. Bongiorn. in ſuo repertor. feud. in verb. Cap. Volentes, & in conſil. facto in cauſa Tortoreti lib. 1. feud. Pern. in conſ. 7. Ac-
11 cedebat prædictis, quod Regia Pragmatica non privilegiat ſimpliciter annuos reditus, ſed executionem annuorum redituum, & eorum conſequutionem, ut patet ibi (*plane circa exequutiones vigore contractus huiuſmodi faciendas, exceptiones adverſus eas quomodolibet opponendas certum, & determinatum modum dare volentes*) ex quibus verbis patet, quod forma tribuitur circa exequutionem ut ibi (*ſancimus huiuſmodi cenſualium contractus paratam executionem habere*) quod reſpicit executio- inſtrumentorum, & ibi (*quæ quidem executio nullo falſitatis, &c.*) quæ reſpiciunt modum circa exceptiones opponendas, ut dixit *Bongiorn. in lib. 2. Allod. al. alleg 1. & 2.* & cæteri ſcribentes ad ipſam Bullam.

Nec obſtant modo adducta *per Milan.* & primo, quod ſubiugatio ſubſiſtit ſuper Baronia, & contractus non eſt nullus, & opus eſt revocatione, quo caſu, qui detinet tenetur ex forma pragmaticæ: nam etſi prædicta vera ſint, non poteſt ex hoc induci, quod Baro non poſſit principaliter petere, quod declaretur ſubiugationes non afficere, prout contrarium tam de iure communi, quam ex diſpoſitione Regiæ Pragmaticæ ſupra probatum eſt; ergo eſt caſus omiſſus
12 habens diverſam rationem; nam ideò pragmatica prohibet exceptiones; quia exceptio eſt præiudicialis, actio vero non; & ratio rationis eſt, quia exceptio eſt ſummaria, & retardaret executionem, actio eſt ordinaria, & non retardat, ut dixit *Bal. in l. 1. num. 3. C. ne lic. terti. provoc. & Aret. conſ. 75.* & iſto caſu ſtante diverſitate ratio-
13 nis, cui prohibetur exceptio, non prohibetur actio, ut declarant *Dec. & Cagnol. in l invitus, §. & cui damus, ff. de reg. iur. & Imol. in c. debitores, nu. 3. de iureiur.* qui affirmat non procedere regulam, cui datur actio, datur exceptio, & è converſo ſi ſubeſt aliqua cauſa, quæ ſuadet denegare exceptionem, & non actionem; & pariter ſi agens per indirectum perveniat ad id, quod eſt prohibitum, ſi habet aliquam æquitatem, vel iuſtam cauſam.

14 Nec obſtat, quod prohibito uno, prohibetur, & id per quod pervenitur ad illud. *Bald. in rubr. C. qui admitt.* quem adhoc allegat *Pariſ. ad Bar. in l. oratio. ff. de ſponſal.* nam ita demum prohibetur quis per indirectum pervenire ad id, quod prohibetur, quando eadem eſt ratio. *Alex. conſ. 194. num. 14. lib. 2.* Sed diverſa eſt ratio actionis, & exceptionis: ergo denegata exceptione, non denegatur actio, cum ſubſiſtat cauſa magis repellens exceptionem, quam actionem.

Nec verba conſiderata per *Milan. num. 23.* obſtant ſed prædicta confir-
15 mare videntur, dum dicit, quod illa verba in pragmatica (*tanquam res judicatas nulla provocatione ſuſpenſas execu-*

tionem habere) ſignificant, quod idem ſit, quod res iudicata, adverſus quam non admittuntur exceptiones in eius executione, ac etiam illa verba, *(quæ quidem executio nullo nullitatis obiectu retardari poſſit)* nam prædicta verba non negant provocationem, & remedium adverſus ſententiam, nec obiectum nullitatis, quando poteſt obiici principaliter, & excipiendo, ſed prohibent ſuſpenſionem per provocationem, & retardationem executionis forte cauſatæ, & ob id Conſiſtorium addidit illa verba *(ita quod non impediatur executio)* ut dictum eſt ſupra in principio.

16 Minus reſiſtit, quod obſtabat pactum de non opponendo, quod continebat pactum de non præveniendo adiectum in contractu obligatorio, quod pactum etſi ſit perſonale, tamen tranſit contra tertium, dum detinet; hinc eius bona venduntur ad diſcurſum ex forma Pragmaticæ: nam reſponſum fuit, quod hoc de iure non eſt verum, ut ſupra probatum fuit, quantum ad Pragmaticam, nec etiam probatur, quod tranſit iſtud pactum, ſed tantum executio permittitur, & contra tertium eo modo, quo contra principalem permitteretur, & fit executio cum omnibus pactis in contractu inhærentibus, quia hoc permittit Pragmatica; ſed quod pactum de non opponendo, quod continet pactum de non præveniendo transeat, hoc de iure non probatur, nec ex verbis Pragmaticæ, & in caſu iſto non agebatur de impediẽda executione, nec minus, quod non fieret executio cum omnibus pactis in contractu adiectis; ſed petebatur id, quod Pragmatica non prohibet, etſi voluiſſet, prohibuiſſet, prout fecit ibi *(non audiatur appellans, recurrens, vel appellans)* & hoc eſt quid diverſum, ſeparatum, & omiſſum à Pragmatica, videlicet, agere ad reſcindendum contractum per viam principalis petitionis.

Item non obſtabat, quod dictum fuit, quod quando contractus eſt nullus, auditur quis etiam ſtante pacto de non opponendo, & iuramento; ſecus in reſciſſione, quia prius ſolvere debet, ut dictum eſt in deciſ. præcedent. nam hæc procedunt inter contrahentes, ſecus vero quo ad
17 tertium, quia auditur etiam in reſciſſione, ex quo ei non obſtat pactum de non opponendo, nec iuramentum, nec Pragmatica, ut dictum eſt.

Poſtremo non obſtabat, quod
18 cauſata executione petitio reſolvitur in vim exceptionis, & ideo incipit obſtare Pragmatica, & ſic in illo iudicio, quod ſtat in vim exceptionis non deberet procedi, & conſequenter non deberet audiri, ut poſt *Aret. dicit Dec. in cap. in præſentia, not. 3. & 4. de probat. Socin. conſ. 94. num. 6 vol. 3. Vincen. de Franch. deciſ. 385. & Milan. d. deciſ. 7. nu. 36.* nam reſpondebatur, quod argumentum prædictum procederet ſi
19 fuiſſet propoſita petitio, iuxta termi-

nos

nos *l. diffamari. C. de ingen. & manumiſ.* videlicet, quod agat, aut perpetuum imponatur ſilentium, quia tunc propoſita petitione, reſolvitur in vim exceptionis; ſecus quoniã ꝓponitur aliquid pronunciari ſuper aliquo iure, tunc in iſtis terminis, *l. ſi contendat* non reſolvitur petitio in vim exceptionis, ſed dicitur præventa iuriſdictio, & coram hoc Judice cauſa agitatur, etiam quod reus duos habeat Judices, & tamen ſi reſolveretur in vim exceptionis, nec daretur præventio, & poſſet conveniri coram eo, ubi propoſuit actionem actor, & ibi trahoretur cauſa, quod negat *Soc. in conſ. 41. num. 4. & 5. lib. 1. & in cap. propoſuiſti, de for. comp. faciendo differentiam inter terminos, l. ſi contendat*, & terminos *l. diffamari*, & ita ſentit expreſſe *Vincent. de Franch. d. deciſ. 385. num. 2.* ubi ſequitur doctrinam *Socin. & tamen per Milan.* allegatur in contrarium, quod eſt mirandum.

Item reſpondebatur, quod tunc propoſita actione per actorem, re-
20 ſolvitur petitio rei in vim petitionis, quoniã unus libellus ſufficit pro utroque, & quia ſecundus libellus eſt præjudicialis ad primum, debet in primo ſuperſederi, & ſufficit reo, quod ſibi ſit conſultum per viam exceptionis: ſed ſi reus per viam agendi contrario libello intendit aliquid conſequi, quod ſub defenſione, & exceptione non includebatur, & tunc indiſtincte admittitur contrarius libellus, ita in his terminis declarat *Franc. in c. dilecto, num. 53. de appell. & Præpoſ. nu. 48.* ſed ſic eſt, quod reus excipiendo non conſequitur exceptionem, & abſolutionẽ pro futuris cathamenis, quini-
21 mo exceptio rei judicatæ in uno cathameno non obſtat in alio, ut per *Imo. conſ. 130. Io. Aloyſ. de Sept. & alij ſuper Bulla*, ergo admittenda erat petitio per quam reus ſatis plus conſequitur, quam includeretur in exceptione, quia non ſumus in terminis, quo petitio reſolvitur, ſed durat.

Hinc dicebat D. advocatus in cauſa Don Joſeph de Neapoli nunc meritiſſimus Regius Conſiliarius, quod quando petitio continet diverſam rem, tunc non reſolvitur in vim
22 exceptionis, ut ſunt termini *l. inter me & te, ff. de excep. rei judic.* ubi *Doct.* omnes, & declarat *Bald. notabiliter in d. conſ. 178. lib. 1.* ubi ſubtiliter tractat materiam, an ſi quis excipit, poſſit interim agere, & *n. 5.* ſubdit, aliquando reus vult ſibi aliquid adjudicari, vel fieri, & non poteſt conſequi per ſolum exceptionis objectum, & tunc non prohibetur excipiendo intentionem actoris negare ad actorem repellendum, & nihilominus interim agere ad pleniorem effectum conſequen-
23 dum, & maxime quod antiqui Doct. noſtri exceptionem iſtam per Barones factam admittebant in prima inſtantia, & ita invento allegaſſe, & obtinuiſſe *Bongior. in lib. 2. allodial. alleg. 4.* & adnotarunt ſuper Bulla multi Doct. quos remiſſive cumulavi *ad Pet. de Greg. ſuper Bulla. 5. num. 154.* & conſe-

Digitized by Google

quenter non videbatur deneganda audientia illi, qui etiam excipiendo admitteretur, & ſecundum prædicta quotidie judicatur.

SUMMARIUM.

1. *Emphyteuta, qui non poſſidet non tenetur ſolvere canones.*
Idem in cenſuario, num. 2. Limita ſi ejus culpa deſiit poſſidere, num. 3.
Et quando hoc erit, num. 4. 5. Limita nu. 6.
7 *Dominum utile, quando conſolidatur cum directo.*
8 *Retractus non habet locum re perempta.*
9 *Retractus an habeat locum, ſi uſufructus vendatur proprietario.*
10 *Retractus an habeat locum, ſi feudum renuntietur domino, pretio recepto.*
11 *Ius emphyteuticum non extinguitur, ſi dominium ad proprietarium pervenerit revocabiliter.*
12 *Proprietas reviviſcit facta redemptione.*
13 *Hypotheca reviviſcit, ſi reſolvitur diſtractio facta creditori. Intellige num. 14.*
15. *Onus eſt pars pretij.*
16. *Perſona loquentis an comprahendatur ſub diſpoſitione.*

ARGUMENTUM.

Emphyteuta, an teneatur ad Canones decurſo tempore quo proprietarius ex adiudicatione rem emphyteuticam poßidebat?

DECISIO XV.

1 EMphyteuta, qui non poſſidet, & pro eo tempore, quo poſſeſſionem non habuit, non tenetur Can. ſolvere per doctrinam *Bald. in l. ſolemnibus, C. de rei vendic. Bar. in l. inter quos, §. damni ante fin. ff. de damn. infect. Clar. in §. Emphyteuſis, queſt. 8. verſ. 8. ſed quæro, n. 5. Carbol. de iur. emphyt. in tit. de cauſ. privat ob non ſolut. cano. lim. 22. deciſ. Peruſ. 35 n. 8. Capic. deciſ. 14. num. 21. Ludov. deciſ. Lucenſ.*
2 *9. num 23.* & de cenſuario, qui recognovit, ſcribit *Roman. conſ. 417. in princ. Tiraq. in l ſi unquam in verb. ſuſceperit liberos num. 106. C. de revoc. don. & de retract. ligno. §. 6. gloß. 1. num. 8. & §. 12. gloß. 1. n. 10. in fin.* optime *Covar. variar. reſol. c. 7. n. 5. & ſeq.* & licet ſecundum prædictos
3 iſta concluſio non procederet, quando emphyteuta, vel cenſuarius ſua culpa defectu, vel dolo defineret
4 poſſidere, prout quando contractum juratum non adimpleverit, & promiſſa non obſervarit, vel debitum non exolverit, ut late *Maſcard. concl. 531. nu. 24. 38. & 119. Menoch. poſt alios relatos præſumpt. 3. nu. 63. cum ſeq.* vel quando ob non ſolutum Canonem paſſus
5 fuerit adjudicationem rei emphyteuticæ, ſecundum *Alex. conſ. 11. maxime ad fin. lib. 5.* quem refert & ſequitur *Corbol. in d. tit. limit. 22. nu. 211. & lim 24. num. 2.* ubi alios cumulat, tamen hoc locum habere poſſet, quando adju-
6 dicatio fieret tertiæ perſonæ, non autem, quando ex adjudicatione res emphyteutica perveniret ad ipſummet proprietarium, & directum dominum, prout erat caſus de quo agebatur, quia tunc ius emphyteuticum eſt penitus extinctum, & procedit, ſive ex cauſa neceſſaria, ſive ex cauſa voluntaria, ſive iure dominii, ſive iure creditoris ad ipſum perveniſſet,
7 nam conſolidatur utile dominium cum directo, ſicuti quando uſusfructus.

Digitized by Google

ctus venditur proprietario, *ad text. in §. fin. inſtitu. de uſufr.* Item ſicut quando dominus ſervitutis acquirit rem *ad text. in l. ſi tibi homo, §. fin. de leg. 1.* & in puncto decidit *Bal. in conſil. 300. num. 5. lib. 4.* quem refert, & ſequitur in propoſito *Tiraq. de retract. lignag. §. 1. gloſ. 3. nu. 2.* ubi ex hoc infert, quod non poteſt habere locum retractus re per-
8 empta, & iterum *Tiraq. d. §. 1. gl. 7. nu. 59.*
9 in quæſtione, an retractus habeat locum ſi uſusfructus vendatur proprietario, poſt Ferron. ibi per eum relatum, & iterum *Tiraq. d. §. 1. glo. 14. n. 111.*
10 in quæſtione an retractus habeat locum, ſi feudum, vel emphyteuſis per emphyteutam, vel feudatarium renuntietur domino, pretio accepto, & allegat *Bald. & Manſuet. quidquid dicat Bero. accurate intellectus conſ. 84. num. 47. verſ. nec obſtat, & conſ 204. num. 44. in fin. lib. 1. ad not. per Doct. in l. Neq; pignus, ff. de reg. jur.*

Nec obſtabat dicere, quod in caſu iſto res emphyteutica, & ejus dominium pervenerat ad propritarium revocabiliter ſtante facultate redimendi infra quadrimeſtre juxta formam Ritus, quo caſu jus emphyteuticum non poterat dici extinctum ut
11 declarant *Dec. Cagnol. & Manier. in d. l. neq; pignus, Cravett. conſ. 445. nu. 42. 43. & 44. Tiraq. de retract. conventio. § 2. gl. 1. num. 10. cum ſeq. & de retract. lignag. §. 20. glo. 1. num. 4. & 5. Ceph. conſ. 408. num. 44. & ſeq. Marcabrum. diffuſe in conſ. 29. à nu. 19. uſq; ad fin. & maxime à nu. 221. & ſeq. Corbol. in tit. de iur. privat. ob non ſolu. cano. ampl. 34. numer. 3. & alias dixi in deciſ. 39.* quia facta redemptione, & revocato dominio, ipſa proprietas, & jus em-
12 phyteuticum reviviſcit ſecundum prædictos, & alios quos cumulat *Surd. in deciſ. 51. & deciſ. 266.* & eſt communis limitatio ad illam reg. neque pignus, ſicut dicitur in re pignorata, quæ ſi diſtrahitur creditori, vel venditur, quamvis per illam venditio-
13 nem videatur reſoluta hypotheca, ſi deinde reſolvitur venditio, vel ex natura contractus, vel ex eademmet conventione, ſeu lege, vel aliquo iure, tamen res diſtracta reincidit in eandem hypothecam prout erat ante venditionem, & diſtractionem rei pignoratæ *ad text. in l. voluntate, ff. quib. mod. pign. vel hypot. ſolvi. ubi Doct. Milan. deciſ. 9. ſub num. 44. cum ſeq. lib. 2. Salic. in l ſicut, §. ſupervacuum, ff. eod. Vincent. de Fran. poſt Fan. & alios late deciſ. 64. num. 6. cum ſeq.*

Nam reſpondebatur, quod talis
14 reviviſcentia operatur de cætero, & ab inde in antea poſt factam redemptionem, ſecus vero quo ad cenſus, qui medio tempore cucurrerunt, vel currere poterant, dum redemtio non fuit facta, ſed emphyteuſis erat conſolidata, extincta, & demortua, aut verius dormivit, de quibus in caſu iſto agebatur; & ratio eſt, quia lex voluit, quod revocato dominio pignus reviviſcat, ne creditor remaneret in damno, & cum jactura, ſed ſemper haberet recompenſationem æquivalentem, prout eſt quando proprieta-

rius

Digitized by Google

rius poſſidet rem emphyteuticam, quia licet non conſequatur Canones, tamen percipit fructus ipſius rei emphyteuticę, prout hic factum fuerat, quia proprietarius de bonis adjudicatis perceperat fructus, qui ultra dimidiam ſuperabant jus canonis, ut in facto probatum erat, & tamen res emphyteutica ſolet plus reddere emolumenti, quam canones ipſi, cum res detur ad meliorandum, & meliorata efficiatur utilior.

Accedebat prædictis, quod adjudicatio iſta facta fuerat expreſſe cum oneribus proprietariorum, & utilium dominorum, ſi & quatenus de jure deberentur, & onus iſtud pars

15 pretii *ad text. in l. fundi partem, ff. de contrahen. emptio.* & maxime quia res adjudicata erat valoris ſcutorum duorum millium, & diſtracta fuerat pro ſcutis quadraginta, & ſic videbatur ſibi ipſi ſoluiſſe ex accollatione oneris emphyteutici ſibi debiti, & clauſula illa (*ſi & quatenus*) nihil operatur, quando onus eſſet debitum, quia purificatur, & comprehenditur, conditione ipſa purificata.

16 Nec obſtabat dicere, quod perſona loquentis non compræhendatur in generali ſermone & diſpoſitione *ad text. in l. inquiſitio, C. de ſolut. cap. quiſquis de praben. Gozad. conſil. 70. num. 14. & conſ. 101. num. 20. Ruin. conſ. 137. nu 13. vol. 2.* quia reſpondebatur, quod hoc locum haberet, quando diſpoſitio procederet gratuito, ſecus autem ſi ex titulo oneroſo. *Cin. Alber. & Salic. in d. l. inquiſitio. Bar. in l. 1. ff. de Senator. Gabr. de verb. ſignif. concluſ. 9. num. 5.*

Et ſecundum prædicta ego judicavi ſolus ex commiſſione Excellentiæ Suæ de menſe Novembris. 1598. pro Vincentio Mirabella, contra Hieronymum Cangeloſi, ut Judex Urbis, & fuit de menſe Martii ſequentis confirmata interloquutoria prædicta, & impoſitum perpetuum ſilentium.

SUMMARIUM.

1 *Princeps concedit dilationem debitoribus. Amplia in debitis juratis ſtante conſuetudine num 2.*

3 *Princeps non poteſt tollere juramentum, ſed tantum debilitare ejus vires ad tempus.*

4 *Dilatione pendente, an currat intereſſe. Et quid in dilatione conceſſa à creditore n. 5.*

6 *Mora ubi non datur, ibi nec uſuræ competunt.*

7 *Intereſſe quantiplurimi, quando currat:*

8 *Intereſſe quantiplurimi currit uſque ad ſententiam, & ejus exequutionem nu 9.*

10 *Pecunia non parit pecuniam.*

11 *Pretium ſubrogatur loco rei vendita.*

12 *Intereſſe non poteſt peti poſt cauſatam exequutionem.*

ARGUMENTUM.

Dilatione pendente à Principe conceſſa, an currant uſuræ?

DECISIO XVI.

1 PRinceps concedere poteſt debitorib⁹ dilationem ad ſolvendum, ut eſt *tex. expreſſus in l. 2. & l. univerſa, C. de prec. Imperat. offeren. & text. in cap. univerſa 25. q. 2. Cuchus in d. l. 2. nu. 14. Rebuff. de liter.*

Digitized by Google

de liter. dilat. & annal. in princ. Lancellot. Corrad. in templ. omni. Iudic. lib.1. c.1.§.4. tit. de Imperatore, verſ. debitoribus dilationem indulget, nu.1. Muſcatel. in pract. civil. par.4. in glo. fin. in verb. petendo, nu 3. Surd. de alim. tit.8. privi.70. num.1. Petr. Anton. de Petr. Menoch. conſ.244. num.12. vol.3. Theſ. deciſ.186. num.1. D. Caro de Giaſſa in ſuo doctiſſ. tract. de excnptio. except.32. num.12. & dixi in meo commentar. ad Indult. c.46. num.1. ubi eam ampliavi etiam in debitis Juratis ſtante conſuetudine in
2 Regno recepta, de qua etiam teſtatur *Idem de Graff. in loco praalleg. nu.17. & 20. Boer. deciſ.296. nu.5.* ubi teſtatur de conſuetudine Aquitaniæ, *Dec. conſil.352. in fine*, ſubdens, quod de hoc non eſt dubitandum in terris concedentium iſtas dilationes, *Carovit. ſuper Rit.287. n.9.* ubi ait, quod ita ſervatur in Regno Neapolitano, & de Conſuetudine totius Italiæ. refert *Cuchus d. nümer.14. Cagno. in l.2. C. de pact. inte. empt. & vendit. Surd. conſ.299. n.15. lib.2* Et prædicta cōſuetudo videtur confirmari ex eo,
3 quia licèt Princeps non poſſit tollere juramentum, aut ſuper eo diſpenſare, tamen poteſt differre, & debilitare ad tempus vires eius & tunc valet eius conceſſio, & prouiſio, ſecundum *Fel. in cap. conſtitutus, n.9. verſ. Conſidera ſecundo de reſcrip. Alex. conſ.58. vol 3. Muſcat. in loco praallega. num.14. & Surd. d. conſil.299. nu.17. & in dicto cap.46.* varias ad hoc adduxi ampliationes, & limitationes. Fuit tamen in Conſiſtorio dubitatum, an pendente tali
4 dilatione currat intereſſe, & *Salic. omnium melius in l. quoties num 3. C. de prec. Impera. offeren.* formavit hanc quæſtionem, & diſtinguit, quod aut hoc eſt expreſſum in dilatione, & currunt vſuræ; aut vero non eſt expreſſum, & tunc adhuc currere intra dilationem, ne Principis reſcriptum taliter interpretetur, quod diſpendium afferat creditori in iure iam quæſito; ubi autem prius cucurriſſent uſuræ, nec nunc inciperent, quia ex mora non poſſunt incipere deberi, quæ non poteſt committi ſtante dilatione prædicta, & ad hoc *Salic. ipſe allegat tex. in l. fin. C. de uſur. rei indic.* idem dixit. *Paul. de Caſtr. in d. l. quoties, nu.3.* ubi refert ad prædictam diſtinctionem, & quod hæc ſit vera diſtinctio (reiecta diſtin. *Alber. quem ſequitur Boer. in deciſ. 296. ante nu.6.*) dixit *Vrſil. ad Affl. in deciſ. 5. nu.4. Marc. Anton. Cuchius in tract. de morato. præſcrip. num.148. tract. tom.17. Cagnol. in d. l.2 num.144. C. de pact. inter empto. & vendi. Lancellot. Corrad. in templ. omni indic. in verb. debitoribus dilationem indulget, q.23. nu.10. fol. mihi 87. quos omnes ſequutus ſui in d. cap.46. ad Indul. nu.22.* quidquid in dilatione conceſſa per
5 creditorem in contrarium dixerint *Caualca. deciſ.2. nu.27. & ſeq. par.2 & deciſ.22. num.5. par.4.* poſt multos alios per eum relatos. *D. Ioann. Franc. de Pont. conſ.2. nu 120. cum ſeq.* quam ego veram eſſe ſententiam arbitror ex eo, quod
6 ubi non datur mora, ibi dari non poſſunt vſuræ, ut dixerunt *Iacob. de Rauen. Din. Cin & Alberic. in d. l. quoties, & poſt infinitos relatos. Caualc. in locis praalle-*

Digitized by Google

legatis,& faciunt notata per *Surd.in deciſ.260.& 262.* Et propterea diceba-tur pro parte Donnæ Margaritæ del Carreto Actricis, quod habebat di-ſtinctionem *Salic.* pro ſe: nam inter-eſſe pro quo fuerat ad eius inſtan-tiam cauſata exequutio inceperat currere ante dilationem convento ab Excellentiſſimo Prorege ab con-ſignationem frumentorum non fa-ctam in oneratorio publico iuxta
7 formam contractus; & licet ſit inter-eſſe quantiplurimi, tamen ſemper creverat à tempore moræ citra uſque ad ſententiam, prout dixit *Bart. in l. vinum num 3. Dec num.4 & Cagnol.nu.35. ff.ſi cert.petat. gloſ. in l.in hac,ff.de condit. tributa. Rota Ianuen. deciſ.144. num.5. & eſt melior gloſ. in l.1. in verbo. agitur,ff. de actio.empt.& in l.empto, §.fin. in verb ſatis autem, eod. tit.* ubi habetur, quod ſi ex eo, quod fuit in mora tradendi ante litem conteſtatam intereſt mea in
8 quinque, quod totum hoc intereſſe peti poſt, & facit *text. in l.ſi ſterilis, §. cum per venditorem ff. de actio. empt. ibi (nec enim fit maior obligatio, quod tardius agitur,&c.)* & lucrum, & intereſſe re-plicatur contra moroſum, ut dixit *Burſat. conſ.68.num.42. Cagnol.in l.unica, num.45.& 46.C.de ſenten.quæ pro eo.* nam intereſſe eatenus currit, quatenus durat mora. *Surd.deciſ.262.nu.7.* & di-
9 citur creſcere non ſolum uſque ad ſententiam, ſed etiam poſt, uſque ad eius exequutionem, quando intereſ-ſe debetur iure actionis, ut dixit *Bart. in l 3.§.in hac,num.8.9.& 17.ff. commoda. Pariſ.conſ.87.num. 19.& 20. lib.4. Capic. deciſ.19.num.9.& Boiognett.in d.l.vinum, ff.ſi cert.petat.* nam contra moroſum attendi debet maius pretium etiam ſi modico tempore duraverit, vel fu-erit caraſtiæ. *Alex. in l.pretia rerum,ff.ad l.falcid. Dec.in d.l. vinum.num.4. Cagnol. ibid.n.36. Rot.Ianue.d.deciſ.144.n.6.& 7.* & maxime quia intereſſe prædictum de quo in præſenti cauſa agebatur fuerat taxatum per Regiam Pragm.

His diſcuſſis Conſiſtorium deter-minavit diſtinctionem Salic. eſſe ve-ram, & ob id iudicavit exequutio-nem procedere debere de menſe Ju-nii 1603. Sed ego non interveni in deciſione prædictæ cauſæ, quia eram abſens ab Urbe miſſus per Regnum ab Excellentiſſimo Prorege pro ſer-vitio Regio: nam etſi prædicta vera eſſe exiſtimaverim, tamen ex alio contrarium ſentiebam, quia in facto conſtabat, quod iſta Donna Marga-rita intereſſe prædictum quanti plu-rimi, quod debebatur ratione fru-mentorum non conſignatorum li-quidaverat ad untias 1026. & ſic vo-luit fieri creditrix in pecunia, cuius vigore exequutionem exercuerat in dicta ſumma contra Baronem con-ventum, quo caſu videbatur illud
10 non deberi, quia pecunia non parit pecuniam, *l.rogaſti,§.ſi tibi,ff.de reb.cre-di.& ibi Doct.*

Nec obſtabat id quod ex adverſo dictum fuerat, quod iſto caſu peten-
11 do pretiũ videtur petere rem ipſam tanquam eius loco ſubrogatam, *ad text.*

Digitized by Google

text. ubi notant Doct. in l. iure, ff. de condit. furti. Soc. in l. 2. §. mutui datio, ff. ſi cert. peta. Cagnol. in l. vinum, nu. 30. ff. eod. optime Paul. Caſtr. in l. 1. n 2. verſ. ſolve emptor, C. de actio. empt. nam reſpondebatur, quod prædicti Doct. tractant materiam ſatis diverſam à terminis prædictis, videlicet an creditor rei poſſit petere pretium, an vero rem ipſam; & pro ratione dubitandi dicunt ſupradicta; ſed poſtea contrarium concludunt ut per *Cagnol.* in prædicto loco. verſ. ſed hoc à veritate alienum eſt; Item non dicunt, quod videtur petere rem; ſed quod videatur; & ſic non proprie, ſed fictione legis, quia in effectu eſt petitio pecuniæ, quæ non parit pecuniam: & ratio eſt, quia ex forma contractus iſtud intereſſe quantiplurimi non debetur, niſi pro unica tantum vice, pro qua iſta Donna Margarita exequutionem exequerat in pecunia; quod ſecus eſſet dicendum, quādo exequutio fuiſſet cauſata in frumentis: nam tunc illud intereſſe maioris valoris deberetur uſque ad diem effectivæ ſolutionis, *ad not. per Rot. Ianuen. d. deciſ. 144.* & alios ex adverſo allegatos. Sed in caſu propoſito una ſemel, quod prædictum creditum fuit petitum in pecunia, & mutato genere ad ſpeciem, quod exinde fuit ſolutum ſublato ſuo principali, intereſſe tanquam acceſſorium nullo iure deberi poterat, ad tradita *per Rot. Ianuen. in deciſ. 61. nu. 1.* & maxime quia poſt cauſatam exe-
12 quutionem intereſſe peti non poterat, ut dixit *Bart. in d. l. 3. §. in hac, ff. commod. Dec. in l. vinum, ubi Bolognet late & præſertim num. 66. cum ſeq. Roder. Xuar. in l. poſt rem iudicatam verſ. quæritur, fol. mihi 725. qui poſt Bart. & alios* loquitur intereſſe quantiplurimi, quod venit iure actionis ex contractu, & inſtrumento, & concludit, quod æſtimatio quantiplurimi currit uſq; ad exequutionem contractus, & taxatio facta per Regiam Pragmaticam non obſtabat, quia facta fuerat pro debitoribus in frumentis, non autem in pecunia. Poſtremo accedebat in cauſa prædicta, quod iſta D. Margarita habuerat pro dicta conſignatione frumentorum non facta intereſſe valde exceſſivum, quia frumenta, quæ ipſa dederat convento ad renovandum, ob eorum malam qualitatem fuerant vendita ad tarenos triginta duos pro qualibet ſalma, & tamen liquidatæ fuerant poſtea ad tarenos ſexaginta quatuor; Audivi, quod poſtea conventus iſte fuit per Judices delegatos abſolutus, prout in M. R. C. contrario imperio iudicatum fuerat.

SUMMARIUM.

1 *Dominus rei an poſſit cogi ad vendendum tempore neceſſitatis, maxime ſoluto pretio, num. 8.*
Amplia in Clerico, & Eccleſia num. 2.
Item in Epiſcopo, num 3.
Item ſi res venditioni fuiſſet expoſita, n. 4.
Item ſtante privilegio, num. 5.
6 *Cives de univerſitate, quando pro ea teſtificari poſſint? Quid in probanda conſuetudine pro univerſitate, num. 7.*

9 *Iuſtum pretium, an dicatur conſtitutum à magiſtratibus num.13.14.*
Quid in frumento extero. num.10. & 11.12. & 13.
15 *Pretium loci deſtinati, quando attendendum, & num.16. & 17.*
Contra num.18.20.23.51.
19 *Res tanti valet, quanti vendi poteſt.*
21 *Violentia æquiparatur mora.*
22 *Proteſtatio quando fieri debeat à domino rei.*
24 *Civitas non poteſt ſtatuere pretium.*
Quid ſtante neceſſitate, num.26.32.33.
25 *Decretata, quando ſit conformis petitioni.*
27 *Neceſſitas dicitur ſi conſiſtat in re, & pecunia.*
28 *Forenſis non poteſt cogi ad vendendum, etiam ſtante privilegio. num.29.*
Limita num.34.
30 *Pretium tempore neceſſitatis non debet reſtringi.*
35 *Clerici tempore neceſſitatis an teneantur vendere pretio ſtatuto per Pragm.*
36 *Princeps ſtatuere poteſt pretium non ſubdito ratione rei ſitæ in ejus territorio. Limita num.37.39.41.42.*
38 *Princeps in mari non habet niſi juriſdictionem.*
40 *Forenſis per tranſitum non tenetur ſolvere gabellam.*
43 *Pretium conſtitutum per bannum, an poſſit revocari reſpectu forenſium.*
44 *Officialis an poſſit acquirere præmium promiſſum capienti bannitum.*
45 *Appellatione frumentorum venit omne bladum.*
46 *Pretium in emptione, & venditione poteſt ſubſequi, & poteſt certificari arbitrio Iudicis, num.47.*
48 *Venditor ex tractatu, & commiſſione data ad emendum an teneatur ad intereſſe.*
49 *Pretium oblatum debet ſolvi ab eo, qui petit prælationem, niſi conſiterit de fraude, numer.50. & referuntur plures caſus.*

ARGUMENTUM.

Venditor an cogatur invitus vendere rem ſuam tempore neceſſitatis? & quid ſtante ſtatuto, & an procedat in forenſe? pretium juſtum an dicatur quanti res valebat in loco deſtinato?

DECISIO XVII.

IN anno 1591. tempore quo per totam Italiam maxima urgebat frumentorum penuria, cum Meſſanam binæ naves granis onuſtæ, maxima ventorum tempeſtate præventi appuliſſent, de mandato DD. Juratorum per vim captæ, & exoneratæ fuerunt, dictiſque granis congregato conſilio in ſcutis octo ſingula ſalma pretium fuit conſtitutum, de quo maxime conquerentes DD. Luchini mercatores Bononienſes, & domini dictorum granorum petierunt coram Judicibus Curiæ Straticotialis ipſius Civitatis Syndicum, & Juratos prædictos dicto nomine condemnandos eſſe ad pretium quantiplurimi vendi potuiſſent grana prædicta iuxta locum deſtinatum, una cum damnis omnibus, & intereſſe ob retardatam ſolutionem, à quorum petitione fuit Civitas prædicta per d. Curiam abſoluta, inde per Curiam appellationis in totum condemnata, & demum per M.R C. condemnata ad ſolvendum pretium dictorum granorum, ſeu ſiliginum ablatorum ad rationem ſcutorum quindecim ſingula ſalma. Cauſa devoluta ad Tribunal conſiſtorii via appellationis

nis ab utraque parte dicebatur pro Syndico, & Juratis prædictis, quod data penuria licitum ipſis fuerat pro civium ſubventione victualia quæcunq; capere, illudq; ad vendendum cogere poſſeſſores quoſcunque, ad
1 text. ubi notant commun. Doct. *in l. 1. C. de Epiſc. audien. cap. 1. de emptio. & vendit. de communi teſtatur Affl. in proœ. conſt. q. 3. nu. 8. late Covar. variar. reſol. lib. 3. c. 14. num. 3. poſt Bart. in l. 1. §. cura carnis, ff. de offic. præfec. urb. Rol. conſ. 62. vol. 2. de Graff. in deciſ. aur. caſu, conſcien. lib. 2. cap. 112. nu. 4. & 5. Surd. in tract. de alim. tit. 1. queſt. 77. num. 6. Vivi. lib. 3. com. opin. 26. num. 4.* & ita communiter dixerunt limitari *text. in l. nec emere, C. de iur. deliber.* ubi habetur, quod nemo cogitur invitus ad vendendum, quæ diſpoſitio ne-
2 dum laicos comprehendit, ſed etiam clericos quavis dignitate fungentes, imo Eccleſiam ipſam, ut in clerico loquitur *Vinc. de Franch. deciſ. 9. Viv. dec. 28.* in Epiſcopo reſpondet *Menoch.*
3 *conſil. 137.* in Eccleſia determinat *Ioannes de Plat. in l. 1. C. ut nemini licet. libr. 10. Franciſc. Mart. deciſ. 542. parte 1. Anton. de parte 1. Anton. de Nigr. ſuper Cap. Regni Neapol. in rub. de non emend. victual. num. 8.*
4 Imo ubi res venditioni fuiſſet expoſita (prout eſſe in caſu iſto dicebatur) ceſſante etiam inopia capi poſſet, & ad vendendum cogi poſſe rei, dominum tradit *Iaſ. in d. l. nec emere, num. 3. verſ. ſexto ſingulariter, C. de iur. deliber. Natt. conſil. 11. & conſil. 435. num. 20. Cappel. Tholoſan. & ibi Aufre. deciſ. 446. late Surd. de alim. tit. 7. privileg. 94. num. 5. & ſeq. Marti. Vivi. & Covarru. in locis præallegatis. & eſt gloſ. notab. in l. non enim, quam ibi notant Din. & Bar. ff. rer. amota.* nec à vendendo animum retrahere potuiſſet rei dominus, ubi venditioni illam expoſuiſſet, quamvis ſemel *Surd. conſ. 205. poſt Bart. in d. l. non enim, & Dec. in l. rogaſti, ff. ſi cert. petat.* & maxime prædicta procedere videbantur in caſu iſto, in quo Meſſana civitas potuerat grana hæc capere ex ſpecia-
5 li privilegio à Dominis Regibus eidem conceſſo in anno 1507. confirmato ab inviĉtiſſimo olim Rege noſtro Philippo II. *ita Iaſ. in d. l. nec emere, num. 4. C. de iur. deliber. Bart. in l. ſi venditor, §. ſi conſtat, per illum text. ff. commun. prædior. & in l. Antiochenſium, ff. de privil. credi. & probat text. in l. ſi emptione, §. omnium, ff. de contrahen. emptio. Surd. poſt alios de alim. d. tit. 7. q. 94. nu. 4.* quo privilegio uſam fuiſſe Meſſanam data penuria deponebant nonnulli teſtes in proceſſu producti, qui licet ci-
6 ves eſſent Meſſanæ civitatis, tamen quia intereſſe pertinebat ad omnes in univerſo, non ad omnes, ut ſingulos, ideo plene probabant ut dixit *gl. in l. in tantum, § univerſitatis, ubi Bart. & Doct. ff. quod cuiuſq; univer. nomin.* & ex multis diſtinctionem hanc exornat *Farinac. de oppoſit. contra perſon. teſti. q. 60. Illat. 17. Maſcard. de probat. concluſ. 295. num. 14. & concluſ. 318. & 1414. Surd. conſ. 28. nu. 41. Covarr. pract. q. c. 14.* & in probanda conſuetudine ad favorem u-
7 niverſitatis poſt *Felyn. Curt. Tiraqu. & alios dixerunt Maſcar. d. lib. 3. concluſ. 1357. num. 60.*

Digitized by Google

num.60 Farinac.d quæſt.60.illat.17.n.494.
8 & maxime ſoluto iuſto pretio,ut di-
ctum eſt *ad text. in l.ſi quis ſepulchrum, in*
in princ.ff.de relig. & ſump fune. Covarruv.
variar.reſol.lib.2.cap.3.nu.5. & lib.3.c.14.
Suar.in Theſ.recept. ſentent. verb. vendere,
num.13. Aufrer. d. deciſ.445. Menoch. conſ.
137.num.18. Surd.conſ.52.nu.48.poſt Salic.
& alios in tractat. de alim. tit. 8. quæſt.94.
qui iuſtum pretium illud eſſe dicunt,
9 quod à magiſtratibus fuerat conſti-
tutum, ut in caſu iſto factum fuerat,
& ultra prædictos dixerunt *Franc.*
Marti.d deciſ.542. Franc. Aviles in cap.17.
Pratorum,in verb.rationabiles pretios,nu.1.
ubi late *Anton. Sola ſuper decret.ſubaud.*
tit.de cenſib.glo.1.n.6.par.3. Virgin.Boccac.
de interdict. cap.17. nu 203. ſubdens fru-
mentum exterum tanti vendi debe-
10 re, quãti ab adminiſtratore Civitatis
ſtatuitur eſſe vendendum, reſpicien-
do expenſas, & labores apportan-
tium frumentum prædictum,prout
etiam conſiderat *Covarru.d.nu.5.Fabia.*
de Mont. de emptio. & venditio. q.3.prim.
nu.39. Natt.conſ.11.num.9 quamvis mi-
nus eſſet, quanti res valeret. *Rip. de re-*
med ad conſervat. ubert. num.187. & 195.
Vivi. de magis communi. lib. 3. d. opin. 26.
11 quia data penuria vilius pretium ſta-
tui poteſt. *Bart. in l.1.§. cura carnis, ff. de*
offic.Præf.Vrb.in l.annonam,ff. de extraord.
crimi.Natt.d.conſ.11.nu.12. Roland. d.conſ.
80.num.14 lib 3. Iaſ. in d.l.nec emere, nu.3.
C.de iur.de lib. Tiraquel.in d præf.num.28.
Covarr.d.cap.3.num.5. Vincent. de Franch.
d.deciſ.9. Matti.deciſ.450. num.15. Minad.
in conſtit.in aliquibus,nu.62. Decian.tract.
12 *crimin.tom.2.cap.22.num.24.* in tantum
quod domini iſtorum frumento-
rum non potuerant excedere pre-
tium ſtatutum ab univerſitate. *Aufrer.*
13 *d.deciſ.446.Surd.d.q.94.num 5.* Nec iu-
ſtum rei pretium dici poterat quan-
tum ab alio offeratur, ut dixit *Roland.*
in conſ 71.volum.3. Gail.obſervat.56. lib.2.
& eſt gl.notab. in l.2.C.de reſcind. venditio.
ubi cum diſputatur de decepto in
pretio rei, non attenditur quantum
alii offerant, ſed quanti iuſto pretio
res valet: nec ſimiliter juſtum dici
14 poterat quanti exteris res vendi po-
tuiſſet, ſecundum *Menoch. Surd. Aufrer.*
& alios ſupra citatos Doct. Item nec at-
15 tendendum eſſe dicebatur pretium
loci deſtinati, quia venditio aliqua in
caſu iſto non præceſſerat, quo in caſu
forte contrarium procederet. Acce-
debat his quia privilegium conceſ-
ſum Meſſanenſibus non adſtringe-
bat venditores ad vendendum jure
prælationis, prout dicitur in vicino,
ſeu conſanguineo, ſed præciſe obli-
gabat ad vendendum; & eo caſu ju-
ſtum dicitur pretium commune, &
16 quanti res in loco communiter ven-
di poterit, non autem id quod ab a-
liis fuerit oblatum, ſecundum diſtin-
ctionem *Cuman. Caſtrenſ. Ang & Iaſ. in l.*
qui Romæ, §. cohæredes, ff. de verb. oblig. Rip.
in l. 1. in fin. ff. de privileg. credit. quam ſe-
quuti ſunt Tiraq. de retract. lignag. §.1. glo.
18. num. 3. & 4. Amad. de Pont. de laudim.
quæſt.13.col.2.in fin. Iacob. de Sanct. Georg.
de feud. in verb. & cum pacto. de non alie-
nando, num 36. Surd.conſ.205.in fin. Burſat.
conſ.99.

Digitized by Google

conſ.99 num.16.Gabr.conſ.147.num.2. Cavalca.deciſ.27. nu.63. verſ. & iſto caſu, par. 3. Menoch.d.conſ.137. & in addit. ad Iaſ.in l.invitum, C.de contrahend.emptio.Covarr. d.cap.14.num.6.verſ. quarto præmiſſa. Mexia de taxa panis, concluſ. 5.num.113. & de-
17 mum loci deſtinati pretium attendendum non eſſe, quia hoc eſſet petere lucrum incertum, & maxime ſtante diſtantia loci, quia multa poterant accidere antequam ad locum deſtinatum acceſſiſſent, *ad text. in l. quemadmodum, §. plane, ff. ad l. Aquil. ubi Doctores l.iactum retis, ff. de actio. empti. Natt. conſil. 450 poſt alios refert de magis comm. Riminal.Iun.conſ.52.nu.42.conſ 815. num.5.& 34.Burſat conſil.68. Tiraqu. de l. connub.gl.2.num 35.*

Sed in contrarium pro DD. Luchinis dictum fuit, præſuppoſito pro vero in facto, quod vigente inſolitiſſima frumentorum penuria per totam Italiam, & præciſe in Civitate Bononiæ, precibus Illuſtriſſimi Bononienſis Vicelegati, ac dominorum annonæ præfectorum, D. Vincentium de Luchinis mandaſſe per eius literas D.Bartholomæo, & Jo.Baptiſtæ ejus fratribus mercatoribus Coloniæ Agrippinæ, & Antuerpiæ, ut totam illam frumentorum, & ſigilinum quantitatem, (quæ per eos extrahi poſſet) emerent, & ad portum Codighoris, vel Volani transmitterent, nulla graviſſimi pretii, & expenſarum habita ratione, animo, & intentione ea apportandi in Civitatem Bononiæ, & hoc præcipue intuitu pietatis erga patriam, quodq; hoc à dictis fratribus formiter fuerit exequutum, & oneratæ naves prædictæ, quæ in trāſitu maris Adriatici vi ventorum, ac tempeſtatis, Meſſanenſium vl fuerint translatæ in Farum dictæ Civitatis, ibique ut dictum fuit de mandato ipſiuſmet Civitatis detentæ, & in eis poſitis cuſtodiis hominum armatorum, & velis ablatis dictæ ſiligines fuerunt exoneratæ ab hominibus electis dictæ Civitatis, & hoc reluctantib⁹ patronis dictorum vaſſellorum; videbatur determinan-
18 dum juſtum, & verum pretium dictarum ſiliginum eſſe juxta locum deſignatæ conſignationis, *ut dixit Ang. in l.fin.ff. de cond.triticar. & Alex. in l.vinum. 6.ff ſi cert. pet.* qui ponit quæſtionem de vino in Marchia vēdito, quod Ferrariæ dari debebat, ſi agatur ad reſciſſionem contractus remedio *l 2. C.de reſcind.vendit.* quod attendi debeat æſtimatio vini in loco Ferrariæ, ubi dari debebat, & author huius opinionis fuit *Cin.in d.l.vinum*, referens ita iudicatum, quem ibi ſequuti fuere *Alberi. in princ.Dec.num.11. Iaſ.num.11.& Bologn. nu.34.* quam eſſe communiter approbatam refert *ibi Cagnol.nu. 7.in 4.notab. Oldrad.conſ.168.Bald.conſ.395.num.8.lib.2. Rot.Genuen. deciſ.117. idem Bolognett.in l. unica, num.121.verſ quæritur, C.de ſentent. quæ pro eo*, & ex Theologis *Sotus libr.4. ſenten.diſtinct.15.quæſt.6.Gaetan.2.2.quæſtio.78.art.2. Navarr. in ſuo manual. c.23. & in tracta.de uſur.num.46.* & hanc eſſe communem ſententiam omnium Theolo-

Theologorum teſtatur *Petr. Aragon. in tract. de iuſt. & iur. queſt. 77 art. 1.* & ratio eſt, quia res, ſive frumentum dicitur ejus loci, ad quem deſtinatum eſt, ut tradit *text. in cap. in præſentia, & porro, ubi Gemin. de præben. in 6. Cravett. conſil. 934 num. 14 lib. 5. Alexand. conſil. 129 nu. 8. lib. 7. Dec. conſ 372 nu. 20.* & tanti res va-
19 lere dicitur quanti vendi poteſt, *ad tex. in l. ſi ſervus. la 2. in fin. prin. ff de condit. furti. & text. in l. 2. & 3. C. ſi prop. publi. Alexand. in l. 1. §. ſi hæres, n. 2. ff. ad Trebellia. Tiraq. de retract. lignag. §. 1. gloſ. 18. num. 4. & 7. Covarr. d. c. 14 n. 6. Surd. late conſ. 205. Mexia ſuper pragmat. taxa panis in quinta concluſ. dict. num. 113. Boccac. in tract. poſſeſſorij. cap. 18. num. 201. à Solo in conſtitut. Pedemont. tit. de feud. num. 4.* Et tanto fortius in caſu iſto, quia res devenerat ad actum proximum, quo caſu eſt
20 habenda ratio, ac ſi fuiſſent frumenta exonerata in loco deſtinato, ſecundum *Bart. in l. inter cætera, §. fin. in ult. cap. ſuæ diſtinctionis, ibi* (opus erat cœptum) *ff. de leg. 1. Alexand. conſ. 7. nu. 6. lib. 3. Rot. Genuen. deciſ. 25. num. 8.* quæ loquitur in mercatore, qui extraxerat vinum animo extrahendi Venetias, *Salic. in d. l. unica, num. 37. C. de ſentent. quæ
21 pro eo.* Et faciebat, quia violentia æquiparatur moræ, *ad textum in l. merito, ff. de vi, & vi arma. Bart. in l. quod te, nu. 11. ff. ſi cert. peta. Afflict. deciſ. 150. num 4.* & mora fuit formalis, ſtantibus interpellationibus & proteſtationibus magiſtrorum navium, *l. mora, ff. de uſur.
22 cum ſimili.* quę proteſtationes ſufficiebant, licet non fuerint factæ à domi-
nis, *l. ſi quis ſolutionis mora, ff. de uſur. ubi Bald. Alex. Odofred. Angel. & Laſ. ibi num. 5.* & conſequenter data mora pretium dictarum ſiliginum eſſe deberet iux-
23 ta locum deſtinatum *ad text. in l. 3. §. ſi per venditores, ff. de actio. empt. & ibi Bart. & Alberic. num. 5. Doct. omnes in d. l. vinum, ff. ſi cert. peta.* & maxime prædicta omnia procedebant, quia oſtendebantur in proceſſu plures ſententiæ Tribunalis Reg. patrimonii, in quibus Meſſanenſes, & aliæ perſonæ fuerant condemnati ad pretium loci deſtinati. Et ad contraria, in quibus revera conſiſtebat tota difficultas hujus cauſæ, dictum fuit, quod licet verum ſit in caſu publicæ neceſſitatis poſſe aliquem cogi ad vendendum, & tanto fortius in caſu iſto ſtante dicto ſpeciali privilegio Regis Ferdinandi, tamen nõ poterat aliquo mo-
24 do Civitas prędicta ſtatuere pretium prædictum; tum quia hoc in decreta ipſius privilegii non erat conceſſum, cum de pluribus facta fuerit pe-
25 titio & reſponſio, circa aliquas tantum, ut dixit *Abb. in cap. 2. de treu. & pace, & ibi Doct. Alexand. conſ. 136. n. 4. lib. 2. Pariſ. conſ. 23. nu. 19. lib. 1.* cum etiam de jure *ad text. in l. Imperatores, §. item reſcripſerunt, ff. ad legem Iul. de Canno. ibi* (*Item reſcripſerunt ius non eſſe ordini cuiuſcumq. Civitatis pretium grani, quod in-
26 vehitur, ſtatuere*) qui text. procedit etiam data neceſſitate, ut in principio dictarum legum apparebat ibi (*Decuriones nõ teneri ad vendendum vilius, quam annona exigit*, & ibi (*quo annona carior fiat*)

Digitized by Google

fiat) unde dum ſubſequebatur *text. in d.§. item reſcripſerunt*) intelligẽdus erit juxta terminos præcedentes, & ſic data neceſſitate, quæ nõ ſolum con-
27 ſiſtere debet in victualibus, ſed etiam in pecunia, ut dixit *Covarr. d.c.3. ſub n.5. in fin. lib.3. limitando doctrinam Bart. in d. §. cura carnis, late Boccac. de interdict. c.18. num.104. tom.3. par.1. Puteus deciſ.82. nu.2. lib.2. Item text. in d.l.1.§ cura carnis, Bart.* & alii ex adverſo allegati procedebãt juxta terminos illius legis, nempe in victualibus, quæ ſunt in foro, & expoſita venditioni, vel ſaltem nata in territorio, ubi erãt vendenda, in quo caſu poſſet procedere diſpoſitio, *text. in d.§. cura carnis*, ſecus in victualibus,
28 & frumentis, quæ de foris apportarentur, & alibi eſſent nata, & vendenda, ut reſpondet *gloſ. in d.l.1.§. cura carnis, in verb. ſuarum*, in ultima ſolutione, quæ approbatur etiam *à Bar. ibi* dum dixi, quod ultima ſolutio *glo. eſt bona. Ang. in l. ſi pendentes, §. quod ſi cloacarij, ff. de uſufruct. & in conſ.206. n.1. And de Iſern. in proœm. conſtitut. in princ. verſ. Item quia in rebus civium, Petraſanct. ſingul. ult. n.30. inter ſing. diverſ. Gomez. variarum reſolut. tit. de emptio. & vendit. num.51. verſ. ſecundus caſus eſt. Natt. conſ.11. num.2. 11. 12. & conſ.63. num.6. Roland. conſ.1. nu.77. lib.2. Montan. de adminiſtr. univerſ. prag.2. n.59. & nu.71.* & in terminis dixerunt idem *Ang. conſ.351. n.1.3. & 4. Brunor. in compen. reſolut. in verbo, Princeps poteſt agere, fol. 158. Cephal. conſ.451. num.326. & ſequent. & num 292. lib.4. Iacob. de Graff. deciſione aurea, titulo de emptio. & venditione, c.113. num.4. lib.2. Franciſc. Aviles in dict. cap.17. Prætorum, num.14. Decia. tract. crim. lib.2.*
29 *cap.35. nu.5.* Et in privilegio, quod non comprehendat frumenta alibi nata, *Bald. in conſ.458. nu.2. lib.2. Bertazo. conſ. 54. nu.8.* & ratio eſt, quia ſi frumentis, quæ de foris apportarentur, taxa imponeretur, ubi deberet oriri abundantia, ſequeretur penuria contra omnes leges, quæ volunt, quod tempore neceſſitatis alliciantur exteri ad vehenda cibaria modis omnibus, de quibus per *Rip. in tract. de peſt. c.4. n.135. cum ſeq.* nam tempore neceſſitatis ad-
30 vertendum eſt, ne pretium reſtringatur, præſertim in forenſibus, alias induceretur annonæ penuria, ut in pũcto dixerunt *Fulgoſ. in d.l. ſi pendentes, §. conducti cloacarij, ff. de uſufr. Covarr. d.c.14. ſub num.3. Iacob. de Graff. deciſ. aurea, c.57. nu.9. & 10 lib.2. Bimi conſ.115. nu.38. lib.2. Scacc. de iudic. cauſa. crim. cap 68. num.9.* nam etiam quia pecuniam paratam detineri debere de publico ait *Bocac. de poſſeſſ. d. cap.18. num.206. tom.3. par.1.* eſt
31 verum, quod pretium juſtum taxari poterit, ut dixit *Bart. in d.§. item reſcripſerunt, Andr. de Iſern. in prohem. conſtit. column.1. verſ. pretium non erit vilius, ſed iuſtum. Franc. Marc. deciſ.542. num.8. part.1. Roland. conſ.71. num.10. lib.3. Gail. obſervat. 56. num.8. lib.2.* quod in caſu iſto attendẽdum eſſe juxta locum deſtinatum dicebatur ex concluſione ſuprapoſi-
32 ta; & maxime in caſu, quo Civitas ipſa vult emere. *Salic. in l.1. ſub num.2. C. de Epiſc. audien. Lup. in l. curabit, §.8. n.169. & ſeq. de uſur. Maſcar. de probat. concl.1306.*

nu.40. nam tunc ad judicem ſpectabit.
33 *Bar.in l.& ſi æquo, in fin. ff. de leg.1. optime Roland.d.conſ.71.nu.14.lib.3.* Item & alia melior ratio adducebatur, cur cives teneantur ad vendendum victualia Civitati, non autem forenſes, in caſu publicæ neceſſitatis, quia hoc redundabat in eorum præſumptam utilitatem: nam ſi hi vendere non cogerentur evidentiſſimum damnum eis redderetur, quæ ratio in non ſubdito nullo modo adaptari poterat, ut à contrario ſenſu notatur; licet foren-
34 ſes, qui portarent mercaturas in aliquam Civitatem negotiationis cauſa cogi poſſent ad vendendum tempore penuriæ, quia in illo loco videntur quaſi contrahere. *Rebuff. in l. omnis, C. de aquæduct. lib.11. Summa Silveſ. in verb. emptio num.9. Boccac. in ſuo poſſeſſ. d. cap.18. num.203.* in quibus terminis loquebantur Doct. ex adverſ. alleg. & præſertim Mexia de taxa panis.

Nec obſtabat id, quod ex adverſo dictum fuerat, quod clerici quamvis
35 non ſubditi tempore neceſſitatis teneantur vendere pretio viliori, ſecundum *Vincent. d. Franch. d. deciſ.9. Menoch. d. conſil. 137. Molin. in tit. de contract. diſp. 364. Surd. conſ.301. volum.3. cum aliis,* quia reſpondebatur, quod clerici ſunt cives, & in materia differenti comprehenduntur ſemper ſub ſtatuto, & quando leges tendunt ad pacem reipublicæ, tenentur his obedire; quibus rationibus moti fuerunt prædicti Doct. & ita reſpondet *Vulpell. de liberta. Eccleſiaſt. par.2. nu.21.* qui eſt in fine libri, qui noviſſime eſt impreſſus de propoſit. *D. Iacob. de Graff. deciſ. aurea, c.57. nu.14. lib.2.* & licet ratione rei ſitæ in territorio, quia grana prædicta capta fuerant in portu Civitatis
36 prædictæ, poſſit Princeps, vel Civitas, ſtante privilegio conceſſo, jus non ſubditi anferre, & potuerit taxa prædicta fieri ſecundum *Dec. in cap. quæ in Eccleſiarum, ſub num.24. verſ. ſed quantum ad propoſitum, extra de conſtit. Iacob. de Graff. d. deciſ. aurea, cap.113. numer.4. libr.2.* qui omnia fundamenta Decii ad verbum tranſplantavit ipſo tacito; tamen dicebatur dictum Dec. nō procedere ratione rei repertæ in mari,
37 cuius uſus & tranſitus eſt omnibus
38 communis, & princeps in ipſis non habeat niſi juriſdictionem in puniendis delictis in mari commiſſis, *§.1. inſt. de rer. diviſ. Suarez. Alleg.17. numer.9. Peregr. de iur. fiſci, lib.1. tit.1. nu.17. cum ſeq.*
39 Item nec procedere in rebus mobilibus, quæ non ſunt manſura in loco, ſed alibi deſtinata, ut hic erat, ſecundum *Bartol. & Doct. in l. fin. C. ubi in rem actio. Abb. in cap. fin. num 43. de for. compe.* ubi de communi teſtatur, *Imol. in c.1. de empt. & vendit.* ubi de ſic tranſeunte, qui non tenetur ſolvere gabellam.
40 *Doct. in l. ſi ex toto, ff. de leg 1. Afflict. in tit. quæ ſint regal. c.1. nu.30 Bald. conſ.193. nu.5. li.2. Iaſ. in l. cætera, §. ſed & ſi quis ad opus, num.22. ff. de leg.1. Anton. Baſel. in annot. ad ſtatuta Parmæ, tit. de Blado non extra. fol. 194. in prin. Strach. de mercat. par.4. n.49.*
41 Item quia dictæ naves per vim captæ fuerunt & ductæ in portum, quo caſu non

ſu non

ſu non procedit prædicta concluſio
ſecundum *Bart. in tract. de repraſal.q.10.
7.q. princ. nu.16.* & in bannito per vim
42 cap o voluit *Rolan. conſ.60. num.9. lib.2.
Clar. in §. final.q.96. verſ. ſed quid. Cartar. de
exequut. ſent. cap. bannit. cap. fin. num.263.*
ubi plures cumulat, & in ſpecie dixit
*Abb. in cap. quod clericis, nu.34. de foro com-
pet. Cremen. ſing.82. Decian. tract. crimin.
par.1. cap.35. nu.24. lib.2.* & demum da-
to, quod prædicta ceſſarent, negari
non poterat quin ſi auferatur res
non ſubditi, ſolvendum erit juſtum
pretium, ut late concludit *Roland. in d.
conſ.60.* Accedebat in caſu iſto, quod
antequam caperentur frumẽ a, ema
nata fuerãt edicta de mandato D. Ju-
ratorum, quibus dabatur libera fa-
cultas accedendi Meſſanam, & libe-
re vendendi eorum frumenta, pretio
ſibi beneviſo, in tantum, quod non
43 poterat poſtea taxari pretium, ſtante
ſecurita e præſtita, neq; talis facul as
revocari poterat reſpectu forenſium.
*Natt. conſ. 431. nu.19. Afflict. decis.361 nu.9.
& 10. Ceph. in d. conſil.451. num 328. Abb. in
cap. novit. nu.25. poſt Inno. & alios de iudic.
Dec. ibi num.86. & 88.* ubi allegat *Roman.
Caſtrenſ & alios,* & dicit etiam ex cauſa
revocari non poſſe. Item nec obſta-
bat, quod beneficium prædictũ fue-
rat conceſſum libere accidentibus,
non autem coacte, *ad text. in l. ſi quis in
gravi, § ult. ff. ad Syllania.* cum ſua mate-
ria, ubi prẹmium conceſſum capien-
44 ti bannitum non debetur officiali,
qui ex officio eſt obligatus capere
bannitum, *Roland. conſ.67. num.17. lib.2.*
& alij, quia ex ratione expreſſa in edi-
cto, ut neceſſitati proſpiceretur, &
abundantia ſequatur, ceſſare vide-
bantur prædicta, cum ita neceſſitati
ſubveniatur, & abundantia ſequatur
per apportantes libere, vel coacte, &
ob id comprahendatur ſub ratione
ſtatuti, ad not. *per Honde. conſ.34. nu.31.
cum ſeq.* & faciunt dicta per *Igne. in d. §.
ult. num.11. Bald. conſ.394. num.2. verſ. præ-
terea, lib.1.* Item faciebat diverſa ratio
in officiali, quam in coacte vendente
rem ſuam, qui ſemper debet habere
pretium ſuum, *ad text. in d. l. non enim, ff.
rer. amot.*

Rurſus non obſtabat, quod ban-
nimenta loquebantur de frumento,
& non de alio blado, quia reſponde-
batur, quod appellatione frumento-
45 rum venit omne bladum. *gloſ. in l. non
deberi. ff. ad municip.* & in partibus Flan-
driæ ſiligines, de quibus agebatur, ap-
pellantur frumenta alba, ut tradit *Al-
ciat. & Rebuff. in l. frugeni, §. frumentum, ff.
de verb. ſignific.*

Ulterius dictum fuit non obſtare,
quod in caſu iſto nulla præceſſerat
venditio: nam in facto contrarium
conſtabat ex teſtimonio Joſeph de
Saladinis nobilis Bononienſis, & alio-
rum duorum teſtium eius dictũ co-
adjuvantium; & quod frumenta præ-
dicta erant deſtinata Bononiam, ap-
parebat ex fide, & teſtibus productis
in proceſſu, & de pretio conſtituto
aliis frumentis exonerandis in portu
Ligurni ad rationem ſcutorum de-
cem, & octo auri in auro pro quali-

 bet

bet ſalma, oſtendebatur ex fide Senatus Bononienſis, & ex teſtibus Florentię, & Ferrariæ examinatis: in tantum, quod licet pretiũ certum à principio non intervenerit, tamen poterat ſubſequi, & declarari poſtea *ad text. in l. hac venditio, §. 1. ff. de contrahend. emptio. & ibi Alberi. & Fulgoſ.* Item quia
47 poterat certificari arbitrio Judicis. *l. quamvis. ff. de ſolut. Marcabrun. conſ. 91. nu. 16. Menoch. lib. 3. præſumpt. 122. num. 83. Bimius conſ. 45. num. 1. & 2. vol. 1. Maſcard. concluſ. 1225. num. 17. Surd. conſ. 225. nu. 8. & 9. Bertaz. in tract. clauſul. 30. glo. 1. n. 12.* Præterea poſito, quod non adeſſet venditio, tamen negari non poterat, quia ex tractatu cum commiſſione, ac mandato acceptato de emendis d. frumentis, obſtringantur dicti de Luchini ad tradendum, & ea cõſignan-
48 dum, etiam quod fuiſſent empta nomine proprio, & teneantur ad intereſſe. *Rot. Genuen. deciſ. 67. nu. 8. & Caſtr. in l. ſi ita quis, § Seia canit. ff. de verb. oblig. Strach. de mandat num. 51. Surd. deciſ. 304. per totam*, & è converſo dicta Civitas Bononiæ ad ad illas recipiendum, *l. inter cauſas, §. quod ſervus, ff. man. Rot. Genuen. deciſ. 274. num. 2. Pariſienſ. conſil. 47. lib. 1.*

Demum non obſtabat diſtinctio tradita per Curr. Rip. & alios quia licet caſus iſte non ſit caſus prælationis, in quo tantundem debeat ſolvi,
49 quantum ab alio fuerit oblatum, ut in materia retractus de agnato tradit latiſſime *Tiraq. de retract. ſang. §. 1 glo. 18. num. 4. cum ſequẽn.* ubi in ſpecie, *num. 10. reprobat. Rip.* diſtinctionem, eandemque improbat, *Ludovi. Meſſi. in d. 5. concluſ. prag. taxæ panis, nu. 121 Menoch. d. conſ. 137. lib. 2. Surd. conſ. 205. num. 28. lib. 1. cum ſimil.* Item in emphyteuta dixerunt Doct. omnes *in l. fin. C. de iur. emphyt. & ibi Iaſ. num. 22. & 24.* niſi conſtiterit de 50
fraude, ut non ſemel in retractu ſanguinis, & congrui judicavi; Item in domino, qui vult præferri venditioni fructuum factæ per colonum, ut tradunt *Tiraquel Menoch. & Surd. in locis præallegatis. Covarr. lib. 2. varia. reſol. cap. 3. & lib 3. cap. 14. Boccac. dicto cap. 17. nu. 198. cum ſeq. tom 3. par. 2. tract. Frecc. de ſubfeu. autho. 38 idem Surd. deciſ. 139.* Idem in domino, qui vult præferri in venditione feudi facta à Vaſallo de iure communi loquendo Doct. *in cap. 1. §. ſed & res. per quos fiat inveſt.* & in Regno habemus diſpoſitionem Cap. Volentes, attamen idem dicendum erat in ſecũdo caſu diſtinctionis, & ſic quando rem ſuam quis cogitur vendere alibi, quam deſtinaverat, quia in caſu de quo agebatur venditor non habebat rem venalem, nec cogi poterat quia exterus, ut ſupra late oſtenſum fuit, & frumenta erant alibi nata, & per tranſitum reperta in Faro, & vi ablata fuerant, quo fit ut attendendum ſit pretium loci deſtinati, ut di-
51 xit *Specul. in titul. de emptio. & vendit. §. nunc dicendum, il 2. num 30. in addit. final. Bald. in l. 2. colum fin. num. 31 C. de reſcind. vendit. Salic. in l. dudum, num. 5. verſ. in contrarium eſt veritas, C. de contrahend. emptio. Alvar. in d. c. 1. §. ſed & res. per quos fiat inveſti.*

Digitized by Google

inveſtit. Guid. Pap. ſingul. 780 Imol. in d. l. qui Romæ, §. cohæredes, nu 14. verſ. item adde. Alexand. ibid. num. 11. Aret. poſt num. 12. quaſi in fin. verſ. quærit etiam hic ang. Soc. num. 25. ff. de verb. oblig. cum aliis ſupra relatis *num. 15. cum ſeq.* licet in contrarium allegentur *Ang. Cum. Caſtr. & Iaſ. in d. § cohæredes Rip. & alij.* Nihilominus bene perpenſis eorum dictis, multi non loquebantur in caſu iſto, ſed in rebus venalibus, vel in venditore coacto, & obligato vendere à ſtatuto, ſeu teſtatore, prout Menoch. & cæteri, vel in cive, ut ſupradictum fuit, & latiſſime deduxerunt DD. de Rota Bononienſi in eorum conſiliis ſuper hac cauſa editis, & propterea facta longa diſcuſſione in Conſiſtorio cum duobus aliis Judicibus adjunctis, nempe Illuſtr. Don Modeſto Gambacurta tunc Præſide Regii Patrimonii, & Don Baldaſſare de Ameſcua Excellentiſſimi Proregis Conſultore, fuit judicatum attẽdendum eſſe pretium deſtinatũ ad rationem ſcutorum quatuordecim ſingula ſalma frantorum, & immunium à Gabella ad dictam ſummam per Tribunal arbitratum, attentis multis conſiderationibus in cauſa deductis, ac etiam ad ſolvendum intereſſe ad rationem de decem pro centenario in caſu retardatæ ſolutionis infra dies viginti à die ſententiæ numerandos 7. Julii 1599.

SUMMARIUM.

1 Baro, qui non habet inveſtituram feudi, an poſſit intrare in parlamento. & n. 17.

2 Baro uti caput univerſitatis dat vocem in parlamento pro ſuis vaſallis.

3 Fructus feudi dicitur, dare vocem in parlamento.

Etiam quod non habeat dominium, ſi tamen ſit in poſſeſſione, num. 4. 7.

Amplia num. 8. 9.

5 Præſtatio vocis eſt fructus canonicatus.

6 Eligere eſt fructus poſſeſſionis.

10 Emptor feudi in Regno Siciliæ non tenetur capere inveſtituram ſtante Cap. Volentes, & num 11.

12 Decima debetur in Regno ob licentiam præſtitam.

13 Vaſallus poſſidens feudum de voluntate domini dicitur inveſtitus.

14 Baro petens inveſtituram infra annum non tenetur ad pœnam.

15 Dominus denegans inveſtituram vaſallo amittit proprietatem feudi amplia, n. 16.

18 Subfeudatarius non habet vocem in parlamento.

ARGUMENTUM.

An Baro habens tantum poſſeſſionem feudi, poſſit intervenire, & dare vocem in parlamento? & an requiratur inveſtitura?

DECISIO XVIII.

REGIUS fiſcus, & Syndicus generalis Terræ Tortoreti ſtante prætenſione, quam habent cum Domina Baroniſſa ejuſdem Terræ matre mea circa prælationem, & reductionem ad regium demanium, dice-
1 bant non poſſe aliter ipſius procuratorem intervenire in generali parlamento, ad quod fuerant convocati omnes Barones Regni, neq; in eo dare vocem, & præcipue quia tum ob emptionẽ factam de dicta Baronia, tum etiam ob mortem Philippi II. Regis

noſtri potentiſſimi debitum fidelitatis juramentum non præſtiterat, nec inveſtituram receperat, *ad not. per Frec. de ſubfeud. lib. 1.* in illa quæſtione, quam ponit, an ſubfeudatarii debeant habere vocem in parlamento? *fol. mihi 13. à tergo.*

Sed ex adverſo dictum fuit, quod
2 Baroniſſa prædicta, uti caput univerſitatis, debebat omnino intervenire in dicto parlamento, ibiq; dare vocem pro ſuis vaſallis, prout alias intervenerat. ut dixit idem Frec. in prædicto loco per totum.

Nec obſtare videbatur vaſallorum prætenſionem circa reductionem ad Regium demanium, & prælationem per Regium Fiſcum, quia nõ ex hoc inficiari poterat, quin Baroniſſa, uti vera domina, habens realem poſſeſſionem dictæ terræ, & quæ, ut talis, adminiſtrabat iuſtitiam, creabat officiales, & proventus ſibi acquirebat, debuerit dare vocem in d. parlamen-
3 to, cum inter alios fructus feudi ſit dare vocem, imo fructum induſtrialem Doct. appellarunt, & bonæ fidei poſſeſſorem facere ſuum, ſive eius habeat, ſive non habeat dominium,
4 ut dixit *Innoc. in cap. in literis, ubi Doct. communiter de reſtitutione ſpoliat. Felyn. in cap. cum olim, de major & obedi.* ubi ait,
5 quod præſtatio vocis eſt fructus canonicatus & alios allegat *Decian. reſpon. 8. nu. 228.* qui loquitur in fortioribus terminis, *Petr. à Biax. in ſuo tractat. electio. cap 28 par. 1.* ubi pro indubitato hoc firmat, *Nicolaus Mil. in ſuo reperto in verb.* Canonicus cui collata eſt præbenda, ubi poſt alios dicit, quod licet Canonicus, qui habet titulum poſſit dare vocem, tamen non procedit, quando alius eſt in poſſeſſione, & bo-
6 na fide, quia ille erit vocandus, ex quo eligere eſt fructus poſſeſſionis, non autẽ proprietatis; & in puncto, quod Baro, etſi non habeat titulum, ſed habeat realem poſſeſſionẽ, quod ipſe debeat habere vocem in parlamen-
7 to, dixit *D. Marchio Ioan. Franc. de Pont. in conſ. 31. nu. 17. & 19.* ſubdens in tantum hoc eſſe verum, quod ſequuta ſententia contra poſſidentem, non re-
8 tractentur voces datæ, præſentationes factæ & ſimilia, tanquam fructus ad poſſeſſorem legitime ſpectantes, & allegat eundem *Innocent. in cap. Cumana, colum. fin. de electio.* ubi dum tradit, quod ad dominum ſpectat dare ſuffragia, etiamſi non eſſet in poſſeſſione, ſubdit hoc intelligi, quando nullus alius eſt in poſſeſſione; vel ſi ſit quis in poſſeſſione, tamen mala fide, unde dum quis eſt in poſſeſſione juridica, & bona fide, tunc hic eſt fructus poſſeſſionis, & facit ſuum poſſeſſor, *ad text. in cap. conſultationibus, extra de iur. patr. ubi Abb. & Butr.* & idem dixerunt poſt multos quos allegant *Thom Zerol. Deſider. Guid. inter deciſ. Triviſ. 55. nu. 80. & ſeq. Menoch. conſ 90. à num. 116. cum ſeq. lib. 1.*

Item faciebat, quia Domina Ba-
9 roniſſa, ſeu verius eius procurator alias intraverat in alio parlamento facto, ibiq; vocem dederat, & ſic erat in poſſeſ-

poſſeſſione huius fructus vocis dandæ, ut conſiderat *D. de Pont. d. conſil. 31. num. 20.* & ideo tantum eſſet dicere, quod D. Baroniſſa non intret in dicto parlamento, & ſuam vocem donet, quantum eſſet tollere ſuam poſſeſſionem, in qua ad præſens reperiebatur, quod de jure ſubſiſtere non poterat.

Nec obſtabat, quod ratione inveſtituræ non capiæ poterat impediri ingreſſus in d. parlamento; nam dictum fuit, quod ſi agatur de inveſti-
10 tura capienda pro acquiſitione dictæ Baroniæ ob emptionem factã à Don Federico de Moncada, olim Barone, & non tenebatur ſtante diſpoſitione Cap. Volentes, per quod omnia feuda effecta ſunt alienabilia, & duo tantum alternative ſibi Rex reſervavit, vel infra menſem præferri in dicta venditione, vel ſibi decimam partem pretii deberi, unde facta ſemper per Excell. ſuam, & Tribunal Regii Patrimonii electione de decima, & pro ea data dilatione ad ſolvendum infra ſex menſes relaxata tertia parte, & facta poſtmodum reſolutione expeditis literis in forma, venditio habuit ſuam perfectionẽ, & aſſenſum ipſum Regium per verba dicti capituli ibi (*Quod ſi infra menſem non elegerimus emere, talis venditio ſit firma & valida, nunquam per Maieſtatem noſtram infringenda*) ex quibus verbis plene Regius cõſenſus oſtenditur, in tantum, quod emptores non tenentur, nec petere, nec recipere inveſtituram ſtante præ-
11 dicto conſenſu, nec jurare fidelitatem, ut dixit *Andr. in c. 1. §. ſi minori, ſi de feud. fuer. contro. Ant. Capic. in inveſt feuda. verbo. feudorum inveſtitura, verſ. emptores, & verſ. inveſtitura in Regno Siciliæ, ubi alleg. Andr. in c 1. colum. 2 quib. mod. feud. conſtit. & in c. fin. col. 2. verb. inveſtitura, de feud. cognit. & in c. 1 col. 1. de Cap. Corrad. & in Rub. quid ſit inveſtit. & cap. 1. qui præced. deb. an inveſt. an fid. Camet. in c. Volentes, verſ. At non eſt omittendum. num. 9. fol.*
12 *mihi 189.* ubi ait, quod decima ſolvitur ob licentiam præſtitam, & recognitionem dominii, *& in eod. c. verſ. ſed præ-*
13 *ſtat quærere, num. 10. fol. 196.* & ratio eſt, quia inveſtitus dicitur vaſallus, qui de voluntate domini poſſidet feudũ. *Paris de Puteo de reintegrat. feudor. cap. quæro de utili quæſtione, nu. 18. fol. mihi 24.* in antiquis, & de hoc in Regno nunquam fuit dubitatum.

Quo verò ad inveſtituram, quæ recipi debuerat ob recognitionem novi domini ſtante morte Catholici, ac Invictiſſimi Philippi Secundi Regis noſtri, dicebatur, quod non defe-
14 cerat pro Domina Baroniſſa, quin eam recepiſſet, eum infra annũ eam petierit, & ſibi fuerat denegata per Excellentiſſimum Proregem ad inſtantiam Regii Fiſci, & Syndici dictæ Terræ, aſſerentium hoc ſibi inferre præjudicium in prætenſo demanio, & jure prælationis, unde pluries fuerat de hoc proteſtata per quampluri mas ſupplicationes porrectas, tam Principi, quam in Tribunali Regii patrimonii, & propterea nil poterat imputari

imputari Dominæ Baroniſſæ, quod inveſtituram non recepiſſet, adeo quod hodie legitime impediri potuiſſet ingreſſus in Parlamento, & ibi dare vocem ſuam; ſufficiebat enim quod eam petierit infra annum, ut dixit *glo. in c.1. in glo. in fin. verſ. quid ergo. per quos fiat inveſtit. Andr. in conſtit. Edictorum, col. 2. & melius in d. cap. 1. §. fin. per quos fiat inveſt.* ubi ait hoc etiam procedere, ſi non dixerit velle jurare fidelitatem. ſequitur *Capic. in præalleg. loco. Paul. de Caſtr. conſil. 85. incip. quæſtio iſta vertitur, colum. ult. lib. 2. Dec. conſil. 130. Guid. Pap decif. 166. 167. & ſeq. Gabell. milleloq. 516. incip. vaſallus, ubi alios alleg. at. Tepat. de feu. caduc. fol. mihi 97. Do. Io. Bapt. Coſt. in ſuo ſubtiliſſ. tractat. de jur. & facti ignor. Cent. 1. diſt in. 38. num. 9. Bero. conſ. 37. nu 34. cum ſeq. lib. 1.* ubi aſſignat rationem, quia eſſet in facultate domini, qui denegaret, & negligeret concedere inveſtituram, quod feudo privaretur vaſallus, qui non eſſet in mora. *Surd. poſt alios, deciſ. 221. n. 24 & 25. Clar. in §. feudum, q. 49. nu. 7.* In tantum, quod ſicut vaſallus non petens inveſtituram infra annum perderet dictum
15 feudum, ita & dominus eam denegans privari deberet proprietate, ut dixit idem *Andr. in præall. loco*, cum infinitis adductis per *Liparul.* ibi in apoſtilla, & eſſe communem concluſionem dixit *Clar. in d. q 49.*

Nec obſtaret ſi diceretur, quod in hoc Rex habeat juſtam cauſam ex
16 prætenſione demanii, & prælationis, quia non per hoc poteſt impedire inveſtituram, ut dixit *Andr. & feudiſtæ omnes in cap. Imperialem, §. inſuper ſi filius, de prohib. feud. alien per Federic. & ſequitur D. Marchio de Pont. conſ. 62. num. 13.* ubi dixit, quod ſi dominus prætendat invaliditatem titulorũ, vel aliud dominium concernens, hoc non impedit expeditionem inveſtituræ, ſed prius illa eſt expedienda, demum de
17 hoc tractandum. Nec eſt verum regulariter, quod ſine inueſtitura Baro non poſſit ingredi in parlamento: nam hoc fortaſſe ſibi locum vendicaret, ſi Baro infra annum eam non peteret, vel felloniam commiſiſſet; ſed in eo, qui eſſet promptus recipere inveſtituram, & eam petat infra annũ, & ſibi fuerit denegata, ex quo Rex, vel univerſitas velit præferri, hoc in jure cautum non reperitur, & maxime in caſu de quo agebatur, ubi ſuper hoc jure compilatus adhuc non erat proceſſus, ſed tantùm facta petitio, quæ an ſit vaniſſima præ.enſio ſcripſi latius in fine harum deciſionum. Nec Frecc. ex adverſo allegatus aliquid dixit contra prædicta,
18 ſed tantum, quod ſubfeudatarii, quia non ſunt inveſtiti à Rege, nõ habent vocem in parlamento, & ex hoc non poterat inferri, quod ſit neceſſaria inveſtitura ad hoc, ut Baro intret in parlamento, id etenim non dixit *Frec. nec alius, quem ego viderim.* Imo ſi hoc eſſet verum, ſequeretur abſurdum, quod Baro qui habet annum ad petendum inveſtituram, hoc medio tempore non poſſet ingredi in parlamen-

parlamento, ſi forte fieret, & ob id arctaretur ad capiẽdum eam ante tempus ſibi conceſſum, & daretur correcto jurium. Et ſecundum prædicta fuit judicatum per Illuſtr. Marchionem Joan. Baptiſtam Celeſtre Præſidem Tribunalis Regii Patrimonii, & Don Antonium de Quintanaduegna tunc Conſultorem Excellentiſſimi Proregis, nunc meritiſſimum Regentem in Supremo Italico Conſilio, Judices in cauſa datos de menſe Junii, 1604.

SUMMARIUM.

1 *Appellatio aufert juriſdictionem judicis à quo.*
2 *Remedium ordinarium facit ceſſare extraordinarium.*
3 *Electo uno remedio, cenſetur alteri renuntiatum. Intellige num. 18. & 19.*
4 *Re non integra, Iudex non revocat invita parte.*
5 *Cauſa ſi ſemel intravit in aulam Principis, non poteſt ab ea amplius exire; quid in Conſiſtorio. num. 20.*
6 *Appellatione tentata poteſt rediri ad Iudicem à quo. Idem in reviſione, num 7. & 13. ratio num. 15. amplia nu. 8. 11. 12. 14. Quid in interlocutoria habente vim diffinitiva, num 9. amplia in Regno, num. 10.*
16 *Reviſionis remedium dicitur ordinarium, quando non competit appellatio.*
17 *Contrarium Imperium pinguius providet, quam reviſio in Regno.*

ARGUMENTUM.

An petita reviſione in Conſiſtorio, competat contrarium imperium in M.R.C.

DECISIO XIX.

NON ſemel vidi dubitatum, an tentata reviſionẽ in Conſiſtorio interloquutoriæ latæ per M. R. C. poſſit iterum rediri ad ipſam M.R.C. remedio contrarii imperii? & pro
1 parte negativa faciebat, quia appellatio inventa fuit ad auferendum juriſdictionem à manibus Judicis à quo, ut poſt Panorm. in rub. extra de appell. arguit *Rip. in l. quod juſſit, ſub nu. 18. verſ. iſta declaratio mihi, ff. de re jud.* ergo non debet operari contrarium effectum, ſcilicet, ut firmet juriſdictionem Judicis à quo, *ad tex. in l. legata inutiliter, ff. de adimen. legat.* Item quia ubi
2 competit remedium ordinarium ceſſare debet extraordinarium, *l. cauſa, la 2. ff de minor. Roland. conſ. 59 num. 2. lib. 1.*
3 & electo uno remedio, cenſetur renuntiatum alteri remedio, & maxi-
4 me quando res non eſſet integra, ut puta quia ſcripturæ deciſæ eſſent introductæ coram ſuperiore ad quem, vel per partem ſuccumbentem fuiſſet conſentitũ, vel expreſſe ei acquieſcendo, vel tacite, vel fuiſſet lis conteſtata ſuper appellatione, vel executioni demandata, ut dixit *gloſ. communiter recepta in l. 1. § fin. ff de præto. ſtipul. Rip. in d. l. quod juſſit, num. 33. & 35. verſ. ſexto limita, & ibid. Alex. nu. 16. & Rebuff. num. 52. Philipp. Franch. in c. cum ceſſante, num. 20. de appellat. Pariſ conſ. 107. nu. 103. lib 3. Bero. conſ. 7. nu. 10. lib. 1.* ubi ait, quod re non integra, & quando jus tertio ſit quæſitum, Judex non revocat invita parte, idem *Bero. conſ. 19. nu. 22. & 23. & conſ. 107. num. 3. lib 3. & conſ. 91. num. 15. eod. lib. 3 Magon. deciſ. Floren. 131. num. 4.*

Et demum prædicta confirmari

videbantur, quia cauſa avocata à Principe, & quæ ſemel intravit in ejus aulam, amplius exire non poteſt ſine ejus commiſſione, & mandato. *Magon. in deciſ. Florent. 90. Petr. de Greg. in tract. de judic. cau. feudal. quæſt. 46 & 47. Menoch. de arbitr. jud. lib. 1. q. 67. num. 30.*

Sed in contrarium adducebatur text. quem Doct. omnes allegant in cap. cum ceſſante, extra de appell. ibi (non obſtante ſi à tali comminatione fuerit appellatum) per quem *text. ita firmat Bartol. in d. l. quod juſſit, num. 12. Iaſ. num. 5 & 36. Rip. ibid. nu. 14. 25. & 35. Rot. deciſ. 49. in tit. de appel. num. 3. in novis, Deci. in d. cap. cum ceſſante, in 8 notab. & Franch. in 6. notab. Monter de la Cueva deciſ. Arag. 3. nu. 5.* & ex noſtratibus idem tenuit Doctiſſimus Octa. Corſet. ſuo tempore nemini ſecundus, tam in judicando, quam conſulendo, in allegationibus per eum factis in cauſa univerſitatis Sancti Petri, contra Baronem ejusdem Terræ, ubi teſtatur ita pluries fuiſſe deciſum in M R. C. ipſumque obtinuiſſe, & dicit eſſe expeditiſſimum, & licet *Bar. Iaſ. & Rip.* loquantur in appellatione, tamen à

7 pari procedit cum reviſione, niſi in caſibus ubi expreſſe reperiuntur differentiati, ut dixit *Roland. à Val. conſ. 94. num. 4. vol. 1. Alvar. Velaſc deciſ. Luſitan. 51. per totam. Petr. de Greg. Tholoſ. in tract. de appell. rub. de reviſio. cap. 9. lib. 1.* quinimo appellatio eſt tanquã genus, & comprehendit ſub ſe ſpecies, id eſt, reviſionem, ſupplicationem, & ſimilia. *Oldrad. conſ. 12. ſub rub. de appell.* & cum ex utroq; remedio inducatur ſuſpenſio juriſdictionis judicis à quo, & devolutio ad judicem ad quem, & militet eadem ratio, idem jus eſſe debet, *ad tex. in l. illud, ff. ad leg. Aquil.* & in tantum

8 concluſio prædicta vera eſt, ut revocet, & annullet proceſſum factum medio tempore ab alio judice, ut tradit poſt alios *Nicol. Boer. deciſ. 256. quem refert, & ſequitur Lancellot. de attenta. part. 2. cap. 12. limit. 1. num. 16.* & procedit etiam in interloquutoria habẽte vim

9 diffinitivę: nam ſi eſt appellatum, poteſt contrario imperio revocari, quia appellatio dat robur revocationi. *Lancellot. ubi ſupra, num. 18.* & maxime in

10 M. R. C. vel Conſiſtorio, ubi ex præeminẽtia idem ſtatutum eſt in omnibus interloquutoriis indifferenter, & in hoc illis æquiparantur. Idem erit

11 ſi appellationi judex detuliſſet dicẽdo (*admittatur ſi & quatenus*) *Lancellot. ubi ſupra, nu 43.* vel ſi fuiſſet inhibitum.

12 *Lancellot. nu. 21* & ſimiliter quando interloquutoria fuiſſet exequutioni

13 miſſa, quando revocatio fieret de non facto, ſed cum cauſæ cognitione, ut dixit *Pariſ. in d. conſ. 107. num. 103 lib. 3. Bero conſ. 16. num. 23. vol. 3. Lancellot. de at-*

14 *tenta ubi ſupra, nu. 23.* vel ubicunq; executio fieret cum cauſa, ſecundum *glo. in d. §. fin. ff. de prætor. ſtipu.* quam omnes ſequuntur, ut refert *Alex. in d. l. quod juſſit, n. 24. Rip. n. 33.* & ex multis firmat *Monter. d. deciſ. 3. num. 5. cum ſeq.* & hoc

15 ea ratione, quia quo ad judicem nunquam dicitur talẽ interloquutoriam feciſſe tranſitum in rem judicatam.

Nec

Digitized by Google

Nec obſtare videbatur, quod ubi competit remedium reviſionis ceſſet remedium extraordinarium contrarii Imperii: nam ubi denegatur ap-
16 pellatio, remedium reviſionis dicitur extraordinarium, ut poſt *Abb. Marant. & alios dixit Cumi. ſuper Rit. c 43. num. 2.*
17 *& 3.* Item remedium contrarii Imperii pinguius providet, quia poteſt audiri in revocatione interloquutoriæ non ſervato rigore ſtatuti, & Ritus, etiam non exequuta interloquutoria, & ſic ceſſat diſpoſitio *text. in l. cauſa, la 2. ff. de minor. Vinc. de Franch. deciſ. 248. num. 4. lib. 2. Sfort. de reſtit. in integr. queſt. 17. art. 2. nu. 33.* ubi etiam de com-
18 muni teſtatur, & licet electa una via cenſeatur alteri renunciatum, tamen ſi plura competunt remedia, electo uno non dicitur alteri renunciatum, ſed cumulative concurrere. *Paul. de Caſtr. in l qui legati, num. 3. C. ut in poſſeſſ. Neguſ. de pignor. memb 3. num 27. 8. part. Bart. in l. conſentaneum, C. quom. & quan. iud.* & licet contrarium aliqui dicant, quod electa una via, cenſeatur alteri renunciatum, tamen prima opinio eſt verior, de qua teſtatur *Paul. de Caſt. ubi ſupra. Aſin. de exequut. §. 2. cap 3.* Item
19 regula prædicta procedit, ut electa via iuris, non poſſit quis redire ad viam facti, & extra iudicialem non præmiſſa proteſtatione, non autem prohibetur redire ad aliam viam iuris. *Bald. in l. 2. q. 11. C. de ſervit. & aq. Iaſ. in l. 2. C. de iu. emphyt. Alex. conſ. 131.* nec termini illi adducti de aula Principis po-
20 terant adaptari in Conſiſtorio S. R. C. quod quidem Tribunal, etſi ſit ſupremum, & ſubrogatum in locum præfecti prætorio, ut dixit *Pet. de Greg.* tamen, ut alias dixi ad eum in add. r. non habet liberum arbitrium, & aliud eſt cauſam pendere in aula Principis, & pendere in Conſiſtorio S. R. C. ut dixi in apoſtilla. Et propterea in facti contingentia diverſimode meo tempore determinatum fuit; nam quotieſcunq; res non erat integra, ut ſupradictum eſt, vel quia ſcripturæ fuiſſent introductæ, nunquam admiſi audientiam in contrario Imperio. Sed re integra, puta ſi tantum reviſio fuiſſet petita, & ſic tantummodo cõtumacia incuſata ad proſequendum reviſionem, eo caſu fuit conceſſa audientia; & idem iudicavit M. R. C. pro donna Belladamma Spinello, & conſ. contra D. Delicam Sabia, & pro Hieronyma de Gerardis contra Philippum de Oria, in qua cauſa etiam concurrebat, quod in reviſione non fuerat admiſſa per interloquutoriam Conſiſtorii.

SUMMARIUM.

1 *Tutoris fidejuſſor debet principaliter citari in judicio redditionis computi.*
2 *Sententia lata contra tutorem non nocet fidejuſſori; & quid in fidejuſſore judicij, num 3.*
4 *Fidejuſſores tutoris dicuntur fidejuſſores contractus.*
5 *Fidejuſſio judicialis, quæ ſit.*

ARGUMENTUM.

Fideiuſſor tutoris, an debeat principaliter

citari in iudicio redditionis computi tutela contra tutorem.

DECISIO XX.

1 FIdejuſſor tutoris, ſeu curatoris debet principaliter citari,& cum eo judicium: & omnia acta compilari, & agitari,in tantum quod omnes ſcripturę,proceſſus,& ſententia,quæ fierent contra ſolum tutorem, licet valida cenſeantur, non tamen nocerent,nec in aliquo prejudicarent ipſi 2 fideiuſſori; ſed de novo ordinatie proceſſus deberet compilari contra ipſum fideiuſſorem, *ad text. in l.à ſententia,in princip. ubi not. Bar.ff.de appell.l. grege,§. ſi à debitore, ff. de pigno.l.præſenti, §.adiicientes, C. de his qui ad Eccleſ confug. gloſſ. in c.1. in verbo, pragravetur, de iniur. & damn.dato, in 6. Bald in l.2.col.penult. C.de eden. & in l.fin. §. & cum antiquitas, C.de uſur.rei iudic. Marſil.in rub.de fideiuſſ. nu.348. Petr. Anchara.lib.2.quæſt.19. Alex. in l.ſæpe,nn.17.ff. de re iudic. & in conſ.131. num.7. volum.2. ubi teſtatur de communi. Rochagal. in l.ex duobus reis ſtipulandi, n.3. qui etiam teſtatur de communi, ff. de duob. reis.Mynſing.obſervat.centu.96.* ubi hanc eſſe crebriorem, & receptiorem ſententiam ait. *Natt. in conſil.345.volum.2. Silvan.conſ.84.col.1.Gabr.conſ.43 ſub n.32. 33 34. & 35. verſ.hoc ſtante de duobus quæri poteſt,volu 1. Mazzol.conſ.51.num.1. Surd. conſ.114. num.19.* & hæc eſt magis communis opinio,quam refert,& multis Juribus, rationibus, & authoritatibus comprobat latiſſimè *Burſat.conſil. 203. per totum,vol.2.* ſecundum quam non ſemel vidi iudicatum; Nec obſtaret ſi diceretur prædicta procedere in fideiuſſoribus contractus,non 3 autem Judicii, & quod fideiuſſores tutelæ, ſeu curatiæ ſunt fideiuſſores iudicii,niſi contractus: Nam dictum fuit, quod *Burſat. in loco præallegato* idem tenet in fideiuſſore iudicii, niſi comparuiſſet, & conſtituiſſet ſe adverſarium in iudicio comparendo: tamen in caſu propoſito veritas eſt in contrarium, quia tales fideiuſſo-4 res, qui ſolent intercedere pro tutore, vel curatore ad reddendum iuſtum, & legale computum, dicuntur fideiuſſores contractus, ſeu quaſi, ut dixerunt *Natt. & Silva. in locis præallegatis:* & licet ipſi rationem non reddant, tamen eſt clariſſima, quia illa 5 dicitur fideiuſſio iudicialis,quæ præſtatur pro his, quæ in iudicio verſantur,vel ab eo dependent,vel quomodolibet emergunt pro aſſecuratione iudicii, & partis,quarum aliquæ præſtantur ab actore, aliquæ vero à reo, ut inquit *Maran. in ſuo ſpec. part.6. in 8. memb. in tit. de ſatisd.* ubi enumerat omnes fideiuſſiones iudiciales, inter quas non reperitur iſta, quæ præſtatur per tutorem,vel curatorem, cum ipſa non ſit iudicialis, ut dictum eſt, ſed contractus,vel quaſi. Nec urgebat, quod talis fideiuſſio præſtet penes acta Curiæ,quia etiam fideiuſſio, & ſatiſdatio conventionalis, ſeu ex contractu, vel quaſi, poteſt præſtari tam in iudicio,quam extra, & nihilominus conventionalis dicitur, ut dixit *Maran. in loco præallegato, num. 21.*

Digitized by Google

verſ. decima ſpecies ſatisdationis, fol. mihi 106. & ſecundum prædicta indicavit Conſiſtorium pro Joanne Philippo de Boſcari, contra Joannem Baptiſtam de Martino.

SUMMARIUM.

1 *Vnus ex venditoribus ſtante pacto de redimendo poteſt totam rem recuperare.*
Amplia in venditione judiciali, num. 2.
Contra num. 3. Intellige, num. 4.
5 *Dominium probari debet in actione rei vendicatoria.*
6 *Venditor cum pacto de retrovendendo facto depoſito non acquirit dominium ipſo jure, & num. 8.*
Contra num. 7. limita in termino ad redimendum à Ritu conceſſ. num. 9.

ARGUMENTUM.

Unus ex venditoribus, an poſſit depoſitando pretium recuperare totam rem venditam.

DECISIO XXI.

FActa adiudicatione per U. J. D. Benedictum de Porcatiis de quodam territorio à poſſe hæredum Eliſabettæ Spatafora, comparuerunt, li-
1 cet poſt multos annos, aliqui ex dictis hæredibus, & facto depoſito de ſumma pro qua proceſſerat liberario, dicebant Angelicam, & Benedictum de Porcariis poſſeſſores dicti territorii condemnari debere ad eius reſtitutionem, non obſtante, quod depoſitum prædictum non fuerit factum ab omnibus hæredibus, *ad not. per Doct. in l. 4. §. Cato, & in l. ſtipulationes non dividuntur. ubi Iaſ. ff. de verbor. obligat. Boer. deciſ. 251. Anton. Rube. conſ. 90. Foller. ſuper Bulla in verb. inſtrumento gratia, nu. 30. & in terminis Tiraq. de retract. convent. §. 1. gl. 6. nu. 33. ubi num. 34 ponit Doct. tenentes contrariam opinionem, & nu. 37.* concludit, quod unus ex venditoribus, vel unus ex hæredibus venditoris totum pretium offerendo cogere poteſt emptorem ad ſibi retrovendendum totam rem, & ſecundum hanc opinionem teſtatur fuiſſe iudicatum in Curia Pariſienſi, & ſequutus eſt *Ioſeph. Ludov. deciſ. 112. num. 11.* ubi teſtatur hanc eſſe magis communem opinionem, & maiori calculo ſcribentium approbatam ſententiam, ante eum latiſſime quæſtionem examinando determinat *Ronchagal. in l. eandem, à num. 63. uſque ad num 122.* & maxime in venditione iudiciali facta
2 nulla præcedente æſtimatione ſtante pacto ad diſcurſum, quæ dicitur individua, & nullo pacto pro parte reſolvi poterat, *ad not. per Bart. in l. ſi quis aliam, ff. de ſolut. & in l. cui uſuſfructus. ff. de uſuſr. leg. Ioſeph. Ludov. d. deciſ. 112. num. 5.*

Sed ex adverſo dictum fuit, quod licet ſupradicta opinio ſit commu-
3 nis, tamen verior eſt in contrarium, niſi unus ex venditoribus habeat ius ceſſum, vel in mandatis ab aliis, ut dixit *Paul. de Caſtr. in d. l ſi quis aliam, ff. de ſolut. Bald. in l. 2. C. de pact. int. empt. & vendi. Alciat. in l. 4. §. Cato, ff. de verb. oblig. Novell. reg. 175. Ronchagal. in d. l. eandem, num 114. Ludov. d. deciſ. 112. num. 11.* dum præſupponit unum ex venditoribus poſſe cogi facere alios ad redimen-

Digitized by Google

dum eorum portiones, vel ad ſibi cedendum iura, ne ius ſuum deterius reddatur; & dato, quod communis procedere deberet, tamen neceſſa-
4 rium eſſet ei, qui offerendo totum pretium petit admitti ad recuperationem, totius præſtare cautionem de reſtituendo alteri portionem, & de ſervando indemnem emptorem, qui reſtituit. *Rubr. d. conſ. 90. in fin. Pet. de Moncad. in addit. ad Gozadin. in l. 2. C. de pact. int. empt. & vend. Cagnol ibid. q. 13. in fine*, quæ tamen in caſu iſto non intervenerant.

Accedebat, quod iſti conventi poſſeſſores erant alii cohæredes illius Eliſabettæ, in quos pervenerat territorium prædictum, ſtante ſolutione pecuniarum debitarum facta illi quondam Benedicto Porcario, cui fuerat adiudicatum ab eorum manibus, & ſic actio iſta intentata per actores non poterat dici niſi revendicatoria, quia terminus menſiũ quatuor iam
5 erat elapſus; in tantum, quod videbatur obſtare extremum dominii in actione prædicta neceſſarium, quod non poterat dici fundatum ex depoſito prædicto non ſequuta traditio-
6 ne, ſeu retrodatione, *l. traditionibus, C. de pact.* & licet in pacto de retrovendendo ſint hinc inde opiniones, & aliqui teneant, quod ſtatim facto depoſito, & oblatione, dominium ſit
7 retro translatum, quando pactum eſt conceptum verbis directis, vel obliquis, & ab illo die fructus pertineant ad reemptorem, ut ex *Tiraquell. Bero. Gozad. Anchar. Roland. Covarruv. Cavalcan. & aliis ſcribit Caroz. de depoſ. part.*
8 *3. q. 91. fol. 124.* Alii vero contrarium affirment, & dicant cõmunem, quando verbis obliquis eſt conceptum, ſecundum *Bart. in l. ſi prædium, per illum text. C. de ædil. edict. Alex. conſ. 10. & conſ. 51. num. 5 lib. 1. adeo ut nec utile. Cur ſen. conſ. 12.* ubi ait diabolicum eſſe aliter iudicare. *Iaſ. in l. ab emptione num. 8. ff. de pact. Cagnol in l. 2 nu. 82. C. de pact. int. empto. & vendit. Cravett. conſ. 17. num. 7. Cott. memorab. in verb. Pactum. Cepha. conſil. 460. num. 28. Lup. in d. l. 1. C. de pact. int. empt. in præfatio. num. 7. Becc. conſ. 106. Roland. conſ. 69. lib. 3. Gabr. conſ. 66. lib. 1. Tiraquell. de retract. conven. §. 1. gloſ. 7. num. 12.* qui ambas opiniones recenſet, & videtur tenere hanc ſecundam, quam expreſſe ſequutus eſt *in l. ſi unquam, in verb. revertatur, num. 17. de revocan. donat. Pancirol. conſ. 144. & 146.* & ideo requirebatur actus retroſimilis, *ad not. in l. ab emptione, ff. de pact. Pedemont. deciſ. 52. Surd. conſ. 136. num. 25. & ſeq.* tamen in cauſa iſta ceſſare videbantur prædicta, ſtante
9 facultate redimendi conceſſa à ſtatuto debitori infra quadrimeſtre tempus, quo caſu pactum de retrovendendo, non retrotransfert dominium. His diſcuſſis Conſiſtorium determinavit primam opinionem veriorem, & communem eſſe in tantum, quod recte potuiſſet fieri relutio ab uno ex hæredibus, vel venditoribus, præſtito tamen prius de reſtituendo reliquas portiones cohæredibus, vel venditoribus, & de ſervando

vando indemnem ipſum emptorem.

Et propterea, quia in caſu de quo agebatur iſti de Porcario conventi poſſidebant portionem ſibi competentem, non fuit aliter neceſſaria præſtatio prędicta; ſed iudicatum fuit depoſitum factum ſtare debere, quo ad portiones actoribus tantum competentes, confirmando ſententiam M. R. C. de menſe Auguſti. 1599.

SUMMARIUM.

1 *Prohibitum fieri in Eccleſia cenſetur prohibitum in atrio Eccleſiæ.*

2 *Statutum puniens aggredientem aliquem in domo, habet locum in oſtio, vel porticu domus. Contra, num 8.*

Amplia ſi inſultatus eſſet intra clauſuram oſtij, num 4. & 9.

3 *Appellatione domus continetur oſtium domus.*

5 *Cimiterium judicatur ad inſtar Eccleſiæ.*

6 *Statuti verba vere, & proprie intelligenda ſunt, maxime in pœnalibus.*

7 *Oſtium licet ſit de Eccleſia, tamen non eſt in Eccleſia.*

ARGUMENTUM.

Statutum puniens delinquentem in Eccleſia an procedat ſi delictum ſit commiſſum in oſtio Eccleſiæ?

DECISIO XXII.

ILluſtriſſimus, ac Excellentiſſimus Do. Dux Maquedæ olim vigilantiſſimus Prorex in Regno Siciliæ inter alias multas, & notabiles ordinationes factas ſtatuto expreſſo mandavit, quod percurientes aliquem cum armis in Eccleſia, abſq; effuſione ſanguinis ultra pœnas iuris communis puniatur pœna obtruncationis manu, vel deportationis; cum effuſione vero ſanguinis pœna mortis naturalis: fuit dubitatum ſi pœna prædicta irrogari potuiſſet percutiẽti aliquem in oſtio eccleſię, abſq; tamen effuſione ſanguinis, & pro accuſatore allegatus fuit *text. in c ſicut antiquitus, cap ſi quis in atrio, & cap. quiſquis, 17. q. 4. c. nulla, & ibi glo. 12. q. 1. l. cætera, §. hoc Senatusconſultum, ff. de leg. 1.* ubi prohibitum fieri

1 in Eccleſia cenſetur etiam prohibitum fieri in atrio, vel porticu Eccleſiæ, vel circumcirca per quadraginta paſſus. & dixit *Bart. poſt Cin. in l. præſenti, C. de his qui ad Eccleſ. confug. & in l. meminiſſe, ff. de offic. proconſ.* quod quemadmodum quis non poteſt capi in Eccleſia, ita etiam, nec in oſtio ipſius; &

2 quod ſi ſtatutum puniat aliquem aggredientem in domo ſua, ſi aſſalierit illum in oſtio, vel ante oſtium, vel in porticu, eadem pœna erit puniendus. ſequitur *Specul. in tit. de iniur. §. 1. verſ.* pone in ſtatuto. *Bal. in l. ſi ita, §. idem ait, ff. naut. cap. & ſtabu & in rubr. ff. ſolut. matrim. Iaſ. in d. l. cætera, §. hoc Senatusconſultum nu 8. & 11. ff. de leg. 1. Anchar. conſ 160. ſub num. 4. Alber. in d l. præſenti, & in 2. par. ſtatutorum, q. 208 ubi ait ita communiter teneri, & ſervari, & de communi teſtatur Aug. ad Ang. de maleſ. in verb. fecit inſultum, poſt num. 3. Clar. in §. fin. quæſt. 82 ſtatuto 10. incip ſtatutum puniens,*

3 *& ibi Baiar d. num. 111.* & ratio eſt, quia appellatione domus continetur oſtium, & alia omnia, quæ ſunt ædibus affixa, *l. ſi aquaductum, ff. de contrah. empt*

maxime

4 maxime quando inſultatus eſt intra clauſuram oſtii, ſecundum *Bart. in l.1. §.hoc interdictum, ff. de cloac. & Iaſ. in d. §. hoc Senatusconſultum, nu.11.* quos omnes Doct. ſequuntur, ut dixit *Bero. in conſ. 177. ſub num. 20. vol. 3.* Et prædicta tanto fortius confirmari videbantur in caſu de quo agebatur, quia inſultans erat in cimiterio ipſius Eccleſiæ, & cimiterium judicatur ad inſtar Eccle-
5 ſiæ, quia eſt locus Sacer. ad text. *in cap. decet. §. ad hoc, de immuni. eccleſ. lib. 6.* & ita committitur ſacrilegium in Eccleſia, quemadmodum in cimiterio, *cap. quiſquis, 17. q. 4.* & interdicta eccleſia, interdictum eſt etiam cimiteriũ, *cap ſi Civitas. de ſent. excomm. lib. 6. Abb. c. cum Eccleſia. de immuni. Eccleſ.* & polluta Eccleſia dicitur pollutum cimiteriũ, quia cimiterium eſt de Eccleſia, *cap. 1. de conſecrat. Eccleſ. vel alta. Vinc. de Franc.* qui multa ad hoc deduxit *deciſ. 402. nu. 3. & faciunt notata per Farinac. in tit. de carcer. & carcera. quæſt. 28. n. 61. Remig. de immunit. Eccleſ. amplia. 8. in tractat. nov. vol. 13 par. 1 fol. 92.*

Contrarium tamen fuit me referente Excellentiſſimo Proregi judicatum, quod in caſu prædicto non erat locus pœnæ à ſtatuto impoſitæ,
6 ſed alia extraordinaria, quia verba ſtatuti vere, & proprie ſunt intelligenda, cum ſit pœnale, & odioſum, *cap. odia. cap. in pœnis, de re iudic. in 6. l. cum quidam, ff. de liber. & poſthum. cum ſimilibus.*

Et ille, qui in oſtio Eccleſiæ inſultavit in materia pœnali, & odioſa, non dicitur in Eccleſia inſultaſſe, quoniam licet oſtium ſit de Eccleſia,
7 non tamen eſt in Eccleſia, *ad text. in l. 1. §. in publico flumine, ff. de flumin.* & quod
8 ſtatutum puniens inſultatem in domo non compræhendat illum, qui inſultavit aliquem in oſtio domus, dixit *Bartol. in dicto §. hoc interdictum. & poſt multos ibi Alex. in addi. & in dicta l. 1. §. in publico idem Alex. & communiter alij Doct. poſt Bar. in d. l. cætera. §. hoc Senatus, ff. de legat. 1. Bal. in l. Gallus, §. ille caſus, in ult. col. ff. de liber. & poſthum. & in l. data opera, 8 col. verſ. quintum prædicamentum, C. qui accuſa. non poſſ. Alexan. in l. pleriſque, poſt eum rem Bart. ff. de in ius vocan. & ibi Iaſ.* & facit: nam ille qui eſt in oſtio Eccleſiæ non eſt in Eccleſia, nec extra Eccleſiam, ſed partim extra, & partim intus, ut dixit *gloſ. ſing. in cap. cum Sanctam, in ver. vir ergo. de pœnitent. diſt. 2* & in odioſis, & pœnalibus caſus mixtus non continetur ſub ſimplicibus. *Bart. & alij in l. 2. ff. de verbor. obligat. Bero. conſ. 177. num. 22.* & maxime ſi ſta-
9 tutum utatur illa dictione (in) quæ denotat intra, & compræhendit locum interiorem, & non exteriorem domus, vel Eccleſiæ, ſecundum *Bart. in d. l. Gallus, §. ille caſus, ff. de lib. & poſthum. per tex. in d. §. in pub. flumine. Salic. in l. ſi quis in hoc genus, C. de Epiſcop. & cler. Bero. in d. conſ. 177. vol. 3.* per totum, qui latiſſime hanc firmat concluſionem; & in materia Sacrilegii dixit *Vinc. de Fran. in d. deciſ. 402.*

Nec obſtabant deciſiones in contrarium allegatæ, quia procederent

ſecundum

Digitized by Google

ſecundum dictum Bart. quando delictum fuiſſet commiſſum intra clauſuram Eccleſię, ut dixit *Vincen. dę Fran. in prædicta deciſ. & licet Alber.* dicat opinionem cõtrariam eſſe communem, tamen ſubdit, quod de ſtricto Juris rigore ſtatutum non poſſet extendi ad Oſtium, & quod hæc opinio eſt verior; Item Doct. qui loquuntur de immunitate Eccleſiæ, ut fuit *Bart. & alij in d. l. præſenti, procedunt in favorabilibus, ſecus in pœnalibus, ſecundum Bero. & Franc. in locis prædictis,* qui omnibus objectis ſubtiliſſime reſpondent; & eodem modo ceſſabant ea, quæ dicta fuerunt de cimiterio, quia à pari procedunt cum Oſtio, & porticu Eccleſiæ, ut dixit *Remig. in loco ſupra allegato,* & propterea inquiſitus fuit condemnatus ad remigandum per annos tres, quæ ſententia fuit confirmata per M.R.C. cauſarum criminalium, & ita exequutum de menſe Januarii. 1599.

SUMMARIUM.

1 *Contrarium Imperium competit ſemel tantum. Contra ex magis communi, num. 5.*
Et intellige bis ultra primam ſententiam, num. 8.
2 *Iudex ſemel tantum poteſt interpretari ſuam ſententiam.*
3 *Interloquutoria geminata non poteſt ab eodem Iudice revocari.*
4 *Interloquutoria geminata, quoad Iudicem tranſit in rem judicatam.*
6 *Appellatio bis competit à ſententia diffinitiva.*
7 *Iudex appellationis ſuccedit in locum Iudicis principalis.*

ARGUMENTUM.

Contrarium Imperium, an competat bis pro utraq; parte.

DECISIO XXIII.

ARTICULUS iſte pluries fuit in Conſiſtorio diſputatus, cum Doct. *in l. quod juſſit, ubi eſt propria materia, ff. de re judicata.* diverſimode de eo loquuti fuerint, *Rainald. enim Petr. de Bux. Fulgoſ. & Iaſ.* voluerunt non competere, niſi ſemel ultra primam vi-
1 cem, quia etiam in caſibus permiſſis variatio nunquam cenſetur conceſſa, niſi ſemel, *l. ſi quis jusjurandum, C. de reb. credi. Bald. in authent. habit. 9. col. in 3. quæſt. in fin. C. ne fil. pro patr.* & facit, quia
2 Judex nõ poteſt niſi ſemel ſuam ſententiam interpretari. *Bald. in l. 2. C. de ſen. ex bre. recit. Imol. in l. ab executore, in princ. ff. de appell. Angel. & Cuman. in d. l. quod juſſit*, ergo multo minus poterat eam in totum revocare. *Surd. conſ. 288. num. 5.* & idem voluit *Rip. ibid. num. 38. verſ. contrarium tamen. & in num. 26.* ubi ait, quod ſi interloquutoria, ſit ab eo-
3 dem Judice geminata, non poteſt amplius revocari, & alleg. *Panor. in capit. cum ceſſante. de appellat. & Iaſ. in d. l. quod juſſit, num. 46. qui ita intellexit, gloſ. in clemen. ſi. in verb. ſuper eo. de appell. idem Iaſ. in l. etſi poſt tres. ff. ſi quis cautio. Fel. in cap. ſi cautio. colum 9. de fid. inſt. Rubr. Alex. conſ. 147. num. 18. Menoch. conſ. 785. num. 6. libr. 8. Rot. Lucen. ſub Camil. Lepid. & aliis*
4 *dec. 134* in tantum, quod interloquutoria geminata, etiam quoad Judicem tráſit in rem judicatam. *Contard.*

Digitized by Google

in l. diffamari, n.138. poſt Hippo. & Cappell. Tholoſ. C. de ingen. & manumiſ.

In contrarium tamen eſt magis
5 communis opinio, quod tale remedium competebat bis, ut dixit *Bart.*
6 *poſt Din. in d. l. quod iuſſit. num. 17.* ſicuti bis poteſt à diffinitiva appellari, *l.1. C. ne lic. tert. provo. l. fideicommiſſa, §. ſi quis decem, ff. de leg. 3. l.1. §. ſi cui, ff. ut leg. nom. cave.* quam dicit eſſe æquam, & poſt eum communem eſſe teſtatur *Rip. in loco præallegato ſub nu.38.* & magis communem *Iaſ ibid. num.46. Doct. omnes Canoni. & præcipue Præpoſ. num.58. verſ.10. eſt q. in d. cap. cum ceſſante, de appell. Butr. in cap. fraternitatis, de frig. & malefic. per glo. in verb. fornicatio. Salic. in l. poſt ſententiam, C. de ſent. & interloqu. omni. Iudi. Rebuff. in d. l. quod iuſſit, num. 47. & ibid.*
7 *Alexand. nu.25.* quam confirmat, quia Judex appellationis dicitur ſuccedere in locum judicis principalis, *l. cum apud Sempronium. in fin. ff. Iudic. ſolut. gloſ. in cap. fin. in verb. ultra decennium, de appellat. lib.6.* ergo ſicut Judex aditus per appellationem non poteſt ultra bis mediante appellatione revocare ſententiam, ita non debet hoc poſſe Judex cauſæ principalis, *idem Alex. in l. quidquid adſtringendæ, num.9. ff. de verbor. oblig. ubi ait, quod cum Bar. tranſeunt communiter Doct. ibi. Surd. conſ.167. num.12. & conſ.288. num.15. Rimin. Iun. conſ.654. n.5. Bimi. conſ.70. nu.21.* ubi teſtatur de magis communi, *& conſ.38. num.32.* quam
8 concluſionem intellige bis ultra primam ſententiam, ut notanter declaravit *Bero. in conſ.19. num.19. volum.3.* ubi tunc dicit ipſe habere locum dicta per Doct. præallegatos, quando interloquutoria fuit bis confirmata, vel revocata, & ſecundum hanc opinionem fuit judicatum in cauſa Univerſitatis Sancti Perii cum Barone eiuſdem terræ, & pro Hieronyma de Gerardis contra Philippum de Oria, & in pluribus aliis cauſis.

SUMMARIUM.

1 *Exceptio peremptoria non admittitur in exequutione ſententiæ.*
Amplia ſi exceptio fuerit oppoſita, & diſcuſſa, & à Iudice reiecta, num. 2. Intellige num.7.
3 *Exceptio inventarij opponi poteſt in exequutione ſententiæ. Amplia num. 6.*
4 *Exceptio inventarij non impugnat ſententiam, ſed modificat.*
Limita, num.5.

ARGUMENTUM.

Exceptio inventarij, an poſſit opponi in exequutione ſententiæ.

DECISIO XXIV.

Illuſtriſſ. D. Duciſſa Biſbonæ fuit condemnata uti hæres quondam D. Joannis de Luna olim Ducis ſuper bonis allodialibus, vel eorum pretio ad ſolvendum legatum relictum Annibali de Mauro, & ideo facta ſibi injunctione ad exhibendum bona in inventario contenta, ſe oppoſuit, quod dicta bona allodialia ad eam devoluta non ſufficiebant, & hæreditas ipſa erat exhauſta, ſtantibus ſolutionibus factis pro reſtitutione dotium, & dotarii, & aliis creditoribus,

& ſub-

Digitized by Google

& ſubjugatariis cenſuum ejus vita durante maturatorum, & pro expenſis funeralibus; & obtinuit in M. R. C. quod oppoſitiones ſtarent. devoluta cauſa ad Conſiſtorium via reviſionis dicebatur, quod exceptio op-
1 poſita erat peremptoria, quæ aliter admitti non poterat in exequutione ſententiæ, *ad text. in l. peremptorias. C. ſentent. reſcin. non poſſe. Marant. in ſuo ſpec. par. 6. memb. 9. num. 11. cum ſimil.* & maxime, quod ante ſententiam, & in proceſſu ſtante præſentatione inventarii fuerat huiuſmodi exceptio oppoſita,
2 & diſcuſſa, ut dixit *gloſſ. in l. Neſennius, §. ult. ff. de re iud. Bar. Bal. & Imol. in l. ex diverſo, §. ult. ff. ſolut. matrim. Iaſ. in l. 1. ſub num. 19. C. de Iuris, & fact. ignora. Roland. à Vall. de Invent. par. 5. verſ. exceptio inventarij, nu 7. fol. mihi 173. Phanut. de invent. §. 8. num. 2.*

Sed Conſiſtorium confirmavit ſententiam latam per M. R. C. quia licet D. Duciſſa fuerit condemnata ſuper bonis allodialibus dicti quondam D. Joannis Ducis, vel eorũ pretio ad eam pervento; nõ tamen prohiberi poterat, quominus in ipſa executione ſententiæ potuiſſet oppone-
3 re exceptionem inventarii, quod dicta bona allodialia ad eam perventa non ſufficiebant, ut dixit *Bart. in l. cum fideicommiſſum, ſub n. 1. ff. de confeſſ.* quam opinionem ſequuntur *Bald. & Salic. in d. l. ex diverſo, §. ſi in iudicio, ff. ſolut. matrim. Anchar. conſ. 6. colum. penult. & final. Paul. de Caſtr. in d. l. cum fideicommiſſum, ſub num. 1. verſ. ult. videtur, quod etiam ſecundo caſu, & in l. 1. C. de iur. & fact. ignoran. col. 2. verſ. ex his dicunt, & in conſ. 166. ſub nu. 3. vol. 2. Alex. in addit. ad Bald. in l. 1. col. 2. verſ. tertium exemplum, C. eod. tit. de Iur. & fact. ignor. quos refert, & ſequitur Soc. Iun. conſ 45. nu. 15. vol. 1. Roland à Vall. in d. tract. de invent. in 5. par. verſ. exceptio. inventarij, fol. mihi 171.* à tergo, qui poſt alios, quos refert, teſtatur communem opinionem. *Monticul. in ſimili tract. de invent. cap. 11. num. 10. Buſſat. qui etiam communem dixit conſil. 305. num. 7. volum. 3.* quos refert, & ſequitur *Fab. Turret. conſ. 75. num. 1. vol. 1.* & reddunt rationem, quia huiuſmodi exceptio
4 non impugnat ipſam ſententiam, nec illi contradicit, ſed illam modificat, & Doct. qui contrarium opinionem
5 tenent, procedunt, quando hæres fuiſſet ad inſtantiam creditoris condemnatus in ſolidum, quia tunc in exequutione ſententiæ non poſſet excipere bona non ſufficere, ſecus autem quando ad inſtantiam legatarii, ſeu fideicommiſſarii condemnatus fuiſſet prout erat caſus de quo agebatur: nam tunc exceptio prædicta in exequutione ſententiæ admittitur, ut ita diſtinguendo dixerunt *Corn. in d. l. fin. §. donec, ſub num. 2. uſq; ad fin. quem refert, & ſequitur Roland. in ſuprad. loc. nu. 5. in fin.* ubi ſubdit hoc eſſe menti tenendum, & dicit, quod *Paul. de Caſtr. ad hec allegat text. in d. l. cum fideicommiſſum, & Bald. in l. ab exequutione, colum. fin. verſ. ſed dubitatur, C. quor. appel. non recipi.* ubi ait, quod iſta ſententia ſuccedit loco obligationis primævæ, & origi-

Digitized by Google

nalis cauſa inſpicitur; & prædicta concluſio, ut poſſit in exequutione ſententiæ opponi, bona non ſufficere, procedit, nam ſi teſtator in eius
6 patrimonio reliquerat tãtum, quantum legaverat, verum deducto ære alieno fingebatur non eſſe, quam ſibi in bonis teſtatoris non erat tantum quantum legaverat, quia forte reliquit centum, & legavit ducenta, ut dixit *Paul. de Caſtr. in d. l. cum fideicomm. num 1. in fin.*

Nec obſtabat præſentatio inven-
7 tarii facta in proceſſu ante ſententiam: nam requirebatur, quod ſuper ea fuiſſet diſcuſſum, & judex illam expreſſe reprobaſſet, ut dixit *Bal. in l. receptitia, num. 3. C. de conſtitut. pecun. Placent. conſ. 36. num. 9. latiſſime Bolognett. in l. qui Romæ, §. duo fratres, nu. 82. & ſequent. ff. de verb. oblig. & ibi Rip. num. 27. per text. in l. quod ſi in diem, §. ſi rationem, ff. de compen. ubi gloſſ. in verſ. compenſationem, & tex. in l. ſi autem. §. ſi quocunq; modo. ubi gloſſ. in verb. reprobare, ff. de negot. geſt. Turret. in d. conſ. 75. num. 7. cum ſeq.* ubi latiſſime huic objecto pluribus rationibus reſpondet; accedebat prædictis, quod in caſu iſto agebatur de maxima æquitate: nam prætendebatur, quod ex præſentatione inventarii debuiſſet condemnari D. Duciſſa ſuper bonis propriis, cum ex publicis inſtrumẽtis apparuerit hæreditatem exhauſtam, & totam fuiſſe converſam in ſolutione onerum hæreditariorum, in tantum, quod ille juris rigor non debebat aliter attendi, ut in his propriis terminis animadvertit *Burſat. in d. conſ. 305. num. 7. lib. 3.*

SUMMARIUM.

1 *Pinguevalens debitum in diſtractione, quæ fit vigore inſtrumentorum, non procedit ſi exequutio fiat vigore ſententiæ. Contra num. 2. & 8.*
3 *Inſtrumentorum appellatione venit ſententia.*
Item venit ſcriptura privata, num. 4:
5 *Ritus 114. de pinguevalenti, declaratur.*
6 *Sententia infra annum habet exequutionem paratam per Ritum 132.*
7 *Statutum unum declaratur per aliud.*

ARGUMENTUM.

Pinguevalens, an competat ſi diſtractio fiat vigore ſententiæ?

DECISIO XXV.

IN Regno per Ritum 112. & 114. diſpoſitum eſt, quod ubi agitur vigore publicorum inſtrumentorum ibi enumeratorum, & in ſubhaſtatione rerum debitoris non invenitur pretium condecens, quod adjudicentur creditori ad pinguevalens, & ideo in caſu de quo agebatur, ex quo diſtractio fiebat vigore ſententiæ, quæ non reperiebatur alibi inter eos enume-
1 rata, dictum fuit non poſſe locum habere Ritum prædictum, prout ita ſervatum fuiſſe in M. R. C. teſtatur *Ioan. Aloy. de Septimo in apoſtil. ibid.*

Sed contrarium judicavit Conſi-
2 ſtorium pro Ioſeph de Modica, contra D. Pernam Bonanno quia appel-
3 latione inſtrumentorum ipſa ſentẽtia comprehenditur, ut dixit *Bar. in l.*

in

in fraudem,§.neq; ff.de jure fiſ.Doct. in rub. C.de eden & in cap. inter dilectos, de fid. inſtr. in tantum, quod dum militat
4 eadem ratio, appellatione inſtrumēti venit ſcriptura privata ſecundum communem opinionem,de qua teſtatur *Cravet. de antiq.temp.par.1 n.245.*
5 *Mandoſ.ad Rvman.conſ.27.* Ratio etenim, qua movetur Ritus ad concedendum pinguevalēs eſt duplex; prima,quia in caſibus ibi per Ritum enumeratis, datur execuдio, q; patet dum dicitur in eo tex.c.114.*(& in caſu ubi ex pacto eſt dictum in contractu,quod fiat executio brevi manu)* quo fit, quod ubi agitur via exequutiva in caſibus per Ritum enumeratis, tunc ex eiuſdem Ritus diſpoſitione cōpetit pinguevalens:igitur ubicunque vigore ſententiæ agitur in tempore, quo ſententia habet executionem, tunc in ea locum habebit Ritus diſpoſitio,ut dicitur pinguevalens, quia militat eadem ratio,*l.4.§.toties, ubi Bar. & Doct ff. de dam. infect.* & ubi militat eadem ratio, non dicitur interpretatio extenſiva, ſed comprehenſiva; quia quicquid ex mente, & ratione colligitur, dicitur expreſſum in ſtatuto, ad *text. in l. ita nobis,C. de adult.* quod ampliatur procedere etiam ſi ſtatutum taxative loqueretur, & per enumerationem rerum: nam ex quo militat eadem ratio, extenditur ultra res,ſive caſus enumeratos, ita *Prapoſ. in c.1.§.2.in prin.de alien.feud. & poſt alios Rim. iu. conſ.4* In caſu iſto licet Ritus enumeret inſtrumenta, quibus dat executionem paratam,& conſequenter pinguevalēs, quoties vigore ipſorum agitur via executiva, & ſic non appareat inter eos enumerata ſententia, tamen idem Ritus dat execu-
6 tionem paratam ſententiæ infra annum, ut apparet in cap.132. idcirco
7 cum una pars ſtatuti per aliam declaretur,intelligitur comprehenſa ipſa ſententia in dicto Ritu 114. *ad text. & ibi Aug. in l.non eſt novum, ff. de leg. Pariſ. conſ.110.num.34.lib.3.* Secunda fuit ratio, qua per Ritum fuit introductum pinguevalens in caſibus ſupradictis, quia creditor,qui debet recipere ſolutionem in pecunia,gravatur accipiendo rem, contra *text. in l.2.§.1.ſi cert. pet.* tunc relevatur accipiendo cum pinguevalenti, hanc rationem adduxit *gloſ. in verb. decima,in auth.hoc ius porrectum,C.de ſacroſanct.Eccleſ. & ita poſt Ioan. Aloyſ. de Septimo ſuper d.cap.Ritus 112.alias ſuo ordine 17 tradit Cumi. nu. 172.* & cum iſthæc ratio ita militet in debito dependente ex contractu,ſicuti ex ſententia,itaq; idem jus militare debet.*Pariſ.d.conſ.110.nu.25.* E. hanc
8 opinionem tenent Siccuraſa in dicto Ritu,ubi id ampliat etiam procedere in jurejurando, & confeſſione. *Provinz. in addit.ad Bertach. in verb.ſententia. D. Octavius Corſet. in allegatione Comitiſſa Caſtri,num.5.vol 7.*

Et in praxi ſervatur,& plures fuit judicatum per M.R.C. & Conſiſtorium,preſertim pro D.Joanne Agliata contra Antoninum Lombardo; item pro Monreale contra illos de

Digitized by Google

Landolinæ; rurſus pro fiſco contra hæredes de Agliata, & pro Comite Montis Mellis contra Marchionem Julianæ; & pro Marchione Gruttulæ contra Principem Caſtrivetrani, & in pluribus aliis cauſis; & minime mutanda ſunt, quæ certam ſemper habuerunt interpretationem, *l.minime,& l.ſi de interpretatione,C.de leg.*

Nec obſtabat; quod Aloyſius de Septimo referat contrarium fuiſſe ſervatum in M. R. C. nam hoc forte erat antiquis illis temporibus, ſecus hodie ex prædictis, & ultimus ſtylus attendi debet, *Burſat. conſ.360. num.63. in fin.Sim.de Prat.conſ.43.num.12.& dixi ſupra in deciſ.1.in fine.*

SUMMARIUM.

1 *Hypotheca non retrotrahitur in praiudicium alterius.*
2 *Creditor primus non prafertur ſecundo creditori reſpectu pignoris de novo acquiſiti.*
3 *Hypotheca acquiſita à primo creditore poſt ſecundum,non prafertur ſecundo.*
4 *Creditor qui prafertur in hypotheca,prafertur etiam in acceſſorio.*
Intellige num 6.
5 *Text.in l.creditor,§ ſi primus, ff.qui potio. in pigno.habe.declaratur,& num.7.*

ARGUMENTUM.

Creditor anterior an poſſit ſibi adiudicare bona debitoris cum pacto ad diſcurſum in praiudicium alterius creditoris habentis idem pactum anterius, licet pro credito poſteriori?

DECISIO XXVI.

ELiſabetta Percolla ceſſionaria Hieronymi Staiti pro credito 1 privilegiato ex cauſa legitimæ,petiit in M. R. C. præferri Iſabellæ, & Paulutiæ Staiti in diſtractione bonorum Jacobi Staiti, & obtinuit ſententiam in ſui favorem; ſed quia in diſtractione ipſa prætendebatur per D.Eliſabettam bona ipſa ſibi adjudicari cum pacto ad diſcurſum, fuit ad inſtãtiam dictorum de Staiti miſſum ad effectum, quod procederetur præcedente æſtimatione, ex quo pactum prædictũ habuerat in inſtrumento tranſactionis ſatis poſt eorum contractũ, & obligationem,pro cauſa mag^s anteriori,& privilegiata, & hypotheca ipſa anterior erat tacita à lege inducta ob legatum factum per illum quondam Jacobum Staiti ſeniorem; & ſic impediebatur uti pacto prædicto ad diſcurſum in eorum præjudicium,nec in ipſorum damnum, qui medio tempore contraxerunt, poterat retrotrahi, juxta *text. in l.mater,§. eandem,ff.de except.rei judi. Fan.de pignor. part.1. memb.1. num.20 21.& 22.& l.qui balneum,ff.qui pot.in pign.habean. Ioan. Franc.de Pont.conſ.36.num.38. Vin.de Anna allegat.145.num.3.* Item faciebat *gl. in l.3.ff qui pot.in pign.hab.* ubi habetur, 2 quod ſi primus creditor mutuavit pecuniam acceptis pignoribus, & ſecundus creditor mutuavit pecuniam acceptis eiſdem pignoribus, ſi primus exinde renovat primam hypothecam cum eiſdem pignoribus,aliis novis additis, primus creditor non poteſt præferri reſpectu novorum additorum, ſequitur *Fan.de pigno.in 3. memb.*

Digitized by Google

memb. 6. part. num. 7. & conſequenter cum dicta de Percolla primo loco habeat hypothecam, & poſt ſecundum creditorem receperit pactum illud ad diſcurſum, quod eſt additum de novo, non poterat uti pacto illo in præjudicium actorum, cum dicta de Percolla poſterior ſit in illo pacto noviter addito.

Poſtremo fuit allegatus *text. in l. creditor, §. ſi primus, ff. qui pot. in pignor.*
3 *hab.* ubi ſi primus, qui ſine hypotheca credidit poſt ſecundum, qui utrunq; fecit, ipſe hypothecam accepit, poſterior erit in hypotheca; ſequitur *Rip. in l. privilegia, nu. 37. ff. de privil. cred.*

Ex adverſo dicebatur, quod pro deciſione hujus cauſæ aderat doctrina individualis *Ange. in l. ſi prior. §. fin. ff. qui pot. in pig. habean.* ubi hæc formalia
4 verba dicit, *Nota bene, quod qui præfertur in hypotheca, præfertur in omni pacto, quod eſt acceſſorium ipſi hypothecæ* & cum pactũ ad diſcurſum ſit acceſſorium, & ſequela hypothecæ, merito tanquã quid connexum debebat ſequi naturam ipſius hypothecę, & conſequenter cum Do. Eliſabetta Percolla habuerit prælationem in hypotheca, ita & in pacto ad diſcurſum.

Nec obſtare videbatur text. in di-
5 cto §. ſi primus; ibi enim Titius erat creditor Caii in centum actione perſonali tantum, poſtmodum alius fuit factus creditor eiuſdem Caii non ſolum in actione perſonali, verum etiam in actione hypothecaria; deinde Titius qui primo loco erat creditor in actione perſonali, obtinuit hypothecam in bonis Caii; quærit ibi Juriſconſultus, quis iſtorum præferendus, & decernit illum eſſe præferendum, qui utrunque obtinuit, ſcilicet hypothecam, & actionem perſonalem, & non immerito: quia prior fuit hypotheca, & non cõſideratur, quod ille Titius fuerit creditor anterior in actione perſonali, in tantum quod ex diſpoſitione dicti text. non videbatur colligi poſſe, quod creditor anterior cum hypotheca non poſſit obtinere pactum ad diſcurſum in bonis ſui debitoris in præiudicium creditorum poſteriorum; tanto magis, quod & ſi iſta de Percolla cum pacto prædicto ſibi bona omnia adiudicaret, tamen lex in hoc eis attribuit remedium iuris offerendi, quod competit poſterioribus creditoribus, & ſic videbatur ceſſare præiudicium, quod ex adverſo allegatum fuerat.

Conſiſtorium iudicavit procedendum eſſe præcedente æſtimatione confirmando ſententiam M.R.C. die 23. Auguſti 1603. ſecundum quam opinionem fuerat alias iudicatum in eadem M.R.C. die v. Decemb. 1601. contra Donnam Hieronymam de Vincentio ad inſtantiam iſtorum de Staiti. Nec obſtabat doctrina *Ang. in l. ſi prior*, quod creditor etiam reſpectu acceſſorii præfertur: nam proce-
6 debat, quando ſimul & eodem tempore tale acceſſorium eſt appoſitum, ſed non quando ex poſt facto, & poſt ſecundum creditorem tale acceſſo-

rium

rium de novo apponeretur. Non enim poſſet retrotrahi in præjudicium ſecundi creditoris, qui medio tempore acquiſivit pactum prædictum: ſecundo, & melius reſpondebatur, quod Angel. loquitur, quando primus qui habet hypothecam præfertur ſecundo etiam habenti hypothecam, & pactum, adeo quod ſecundus creditor nõ poſſit uti pacto contra primum; Minus obſtabat dicere, quod text. *in d.l.creditor, §.ſi primus*, loquebatur in actione perſonali, &
7 quod creditor poſterior in hypotheca præfertur priori habenti perſonalem; quia text. ille non allegatur de actione perſonali ad hypothecariam, ſed adducebatur ad hoc, quod ille creditor anterior, qui habebat pactum poſt ſecundum creditorem, non poterat præferri ſecundo, qui ante primum habuit.

SUMMARIUM.

1 *Iudex ſi judicat cum alio incompetenti reddit ſententiam nullam.*
Amplia num.3.
Contra num.13.
2 *Habilis aſſociando ſibi inhabilem in juriſdictionalibus, operatur nullitatem.*
4 *Sententia lata à pluribus delegatis cum alio incompetenti, eſt nulla.*
Amplia num.5.
Ratio num.6.
7 *Sententia lata à pluribus ordinariis cum alio competenti eſt valida, & num.10. & 11.*
Amplia num.12.
8 *Text. in l.1 ff. quod falſ tuto. ampliatur in contentioſa jurisdictione.*
9 *Iudices ordinarij habent juriſdictionem in ſolidum.*
14 *Text. in cap. cum ſuper, de off. deleg. declaratur.*

ARGUMENTUM.

Sententia lata à pluribus Judicibus, quorum alter erat inhabilis, & non competens, an ſit nulla.

DECISIO XXVII.

FUit in M.R.C. lata interloquutoria ad favorem Reverendi Patris Rectoris Collegii civitatis Minei contra Baronem Alagonæ, in qua cauſa ſtante ſuſpitione unius ex Judicibus M. R. C. ſedis Civilis, intervenerat, alter cauſarum Criminalium ſub prætextu, quod per Excellentiſſimum Proregem fuerit in ejus locum ſubrogatus, quod quidem ex lectura commiſſionis non apparebat in prædicta cauſa, ſed in alia ſimiliter executiva vertente inter eaſdem partes: quibus ſtantibus dicebatur ex parte Baronis interloquutoriam prædictã eſſe nullam, *ad text. in cap. cum ſuper. de off. deleg.* ubi habetur, quod ſi fuerint dari judices cum clauſula, quod unus poſſit judicare eo caſu, quo alter fuerit impeditus, licet venerit caſus impedimenti, & ſic quod alius Judex ſolus poterat judicare, tamen ſi judi-
1 cat cum alio incompetenti, nulla eſt ſententia; quia quod potuit, noluit. Item quia voluntas, & poteſtas ſibi adverſantur, ac etiam quod ita procedendo videbatur tacite confiteri, quod ſolus procedere non poterat,
2 unde *Abb. in d.cap. num.7.* dixit, quod habilis

Digitized by Google

habilis aſſociando ſibi inhabilem in juriſdictionalibus operatur nullitatem, & ibidem *Henric. Boich.num.7.* aſſerit, quod iniquum eſſet, quod judex, qui ſolus procedere poterat, in præjudicium partis adverſæ, alium admittere poſſet, qui admiſſus ipſum perverteret, ſequitur *Innoc. in d.cap. num.6. in final. verb. verſ. vel ſic. Bald. in d. cap. cum ſuper. Fel. in cap. ex officij, de præſcript. & melius in d.cap. cum ſuper, num.8. verſ. hac & ſimilia, & ibi Dec. nu. 39. Bongiorn. Siculus magnæ authoritatis in alleg.*
3 *14. num.20. vol.4. allodial.* ubi ait, quod ſententia eſſet nulla, etiam ſi prolata eſſet, ut ab ordinario propter adjunctionem perſonarum aliarum non collegarum, *l. Pedius, ff. de arbit. c. quoniam Abb. & ibi Anton. de off. deleg.*

Ex adverſo dicebatur, quod deciſio huius cauſæ pendebat ex diſtinctione tradita per Doct. *poſt gloſ. in d. cap. cum ſuper. de offic. deleg. & in cap. ad probandum, de re judic.* ubi dicunt, quod aut ſententia eſt lata à pluribus delegatis; aut à pluribus ordinariis; aut ab ordinariis, & delegato, quorum alter in præmiſſis caſibus erat inhabilis. Primo caſu ſententiam nullam eſſe
4 ait *text. in d.cap. ad probandum, quia* delegatorum iuriſdictio connexa eſt, *cap. prudentiam, de offic. deleg. Rimi. jun. conſil. 237. nu.18. Natt. conſ.39. nu.6. Becc. conſ.91. num.5. Bott. conſ.5. num.10.* & iudicandi munus eſt quid indiviſibile. *Anton. Sola ſuper decret. Subaudi. tit. de ſenten. glo.1. num.12. Vant. de nullit. defect. iuriſdict. ordi. nu.183. & eſt tex. in l. Pedius, ff. de arbitris.*
5 quod ampliatur *ex cap. cum ſuper, de off. deleg.* quamvis cum clauſula, quod ſi non ambo delegati fuiſſent, & habilis credens inhabilem eſſe ſuum collegam, errore iuris cum eo in cauſa iudicaſſet, hoc idem confirmat *Abb. ibid. num.10. Butri. poſt Hoſt. num.17. Innoc. num.6. in fin. Felin. num.8. d. verſ. hac & ſimilia, Vant. d. nu.183. verſic. quod intellige, Bart. in l. 1. num.1. ff. quod falſ. tutor. & multa ſimilia congerit Foller. de cenſ. in ver. &*
6 *vides, il 3. num.10.* quia ſuæ iuriſdictionis certus eſſe debet delegatus, an in ſolidum habeat, ita ut iuris errore omnino careat ſecundum allegatos, & hic non eſt caſus de quo agitur, cum cauſa non fiat coram pluribus delegatis. Secundo caſu ſententiam à
7 pluribus ordinariis latam, quorum alter erat inhabilis, validam eſſe, tradunt *in d. cap. cum ſuper, Abb. Felin. Butr. Innoc. & Hoſtien. ad idem Bart. & Vant. in locis præalla. moti præſertim ex l. 1. §. 1. ff.*
8 *quod falſ. tuto. quem text.* etiam in contentioſa iuriſdictione intellexerunt *Abb. Feli. Butr. & cæteri* communiter; &
9 ratio huiuſmodi cõcluſionis eſt, quia ordinarii iudices iuriſdictionem habent in ſolidum, & cum alio nil connexum, iuxta *gloſ. in d. cap. cum ſuper, & in d. cap. ad probandum, in verb. ceſſata.* ideoque ordinarius ſuæ iuriſdictionis bene conſcius inhabilem collegam admittens in iudicando, cum erret tantum in facto, non profert ſententiam nullam, quia ex in ſolidũ, quam habet iuriſdictione deciſiſſe credendum eſt, Abb. & alii communiter in

Digitized by Google

citatis locis. Poteſtas enim iudicis habilis non immutatur per inhabilem iudicem, *Roman.conſil.506.num.13. Alex.conſ.93.vol.7 Foller. in loco citato, nu. 16. Lancellot.Galli.conſ.64.nu.4. & ſequen. Gabri.conſil 39.in 1. Gail. de pac. publi. lib.1. obſerv.6. num.21. Honded. conſ.21. num.45. vol.2. Gomez in cap. ſtatuimus, num.113 de reſcript. tom 5. repet. Hinc dixit Bald. poſt Innoc. in cap. illa quotidiana, n.5. de electio.*
10 *& elect. poteſt.* quod ſi tres dati ſint iudices cum clauſula, quod duo ſufficiant, & duo iudicent cum tertio excommunicato, valeat ſententia propter virtutem clauſulæ, cui inhæſiſſe videntur; Item ut res potius valeat, quam pereat, *iuxta text. in l. quoties, ff. de reb. dub. l. ſed ſi poſſeſſori, §. item ſi iuravero, & ibi Iaſ. ff. de iureiur. l. Inſulam, & ibi Iaſ. ff. de praſcript. verb. idem quoque dixit Abb. in d. cap. cum ſuper, num.10. verſ. ſed ex hac.*
11 quod ſi verus Judex ſcit ſe habere poteſtatem in ſolidum, ſed ad maiorem cautelam cum alio vult procederé, valida eſt ſententia ex perſona ipſius, licet poſtea reperiatur alium fuiſſe incompetentem, & prædicta procedunt etiam ſi eſſemus in dubio, quia ex in ſolidum iuriſdictione fuiſſe latam, præſumendum eſt, *Butr. d. cap. cum ſuper, num.17.* Idem & fortius dicendum erat in tertio caſu, quando
12 ſententia fuiſſet lata ab ordinariis cum delegato inhabili ex prædictis deciſionibus, & præſertim ex *Abb. in d. c. cum ſuper, num.11. in fin.* quia iuriſdictio nõ competit ordinario uti proveniens à delegato, ſed ex ſe illam habet, cui inhæ[illegible] ſemper præſumitur *ex Bal. in d. ca[illegible] lla,* nec poteſt[illegible] ordinaria habilis per inhabilem delegatum immutatur, ſecundum *Rom. d. conſ.506. num.13.* & ideo ex prædictis attenta in ſolidũ iuriſdictione, quam duo Judices M.R.C. cauſarum civilium uti ordinarii habebant, quamvis intervenerit alter nõ competens, Conſiſtorium iudicavit ſententiam validam die 28. Septembris. 1603.

Nec obſtant *Felin. & alij ſupraallegati,* quia procedunt in primo caſu, & ſic in iudicibus delegatis; Item facit, quod communis Doct. concluſio
13 eſt in contrarium *ex Bal. Lancellot. Gall. & aliis,* demum conſtabat in facto Judices prędictos potius in ſolidum uti voluiſſe iuriſdictione, quia in interloquutoria non apparebat appoſita viſio illius Judicis condelegati, prout in ſimilibus fieri ſervatur.

Rurſus non obſtant rationes ex adverſo conſideratæ *in d. cap. cum ſuper,*
14 ex quibus illius cap. diſpoſitionem in ordinariis etiam procedere concluditur; quia potiſſima illius cap. cauſa fuit recuſatio, in qua à Doct. tota vis fit, & pro ea ſummarium, & ad quæſtiones infertur. Secundo noluit ibi ſolus decidere, cum potuiſſet, quia credebat cum eo decidere debere, & erravit in iure. Tertio ibi à condelegato voluit iudicandi poteſtatem habere, putans ex ſe non poſſe, iuxta *glo. in d. cap. ad probandum,* hic M.R.C. in ſolidum habebat poteſtatem, & ex ea iudicare voluit, prout etiam præſumere-

ſumeretur, ut dictum eſt, nec in iure erravit.

Et demum non reſiſtebat dictum *Bongiorn qua tex. in d. l. Padius, & Doct. per eum allegati* loquebantur in iudicibus delegatis.

SUMMARIUM.

1 *Venditor tenetur de evictione ex natura contractus.*
Et ad pretij reſtitutionem ſequuta evictione, num. 2.
Amplia in creditore vendente, nu. 3.
4 *Creditor conſentiens venditioni, & pretium recipiens: an ſequuta evictione teneatur ad eius reſtitutionem.*
Limita, num. 5. 6. 7. 8. 10. 13. 14. & 15.
9 *Creditor vendens ceſſante dolo non tenetur de evictione. Intellige, numero 16.*
11 *Creditor licet non teneatur de evictione, tamen ſequuta evictione tenetur pretium reſtituere, ſi illud receperit.*
12 *Text. in l. quidam, ff. de evictio. declaratur.*

ARGUMENTUM.

Creditor conſentiens alienationi rei ſibi hypothecatæ, recipiendo pretium ab emptore, an ſequuta evictione teneatur reſtituere pretium receptum?

DECISIO XXVIII.

1 VEnditor tenetur de evictione etiam ſi evictio nō ſit promiſſa ex natura ipſius cōtractus, *ad text. in l. non dubitatur, ubi Bal. & cæt. Doct. C. de evictio, Decia. reſp. 18. n. 29. lib. 2.* ubi alios comu-
2 lat, & ad pretii reſtitutionem ſequuta evictione, *Paul. de Caſtr. in l. emptorem, §. qui autem, ff. de act. empt. poſt eum Afflict. in cap. Imperialem, in 13. notab. num. 39. de prohib. feud. alien. per Federic. Surd. conſ. 36. num. 22. lib. 1.* quæ quidem concluſio procedit etiam in creditore venden-
3 te, ut dixit *Alexan. per illum tex. in d. l. emptorem, §. qui autem, ff. de actio. empt. Viu. deciſ. 24. nu. 4. in fin. & deciſ. 152.* ubi refert ita iudicatum. Sed in cauſa V. I. D. Franciſci Canella, & conſor. contra Iacobum Palmerino fuit dubitatum, ſi prædicta procederent in creditore conſentiente venditioni, & pretium recipiente, & videbatur di-
4 cendum, quod non: quia creditor ipſe conſenſit venditioni, ut ſibi præiudicaret in iuribus ſuis illa cedendo, & remittendo, quo caſu nō tenetur, ut dixit *text. in l. 1. C. cred. pign. evic. non debe. & gloſſ. in l. alind vendere, ff. de reg. iur. Natt. conſ. 38. num. 1. 2. & 4. lib. 1. Gabelli. in tract. de evictio. §. 5. in tit. in quib. caſib. evictio. locum non habeat. num. 36. Cravett. conſ. 668. lib. 6. Ceph. conſ. 393.*
5 *num. 15. lib. 3. Gabr. conſ. 72. vol. 1.* Et ideo cenſetur remiſiſſe ius & hypothecam, quam ſuper illo pignore habeat. ad tex. *in l. ſi debitor, §. 1. ff. quib mod. pign. vel hypoth. ſolu. & l. 2. C. de remiſſio. pigno. cum alijs traditis per Fan. de pigno. 3. memb. 6. par. num. 12.* Item faciebat, quia ipſe non erat obligatus de evictione in illo contractu emptionis, niſi tantum facto, & culpa propriis tantum, & tamen evictio fuerat ſequuta ex alia cauſa, quo caſu creditor non tenetur ad pretii reſtitutionem, ut ſingulariter tradit *Bald poſt. gloſſ. in d. l. non dubitatur, verſ. & nota, C. de evictio.*

Digitized by Google

Præterea dicebatur, quod prædi-ſta concluſio non procedit, quando venditor cederet jura ſua in caſu evi-ctionis, quæ haberet contra aliquam perſonam, & bona, prout factum fu-erat in præſenti caſu; quam dictus de Palmerino creditor ceſſerat dictis de Cannella emptorib⁹ omnia jura ſua in largiſſima forma, in tantum, quod & ſi venditor fuiſſet dictus de Pal-merino ipſius loci, prout non erat, u-tiquenon teneretur ad pretii reſtitu-tionem, ut dixit *Bolognett. in l.non ſo-lum,§.morte,num 211.ff.de nov. ope.nuntia. Natt. in conſ.131. num.7. & verſ.8.* hoc ſic ſtante, & poſt alios *Surd. in conſil. 36. num 6.*

Rurſus faciebat, quia iſti de Ca-nella emptores ſibi præcaverunt de evictione contra principales vendi-tores in omni, & quocunq; caſu; un-de creditor conſentiens non tenetur
8 reſtituere pretium, ut in terminis concludit *Surd. in d.conſ.36.num 6.verſ. nam aliunde.*

Poſtremo dictum fuit, quod evi-ctio ſequuta non fuit ex facto, & do-lo proprio ipſius de Palmerino, ſed ex alia cauſa; & tamen ceſſante dolo,
9 etiamſi creditor vendiderit, non ſo-lum non tenetur de evictione, nec ad aliud, *iuxta tit.C.cred.evict. pign.non debe.* verum nec ad pretii reſtitutio-nem, ut dixit *text. in l.emptorem,§.ſen-tentiam,ff.de actio empt. cuius verba ſunt*
10 [Sententiam Juliani veriſſimam eſſe arbitror in pignoribus quoque: nam ſi jure creditoris vendiderit, deinde hæc fuerint evicta, non tenetur, nec ad pretium reſtituendum empti a-ctione creditor. Hoc enim multis conſtitutionibus expreſſum eſt; do-lum autem præſtabit plane venditor, deniq; etiam repromittet de dolo.] id etiam confirmat *gloſſ.1.in acto.§.ſen-tentiam, ibi (ut ratione dolo teneatur; quia alias non tenetur) & ſequent.*

His non obſtantibus Cōſiſtorium contrarium iudicavit confirmando ſententiam Magnæ Regiæ Curiæ: quia licet vera ſit cōcluſio, quod cre-ditor conſentiens venditioni non te-neatur de evictione ſecundum Do-ctores in principio allegatos; tamen
11 non procedit, quando conſentiens recepit pretium, vel partem pretii prout erat in caſu iſto; quia tunc te-netur de evictione, ac etiam reſtitue-re pretium, ut dixit *gloſſa in lege aliud, ff.de reg.iuris. & eſt text.expreſſus in l.qui-dam, cum gloſſ. ff. de evictio. & ibi Bartol. Maineri.in dicta lege aliud,numero 4.idem Cephal. conſil.393. num.15.in 3. Roffred.de libell.in eius quæſt. Sabat.quæſt.54.num.13. in fin. fol. mihi 770.* & in terminis vo-luit *Alexand.in conſil 235.numer.9. volum. 6.& melius Bald. in conſil. 227. numer. 1. volum.5.* qui loquitur, quando vendi-tio eſt facta ad commodum credito-ris: nam talis creditor dicit ipſe ſem-per tenetur defendere emptorem, & concludit generaliter, quod omnis ille, qui conſentit venditioni, & reci-pit pretium, tenetur de evictione, & tamen conſtabat ex lectura contra-ctus venditionis, quod illi de Agnel-lo ven-

Digitized by Google

lo venditores vendiderant locum ipſum iſtis de [illegible]anella cum onere ſolvendi pretium Palmerino creditori præſenti, & recipienti, prout fuit ſolutum *& licet Alexand.& Bald ſupra proxime citati allegent text. in l.quidam, ff. de evict.* qui loquitur in domino conſentiente, & pretium recipiente ex venditione rei ſuæ, & non in creditore,

12 prout eſt iſte de Palmerino; tamen Juriſconſultus in d. l. quidam voluit dominos rei venditæ per alium teneri de evictione; non quia erant domini, ſed tantum quia fuerunt præſentes venditioni, & pretium receperunt: nam in domino ſufficiebat ſolus conſenſus, etiam quod non receperit pretium, vulgatis juribus, in tantum, quod quotieſcunque cum præſentia concurrit etiam receptio pretii, *text. in d. l. quidam*, procedit in quocunq; etiam non domino, & maxime quod *gloſſ. in d. l. aliud, de reg. iur. allegat text. in præd. l. quidam, in non domino*, dummodo tamen, quod receperit pretium, & in propriis terminis ſequuti ſunt *Bald. & Alexand. in præallegatis locis.*

Et ad contraria reſpondebatur, quod licet conſentiens non teneatur de evictione, quia intervenit, ut ſibi præiudicium oriatur in iuribus ſuis; tamen hoc non procedebat, quando conſentiens recipit pretium, ut dixerunt *Ceph. & cæteri ex adverſo relati.*

Item non obſtabat dicere, quod iſte de Palmerino erat obligatus de evictione facto proprio tantum, & evictio ſequuta fuerat ex alia cauſa, quia licet taliter promiſerit, & evictio ſequuta fuerit facto alieno, tenetur tamen ad pretii recepti reſtitu-

13 tionem, juxta *text. expreſſum in l. emptorem, §. fin. ff. de act. empt. de communi teſtatur Ruin. conſ. 94. num. 5. verſ. quarto etiam reſpondebatur, volum. 1. Fab. de Mont. de emptione, & venditione, quæſt. 6. princ. nu. 76.* quod procedit etiam ſi eſſet addita illa clauſula *(& non aliter, nec alio modo)* quoniam non obſtante tali dictione taxativa, & clauſula, tenetur ad reſtitutionem pretii, *Afflict. in cap. Imperialem, in 13. notab. de prohib. feud. alien. per Feder. optime Surd. conſ. 36. num. 22. vol. 1. nec doctrina Bal. in d. l. non dubitatur*, procedit in caſu iſto, in quo venditor ſe obligaverat facto proprio de evictione, quod non erat in caſu ſuo, *iuxta tex. in d. l. emptorem, allegatum per gloſſ. & Bald. in d. l. non dubitatur.*

Ulterius tradita per *Surd. poſt Natt.*

14 *in d. conſ. 36. num. 36.* non militabant in caſu iſto, quia ibi expreſſe pactus eſt venditor nolle teneri pro certa cauſa particulari adnotata per text. *in l. qui libertas, cum ſim. C. de evict.* ſecus tamen erit ſi ſimpliciter, & generaliter promiſerit, prout in caſu iſto: item in caſu Nattæ illa res fuerat tradita viliori pretio, & non iuſto, & ſic videtur ſubieciſſe fortunæ, merito non tenebatur ad pretii reſtitutionem.

Præterea nec urgebat, quod iſti de Canella ſibi præcaverunt de evictione contra principales venditores, & ſic habere aliunde actionem, quo ca-

ſu non tenebatur creditor ad reſtitutionem pretii, ſecundum *Surd. in d. conſ.36. num.6. verſ.* nam aliunde; quia notorie conſtabat illos de Agnello venditores non eſſe ſolvendo, imo omnes fore mortuos, & bona ipſa remanſiſſe penes dictos de Palmerino ex quadam datione in ſolutum præſentata in ipſo proceſſu. Item dicebatur, quod non reperitur prohibitum habere plures obligatos; & demum dicta per Surd. faciebant pro iſtis de Cannella: nam determinat ipſe, quod venditor non obſtante, quod promiſit de evictione facto proprio tantum cum clauſula, & non aliter, nec alio modo; ſi tamen evictio evenerit ex facto alieno tenetur ad
15 pretii reſtitutionem. Non obſtant in contrarium adducta in argumetum ibi num. 6. ubi venditor de conſenſu emptoris liberavit ſuum authorem ab obligatione evictionis.

Poſtremo *ad text. in § ſententiam Iuliani, reſpondebatur,* quod ibi venditor
16 non ſe obligaverat de evictione, prout erat in caſu iſto, in quo obligaverat ſe expreſſe, *& text. iſte procedit à pari cum text. in l.1. C. credit. evict. pign. non deber.* quid etiam quod cōcurrant illa quatuor requiſita *per gloſ. illius text.* nihilominus quotieſcunque venditor expreſſe ſe obligat prout in caſu iſto, tenetur ut promiſit, juxta *text. in l. ſecunda, C. eod. tit.* & cum pro exequutione prædictæ ſententiæ fuiſſet exequutio cauſata in Tribunali Sancti Officij, ſtante quod ille de Palmerino erat de illo foro, me re... ente ſimul cum Doctiſſimo Reg... Conſiliario Lucio Denti, fuit per dictum Tribunal ſecundum prædicta judicatum die 30 Auguſti, xv. Indictionis, 1602. & idem fuit judicatum in Conſiſtorio me abſente die 11 Decemb. 1602. pro Donna Vittoria de Homodeis, contra Hæredes Vincentii Vilzera, licet in cauſa prædicta fuerit per Tribunal aliquantulum dubitatum: nam ille de Vilzera relaxaverat locum ſibi vēditum per illū de Jacobo Don Franciſco de Homodeis cum onere ſolvendi pretium dicto de Jacobo principali venditori, cui fuerat poſtmodum facta ſolutio, & ſe obligaverat de evictione facto proprio, & ſic ceſſabat æquitas dicti, §. qui autem, & conſequenter ejus diſpoſitio, ut dixit *Natt. in d. conſ. 181 num. 8. verſ.* poſtremo conſidera, quia pretium non pervenerat ad ejus manus, ut dictum eſt.

SUMMARIUM.

1 *Poſſeſſor bonæ fidei vigore ſententiæ facit fructus ſuos.*
Amplia num. 2.
Item ſi ſententia reduceretur ad irritum. num 3.
Contra num. 4. & 10.
5 *Titulus redactus ad non titulum facit ceſſare acquiſitionem fructuum.*
Amplia in fructibus percipiendis numer. 6. ratio num. 7.
8 *Donatio ſi revocatur, res donatæ reſtituitur unà cum fructibus.*
9 *Poſſeſſor vigore ſententiæ retractatæ tenetur ad fructus perceptos.*
11 *Titulus revocatus non inducit bonam fidem.*

ARGU-

ARGUMENTUM.

Poſſeſſor rei vig[ore] ſententiæ retractatæ an teneatur reſtit[u]ere rem cum fructibus?

DECISIO XXIX.

Fuit ad inſtantiam Vincentii Xara creditoris, cauſata executio contra Olimpiam Suſinno, & interpoſitum primum decretum ſuper quodam tenimento domorum ipſius debitricis, & tandem præſentatis oppoſitionibꝰ data interloquutoria, quod rejiciantur, fuit proceſſum ad interpoſitionem ſecundi decreti, & capturam poſſeſſionis dicti prædii; & quia ſequuta cauſa oppoſitoria exequutio prædicta fuit retractata, & poſſeſſio dictæ domus pervenerat de novo ad dictam de Suſinno debitricem, quæ per aliquos menſes poſſedit uſquequo ſententia in judicio reviſionis fuit revocata, & reſtituta fuerit poſſeſſio: propterea facta liquidatione de fructibus perceptis per dictam de Suſinno illo medio tempore à die recuperationis domus ob primam ſententiam, per quam fuerat exequutio retractata uſque ad diem quo poſſeſſio domus fuerat reſtituta iſti de Xara, ſtante revocatione ſententiæ ad untias 47. & pro ipſius exequutione cauſata ad inſtantiam actoris, fuit dicta de Suſinno per M.R.C. liberata, commiſſa mihi cauſa via reviſionis ab Excell. Prorege, videbatur recte fuiſſe judicatum, quia d. de Suſinno erat bonæ fidei poſſeditrix vigore ſententiæ latæ per Judicem;
1 quo caſu ſuos fecit fructus, nec teneri ad ejus reſtitutionem, *ad text. in l. 4. §. 1. ff. fini. regun. §. ſi quis à non domino, Inſtitu. de rer. diviſ. l. bonæ fidei emptor, ff. de acquir. rer. domi. Curt. ſen. conſ. 71. Afflict. in deciſ. 188. num. 2. & poſt alios Becc. conſ. 95. ſub num. 13. & Surd. conſ. 115. nu. 1.* ubi ſub-
2 dit hoc procedere etiam quod poſſideret ſine titulo, vel cum titulo invalido, *l. quæſitum, in fin. ff. de acquir. rer. domin. Menoch. de recuper. poſſeſſ. remed. 15. num. 582. poſt alios quos allegat.* quæ concluſio procedit etiam quod ſenten-
3 tia reducatur ad irritum, ſecundum *Becc. d. conſ. 95. num. 24.*

Sed in contrarium allegabatur *text. in l. filio, §. contra tabulas, ff. de inoff. teſtam.* ubi decretum, vel ſententia deducta ad irritum, poſſeſſor qui vigore dicti decreti, vel ſententiæ poſſidebat, tenetur ad reſtitutionem fru-
4 ctuum; titulus enim fuerat redactus ad irritum, & revocatus, ex quo text. quem ſingularem ad hoc dixit *Rom. in conſ. 454. ſub num 27.* infert quod ti-
5 tulus redactus ad non titulum, vel habens ortum à cauſa irrita, non operatur acquiſitionem fructuum, ſequitur *Natt. in conſ. 535. num. 12. Cacher. deciſ. Pedemont. 160. num. 12.* ubi ampliat etiam in fructibus percipiendis, *Surd. deciſ. 25 num. 21. deciſ. 45. num. 11. & deciſ. 163 num. 16. & in conſ. 115. quaſi per totum, & in conſ. 268. ſub nu. 29. 30. & 31.* ubi dicit, quod non obſtat ſententia; quia illa impedimentum non præſtat, cum de jure non ſortiatur effectum, *cap. cum præſtat, de reg. jur. Surd. conſ. 372. num. 21.*

Digitized by Google

num.21.lib.3. Fab.Turret. conſ.13. num.24. & conſ.23 num.11.vol.3. Riminal.Iun.conſ.
8 *333.n.21. & n.31.* dicens, quod quando donatio cauſa mortis revocatur, reducitur ad non cauſam, & res reſtituitur una cum fructibus perceptis à tempore donationis, *gloſſ.Bar. & Doct. in l.ſi mortis cauſa, ff. de donat. cauſ mort. Bald.conſil.294.incip.donatio cauſa mortis, vol. 3. Aret. in §.1.col.pen. inſtit. de actio. Moder.Pariſienſ.in conſuetud. §.22. nu.22. idem Rimin. in §.1.inſtitu.de donat.nu.601.* & in terminis de quibus agebatur, quando ſententia in judicio reviſionis fuit revocata, quod poſſeſſor vigore ſententiæ revocatæ tenetur ad
9 fructus, voluit *Afflict. in deciſ.188. & melius Capic.deciſ.202. nu.12.* & ſecundum prædicta ego judicavi de menſe Novemb. 1602.

Et ad contraria dicebatur, quod proxima concluſio erat communiter
10 recepta, pro qua ultra tot Doct. aderat text. expreſſus, quidquid in contrarium dixerit *Becc. in d.conſil.95.ſub num. 24. dicens opinionem Rom. non eſſe veram.* Nec obſtabat bona fides allegata, quia hoc dicunt prædicti Doct. & præcipue *Rom & poſt eum Surd. in d.*
11 *deciſ.25.ſub num.21.* quod ille titulus revocatus non inducit bonam fidem, quoad fructuum acquiſitionem.

Accedebat maxima æquitas pro actore, quia pro reſiduo debiti in ſumma unciarum 200. in computum quarũ proceſſerat prædicta adjudicatio, non competebat amplius ſuper dictis prædiis via exequutiva, quia per iſtos de Suſinno tranſlata fuerant in tertias perſonas, & pro cauſa magis anteriori, adeo ut de dictis unciis ducentis non poterant recuperari, niſi dictæ ſummæ pro quibus proceſſerat exequutio, nulla ſpe relicta quoad reſiduum, quæ ſententia fuit poſtea confirmata.

SUMMARIUM.

1 *Reſtitutio in integrum petita poſt cœptam exequutionem ſententiæ non ſuſpendit. Diſtingue num.10.*
2 *Conductor poſt adimpletam exequutionem non poterit gaudere beneficio Reg. Pragm. de migrando.*
3 *Exequutio realis, an requiratur ad impediendum beneficium reſtitutionis in integrum, & num.4 5. & 11.*
6 *Exequutio quando dicitur perfecta.*
7 *Exequutio dicitur perfecta ex miſſione in poſſeſſionem, & num.8.*
9 *Decennium infra quod in Regno datur exequutio inſtrumentorum, quando interrumpatur.*

ARGUMENTUM.

Reſtitutio in integrum petita poſt cœptam exequutionem ſententiæ, an ſuſpendat.

DECISIO XXX.

COmmunis, & veriſſima eſt do-
1 ctorum ſententia, quod reſtitutio in integrum petita poſt inceptam exequutionem ſententiæ non operetur effectum ſuſpenſivum, *Doct. omnes in cap. ſuſcitata, de reſtit. in integr. Bald.in l.fin.in 2.col.C.ſi ex falſ.inſtr. Alex. in conſ.62. incip.egregie, num.4.lib.6. quod eſt repetitum in conſ.223. eod.lib. Anton.de Canar.*

Digitized by Google

Canar. in tract. *exequut. inſtru: quaſt.21.*
in princ. Paul. *Caſtr. in auth. quæ ſuppli-*
catio, ſub num 3 verſ. vel d:c melius aut in-
cepit ab exequutione, C. de prec. Imper. offe-
ren. ubi etiam teſtatur ita alias fuiſſe judi-
catum, & tradit Rip. in l. *§. condemna-*
tum, ante num. 31. verſ. aliquando petitur
reſtitutio, ff. de re judic. Socin conſil. 76. ſub
num. 4 circa fin. in lib 3. Benedict. de Barcis
in tractat. de Guarentig. in 3 part. quaſt. 21.
Buteus deciſ. 285. & 456. lib. 2. Cotta deciſ.
161. & 178. in vol. diverſorum, Bello conſil. 18.
nu. 23. Sforz. Odd. de reſtit. in integr. queſt.
43. nu. 49. Maran. de reſtit. in integr. n. 116.
verſ. ſexto limita, Franciſc. de Caldar. in l. ſi
curator habens, num. 23. eod. tit. Vivi. deciſ.
495. num. 2. ubi refert ita deciſum Mynſing.
obſer. 80 num. 5. centur 6 Decian. reſpon 51.
num. 40. lib. 4 Magon. deciſ. 233. lib. 1. Mo-
nald conſ. 40. num 7. Honde conſ. 18. num. 18.
Lancell. de attenta. reſtit. in integr. penden.
par. 2. cap 18. num. 127. verſ. 6. limita, & nu.
132. ubi refert ſecundum hanc con-
cluſionem pluries fuiſſe judicatum,
Milan. deciſ. 11 nu. 42. lib. 2. & alias idem
ego dixi in meis *addit. ad Pet de Gregor.*
de cenſib. q. 6. num. 107. dum ex hoc infe-
rebam, quod poſt factum adimple-
mentum exequutionis non poterat
tertius poſſeſſor uti beneficio novæ
2 Pragmaticæ, quod potuiſſet relaxare
rem ſubjugatam; & ſecundum hanc
opinionem judicavit Conſiſtorium
pro Donna Æmilia Agliata Marchio-
niſſa Giarratanæ contra Don Franci-
ſcum Agliata Baronem Villafrancæ
de menſe Octobris 1602. & in pluri-
bus aliis cauſis.

Prædicta tamen concluſio ſecun-
dum aliquos declaratur, ut non ſuffi-
ciat ſola petitio exequutionis, nec
quod ea cœpta fuerit, ſed requiratur
exequutio realis ad impediendum
beneficiũ reſtitutionis in integrum
poſtea petitum, ut referunt *Lancellot.*
de attenta. reſtit. penden par. 2. cap. 18. n. 117.
Benintend. deciſ. 85. ſub num. 5. qui allegat
Fulgoſ. conſ. 183. Sfor. Odd de reſtitut. in in-
tegr. part. 1. q. 43 artic. 6. num 91. Houded. d.
3 *conſ 18. num. 92. vol. 1.* dum dicunt, quod
ſi exequutio fuerit incepta, ſed non-
dum perfecta, quia capta eſt tenuta
ex primo decreto, tunc dicit ipſe, licet
alii teneant, quod incepta exequutio
retractari non debeat; tamen quan-
do perfecta non eſt, perfici amplius
non poteſt pendente judicio reſtitu-
tionis in integrum, & quidquid poſt-
ea fieret diceretur innovari, & pro-
pterea in cauſa Antoninæ Turricella
quæ fuerat condemnata per Conſi-
ſtorium ad tradendum dotes de pa-
ragio Franciſcæ Cavaleuccio, & eius
vigore fuerat cauſata exequutio, &
interpoſitum primum decretum ſu-
per ejus bonis, dicebatur ex prædicta
declaratione ſuſpendendam eſſe exe-
quutionem; quia non erat perfecta,
ſecundum Doctrinam Sfor. & cæte-
rorum ſupra proxime relatorũ; Sed
Conſiſtorium contrarium judicavit
in cauſa prædicta die 20. Novembris
4 1602. ex communi Docto. concluſio-
ne ſuperius recitata, qui uno ore vo-
luerunt ſufficere cœptam eſſe exe-
quutionem, & maxime in caſu de

Digitized by Google

quo agebatur, ubi non ſolum cœpta, ſed perfecta erat exequutio per adimplementum primi decreti, ut dixit *Bart. in l. is qui reipublicæ, num. 3. ff. ex quib. cauſ. maior.* ubi tractat, quãdo exequutio dicatur incepta, & quando perfecta; & inquit, quod quędam ſunt, quæ habent certam formam, ut domus, quæ conſiſtit ex ſolo, parietibus, & tecto; quædam ſunt, quæ non habent certam formam limitatam, ut murus, ſive fovea, quæ ſive magna, ſive parva ſit, ſemper dicitur fovea, ita murus ſive magnus, ſive parvus ſit, ſemper murus appellatur, & in iſtis dicitur factum eo ipſo, quod aliquid
5 eſt inceptum, *l. rei appellatione, §. operæ, de verbor. ſignif. l. ſtipulatio, §. opus, de novi oper. nuntia.* ita ad propoſitũ exequutio non habet certam formam; quãdoq; enim fit capiendo perſonam, & tradendo in carcerem; quandoq; fit capiendo pecuniam, & ſolutionem, quandoq; uno modo, quandoq; alio,
6 ideo ſi factum eſt aliquid de exequutione, verũ eſt dicere, quod exequutio eſt perfecta, *d. l. rei appellatione, & l. & ſi non ſunt, §. quid ergo, ff. de aur. & arg. lega.* cum ergo ſit facta miſſio ex primo decreto, exequutio dicitur per-
7 fecta, & non incepta, *Bald. in l. conſentaneum, num. 43. C. quemod. & quand. Iud. qui Bart. ſententiã confirmat dicens*, quod quãdo miſſio eſt facta vigore ſententiæ, dicitur factam fuiſſe exequutionem, licet non ſit deventum ad exequutionem debiti, *Cami. ſuper Rit. c. 37. num. 16. cum ſeq.* ubi ait, quod ſemel
8 quando exequutio eſt adimpleta per interpoſitionem primi decreti, non ſolum dicitur eſſe cœpta ſed facta, & completa, & in Regno nunquam fuit dubitatum exequutionem dici perfectam per primum decretum, maxime ſtante Cap. Ritus 124. ubi diſponitur exequutionem dici perfectam, & adimpletam quatuor modis, videlicet per primum decretum, carcerationem, fideiuſſionem de ſolvendo infra quindenam, & per ſolutionem, in tantum quod uno ex prædictis interveniente interrumpitur
9 præſcriptio decennii, infra quod datur via exequutiva per Ritum, ſecundum *Bal. & Cum. ſupra relatos. Item faciebat, quia Sforz. in d. art. 6 nu. 95. & poſt eum Honde. d. nu. 96.* poſt alios ſupra re-
10 latos diſtinguendo dicunt, quod aut agitur de exequutione juris, id eſt de commiſſione exequutionis, & tunc reſtitutionem in integrum operari effectum ſuſpẽſivum; aut de exequutione facti, id eſt de reali, & actuali exequutione, quæ dicitur facta per primum decretum, ut ſupradictum eſt, & tunc reſtitutio in integrum non ſuſpendit, quod videtur ſentire *Bart. in l. is qui, num. 2. & 3. ff. ex quib. cauſ. maior. & Bald. in d. l. conſentaneum, ſub nu. 43.* & inanis eſſet ſupradicta declaratio Sforz. ſi poſt factam ſolutionem nil novandum eſſet, cum nullum reſtet contra ſubſtantiam cõcluſionis, ut voluerunt in terminis *Cotta, miſcellaneo 178. incip. coram eodem, quæ hodie reperitur lib. 1. diverſa. deciſ. 346. & Lancellot.*

in lo-

Digitized by Google

in loco præall. in addit.nu 131. qui refert ita judicatum fuiſſe, quidquid ipſe idem dixerit *Senintend. & Sforz. in dictis locis.*

Et tanto fortius prædicta omnia procedere videbantur in caſu de quo agebatur, ubi exequutio fuerat peti-
11 ta vigore ſententiæ, quæ nunquam retardatur per reſtitutionem in integrum poſtea ſupervenientem, ut dixit *Honde. in d.conſ.18.num 90.vol.1.*

Et idem iudicavit Conſiſtorium confirmando duas alias ſimiles interloquutorias pro Don Joſeph Ruſſo, contra Donnam Aldonza Lercaro, & in aliis cauſis.

SUMMARIUM.

1 *Rector habens curam Eccleſiæ tenetur eam defendere, & num.15. & 16.*
Et reddere computum in viſitatione, nu.2.
3 *Solvere debens tenetur inveſtigare legitimam perſonam, cui facienda eſt ſolutio.*
4 *Extraneus admittitur pro defenſione Eccleſiæ, & quando dicatur actio popularis. Intellige, num.17.*
5 *Extraneus admittitur ad excludendum electum in beneficio; contra num.18.*
6 *Clericus admittitur ad impediendum inſtitutionem factam de beneficio, num.20. & 21.*
7 *Beneficium in dubio præſumitur ſeculare.*
8 *Beneficium ſeculare non confertur regulari.*
Amplia in beneficio juris patronatus, n.10.
9 *Inſtitutio ſubreptitia, etiam à Summo Pontifice facta, eſt nulla.*
11 *Reſignatio an fieri debeat coram Eccleſiaſtico.*
12 *Præſentatio Iurisſpatronatus non poteſt fieri cum poteſtate revocandi.*
Limita ibidem.
13 *Tertius non admittitur ſi ſua non interſit.*
14 *Confraternitas eſt Collegium laicorum.*
19 *Laicus non admittitur ad accuſandum clericum civiliter.*
23 *Eccleſia poteſt concedi regulari pro ædificando monaſterium.*

ARGUMENTUM.

Tertius quando poſſit impugnare inſtitutionem factam de beneficio perſona non legitima, & quando beneficium ſeculare poſſit conferri regularibus.

DECISIO XXXI.

ILluſtriſſimus, & Excellentiſſ. Dux Maquedæ tunc Prorex in hoc fideliſſimo regno Siciliæ præſentavit in quodam beneficio Eccleſiæ Sanctæ Mariæ Magdalenæ de Jurepatronatus Regio fratrem Auguſtinum de Caſtiglio miniſtrũ ordinis Redemptionis Captivorum, & fuit expedita inſtitutio per Illuſtriſſimum & Reverend ſ. Archiepiſcopum Panormitanum ordinariũ loci, adverſus quam inſtitutionem ad inſtantiam Rectorum Confraternitatis eiuſdem Eccleſiæ fuerunt præſentatæ ſcripturæ coram eodem Reverendiſſimo Archiepiſcopo ſuper nullitate, vel ſaltem ejus reſciſſione, & ex parte dicti de Caſtiglio miſſum ad effectũ, quod dicta Confraternitas non debebat audiri ex eo, quod non habebat intereſſe, nec erat legitima perſona, & tandem tam per dictam Curiã, quam per Regiam Monarchiam fuit deciſum, quod non audiatur: Devoluta cauſa via appellationis ad Conſiſtorium dicebatur cõcedendam eſſe au-

Digitized by Google

dientiam Rectoribus, quia ipſa Con-
1 fraternitas fuerat, & erat ordinata, ac deſtinata ad ſervitium ejuſdem Eccleſiæ, & habebat adminiſtrationem, & curam nedum ipſius Eccleſiæ, ſed etiam bonorum omnium, ut in proceſſu conſtabat, in tantum quod ſi non erat facta legitima proviſio circa eius beneficialem, nemo alius poterat eſſe legitimus contradictor, quam ipſa Confraternitas, quæ tenebatur defendere jura Eccleſiæ; quinimo ratione iſtius adminiſtrationis, & o-
2 mnium geſtorum tenebatur Confraternitas reddere computum, quomodo ſe geſſerit in defenſione iurium competentium ipſi Eccleſiæ, & poterant Rectores viſitari, inquiri, caſtigari, & puniri ab Epiſcopo, & ordinario loci. *Decia. in tract. crim cap. 9. lib. 3. num. 38. vol. 1. Franc. Turzan. in commun. opin. quæſt. 25. fol. mihi 395.* & eſt etiam diſpoſitum per Sacrum Concilium Tridentinum. Item faciebat, quia ipſa Confraternitas tenebatur ſolvere jus quoddam debitum ipſi beneficiali quolibet anno, & quoties ad ali-
3 quem ſpectat ſolvere, ipſe eſt legitima perſona ad effectum inveſtigandi, ſi ille, cui eſt facienda ſolutio, ſit legitime electus, ſeu ſit legitima perſona, quia intereſt ſua, ſtante quod tenetur ſolvere beneficiali vero, & legitimo, *per text. in l. ſi quis ſervo, ubi Ang. num. 1. ff. de ſolut. Abb. in c. ex parte decani, num. 13. de reſcriptis, Bald. in l. invito, C. de ſolut.* Et ratione iſtius intereſſe dicebantur legitimi contradictores. *Fel. in cap. veniens, l. de teſtib. & atteſta. & ibi Doct. omnes*, & maxime ratione unionis, & annexatis cum ipſa Eccleſia, quo caſu poteſt quis dicere, & allegare eius iura, ſecundum *Felin. in d. cap. veniens. ſub num. 13.*

Rurſus dictum fuit, quod non ſolum ipſa Confraternitas, ſed etiam quilibet de populo, & quilibet extra-
4 neus poteſt in defenſione jurium Eccleſiæ comparere pro eius intereſſe, & experiri eius iura, quia dicitur actio popularis. *Hoſtienſ. & cæteri Canoniſtæ in cap. dilecti, de maiorit. & obed. gloſ. in cap. 2 in verbo, denunciare, de reb. Eccleſiæ non alienan. in 6. infinitos refert, & congerit Felin. in d. cap. dilecti, num. 2. verſic. quilibet de Clero. Cavalc. deciſ. 30. n. 4. lib. 1.* & in terminis quod quilibet admittatur adverſus electum, dixerunt *Joan. Andr. Innoc, Burri. & Archid. in cap. ſuper*
5 *his, de accuſ.* nam videntur defendere Eccleſiam, & intereſt habere bonum Prælatum, & præſertim, quia inter iſtos confratres, qui agebant ſuper nullitate inſtitutionis, aderat D. Petrus Schittinus clericus Canonicus,
6 qui indiſtincte admittitur, tam contra formam electionis, & inſtitutionis, quam etiam contra perſonam electi confirmati, ſecundum *Abb. Joan. de Anan. Marian. Socin. & Felin. in d. cap. ſuper his, num. 5. de accuſat.*

Et prædicta confirmari videbantur, quia ex pluribus dicta inſtitutio apparebat nulla; nam beneficiū præ-
7 dictum erat ſeculare, & ita de iure præſumeretur, quando eſſet dubium, ut di-

ut dicunt Doctores *in cap. cum beneficium, de præbend. in 6. Nicola. Milus in verb. beneficium. quæſt. 23. Rebuff. in practic. benefic. verſic. quotuplex ſit beneficium, per totum. Navar. conſ. 7. de præben. lib. 3. num. 1. vol. 1.* & ideo non poterat conferri il-
8 li de Caſtiglio regulari mendicanti ſaltem abſque diſpenſatione Summi Pontificis, vel ſedis Apoſtolicæ. *Bellame. deciſ. 172. & 714. Rot. deciſ. 5. titu. de Iurepatron. Rebuff. in prax. in tit. de pacifi. poſſeſſio. nu. 311. Caſſad. deciſ. 4. de præbend. de communi teſtatur Flam. Pariſ. in tract. de reſignat. beneficio. lib. 4. quæſt. 5. num. 2. idem Rebuff. in tit. de diſpen. cum regula. nu. 1. & 7.* & eſt diſpoſitum per Concilium Tridentinum, quod ſecularia beneficia regularibus non conferantur.

Item erat nulla, quia ſubreptitia, & obreptitia; nam in literis inſtitutionis non fiebat clara, & expreſſa mentio, quod beneficium erat ſeculare, & modo conferebatur in regularem: & ideo, eſto, quod fuiſſet Summus Pontifex vel Apoſtolica
9 Sedes, quæ inſtitutionem conceſſiſſet, eſſet nulla propter iſtum defectum. *Caſſad. d. deciſ. 4. Rebuff. in d. tit. de diſpenſa. cum regu. nu. 68. Cavalc. deciſ. 17. nu. 80. lib. 2.* quæ concluſio procedit etiam ſi beneficium eſſet iuriſpatro-
10 natus, & adeſſet conſenſus Epiſcopi, ut dixit deciſio ultima Rotæ Romanæ impreſſa de anno 1585. & late *Lambert. de iurepatron. art. 21. 7. q. princip. par. 1. lib. 2.* ubi afferunt quam plures rationes, & abſurda, quare hoc poteſtate Epiſcopi fieri non poſſit, & facit, quod dixit *Navar. in conſ. 7. de regul. nu. 4. lib. 3. vol. 1.* quod regularis effectus beneficialis poteſt diſponere de fructibus beneficii, ſicut quilibet ſecularis, & ſic videtur, quod habeat proprietatem, & fiat proprietarius, quod eſſe non poteſt. Item erat nulla, quia fuit conceſſa ſub prætextu reſignationis factæ in manibus excellentiſſimi Proregis, & nihilominus non poterat fieri niſi coram ſuperiore Eccleſiaſtico, & in ejus manibus; & ſi
11 fiat in manibus patroni laici, eſto, quod eſſet Imperator, talis reſignatio eſt ipſo jure nulla. *Fuſc. de viſit. libro 2. cap 28. num. 12. Flami. Pariſ. de reſignat. Benefic. quæſt. 10. 9. lib. 6. Butri. in cap. ult. nu. 5. & Abb nu. 3. de renuncia Zabar. in cle. 1. nu. 18. de renunciat.*

Poſtremo erat nulla, tam præſentatio, quam inſtitutio, quia erat conditionalis, & ad tempus, reſervata facultate patrono præſentati, quandocunque revocandi, & removendi beneficialem præſentatum ad ſuæ li-
12 bitum voluntatis, quod non poterat fieri, niſi talis facultas eſſet appoſita in limine fundationis ipſius patronatus. *Lambert. de jurepatronat. art. 1. q. 9. princip par. 1. nu. 53. fol. mihi 82. & num. 71. cum ſeq. fol. 84. & melius in 2. art. 9. q. prin. 1. par. 1. lib. fol. 88.* ubi loquitur de conditione prædicta, & dicit, quod eſt conditio contra jus commune, & ſtatus Eccleſiæ, & cum ſit contractum matrimonium ſpirituale uno modo, non debet poſt ipſum contractum alio modo inde reformari.

In contrarium autem pro præſentato,& inſtituto, necnon & Re-
13 gio Fiſco pro ejus intereſſe dicebatur, quod dicti confratres non debebant audiri,quia ſuâ non intereſt, & tertius comparens in judicio, debet oſtendere ſaltē ſemiplene, quod ſua interſit, & iſte articulus eſt præjudicialis. *Bart.in ſi quæramus,ff.de teſta. Innoc.in c.veniens,de teſtam.Bal. in l.fin. C. de edict Divi.Adria.tollen.& Fel. in c.cum ſuper,nu.9.cir.fin.de re judica.* cum ergo dicti confratres nullum habeant intereſſe ſuper illa præſentatione, & beneficio, quia Eccleſia eſt domini Regis, & de ejus Regio patronatu, & confratres nihil commune habeant ſuper ipſa præſentatione, & electione dicti beneficialis, quia con-
14 fraternitas eſt Collegium Laicorum ipſi Eccleſiæ adhærens,quod eſt mere laicale, & ſeculare, ex *Bal. in l.ſodales, ff. de colleg. illic. & Soc. in l. Senatus, col.1 ff.de reb. dub.* etiam quod ſub nomine Sanctæ Mariæ denominetur. *Abb.in c.inter dilectos, de dona. Burſa. conſ. 60.Peruſ.deciſ.93.(& optime more ſuo, d. Marchio Ioann. Franc. de Ponte praeceptor meus in conſil.18. per totum)* nullum dari poteſt intereſſe dictis Confratribus comparentibus adverſus ipſam inſtitutionem.

Nec obſtabant ex adverſo deducta,quia non erat verũ in facto,quod confratres haberent adminiſtrationem bonorum Eccleſiæ,ſed tantum bonorum ipſius confraternitatis, de quibus non agebatur; & ideo cum
15 non habeant curam Eccleſiæ,quę eſt ipſius Regis,neque poſſeſſionem juris præſentandi,non poſſunt dici legitimi contradictores. *Bart.in l.fi.num. 21.verſ.2.caſu,C.de edit. Divi Adria. tollen. Roland. conſ.78. nu. 4.lib.3.Surd. conſ.263. num.4.lib.2.* Minus obſtabat,quod habeant intereſſe, quia quolibet anno ſolvebant certum quid dicto beneficiali:nam illud militare poſſet, quando Confraternitas eſſet conventa ad ſolvendum,quia tunc ex quo ſua intereſt legitimo adminiſtratori ſolvere,poſſet excipiendo dicere de illegitimitate perſonæ, ſed modo ab eis nulla de hoc petitio fiebat;& licet ra-
16 tione unionis, & annexitatis poſſet competere intereſſe, tamen dictum fuit,quod connexa, & unita ſunt illa,quæ ſeparationem non recipiunt, & quod poſito uno ponatur ſtare ſine alio. *Felyn.in cap ſignificaverunt, col. 5.de exceptio.& in cap.inter monaſterium, num.7.de re judic. Menoch. de arbitr. Iud. caſu 95.Lancellot.de attenta.cap.12.lim. 2.* Sed in caſu iſto beneficialis eſt quiddam per ſe,nec dependet à confratribus;imo recipiunt inter ſe maximam diverſitatem,quia beneficialis eſt clericus, confratres vero laici, qui neſcire debent facta clericorum; dictaque confraternitas eſt diſtincta,& diverſæ naturæ,& qualitatis. Item Eccleſia eſt Domini Regis patroni, & cum ea nullam unionem habere poſſunt, quia ſuus ſponſus eſt ipſe beneficialis, & patronus Dominus Rex, & ipſi Confratres ſunt de eo-

rum

Digitized by Google

cum Collegio formato inter ipſos
laicos, quorum adeſt Rector diſtin-
ctus, & ſeparatus ab ipſo beneficiali,
& ideo nulla connexio, vel unio con-
ſiderari poterat.

Præterea reſpõdebatur ad id, quod
dictum fuerat, quod quilibet extra-
neus poterat pro defenſione jurium
eccleſiæ comparere, quia dicitur a-
ctio popularis ſecundum *Canoniſ. in*
cap. dilecto. de maior. & obed. Fel. ibidem
numero 2. verſ. quilibet de clero. nam id
17 procedit in rebus Eccleſiæ occupa-
tis per aliquem ſpoliatorem, & oc-
cupatorem, tunc ut Eccleſiæ reinte-
grentur bona ſua, quilibet poteſt
comparere pro rebus occupatis, &
ita loquuntur Doct. in contrarium
allegati; at in caſu præſenti agebatur
de jure præſentandi in electione fa-
cta, & inſtitutione, ſuper quibus nul-
lus admittitur, niſi ſua interſit.

Secundo reſpondebatur *ad not. per*
Innoc. Butr. ac Ioan. Andr. in cap. ſuper his. de
accuſ. volentes, quod quilibet admit-
tatur contra perſonam electam ad
18 beneficium, quia verior opinio eſt in
contrarium, quod laicus non admit-
titur adverſus perſonam electam, niſi
tantum ille cujus intereſt, ſcilicet pa-
tronus, vel parochianus, *ad tex. expreſ-*
ſum in capit. illa propoſitorum. extra de ac-
cuſ. ubi Abb. num. 5. idem Abb. in d. c. ſuper
his. ſub num. 21. verſ. ego puto aliter dicen-
dum. & ibi Felin. num 15. & Anch. num. 14.
in terminis beneficii ſimplicis; & ra-
tio eſt, quia ſi laici quorum non in-
tereſt, admitterentur, haberet illa
oppoſitio vim accuſationis à qua lai-
cus removetur, niſi ſuam injuriam
proſequatur, ut dixit *Abb. in præalleg.*
loco. Maria. Soc. in c. 2. num. 2. de accuſat.
cum ſimil. & quoties agitur, ut quis re-
moveatur ab aliquo beneficio, dici-
tur agi civiliter, *cap. per tuas. de ſimon.*
idem Abb. in d. c. ſuper his, ſub nu. 4. & re-
19 gula eſt, quod laicus non admittitur
ad accuſandum clericum civiliter, *per*
tex. in cap. ex parte, de teſtib. Clar. §. fin. q.
14. in verſic. propter reverentiam, cum alijs
relatis per Farinac. quæſt. crim. lib. 1. q. 12.
num. 13. in fine. qui etiam ampliat in pa-
trono laico, *ex Aret. in c. dilectus, num. 10.*
de accuſat. quia ille debet agere civili-
ter cujus intereſt, *cap. non ſolent. 2. q. 6.*
& laicorum non intereſt intromittere ſe in-
ter clericos, cap. Oſius, de elect. cap. bene qui-
dem, 96. diſt. & licet aliqui contrarium
tenuerint, tamen hanc eſſe commu-
nem refert *Felin. in d. cap. ex parte, nu. 6.*
de teſti. qui in nu. 9. ponit quæſtionem,
quando opponeretur crimen contra
20 clericum, quod redderet ſuam inſti-
tutionem ipſo jure nullam, an tunc
poſſit quilibet denunciare? & licet
Anton. de But. ibi teneat, quod ſic; tamen
contrarium tenet *Abb. ibi, & eum ſe-*
quitur Felin. ibi. Item dicebatur, quod
Innoc. & Ant. de But. in d. cap. ſuper his, lo-
quuntur quando opponitur contra
21 perſonam electi reſpectu defectus
perſonæ circa crimen, & delictum
commiſſum per electum, quem ipſo
jure ab inſtitutione, vel alia via pri-
vat, dum dicunt, quia cuiuslibet in-
tereſt habere bonum prælatum, & ut
Eccleſia

Digitized by Google

Eccleſia privetur malo prælato, & iſte nõ eſt caſus de quo agebatur, quia incapacitas ex adverſo prætenſa in perſonam iſtius de Caſtiglio non erat reſpectu delicti, neq; alicuius criminis, de quo loquũtur *Doct. omnes in d.cap.ſuper his*, ſed reſpectu Religionis, & ordinis qui prætenditur inficere titulum beneficii.

Poſtremo quatenus pertinet ad ea, quæ fuerunt adducta ſuper nullitate inſtitutionis, dictum fuit, quod beneficium prædictum conceſſum fuerat potius ordini, quam particulariter perſonæ; quia inſtitutio fuit facta ei pro ſe, & ſuis in ordine, & cenſetur data Eccleſia ordini ſeculari à patrono, quod fieri poſſe ait *text. in c. ad audientiam, vbi Abb. nu. 1. & 2. de eccleſ. ædifi.* & poteſt Eccleſia competere ad regulares ex conceſſione patroni laici, quia tantum ius ſuum videtur dare. *Abb. in cap. de maru, nu. 13. de præbend.* & iſta Eccleſia conceſſa fuerat pro con-
22 ſtruendo noviter monaſterium, propter quod ceſſabat ratio, qua mediante monachus non poteſt eſſe beneficialis ſecularis, quia retraheretur à monaſterio, & diſſolveretur votum paupertatis, & obedientiæ, & extra clauſuram vagaretur, quæ omnia repugnant monacho, ut dixit *Imol. in clem. videri, 1 nu. 1. de elect. Doct. omnes in cap. quod Dei timorem, de ſtatu monach.* nam in præſenti caſu Beneficialis, nedum non retrahitur, verum prætendit in Eccleſia prædicta monaſterium redemptionis formare, & ideo non videbantur limitare Concil. Trid. Navarr. & cæteri ex adverſo relati, adeo quod Doct. volunt, quod tali religioſo conferri poſſet Eccleſia parochialis abſq; Epiſcopi diſpenſatione; ut de magis communi opinione teſtatur poſt alios *Monald conſil. 69. num. 4. lib. 2.* Nec obſtabat, quod reſignatio non poterat fieri in manibus patroni laici, ſed fieri debebat coram Eccleſiaſtico, nam totum oppoſitum dixit *Flamin. Pariſ. de reſigna. benef. lib. 7. q. 9. num. 13.*

Conſiſtorium nulla habita reſolutione circa nullitatem inſtitutionis, habuit pro vero, quod iſti confratres nullum habebant intereſſe, quo ad Eccleſiam, quæ à principio erat de iure patronatus Regio, à quo fuerat beneficiali aſſignata eleemoſyna. Verum tamen erat, quod confratres ipſi poſſidebant multos redditus, & bona ſtabilia propria ipſius Confraternitatis, & ideo fuit in voto, quod non deberent audiri confirmando alias duas conformes, reſervando tamen iura, quoad bona, & redditus ipſius, die 20. Decembris, 1602.

SUMMARIUM.

1 Appellari non poteſt à ſententia Principis.
Item à reſcripto Principis, num. 2.
Limita ſi ſententia fertur ad relationem alterius, num. 3.
Ratio, num. 4.
4 Appellatione pendente ſuperſedendum eſt in exequutione ſententiæ.
Limita in Regno, num. 6.

7 Reviſio

Digitized by Google

7 *Reviſio datur à proviſionibus factis in cauſis fiſcalibus ex gratia Principis.*

ARGUMENTUM.

Appellatio an detur à proviſionibus civilibus factis in cauſis fiſcalibus.

DECISIO XXXII.

AD relationem M. R. C. ſedis Civilis fuit condemnata D. Catherina Agliata per Excellentiſſimum Proregem, ad reſtituendum bona ſibi adjudicata una cum fructibus à poſſe Octavij Bonet, ſoluto ſibi prius debito cum expenſis, ac legitimo intereſſe, à qua proviſione cum fuiſſet appellatum ad eundem Excellentiſſimum Proregem, & per eum proviſum, quod Conſiſtorium eodem modo cauſam auditis partibus referret: fuit dubitatum ſi pendete relatione fienda deberet ſuperſederi in exequutione illius proviſionis? & pro
1 parte appellantis dicebatur, quod licet à ſententia Principis appellari non poſſit, *l. 1. ff. à quib. app. non lic. gl. in c. quoniam, 10. diſt. l. 1. ff. de off. præf. prato. vbi Bal. Pariſ. conſ. 118. n. 1. 3 & 5. vol. 1. Roland. conſ. 86. nu. 18. vol. 1. Cephal. conſ. 304 num*
2 *107. vol. 3.* ſicut dicitur in reſcripto principis, *Abb. in cap. intimaſti, col. fin. verſ. tertius actus, de appellat. & ibi Imol. col. 1. Capic. deciſ. 111. Gabri. de appella. concluſ. 1 n. 2. Menoch. de recuper. poſſeſſ. remed. 4. n. 54.* tamen quando Princeps pro-
3 nuntiat ad alterius relationem appellatur; *ad text in l. 1. in princip. ff. quand. appella. ſit.* quem ad hoc notabilem eſſe ait *Roma, in conſ. 521.* & refert eſſe canonizatum, *in cap. biduum in verſ ſi quidem 2. q. 2. Soc. Sen. conſ. 195. num. 5. lib. 2. Dec. in cap. intimaſti, col. vlt. verſ. tertius actus. de appellat. & ibi Philipp. Franc. col. 3. Marſil. in l. unica ante nu. 140. C. de rap. virg. Rip. in cap. 1. nu. 14. de reſcrip. Abb. in 1. diſput. n. cip. Epiſcopus col. 13. addi. ad Felin. in rubr. de appella. col. 3. Vbert. Zuccard. in l. fin. num. 406. C. de edict. Diu. Adria tollen. Bald. & Salic. in l. fin. numer. 4. C. de relat. Gozad. conſ. 101. nu 9. Rebuff. in l. quod juſſit in 2. notab. num. 52. ff. de re Iudic. Ruin. conſ. 30. col. 2. vol. 4. Gramma. deciſ. 35. num. 3. vbi idem tenere affirmat Ioann. de Turrecremata Cardin. Sanct. Georg. & Præpoſ. Card. in d. cap. biduum 2. q. 6. Pariſ. de Put. de ſyndi. in verb. appellat. in c. ſubijcio quæſtionem. Carpan. ſuper ſtatu. Mediol. tit. de app. c. 2. fol. 49. Ceph. conſ 185. nu. 4. Ruginel. de app. §. 2. c. 2 per totum*, & ratio eſt ſecundū eos, quia tunc dicitur potius appellatum adverſus errorem, im-
4 peritiam, vel dolum relatoris male informantis, quam adverſus ſententiam Principis; & ideo ſtante prædicta appellatione ſuperſedendum videbatur in exequatione ipſius ſen-
5 tentiæ. *tot. tit. appell. pend. nil. novi.* Conſiſtorium, etſi prædicta vera eſſe non dubitaverit, tamen contrarium judicavit, ſtante communi ſtilo, & conſuetudine in contrarium, quod à ſimilibus proviſionibus; nec appellatio admittatur, nec exequutio impe-
6 diri poſſit, ut dixit *Capic. in deciſ. 111.* qui ſecundum hanc opinionem judicaſſe refert, & *Gramm. in d. deciſ. 35.* & ita paſſim ſervatum fuit in hoc Regno.

O Been

Bene tamen verum eſt, quod licet non admittatur appellatio, tamen ſuccurritur per Principem remedio reviſionis,prout de ſimilibus, & aliis relationibus, quæ fiunt per M.R.C. ſolet ut plurimum Prorex noſter committere cauſam reviſionis Conſiſtorio S.R.C. prout fecit in cauſa iſta.

SUMMARIUM.

1 *Emptor durante termino ad redimendum facit fructus ſuos.*

Amplia ſtante Ritu,num.2.

3 *Fructus non reſtituuntur, ſi decretum reſcinditur ex gratia Principis,& num.14.*

Idem ſi ex remedio l.2.C. de reſcin. vendit. num.4.5.6 15 & 16.

7 *Emptor bonæ fidei non tenetur ad reſtitutionem fructuum.*

8 *Læſio non præſumitur ubi venditio ſit ſub haſta. Et quid ſi probetur.ibidem.*

9 *Remedium l.2.C. de reſcind vendit. non procedit in Regno,ſtante pacto ad diſcurſum.*

Contra,num.10.

Amplia,num.11.

12 *Pactum ad diſcurſum non habet locum ſtante enormiſſima læſione.*

Amplia etiam,quod illi eſſet renunciatum, num 13.

ARGUMENTUM.

Stante læſione an poſſidens vigore ſecundi decreti teneatur reſtituere rem adiudicatam una cum fructibus,ſoluto ſibi prius debito pro quo proceſſit adiudicatio una cum expenſis,& intereſſe.

DECISIO XXXIII.

DOnna Catherina Agliata, dum eſſet creditrix in quadam ſumma Domini Octavii Boet executionem exercuit in M.R.C. & per primum, & ſecundum decretum ſibi adjudicavit omnia bona tam mobilia,quam ſtabilia ipſius debitoris,qui poſt aliquos menſes comparuit coram Excellentiſſimo Prorege, expoſuit dictam Catherinam pro unciis tr centis ſibi adiudicaſſe bona ſua ad ſummam unciarum ſex mille; quapropter petebat, quod ſolvendo debitum, pro quo proceſſerat diſtractio una cum expenſis, & legitimo intereſſe D.Catherina cogeretur reſtituere bona ſibi adiudicata una cũ fructibus prout hactenus fuit per aliquos Excellentiſſimos Proreges in ſimili caſu proviſum, concurrente enormiſſima læſione,& tandem per Excellentiam ſuam ad relationem M.R.C. fuit iuxta petita iudicatum; Cauſa nobis commiſſa via reclamationis pro parte condemnata dicebatur proviſionem prædictam revocari penitus debere, quia in iure veriſſimum eſt,quod facta venditione, ſive per iudicem,ſive per partem, durante termino ad redimendum, em-
1 ptor facit fructus, ſuos,*ad tex.in l.2.C. de pact. inter empt. & vendit.Tiraquel. de retract.convent.per totum,* & in Regno
2 adeſt cap.Ritus 112.ibi *(fructus vero rei adiudicatæ lucrifaciat emptor)* vbi late *Bongiorn.Aloyſ.de Sept. & alij fere omnes ſcribentes*, & tamen ad relationem prædictam fuerat condemnata ad reſtituendum fructus.

Item faciebat, quod decretum iſtud

llud reſcindebatur ex gratia Principis, quia de jure erat validum, quo
3 caſu nullatenus fructus reſtituuntur, ut dixit text in auth. idem eſt de Neſtorianis, D. de hæret. Bal. in l. 2. C. de fide inſtru. Covarr. lib. 1. variar. reſolut. c. 3. num. 15. in fine. Cavallos in comm. contra commun. q. 536. nu. 17. cum ſeq. lib. 2. & poſt infinitos ego alias firmavi in commen. ad Indult. cap. 22. num. 61.

Nec obſtare videbatur læſio præſuppoſita, quia etiam in caſu iſto fructus non reſtituuntur, ſed emptor illos lucratur, cum in remedio l. 2 C. de reſcin. venditio. ubi emptor minus, di-
4 midio juſti pretii rem emit, fructus non reſtituit ſed eos lucratur: Pinell. in d. l. 2. ca. 4. Padill. ibidem num. 50. Gomez. variar. reſolut. titu. de empt. & vendit. num. 22. verſ. 1. & in terminis decreti Bolognett. in l. juſte poſſidet, num. 95. cum ſeq. ff. de acquiren. poſſeſſ. & à Gamm. deciſ. 232. in fin. Rot. deciſ. 116. & eſſe communem opinionem, & in praxi ſervatam affirmat D. Joan. Franc. de Pont. conſil. 28. nu. 6. D. Fachine. in tract. controver. lib. 2. ca. 11. ſub litera B. nam titulus à principio fuit validus, & dat titulum bonæ fidei poſſidendi, & cum reſcindatur, ut ex nunc, non ut ex tunc, quando eſt fa-
5 ctus contractus, fructus nullatenus debentur: Fabia. de Mont. de emptio. & & vendit. 8. q. princip. verſ. octavo quæro, Pinel. ubi ſupra, qui refert ita judicatum fuiſſe. Florent. deciſ. 23. nu. 8. Covarr. variar. reſol. lib. 2. cap. 3. ubi ait quod hæc opinio ſervatur in praxi, & faciunt dicta per Surd. conſ. 115. per totum, Vincent. de Franch. deciſ. 119. Cavalc. deciſ. 27. licet contrarium teneat in emente rem minoris, non ſervatis ſolennitatibus.

Quinimo quando creditor habet poteſtatem vendendi pignus, licet il-
6 lud vendat minoris dimidio, tamen non poſſet debitor reſcindere talem venditionem ſub prætextu læſionis, vel ex remedio l. 2. C. de reſcindend. vendi. ſed tunc eſt recurrendum ad diſpoſitionem text. in l. 1. ſi vendit. pignor. ubi habetur, quod ſi iſto caſu creditor vendat, & ſit in dolo, quod teneatur ad intereſſe, & in defectum teneatur emptor, quia mala fide emit, nam offerente debitore pecuniam cum uſuris reſtituet, fundum cum fructi-
7 bus, ſi ergo emptor non eſt in mala fide, non tenetur ad reſtitutionem rei, nec ad fructus, & ita etiam probatur ibidem in l. 3. & in l. ſi probatur aperte, quod juſtus emptor non debet pati controverſiam, ſi res fuit minori vendita pretio; ſed creditor, vel ejus hæres eſt conveniendus, & ita tenet Cagnol. in l. 2. num. 111. C. de reſcind. vendit. Pinel. in d. l. 2. par. 2. cap. 3. Signorol. conſ. 137. Neguſan. par. 6. memb. 1. num 26. quos refert Moboſ. in tract. juris offerendi, num. 28. & ad hoc ut poſſeſſor fructus acquirat, ſatis eſt, quod mala fides non adſit, quamvis bonam fidem non habeat, ſecundum Bar. in l. ſed ſi lege, §. ſiire. numer. 4. ff. de petit. hæred. Surd. conſil. 115. numer. 7. volum. 1. at in caſu iſto ceſſabat fraus, quia ut ſibi ſatisfieret de credito ſibi

Digitized by Google

licitavit, quod de iure permittebatur, ut per *Alexan. in l. à divo Pio, §. ſi pignora. nu. 12. ff. de re judic. Bal. in l. ordo, C. de exequut. rei judic. Vincent. de Franch. deciſ. 69. lib. 1.*

Semota igitur fraude, licet prætendatur læſio non poterat concedi talis decreti reciſſio de juſtitia, nec fructuum reſtitutio, & tanto magis,
8 quod nulla poterat conſiderari læſio, cum venditio fuerit facta in publicis incantis, & res tantum dicitur valere, quanti vendi poteſt. *Bald. in lege prima, C. de prædi. curial. lib. 10. Angel. in l. in lege, §. corpora, ff. ad l. Falc. Barto. Angelus, & alii in l. pretia rerum, ff. ad l. Falcid. Iodoch. Burgen. de ſubhaſtatio. cap. 5. nu. 8. & 26. cum ſeq. tom. 6 par. 1. Alex. in l. ſi quis cum aliter, num. 18. ff. de verbor. obligat. Peregrin. de jur. fiſc. lib. 6. tit. 5. n. 8. verſ. nonnulli. Cumi. ſuper Rit. 29. num. 21. Raven. ſing. 341. poſt. alios Port. in concluſ. 36. lib. 1. limit. 2.* & licet ſtante probatione læſionis in cõtrarium excludatur ſupra dicta præſumptio, ut poſt multos dixerunt *Alexand. in l. pretia rerum, nu. 8. & 9. ff. ad l. Falcid.* & de magis communi dicat *in conſ. 107. n. 11. lib. 7. Menoch. de præſumpt. 75. num. 34. à Gamm. d. deciſ. 232. Afin. de exequut. §. 4. cap. 47.* tamen prædicti Doct. & alii qui allegari poſſent loquuti ſunt in terminis juris communis, ſed in Regno ſtante pacto ad diſcurſum, prædicta minime procedere poſſunt: nam quando ſtatutum mandat, quod factis ſubhaſtationibus res adjudicetur plus offerenti, iſto caſu
9 ceſſat remedium *l. 2. C. de reſcind. vendi.* ut dixit *Paul. de Caſtr. in l. pretia rerum, ff. ad l. Falcid. & in conſ. 156. lib. 2. à Gammia, deciſ. Luſita. 198. Signorol. de Homod. d. conſ. 137. Port. d. concluſ. 36. limit. 15. Gabr. de empt. & vendi. concl. 1. num. 107. & ex noſtratibus Bongior. in cauſa Florida* qui refert ita judicatum per M.R.C. *D. Marius Muta in Commentat. ad d. cap. 112. numer. 83. cum ſeq. & Provinz. in addit. ad Bertachi. in verb. Pactum*; ubi teſtatur hanc eſſe noſtratum omnium receptiſſimam ſententiam, etiam quod læſio contigiſſet ſatis ultra dimidiam juſti pretii.

Ex adverſo dicebatur, quod læſio prædicta apparebat ex actis, & erat plusquam enormiſſima; nam ut dictum eſt pro ſcutis ſeptingentis ſibi adjudicaverat bona valoris ſcutorũ decem, & ſeptem mille, unde merito fuerat per M.R.C. reſciſſum tale decretum, non obſtante pacto prædicto ad diſcurſum, quia remedium *l. 2. C. de reſcind. vendi.* competit etiam ſi res fuerit vendita per ſubhaſtationem, pro-
10 ut dictum eſt ſupra, & ex multis comprobat *Rebuff. in conſtit. Galliæ, in tit. de præcon. & licit. art. 7. gl. unica num. 28.* ubi ait hanc eſſe veram communem, & in praxi ſervatam opinionem. *Pinel. in d. l. 2. p. 2. c. 2. num. 25. Surd. conſ. 39. nu. 4.* & in venditione facta ad incantum *Feder. Scot. conſ. 21. tom. 2 lib. 4. num. 20.* & in datione ſolutum *Natt. conſ. 207. num. 2. libr. 1.* quod procedit non obſtante,
11 quod præceſſerint ſubhaſtationes, ut dixit *Alexand. conſil. 117. in fin. libr. 2.* de communi teſtatur *Cravett. conſ. 29. Bal.*

conſ. 375.

Digitized by Google

conſ.375.ad fin.lib.1.Paul.de Caſtr.conſ 116. lib.2.Calcan.conſ.25.num.16.

Nec obſtabat pactum prædictum
12 ad diſcurſum, quia illud non habet locum ſi ſequatur enormiſſima læſio prout pluries fuit iudicatum: nam etiam contractus enormiſſimam læſionem continens eſſet ipſo iure nullus. *Curt.conſil.141.nu.8.Gramm.deciſ.76.num.12.Cravett.conſil.142.num.21.Socin.Iun.conſil 98. num.21. Anchar.conſil.19.& conſil.181.colum fin.Corn.conſil.72 libr.2. Aretin.conſil.93.colum.1.Alciat. in l.pacta colum.2.C.de pact.* magis communem teſtatur *Socin Iun.conſil.129 num.40. & 47.& conſil.144. num 8. Alciat. conſil.47. num.2.* nec iuramentum aliquid operatur. *Corn.conſil.11 colum 2.lib.3.Barbat. conſil.21.colum.2.lib.1.* magis communem teſtatur etiam *Socin.Iun.conſ 141.*
13 *num.5.& 6. neque renuntiationes juvant. Cravett.conſil.142.num.25.Gramm.deciſ.36 num.16.Natt.conſil.176.num.13.* & ideo dicebat idem *Caſtr.in d.l.pretia rerum*, quod quando læſio eſſet magna, res eſſet ſub periculo, *& Alexand. ibidem* Conſiſtorium facta ſuper hoc articulo magna diſcuſſione habuit pro vero, quod ſtante pacto ad diſcurſum in Regno decretum eſſet validum, ſed quia facto calculo valoris bonorum adiudicatorum cognovit læſionem eſſe enormiſſimam,& exceſſivam, propterea die 29 Novembris,1602 facta prius relatione Excellentiſſ. Proregi iuxta formam commiſſionis, confirmavit proviſionem factam per M.R.C. per Doctrinam *Caſtr.& Alexand.* proxime allegatam; Ego tamen quo ad reſtitutio-
14 nem fructuum votavi contrarium per deciſionem *Covarr. & alias ſupra in princ. allegatas*, quia decretum erat validum, ſed reſcindebatur ex æquitate, & ex gratia Principis, & ob id fructus non veniebant, & licet aliquando in Regno fuerit contrarium tentatum, quod ſcilicet decretum ſtante enormiſſima læſione eſſet nullum, tamen ſemper fuit contrarium ſervatum, & iudicatum, & præcipue in eodem Conſiſtorio pro Aleonora Pugiades, contra Mariam Pugiades die 2.Auguſti 1601.In qua cauſa conſtabat clariſſime per publicas ſcripturas de enormiſſima læſione, & nihilominus fuit decretum validum declaratum per doctiſſimos viros, & præſertim Do. Vitum Lonbardum Regium Conſiliarium, & præceptorem meum; data ergo validitate de-
15 creti, negari non poteſt quin fructus non veniant reſtituendi, qui à bonæ fidei poſſeſſore concurrente diſpoſitione iuris communis,& Ritus Re-
16 gni percepti fuerant; nec conſiderari poteſt dolus ille qui forte præſumeretur in contractu, cum ſimus in ſtatuto;& idem ego iudicavi in alia cauſa mihi ſoli commiſſa ab Excellentiſſ.Prorege die 11. Maii. 1604. pro Catherina Sinatra, contra Mariam Galaſſo, & eſt pura veritas meo Judicio.

Digitized by Google

Summarium.

1 *Decretum receptum pro non debito eſt nullum.*
2 *Ceſſionarius repræſentat perſonam cedentis.*
3 *Datione in ſolutum revocata, reviviſcunt primæva iura.*
4 *Actus in dubio præſumitur factus nomine proprio, & num. 6. limita num. 5.*
7 *Tertius pro ſuo intereſſe, an poſſit redimere rem venditam?*
8 *Actus quando præſumatur factus procuratorio nomine, & num. 9. & 10.*
11 *Corn. conſ. 129. lib. 4. declaratur.*
12 *Decretum receptum pro debito non habente viam exequutivam eſt nullum.*
13 *Privilegium perſonale non poteſt cedi. Limita ſi ceſſio fieret ex cauſa neceſſaria, num. 14.*
Intellige num. 15.

Argumentum.

Decretum ſecundum, an ſit nullum ſi fuerit interpoſitum pro credito non habente viam exequutivam, vel vigore inſtrumenti nulli.

Decisio XXXIV.

ECcleſiæ, & Monaſteria, ſtantibus literis particularibus, quæ conceduntur ab Excellentiſſ. Prorege ſub viſione M. R. C. habent viam exequutivam pro eorum creditis contra debitores, non obſtante lapſu decennii, dummodo ſtent in iure percipiendi. Evenit, quod cum deputati Hoſpitalis Sanctæ Mariæ Angelorum eſſent creditores Baronis Summatini in untiis centum, pro illis non obſtante lapſu decennii exequutionem exercuerunt, & ſibi fuit per curiam adiudicata quædam domus à poſſe Matthæi de Luchiſo Baronis Damaſæ, ut patris, & legitimi adminiſtratoris Donnæ Mariæ eius filiæ, quam ſummam deinde ſolvit dictus de Luchiſio tertius, & obtinuit iurium ceſſionem facta ſibi prius reſtitutione domus adiudicatæ, pro qua ſumma, & pro aliis untiis ducentis ſibi debitis ex alia cauſa ſibi adiudicavit Baroniam Summatini per primum, & ſecundum decretum à poſſe D. Baroniſſæ poſſeditricis, quæ in Conſiſtorio præſentavit ſcripturas petendo nullita-
1 tem dicti ſecundi decreti ex duobus capitibus principalibus: primo quia fuerat receptum, pro non debito, ad tradita per *Bart. in l. ſi non ſortem, §. ſi centum*, quem ibi ſequuntur communiter *Doctor. ff. de condict. indeb. Milan. deciſ. 14. num. 81. part. 1.* quod autem fuerit plus debito interpoſitum apparebat, quia illud fuerat abſolutum pro untiis 310. & nihilominus dictus de Luchiſio non erat creditor niſi in untiis ducentis, & decem, nam in reliquis untiis centum ſibi ceſſis per d. deputatos carebat prorſus omni actione, quia ceſſio erat ipſo iure nulla poſtquam dicti deputati pro dictis untiis centum, per prius habuerant in ſolutum tenimentum domorum per cedulam ſecundi decreti, unde facta fuerat emptio, & venditio cum dicto tenimento domorum, *ad text. in l. ſi ob cauſam, C. de evict. Gozad. in ſuo conſil. 38.* & per conſequens prædictas untias centum cedere non poterant, quia

quia nemo pluris iuris in alium transferre poteſt, quam ipſe habet, *l. nemo. ff. de reg. jur.* & ideo ſicut d. deputati agere amplius non poterant, ita & iſte de Luchiſio, cui ſtante dicta ſolutione fuerat reſtitutum prædictum tenimentum domorum, & de eo capta realis poſſeſſio; & ceſ-
2 ſionarius non poteſt eſſe melioris conditionis, quam ipſe cedens, *Surd. conſ. 4. num. 6. lib. 1.*

Nec obſtabat dicere quod tenimentum prædictum fuit reemptum ſtante termino ad redimendum, ab ipſo Luchiſio tanquam patre, & legitimo adminiſtratore ejus filiæ; & per conſequens, ſtante prædicta reemptione, remanſiſſe primæva iura de dictis untiis centum penes dictos deputatos, à quibus in eis potuit ob-
3 tineri ceſſio, cum datio in ſolutum fuerit revocabilis, ut dixit *Capic. deciſ. 43. Afflict. deciſ. 8. & 16. ubi Urſil. Surd. poſt alios conſil. 7. lib. 1.* quia reſpondebatur, quod hic nulla poteſt conſiderari reemptio: nam ſolutio facta fuerat per dictum de Luchiſio nomine proprio, & non uti per patrem, & legi-
4 timum adminiſtratorem, vel uti procuratorem; & in dubio actus videtur factus nomine proprio, & non aliter, *Eugen. conſil. 55. num. 45. cum ſeq. Menoch. conſil. 213. num. 37. lib. 3. & latiſſime in tract. de præſumpt. præſumpt. 46. num. 5.*
5 *lib. 3. Pedroch. conſ. 37. num. 188.* & licet hæc concluſio non procedat duobus concurrentibus, videlicet ſi ad id erat obligatus; & quando adeſſet procuratorium mendans nomine ſuo fieri ſolutionem; ut docuit *Bart. in l. qui negotiationem, in princip. de adminiſtr. tut. Alba. conſ. 2. num. 3. Menoch. conſ. 81. num. 38. lib. 1. Pedroch. d. conſ. 37. num. 160.* nihilominus in caſu iſto deficiebat nedum primum, cum reluitio ſit voluntaria, verum etiam & ſecundum, quia in proceſſu non aderat procuratorium ipſius Donnæ Mariæ, quibus deficientibus concluſio ſupradicta firma remanebat, quod ſolutio facta fuerit nomine proprio, & per conſequens nulla poſſit dari reluitio, ſed emptio. Item nec obſtabat,
6 quod actus præſumitur factus ejus nomine, ad quem negotium pertinet, *ſecundum Bartol. in l. 1. §. enuntiatio, num 15. ff. de novi oper. nuntiat. Tiraquell. de retract. lignag. gloſſ. 2. §. 36. numer. 6. Menoch. de præſumpt. d. præſumptio. 46. nu. 9. libr. 3. Maſcard. concluſ. 38. num. 9. Surd. conſil. 19. volum. 1. Ioann. Bott. conſil. 25.* nam hæc præſumptio non habet locum in caſu iſto, quia recuperatio dicti tenimenti domorum non ſolum poterat ſpectare ad dictam Donnam Mariam, verum ad quemlibet offerentem, ſtante voluntate deputa-
7 torum, & de iure quilibet tertius pro ſuo intereſſe poterat redimere ac reluere. *Natt. conſil. 457. in princip. libr. 2. Alexand. conſil. 45. lib. 5.* & ita ſemper in praxi ſervatum fuit; Item in facto apparebat quod dictus de Luchiſio ob-
8 tinuerat ceſſionem pro ſe, hæredibus, & ſucceſſoribus, contra terminos procuratorii, ut declarat *Soc. Sen.*

in con-

Digitized by Google

in conſil.154.nu.9.lib.2. cum per illa verba [pro ſe, hæredibus, & ſucceſſoribus] videatur contraxiſſe proprio nomine, & voluiſſe effici dominum
9 irrevocabiliter; nam ſi voluiſſet acquirere procuratorio nomine, non recepiſſet, pro ſe, hæredibus & ſucceſſoribus ſuis, ſed pro hæredibus, & ſucceſſoribus Donnæ Mariæ, ita dixit *Cor. in conſ.172. circa 1. & 3. dubitat. lib. 1. Purpurat. in l. ex conveniente nu. 37. C. de pact. Becc. conſ. 42. n. 7. & poſt Bero. Bald. & alios, conſuluit Roland. conſ. 64. num. 9. cum*
10 *ſeq. lib. 4.* & tanto magis ſtante conſtituto appoſito in favorem dicti de Luchiſio, & ſuorum hæredum, & ſucceſſorum, per quod conſtitutum non eſt dubium contraxiſſe nomine proprio, & in ſui favorem, & utilitatem, ſuorumque hæredum, ſucceſſorum fuiſſe tranſlatum dominium, *l. quod meo, ff. de acquiren. poſſeſſ. Becc. d. conſi. 42. num. 8. Rol d. conſil. 64 num. 10. lib. 4. &*
11 *licet Corn. in conſil. 129. lib. 4.* videatur ſentire in ſuo caſu actum intelligi factum procuratorio nomine, & ſi de hæredibus ibi fuiſſet facta mentio, nihilominus ipſe *Corn ſub nu. 9.* ſubdit hæc verba ibi [verum quia verba ſunt multum præciſa in contrarium, non audeo id præciſe firmare] & in caſu iſto non ſolum apparebat ſolutionem factam fuiſſe de pecuniis d. de Luchiſio cum acquiſitione pro ſe hæredibus, & ſucceſſoribus in perpetuum, verum etiam & cum clauſula conſtituti pro ſe, & hæredibus, quod erat in caſu *Corn.*

Secundo principaliter nullum dicebatur ſecundum decretum prædi-
12 ctum, quia prodictis untiis centum non competebat via exequutiva ex quo erat elapſum decennium, ita dixit in puncto *Corn. conſ. 132. lib. 4.* & facit Situs dum concedit inſtrumentis viam exequutivam infra decennium, quo elapſo eam non habeant, & licet ſtantibus literis diſpenſationis dictis deputatis competere potuiſſet dicta
13 via exequutiva, tamen privilegium erat perſonale, & non ceſſibile, *Dm. in cap. privilegium, de reg. jur. in 5. Angel. in l. quod ſi in diem, § Julianus in fi. ff. de petitio. hæred. Surd. conſi. 205. n. 22. lib. 2.* Nec obſtat dicere, quod hoc non proce-
14 dit, quando ceſſio fieret ex cauſa neceſſaria, ut conſuluit *Cioff. in conſ. 104. in 3. limit. lib. 2.* & ex multis ſequitur *Vivi deciſ. 158. n. 12. & 13. in ſimilibus verbis,* quia reſpondebatur, *quod Cioff. & Vivi. moventur per doctrinam Bart. in l. poſt dotem in fin. ff. ſolut. matrim.* qui hoc intel-
15 ligit, quando cauſa ex utraq; parte eſſet neceſſaria ut dixit proprie in numero 35. at in caſu iſto nulla poterat conſiderari neceſſitas ex utraq; parte; tanto fortius dato pro vero, ut ſupradictum eſt, quod ceſſio fuerit facta illi de Luchiſio nomine proprio.

Ex prædictis Conſiſtorium declaravit nullum ſecundum decretum, die 15. Januarii, 1603. & maxime accedente enormiſſima læſione, quia iſte de Luchiſio pro untiis 310. ſibi adiudicaverat Baroniam prædictam Summatini valoris ſcutorum ſeptuaginta

gínta millium, quæ nullitas licet in Regno nunquam fuerit admiſſa, ut dixi in deciſio. præcedenti, tamen negari non poteſt, quin Judex ex illa facilius debeat inclinare ad declarandum nullum decretum.

SUMMARIUM.

1 *Sententia lata pendente termino eſt nulla. ratio ibidem.*
2 *Terminus prorogatus idem eſt, cum principali.*
3 *Prorogatio termini debet parti intimari, ſi lædat.*
4 *Sententia lata in termino prorogato abſque partis notificatione eſt valida.*
5 *Termini prorogatio abſq; partis notificatione eſt nulla.*

ARGUMENTUM.

Sententia lata in termino prorogato an ſit nulla.

DECISIO XXXV.

1 SEntentia, ſive interloquutoria lata pendente termino eſt ipſo iure nulla, ex quo dilatione pendente officium judicis conquieſcit, nec; ſibi competit juriſdictionis exercitum, ſed manet inſuſpenſo, *l. ſive pars, & ibi Bald. & alij, C. de dilat. Lap. alleg. 2.* verſ. & hoc qui a pendet, & multos congerit *Vant. de nullit. defect. iuriſdictio. ordi. num. 157. cum alijs ſeq.* & idem dicitur de ter-
2 mino prorogato, cum ſit idem terminus cum principali: nam idem judicatur de ipſa prorogatione, quod de primo termino, ut probant *Bald. in tract. de tempor. vtil. cap. 4. num. 8. Purpurat. conſ. 156. num. 14. Corn. conſ. 233. volum. 2. cum alijs ſimilib.* Limitatur ta-
3 men prædicta concluſio notabiliter ſi prorogatio termini non fuiſſet notificata ei, contra quem eſt obtenta ad hoc ut præjudicium inferatur, & ſic ad reddendum eius ſententiam nullam, ut dixit *Bald. in l. eos, §. Apoſtolos, num. 5, C. de appellat.* ubi ait, quod prorogatio termini ſi lædat, debet notificari, alias non afficit, at in caſu iſto redderet ſententiam nullam, ergo lęderet, ac præiudicium inferret; & id-
4 eo abſq; notificatione talis prorogationis ſententia non redderetur nulla, poſt *Bald. idem dixerunt Rim. Sen. conſ. 66. num. 6. & 7. vol. 1. Natt. conſ. 337. in fin.* imo plus dicunt Docto. quod talis
5 prorogatio non valet abſq; partis notificatione, *Pariſ. conſ. 43. num. 8. vol. 1. Gabr. poſt multos in tit. de citat. concluſ. 1. num. 450. Fab. de Anna conſ. 75. num. 6.* ex quibus in Conſiſtorio validam declaravimus interloquutoriam latam per M.R.C. in termino prorogato abſq; partis notificatione ad inſtantiam Joannis Leonardi Gerbaſi contra Gregorium Morana die 11. Maii 1604. licet contrarium ſæpiſſime practicatum, & judicatum vidiſſem in Curia Prætoriana huius Vrbis, his annis præteritis.

SUMMARIUM.

1 *Pater dotans eiusq; hæres tenetur de evictione dotis conſtitutæ, & num. 8. & 13.*
2 *Res perveniens ex pecunia dotali non efficitur dotalis, Limita, numero 3. & 4. Intellige num. 18.*
5 *Res permutata cum re dotali efficitur dotalis.*

P 6 *Extenſio*

6 *Extenſio fit in re ſubrogata habente eandem qualitatem, & num. 20.*

7 *Penſio ſubrogata loco primæ ſapit eandem qualitatem.*

9 *Caſſus omiſſus habetur pro omiſſo in materia evictionis, & num. 11.*

10 *Contractus non recipit interpretationem ampliativam.*

12 *Dictio (dictorum reddituum) quid operatur.*

13 *Evictio non datur niſi ubi oculis corporeis legitur.*

14 *Evictionis promiſſio in contractu dotis expreſſe legi debet.*

15 *Res majoratui ſubjecta an poſſit alienari, ut ex ejus pretio alia res utilior ematur.*

16 *Res ſubrogata loco rei majoratui ſubiecta ſapit ejus qualitatem.*

17 *Evictio promiſſa pro aliqua, an extendatur ad aliam eius loco ſubrogatam, & num. 19.*

21 *Pactum, quod redditus emantur cum interventu alicujus eſt inductum in eius favorem.*

ARGUMENTUM.

Evictio promiſſa pro redditibus dotatis, an extendatur ad alios redditus in locum primorum ſubrogatos, ſi fuerint evicti.

DECISIO XXXVI.

INter alias dotes cõſtitutas in contractu matrimoniali per Joſeph de Accomando, & conſortes Hieronymo Morſo fuerunt aſſignatæ untiæ ſeptem redditus debitæ per quoſdam de Fontana cum promiſſione defenſionis, & evictionis in forma, & cum pacto, quod in caſu reluitionis dictorum reddituum, deberet capitale de novo converti in emptionem aliorum reddituum cum interventu dotantium, evenit quod facta reluitione dictorum reddituum, & de novo facta emptione aliorum, cum interventu prædicto iſti novi redditus fuerunt evicti, & cum dictus de Morſo ſe direxiſſet contra dotantem pro defenſione, fuit p M.R.C. judicatum ad evictionem non teneri, cauſa devoluta via reviſionis in Conſiſtorio dicebatur ex parte Hieronymi Mor-
1 ſo, quod nedum pater dotans, ſed etiam eius hæres, tam ex pacto in contractu matrimoniali adjecto, quã de jure tenebatur non ſolum ad liberandum rem dotatam filiæ repertam obnoxiam, & conſequenter ad ejus defenſionem, ſed etiam ad evictionem, *ad text. in l. creditor, §. prædium, ff. de act. empt. cum ſimilibus.*

Nec obſtabat, quod redditus de quib⁹ agebatur, nõ erant ipſi aſſignati in cõtractu matrimoniali, & quod res empta ex pecunia dotali non effi-
2 citur dotalis, *l. ex pecunia, C. de jur. dot.* *quia l. prædicta limitatur*, quando redditus eſſent empti ex pecunia perventa
3 de redditibus dotalibus per virum cum conſenſu uxoris ad utilitatem matrimonii, ut in caſu iſto, quia tunc dotales dicuntur, ut dixit gloſſa *magiſtralis in d. l. ex pecunia, in gloſ. magna, in princ. per text. in l. res quæ ex dotal. & in l. ita conſtante, ff. de jure dotium. Campeg. de dot. parte 4. queſt. 8. Cravett. conſil. 304. num. 7. verſ. poſtremo, Bero. conſil. 165. n. 42. lib. 2.*

Item limitatur, quando pecunia
4 dotalis deſcendit ex pretio rei dotalis, & eſt deſtinata in emptionem alterius

terius rei ex cauſa neceſſaria, tunc enim res empta ex illa pecunia efficitur dotalis, & cum eisdem privilegiis: & ratio eſt, quia pecunia dotalis deſtinata in emptionem prædiorum, ſeu redditruum non cenſetur uti pecunia, ſed uti prædium, ſeu redditus; & ideo eſt, ac ſi fieret permutatio, & ſubrogatio cum eisdem privilegiis, ita *Decian. reſpon. 59. num. 8. & 13.* & res
5 permutata cum re dotali efficitur dotalis, ut dixit poſt alios *Decia. reſpon. 27. num. 5. & reſponſ. 52. num. 35. lib. 1. & reſponſ. 43. num. 15 21. & 22. lib. 3.* ſed ita fuit caſus iſte; ergo nil obſtare videbatur ſubrogatio.

Præterea dicebatur, quod promiſſio evictionis, & defenſionis licet fuerit facta pro illis redditibus aſſignatis in contractu matrimoniali, tamen extenditur ad iſtos redditus evictos ea eorum pretio emptos in conſequentiam neceſſariam, cum non ſimus in caſu omiſſo, ſed comprehenſo ex prædictis limitationibus, & maximè in caſu iſto favore dotis, quia in ea vertitur publica utilitas, cum reipublicæ intereſſit mulieres non eſſe indotatas, *l. 1. & ibi omnes Doctor. ff. ſolut. matrim.* & ideo fit extenſio etiam in pœnalibus, *Natt. conſ 346. num. 4. & 9.*
6 & fortius in re ſubrogata habente ſimilem qualitatem, ſive ejusdem ſpeciei, ut poſt *Alber. & Iacob. concludit Everard. in locis legal. in loco à vi ſubrogationis num. 14.* ubi ait, quod ſi aliqui homines promiſerint cuſtodire aliquod Caſtrum, & illud poſtea fuerit ab inimicis funditus dirutum, ſi exinde dominus Caſtri aliud ædificaverit prope illum locum ubi erat primum, eumq; ſubrogaverit loco primi, quod ill homines tenebuntur etiam ad cuſtodiam iſtius caſtri ſubrogati, & etiam ſequuti ſunt *Boer. deciſ. 212. num. 14. lib. 1. Gabr. de reg. jur. concl. 2. num. 27. Decia. d. reſpon. 27. num. 2. lib. 1. & reſpon. 43. nu. 17. lib. 3.* imo in re habente ortum à prima, ut hic, *Neguſ. de pignor. 2. memb. 2. par. nu. 25. Gabr. d. concluſ. nu. 38.* & in pēſione ſubrogata loco alterius,
7 quid ſapiat eandem naturam, dixit *Rum. conſ. 160. col. 3. lib. 1. Gabr. d. concluſ. 2. nu. 54. Caroc. de locat. & conduct. tit. de ſublocat. q. 36.* ubi hanc dicit veriorem opinionem. Accedebat ulterius, quod
8 redditus prædicti fuerunt empti de novo cum interventu, & conſenſu dotantium pro cautela dotium, & ſic evenlente evictione dotans non erat liberatus, ex traditis *per Cravet. cōſ 304. n. 1. & n. 7. verſ. ſecundo reſpondeo.* In contrarium tamē dictum fuit, quod cum evictio, & defenſio fuerit promiſſa pro redditibus in contractu aſſignatis, quod utiq; non extēdatur ad alios redditus de novo ex eorum pretio
9 emptos, & cum hoc fuerit omiſſum habetur pro omiſſo, ut in terminis evictionis *determinat poſt alios Anguiſc. conſil. 273. num 5. & 6 & optime Soc. Sen. conſil. 70. num. 5. & per totum volum. 3.* &
10 contractus non recipiunt interpretationem ampliativam, ſed tantum arctativam, etiam ſi ſine ea promiſſio ſtare nequeat, ut per pulchra exem-

pla conſuluit *Bal conſ.145.vol.3. & poſt eum Burſat.conſil.449.num.ult. lib.4. Rol. conſil. 58. num. 64. volum.3. & in terminis Rimin. Iun.conſil.392 num.18.& ſeq. vol.4.* & cum non fuerit facta mentio de evictione, & defenſione iſtorum redditũum in caſu reluitionis de novo
11 emendorum, ſed tantum de defenſione redditũum in contractu matrimoniali aſſignatorum, utiq; cenſentur partes non voluiſſe, *Beoc. conſil.1. num.14. Ceph.conſil.144.vol.2.in terminis Surd. conſil.150. num.33.* ubi etiam ait, quod ſi partes voluiſſent, utique expreſſiſſent, maxime ſtante dictione
12 (dictorum redditũum ut ſupra) quæ dictio (dictorum) eſt perſonaliſſima, & non extenditur de re ad rem, ſed tantum illa res, vel perſona compræhenditur, quæ oculis corporeis legi poteſt, ut poſt alios dixit *Burſat. conſ. 64.nu.21.* & magis in terminis caſus noſtri dixit idem *Burſat.in conſil. 13.nu. 33.cum ſeq.vol.1.& poſt Rip.Pancirol.Rim. Iun.d.conſ.392 num.34.lib.4.* qui redditus in caſu iſto non ſolum non fuerunt evicti, ſed eorum capitale pervenit in poſſe mariti ſtante reluitione facta, & cum ſit facta pro certa cauſa, non extenditur ad aliam, *Surd. d.conſil.150 nu. 69. 93. & per totum vol.1. Oſaſ.conſ.33.num.14.15.16.24.25.& ſeq.* adeo quod oculis corporeis legi de-
13 bet promiſſio evictionis, vel indemnitatis, ut quis poſſit condemnari, ut dixit *Pariſ.conſil.109.& conſ.ſeq. vol.1.Sim de Prat.conſ.71.nu.41.cum ſeq. & in nu.45.* & tanto magis hæc omnia procedere videbantur in contractu dotali, prout erat caſus iſte, ubi de natura ipſius contractus regulariter nõ venit promiſſio aliqua defenſionis,
14 & evictionis, niſi ſpecialiter, & expreſſe promittatur, ut dixit *Alb. in l.evicta, n.1.C.de jure dot.ubi num. 6.* aſſignat rationem, quia in emptione, & venditione intervenit pretium, & juſtum non eſt, quod emptor careat re, & pretio; at marito re evicta in his abeſt, ex quo matrimonium poteſt eſſe ſine dote; quod non eſt in caſu iſto, quia maritus habuit capitale dictorum redditũum in contractu matrimoniali aſſignatorum, licet de eis emerit alios redditus, de quibus agitur, qui dotales non ſunt, *d.l.ex pecunia,C.de jur.dot.* & in terminis videbatur, quod caſum iſtum decidat *Molin. de prim.Hiſp. lib.4. cap.4.* quærit enim
15 ipſe ibi *nu.1. cum ſeq.* an res maioratus ſubiecta poſſit alienari, ut ex pretio alia res utilior ematur, & in locum eius ſubrogetur, & concludit, quod ſic multis rationibus præſertim quia etiam res dotalis poteſt alienari, vel permutari, ſi eſt ut.*l.e mulieri & num. 24. cum ſeq.* determinat talem rem ſubrogatam, & emptam ex pretio rei maioratus ſubiectæ effici etiam ſubiectam maioratui, ac in ipſo ſuccedere cum omnibus qualitatibus primævis: adeo quod nihil differat à prima re vendita, *& num.47. & 49.* quærit an ſi ipſa res empta ex pretio rei maioratus ſubiectæ, & ſubrogata loco prioris ſi evincatur ex eo, quod non

Digitized by Google

non eſſet venditoris, vel ex alia cauſa, maioratus ſucceſſor debeat utraq; re carere, vel potius alienatam revocare, & diſtinguit, quod aut ſubrogatio fuit facta ex cauſa permutationis, & tunc eo ipſo, quod res permutata, atque ſubrogata evicta fuerit, eo ipſo maioratus poſſeſſor poterit rem antiquam recuperare; Aut enim res maioratus alienatur eo pacto, ut pretium deponatur, & ex eodem pretio res alia comparetur, quæ in locum eius ſubroganda ſit, & iſto caſu ſufficit emptorem obſervare contractum pretium deponendo, quia ſi poſtea ematur res, quæ evincatur, emptor eſt ſecurus, neque ad id reſarciendum tenebitur, ita videtur dicendum in caſu iſto, quod ſufficit dotantibus in caſu reluitionis fuiſſe pretium, ſeu capitale depoſitatum in tabula liberum, atq; nulli obligationi obnoxiũ, per cuius depoſitionem, & ſolutionem fuerunt ipſo iure liberati dotantes, unde ſi poſtea res empta ex tali pretio evincatur, dotantes ad nihilum tenentur, ex prædicta deciſ. Molin.

Conſiſtorium die 15. menſis Maii, 1604. confirmavit ſententiam M.R.C. abſolvendo dotantes à petitione prædicta: Nec obſtabant adducta ex adverſo, & primo limitationes tradi-
18 tæ ad *text. in l. ex pecunia,* quia illa procedunt, quando quæſtio eſſet inter virum, & uxorem, ut in caſu reſtitutionis dotiũ uxor poſſit petere rem emptam ex pecunia dotali, vel pecuniam, non autem locum ſibi vendicabunt, quod ſi res empta ex tali pecunia evincatur, teneatur de evictione dotans, ſed tantum permutans, *ad text. in l. ſi permutationis, ubi Bald. & alij notant, C. de evictio. poſt alios Bec. conſil. 83.* Idem & venditor, *d. l. ex pecunia,* ubi eſt ſua materia, *C. de iure dot.* quo loco habetur, quod fundus ex pecunia dotali à marito emptus non efficitur dotalis ea ratione, quia maritus uxori actionem empti acquirere non poteſt, quæ actio ex empto competit, quando res evincitur, *ad tex. in l. ex empto, ff. de act. empti & tot. tit. ff. & C. de evict.* & ſic regulariter res empta ex pecunia dotali non efficitur dotalis, ex quo vir non poteſt acquirere actionem ex empto, hoc eſt evictionis, vel dicta actione ex empto agere ad rem tradendam contra venditorem, ut ibi exemplificat *Bal. in princ.* unde cum poſtea *Bal. & alij Doct. limitent tex.* illum non procedere, quando cum conſenſu uxoris res empta ſit, quia tali caſu res efficitur dotalis, & acquirit actionem ex empto, quam experitur contra ipſum venditorem, ut ibi tradit *Bald.* non autem contra dotantem.

Nec pariter obſtat, quod promiſſio evictionis, & defenſionis redditũum aſſignatorum in contractu matrimoniali videtur extendi ad iſtos de novo emptos, ex quo veniunt in conſequentiam, quia ex prædictis videbatur huic obiecto eſſe ſatisfactum: attamen dato, quod venirent,

Digitized by Google

20 permiſſio atq; obligatio iſtorum dotantium, non extenditur ad eos, ut conſulvit *Bal. in conſ 145. nu. 5. vol. 3.* Nec obſtat dictum Everard. quia illud non procedit, quando culpa domini fuiſſet repugnatum, ut tradit *Cart. in l. quidam cum filium, ff. de verb. obl. Soc. ſen. in d. conſ. 70. nu. 2. & 3. vol. 3. Pariſ. conſ. 109. nu. 38. vol. 1. Mandel. conſ. 64. n. 9. & per totum, vol. 1.*

At in caſu iſto illi de Morſo fuerunt in culpa, quia poterant emere redditus tutos, & ſecuros. Secundo & melius reſpondetur, quod prædicta concluſio de Caſtro non poteſt applicari caſui prædicto poſtquam Caſtrũ reædificatum eſt idem Caſtrum, & non verſatur aliquod intereſſe promittentis defendere, ſeu cuſtodire primum, vel reædificatum, ſecus autem in præſenti caſu, ubi non ſunt iidem redditus, ſed alii à tertio venditi, & concurrit intereſſe dotantis, qui jam ſolvit illorum pretium, cujus ſolutione fuit ipſo jure liberatus: non ergo æquitas patitur, ut bis idem ſolvatur, maxime cum hic non ſit promiſſum de evictione, & defenſione redituum in genere, prout in caſu promiſſionis Caſtri, ſed cum illa dictione (dictorum reddituum) ut ſupra dictum eſt, perſonaliſſima, & non extenditur de re ad rem, neq; de perſona ad perſonam, ſed tantum illa res comprehenditur, quæ oculis corporeis legi poteſt, ex *Rimin. & Burſ. in locis ſupra alleg.*

Poſtremo non obſtabat interventus dotantis in emptione novorum
21 reddituum, qu'a tale pactum (ut redditus emendi emantur cum interventu dotantium) factum cenſetur in favorem dotantium in caſu reſtitutionis dotium, ut dixit *Burſ. in conſ. 297. nu. 3. & per tot. vol. 1.* & ideo non poteſt retorqueri in ejus odiũ, *l. quod favore, C. de leg.* & conſenſus procuratus, ut magis ipſis dotantibus cautum ſit, non debet eis diminuere cautionem, ut in materia evictionis per plura exempla conſuluit *Surd. conſil. 36. num. 28. vol. 1.*

SUMMARIUM.

1 Exceptio anterioritatis pariter privilegiatæ admittitur adverſus exequutionem cenſus juxta formam Bullæ.

Quid ſi poſſideat in parte pro cauſa poſteriori, num. 2.

3 Accollatio oneris poſterioris in adjudicatione non prajudicat creditori quo ad alios poſteriores, & num. 6.

Contra, num. 7. & 8.

4 Decretum annullatur ſi excedat verum creditum, ſecus in onere accollato.

5 Debitor in redemptione rei adjudicatæ non tenetur depoſitare onera accollata.

6 Onus accollatum eſt pars pretij.

9 Cre[illegible]ccollando ſibi creditum poſterius illi [illegible]tire videtur, & jus amittit quoad alios poſteriores.

ARGUMENTUM.

Exceptio anterioritatis adverſus exequutionem cenſus juxta formam Bullæ an obſtet, ſi poſſeſſor detineat in parte pro cauſa poſteriori.

DECISIO XXXVII.

PLURIES in ſupremis his noſtris Tribunalibus judicavimus exceptionem

ptionem anterioritatis pariter privi-
1 legiatæ admitti adverſus exequutionem cenſus juxta formam Bullæ non obſtante Regia Pragmatica rejiciente omnes exceptiones, ut dixit in *Addit.ad Petr.de Gregor.de Cenſib.quæſt. 8.num.93.* ubi multis rationibus ſententiam prædictam comprobavi, & hodie penes probos judices non admittitur amplius ſuper hoc diſceptatio. Sed fuit dubitatum in Conſiſtorio, quid ſi fuerit adjudicata res aliqua pro debito cenſus juxta formam Bullæ anterioris, ſed cum onere ſolvendi onus aliquod cenſus, vel ſimile, quod eſſet poſterius alterius creditoris agentis vigore cenſus bulla-
2 ris, an talis exceptio admittatur? Et pro convento dicebatur, quod dum ſibi adjudicavit rem hypothecatam pro cenſu anteriori, voluit poſſidere tantum ex cauſa privilegiata dictorum intronſuriorum, non autem ex cauſa accollationum, quia venditio
3 fuit facta pro illo cenſu pro quo proceſſit exequutio, pretium enim illius adjudicationis rei judicatæ fuit ſumma intronſuriorum bullæ anterioris, à quo robur habet actus adjudicationis, cum in re, conſenſu, & pretio conſiſtat, *l.1 ff.de contrahen.* & non in onere: nam creditor à principio eſt immiſſus in poſſeſſionem per primum decretum pro debito anteriori, Hinc eſt, quod ſi aliquis eſt exceſſus in pretio oblato annullatur adju-
4 dicatio, ſecus ſi in onere, *l.hac venditio ff.de contrah.empt.& vendit. Soc. Iun. conſ. 47.num.8.lib.2.Bongiorn. in alleg. in cauſa Floridæ.* Item in redemptione debitor
5 tenetur verum pretium offerre, non autem onera, *Bald.& Salic. in auth. & qui jurat. nu.26. C.de bon.auth. Iud.poſſid. Aret.in l.ſi aliquam rem, ff.de acquir.poſſeſſ. Milan.deciſ.12.nu.124 par.2. Melchio. Palaez de Maior.par.3.quæſt.24.nu.2.tom. 10.par.1.tract.fol.453.* & dicam alibi latius. Item pro parte pretii non poſſunt offerri credita illiquida non exigibilia, neq; illa de quibus non ſit lapſa quindena, quæ tamen omnia accollari poſſunt ſub ſpecie oneris, ut
6 quotidie practicatur, & ideo non poteſt dici, quod poſſeſſor ex tali adjudicatione poſſideat ex cauſa poſteriori ex debito accolato, ſed ex credito pro quo proceſſerat exequutio, & facta diſtractio, & prædicta videbantur confirmari poſſe; quia creditor ſibi accollando onus poſterius non videtur ſibi præjudicaſſe niſi in eo, quod ſibi accollavit, ſecus vero quoad alios non accollatos, cum reſpectu certæ perſonæ facta fuerit accollatio, & non omnium, ut bene diſtinguit *Salic. in l.fin.C.de remiſſio.pign.& in l.3.C.eod.* quam diſtinctionem ſequuti ſunt *Fran.de pignor.in 6.par.3.memb. nu. 13. & Maſcard.concl.1178.num.41.*

Sed pro actore faciebat, quia licet prædicta vera ſint, tamen conventus ſibi ad judicando rem hypothecatam ex debito cenſus anteriori, cum accollatione oneris poſterioris ſui crediti dicitur poſſidere partim ex cauſa anteriori, & partim ex cauſa poſteriori

poſteriori, & reſpectu cauſæ poſterioris talis exceptio non obſtabat, il-
7 lud enim onus accollatum eſt pars pretii, *l. fundi partem ff. de contrah emptio. & vendi. Soc. ſen. conſ. 15. n. 57. in 1. vol. Velaſ. dec. 43. & 70. Gāma. dec. 256. Peruſ. dec. 97.* quia pro illo onere cēſus, minus ſolvit pro pretio rei, *Foller. in tract. de cenſib. verb. Tanquam, n. 30.* ideoq; non poteſt juvari reſpectu partis pretii ſoluti poſterioribus, vel penes eum reti-
8 nenti; *ad text. in l. qui à debitore, & in l. eum qui à debitore ff. qui pot. in pignor. habeant. Milan. deciſ. 9. num. 62. lib. 2. Vinc. de de Franc. deciſ. 272. in fin.* & ſic videntur ſublata obiecta ex adverſo deducta.

Quinimo plus dicendum erat in caſu iſto, quod cum ipſe poſſeſſor
9 conſenſerit dicto oneri poſteriori ex accollatione facta ius remiſiſſe videtur quoad creditorem poſteriorem, ut determinat *Ioann. Andr. in addit. ad Specul. in rubr. de ſolut.* quē refe. t & ſequitur *Alex. ad Bart. in l. creditor, la. 2. §. ſi tecum,* & ibi idem *Bar. qui potio. in pigno. habean. Gabell. milleloq. 447. num. 1. & facit bene tex. in l. creditor, § ſi primus, verſ. ſi idem bis, & in l. quærebatur, ff. qui pot. in pign. habean.* & ſecundum hanc opinionem judicavit Conſiſtorium pro Vincentio Salerno contra Octavium lo Monaco die x. Aprilis 1604. & ita paſſim fuit pluries judicatum in his noſtris ſupremis Tribunalibus, licet non omittam dicere, quod alias contrarium conſuluerim pro Ioſeph de Oriolis: contra Innocentiam Navarra. in Curia Prætoriana, ſecundum quam opinionem fuit judicatum die 24. Ianuarii, ix. Indict. 1596. quę interloquutoria fuit poſtea confirmata per M. R. C. die 3. Ianuarii. 1598.

Et idem judicavit Genitor meus pro Maria Piſano contra Iſabellam de Baldaſſare de anno 1601. tamen ex prædictis veritas eſt in contrarium, & ſapientis eſt mutare propoſitum.

SUMMARIUM.

1 *Remiſſio, & pax cum clauſula, quod exeat ab Vrbe non impedit beneficium Indulti.*

Amplia etiam quod offendens contra veniat ſua promiſſioni num. 2.

3 *Pactum appoſitum in remiſſione, & pace, cum clauſula de non ingrediendo Civitatem, validum eſt, & num 4.*

Contra num. 5. & 8. & eſt contra libertatem, num. 13.

Contra in pacto ad breve tempus, numero. 14.

6 *Decennium longum eſt tempus, & perpetuum, num. 7.*

9 *Exilium per privatos demandari non poteſt.*

10 *Exilij pœna capitalis eſt imo, & corporalis, num. 11.*

12 *Exilium appoſitum in remiſſione injuria eſt contra ejus naturam.*

ARGUMENTUM.

Pactum appoſitum in remiſſionibus iniuriarum, ne quis poſſit ingredi Civitatem aliquam an ſit validum.

DECISIO XXXVIII.

BAldaſſar Paterno nobilis Catinenſis inquiſitus de homicidio, & pro dicta cauſa bannitus, obtinuit

partis

partis remiſſionē cum clauſula;.quod Civitatem prædictam ingredi non-potuiſſet per annos decem ſub pæna ſcutorum mille fiſco Regio applicandorum,cujus vigore,ſtante indulgentia generali à Rege noſtro Catholico delinquentibus conceſſa,fuit abſolutus, non obſtante dicta condi-
1 tione, cum non impediat ipſius beneficium, ad *trad. per Bonacoſ. in quæ. crim. verb. Pax. Alcia. in conſ. 134. tom. 2. lib. 5.* ſecundum quam opinionem me referente Excellen. Proregi fuit hoc anno judicatum pro Vito Buccuierio,& ſimiliter fuit pluries determinatum in M. R. C. cauſarum criminalium, ut dixi in Commen. meo ad Indult.*cap.24.num.34.* vel ampliavi procedere,. etiam quod offendens
2 contravenerit ſuæ promiſſioni, & non ſervaret promiſſa, ad tex ubi hoc ibi notant *Bart. Bald. & Salic. in l. quamvis,C. ad Turp:llia.Carovit. ſuper Rit. Neapol. 275. num. 22. & ſeq. Farinac. de Inquiſit.quæſt.5.num. 11. in fin. verſ Sublimata ſecundo*, & cum dictus de Paterno exilium prædictum ſervaſſet, per annos quatuor,& pars accuſatrix deceſſerit, comparuit, in eadem M. R. C. cauſarum criminalium, & petiit nullitatem pacti appoſiti in remiſſione prædicta de non ingrediendo Civitatem ſub pœna prædicta; & per maiorem partem dominorum fuit judicatum pactum validum, præterquam quo ad pœnam pecuniariam,. cauſa nobis commiſſa via reviſionis per Excellentiſſimum Proregem dicebatur ſententiam prædictam quo ad validitatem comprobari ex do-
3 ctrina *Bald.in cap.1.num. 4. de leg.Corrad. ubi quærit, ibi Bald. poſt Iacob. de Ardiz.*. quando compromittitur in offenſum,an offenſus poſſit mandare offendenti; quod de Civitate exeat,& dicit,quod non,niſi in compromiſſo hoc actum fuerit, & eum ſequuti ſunt,*Affl.ibi num.17. Ioann. Andr. in addit. ad Specu tit.de arbit. § poteſt., nu. 7. verb. arbitretur. Alber. in fin.nu.5.ff. de offic. procur.Cæſar.& in l.non diſtinguemus,§.Iulianus, num.11.& in l.pen. nu. 2. in fin. ff. de arbit. Greg. Lopez. in l. 27.glo. 8.titu. 11. part.3.Baiard.ad Clar.quæſt. 67.nume. 20. Hamma.deciſ.63.*& ratio eſt ſecundum
4 eos, quia non per hodie dicitur infringi libertas, ſed eſt quædam iniuriarum ſatisfactio; Item quia alias offenſus pacem, & remiſſionem non feciſſet, ſi conditionem non valere credidiſſet, unde de facili ad vindictam provocaretur, *l.qui fidem, ff. de tranſ.*imo,. & pacem recipientem in foro honoris non excuſari, quinimo eius opinionem penes probos viros gravari,ſi à fide, & promiſſione deſiſteret,cum his motus fuerit offenſus ad pacem faciendam, ut dixit *Vulpell. in tract.de treg. & pac. & quæſt.55.*& ideo ad evitandas revolutiones.&ſcandala,quæ ex hoc oriri poſſent, ſi pax ipſa non ſervaretur, talia pacta non ſemel approbata fuiſſe per Principes: dixit *à Gamma d.deciſione 73.*

Contrarium tamen iudicavimus in Conſiſtorio die 25. Novembris.

Q 1603.

5 1603.revocando ſententiam M.R.C. nempe pactum prædictum nullius eſſe roboris, attentis qualitatibus huius cauſæ,de quibus infra,& maxime quia exilium prædictum, etſi fuerit appoſitum per annos decem, tamen erat perpetuum, cum decenniũ longum ſit tempus, *Bartol.Bald.Ang.& Imol.in l qui aliena,ff. de acquir. hæredita. Capol. de ſimulat. contract. num. 128. Rainald.Corſ.de indagat. jur.lib.1.cap.19. num. 2. Rodoan.de reb.Eccle.non alienan. rub. 4. nu.16. Moron.de treg.& pace, quæſtio.88.nu. 6.lib. 2. Magalot. de ſecurit. & ſalvo cond. par 1.num.47.& eſt doctrina Bart.in l.1.§.*
7 *quod autem ff.de ſuperfic.* imo perpetuũ, ut dixit *glo.in l.nam Imperator, ff. de leg.*
8 & pactum prædictum perpetuum nullum eſſe dixerunt *Anchara in conſil. 75. Alciat.d. conſil.134.to.2.liq.5. Vulpel. de treg. & pace, quæſt.55. Moron. in ſimili tract. quæſt.186. Bonanacoſ.in commu. opin. crim.in verbo, Gratia. Iac. Novel. in pract. crim. cap. vlt.nu.69. Vivi. commun. opin. 574.& in Syntagm.commu.opin.titu.3. de contracti.loco 4.cap.7. in verbo, Pactum,* ubi refert ita pluries iudicatum in Sacro Conſilio Neapolitano, & in Regia Audientia *Scipio Rovit. in comment. ad prag. 8. de compoſit.num. 8.* ubi pariter ſecundum eam iudicatũ fuiſſe refert in eodem Sacro Conſilio Neapolitano, referente Doctiſſimo Fulvio Conſtantio,& noviſſime *Farinac.poſt hac ſcripta viſus in pract. cri. quæſtio.107.part.2. art. 20.* & idem pluries vidimus determinatum in eadem M. R.C.confirmatur ſupradicta concluſio vivis rationibus, & fundamentis ſecundum præallegatos Doctores,& primo,quia continet pactum expreſſum à iure reprobatum; nempe ſuper re in qua ſolum Prætoris imperium verſatur, ut puta exilium à propria patria,& in his,in quibus Prętoris iu-
9 riſdictio verſatur, privatorum pactiones prorſus reiiciuntur, per tex. expreſſum *in l. juris gentium,§ ſi paciſcatur, ff.de pact.* quem in his terminis adducit *Anchar. in d. conſil.75. nu.3.* & tamen pœna exilii non poteſt imponi de iu-
10 re niſi per habentes merum imperium, cum ſit pœna capitalis,ut dixit *Bar.in l.imperium,n.10.ff.de jurisd. om.iud.* & alii infiniti, quos refert & ſequitur *Farinac.in titu.de delic.& pen.quæſt.19.nu. 17.Magon.deci.35.lib.2.Eman.Suares verb.*
11 *capitalis pœna*, imo & corporalem eſſe dixit *Boſ.in tit.de carcerat. fideius. commit. num.7.*

Secundo facit, quia talis conditio
12 eſt nulla,& contra naturam remiſſionis,& pacis, & ob id reiiciendam eſſe ait *Alciat.d.conſ.134. Anchar. & Vulpel.* ubi hoc præſertim procedere aiunt, quia lex Evangelica repugnat *Math.5.* ibi *(& benefacite illis, qui oderunt vos)* nõ enim benefacimus, ſed male, ſi ipſos à patria exules teneamus. Et licet in alia Civitate domicilium conſtituere poſſit, tamen hoc facere non poterit abſq; magna impenſa, labore,& privatione familiæ,& domus ſuæ, quod quam ſit durum experientia docuit.

Tertio, & ultimo omiſſis multis aliis fundamentis relatis per ſupradictos

Digitized by Google

ctos Doctores, facit, quia pactum
15 prædictum eſt contra libertatem, *ad tex. in l. Titio centum, §. Ritio centum, lo. 2. ff. de condit. & demonſtrat. qui text.* in ſecundo exemplo ibi poſito expreſſe decidit caſum hunc, dum inter cæteras cautiones, quæ ſunt contra libertatem, & propterea a iure reprobatas eſſe refert eam, ut ſcilicet quis in alia Civitate domicilium habeat, & ſequitur ibi Bart. Item & contra omnem humanitatem, & continet meram duritiem, & vindictam, & odioſum eſt, ſecundum *Anch. & Vupel. in locis prædictis.* Nec obſtaret dicere, quod text. ille loquatur in caſu cõtrario, quando quis obligatur non recedere a certo loco, quod quidem ſtrictius videtur, quia non per hoc negari poteſt, quod ſit contra libertatem, imo ſtrictius videtur caſus iſte, quia privatur patria, quã magis amamus, quam totum mundum.

Accedebat in cauſa iſta, quod dictus de Paterno ſervaverat exilium per annos quatuor in circa, & pars remittens iam erat mortua, quo caſu ceſſare videbantur revolutiones, ſecuritas delinquentis, quies conſanguineorum, & alia ſimilia, quæ ex adverſo deducebantur.

Nec obſtant contraria, & præcipue doctrina Bal. & ſequacium: nam ipſe Bal. movetur ea ratione, quia nõ per hoc libertas infringitur, ſed eſt quædam iniuriæ ſatisfactio, & tamen dicta ratio tendit contra *text. expreſſum in d. §. Titio centum*, ut dictum; Item contra Bal. tenuerunt *Anch. Alcia. & alij relati Doct.* quorum opinio fuit; tam in conſulendo, quam in iudicando recepta. Item opinio prædictorum poteſt procedere, quando exi-
14 lium eſſet ad breve tempus ſecundum veram opinionem ab omnibus approbatam, ut dixit *D. Præſidens Gomez. de Ameſcua in tract. noviter impreſſo de Poteſta. in ſeipſum lib. 2. cap. 18. num. 19. poſt Scipio. Rovit. & Vulpel. in locis præallegatis.* & fuit iudicatum hoc anno per M.R.C. pro Don Paulo de Maſtiani, qui fuerat prohibitus, quod per annum tantum non accederet ad hanc Vrbem, & eius territorium. *Item à Gamma in d. deciſ. 63.* loquitur in remiſſione approbata à Principe, quæ quidem & ſi pacto prædicto vallata ſit, tamen erit valida, ut poſt *Carovit. in d. Rit. 275. dixi in d. commen. meo ad Indul cap 24 num. 42.*

Secundo, nec reſiſtebat, quod offenſus pacem aliter non feciſſet, ſi conditionem nullam eſſe crediſſet, nam reſpondetur, quod qui pacem, & concordiam perpetuam facit non videtur hoc poſſe honeſte dicere, quia ſic indignationem pœnæ nõ irrogatæ, & duritiem in animo retineret contra naturam pacis, & concordiæ, quæ eſt deponere omnem animi languorem, *l. ſervus. ff de ſervis fugit. §. fin. inſti. de iniur.* & licet actionem iniuriarum quis remittere non teneatur, tamen cordis rancorem ſtatim remittere debet, ut ex multis aliis determinat *Zerol. Molin. de primog.*

Hiſpan. libro 2. cap 5. numero 12. & ſecundum hanc opinionem in pacto perpetuo fuit non ſemel hoc anno judicatum per M.R.C.cauſarum criminalium, & ego judicavi in cauſa prædicta Viti Bucculerio.

SUMMARIUM.

1 *Biennium datur ad petendum, & aliud biennium ad proſequendam reviſionem.*

2 *Biennium primum fuit ſubrogatum loco dierum decem datorũ ad appellandum. Contra num 8.*

3 *Citatio partis non requiritur ad appellandum.*

4 *Introductio devolvit cauſam intimata parte.*

5 *Petitio non interrumpitur niſi fiat parte citata, & num. 6.*

7 *Exequutio dicitur facta per miſſionem ex primo decreto.*

9 *Reviſio eſt ad inſtar appellationis.*

10 *Introductio ſcripturarum ad appellandum fit parte citata.*

ARGUMENTUM.

Introductio ſcripturarum debet fieri infra biennium citata parte.

DECISIO XXXIX.

1 De jure datur biennium ad petendum, & aliud biennium ad proſequendum reviſionem ex theorica *tex. in auth. quæ ſupplicatio, C. de prec. Imper. offer. l. 1. C. de ſent. præfect. prat. Ioan. Fran. de Pont. conſil. 78. & eſt cap. Alphonſ. 528.* dubitatum fuit ſi hæc introductio ſcripturarũ de uno tribunali ad aliud, & petitio reviſionis fieri debuerit parte citata, & ſic incuſata contumacia penes acta, & videbatur, quod non: quia iſtud primum bienniũ fuit ſubrogatum loco dierum decem da-
2 tarum ad appellandum, ut videtur ſentire *glo. in l. 1. C. de ſent. præfect. in verb. poſt ſucceſſionem, in fin. verſ.* Item ſi uſq;. & dixit *Ioan. Franc. de Pont. in d. conſil. 78.*
3 *num. 14.* & ſicut ad appellandum non requiritur partis citatio, ita nec requiritur partis citatio, ita nec ad reclamandum.

Ex adverſo dicebatur, quod introductio tunc devolvit cauſam, quan-
4 do eſt intimata parti, *ad text. in Clemen. cauſam, de electio. in 6. Rot. Roma. in novis deciſ. 139. Veſtr. in praxi Roma. Curia lib. 3. cap. 6. ſub num. 6. & 7.* Item quia Cap. prædictum Reg. Alphon. dicit, quod debet peti reviſio, ſed petitio non in-
5 terrumpitur niſi fiat parte citata, ita *Bald. in l. 3 ſub nu. 8. ff. de eo, per quem fact. erit, & facit,* quod ſtante ſtatuto, quod qui non petierit debitum infra biennium, quod inſtrumentum habeatur pro caſſo, quod non ſufficit petitio,
6 niſi interveniat citatio, *Bart. Angel. in l. 2. §. ſi rem, ff. de vſucap. Iaſ. in l. 3. n. 5.* verſic. ſecundo extende, *ff. de eo per quem fact. er. Bar. conſ. 36.* qui dicit, quod ſi eſt facta miſſio per primum decretum dicitur facta exequutio, & ſic notifi-
7 catio, quia tunc dicitur facta vera exequutio, & petitio, *Bart. in l. 2. §. ſi rem, num 2. C. de præſcrip. 30. vel 40. anno. Bald. in l. fin in final. verbis, ff de eo per quem fact. erit, & ibi Alex. num. 11. Bald. in fin. in final. verbis, de duob. rei. Aſin. de exequut. ſentent. §. 5. cap. 134. n. 4. & 5. Bongiorn. in cap. 16. ſuper Rit.* qui dicit, quod decennium infra, quod debet peti exequutio inſtrumenti,

ſtrumenti, interrumpitur per citationem, & per primum decretum, quia tunc dicitur exequutio facta, & hoc dicit *Bar. in l. is qui reipublicæ, n. 2. ff. ex quib. cauſ. maior. ut dixi ſupra in deciſ. 30. nu 7. & 8.* Vnde ſtante ſtatuto prædicto in Regno volente, quod reviſio ſit petenda infra biennium, non videbatur adimpleтū ex introductione niſi parte citata, & incuſata contumacia, à quo die contumaciæ currit aliud biennium ad proſequendum cauſam, ut dixit *Petr. Greg. in tract. de jud. cauſ. feud. quæſt. 52. n. 8. & 9.*

Nec obſtabat, quod primum biennium fuerat ſubrogatum loco decem
8 dierum, quinimo loco quadraginta dierum ad introducendum ſubrogatum fuiſſe videbatur, quia in primo biennio introducuntur ſcripturæ de uno Tribunali ad aliud, quod non eſſet ſi loco dierum decem fuiſſet ſubrogatum, quia ſufficeret tantum
9 ſupplicare, & ideo quia reviſio eſt ad inſtar appellationis, ut dixerūt *Capic. deciſ. 28. Afflict. deciſ. 231. Ceph. conſ. 180. n. 19. Rebuff. de ſupplicat. ſub. n. 89. glo. in d. l. unica ſupra relata, C. de ſenten. præfect. Ben-*
10 *intend. deciſ 78 n. 5.* ſicut introductione ſcripturarum in appellatione requiritur citatio, ut ex *Paul. de Caſtr. in rub. n. 2. & Iaſ. num. 2. ff. de in jus vocan.* dixit *Veſtr. in praxi Rom. Curiæ lib. 7. cap. ult. ſub n. 9. verſ. tamen, ſub tit. de tempori. & fatal. appellationum, & cum ſequitur Euge. conſ. 42. n. 27.* ita dicendum erat in reviſione. Caſus iſte fuit valde dubius, nec umquam fuerat in Conſiſtorio controverſus, ſed quia merita cauſæ principalis videbantur ſatis bene deciſa per M. R. C. de cuius reviſione agebatur, ideo pronunciavimus inſtantiam peremptam, die 27. Martii 1604. pro Philippo Varrica contra Mariam Cicero.

SUMMARIUM.

1 *Novatio eſt unius obligationis in aliam transfuſio.*
2 *Proteſtatio quod non cenſeatur facta novatio, non procedit data incompatibilitate contractuum.*
Contra, num. 6.
3 *Proteſtatio contraria facto nihil operatur. Intellige, num. 7. & 8.*
4 *Novatio non inducitur niſi expreſſe dicatur.*
Item quando expreſſe cantum eſſet contrarium, num. 5.

ARGUMENTUM.

Novatio quando inducatur ex novo contractu, & quid ſtante proteſtatione.

DECISIO XL.

EXiſtente debitore Barone Summatinio fortis Natoli cum obligatione in ſolidum Baronis Racalmallime in untiis 802. ad complementum maioris ſummæ, fuit de prædicta ſumma facta ceſſio contra Don Petrū lo Porto Arrendatarium Baroniæ debitorem dicti Baronis Summatini. qui Don Petrus pro eadem ſumma ceſſa ſe obligavit conſignare tantam quantitatem frumentorum in oneratorio publico Civitatis Agrigenti vigore inſtrumenti publici,

blici,in quo dictus de Natoli, ſeu verius ejus procurator cōpenſavit prædictam ſummam pro pretio, & voluit quod contractus principalis ſtaret in ſuo robore & firmitate,quo ad anterioritatem, & potioritatem uſque ad integram, & effectivam ſolutionem dictarum untiarum 802. poſt multos menſes non facta conſignatione dictorum frumentorum fuit cauſata exequutio pro dicta ſumma contra dictum de Racalmallime debitorem, & in ſolidum obligatum vigore principalis contractus,qui de multis ſe oppoſuit, ſed præcipue, quod inducta erat novatio, quia debitum ad quod erat obligatus Baro conventus cum Barone Summatini, fuerat transfuſum in venditionem frumentorum, & quoties mutatur cauſa debiti in aliud debitum, tunc
1 dicitur inducta novatio, *ut conſuluit Bal.conſil.128.colum. 2 lib. 2. Gabr. tit. de novatio.concluſ 1. num. 71.* & in puncto *Ioan. Fab. in §.preterea, nu. Inſtit. quibus modis tollit. obligat.* ubi dixit, quod ſi quis debet centum & pro illis promittit ſolvere decem modios vini, dicitur facta novatio, *Rebuff. ſuper Conſtitut. Regni Galliæ tit. de lite. obligat. artic.1.gloſſ. 9.nu.21. Medi. de novat. queſt. 8. par.1. Cæſar.Barz. deciſ. 20. num. 8*, ratio eſt;quia eſt incompatibile, quod ſtet ſecundus contractus venditionis frumentorum exiſtente primo mere debitorio, quia obligatio ſolvendi eandem pecuniam ex contractu debitorio,& ex venditione eſt incompatibilis, & non poſſunt ſimul ſtare eodem tempore, ut determinat *Mol. de contract. diſput. 559. nu. 12.* verſiculo ſi enim quis, *fol.mihi 821. Surd. de aliment. tit.5.queſt.1.num.37.* ubi ait,quod quando debitum, transfunditur in aliud, extinguitur prima obligatio; data ergo incompatibilitate ſequitur, quod eſt inducta novatio, ita *Bald.in l. fin. nu. 4. ff.de novat. Dec.in l.pacta noviſſima, nu. 2.C.de pact.& in conſil.464. nu. 4.* verſ. tertio reſpondeo. *Ioan. Anto. Lanar.conſ. 23.num.2.* verſ.ſecunda concluſio, *& n. 3. Menoch.de præſum præſumpt.134. nu 39. lib.3. Gabr.conſil.81.n.3. Decian.reſp.22.nu. 69.lib.1. Bero.conſ.203.nu.13.lib.3. Maſcard. de probat. concluſio 1112.nu. 23. Rot. Roma. in noviſſimis deciſ.262.n.5. in 2. par. Surd. conſ.145.nu.25.lib.1. & conſ.345. num. 3. lib.3. Caval.deciſ.18.par.4.nu.8.*

Nec obſtabat proteſtatio,quia ratione incompatibilitatis non poteſt
2 una cauſa parere duos contractus ſucceſſive,& eodem tempore, & ideo in iſto caſu nihil operatur, quia non dependet à voluntate contrahentium, ſed ex diſpoſitione iuris, quod inducatur novatio ratione incompatibilitatis,ut poſt *Bald. Salic. & alios dixit Lanar.d.conſ 23 nu.8.*

Item quia proteſtatio poſſet procedere ratione anterioritatis hypothecæ competentis ſuper bonis propter evictionem,quæ poſſet contingere,quando forte data eſſent ei bona in ſolutum,& eſſent evicta; tunc ne excluderetur a ſecundo creditore operatur in caſu ſuo cōditionali,ſed

non

non operatur, quod ſimul, & eodem tempore quis poſſit uti duobus contractib⁹ incompatibilibus: quia eſſet quædam contrarietas, quod fiat venditio frumentorum, & quod compenſetur pretium, & quod poſſit agi primo contractu pro debito compenſato ſecundum *Goz. ad conſ 38. num. 12.* verſic. non obſtat, *Milanenſ. deciſ. 8. num. 37. lib. 3. Lanar. d. conſ. 23. nume. 6.* verſic. in proteſtationibus, *Pancirol. conſil. 10. & conſ. 144. num. 5.* qui dicit,
3 quod talis proteſtatio eſt contraria facto, quæ nihil operatur, *Surd. conſil. 143 num. 11. & ſemper tollitur per actum contrarium, nu. 12. & non juvat in his, quæ non dependent à voluntate proteſtantis, nu. 13.* & hæc exceptio novationis opponi poteſt non obſtante pacto de non opponendo, *Imol. in fin. ff. à quib. appell. non lic. Bald. in l. 2. C. de except. rei judic. Alexand. conſil. 36. num. 4. lib. 6.*

Sed ex adverſo dicebatur, quod
4 nulla inducitur novatio, niſi expreſſe dicatur, ad *text. in l fin. C. de novat. § præterea inſtitut. quibus mod. tolli oblig. Vincen. de Franch. deciſ. 155. num. 10. Handed. conſil. 40. num. 10. lib. 2. Maſcard. concluſ. 1107. nu. 13. 14. 15. & 16. & concluſ. 1112. num. 14. Menoch. de præſumpt. 134. n. 12. Gail. pract. obſerva. lib. 2. obſerv. 30. nu 3. Ceſa. Barz. d. dec. 20. n. 9. Turrett. conſ. 41. n. 5. vol 2. Surd. conſil. 145 n. 1. & conſ. 345. nu. 11.* ubi dicit, multo minus induci, quando expreſ-
5 ſe conventum eſt contrarium, & ampliant Doct. allegati, etiam ſi ſuperveniat pignorum aſſignatio, vel fidejuſſorum, vel ſi detur ulterius dilatio, & ſi poſt primos fidejuſſores dentur alii, ac etiam ſi debitor mandaverit alteri, ut pro eo ſolvat, adeo quod nec ope exceptionis fieret novatio ex tacita mente contrahentium, *Gulielm. de Cune. & Bar. in l. reſcriptum, §. ſi frater, ff de pact. Curt. in l. lecta, ff. ſi cer. peta.* ubi dicit magis communem, *Grat. conſil. 89.* ubi pariter refert magis communem, & veram eſſe refert *Gabr. de nova. concluſ. 1. ſub nu. 56.* verſic. contrariam autem, ubi infinitos allegat, *Pedroch. conſil. 57. num. 554. lib. 2. Fachin. contro. Iur. lib 3. c. 91. litera C. Gail. pract. obſervat. lib. 2. obſervat. 30. Barz. d. num. 9.*

Nec obſtat quod quando contractus ſunt incompatibiles non inducitur novatio, puta quod primus contractus ſit mutui, ſecundus depoſiti, ex quo unus concedit uſum, alter denegat, & quando pro debito pecuniario datur res in ſolutum, quæ eſt ſimilis emptioni, & quando contractus primus eſt quantitatis, & ſecundus ſpeciei, & ſimiles; quia ſtante reſervatione, & iurium proteſtatione
6 facta in caſu iſto, videlicet, quod ſecunda obligatio fiebat ad cautelam non recedendo à primævis contractibus, nec liberando bona, & perſonas aliorum contractuum, nullam fieri novationem dixerunt magis communiter Docto. etiam data incompatibilitate contractuum, & quod alii obligati, nec fideiuſſores, nec bona liberentur, & quod creditor poſſit agere primævis contracti-
bus

Digitized by Google

bus cõtra perſonas,&bona in eis obligata,ſive correos, ſive fidejuſſores obligatos,ita dixit *text. in l.libera quadam Theodora, C.de ſenten. & interloq. omni. judic.& text. in l. ſi quis aliam, ff. de novat.& utrobiq; glo.Bar. Bald.& Salic. in d.l.libera,Bart.in d.l.ſi quis aliam,num.1.& 2. Iaſ.in l.1. num.17.& ſeq.C. de iudic.* ubi dicit,quod iſta ſententia eſt vera ſicut Evangelium, *Capol. cautel.191. Natt. conſ.527.num.3.& 4. Fan. de pignor. in 3. memb.6.par.ni.2.Grat.conſ.132.nu.10. cum ſeq.Gabr.de novat.concluſ.1.nu 56. Cavalc. deciſ.18.nu.7.par. 4.Vincen de Franch. deciſ.50.nu.7.& 8.Fab.Turet.d conſ.41.nu.12. li.2. Surd.d.conſ.385.nu.20. Molin. de contracti.diſput.357.nu.9.& diſp.359. Theſau. deciſ 125.nu.1.Menoch.de præſumpt.lib.3 d. præſumpt. 134. nu. 44.* ubi ita declarat hanc opinionem,*Fab.de Anna conſ.35.n. 12.13.& 14.& conſil.90.nu.6. 7. & 8. lib. 1. Pedemon. deciſ.164. nu.7. Bec. conſ.74.nu. 34 Caſa.Barz. d.deciſ.20.ſub nu.14.*

Minus obſtant Doctor. ex adverſo allegati,nempe *Gaz.ad. Pancirol. Milon. & Lanar.* quia ex prædictis apparet, quod magis communis opinio eſt in contrarium. Item loquuntur in ſatis diverſis terminis,de quibus in caſu iſto agebatur,imo *Milan.in d. deciſ.8 nu. 37.* faciebat pro prædicta concluſione ſuperius firmata,dum dicit, quod proteſtatio operatur ſi fuerit impeditus exigere,ut erat in caſu iſto Nec eſt verum quod illa proteſtatio erat contraria facto; quia tunc eſſet talis,
7 quando creditor habuiſſet frumentum,& peteret pecunias, ut in caſu *Goza & Milan.*ſed in caſu iſto eſt declaratoria voluntatis, quod creditor non intendebat novare, & ex illa proteſtatione declaratur voluntatem contrahentium abeſſe in caſu contrario per ea,quæ dicit *Bar. in l. non ſolum §.morte,ff.de oper.non novatio,* & novatio dependet ex voluntate contrahentium,*l.fin.C.de nova.*

Item intelligi poſſet de proteſta-
8 tione clandeſtina facta per unum ex contrahentibus tantum altero abſente,vel nõ conſentiente, ſed quando contrahentes in ſimul contrahunc cum illa proteſtatione tunc nõ dicitur contraria facto, ſed relevat, & jura reſervat, ita notat, *gloſ. in cap. Cumana,in verbo,proteſtatione,de electio. ubi Abb.nu.8.Bart.in d.l.non ſolum §. morte,ſub.num.21.Dec. poſt Anchar. & alios in cap. cum M. Ferrarienſis, nu. 79. de.conſt. Turrett.conſ. 74.nu. 10. volum.1. Malvaſia conſil.73.nu.26.*

His diſcuſſis in Conſiſtorio judicavimus novationem non eſſe inductam ſtante illa proteſtatione die 24. Martij, 1604. confirmando duas alias ſententias conformes latas per M.R.C. tam in primo judicio, quam in contrario imperio, Licet per nos fuerit modificata, quo ad ſummam petitam ſtantibus aliquibus ſolutionibus de novo præſentatis.

SUMMARIUM.

1. Reconventio competit ad effectum ſi multanei proceſſus.

Amplia num.1.

Intellige

Intellige ſi habent ſimilem naturam, nu.3.

4 *Reconventio non admittitur ſi eſſet plenaria, & conventio ſummaria, & num.5.*

6 *Reconventio de petitorio non admittitur, quando agitur de poſſeſſorio.*

Idem in executivo num.7.

8 *Reconventio non competit ſi petatur brachium aſſociatorium.*

9 *petitio principalis attendenda eſt, non autem id, quod venit in conſequentiam modi procedendi.*

10 *Reconventio, quæ perimit actionem intentatam an admittatur.*

Intellige num.11.

12 *Reconventio, quando eſt defenſio petitionis admittitur.*

ARGUMENTUM.

Reconventio, quando admittatur ad effectum, ut fiat ſimultaneus proceſſus.

DECISIO XLI.

DOn Marius de Marchiſio ſe direxit in M.R.C. contra Ioan. Andream Barrabino ſuper petitione brachij aſſociatorii pro continuanda poſſeſſione Trapped juxta formam pacti adjecti in contractu publico, qui de Barrabino petiit reconventionem, quæ jure competit ad ef-
1 fectum ſimultanei proceſſus, & ut pari paſſu ambulet conventio, & reconventio un'caque ſententia terminetur, *ad tex. in l. ſi idem cum eodem, §. ſed & ſi mutua, ff. de juriſd. om. iu. & in l.2. §. ſed*
2 *ſi agant, ff. de iud.* & tanto fortius, quando recõventio eſt propoſita in exceptionem, & defenſionẽ conventionis, ad & impugnandã conventionem ipſam quo caſu ſimultaneo proceſſu decidenda dixerunt ut eſt, *Bal. Alex. & Caſt. in l. viro, ff. ſol. mat. & ante eos Bar. in l. neque ſcripturas, in 1. notat. C. de compenſ.* ubi habetur, quod uxori agenti de dote, ſi replicetur de adulterio, poteſt replicare de lenocinio; hinc dixit *Lap. alleg.3.* quod ſi peto inſtrumẽtum declarari uſurarium, poteſt via reconventionis petere quod declaretur legitimum: nam ut aiunt *Abb. in c.1. de mut. pet. nu.3. & Fely. nu.3.* id quod deduci poteſt per viam exceptionis, deduci etiam poterit per viam actionis, & reconventionis, facit *Natt. conſ.155. Bal. in auth. & conſequenter, C. de ſent. n.14.*

Nec obſtabat dicere, quod hic agatur de conceſſione brachii aſſociatorii, in quo non datur reconventio: nam ſtante depoſito facto, non habet locum caſus diſpoſitus in contractu capiendi poſſeſionem propria authoritate, ſed videndum etiſi depoſitum ſit legitimum, vel non, cum pactum procedat in caſu ſolutionis nõ factæ prout patet ex effectu dicti de Marchiſio, & ideo poterit virtute iſtius exceptionis ad condemnationẽ devendi, ſicuti virtute reconventionis, ut ex *Ang. in d. auth. & conſequenter, C. de ſent. dixit Mila. deciſ.18. nu.15.* ubi ita ſubdit fuiſſe in primo, & ſecundo judicio determinatum. Dicebat Don Marius, quod omnino audientia deneganda erat dicto de Barrabino, prout fuerat per M.R.C. judicatum, quia licet reconventio competat ad effectum ſimultanei proceſſus, tamen oportet conventionem, & re-
3 conventionem eandem, vel ſimilem habere naturam, & quod una poſſit

cum alia tractari, eodemq; tempore finiri, prout communiter Doct. omnes affirmant, & præcipue *Bar. in auth. & conſequenter, nu.13. de ſenten. Soc. in cap. ex literis, n.58. de mutu.peti. Anchar. Iun. q.18. n.6. lib.2. Soc. Iun. conſ.60. n 3. lib.1. Rimin. conſil.50. n.11. lib.1. Rom. ſing. 781. Late Maran. in ſpe. par.4. diſtinct. 6. nu. 38. Vivi. in comm. opin in ver.* Reconventio, & ideo quando ambæ cauſæ non habent eandem naturam, non admittitur; quia id ſine præjudicio alterius tractari non poteſt, ut quando altera deſideraret breviorem dilationem, altera longiorem; vel quando con-
4 ventio eſſet ſummaria, reconventio vero plenaria. *Crot. conſ.119. n.1. lib.1. Caval. deciſ.28. n.18. cum plur. ſeq. li. 2. Muſcatel in prac. civil. ver. actorem.* Item quan-
5 do agitur ad recuperationem depoſiti, *Specul. in tit. de reconven. § penult. ver.* Item videndum eſt. *Menoch. de arbi. caſ. 184.* late *Surd. conſ.322. n.8. & 9. li.3.* Item
6 quando agitur de poſſeſſorio, non admittitur reconventio de petitorio, ut poſt *Bald. Ang. Caſtr. Menoch. Natt. & alios relatos dixit Honded. conſ.21. num. 26. 27. & 28. lib.1. & Feder. Scot. conſ. 1. lib. 2.*
7 *thom.2.* Item quando eſſemus in exequutivis, *Bal. Ancharan. Cravet. & ceteri, quos refert idem Honded. d. conſ. 21. nu. 28. late Marſil. in cap. at ſi clerici. num. 218. de iudic. Cravett. conſi. 826. Maran. ubi ſupra nu 38. Petr. Nugnoz. in tit. de las exceptiones, nu.51. fol. mihi 161. Decian. reſponſ 98. li. 2.* quæ omnia procedebant in caſu iſto, quia conventio, ſeu petitio facta per Don Marium, erat brachii aſſociatorii, ſeu familiæ per viam termini extraordinarii, & ex abrupto, qui habet fundatã intentionem ex ſcripturis, cauſa vero reconventionis plenaria, & dictus de Barrachino prætendebat fundare intentionem ex teſtibus producendis, quo caſu procedi deberet juxta naturam cauſæ; Item cauſa iſtius de Marchiſio erat exequutiva, vigore actus habentis paratam exequutionem, ſed reconventio plenaria, ut dictum eſt.

Præterea petitio erat de continuanda, & adipiſcenda poſſeſſione, & ſic de poſſeſſorio; cauſa vero reconventionis eſt petitorii.

Rurſus à ſententia proferenda in cauſa petitionis non daretur appellatio, quod ſecus eſſet à reconventione, & deniq; in terminis brachii aſſo-
8 ciatorii pro continuanda poſſeſſione non dari reconventionem, dixit *Maran. in ſpec. par.4. diſtinct.6. num.37. & 40. poſt Bal. in ca. 1. colum. fin. de Contr. ſeu. apu. par. Soc. conſ.167. verſ. ſecundo concedo, num.26. lib.2.* quos ipſe refert, & poſt eum *& Muſcatel. in pract. civil. in verb. actionem, n.7.*

Nec obſtabat, quod hic non agatur de brachio aſſociatorio, ſed de legitimitate, vel nullitate depoſiti, quia dictum fuit, quod petitio erat brachii aſſociatorii non obſtante depoſito facto, & ſic non petebatur principa-
9 liter nullitas depoſiti, ſed brachium prædictum aſſociatorium, & ſat eſt, quod ita fuerit petitum, ut in puncto decidit *Paul. de Caſtr. in l. quadam puella*

§. quo-

Digitized by Google

§. *quoties, num. 5. ff. de juriſd. omni. jud.* ubi ait, quod ſi in libello ego narro aliquid, quod ſi eſt verum debet procedi in cauſa ſummarie, & de plano; ſed ſi non eſt verum, debet procedi ordinarie: an diſcutietur, an ſit verum, vel non, reo poſtulante, ut ſciatur quo ordine ſit procedendum, dixit *Caſtr.* quod hoc non eſt diſcutiendũ, ſed eſt procedendum ſummarie, inſpecto eo, quod eſt in libello deductum, & aſſertum allegat *gloſſ. in clemen. diſpendioſam, de iudic. in verb. uſuris, & voluit idem tex. in d. l. quadam puella, §. fin. cui eſt contextus cap. experientia. 11. q. 1. Bal. in cap. 1. §. praeterea inter duos, de prohi. feud. alien. per Feder. ubi Affl. nu. 22.*

10 Demum non obſtabat, quod reconventio petita erat in vim exceptionis, & quae perimebat actionem tentatam, & ideo erat admittenda *ex Bald. Alex. & aliis in d. l. viro ff. ſolut. matrim.* quia multi tenuerunt contrarium, *ut dixit gl. in l. rei iudicata, §. 1. ff. ſolut. matrim. Salicet. in d. auth. & conſequenter. num. 17. C. de ſenten. Muſcatel. in d. verb. Actorem, num. 17. Cavalca. deciſ. 28. lib. 2. & optime declarat Fider. Scot. reſp. 1. lib. 2. tom. 2.*

11 Item ex adverſo allegata procedunt, quando reconventio fieret ſuper eadem re, ut dixit *Lap. d. alleg. 3. n. 3.*

Praeterea reſpondebatur, quod deciſiones ex adverſo allegatae procedere poſſent quoties dictus de Barrachino praetenderet, quod via reconventionis nõ concederetur brachium aſſociatorium ſtante depoſi-

12 to; tunc enim admitteretur reconventio, quia iſta non eſſet ſeparata reconventio, ut dixi: *Alb. in cap. 1. n. 19. in fin. de mutu. petition.* ſed petitioni annexa, quaſi defenſio: & ex quo permittitur ex parte unius petitio, debet ex parte alterius admitti defenſio; ſed ex adverſo hoc non erat in petitione, verum quod contractus tranſactionis cancelletur in diverſis locis, & pactis, & reducatur ad terminos juris videlicet offerendi; Item quod penſio appactata pro untiis 158. reducatur ad untias 68. Item quod pecuniae exactae per Don Marium reſtituantur; & ſic iſto caſu non erat defenſio, ſed petitio nova, & ſeparata via ſua tractanda, imo ex illa videbatur fateri dominium in perſonam Don Marii, cum praetendatur via juris offerendi admitti ad recuperationem Trappeti, & conſequenter debebat concedi brachium aſſociatoriũ, quapropter judicavimus reconventionẽ non admittendam die 17. Maii. 1603. confirmando ſententiam M. R. C.

SUMMARIUM.

1 *Tutores ſi fuerint conſtituti conjunctim, & non diviſim quid operentur.*
Limita num. 5.

2 *Tutor tenetur in ſolidum ratione adminiſtrationis, quam habet.*

3 *Ius tutelae an dividatur diviſa adminiſtratione.*

4 *Ioann. Baptiſta Coſta Doctor celeberrimus laudatur.*

6 *Tutor quando conveniatur de geſtis per eum tantum.*
Amplia num. 7. & 8.

Digitized by Google

ARGUMENTUM.

Tutor quando teneatur reddere computum pro rata, & geſtis per eum.

DECISIO XLI.

TVtores plures ſi fuerint conſtituti conjunctim, & non diviſim,
1 ita quod unus ſine alio nil facere poſſit, tunc habentur pro uno tutore, juxta *tex. in l. Mævium, & Titium, ff. de adminiſtr. tutor. & text. in cap. fin. de teſtam. in l. Pœdius, ff. de arbi. Bal. in l. eum magiſtratus, nu. 4. C. quand. provoc. non eſt neceſſ. & conſi. 308. & 320. li. 2. Ang. in conſ. 105. nu. 4. lib. 2. ultima. volumi.* & licet quilibet ex tutoribus teneatur in ſolidũ,
2 iſtud eſt, quia habet adminiſtrationem in ſolidum, *l. Lutius, §. 1. ff. de adminiſtra. tutor. & l. tutores, §. curatores teſtamento. eod. tit. l. 1. C. ſi ex pluri tutor. gloſſ. & Doct. in l. ſi pluribus, in fin. ff. de procurat. Surd. conſ. 170. nu. 12.* ubi ſubdit, quod diviſa inter ipſos tutores adminiſtratione, non cenſetur diviſum jus tute-
3 læ, ſed illud remanet in ſolidum penes unumquemq; *l. inter tutores, ff. de adminiſtrat. tutor. & ibi Bart. & cæteri,*
4 *ſequitur Alexander in conſil. 31. in fin. libro. 1.* Doctiſſimus Dominus meus *Ioan. Baptiſt. Coſt. in tractat. ſuo ſubtiliſſimo de ratione, ſive conſideratione Ratæ quæſt. 57. nu. 5.* poſt hæc ſcripta viſus nec valet in pupilli præjudcium, *l. 2. in fi. C. de diviſ. tute. Surd. d. conſ. 170. nu. 11.* ubi alios cumulat.

Si tamen tutores ſunt inſtituti ſimul, & quilibet non habet admini-
5 ſtrationem in ſolidum, & non poteſt contrahere unus ſine alio, tunc quilibet tenetur de facto ſuo tantum, nec tunc dicuntur duo rei debendi, *ad text. in l. ſi duo, ff. de adminiſtrat. tutor. & l. 2. C. de divid. tut.* & ita dixit *Bart. in l. eamdem, num. 8. ff. de duob. rei.* & ſequitur *Aret. conſ. 66. num. 5.* verſ. concludamus, ubi ait, quod in huiuſmodi caſu non eſt neceſſe opponere aliquod bene-
6 ficium diviſionis, quia ipſo jure quis non poteſt conveniri, niſi de geſtis per eum, & pro eius facto, & non pro facto aliorum tutorum, idem dixit *tex. in l. cum alicui, ff. de negot. geſt. tex. in l. plures, ubi Bar. ſub nu. 7. ff. de bon. curat. dand.* qui dicit, quod qui non poteſt in ſolidum agere, non poteſt in ſolidum conveniri; eandem opinionem ſequitur *Ronchagalu. in d. l. eandem, num. 237. verſ. ex præmiſſis, & Bar. doctrinam ſequutus eſt Philipp. Franc. conſil. 116. ſub nu. 48. lib. 1. ultim. volum.* & ita judicavit Conſiſtorium pro Iuliano Abramo, & cõſortibus contra Camillavi Patteri die 17. Maii 1603. confirmando interloquutoriam latam per M.R.C. quod teneantur pro rata reddere
7 computũ juxta oblationem factam, & maxime, quia in caſu prædicto adminiſtratio tutelæ fuerat diviſa per teſtatorem in perſonam illius Thomæ de Accapanoli, qui ſolus ſtante mandato teſtatoris adminiſtraverat, & ideo æquum non videbatur iſtos conventos teneri de facto iſtius, ſed tantum de eo, quod ipſi geſſerunt. *ad tex. in l. 2. §. 1. C. de divi. tutel. Bart. & Iaſ. in l. 1. C. de adminiſtr. tutor. ubi Iacobi. nu. 10.*

Cur.

Digitized by Google

*C.Sen.nu.6.& C.Iun. in prin.*quos refert *Surd.d.con.170. ſub n.5.*& alibi pluries.

Nec obſtabat id, quod ex adverſo dicebatur, quod iſti tutores convenri conſenſum præſtiterunt ipſi Thomæ contutori adminiſtranti, & habitabant in eadem civitate, & in eadem
8 vicinia, & non curabant eum removeri facere, *ex Are.in conſ.39.nu.6.& 7.* quem ſequitur *Marc. Anton. Eugen. in conſ.19.ſub num.54.verſic.*culpa, & negligentia, quia hoc in facto non erat probatum; & dato, quod conſtaret non procederet, quando adminiſtratio tutelæ fuiſſet diviſa per teſtatorem, ut hic per ea, quæ dicta ſunt.

SUMMARIUM.

1 *Cauſa pupillorum ſunt ſummaria.*
2 *Cauſæ ſummaria non ſunt appellabiles.*
3 *Cauſa pupillorum, & maiorum non privilegiatorum eſt appellabilis.*
Contra nu.4.& 14
5 *Inhabilis gaudet privilegio habilis ratione individuitatis cauſæ.& nume.13.*
6 *Privatus habens rem communem cum Eccleſia gaudet ipſius beneficio.*
7 *Appellatio ratione connexitatis devolvit, qua alias non devolveret.*
8 *Reſtitutio conceſſa pupillis competit litis conſortibus.*
Amplia nu 9.
10 *Cauſa eſt individua ſecundum juris diſpoſitionem, & alijs modis nu.ſequen.*
15 *Bald.conſ.41.lib.1 declaratur.*
16 *Appellatio admittitur, quæ alias non admitteretur, ſi conſtat de injuſtitia ſententia lata.*
17 *Appellatione denegata competit reviſio. Intellige,num.ſeq.*

ARGUMENTUM.

Ritus denegans appellationem in cauſis pupillorum, an procedat ſi cauſa ſit minorum, & maiorum coniunctim.

DECISIO XLII.

FRanciſcus, & Catherina de Adamo fuerunt per M.R.C. condemnati ad reſtituendum quædam prædia tanquam fideicommiſſo ſubiecta una cum fructibus, damnis, & intereſſe Bartholomæo Benenati, & conſortibus, à qua ſententia cum fuiſſet appellatum ad Tribunal Conſiſtorii; fuit dubitatum in M.R.C. ſi cauſa ipſa eſſet appellabilis; & per eandem fuit judicatum, quod ſic, & propterea devoluta cauſa ad Conſiſtorium via reviſionis dicebatur, quod cauſæ pupillorum (ut erat iſta) erant ſummariæ, ut dixit *Cunmi. per illum tex.* ſuper Rit.38 juxta ordinem ſuum *num.451.*
2 & ſic inappellabiles, ſecundum diſpoſitionem Rit.158. ubi omnes ſcribentes.

Nec obſtabat, quod inter actores non ſolum aderant pupilli, ſed etiam maiores, & perſonæ non privilegiatæ, quo caſu etſi cauſæ pupil-
3 lorum ſint inappellabiles, tamen ſecus erat ex perſona aliorum maiorum, quorum cauſæ ſunt appellabiles, ut in puncto dixit *Bal.in conſil.141.n.7.vol.1.* quem refert & ſequitur *Hieronymus Fimia magnus Doctor in Regno in addition.ad Rit.139.* quia ex adverſo dictum fuit, quod utiq; eis competebat idem beneficium ex perſona pupillorum, quorum privilegium com-
4 municatur litis conſortibus, habentibus

Digitized by Google

tibus communem cauſam indivi-
duam, & connexam, quæ commu-
nio,& connexitas operatur, ut inha-
5 biles gaudeant beneficio habilium,
*ad tex.in l.ſi communem, ff. quem adm. ſer-
vi.amitta.Et in l.his qui duos, & ibi Bart.
ff.de liber. leg. Abb. in c. ad audientiam, de
praſcrip.*dicens,quod privatus habens
6 rem communem cum Eccleſia Ro-
mana gaudet beneficio ipſius eccle-
ſiæ,ut contra eum non currat præ-
ſcripto, niſi centum annorum, &
idem dixit *Innoc. in eod. cap. ad audien-
tiam,*& facit etiam,nam ratione com-
7 munionis,& connexitatis appellatio
devoluit, quæ alias non devolueret,
ut dixit *Cardinal.Alexandri.in cap.ſollici-
tudinem,in 3. col. de appel. hinc. dixit Bar.
in l.ſi quando,in fi.C.de appel.*quod quan-
do unum officium unitur alteri,illud
quod unitur extinguitur,adeo quod
ſi appellatur ab eo, qui retinet illa
duo, debet indiſtincte appellari ad
ſuperiorem officii cui facta eſt unio,
& ſic ad digniorem,quod dictum re-
fert & ſequitur *Feli.in translato,ſub nu.6.
ver.vide Bar.de cōſtit.*& ex hoc infertur,
8 quod reſtitutio conceſſa pupillis cō-
petit litis conſortibus, *l 1. C. de conſor.
eiuſ.lit.ubi Bar.Cumi.in cap. Rit.78.nu.25.
Affl.in conſtit.obſcuritatem,n.20.in fi.& nu.
ſeq.& in dec.113 Pet.Bimi.conſ.98.n.31.vol.
1.D. Mura ſuper Rit 134.n.23.& ſeq.*& o-
mne beneficium conceſſum minori
ſemper maiori litis conſorti cōmu-
nicat, *Affl.dec.151. Vinc.de Franc.dec.269.*
qui dicit,quod in tantū beneficium
conceſſum pupillis acquiritur maio-
9 ribus quod non poteſt per pupillos
renuntiari, & refert ita per Sacrum
Conſilium judicatum, *Rui.conſil.77.li.
4.Covarr.pract.queſt.cap 7.Cagnol.in l. 1.
10 n.4.ff.de iuriſd.om.iud.*& cauſa eſt indi-
vidua ſecundum juris diſpoſitionem,
*per tex. in l.in hoc iudicio, ff.famil. erciſc.
Ruin.late d.conſ 77.num.5.Salic.in l.unica,
ſub num.3.C ſi in commu.cauſ.reſti. poſtul.*
& ideo, dicit ipſe,unus conſequitur
beneficium ex perſona alterius; dici-
tur etiam individua reſpectu unitatis
11 iuris & actionis, & eiuſdem cauſæ,
*Felyn.in c.1.de præſcr. Covarru. pract. queſt.
cap.34.num.2. Aret.conſ.83.n. 7. D.Octav.
Corſett.queſt.foren.queſt. 14.* verſ. ſecun-
dus,caſus,it.l *(& in hoc poteſt ſubſtineri)
fol.mihi 195.facit tex.in l.1.C.de diver.re-
ſcr.l.minoribus,ubi Iaſ. in 3.notab. C.de his
quibus ut in dign.Alex.conſ. 186. in fi. lib. 2.
Lancelot.de attenta. c.12.amplia 11.* Item
12 reſpectu identitatis negotii, *Rim.Iun.
conſ.202.num.10.& 11.lib.2.*& ab eodem
fonte dependet, *Iaſ.in l.nulli,num.3. ver.
3. C. de iudic.*& ratio omnium unica
determinatione, & jure terminatur,
ideo individua, & proinde cauſa vi-
debatur inappellabilis, cum inter
ipſos minores & majores unica ea-
demque cauſa agendi ſit, *Bart.in d.l.
unica, ſub numer.7.* verſic. quando una
eſt cauſa, & poſt eum *Maurit. in tract.
de reſtit. in integr. cap. 189.* ubi ita iudi-
catum fuiſſe aſſerit,licet in caſu con-
trario:& ratio prædictorum eſt, quia
magis dignum attrahit ad ſe minus
dignum, *cap.cum in dubijs, de conſecrat.
Eccleſ.vel Altar.& in l. qua Religioſis, ff.de*

reš

rei vendic. & *in l. ſi alicui, ff. de ſolut.* & in-
13 habilis gaudet privilegio habili conceſſo propter individuitatē cauſæ, ut ſupra dixi; & in terminis, quod ſi cauſæ reſpectu alicuius perſonæ non eſt appellabilis, eundem operetur effe-
14 ctum, & inappellabilis reddatur quoad conſortes non privilegiatos, ego allegavi pulchrum *Conſil. Marſil. 84. per totum lib. 2.* [& poſt eum voluit Montaltus olim Regens eximius Doctor in Regno in quadam apoſtil. ad Ritum prædictum 139.]

Nec *Bal.* in contrarium relatus *in d.*
15 *conſil. 141.* ad quem ſimpliciter ſe remittit *Fimi. ſuper Rit.* loquitur in terminis prædictis, ſed vult ipſe; quod quando ſunt duæ cauſæ ſimul compilatæ, quarum una appellationem reſpuit, & alia con[illegible]dit, & ſententia eſt lata ſuper utraq;, poteſt ab utraq; appellari, maxime ex cauſis expreſſis in iure; & ſic loquitur in terminis iuris cōmunis, quando ex natura cauſæ de iure communi appellatio tollitur, quo caſu nullum datur remediū, etiam reviſionis, ut dixit *Cumi. ſuper Rit. cap. 23. ſub num. 7. & Iaſ. in auth. quæ ſupplicatio, ſub num. 6. C. de prec. Imperat. offer.* diſcuſſo hoc puncto in Conſiſtorio fuit concluſum cauſam eſſe inappellabilem; ſed quia in cauſa iſta cognitis aliquantulum meritis, ſententia lata apparebat notorie iniuſta, videbatur deciſionem *Bal. in d. conſil. 141.* optime conferre in caſu iſto ad
16 admittendum appellationem, non ſtante, quod cauſa non eſſet appellabilis, ut ipſe expreſſe decidit *in d. nu. 7.* & voluit *Dec. in conſ. 124. Ceph. conſi. 610. nu. 14. Ioan. Aloyſ. de Sept. ſuper d. Rit. 139. & Cumi. Rit. 44. num. 12.*

Nec obſtaret, quod denegata ap-
17 pellatione cōpeteret reviſio ex *Iaſ. in d. auth. quæ ſupplicatio, nu. 6. Cumi. Rit. 23. n. 6 & 7. Decia. conſ. 47. nu. 9. lib. 1. & bene Ruin. conſ. 157. lib. 5.* ex qua poſſet videri iniquitas iudicantis, & non procederet dictum *Bald.* quia dicebatur, quod in Regno per Rit. 112. non auditur quis in reviſione niſi ſoluto debito, & expenſis, & ſic exequuta ſententia; & æquum non videbatur, quod propter defectum exequutionis prædictæ, cum iſti conventi fuerint condemnati, minus iuſte ad fructus, expenſas, & intereſſe, ſibi denegaretur remedium appellationis,
18 quod pinguius providebat: & propterea, ſtantibus prædictis, declaravimus cauſam appellabilem, & introducto proceſſu cauſæ principalis ſententiam prædictam revocavimus cum aliquibus modificationibus, die 27. Auguſti 1603. quæ ſententia fuit per utramque partem approbata, & ſecundum eam tranſactum.

SUMMARIUM.

1 *Scriptura reperta in Archivio an ſit authentica & quæ requirantur, nu. 2.*
3 *Authenticatio fieri non poteſt ex exemplo exempli.*
4 *Inſtrumentum in iudicio præſentatum quale ſit.*
5 *Iudicium audicatur, quando præſentantur ſcripturæ pro obtinendo inveſtituram, & num. 9.*

6 *Inſtru-*

6 *Inſtrumentum in antiquis quando probat.*
7 *Inveſtitura ſtare non poteſt abſq; titulo.*
8 *Authenticatio facta ſuper proceſſu conceſ-ſionis inveſtituræ, an ſit legitima.*
10 *Iudicium inveſtituræ eſt ſummarium.*
11 *Exemplum repertum in Archivio publica facit plenam fidem.*
Amplia in exemplo antiquo. nu. 12.
13 *Inſtrumentum productum in actis facit fidem perpetuo.*

Argumentum.

Authenticatio ſcripturarum facti cum inſtrumento Archivij an ſit valida.

Decisio XLIII.

FVit facta iniunctio Silvio Signo-
rino Baroni Gattalni ad inſtan-
tiam Donnæ Hieronymæ de Give-
nio, & Tappia ad authenticandum
Inſtrumentum dotale cum inſerto
fideicommiſſo præſentato in Conſi-
ſtorio in cauſa inter eos vertente;
cuius vigore fuit facta authenticatio
cum proceſſu exiſtente in officio
Regii Prothonotarii, in quo idem
Inſtrumentum reperiebatur præſen-
tatum de anno 1493.

Quæ legitima non videbatur: non
1 enim ſufficit ad hoc ut ſcriptura ſit
authentica, quod fuerit reperta in ar-
chivio, quia ad hoc plura requirentur
copulative, de quibus per *Verald. deciſ.*
41 par. 1. Oſac. conſ. 7. Beltrand. reſol. 3. num.
2. lib. 3. Decia. conſ. 24. num. 48. lib. 1. & in-
ter alia requiritur, quod in tali archi-
vio reponantur ſolum ſcripturæ au-
2 thenticæ, *Dec. conſ. 458. num. 9. lib. 4. & in*
cap. cum cauſam, num. 9. de probat; Felyn. ca.
ad audientiam, num. 15. de præſcriptio Ve-
rald. d. deciſ. 41. num. 3. Ceph. d. conſil. 651. n.
27. 28. & 29. lib. 5. idem Ceph. d. inter conſ.
vltim. volun. conſil. 137. num. 33 & 36. lib.
2. Decia. d. conſil. 24. num. 48. Gargiar. pa-
trocin 4. n. 2. li. 1. tanto fortius prædicta
locum habebant in cauſa iſta, quia
ſcriptura reperta erat copia copiæ, &
3 ſic exemplum exempli, ex qua au-
thenticatio fieri nequit, *Beltrand. re-*
ſol. 131. à n. 9. uſq; ad fin. li. 2. Dec. in cap. quo-
niam contra, nu. 70. de probat. Decian. poſt
multos quos refert, in d. conſil. 24. num. 38. &
Maſcar. de proba. conclu. 712. Ceſſat enim
tunc præſumptio, quæ in dubiis capi
poſſet ex archivio publico, quoties
ex facie eiuſdem ſcripturæ apparet
de veritate; quia præſumptio cedet
veritati, & ideo quoties conſtat de
origine, & quomodo ſcriptura fuerit
in Archivio repoſita, tunc ſtatur veri-
tati, nec ſcripturæ ſumunt robur ab
Archivio, *Corn. conſ. 142. nu. 6. lib. 3. Ver-*
ald. d. deciſ. 41. nu. 4. & 6. qui alios allagat.
Decia. d. conſ. 24. num. 5. lib. 1. Item quia
tale inſtrumentum non erat præſen-
tatum in iudicio ubi & iudex, actor,
& reus interveeiunt, prout de Inſtru-
4 mento in iudicio præſentat dixerunt
Alex. in auth. ſi quis in aliquo, num. 8. verſi.
ſecunda reſtrictio, C. de edendo. Felin. cap.
cum in jure, nu 9. verſic. tertio limitatur, de
off. dele. ſed tantum ad effectum con-
ceſſionis inveſtituræ, in qua ſolum
conſideratur ſucceſſio in feudo, &
5 non dicitur iudicium eo modo, pro-
ut Doctores intelligunt in terminis
authenticationis, ſed dicitur tractari
de contractu inter Regem, & Vaſal-
lum, ſecun-

dum *Bald. in rubr. de iudic. & ibi Abb.* & quamplura tradit in propoſito *D. Ioan.Franc.de Pont.in conſil. 62. num. 7.& & ſequen.*

Dicebat Baro, quod authenticatio erat legitime facta, quia illud inſtrumentum reperitur cum ſubſcriptione ipſius notarii dicentis, (*Ex actis meis N.Antonij de Maneriis Ficarienſis extracta eſt præſens copia*) & ſic erat copia extracta per notarium, quia illud inſtrumentum confecerat de anno 1494. quo caſu ob temporis antiquitatem (immo ob tempus antiquiſſimum) tale inſtrumentum probat abſq; aliqua recognitione ſcripturæ, & notariatus, ut conſulvit *Dec. conſ.42.in 1.dub.nu. 2.&3. Bologet. conſi. 1. num.62.ubi multos allegat, Puteus deciſio. 151.lib.1.* qui refert ita iudicatum. *ſequitur Cavalca.deciſ.23.num.82.part.2.* cuius inſtrumenti fides videbatur augeri adminiculis, & præſumptionibus, &

6 primo, quia in dicto inſtrumento antiquo erat facta refutatio, ſive donatio Amicuccio de Sancto Angelo per Iacobum, & Blaſium auum, & patrem de dicta Baronia, & feudis, cum pacto, quod ea alienare non poteſt, cuius vigore exinde ceperat poſſeſſionem dictorum feudorum, per acta Notarii Ioannis Nicolai Carchiuni. die 24. Novembris, 1495. ubi Notarius faciebat mentionem dediſſe poſſeſſionem dicto Amicuccio uti ceſſionario, & donatario prædictorum de Sancto Angelo, vigore ſupradicti inſtrumenti, de quo conſtabat, quod ſtante ea ceſſione, ac renunciatione, dictus Amicuccius ceperat inveſtituram die 4. Novembris, 1495. in quo actu inveſtituræ fiebat mentio de renunciatione facta de dictis feudis in perſonam dicti Amicucci in actis dicti Notarii Antonii de Mainerio de terra Ficarræ dicto die 10. Novembris, & ſic etiam de licentia conceſſa per Magiſtrum Iuſtitiarium dictis Iacobo, & Blaſio de Sancto Angelo ad refutandum dicta feuda dicto Amicuccio prætextu matrimonii contracti, quas præcalendatas ſcripturas, una cũ privilegio, aſſerebatur in dicta inveſtitura vidiſſe & recognoviſſe Nicolaum Sabia Fiſci patronum pro curiæ cautela; & cum ſimus in antiquiſſimis verba hæc enuntiativa videbantur plene probare dictum inſtrumentum de quo agebatur, præſertim, quia dicta inveſtitura erat fundata ſuper dicto inſtrumento dotali, in quo aderat refutatio, ſine qua inveſtitura ſtare non poterat, cum fuerit baſis ipſius,

7 ut poſt multos dixit *Fab.de Anna in conſ. 88.nu.26.lib.1.Rimin.Iun.conſ.26.num. 26. & 76.* Item faciebat, quia prædicta authenticatio erat facta ſuper inſtrumento præſentato in proceſſu inveſtituræ, facto in anno 1495. ſuper quo fuerat deciſum, quod concederetur

8 inveſtitura, quo caſu plenam faciebat probationem, *Pariſ.conſ.104.num.54. lib.1.Anchar.conſil.41. Iaſ. in auth. ſi quis in aliquo, fallen.9.C. de eden. Maſcard.concluſ. 711.num.89.* ubi loquitur, quando ſumus

S

mus in antiquis, ut erat caſus iſte. Nec obſtabat, id quod ex adverſo dictum fuit, quod hoc non erat iudicium formatum: nam reſpondebatur, quod imo illud iudicium inveſtituræ
9 erat verum judicium, conſtans ex actore, & convento, qui erat Fiſcus, & Iudex, qui in ſimilibus cauſis eſt Fiſci patronus, & dicitur iudicium ſum-
10 marium, ut dixit *Bald. in cap. Imperialem, §. inſuper ſi filius, de probib. feu. alie. per Federi. Bolognett. in conſ. 5. nu. 41. & 74. & D. Ioann. Franc. de Pont. in d. conſi. 62.*

Accedebat, quod tale inſtrumentum fuerat repertum in Archivio *l. cenſius ff. de prob.* & hoc procedit etiam in exemplo reperto in Archivio pu-
11 blico, quia facit plenam fidem, ad *tex. in auth. ad hac, C. de fide inſtr. Doct. in auth. ſi quis in aliquo, C. de eden. praſert im. Bologett. nu. 28. & conſ. 1. ſub nu. 64. de communi Maſcard. concl. 711. nu. 61.* & tanto
12 fortius, quia erat exemplum antiquum & in antiquis creditur exemplo, *Aret. conſ. 36. col. fin. in 2. dub. Dec. conſ. 35. col. 2.* verſ. non obſtat, quod in iſta exemplatione, *Curt. conſ. 158. vol. 3. Iaſ. conſ. 114. lib. 1. Maſcard. d. concl. 711. num. 81. Fab. de Anna conſil. 88. num. 23. lib. 1. Covarr. pract. q. cap. 21. nu 7.* & una ſemel, quod
13 reperitur productum in actis facit fidẽ perpetuo, *Bald. in l. fi. inſtr. Peruſ. decif. 115. nu. 19. & ſeq.* Ex prædictis non videbantur obſtare in contrarium adducta, quia cum in caſu iſto conſtet tale inſtrumentum fuiſſe repertum inter ſcripturas authenticas, ac in Archivio, ubi eſt præpoſitus officialis publicus, & inter ſubditos eiuſdem territorii, ceſſat primum & ſecundum fundamentum ex adverſo deductum, & Doct. relati, qui in eis ſe fundant, præcipue *Decia. conſ. 18. & 24. & Oſaſc. conſ. 7. nu. 32. & 33.* & licet ſuper dicto inſtrumento fuerit repertum hoc ſignum (C.C.) quod in Regno denotat ſcripturam illam eſſe copiam, & ſic exemplum exempli, tamen nos eum vidimus in Conſiſtorio, & recognovimus maximam diverſitatem literarum ipſius inſtrumenti ab illis literis (C.C) & ideo Conſiſtorium judicavit, quod ſtaret authenticatio facta die quinto Iunij 1603. prout alias M.R.C. Iudicaverat pro eodem Barone contra Hieronymam de Franco.

SUMMARIUM.

1 Reſtitutio in integrum competit minori adverſus ſententiam diffinitivam.
Et diſtingue ſi fuit defenſus, vel non, nu. 2.
Amplia etiam ſi competeret appellatio, n. 3.
4 Reſtitutionis in integrum remedium concurrit cum ordinario.
5 Minor non reſtituitur adverſus alium minorem. Diſtingue num. 6.

ARGUMEMTUM.

Reſtitutio in integrum adverſus ſententiam, an competat minori contra minorem.

DECISIO XLIV.

ADVERSUS ſententiam diffinitivam competit minori reſtitu-
1 tio in integrum *l. 1. & tot. tit. C. ſi adverſ. rem jdica. l. præfecti. & l. ſeq. ff. de minor. cap. 1. de reſtitut. in integr. in 6. & cap. ſuſcitata.*

ritata, extra eodem titulo, ubi paſſim Doct. omnes, Sforz. Odd. de reſtitut. in integr. quaeſt. 72. artic. 1. ſub num. 2.

Et facit vera illa concluſio, quod
2 ſi pupillus fuit condemnatus inde fenſus, ſententia eſt ipſo iure nulla, ſi vero fuit defenſus, eſt valida; ſed ab ea habet reſtitutionem in integrum, ad *tex. in l. cum & minores, quae eſt penult. C. ſi advers. rem judic. reſti. poſtul. Bald. Salic. & alij quos refert. Bongior. ſuper Rit. 116.*
3 quae reſtitutio competit etiam ſi ab iſta ſententia poſſit appellari, quia licet reſtitutio ſit remedium extraordinarium, tamen quia pinguius providet, concurrit cum ordinario, *gloſ.*
4 *in l. fin. C. ſi adu. rem judic. & poſt infinitos Sforz. Odd. d. tract. de reſtit. in integr. quaeſt. 17. arti. 9. num. 82. cum ſeq.* ex quibus dicebat V.I.D. Antonius Braccus, tutor haeredum Vincentij Virzera, quod audiri debebat in reſtitutione in integrum per eum petita, adverſus ſententiam contra eos latam per M. R. C.

Nec obſtabat, quod conventi erant pariter minores, & minor non
5 reſtituitur adverſus alium minorem, ut dixit *tex. in l. minor. filio famil. & l. verum, §. fi. ff. de minor.* & poſt multos dixerunt *Cephal. in conſi. 7. per totum. & Sforz. Odd. de reſtit. in integr. quaeſt. 18. arti. 5.* nam reſpondebatur, quod Docto. praedicti diſtinguunt, quod aut mi-
6 nor tractat de lucro, & alter de damno, aut uterq; de damno, & non eſt concedenda reſtitutio, & hic non eſt caſus de quo agebatur, aut vero unus tractat de damno, & alter de lucro, ut erat caſus iſte, & tunc admittenda venit reſtitutio in integrum, ita in Eccleſia contra Eccleſiam dixit *tex. in ca. auditis, de reſtitut. in integr. Troiſ. ſuper Rit. Neap. nu. 71. in fin. Ceph. d. conſil. 7. num. 12. & conſi. 116. nu. 6. Sforz. & alij per eum relati in d. artic. 5. Peruſ. deciſ. 54. num. 9 licet Afflict. in conſtitutio. obſcuritatem, num 15.* ſimpliciter aſſerat reſtitutionem dari minori contra minorem, Conſiſtorium me abſente in deciſione cauſae indicavit reſtitutionem admittendã die 11. Decembris 1602. & eodem die confirmavit ſententiam M. R. C. ut dixi in deciſ. 28. in fin.

SUMMARIUM.

1 *Reſtitutio in integrum adverſus tres ſententias conformes datur minori.*
Reſtitutio, ut concedatur debet conſtare de iniuſtitia ſententiarum, nu. 2. 3. 4. 5. & 6. & an ſufficiat fumus, nu. 7.
Contra nu. 8.
9 *Reſtitutio non conceditur non conſtito de laeſione, & num. 10. & 11.*
Amplia num. 12.
13 *Alienatio facta per non dominum non valet.*
Limita num. 14. Item pro redimendo captivum exiſtentem apud hoſtes. num 15.
16 *Reviſio ſemel competit. & an poſſit ei adhaereri ſicut in appellatione, num 17.*
17 *Reviſionis remedium uni conceſſum non cõmunicatur alteri, ſicut in appellatione.*
18 *Reviſionis remedium non aequiparatur appellationi. amplia, numero 19.*
20 *Appellatio demandata (quatenus & in quantum) non prodeſt alteri.*

ARGUMENTUM.

Reſtitutio in integrum, an competat ver-

Digitized by Google

ſiu tres ſententias, & an capitulis ſeparatis poſſit adhæreri reviſioni per alium petita.

DECISIO XLV.

1 RESTITUTIO in integrum adverſus tres ſententias conformes datur minori, ut dixit *text. in l. minor autem magiſtratus, verſ. ſed & Procennio, ubi gloſſ. Bart. Bal. & omnes, ff. de minor. Bar. Salic. & reliqui in l. unica, C. ne lic. provoc. Rip. in l. ait prætor, §. condemnatum, nu. 31. ff. de re judic. Gabr. in tit. de exequut. rei iudic. concl. 1. num 40. Rolan. conſil 33. nu. 45. vol. 2 à Gamma deciſ. Luſita. 110. num. 11.* ubi ait ita tenuiſſe dominos de Rota; & eſſe communem concluſionem, dixit *Sfortz. Odd. de reſtit. in integr. quæſt. 72. artib. 4. n. 67.* verſic. ſed contra. Verum tamen eſt, quod quando minor beneficium prædictum prætendit ex capite injuſtitiæ ſententiarum, debet in

2 primis de tali injuſtitia apparere, alias reſtitutio non conceditur, *Ita Innoc. in cap. cum ex literis, de reſtit. in integr. Rot. deciſ. 5. eod. tit. in antiquis, & deciſ. 1. & 2. in novis, eod titu. Bellamer. deciſ. 38. in fin. Rebuff. in tract. de reſtit. in integr. gloſſ. 1. nu. 22. Veſtri. in ſua praxi lib. 8. ca. 3. nu. 8. Ioan. Ferrat. de appellat. lib. 4. c. 8. nu. 311. Aufrer. in addit. ad Cappell. Tholoſa. deci. 390. & deciſ. 54. Roland. conſ. 53. nu. 43. lib. 2.* ubi de communi teſtatur, *Odd. Sfort. de reſtitu. in integr. d. quæſt. 72. art. 4. nu. 71.* & de ta-

3 li injuſtitia debet apparere ex eiſdem actis, & quod ſit adeo manifeſta, ut non poſſit aliquo modo offuſcari, &

4 in dubium revocari, ut ex multis dixit *Honded. conſ. 28. n. 48. & 49. vol. 1.* imo debet plene conſtare *Rot. Bononienſ. deciſ. 85.* ubi de communi teſtatur, &

5 debet dari nova cauſa, ut dixit à *Gam. d. deciſ. 110. nu. 11. Maſcar. concl. 1280. num. 5. & 23.* quod ſine ſcrupulo procedit,

6 quando petitur reſtitutio adverſus tres ſententias conformes, ut dixit *Lancell. de attent. p. 2. c. 18. à nu. 33. cum ſeq.* ubi refert ita fuiſſe deciſum in Rota Romana, & licet contrarium tenuerit *Sfort. Odd. in d. quæſt. 72.* dicens, quod

7 de tali injuſtitia ſufficiat dari fumus, & de tali fumo ſatis ſit, quod liqueat judici ſemiplene, & ſummarie, & multi alii, quos refert *Maſcar. in loco præallegato, nu. 8.* tamen in contrarium

8 eſt veritas, ſecundum magis communem opinionem, de qua teſtatur *Lancell. ubi ſupra, nu. 34. & 35. & limitat. idem Maſcard. d. nu. 23.* quinimo debet eſſe, quid tale, quod ſi poſtea plene probaretur in tela proceſſus redargueret apparenter ſententias de injuſtitia; imo, ut dictum eſt, debet conſtare de nova cauſa ſupereveniente, quæ ſi fuiſſet allegata ante prolationem ſententiarum, ſententiæ non fuiſſent latæ, ita dixerunt *à Gamma dicta deciſio. 110. num. 11. Magon. deciſio. Floren. 10. nu. 23. Bellamer. Cartar. & ceteri relati per Maſcardum;* ratio eſt, quia numquam con-

9 ceditur reſtitutio, niſi appareat de læſione, etiam quod ſimus in minore, eccleſia, pupillo, & civitate, *l. nam & poſtea, §. ſi minor, de iureiurando, ubi Barto. & Doct. Oſaſc. deci. Pedem. 158. n. 9. Benintend. d. deciſ. 85. nu. 9.* ubi dicit, quod læſio debet eſſe grandis ad obtinendum reſtitutionem

ſtitutionem adverſus ſententiam, *per tex. ſum in l. ſi ex cauſa, in princi. ff. de minoribus. Magon. d. deci 10. nu. 23. imo dicit tex. in l. minor autem. §. 1. ff. de minorib.* quod
11 cauſa læſionis, quæ de novo adducitur, debet eſſe incolorata, & quod apparenter demonſtretur, quia pro ſententia ſemper præſumitur, & quod fuerit lata juſte, & multo magis pro tribus, & eſt præſumptio juris & de jure, ut dicunt *Ripa in l. 4. §. condem, natum, n. 15. de re iudica. Lancellot. de attenta. cap. 18. par. 2. nu. 64.* ad quam elidendam requiritur, quod apparenter conſtet de iniuſtitia ſententiarum, adeo quod non ſolum debet conſtare de tali læſione, verum etiam in primis requiritur iudicis declarato-
12 ria, an conſtet de tali læſione, & bono iure petentis reſtitutionem in integrum; alias ſemper denegatur, ut tenuit *Rota Romana per Caputaq. deciſ. 12. cum ſequen. quam refert & ſequitur Lancellot. de atten. par. 2. cap. 14. n. 11. Honde. dicto conſil 28. num. 43.* & ideo in cauſa Petri Recupro minoris, petentis reſtitutionem in integrum adverſus tres ſententias conformes contra ipſum latas, in favorem Ioannæ de Cini, Conſiſtorium denegavit reſtitutionem die 29. Iulii, 1603. quia non apparebat de aliquo bono iure ipſius minoris; imo de iuſtitia ſententiarum latarum in eius favorem: nam alienatio prædii de cuius reſtitutione agebatur, nulliter facta fuerat per
13 non dominum in præiudicium ipſius domini, & eius hæredum, *l. ſi alienam, ubi Bal. C. de ſerv. l. 1. C. de uſucap. pro empt. Surd. deciſ. 122. nu. 4. Fab. de Mont. de empt. & vendit. q. 4. princip. nu. 7. cum ſeq. tom. 6.*
14 *tracta. par. 1.* licet in præiudicium vendentis ſit, *l. rem alienam ff. de contrahen. emptio. glo. in l. ſi quis alienam, ff. de actio. empt. Alex. conſ. 69. in princip. vol. 4. & conſ. 157. nu. 9. vol. 6.*

Nec obſtabat id, quod ex adverſo dicebatur, alienationem factam fuiſſe per matrem pro redimendo filium, dominum prædii, tunc apud hoſtes captivum exiſtentem, quo ca-
15 ſu alienatio facta per non dominum valet, ut dixit *notab. tex. cum gloſ. in verb. ſi unum, circa fin. ut cum de appellat. cognoſcit. & in auth. ſi captivi, de Epiſc. & cleri. & ibi hoc firmant. Bar. Paul. de Caſt. Bal. Rom. & cæteri,* quoniam in facto apparebat pretium fuiſſe ſolutum ex pacto expreſſo poſt annos tres, & converſum in utilitatem venditricis, quia captivus iam mortuus fuerat; & ſic cauſam illam appoſitam in ipſo contractu veram non fuiſſe, ſed coloratam ad effectum alienandi prædium prædictum fideicommiſſo ſubiectum, & recipiendi pretium, & quia ultima ſententia, & ſi fuerit conformis in reſtitutione prædii venditi, tamen actrix fuit condemnata ad reſtituendum pretium, una cum intereſſe, ab iſto exceſſu fuit per eam petita reviſio in Conſiſtorio, cui adhærere prætendebat dictus de Ricupro minor reviſionem petere non valens, quia eam iam habuerat, & non niſi ſemel
16 concedatur, ut in praxi ſervatur, & eſt

Digitized by Google

eſt conforme diſpoſitioni juris com-
munis, *ad tex. in leg. ſi quis, C. de prec. Im-
pera. offeren. Doct. in cap. ex literis de in in-
tegr. reſtit. Aufrer. ad Capell. Tholoſ deciſ.
479. Guid. Pap. conſ. 139. Rebuff. in tract. de
ſupplicat. queſt. 8. ſol. 511. in præfat. tom. 1. &
in tract. de lite. civil. in præfat. tom. 1. Alvar.
Velaſ. deciſ. 51. num. 21.* Fuit reſolutum
adhæreri non poſſe, quia reviſionis
17 remedium uni conceſſum non com-
municatur adverſario, ut emendetur
in eius favorem læſio, ſi qua reperia-
tur in ſententia, ſicut dicimus in re-
medio appellationis, quod eſt com-
mune utriq; parti, emendatur grava-
men ſententiæ etiam in favorem e-
ius, qui non appellavit, juxta tex. *in l.
ampliorem, C. de appellat. & late per Iaſ. in
l. 2. §. Prætor ait, num. 3. qui ſatiſd. cogan.* &
in puncto dixit *Alvar. Velaſ. d. deciſ. 51. n.
22. & Petr. Andr. de Grimald. magnus Doct.
in alleg.* cuiuſdam de Platamone con-
tra Don Coriolanum de Bononia, *n.
3. 4. & 5. Ferdi. Bongiorn. in d. l. ampliorem,*
18 *C. de appellat.* & eſt ratio, quia reviſio-
nis remedium non æquiparatur ap-
pellationi, ſed gravaminis remedio,
per quod nõ emendatur ſententia, ni-
ſi in favorẽ illius, qui gravamen tem-
pore debito interpoſuit, & maxime
prædicta procedebant in cauſa iſta,
quia reviſio petita fuerat cum clauſu-
19 la (quatenus, & inquantum) quo ca-
ſu adhæreri non poteſt etiam quod
reviſionis remedium commune eſſet
utriq; parti ſicut appellationis reme-
20 dium, ad tex. *in ca. Raimaldus, ubi Abb. n.
7. de teſtamen. & in c. ſignificaverunt, n. 8. de
exceptio. & in cap. cum Ioannes, num 17. de
fide inſtrumen. ubi Felyn. nu. 21. Aſin. in pra-
xi. Iudicia. § 31. cap. 20. num 2. verſic. aut ve-
ro. Burſat. conſ. 145. n. 21. & ſequen. lib. 2. &
conſ. 176. nu 92. & conſ. 432. num. 56. lib. 4.
Cavalca. deciſ. 15. nu. 10. par. 1. & in repert.
in verb. appellare. Lancellot. de attenta. par.
2. cap. 12. limit. 44. nu 2. Vincen. de Franch.
deciſ. 467. nu. 4. Oſaſ. deciſ. Pedem. 142. nu.
27. Surd. deciſ. 143. num. 5.* quæ concluſio tanto fortius procedebat in caſu iſto, quia ſententia continebat diverſa capita, atq; res diverſas, unde dici non poterat, quod ſaltem ex connexitate cauſæ poſſit adverſarius adhærere:

SUMMARIUM.

1 *Pater tenetur pro dote ejus filio conſtituta per uxorem cum ejus interventu, & conſenſu.*

Amplia etiam ſi proteſtatus fuerit ſe nolle obligari, num. 2.

3 *Pater tenetur bona ſua obligare pro filio ne matrimonium impediatur.*

Contra, num. 6. & 8.

Amplia non ſolum pro dote, ſed etiam pro dotario. num 4.

Item in bonis fideicommiſſo ſubjectis nu. 5.

7 *Tex. in l ſi quis inter, §. Imperator, ff. de excuſ. tut. declaratur.*

9 *Bar in §. tranſgrediamur, declaratur, & n. 10. & 12.*

11 *Tex in §. tranſgrediamur, procedit in filiofamilias.*

Contra ſi patre abſente dos ſoluta ſit, nu. 14.

Item ubi filio de juſſu patris dos ſoluta ſit. num 13.

15 *Tex. in § tranſgrediamur, non procedit ubi pater filio donavit propter nuptias.*

16 *Pater cogitur donationem propter nuptias filio aſſignare.*

ARGO-

Digitized by Google

Argumentum.

Pater conſentiens dotationi facta filio, an teneatur ad reſtitutionem dotium, ſi donaverit filio propter nuptias.

Decisio XLVI.

DOnna Joanna de Oppizzinghis creditrix in ſuis dotibus apportatis Æmilio Vernagallo, olim ejus viro ſe direxit via hypothecaria ſuper bonis fideicõmiſſo ſubjectis quondam Alvari Verngallo eius ſoceri, quia Æmilius matrimoniũ contraxerat cum ipſa actrice, & dotes receperat cum præſentia, & conſenſu dicti Aluari patris, quo fiebat, quod bo-
1 na prædicta tacite hypothecata videbantur pro reſtitutione dotium, & dotarii, *ad text. in l. ſi. cum dotem, §. tranſgrediamur, ff. ſol. matr.* ubi eſt communis omnium opinio, & præſertim *Bart. optime diſtinguentis, n. 4. cum ſequen. Bald. Novell. de dot. par. 6. privileg. 20 Campeg. in eodem tract. par. 3. quaſt. 166. Ioannes Lup. alias Palati. Rui. in rubica de donation. inter vir. & vxor. §. 21. nu. 4. & 5. cum ſeq.* ubi expreſſe dicit, quod poteſt iſto caſu mulier agere via hypotecaria ſuper bonis ſoceri, etiam ſi proteſtatus fue-
2 rit tempore contractus ſe nolle obligari, ita decidit *Oſaſc. deciſ Pedem. 44. n. 8. cum ſeq. Decian. reſpon. 49. nu. 7. lib. 2. Fan. late de pignor. in 4. membr. 2. par. à nu. 36. uſq; ad n. 46. Ioann. Bapiſt. Bott. conſ. 93. nu. 10. cum ſeq.* qui infinitos alios adducit, & ratio eſt ſecundum eos, quia
3 tenetur bona ſua obligare, per *tex. in l. ſi quis inter tres, §. Imperator, ff. de excuſ. tut.* & ne matrimonium impediatur; quæ concluſio procedit non ſolum
4 pro dote, ſed etiam pro dotario, ut notabiliter dixit *Aret. in §. fuerat, colum. ult. verſ. ultimo advertas. Inſt. de actio. ſequitur Provinz. Doctor. eximius in d. §. tranſgrediamur, in fin.* & procedit non ſo-
5 lum reſpectu bonorum liberorum ipſius ſoceri, verum etiam fideicommiſſo ſubjectorum, ita per *tex. in authen. res quæ C. commu. de lega.* dixit *Bal. Novel. de dot. par. 6. privileg. 20. col. 2.* & hoc eſſe notandum dixit *Fanut. in loco præallegato, num. 38. & ſentit. Oſaſc. ſub d. num. 8.*

Dicebatur ex adverſo quod opinio *Bar.* non videbatur vera, tũ quia non eſt omnino verum, quod Pater
6 cogatur obligare ſe, & bona ſua pro reſtitutione dotiũ ſuæ nurus cum jure cautum non reperiatur; ut dixit *Iacob. de Aren. contra Din. & Oldrad. in d. §. tranſgrediamur,* quẽ refert & ſequitur dicens ita de facto ſe obtinuiſſe, *Alber. de Roſat. in d. §. tranſgrediamur, n. 3. & Comenſ. nu. 5. Socin. ſen. conſil. 75. num. 8. lib. 1. Menoch. conſ. 33. nu. 23.* verſic. non enim verum, *lib. 1. dicentes argumenta* Dini, & aliorum non concludere, imo iura per eos allegata contra eos retorquere, maxime *tex. d. §. Imperator.* nam ibi pater ideo cogitur pro filio ſatiſdare,
7 quia ſatiſdare nolebat propter fraudem, & doloſe ad hoc ut pupillus tutorem non haberet, cum alium non inveniſſet niſi ipſum filium; Tũ etiam quia nec vera eſt alia ratio addu-
8 cta, videlicet ne matrimonium impediatur,

Pediatur, cum poſſit aliter uxori provideri paciſcendo, ſcilicet, ut convertatur in emptionem prædiorum pro eius ſecuritate, vel ſi deponeretur penes aliquem ad partem honeſti lucri, juxta *tex. in cap. per veſtras, extra de donat. int. vir. & uxor.* & veriſimiliter matrimonium impediri non poſſet, ut in individuo hoc conſiderando dixit *Ang. in d. §. fuerat, nu. 80. verſ. quoniam non eſt verum, Inſtit. de act. Franc. Curt. in addit. ad Alex. in d. §. tranſgrediamur, in litera B. Menoc. in d. conſil. 33. d. num. 23.* ubi dicit rectius ſenſiſſe *Alberic. & Cuman. contra Bart.* quod pater non cogatur ſe obligare pro filio in dotis reſtitutione, nec eidem conſtituere donationem propter nuptias, cum, ſi non fiat, impedimento non ſit, quo minus filius uxorem ducere poſſit: quia mulieri cautum eſſe poterit convertendo dotem in emptionem prædiorum, vel ad partem honeſti lucri, per mo-
9 dum, ut ſupra, & ſubdit quoque, iura à Barto. allegata, non probare eius ſententiam, quandoquidem *tex. in l. ſpurij, §. pater, & in l. honores, §. ult. ff. de decur. & in l. 2 ff. ad munic.* per eum allegati, loquuntur in caſibus, in quibus decurio factus, non habebat unde reipublicæ, cuius honores gerit, caveret, quod hic contingere non poſſet, cum ſatis cautum eſſet mulieri, ſi prædium ex dotibus emeretur.

10 Ruſſus, quia licet opinio Bart. eſſet vera, tamen non procedebat, niſi in filio familias marito, hoc eſt ſub patris poteſtate, & ſic non in marito ſui juris, ut erat in caſu iſto, quia Ermilius fuerat emancipatus, ut expreſ-
11 ſe decidit *tex. in d. §. tranſgrediamur, cuius hæc ſunt verba; Tranſgrediamur nunc articulum hunc, ut quæramus adverſus quos competat de dote actio; & adverſus ipſum maritum competere palam eſt ſive ipſi dos data ſit, ſive alij ex voluntate mariti, vel ſubiecto iure eius, vel non ſubiecto: ſed ſi filiusfamilias maritus ſit, & dos ſocero data ſit adverſus ſocerũ agetur, plane ſi filio data ſit, ſiquidem juſſu ſoceri, adhuc abſolute ſocer tenebitur; quod ſi filio data ſit non juſſu patris, Sabinus, & Caſſius reſponderunt nihilominus cum patre agi oportere, & ſequitur gloſſ. ibi in verbo, maritus, & ita Bart. ibidem in principio. Et ſummat Alex. & expreſſe Bartol. in dicta l. ſi quis inter tres, §. ſi quis, verſic. Imperator, num. 1. ff. de excuſat. tutorum. & eſt etiam tex. individualis in l. ſi filiofamilias, ff. ſoluto matri in princip. Menoch. dicto conſ. 33 num. 25. poſt Coraſ. in l. qui liberos, num. 50. ff. de ritu. nuptia. Curt. iun. conſ. 133. & poſt omnes Milanen. deciſ. 19. num. 22. cum ſeq. par. 1.* ubi teſtatur fuiſſe in M. R. C. iudicatum pro Socero; & ratio eſt, quam ponit ibi *tex. in d. §. tranſgrediamur*, quia penes patrem præſumitur dotem perveniſſe, ibi, *videri enim ad eum perveniſſe dotem penes quem eſt peculium*, quod cadere non poteſt in filio emancipato, niſi tantum in filiofamilias, idcoq; cum in eo pater dotem recipiat, non debet reputare ſe gravatum, quod obliget ſe ad dotem, quam recipit, ut dixit *Angelus in dicto §. fuerat, dicto num. 80. verſic. ſi autem poneremus, & Milan.*

dicta.

Digitized by Google

dicta deciſio. 19. nu. 24. & in terminis,
12 quod diſpoſitio *d. transgrediamur*, non procedat in filio mancipato uxorem ducente, imo quod in eo, eſto quod dos in patris utilitatem verſa fuerit, non teneatur, expreſſe determinat *Curtius junior in d. conſ. 133 nu. 3. contra Pau. de Caſtr. & Alex. in d. §. transgrediamur*, contrarium tenentes, ea quidem ratione: nam tex. dum vult obligare patrem, ubicunq; filius ſine eius juſſu dotem receperit, eum de peculio tantum teneri dicit: unde cum peculium in filio emancipato locum non habeat, *l. fin. C. de in. offic. teſt.* videtur eum loqui in filio familias, non autem emancipato: hoc idem dixit ante *Curt. Specul. in tit. de dot. poſt divort. reſtitu, §. formatis. verſ.* ſed pone filius emancipatus. *per text. in l. 1. C. de filioſamil. lib. 10. & facit etiam doctrina Bart. poſt Riccard. Malumbr. in l. ſane, ff de iur dot.* quod ſi pater qui recipit dotem à nuro pro filiofamilias, illum emancipavit, & ei emancipato doté reſtituit, liberatur ſocer, nec poterit nurus eam à ſocero repetere, eſto quod maritus illam conſumpſiſſet, quem ſequitur *Crot. conſil. 74. num. 21. lib. 1.*

Item diſpoſitio *d. §. transgrediamur*,
13 non procedit, niſi ubi filio de iuſſu patris dos fuerit ſoluta ita tex. ibi *(ſiquidem iuſſu ſoceri, ſocer tenebitur, &c.) ita Bar. ibidem num. 2.* verſ. quandoq; ſolus filius recepit, & ſine iuſſu patris, *Alberic. ibidem, num. 5. Corneus conſi. 303.* quod tamen in caſu iſto diſpoſitum non fuiſſe videtur. Nec ex præſentia patris in contractu eius iuſſum induci, dixit *Alber. in d. §. transgrediamur, num. 5.* tanto fortius in caſu iſto, quia pater intervenerat nō animo ſe obligandi, ſed tantum faciendi donationem propter nuptias. Item diſpoſitio *d. §. transgrediamur*, procedit ubi pater nedū matrimonio filij conſentiit ſimpliciter, verum etiam & dotis rece-
14 ptioni; quia tunc obligatur, ſecus ſi filius inſcio patre, & abſente dotem recepiſſet, ita poſt *Bar in d. §. trāſgrediamur, & Soc. in conſ. 269. col. 3. lib. 2. determinat. Fan. de pigno d. 6. par. 4. mēb. n. 36.* verſ. & ſic, & hoc ideo, quia poterat dicere, ꝗ dos ſibi ſolvatur, nec diſſiparetur.

Demum diſpoſitio *d. §. transgredia-*
15 *mur*, non procedit ubi pater fecerit donationem propter nuptias filio uxorem ducenti, ut dixit *Bart. ibidem*, & cum eius diſtinctione tranſeunt communiter *Docto. ibi Soc. Sen. conſ. 75. num. 8. vol. 1. Ang in d. §. fuerat, n. 80. Frider. Scot. reſpon. 17. col. pen num. 8 tom. 1. lib. 4. Gabri. conſ. 119. num. 3. & ſeq. lib. 2. Milan. d. deciſ. 19. num. 35.* quia non tenetur ad utrumq; ne duplici onere prægravetur ſecundum ipſos; cogitur enim
16 pater donationem propter nuptias filio aſſignare, *per tex. in l. fi. C. de dot. promiſſio. Soc. Sen. d. conſ. 75. num 7. Angel. Scot. & alij:* prout factum fuit in caſu iſto, quia pater donationem fecerat propter nuptias de untiis 180. redditus annualis filio Ermilio. Ex prædictis Conſiſtorium declaravit hypothecata bona tantū donata perventa penes hæredes dicti Alvari, convento abſol-

T

to abſolvendo, & liberando quo ad alia bona, confirmando ſententiam M.R.C.& cum vigore prædictæ ſententiæ fuiſſet cauſata exequutio, & interpoſitum decretum ſuper alijs bonis, eam procedere iudicavimus ſuper unciis 50.redditus tantum, perventis penes ipſos hæredes, die Martii,1603.

SUMMARIUM.

1 *Alienatio rei fideicommiſſo ſubjecta valet. ſed datur revendicatio,& num.10.*
Idem in alienatione feudi,nu.2.
3 *Inſtrumentum cancellatum non habet viam exequutivam.*
4 *Statutum dans viam exequutivam interpretatur ſecundum l.fi. C.de edic. Diu. Adrian.tollen.*
5 *Reemptio fieri non poteſt à fideicommiſſario.*
6 *Exceptio reſolutionis dominij non admittitur adverſus executionem contractus juxta formam Bullæ.*
7 *Vſufructuarius non poteſt retrovendere cenſum.*
8 *Inſtrumentum cancellatum per non habentem poteſtatem habet exequutionem paratam.*
9 *Text.in § ſin autem,C.comm. de legat.declaratur.*

ARGUMENTUM.

Cenſus juxta formam Bullæ, an poſſit relui à manu fideicommiſſarij.

DECISIO XLVII.

De duobus fuit dubitatum in cauſa Baronis Solanti cum Illuſtriſſimo Senatu Panormitano, & eius Syndico generali; Primo an exequutio cauſata pro cenſibus decurſis vigore contractus juxta formam Bullæ ad inſtantiam Baronis contra Senatum ſuſtineri potuiſſet, poſtquam contractus ipſe fuerat reſolutus,ſtante reemptione prædictorum reddituum, facta per Ludovicum Agliata, à quo jus, & cauſam habebat Baro;Secundo quid ſtante cancellatione contractus facta per ipſum Ludovicum: & quoad primum dicebatur ex parte Senatus, quod contractus ſubjugatorius erat reſolutus ſtante ſolutione capitalis, & licet Ludovicus reemens fuerit gravatus reſtituere iſti Don Joanni actori, tam ex vinculo quondam Jacobi Chirco, quam ex declaratione facta per Donnam Arigidam, in qua de novo prædictos redditus vinculavit, tamen non facta declaratione per fideicommiſſarium redditus ad eum ſpectare, utiq; in iſta via exequutiva ob-
1 tinere non poterat, quia valet alienatio rei fideicommiſſo ſubjectæ,*l.ſervo legato,§.1 & ibi Doct ff.de leg.1.cum ſimil.* & iſta eſt nulla ab initio, licet eveniente conditione reſolvatur & detur rei vendicatio,*l.fi.§.ſin autem, ubi Doct. omnes C.commu.de lega.Dec.conſ.417.nu. 1.Alex.conſil.178.nu.5.lib.5.Surd.conſil.238. num.9.& conſ.73.num.75.Cavalc.deciſ.15. nu.18.lib.3.*ſicut dicitur in feudi aliena-
2 tione,quæ valet in vita alienantis, & non eſt nulla ab initio, ſed ſequuta morte annullatur, & oportet, quod agatur ſententia revocatoria mediante,*Milan.deciſ.8.num.345.lib.1.& deciſ. 7.num.19.& 20.& deciſ.17,num.94. lib.2.*

ubi

Digitized by Google

ubi allegat noſtros Siculos ſuper. Cap.volentes, *Petr.de Gregor. de conceſſ. feud.par. 2. q. 10. Clar. in §. feudum. q. 42.* Item prædicta fortius procedebant in caſu iſto, quia contractus fuerat cancellatus per contrarium actum, quod ſufficiebat ad impediendum
3 viam exequutivam, *ad text. in l. fin. C. de edict. Divi Adr. toll.* ubi *Iaſ.* notat, quod omnia ſtatuta tribuentia exequutio-
4 nem ſumunt robur, & interpretationem ex illa *l. Bart. in l. emptor, §. Lucius, n. 4. & Caſtr num. 5. ff. de pact. Vivi deciſ. 45. nu. 5. & plures alij quos allegavi in comm. ad Ind. c. 44. nu. 4.* Dicebat Baro, quod
5 reemptio prædicta erat ipſo jure nulla, quia facta erat à Don Ludovico Agliata non habente dominium prædictorum reddituum ſtante ſupradicto vinculo, ſcientibus Prætore, & Juratis, *ad text. in l. 3. §. ſed quia noſtra, & §. ſin autem*, ibi (*conditione impleta ab initio cauſa in irritum revocetur*) *C. comm. de lega. ubi Bald. & cæteri, Dec. in conſil. 323.* per tradita per *Felyn. in c. Rodulphus. in fin. de reſcrip.* & in puncto ego allegavi *Felician. de Cenſibus cap. uni nu. 5. lib. 3.* qui determinat expreſſe, quod Fideicommiſſarius redimere cenſum annuum non valet, ea ratione, quia nec alienare poteſt; & dixerunt multi alii, quos ipſe allegat, & conſequenter, nec ſequatur alienatio, *Surd. conſil. 49. num. 1. & conſ. 176. nu. 13.* & maxime in prima inſtantia, in qua ſtante Privilegio Regiæ pragmaticæ, non admittitur exceptio reſo-
6 lutionis contractus, ut in terminis tenuit *Iac. Chirco magnus Doc. ſuper d. Bulla, & eum ſequutus eſt Milan. deciſ. 9. num. 42. lib. 2.* volunt, quod ſi emptor vendidit redditus Bulla res alicui, & inde venditor reemit à ſuo primo emptore, ille ſecundus emptor in prima inſtantia exequutionis obtinebit. Item
7 dicebatur, quod Ludovicus reemens erat vſufructuarius durante eius vita tantum, qui nec retrovendere poterat ex his, quæ dixi *in addit. ad Petr. de Gregor. ſuper Bulla quæſt. 5. n. 298.* & conſequenter non obſtabat cancellatio, quia facta à perſona illegitima, &
8 tunc actus bene habet exequutionem paratam, ut dixit *Cumi. ſuper Rit. cap. 6. num. 111. & ſeq.* ubi teſtatur ita fuiſſe judicatum per M. R. C. *Salic. in l. ſi præſes, C. quomod. & quan. Iud. Marſil. in rub. de fideiuſ. 106. Imol. in l. 1. in fin. ff. de his quæ in teſtam. delen. Surd. conſil. 16. vol. 1.*

Conſiſtorium ex prædictis condemnavit Senatum, ſed re vera, in hac via exequutiva non videbantur reſoluta ea, quæ dicta fuerũt in principio: nam tex. *in d. §. ſin autem,* voluit
9 expreſſe, quod competat vocato actio rei vendicatoria, & ſic præſupponit dominium penes agentem, & poſſeſſionem penes conventum; & ideo non data poſſeſſione reddituum penes Baronem, quomodo poterat competere via exequutiva? Nec ob-
10 ſtabat doctrina *Felicia.* & aliorum per eum relatorum, quia licet fideicommiſſarius alienare non poſſit, tamen, ut dictum eſt, alienatio valet ab initio licet poſtea eveniente conditione

 reſcin-

reſcindatur. Item tradita per Milan. non faciebant ad caſum propoſitum, ſed in aliis terminis, & ſimiliter ea, quæ dicebantur de uſufructuario, cum fideicommiſſarius ſit vere dominus, licet revocabilis: tamen, quia cauſa vertebatur cum Univerſitate, quæ in judicio ordinario veniebat omnino condemnanda cum maximo eius damno intereſſe, & expenſis, fuit per dominos ita judicatum confirmando ſententiam M.R.C. die 22. Maii, 1603. ſed quid ego ſenſerim ex prædictis patet. Audivi poſtea, quod partes ſe concordarant.

SUMMARIUM.

1 *Dos de paragio taxatur ad inſtar legitimæ ſi filij ſint ultra quatuor.*

2 *Dos de paragio poteſt taxari uſq; ad partem competentem ab inteſtato.*

Limita in muliere nupta, num, 3.

4 *Nubilis ætas de jure communi eſt annorum duodecim.*

Quid in Regno reſpectu dotis de paragio, n. 5. & 7.

6 *Nubilis ætas reſpectu baleatus Baronis extenditur uſq; ad decimum quintum annum.*

ARGUMENTUM.

Dos de paragio an aſcendat ad totam portionem ab inteſtato competentem, & nubilis ætas quando dicatur.

DECISIO XLVIII.

DOnna Joanna de Perno mulier virgo in capillo, & Nobilis Syracuſana petiit in M. R. C. ſibi taxari dotes de paragio competentes ſuper Baronia Floridæ, tanquam una ex filijs olim Baronis excluſa per Conſtitutionem, in aliquibus, à maſculo fratre convento, & fuit ſibi taxata ad certam ſummam, à qua taxatione per utramq; partem fuit petita reviſio in Côſiſtorio, in quo primo quæſitum fuit, an dos iſta, quæ taxanda erat ad ſemis ſecundum numerum

1 liberorum, qui erant quinq;, ad inſtar legitimæ, juxta diſpoſitionem *authen. noviſſima, C. de inoffi. teſtamen.* (ut alias judicavimus pro Marchione Xurtini, ut in *deciſ. 1. nu. 17. & 19.*) potuiſſet aſcendere ad totam portionem ſibi competentem; & fuit concluſum,

2 quod ſic, attenta eius nobilitate, ut nuberet pari, per doctrinam *Andr. in d. conſtit. in aliquibus, in 12. col. & ſequen. verſ. nos dicimus, & in 6. col. verſic. quid ſi deſinat, & in conſti. quamplurimum, in 2. col. verſ. æquum eſt, & dixit Petr. de Grego tract. de vita milit. q. 11. nu. 6. in tract. de Conceſ. Feud. p. 4. q. 5. n. 6. Dec. reſp. 38. n. 8. Bur. conſ. 132. n. 3 Roland. conſ. 85. n. 10. vol. 1. Cephal.*

3 *conſi. 95. num. 4. & 21.* licet ſecus ſit in muliere nupta, in qua ceſſat ratio parilitatis, ut judicatum fuiſſe refert *D. Ioann. Franc. de Pont. conſil. 45. ſub nu. 5.* quem retuli in *addit. ad Petr. de Gregor. quæſt. 9. litera A.*

Secundo fuit reſolutum, in eadem cauſa, quod licet nubilis ætas in muliere ad hoc, ut nubere poſſit, & conſequenter conſequi dotem de paragio, 12. ſit annorum de iure com-

4 muni, *ad text. in §. 1. Inſtit. de nupt. Alexand. conſ. 42. num. 3. vol. 7. & poſt alios dixit Vinc. de Anna all. 70. num. 23.* tamen in terminis

5 terminis dotis de paragio, quia in fœmina, & in maſculo ſuccedente in feudo, & habente balium, & exiſten-
6 te ſub ejus gubernatione nubilis ętas reſpectu viræ adminiſtrationis baleatus facti in Barōe ſuccedente in feudo reſpectu adminiſtrationis ipſius feudi, & in eius ſorore reſpectu dotis de paragio extenditur uſq; ad decimum quintum annum, & ita proprie loquitur *tex. in d. conſtit. in aliquibus*, dū facit mentionem de decimo quinto anno, & illum intelligit *And. in conſtit. minorum jura, in 1. col. & ſeq.* verſ. quindecim annorum, *in tit. de reſt. min. Afflict. in conſt. in aliquibus, nū 68. & ſeq. in 8. not.* verſ. nota tamen, *Petr. de Greg. de dot. de parag. q. 25. num. 5.* & ita fuit determinatum in utroq; capite die 22. Novembris, 1602.

SUMMARIUM.

1 *Territoria univerſitatis ſunt communia omnibus civibus, & deſtinata ad paſturam animalium.*

2 *Clerici cives continentur appellatione populi Contra num 13.*

3 *Clerici poſſunt immittere eorum animalia ad loca paſtura prout cæteri cives.*

4 *Loca paſtura communia, quoad dominium ſunt Univerſitatis, ſecus quoad uſum.*

5 *Univerſitas non poteſt prohibere ne clerici utantur paſcuis publicis.*

Diſtingue num. 6.

7 *Maior pars Univerſitatis poteſt minori præjudicare, quando agitur de ejus utilitate, & neceſſitate.*

8 *Conſilium publicum repræſentat totam Civitatem. Secus in Conſilio decurionum, num. 15*

9 *Clerici tenentur ſolvere pro paſcuis eorum animalium, & num. 11. & 12.*

10 *Baro tenetur ſolvere pro animalibus miſſis ad paſcua Univerſitatis.*

14 *Privilegium competens clerico non uti clerico poteſt revocari.*

16 *Abb conſ. 6. declaratur.*

ARGUMENTUM.

Clerici, an teneantur ſolvere gabellam impoſitam per univerſitatem ſuper iure paſcendi.

DECISIO XLIX.

FUIT per Univerſitatem Civitatis Trohinæ detentum conſilium cum licentia Excellentiſſimi Proregis, & Tribunali Regii patrimonii, & concluſum, quod nullus dominorum animalium poſſit ea immittere, & paſcua ſumere in territoriis ipſius univerſitatis, ſine certa ſolutione & hoc ut ex redditu ſolverentur collectæ Regiæ, & alia debita, in quibus univerſitas ipſa reperiebatur valde oppreſſa, & aggravata; & quia clerici cogebantur ab arrendatario ipſius gabellæ ad ſolvendum pro eorū animalibus compilato ſuper hoc proceſſu, fuerunt per Curiam Archiepiſcopalē Civitatis Meſſanæ liberati, quæ ſententia deinde fuit per Admodum Ill. & Reverendiſſimum D. Joannem de Torres nobiliſſimum, ac doctiſſimum Dominum meum, Judicem Regiæ Monarchiæ, revocata: cauſa commiſſa via appellationis Reverendo Don Nicolao Zara cum voto Conſiſtorii dicebant Clerici, quod Territoria in quibus percipiebantur paſcua, ſeu herbagia, erant omnibus civibus communia, ut

 notatur

Digitized by Google

notatur *in l.in tantum, §. univerſitatis, ff. de rer.divi.& in l.1.C.de paſc.pub.li.11.* & erant deſtinata ad uſum paſcendarum pecudum.& aliorum animalium, *ad tex.in l.Sylva,ff. de verborum ſignificat.* & ideo ipſi degentes in dicta Civitate
2 tamquam cives, qui veniebant appellatione populi, *Bart.in l. 1. num. 11. ff. ad municip.poſt.alios Surd.conſ.301.vol.3* habebant jus in dictis paſcuis, & poterant in eis immittere eorum anima-
3 lia, ut loquendo de religioſis, & Monachis Carthuſienſibus ſcribit *Bertran.conſ.65.num.6.* licet enim quo ad
4 dominium, & proprietatem fuiſſent ipſius Vniverſitatis, ad tradita per *Covar.practi quaeſt.cap.37.colum.2.in principio.Vincent.de Fran.deciſ.197.nu.12.poſt Rip.reſpon.93.Surd.d.conſil.65.ſub num. 17. Cavalca.deciſ.1.num.5.& num. 45.par.5.* noviſſime Dominus Regens *Camil. de Curt.in 2 par.diverſ.Iur.feud.num.78 in medio fol.107.* nihilominus, quoad uſū erant ipſorum civium, & unusquisq; poterat ad ſui libitum uti pro eorum animalibus depaſcendis, ut tradunt omnes, *& Olarad.& Alberic. in d. § Vniverſitatis,& in l.item veniunt, §.fin. ff.de petitio.haeredi.Borell.conſ 9 num. 9. & ſequen.& conſ.26.num.54 & ex Bertrand. conſil.293.ſcribit Surd.d.conſ.65.n.7.& ſub nu.8.& 17.& idem Surd.in conſ.59.nu.9.& 13.* & conſequenter nullum fuerat dictum arrendamentum, & conſilium
5 detentum in praejudicium ipſorum clericorum, ne poſſint uti dictis territoriis, & paſcuis ad uſum communem deſtinatis, *d.l.1.cum alijs relatis per Surd.dicto conſ.59.num.12.& ſeq.& d. conſ. 65.num.12.& ſeq.Borel.d. conſ.9. nu. 12. & 19.& Rip.in d.reſp.93.* per totum, ubi probat, quod Vniverſitas non poteſt prohibere, ne cives utantur paſcuis publicis, juxta eorum uſum, & ſolidum, & magis in terminis allegabatur *Abb.in conſ.6.lib.1.* ubi diſtinguit,
6 quod aut territoria paſturae, quae univerſitas vendidit, erant propria ipſius univerſitatis, vel communia tantum cum laicis; & tunc clerici debent ſolvere: aut dicta loca paſturae erant publica, & communia laicis, & clericis, ut erat caſus iſte per ſupradicta; & tunc non tenentur ſolvere.

Sed in contrarium pro Vniverſitate, & eius arrendatario dicebatur, quod venditio, & impoſitio oneris juris paſcendi erat valida, quia facta cum conſilio Vniverſitatis, & licentia principis pro ſolvendis functionibus fiſcalibus, & ſubiugationibus, in quibus, ut dictum eſt, reperiebatur valde oppreſſa, quo caſu poterat ma-
7 ior pars communitatis minori praejudicare, *l.quod maior,ff ad Municip. l.aliud,§.refertur,ff.de regulis jur. Iaſ. conſ.71. lib.3. Franc. Mar. deciſ. 489. num. 4. lib. 1. Surd conſ.65.nu 3.Vincent.de Franch. deciſ. 2.num.1 24 & 25. lib.1.& latius in deciſ. 197.nu.9.& 15.& per totum,* & maxime in caſu iſto, in quo videbatur ceſſare difficultas ſi maior pars minori praejudicat, de qua per *Capic.deciſ.152.Vincent.de Franc. Surd.& alios praeallegatos,*
8 quia conſilium detentum ſuper venditione dicti juris paſcendi repraeſentebat

Digitized by Google

tabat tota.n Civitatem, ſecundum *glo. in Rub.C.quæ ſit long.conſuet.Mart.dec.780.*
n.4. Vinc.de Fran.dec.253.n.8. qui allegat
eandem *gloſſ.Surd.conſ.65.n.1.& 15.* & in
conſilio p̄dicto nemo contradixerat,
quia fiebat pro utilitate communi-
tatis, & civium, & Principis authori-
tate, *l.fi.C de vendit.rer.civil. lib. 10.* & in
re ſua quilibet eſt moderator, & arbi-
ter, ut recte notat *Rip.in d. reſp.93. alias*
22.in 1.lib.reſp. ex adverſo adductus, &
optime Vinc.de Fran.deciſ.197.nu.15.& ſeq.
& in terminis, quod ſi communitas
habeat loca paſturæ, & clericus velit
9 mittere animalia ſua ad ibidem pa-
ſcendum, quod teneatur ſolvere cō-
munitati, determinat *Iaſ.in l.placet, in*
1.lectur.ſub num.19.verſi.adverte tamen, &
in 2.lectur.nu.25.C.de Sacr.ſanct.Eccleſ. &
faciebat maxima æquitas, quia clerici
ſentirent commodum paſcendi, &
ceteri homines ſubirent onera, quod
valde conſiderandum erat, ut dixit
Surd.d.conſ.391.lib.3. & poſt hæc ſcripta
vidi conſideratum per dominū Re-
gentem *Camil. de Curt.in loco præallega-*
to.Proſp.Petr.in addit, ad Capic.d.deciſ.152.
idem determinat *Vinc.de Fran. in d. de-*
ciſ.197.nu.9. ſi bene advertatur, dum
10 Baro, uti primus civis, contra dicebat,
talem venditionem juris paſcendi
factam per Vniverſitatem, quia erat
immunis à ſolutione collectarum,
pro quarum ſolutione faciebat ven-
ditio, & fuit contra eum judicatum,
licet ibi in caſu ſuo aſſerat cauſam
deciſam fuiſſe in favorem Vniverſi-
tatis, quia erat in poſſeſſione ven-
dendi hæc paſcua, tamen multa pro
hac ſententia adducebat, ut *Camill.de*
Curt. in loco præalleg. & Remig. in tracta.
de charitativo ſubſidio, quæſt.61. num.59. in
15.tom. tract. part. 2. ad idem adduce-
batur deciſ. *Bart. in l. reſcripta, §. ſcien-*
dum. numer. 5. ff. de muner. & honor. ubi
11 dat cautelam ut clerici teneantur, vi-
delicet quod per univerſitates fiat,
quod omnia prædia, quæ ſunt in co-
mitatu, ſint affecta onere tributorum
pro collectis imponendis, quia tunc
clerici tenentur ſi prædia ad eos per-
veniant, quam opinionem *Bar.* eſſe in
uſu & ſervari ait *Bald.conſ.180.n.2. lib.2.*
Vnde cum iſtud herbagium tali one-
re ſit affectum, ſi clerici illud velint,
non ſunt immunes: Item faciebat do-
ctrina *Afflict. in conſtit. cum per partes*
Apuliæ num.9.& remiſſive in prælud. dicta-
rum conſtit.quæſt.6. in fi. ubi voluit cum
Luc.de Penn.in l. 2.C. de Navib. non excuſ.
lib.11. quod dum ſit ſtatutum pænale,
ut nullus poſſit cum animali intrare
in territorium alterius, tale ſtatutum
12 extenditur ad animalia clericorum,
& eum refert *Rol. conſ.3.num. 22. lib. 2.*
Bertaz. conſ.87.numer.7.lib.1.in criminal.
prout fuit mandatum in caſu iſto per
literas Tribunalis Regii Patrimonii,
quod Clerici ſolvant, ſi velint paſcua
ſumere, & dicebatur non obſtare in
contrarium ſupra allegata, quia cleri-
ci uti clerici nullum ius habebant ſu-
13 per territoriis prædictis, quia clerici
non veniunt appellatione univerſi-
tatis, *Fel.in cap.cum te, in 12. col. extra de*
reſcript. quem refert Caſſan. in conſuetud.
Burgund.

Digitized by Google

Burgund.rubr. 13.§. 5.num.6. alius enim eſt clerus, alius populus, *Abb. in d.conſi, 6.num.1.* licet uti cives habeant uſum juris paſcendi, quod recte potuerat univerſitas vendere abſq; alicujus injuria, ut dixit *Abb. in d. loco*, & ſibi fuerat præjudicatum per conſilium detentum nemine diſſentiente, & per venditionem factam pro cauſa neceſſitatis, & utilitatis ipſius univerſitatis, & ſic ceſſabant dicta per Rip. & alios, hinc dicebat unus ex dominis, quod privilegium, ſi non competit clerico,
14 uti clerico ſed cuilibet, tunc exempti, at allegabat *Jac.Con.quæſt. jur.q 19.li.2. ſing.* Nec obſtabant *conſ.Surd.59. & 65.*
15 *1. vol.* quia ipſe loquitur in prohibitione juris paſcendi facta per decuriones civitatis, ſecus tamen erit in prohibitione facta per totam univerſitatem ut recte ipſe idem tenuit *in d. conſil. 59. ſub nu. 24.* verſ præterea. Item ipſe loquitur, quando venditio, ſeu prohibitio juris paſcendi fieret pro neceſſitate totius univerſitatis, ut hic pro ſolvendis collectis, & ſubjugationibus. Demum non obſtare
16 videbatur doctrina *Abb.* quia faciebat pro univerſitate, loca enim, iſta paſturæ, & territoria non erant communia laicorum, & clericorum, ut in ſecundo caſu diſtinctionis *Abb.* ſed erant communia de univerſitate, & ita eum intelligi laicorum, & clericorum uti civium, *Iaſ. in d. placet.* & ex prædictis Conſiſtorium votavit confirmando ſententiam Regiæ Monarchiæ die 5. Martii, 1603. quæ ſententia fuit anno ſequen. de menſe Martii, 1604. in alio judicio confirmata, & impoſitum perpetuum ſilentium.

SUMMARIUM.

1 *Vicinus admittitur ad retrahendum in contractu emphyteutico ſi poſtea vendatur jus cenſus. Ratio num.3.*
Amplia num.4.
2 *Ius congrui non habet locum in emphyteuſi.*
5 *Vxor dicitur pars corporis mariti.*
6 *Maritus jurat fidelitatem pro uxore.*
7 *Simulatio contractus ad excludendum vicinum conjecturis probatur.*
Amplia num 8. & 9.
10 *Retractus non competit ſi vicinus requiſitus dixerit nolle emere.*
Amplia in requiſitione extrajudiciali, n.11.
Contra num.12.
Amplia num. 14.
13 *Iuri de futuro renuntiari non poteſt.*

ARGUMEMTUM.

Retractus an competat in re emphyteutica, & vicinus conſentiens alienationi an excludatur à jure retrahendi.

DECISIO L.

IN Urbe hac fœliciſſima Panormi adeſt conſuetudo, ſive declaratio ipſius, ubi diſponitur, quod ſi prius celebretur contractus emphyteuticus, & poſtea dominus directus vendit jus ſuum eidem emphyteutæ,
1 tunc vicinus admittitur ad retrahendum; ſuper qua late ſcripſit eruditus Marius Muta in ſuis comment. ad dictas conſuetud. fol. mihi 237. & eſt limitatio *ad text. in conſuetud. 26.* ubi vicinus admittitur ad retrahendum præterquam in contractu emphyteutico

2 teutico, & dixit *Tiraquel. de retrac. li-*
gnag. c. § 23. gloſs. unica, n. 1. & ſeq. Bertran.
conſ. 7. incip. non vidi, lib. 1. D. Mat. in declar.
nu 27. Vincen. de Franc. deciſ. 392. num. 9. &
3 ratio eſt, quia tunc potius contra-
hentes voluerunt vendere, quam
emphyteuticare, & hoc fiebat ad ex-
cludendum vicinū à retractu, qui ide-
o excluditur in contractu emphy-
teutico, quia directum dominium
remanet penes concedentem, ut di-
xit *Vincen. de Franc. d. deciſ. 392. numer. 4.*
quæ concluſio procedit non ſolum
4 ſi venditio directi dominii fiat in ipſū
emphyteutam, ſed etiam in eius uxo-
rem, quia una, & eadem perſona cen-
5 ſentur, & uxor dicitur pars corporis
viri, *cap. admonere. 33. q. 22. Rolan. conſ. 1. n.*
107. & 108. volu. 1. in tantum quod ma-
6 ritus iurat fidelitatem, & præſtat alia
ſervitia, & obſequia pro uxore, *Feder.*
Schenc. in cap. 1 ſub nu. 3. de inveſt. quo tit.
accep. poſt Jacob. de Ardiz. Prop. & Alvar.
Coſinus Nepit. ſuper Conſuetu. d. conſt. tit. 2.
conſue. 1. n. 5. & cenſetur in dubio emiſ-
ſe de bonis mariti, juxta terminos *l.*
quintus. ff. de don. int. vir. & uxor gloſs. Bar.
& Doctor. in l. cum oportet, C. de bon. quæ
lib. Nevizan. in Silva Nupt. libr. 4. nu-
mero. 20. ubi alios allegat. Et ita
fuit concluſum in Conſiſtorio in
cauſa Dominici, de Careni contra
Auguſtinum Ventrici, confirmando
ſententiam M. R. C. die 11. Martii.
1603. In qua cauſa ultra venditionem
directi dominii factam eodem die
uxori emphyteutæ, & coram eiſdem
teſtibus per concedentem, quod to-
tum ſimulate, & fictitio modo fa-
ctum præſumebatur, ut dixit *Tiraq. de*
retrac. lignag. § 1. gloſs. 14. nu. 37. Maſcard.
concluſ. 438. num. 17. & 18. concurrebant
multæ aliæ conjecturæ, quod revera
contractus ipſe emphyteuticus fue-
rat iſto modo celebratus ad exclu-
dendum iſtum de Careni vicinum,
quæ probatio ex coniecturis ſufficie-
bat in iſto caſu, ad probandum ſimu-
7 lationem contractus, ad excluſionē
vicini, ut in puncto locutus eſt *Tira-*
quel. de retract. lignag. d. § 1. gloſs 14. nu. 55.
& 56. quem refert, & ſequitur *Muta*
in d. cap. 28. num. 22. & procedit etiam ſi
leves eſſent coniecturæ, & præſum-
8 ptiones, ut dixit *Paul. de Caſt. conſ. 109. n.*
9 *1. lib. 2.* imo una tantum coniectura, &
non multæ, ut voluit *Maſcard. d. concluſ.*
438. nu 11. & 12.

Nec obſtare videbatur, quod di-
ctum fuerat pro parte conventi,
quod iſte de Careni erat excluſus à
petitione retractus, quia requiſitus
ante venditionem factam noluerat
emere, imo licentiam dederat ven-
10 dendi, quo caſu cenſetur iuri ſuo re-
nuntiaſſe ut dixit *Iaſ. in l fi. num. 14. C. de*
jur. emph. Bal. in c. 1. § ſed & res, & ibidem
Affl. nu. 8. verſ. & ſi ille proximior *per*
quos fiat inveſt. Piſtor. q. Iur. l. 2. par. 1. q. 12.
Fachin. controver. jur. lib. 7. c. 17. quod
procedit etiam ſi extraiudicialiter
11 fuerit requiſitus a venditore, *Affl. de*
iur protho. verſ. ſubſequenter quæro, num. 41.
Tiraq. de retract. lignag. §. 1. gl. 9. nu. 113. &
ſequen. & præſertim n. 127. & 130. Magon.
deciſ. Floren. 118. qui pluries refert fuiſſe

Digitized by Google

iudicatum *Gomez.ſuper l.tauri. l. 70. nu. 14.Cavalc.in reperto.deciſ. in verb. ius congrui nu.10.* quia dupliciter reſpondebatur, primo hoc non probari niſi per unicum teſtem; & vox unius, vox nullius,*l.ubi numerus, de teſtib.* & licet aliqui dicant ſe noluiſſe emere, tamē non dixit ſe nolle retrahere caſu quo res venditur; Secūdo reſpondebatur, quod etſi realiter dixiſſet ſe nolle re-
12 trahere, adhuc non excluditur a retrahendo, quia non ſufficit verbalis, & extraiudicialis requiſitio ad tollendum ius congrui, ſed neceſſe eſſet præceſſiſſe pactum expreſſum, quia ſimplex refutatio,& renuntiatio, ſive conſenſus non trahitur ad futuras emptiones, *Archid.in c.ſi clericus,de preb. in 6.l.commiſſorie,C.de pact. inter emp. & vend.* & in terminis voluerunt *Cuſſi.ſuper Conſue.Bur.rub.10. de retr.§. 10. in tex. an præiudicet ad ſi.idem Tiraq.de retr.conſang.§.1.gl 9.nu. 145.Carpa.ſuper ſtat.Mediol.ca.4 17.num 416.ubi allegat Ferra.ſuper Conſuet.Burdegal.§.14.Ruin.conſ.70.n. 9 10.& 11 vol.1. Cannet.in c. volentes, verſ. Quid.n.ſi Princeps,nu.8.11.18.& ſeq.ſ. 2co.* qui latiſſime examinat hanc concluſionem,*Gloſ.Pariſ.in §.14 gloſ.1.in ver.de ſeigneur feud.n.8.& 9.Io.Lup.in rep. rub.de donat.int.vir. & uxor.ſ 27.col.3.Corb. de iur.emph tit.de cauſ.priva. limit.5.ſ.mihi 143.* & ratio eſt apud eos, quia iuri de
13 futuro renuntiari non poteſt,*ad tex.in l.ſi ita ſcriptum,§.ſi ſub conditione,ff.de leg. Affl in d.conſt.ſancimus.* Neapod. *in conſuetud.ſi quis emit,num.12.& 13.*

Et tanto magis, quando tempore renuntiationis illud ius renuntians non haberet neque in ſpe, neque in habitu,prout erat in caſu iſto ante fa-
14 ctam venditionem,ut in propriis terminis loquuti ſunt *Ruin. & Cannet.* & alii ex prædictis Doct.& hæc opinio viſa fuit verior in puncto iuris, licet prima habeat aliquam æquitatem, ut conſiderat *Fachin.in loco citato.*

SUMMARIUM.

1 *Exceptio peremptoria opponi non poteſt poſt ſententiam.*
Fallit in muliere excipiente de beneficio Velleiani,num.2.
3 *Renuntiari an poſſit beneficio Velleiani.*
Et quid ſtante iuramento,num.4.

ARGUMENTUM.

Exceptio peremptoria an opponi poſſit poſt ſententiam,& quid in muliere.

DECISIO LI.

1 EXceptio peremptoria licet opponi non poſſit poſt ſententiam, ad *tex.in l peremptorias, C. ſent. reſci. non poſſ.* poſt.multes ſcripſit, *Cavalca. deciſ 10.n. 19.* tamen 1. fallit prædicta regula in
2 muliere excipiente in exequutione ſententiæ de beneficio Senatusconſulti Velleiani, puta quia interceſſerat pro viro,ut dixit *tex. apertus in l. tamen ſi ff.ad Senat.conſul.Macedon.* ubi habetur,quod condemnati ſi non oppoſuerant tale beneficium, poſſunt uti Senatuſconſulti exceptione exemplo mulieris intercedentis, per quem text. apparet poſſe mulierem poſt ſententiam non ſolum agere principali-

principaliter, verum in exequutione excipere, ut in individuo probat *gloſſ. ſuper d.text.* in verbo *utentur contra exequutionem,& gloſſ.in l.1. C. de jur. & fac. ignor.in verb.uti*, idem probant *Salic. in l.cedenti,§.ad ſolum,num 4.ff eod. Albric. in d.l.tamen in princip.*& in fine ait procedere favore mulierum, *Caſtr .& Bald. ibidem, & Duar.in tit.ad Senatconſul.Velleia fol.mihi 193 Bald. in d.l. peremptorias,num 5.* qui omnes ponunt pro fallentia ad regulam, quod iſta exceptio licet ſit de peremptoriis, tamen opponitur poſt ſententiam in exequutione ſententiæ,& prædicta limitatio non procedit, quando huiuſ-
3 modi beneficio fuiſſet renuntiatum cum iuramento,ut dixerunt *Doct. omes in l.fi. C. ad Velleia. Covarruu. in cap. quamvis,de pact.lib.6.§.3 numero 5. par. 2.* & eſſe communem omnium ſentententiam refert *Theſau. deciſ. 222.num.*
4 *10.* & juramentum in renuntiatione appoſitũ operatur certiorationem: nam licet regulariter mulieri ignoranti vires ipſius beneficii renuntiatio non noceat, *per text. in l.fin.ff. ad Velleia.& eſt gloſſ in auth. quomod. opor. epiſcop.§.ſancimus,Bal.in l.mater decedens, de in offic.teſtam Signorol conſ.181. Bologn. conſ.45.* tamen ſi in ipſa renuntiatione intervenit juramentum,renuntiatio valet, & tenet; quia ex iuramenti prærogativa præſumitur neceſſaria certioratio, *Bar.& Rom.in l ſciendum, ff. de verbor.obligat.ubi Alexan. & Iaſ.Abb. in cap cum cauſam, num.11.de emptio.& venditio.Ang.Aret.in §.item ſi in indicio,inſtit. de excep.Corſett.in rub.de iureiur.in 13 privileg.de communi Gabri. in commu.opin. in tit.de iureiur. concluſ.3.* & multis exornat concluſionem *Seraph. de privileg. 1:8.* quos cumulavi in alleg.factis per me hic Panormi in cauſa Don Marii Joppulo contra D. Coſtantium de Joanne,quæ pendebat in Sacro Conſilio Neapolitano,& ſecundum prædicta iudicavit Conſiſtorium die 27. Auguſti 1603 pro Donna Vittoria de Homodeis Tutrice ſuorum filiorum contra Sigiſmundam Virzera confirmando ſententiam M. R. C. quod non audiatur in hac exceptione ſtante renuntiatione cum iuramento.

SUMMARIUM.

1 *Poſſeſſio inſtantanea prodeſt ad manutenendum.*
2 *Unicus actus ſufficit ad manutenendum in poſſeſſorio.*
Maxime in juribus incorporalibus num. 3.
4 *Poſſeſſor lite pendente manutenendus eſt, & num.5.& 6.*
Intellige,num. 11.
7 *Locumtenens Prothonotarij non eſt ſubſtitutus,ſed ei aqualis.*
8 *Locumtenens Prothonotarij ordinariam habet jurisdictionem,& creatur à Rege.*
Intellige num.16.
9 *Relatione pendente nil novi.*
10 *Attentata pendente relatione revocantur.*
12 *Locumtenens Prothonotarij,quando poſſit viſitare notarios.*
13 *Obſervantia ex quibus inducatur.*
Et ſufficit unicus actus,nu.14.
15 *Poſſeſſor ſecundum titulum quem habet, poſſidere præſumitur.*
17 *Locumtenens quis ſit.*
18 *Tex.in l.2.ff.de offic ejus.declaratur.*
19 *Locumtenens Prothonotarij eo præſente non*

non præſtat juramentum.
10 *Sententia facit jus inter partes.*

ARGUMENTUM.

Locumtenens Prothonotarij in Regno, an poſſit viſitare notarios, & quando.

DECISIO LII.

LOcumtenens Prothonotarii dũ vellet accedere per Regnum ad effectũ viſitandi notarios, fuit ad inſtantiam ipſius Prothonotarii impeditus, ex quo prætendebat ius ipſum viſitandi aliquo modo ei competere non poſſe; & ex parte locũ tenentis, manuteneri in poſſeſſione viſitandi, fuit obtenta proviſio, quod M.R.C. referret auditis partibus, & facta iniunctione Prothonotario ad dicendum, & allegandum adverſus relationem fiendam ea pendente Locumtenens diſceſſit, viſitavit quoſdam notarios, & ob id fuerunt exoratæ literæ per ipſam M.R.C. quod rediret, & abſtineret ſe à viſita, & hoc ſtante pendentia dictæ relationis, quæ literæ fuerũt per Locumtenentem conſultatæ, petendo eius revocationem, & per M.R.C. fuit deciſum, quod ſtent, declarando competere ius viſitandi dicto Locumtenenti, ita quod Prothonotarius præferatur in prædicta viſita, & deinde ſucceſſive unus poſt alium, & unus, poſt completam viſitationem alterius, viſitare poſſit, a qua interloquutoria cum ex parte Locumtenentis fuiſſet petita reviſio in Conſiſtorio dicebatur, quod literæ prædictæ revocari debebant, quia privabant eum actuali poſſeſſione viſitandi notarios in qua ſtabat, contra id quod dicunt *Docto. & præciſe Bal. in l. 2. & l. fi. C. de edict. Divi Adria. tollen. ubi Curt. nu. 324. & 372. Neviza. conſil. 80. Rimin. Iun. conſil. 585. nu. 36. Peregrin. de fideicom. arti. 48 ſub. num.*
1 *38. fol. 443.* ubi volunt, quod inſtantanea poſſeſſio prodeſt, ut interim quis non turbetur, & ad manutenendum in poſſeſſione in iſto iudicio poſſeſſorio ſufficiebat unicus actus, maxi-
2 me, quando erat ultimus ut dixit *Vincent. de Anna alleg. 131. num. 1.* & in iuribus incorporalibus ſufficit unicus actus ad acquirendum, & retinendum poſſeſſionem, *Innoc. in cap. cum Eccleſia Sutrina de cauſ. poſſeſſ. & proprie. ubi Rip. n. 13. & 94. Bar. in l. 1. §. hoc interdicto, ff. de itin. actuque privat. Roma. conſil. 311. Peregrin. de fideicomm. art. 46. nu. 19. prout dicunt Doct. in juriſdictione. Soc. conſ. 187. nu. 19. lib. 2. Brun. conſi. 34. in fin. Gramm. poſt alios in opuſ. civil. 100. in princip. Abb. conſil. 54. lib. 1 Dec. conſ. 117. & conſ. 124. in princ. Alba. conſil. 34 nu. 2.* quia ſtante poſſeſ-
3 ſione in iuribus incorporalibus admiſſa legitima contradictione etiam
4 lite pendente, vel de futuro, interim ille tuendus in poſſeſſione, vel quaſi, qui poſſidet, & ille debet uti iure quo antea utebatur, & ſufficiebat oſtendere, quod de præterito poſſidebat, *Innocent. in cap. 2. ut lit. penden. Capic. deciſ. 189. num. 5. & 6. & deciſ. 209. num. 12. Bald. conſ. 446. lib. 3. Barbat. conſ. 25. colum. 1. lib. 4. Covarr. pract. quæſt. cap. 17. in fin. Gramm. conſil. civil. 54.* & omnia reſervantur

Digitized by Google

vantur in iudicio poſſeſſorio plenario, & ordinario, *Bal. in l. quidam exiſtimaverunt, col. 2. ff. ſi cert. pet. & in l. ſi ſervos, C. quod cum eo. Pau. de Caſtr. in l. Aquilius regulus, ff. de donat. & conſil. 3. lib. 2. Dec. in cap. cum teneamur, in 4. notab. de appellat. Soc. conſ. 32. lib. 1. Neviz. conſil. 80. & conſil. 18. Ceph. conſ. 19. Benintend. deciſ. 63. num. 7.*

5 Et relatione pendente poteſt quis ſuam poſſeſſionem continuare, & attentare non dicitur, *ad tex. in ca. 1. ut lit. penden. glo. in c. non ſolum, de appellat. in 6. Capic. deciſ. 72.* qui dixit, quod tentato iudicio retinendæ, poteſt quis continuare ſuam poſſeſſionem, *Pariſ. conſ. 39. lib. 1. & conſ. 41. num. 38. eod. lib. Menoch. de recuper. poſſeſſ. remed. 17. nu. 49. Bero. conſ. 87. num. 5. lib 1. Lancel. de attenta. cap. 4. limitat. 1. nu. 2. & ſeq. & declarat. 4. eod. ca. & lim. 26.* per totum *Vincen. de Anna d. allega. 31.* ubi dixit, quod lite pendente impeditur de novo acquiſitio, non tamen prohibetur uſus acquiſitæ. Itē prædictæ literæ videbantur

6 attentatæ uti impedientes poſſeſſionem continuare, *gloſſ. in d. c. non ſolum. Pariſ. conſ. ult. nu. 14 lib. 4.* ubi dicit illam glo. communiter approbari, *Beltrand. conſ. 51. num. 3. & conſ. 253. num. 1 lib. 1. Menoch. de recuperan. poſſeſſ. d. remed. 17. num. 50. Lancellot. de attenta cap. 4. lim. 1. nu. 7.*

Et prædicta omnia tanto magis procedebant, quia Locumtenens non erat ſubſtitutus Prothonotarii, ſed erat officium ſeparatum creatū a

7 Rege, & erant æquales in iuriſdictione, & dignitate, ut dixit *Afflict. in conſt. ſtatuimus, ſub num. 7. & 8. fol. 127. & in conſt. præcipimus, in conſt. Demanij, n. 17.* qui

8 dicit, quod Prothonarius, vel Locumtenens antequam admittat aliquem ad officium notariatus per privilegii expeditionem debet interrogare ſi habet literas teſtimoniales, *& num. 21.* dicit, quod Prothonotarius, vel Locumtenens ad quem ſpectat officium ex animali petentem ſe fieri notarium debebat diligenter inquirere ſi ſcit bene ſcribere, idem dixit *in Rubr. de præſt. Iuram. à magiſ. Iuſtitia. & ſequitur Frec. de offi. Prothon. & Logoth. nu. 21.* & idem probari videbatur per Pandectas *in tit. de Iur. Prothon. & ex ca. Regis Alphon. 256. & cap. 291. Boer. deciſ. 151. Boſſ. de ſenten. num. 22. Clar. in §. fin. q. 40. num. 2.* & habet ordinariam iuriſdictionem, non delegatam, *l. C. de offi. eius qui vic. alt. L. 1. §. à perfectis, ff. de leg. 3. Maran. de ordin. Iudic. diſt in. 5. nu. 9. Staç. de Iudic. cau. civil. & crim. c. 13. ſub numer. 1. & 2.*

Pro Specta. Prothonotario dicebatur literas ad eius inſtantiam obtentas ſtare debere, quia habebant

9 cauſam fundatam *in l. fin. C. de relat.* ubi relatione pendente nil novi, & atten-

10 tata pendente relatione erant ante omnia revocanda, *Lancellot. de attenta. relat. pend. cap. 8. in princ.* & ad inſtar appellationis procedebat *Petr. de Gregor. Tholoſ. in tract. de appellat. lib. 1. cap. 4. fol. mihi 17.*

Nec obſtabat dicere, quod relatione pendente poſſeſſio continuari

 poſſit.

poſſit, nec diceretur attentare ex *ca. 1. ut lit. pend.* & alijs relatis, quia prædicta procederent, quando antiqua
11 poſſeſſio continuaretur non innovando, nec etiam alterando, ſecus autem quando per continuationem antiqua poſſeſſio in aliquo alteratur, aut innovatur aut ei aliquid de novo additur ut ex pluribus tradidit *Burſat. in conſilio 282. numero. 10. & Lancellot. de attenta. lit. pend. c. 6. limita. 1. num. 92.* at per diſſceſſum Locumtenentis ad viſitandum non ſolum poſſeſſio ſua antiqua alteraretur, ſed de novo acquireretur privando ipſũ Prothonotarium à reali, & vera ſua poſſeſſione, poſtquã poſſeſſio ipſius Locumtenentis viſitandi notarios
12 per Regnum erat in caſu, quo Prothonotarius viſitare noluerat, & permittebat, quòd ipſe Locumtenens viſitaret, vel eo abſente, vel impedito, & per iſtam continuationem acquirebatur ipſi Locumtenenti poſſeſſio viſitandi notarios per Regnum, contradicente & invito Prothonotario, & viſitare prætendente, & ſic continuatio poſſeſſionis erat attentata, & per conſequens revocanda; & quod huiuſmodi erat poſſeſſio Locumtenentis, videlicet abſente, vel impedito Prothonotario, & quando permittebat eum viſitare, oſtendebatur ex literis poteſtatis conceſſis illi Antonio de Marchiſio in anno 1582. ex quibus apparebat, quod ipſe Antoninus de Marchiſio, tunc Locumtenens in officio Prothonotarii diſceſſerat ad viſitandum Notarios per Regnum ob cauſam, quod Prothonotarius de Xibecca reperiebatur impeditus, & non potuerat perſonaliter vacare, & ſtante commiſſione ipſius Prothonotarii facta ipſi de Marchiſio Locumtenenti, quæ literæ tamquam inducentes obſervantiam e-
13 rant attendendæ, quæ ſupplebant omnem defectum, *Bec. conſil. 6. numero 16. & 17. & conſ. 97. num. 14. & reſpon. 3. n. 260. volu. 4.* & unicus actus ſufficiebat
14 ad inducendam, huiuſmodi obſervantiam, quia non erat inductiva, ſed interpretativa, ut reſpondet *Paul. de Caſtr. conſ. 347. num. 4. vol. 1. Decian. reſp. 44. num. 28. vol. 4. Bec. conſ. 101. nu. 50* & omnes aliæ literæ emanatæ, & viſitæ factæ per Locumtenentes iſto modo intelligebantur, ex quo nõ apparebat contrarium, ut dixit *Maſcard. concluſ. 1253. num. 16.* & poſſeſſor ſecundum
15 titulum quem habet, poſſidere præſumitur, *l. quadam mulier, ff. de rei vendic. l. 2 C. de pact. Burſa. conſ. 119 nu. 6. Menoch. præſumpt. 101. num. 10. lib. 3.* Item nec obſtabat dicere Locumtenentem eſſe creatum à Rege, & ex hoc haberi uti principalis, ordinaria uti juriſdictione, & in eum tranſire omnia jura im-
16 perij; nam intelligebantur caſu, quo principalis fuerit mortuus, abſens, vel impeditus, *gloſ. in d. l. 2. C. de offi. eius qui vic. ibi (eos qui perceptione principali, ſeu veſtræ ſedis Ampliſſimæ tueri locum Rectorum Provinciarum noſcuntur) gl. in ver. Rectorum, dicit (decedentium, vel abſentiũ)* & patebat ex diffinitione ipſius Locum-

cum-

Digitized by Google

cumtenentis, quam poſuit *Bar. in d. l 2.*
17 ubi quærens, quis ſit Locumtenens creatus a Rege, reſponde eſſet illum cui ſuperior committit propter impedimentum principalis officialis, quam diffinitionem refert, & ſequitur *Cagn. in rub. de offi. eius cui mand. eſt Iuriſd. nu 72. Caſſa. optime in conſue. Burg. titu. de Iuſtitics Drois, rub. 1. nu. 81. f. 19.* ubi dicendo, quod Locumtenentes Ballivorum habent eandem juriſdictionem, quam habent Rectores provinciarum, dicit, hoc intellige abſentibus Ballivis, quia in eius præſentia non poſſunt ferre ſententiam, & *Caſſan* loquitur in Locumtenente creato a Rege, qui ad verificandum eius dictum, quod Locumtenentes Ballivorum habeant eandem juriſdictionem quam habent Rectores Provinciarum, allegat *tex. in l. 2. ff. de offic. eius*
18 *qui vic. ger. qui quidem tex.* loquitur de locumtenente creato a Rege, & dixit *Bar. in l. 1. §. ij quibus, num. 3. de lega. 3.* & dictum Doct. debet intelligi ſecundum legem, quam allegat *Bart. in l. non ſolum, § ſi liberationis, num. 7 ff. de liber. lega. cum ſimilibus.* Item & *Boer.* ex adverſo alleg. *in deciſ 151.* loquitur, quando principalis erat impeditus ob ſuſpicionem, & idem dixit *Menoch. in conſ. 52, num. 69. & 96.* & idem *Affi. in conſt. ſtatuimus, in 1. notab.* ubi dicens, quod Locumtenens Magiſtri Iuſtitiarii habet eandem poteſtatem, qua utitur ipſe Magiſter Iuſtitiarius, & idem eſſe atteſtandum in Locumtenente Prothonotarii, & quod dicatur Locumtenens tantum nomine, non effectu, & commiſſa cauſa à Rege Prothonotario, poſſit expediri per Locumtenentem, tamen ſubdit quod mortuo, vel abſente Prothonotario Locumtenens gerit officium ſuum, & ſic cæteri Docto. ex adverſo relati; & dicebatur hoc verificari ex conſuetudine, nam in Regno præſente Prothonotario, Locumtenens non
19 præſtat Iuramentum, non recipit vota, non intrat in Sacro Conſilio, nec in creatione officialium, non viſitat notarios in loco ubi reſidet Prothonotarius, nec examinat notarios creandos. Item prædicta confirmari videbantur, ex ſententia lata in hoc Tribunali Conſiſtorii. S. R. C. inter olim Prothonotarium Alfonſum Rois, & Locumtenentem de Fontanella in anno 1565. per quam apparebat Prothonotarium fuiſſe reintegratum in eius priſtinam poſſeſſionem apponendi in privilegiis notariorum antiquam illam clauſulam, videlicet, *Sicut præcipimus ex relatione Regij Conſiliarij Alfonſi Rois*, & apponendi mandatum videlicet, *Dominus Vicerex mandavit mihi, &c.* & hoc ſtante præſentia ipſius de Rois Prothonotarii in Curia, quæ quidem ſententia erat tranſacta in rem Iudica-
20 tam, & per conſequens faciebat jus inter partes, *capit. inter re iudic. Rolan. conſ. 83. nu. 12. volu. 1. D. Ioan Franc. de Pont. conſ. 90. numer. 4.* Cauſa diu per nos diſcuſſa viſu fuit non poſſe aliquo modo in hoc iudicio tractari de meritis,

&c ſic

& ſic an cõpetat Jus viſitandi, vel non, & an abſente, vel præſente Pro: ho. prout M. R. C. iudicavit, hoc enim in petitione per partes non erat, ſed tantum videndum erat ſi literæ debebant ſtare, vel revocari; & quia poſſeſſio in qua petebat manuteneri Locumtenens, non erat bene fundata, neq; antiqua ex illis literis directis illius de Marchiſio, nec nova ex iſta viſitatione in qua ad præſens reperiebatur, quia videbatur attentata ſtante relatione fienda; propterea iudicavimus literas ſtare debere, reſervãdo iura utriq; parti quo ad ius viſitandi, die 9. Auguſti 1603.

SUMMARIUM.

1 *Creditor ſuccedens debitori extinguit actionem.*

Limita ſi eſt gravatus reſtituere, num. 2.

Amplia etiam non confecto inventario, nu. 4.

3 *Dos detrahitur ex bonis fideicommiſſo ſubjectis.*

5 *Hæres gravatus non cogitur bona relaxare ante deductionem æris alieni.*

6 *Hypotheca, & iura hæredis gravati reſtituere non extinguuntur.*

ARGUMENTUM.

Creditor ſuccedens debitori, & gravatus reſtituere an extinguat actionem.

DECISIO LIII.

REgula eſt vulgata in iure, quod
1 ubi creditor ſuccedit debitori, vel e contra, per huiuſmodi ſucceſſionem extinguitur, & confunditur debitum ex quo actio, & paſſio non poſſunt manere in eodem ſubiecto, ita dixit *text. in l. debitori, C. de pact. & in l. Stichum, §. adhibitio ff. de ſolut.* eſt verũ, quod prædicta regula non procedit,
2 quando creditor eſt gravatus reſtituere, quia poteſt deducere creditum ſuum de bonis fideicommiſſo ſubjectis, ad *text. in l. cum hæreditat, ex fideicõmiſſ. l. ita tamen, §. Trebel. ff. de condictio. indeb. l. 2. §. cum quis, ff. de hæred. vel actio. vend. Caſtrens. in conſil. 564. colum. 1. & 2. in antiquis*, ubi dicit, quod dos de-
3 trahenda venit de fideicommiſſo, quoniam in eo non veniunt bona gravati, *l. cohæredi, §. cum filiæ, ff. de vulg. & pupil. idem tenuerunt Rom. in conſ. 276. in 2. dub. Milan. deciſ. 13. num. 8. lib. 1. Neguſ. de pigno. 1. memb. 5. par. nu. 51. Dec. Bar. & Curt. in d. l. debitori. Iaſ. in l. frater à fratre, nu 4. ff. de cond. indeb. Fulgoſ. conſ. 81. de communi teſtatur Rol. conſ. 65. nu. 13. Soc. ſen. conſ. 44. in 3 vol. Cravett. conſ. 316. nu. 4. Natt. conſ. 256. num. 607. & 9. Capr. conſi. 63. col. 2. in 2. dubio, Gigans in tract. de penſio. q. 49. in fin. Mant. de coniectu. ult. volum. lib. 7. tit. 8. nu. 11. Bertazo. conſ. 107 num. 65. in civil. Peregr. de fideicommiſ. artic 31. nu. 1.* poſt alios quos ipſe allegat, quæ concluſio procedit etiam non con-
4 fecto inventario, ſecundum *Rolan. Milan. & alios ſupra relatos*, & deductio fieri poterit iure exceptionis per retentionem rerum, adeo quod non
5 cogitur hæres gravatus bona relaxare ante detractionem æris alieni ſibi
6 debiti, *Peregrin. ut ſupra*, & hypothecæ, & obligationes quæſitæ hæredi gravato, ſive ſit debitor, ſive creditor hæredita-

Digitized by Google

reditatis, non diſſoluuntur, *d.l. debitor. ubi Bart. Alex. & Caſtr. ff. ad Trebell. Tiraq. de retract. lignag. §.1. glo. 7. nu. 70. Roland. d. conſi. 65. num. 15. Milan. d. deciſ. 13. nu. 9.* & hæc concluſio procedit in dote, & alio quocumq; ære alieno. *Bertaz. d. conſ. 107.* & ſecundum prædicta judicavimus in Conſiſtorio die 22. Martii 1603. pro Antonella Gaffore contra V.I.D. Joſeph, & Petrum Triolo.

Summarium.

- 1 *Adulto invito datur curator ad litem, & quæ ſit practica, num. 3.*
- 2 *Sententia lata contra minores indefenſos eſt nulla.*
- 4 *Minor per procuratorem poteſt in judicio comparere, & quomodo intelligatur, nu 7.*
- 5 *Proceſſus factus cum minore habente procuratorem valet.*
- 6 *Legitimatio perſona requiritur in judicio.*
- 8 *Minor litigans per procuratorem non habet reſtitutionem in integrum.*

Argumentum.

Minor habens procuratorem generalem, an poßit cogi ad eligendum curatorem ad lites.

Decisio LIIII.

1 IN jure clariſſimum eſt, quod invito adulto debet dari curator ad litem, per text. *in §. 1. inſtit. de curato. ubi gloß.* dicit, quod tunc cogitur, & Doct.
2 dant rationem, quia ſi daretur ſententia contra minores indefenſos, eſſet nulla ipſo jure, ideo coguntur recipere curatorem ad litem, cum non habeant legitimam perſonam ſtandi in judicio, & ut iudicium ſortiatur effectum, eſt *text. in l. admone C. qui pet. tut. vel curat. Afflict. notab. in ſua deciſi 250. incip.* Mater vidua, ubi po-
3 nit practicam ex illo tex, quæ hodie ſervatur, *Vanti. de nullita. ex defect. mand. num. 32.*

Et ex his dicebant V.I.D. Marius, & Eliſabetta Teſtai, quod habebant regulam pro ipſis, & intentionem fundatam petendo, quod iniunctio ad eligendum curatorem facta Petro Maſtiani minori adulto deberet procedere, & oppoſitiones contra ipſam præſentatæ reiici.

At ex adverſo dictum fuit, quod iſte de Maſtiani conventus procuratorem conſtituerat ad litigandum cum clauſulis ſolitis, ac iuramento, unde bene poterat, & legitime in iudicio comparere per ipſum procura-
4 torem, & ſic videbatur ceſſare remedium prædictum curatoris ad litem, per doctrinam *Bar. in l. minor. ff. de procurat. Guid Pap. deciſ. 35. & deciſ. 494. & conſ. 13. ubi ait ita fuiſſe iudicatum per Cappel. Tholoſ. deciſ. 16. 45. & 49. Bertrand. conſ. 307. Neviz. conſ. 17. num. 40. Maran. par. 4. diſtinct 14. num. 47.* & ita in contingentia facti iudicatum fuiſſe refert *Boe. deciſ. 92* quem refert, & ſequitur *Vant. in praallegato loco, num. 35.* & & hanc opinionem eſſe communem teſtatur *Curt Iun. in auth. ſacramenta puberum, num. 148. C. ſi adverſ. vendit.* & plures de communi refert, & ſequitur *Ioann. Gutier. in d. authent. ſacramenta puberum, ſub num. 127.* alios infinitos Doctores adducunt. Imo pro-

X ceſſus

5 ceſſus factus cum tali procuratore valet, tamquam ſi fieret cum maiore, ut latiſſime ultra allegatos determinat *Anton. Gabr. de minor. concluſ. 5. nu. 17. Seraph. de privileg. iuram. privileg. 81. num. 40. & latius privileg. 133. num. 3. Didac. Perez. lib. 3. commen ordi. l. 4. tit. 8. verſ. hinc gl. Vincent. de Franch. deciſ. 448.* poſt alios quos refert. Ex quibus videbatur concludendum, quod cum perſona ſemel ſit legitimata per procuratorem, ex quo quilibet tenetur in
6 iudicio legitimare perſonam ſuam, iuxta tradita per *Doct. in rubr. C. qui admitti.* quod non poſſit cogi iterum perſonam legitimare per procuratorem ad litem.

His non obſtantibus contrarium iudicavimus die 17. Martii 1599. ea ratione, quia præalleg. Docto. lo-
7 quuntur, quando admiſſus fuit minor, & procurator ab adverſario eius patientia, & non reclamante; ſecus parte invita, & quando eum non vult admittere, licet paratum ſe offerat iurare iudicium per iuramentum confirmare, tunc enim non eſt admittendus invito adverſario, quia nulla lege hoc cavetur, & ita limitant, & intelligunt prædicti Doct. qui tenent communem opinionem, *Iacob. de Rayn. & Gulielm. de Cuneo, prout refert Bal. nota in conſ. 309. incip.* Quæritur utrum adulta, & melius *conſ. ſeq. 310. lib. 2.* ubi quod ſi adverſarius non vult eum admittere non eſt admittendus, & dicit quod valet poſt factum, quod ante factum poſſet impediri, idem voluit *Cyn. in d. auth. ſacramenta puberum, & Salic. nu. 15. in fin. ubi latius Hubertus de Benencho num. 12.* & quidem fatuus eſſet ille cum debeat facere iudicium, ut ponat in dubio an ſit validum, vel nullum.

Accedebat in caſu iſto, quod cum hoc ſit utile, & non noceat pupillo, quia poteſt nominare eundem procuratorem, poſſet etiam alium nominare, & ſe defendere, tam cum curatore, quam cum procuratore & ſic magis plene poteſſe defendere, ut
8 conſiderant Doct. Tũ quia litigando per procuratorem non habet reſtitutionem in integrum, ſecus ſi cum curatore ad litem, *Bart. l. minorib. 25 ann. ff. de minorib.* ubi ait, quod advocati minorum debent eſſe cauti, ne ii litigent per procuratorem cum iuramento conſtitutum, quia tunc etiam læſis non dabitur reſtitutio in integrũ, *Capell. Tholoſ. deciſ. 206 Gram. conſ. 61. n. 6.* ubi alios citat, & dicit hoc eſſe in iure expeditum, *Boer. d. deciſ. 92. n. 4. Guttier. n. 128.* & alii omnes, *Natt. conſ. 197. n. 3.* & hanc eſſe communem, & receptiſſimam opinionem refert poſt alios *Becc. conſ. 59. ſub num. 3. Caſar. Barz. deciſ. 107. num. 6. licet Vincent. de Franc. in d. deciſ. 448.* poſt alios quos allegat dicat articulum hunc fuiſſe determinatũ pro minore, & idem dixit *Urſil. ad Afflict. deciſ. 114.* & ideo pro nunc nil firmo, quia non facit pro deciſione cauſæ, & tunc curator ad litem dari debet ex iuſta cauſa, quando eſt neceſſarium, vel utile pupillo, prout eſt

in caſu

Digitized by Google

in caſu iſto neceſſarium actoribus, ut iudicium valeat, ac utile pupillo per ſupradicta, *Aret. in l. qui teſtator, ff. de teſt. Natt. ad Alex. conſ. 132. lib. 1.* Poſſet etiam ſua die dici tale iuramentum fuiſſe extortum à minore, vi, metu, vel dolo, & hoc probare præſertim, quia iſte de Maſtiani minor poſt primum diem quo complevit annum quartumdecimum fecit procuratorem ſine cauſæ cognitione, & ſine decreto Iudicis, licet cum præſentia, quia illud non dicitur decretum, ſed aſſenſus, & Iudex debet curare ut acta valeant, § *curare. inſt. de actio. cum ſimil.* maxime, quod non intervenit expenſa aliqua pupilli, ad quam evitandam poſſet fieri aliqua conſideratio.

Ab hac interloquutoria cum fuerit appellatum ad M. R. C. die 12. Maii eiuſdem anni fuit confirmata, & ita exequutum,

Summarium.

1 *Emphyteuta primus per conſenſum directi domini præſtitum ſecundo liberatur à ſolutione canonum, ratio num. 2.*

4 *Cenſuarius cenſetur obligatus ratione poſſeſſionis.*

Limita num. 4.

5 *Clauſula appoſita in actu recognitionis (non liberando primum emphyteutam) quid operetur, & num. 7.*

6 *Clauſula (& non aliter nec alio modo) quid operetur.*

7 *Proteſtatio contraria facto, & natura contractus non valet, num. 8.*

9 *Dominus tenetur conſentire quotieſcumque emphyteuta alienat in perſonam licitam,*

Argumentum.

Emphyteuta primus an per conſenſum directi domini præſtitum ſecundo emphyteuta, ſit liberatus à ſolutione canonum.

Decisio LV.

1 PRimus emphyteuta per conſenſum directi domini præſtitum ſecundo emphyteutæ eſt liberatus à ſolutione canonum, ut dixit *tex. in l. fi. § neceſſitatem, C. de jur. emphyt.* quem allegat *Specul. in tit. de jur. emphyt. nu. 192. Iaſ. in l. 2. num. 150. 152. & 154. C. eod. tit. Soc. ſen. conſ. 256. vol. 2. late Corbol. in tract. de jur. emphy. tit. de cauſ. privat. ob non ſolut. cano, verſ. ſexto quæro, fol. mihi 295. & & melius ampliat. 20. num. 3. fol. 215. adde aliam text. in l. fin. C. ſi ſine cenſu, vel alio jur. præd. vend.* ubi ſi vendatur prædium, debet emptor onera cenſualia

2 ſolvere, quæ ſunt ſuper prædio; Et ratio huius deciſionis eſt, quia non ipſe poſſidet, ſed ſecundus, ut bene tradunt *Specul. in loco præallegato, Foller. in tracta. de cenſib. in cap. incip.* Ut vides diſertiſſime lector *nu. 8. verſ.* nunquid cenſuarius, ubi ait, quod cenſuarius etiam ſi eſſet ex proprio contractu, & & ex ſpeciali recognitione, vel receptione fundi ad cenſum obligatus, non tenetur ſi non poſſidet fundum

3 debentem cenſum, quia ex ea obligatio intelligitur donec, & quandiu poſſidet, quod procedit etiam ſi poſſeſſor non ſolvat, niſi cenſuarius fuerit in culpa in damnum domini directi ordinata, & ſimiliter ita in termi-

nis probat *Everar.in conſ.175.* prope finem, ubi ait, quod licet emphyteuta ſit perſonaliter obligatus, tamen ſi non percipit ipſe fructus, ſed alter, non tenetur ſolvere cenſum, eo quia ſua obligatio eſt reſpectu rei emphyteuticæ, & fructuum percipiendo-
4 rum, ſemper quod non adeſt dolus, vel culpa emphyteutæ, quæ videtur ceſſare, quando eſt facta cum conſenſu domini, ut bene *Iaſ. qui declarat dictum Bal. in l. prædia, nu.5. C. de fideicom. in d.l.2.nu.152.& 153. C. de jure emphyt. & Pet. Iacob. in forma libelli pro emphyteotic. in quæſtione dominus ded.., ver. item credo, & verſ. item cum dominus. Covarr. variar. reſolut. lib.3. cap.7.nu.6.uſq; ad nu.7. verſ.* hinc etiam deducitur. *Guid. Pap. deciſ. 42. Caſſan. in Conſuetud. Burg. rubr.11.§.6.nu.2, & rubr.9. verſ. tamen ubi refert iſta verba*, quod quando propenſione, ſeu reddituſ eſt aſſignata ſive obligata certa res, ut communiter fit, creat jus in re, & adhæret rei, adeo quod ſequitur rem, & fundi poſſeſſorem, quod eſt æquum, & iuri conſonum, *per l. Imperatores, ff. publ. Corbol. in loco præalleg. limit.24 numer.1.& 2. f.269.*

Sed ex alio petebant Rectores, & deputati Eccleſiæ Divæ Mariæ Annunciationis contra V.I.D. Ioannem Antonium Lucianum primum emphyteutam debere condemnari, eo
5 quia in ſecunda recognitione aderat clauſula, & reſervatio (non liberando primum emphyteutam) quæ proteſtatio cum præcedat actum ſequentem, declarat à contractu conſenſum abeſſe, quando quicquam in contrarium proteſtationis operetur, *Maſcard. conclu.153. nu.11.* ubi late, impedit quemcumq; conſenſum in contrarium operantem poſt proteſtationem, ad *tex. in §. qui in aliena, & §. ultimo, ff. de acquir. hæred. & in l. ſi mihi, & tibi, §. ultimo, ff. de leg.1.* Maxime quan-
6 do ſunt adjecta illa verba, (& non aliter, nec alio modo) ut in præſenti caſu, quæ faciunt, ut nihil ſit actum in contrarium proteſtationis, niſi ſub illa forma, & allegabatur *Iaſ. in l. fin. n. 142. in fine, C. de jure Emphyt.*

Sed in contrarium, ex parte iſtius de Luciano dicebatur, quod talis
7 proteſtatio non valet, nec fieri poteſt in præiudicium primi emphyteutæ, cum ſit contraria facto, & naturæ contractus, & continet iniquitatem quia non habet rem, & tenetur ſolvere penſionem, niſi conſentiret, &
8 paciſceretur, quo caſu pactum valeret, ſed cum proteſtatio ſit ſolus conſenſus domini, & non primi emphyteutæ, non valet, ad tradita per *Alber. in d. l. 2. de jur. Emphyt. in fi.* & quia, quod ille primus remaneat obligatus, non dependet à ſola voluntate domini, ſed a voluntate primi emphyteutæ, *l.2. & toto tit. de actio. & oblig.* tali caſu illa proteſtatio non valet. *Maſcar. concluſ. 44. numer. 10. cum ſeq.*

Item faciebat quod cum dominus teneatur conſentire quotieſcumq; emphyteuta transfert in perſonam
9 licitam, iuxta *text. Glo. & Doct. in d. l. fin.*

de iur.

de iur. emphyt in verſ. neceſſitatem; maxime Iaſ. nu. 32. Paſcal. conſ. 53. nu. 2. & communiter alii; ſequitur, quod ſi tenetur conſentire, & inducere ſecundũ emphyteutam, non poteſt facere, quia primus remaneat obligatus, quia lex ipſo iure illum liberat per ſuperius allegata, & proteſtatio non valet, tanquam facta in actu neceſſario, quem tenetur facere, & in actis neceſſariis proteſtatio non iuvat proteſtantem, ut late tradit *Maſcar. concluſ. 434. n. 21. cum ſeq. uſq; ad finem, & concluſ. 252. nu. 7. & per totam.* Et ſecundum prædicta ego ex commiſſione Excellentiæ ſuæ iudicavi liberando primum emphyteutam die 18. Martii, 1599. reſervando iura domino directo contra ſecundum, & ita alias fuit deciſum per M. R. C. pro Petro Hernandes contra Vincentium Ramires die 21. Iulii, 7. Ind. 1593. & confirmata per Conſiſtorium die 4. Februarii, 1594. & alias in Reg. Cur. Præt. pro Petro Garſia contra Ioſeph. de Mazara die 15. Februarii 9. Ind. 1596.

SUMMARIUM.

1 Clauſula Iuris Francorum excludit fœminas exiſtentibus maſculis in eodẽ gradu.

2 Feudatarius non poteſt excludere fœminas ſucceſſibiles in feudo vocando maſculos. amplia etiam cum conſenſu Regis, nu 3.

4 Feudum antiquum dicitur ſi per multos annos fuerit per anteceſſores poſſeſſum. amplia ſtante clauſula (& de novo concedimus) num. 5. & 6.

7 Feudatarius non poteſt diſponere, & mutare formam in feudo antiquo, & quid in feudo mixto, n. 16.

8 Baro non poteſt reſtringendo formam poſtergare gradum in feudo mixto, contra nu. 26. & 27.

9 Proximior admittitur ad revendicandum feudum alienatum.

10 Secundogenitus non poteſt agere ad feudum non probata morte primogeniti.

11 Feudum alienari poteſt pro cauſa legitima, & num. 12.

13 Succeſſor in feudo non poteſt revocare feudum legitime alienatum.

14 Hæres habens tantumdem in bonis non poteſt revocare feudum alienatum, contra nu. 34. 35. 36. & 37.

15 Feudum mixtum quale dicatur in Regno.

17 Feudum ante acquiſitam formam dicitur in forma larga; amplia numero 18.

19 Feudum novum dicitur reſpectu qualitatis addita, contra nu. 22. 23. & 24.

20 Primus acquiſitor forma poteſt mutare formam, & num. 21.

25 Vaſallus poteſt diſponere de feudo hæreditario antiquo.

28 Maſculinitas in feudo obſervata, debet in futurum obſervari.

29 Mortuus quis præſumitur poſt centum annos.

30 Ius tertij non poteſt opponi in feudalibus.

31 Agnatus non admittitur ad revocandum feudum poſt annum, & num 32.

33 Feudum an ſit legitime alienatum ſi pretium in parte fuerit converſum in cauſam non legitimam.

ARGUMENTUM.

Primus acquiſitor forma feudi an poſſit mutare formam; & quid in feudo mixto.

DECISIO LVI.

DOn Vincentius Cavello tamquam maſculus, & vocatus ad ſucceſſionem feudorum Meliæ, &

Arinellæ, excluſis penitus fœminis ex fideicommiſſo facto per quondam Simonem Calvello ſeniorem, direxit ſe in M.R.C. de contra Franciſchettam Ferrerio poſſeditricem ſuper revocatione dictorum feudorum alienatorum per Simonem Calvelli iuniorem, cui tanquam agnato competebat actio *ad text. in cap. 1. de alie. feu. pate. cap. 1. an agnat. & in cap. Titius, ſi de feud. fuer. controver.* & obtinuit ſententiam in ſui favorem; & & tranſmiſſo proceſſu via recognoſcendi ad Supremum Conſilium Suæ Catholicæ Maieſtatis, una cum votis, & iuſtificationibus fuit confirmata; Devoluta cauſa ad Conſiſtorium via appellationis ad inſtantiam ipſius de Ferrerio dicebatur ex forma feudorum ſupradictorum non vocari dictum Don Vincentium, quia aderant deſcendentes ex filiabus Ioannis de Calvello, quæ debebant admitti uti filiæ dicti Ioannis, ad excluſionem Hieronymi patris dicti Don Vincentii, cum feudum Meliæ ſit cum clauſula iuris Francorum quæ in Regno non excludit fœminas intuitu maſculorum remotiorum, & feudum Arinellæ in forma mixta, quæ etiam fœminas non excludit, niſi in caſu, quod in eodem gradu eſſet prærogativa ſexus, ut dixit *Andr. in cap.*
1 *1. num. 2. de eo qui ſibi & hæred. ſuis. Bald. conſ. 275. lib. 2. Tiraq. de primogen. quæſt. 10. num. 25.* & maxime in Regno ſtante Conſtit. ut de ſucceſſionibus, & in aliquibus, *Pern. conſ. 19. num. 9. verſ. ſed conſtitutio. Milan. deciſ. 1 nu. 55. & nu 64. cum pluribus ſequ. lib. 1. D. Petr. de Greg. r. in tracta. de conceſſio. feud. par. 4. quæſt. 4. ſub nu. 20. Molin. de Hiſpan primog. lib. 3. ca. 4. num. 5. & nu. 14. Peregrin. de fideicom. art. 27. nu. 14. Ceph. conſ. 664. nu. 20. lib. 5. Burgoſ de Pax in Proœm. legum Tauri, nu. 118. cum ſeq. Auendan. in l. 40. Tauri gloſſ. 9. nu. 15. & 16. Rodoric. Alvera. de coniect. ment. defect. lib. 2. cap. 3. ... per totum,* & conſequenter reddebatur nulla diſpoſitio facta in teſtamento per Simeonem excludendo fœminas, quæ
2 deficiente maſculo eiuſdem gradus ſucceſſibiles erant, ut conſuluit *Brun. conſ. 11. num. 1.* ubi ex multis probat, quod ſi feudum erat tranſitorium ad fœminas non potuit ita alterari, quod ſoli maſculi admittantur, & idem dixerunt *Neviz. conſ. 10. num. 2. Natt. conſil. 522. num. 3. & 4.* late proſequitur *Surd. conſ. 105. nu. 26. lib. 1.* & poſt alios *Moroſ. conſ. 30 num. 14.* & procedit etiam ſi cum conſenſu Regis facta
3 fuerit talis reſtrictio, *Petr. de Gregor. in d. tract. de conceſſ. feud. par. 3 quæſt. 5. & q. 6. limi. 5. poſt Bal. conſ. 82. lib. 1. & Pern. in 4. notab. col. 12.* verſ. conſentiente, quos ipſe allegat.

Nec obſtabat, quod ille Simon diſponerat primus acquiſitor ex privilegio, & nova forma obtenta per d. cap. Regis Alphonſi, & conſequenter valida fuerit eius diſpoſitio reſtringendi formam feudi, ut infra late demonſtrabitur, quia dictum fuit, quod feuda prædicta ipſe non acquiſiverat, nec primo loco de eis fuerat

inveſtitus,

inveſtitus,ſed longo tempore poſſeſ-
ſa fuerant per familiam de Calvellis,
& ideo feuda antiqua dicebantur *ad*
4 *tex.in cap.1.§.1.*ibi (*onus probandi incum-
bit*) *de grad.ſucce.in feud. ubi Bal. dicit eſſe
mirabilem, & tex.in cap. ubi Alvar.ſi de
de feud.fuer.controver.Dec.conſ.169.num 8.
& conſ.445.nu.5.*poſt multos ſequitur
*Tiraq.de retract.lignag.§.32.glo. unica nu.
91.Roland.conſ.55.nu.10.& conſ.57.nu. 18.
lib.3.& conſ.48.nu.19 & 21.vol 3 Cepha.
conſ.361.nu.5.Becc.conſ.58.nu.2 Riminald.
conſ.9.nu.84.Burſat. conſ 63. nu. 1. Decian.
reſp.83.nu.5.lib.4.* ubi de communi te-
ſtatur; & prædicta procedere vide-
5 bantur,etiam ſi in confirmatione di-
catur, (quod de novo conceditur)
*Tho.de Marin.de gener.& qualit.feud.rub.
de feud.ex pact.& provid. num. 70.D. meus
Petr.de Gregor.de conceſſio.feud.par.5.q. 2.
verſ.2.infero.Gabr. de feud.concluſ.1.nu.6.
Cravett.de antiq.tempor.par.5.nu.21,*præ-
ſertim quando ex mente Principis
6 non compræhenditur confirmatio-
nem facere velle iure feudi novi, ſe-
cundum *Petr.de Gregor.ubi ſupra.*

Prædicta omnia tanto fortius
confirmari videbantur in feudo Ari-
nellæ,quod erat antiquum, ex con-
ceſſione facta per Regem illi Joanni
de Calvello ſeniori in forma mitax,
pro ſe,& hæredibus de ſuo corpore
legitime deſcendentibus,de qua con-
ceſſione apparebat privilegium in
tantum, quod ſuper eo ſubſtineri
7 non poterat prædicta diſpoſitio Si-
monis excludens fæminas, ut ſupra
late deductum eſt,& voluerant *Bald.*
*in conſ.215.lib.2.Curt.de feud.par. 2.q.7.&
in conſ.1. Dec.conſ.6. & eſt glo.notab.in
8 conſt.ut de ſucceſſionibus.* Et licet Baro
poſſidens feudum in forma mixta,
poſſit primogenitum poſtergare ni-
hilominus iſta poſtergatio intelligi
debet reſpectu ætatis, non autem
ratione gradus, ut notanter limitat
*Blaſc. Lancea in cap. Volentes, in 7. limi.
Aloy de Septimo in eod.cap. verſ.ſed pulchra
eſt dubitatio, Petr. in d.tract.de conceſſ.
feud par.6.q 15.nu 5.& 6.*

Præterea dicebatur pro iſtis con-
ventis Don Vincentium actorem
non probaſſe. extremum mortis Jo-
annis primogeniti, Antonii ſecun-
dogeniti, Caroli tertiogeniti, &
Marii quartogeniti filiorum prædi-
cti Simonis ſenioris acquiſitoris
prædictorum privilegiorum,nec eti-
am mortem filiarum prædicti Joan-
nis, videlicet Apolloniæ, Pinæ, &
Vincentiæ,adhoc, ut iure optimo a-
ctor iſte uti de linea Hieronymi filii
quintogeniti Simonis ſenioris potu-
9 iſſet in feudis prædictis ſuccedere,
exiſtentibus de medio maſculis, &
fœminis maioribus natu & proxi-
mioribus in gradu, *cap.ſi aliquem, &
ibi ſcribentes omnes. cap. 1. de grad. ſucceſſ.
in feud. ubi Andr. & omnes Feudiſtæ, &
præſertim Affl.num. 11.* ubi dixit, quod
ſecundogenitus non poteſt agere
10 niſi probata morte primogeniti, &
eius deſcendentium, quia una ſemel,
quod ſucceſſit primogenitus, ſe in-
cluſit, & omnes alios ſecundogeni-
tos perpetuo excluſit, & non poteſt

fieri

Digitized by Google

poſſit, nec diceretur attentare ex *ca. 1. ut lit. pend.* & alijs relatis, quia prædicta procederent, quando antiqua
11 poſſeſſio continuaretur non innovando, nec etiam alterando, ſecus autem quando per continuationem antiqua poſſeſſio in aliquo alteratur, aut innovatur aut ei aliquid de novo additur ut ex pluribus tradidit *Burſat. in conſilio 282. numero. 10. & Lancellot. de attenta. lit. pend. c. 6. limita. 1. num. 92.* at per diſſceſſum Locumtenentis ad viſitandum non ſolum poſſeſſio ſua antiqua alteraretur, ſed de novo acquireretur privando ipſũ Prothonotarium à reali, & vera ſua poſſeſſione, poſtquã poſſeſſio ipſius Locumtenentis viſitandi notarios
12 per Regnum erat in caſu, quo Prothonotarius viſitare noluerat, & permittebat, quod ipſe Locumtenens viſitaret, vel eo abſente, vel impedito, & per iſtam continuationem acquirebatur ipſi Locumtenenti poſſeſſio viſitandi notarios per Regnum, contradicente & invito Prothonotario, & viſitare prætendente, & ſic continuatio poſſeſſionis erat attentata, & per conſequens revocanda; & quod huiuſmodi erat poſſeſſio Locumtenentis, videlicet abſente, vel impedito Prothonotario, & quando permittebat eum viſitare, oſtendebatur ex literis poteſtatis conceſſis illi Antonio de Marchiſio in anno 1582. ex quibus apparebat, quod ipſe Antoninus de Marchiſio, tunc Locumtenens in officio Prothonotarii diſceſſerat ad viſitandum Notarios per Regnum ob cauſam, quod Prothonotarius de Xibecca reperiebatur impeditus, & non potuerat perſonaliter vacare, & ſtante commiſſione ipſius Prothonotarii facta ipſi de Marchiſio Locumtenenti, quæ literæ tamquam inducentes obſervantiam
13 erant attendendæ, quæ ſupplebant omnem defectum, *Bec. conſil. 6. numero 16. & 17. & conſ. 97. num. 14. & reſpon. 3. n. 260. volu. 4.* & unicus actus ſufficiebat
14 ad inducendam, huiuſmodi obſervantiam, quia non erat inductiva, ſed interpretativa, ut reſpondet *Paul. de Caſtr. conſ. 347. num. 4. vol. 1. Decian. reſp. 44. num. 28. vol. 4. Bec. conſ. 101. nu. 50.* & omnes aliæ literæ emanatæ, & viſitæ factæ per Locumtenentes iſto modo intelligebantur, ex quo nõ apparebat contrarium, ut dixit *Maſcard. concluſ. 1253. num. 16.* & poſſeſſor ſecundum
15 titulum quem habet, poſſidere præſumitur, *l. quædam mulier, ff. de rei vendic. l. 2 C. de pact. Burſa. conſ. 119 nu. 6. Menoch. præſumpt. 101. num. 10. lib. 3.* Item nec obſtabat dicere Locumtenentem eſſe creatum à Rege, & ex hoc haberi uti principalis, ordinaria uti juriſdictione, & in eum tranſire omnia jura imperij; nam intelligebantur caſu, quo
16 principalis fuerit mortuus, abſens, vel impeditus, *gloſſ. in d. l. 2. C. de offi. eius qui vic. ibi (eos qui perceptione principali, ſeu veſtra ſedis Ampliſſima tueri locum Rectorum Provinciarum noſcuntur) gl. in ver. Rectorum, dicit (decedentium, vel abſentiũ)* & patebat ex diffinitione ipſius Locum-

cum-

cumtenentis, quam poſuit *Bar. in d. l 2.*
17 ubi quærens, quis ſit Locumtenens creatus a Rege, reſponde eſſet illum cui ſuperior committit propter impedimentum principalis officialis, quam diffinitionem refert, & ſequitur *Cagn. in rub. de offi. eius cui mand. eſt Iuriſd. nu 72. Caſſa. optime in conſue. Burg. titu. de Iuſtitiés Drois, rub. 1. nu. 81. f. 19.* ubi dicendo, quod Locumtenentes Ballivorum habent eandem juriſdictionem, quam habent Rectores provinciarum, dicit, hoc intellige abſentibus Ballivis, quia in eius præſentia non poſſunt ferre ſententiam, & *Caſſan* loquitur in Locumtenente creato a Rege, qui ad verificandum eius dictum, quod Locumtenentes Ballivorum habeant eandem juriſdictionem quam habent Rectores Provinciarum, allegat *tex. in l. 2. ff. de offic. eius*
18 *qui vic. ger. qui quidem tex.* loquitur de locumtenente creato a Rege, & dixit *Bar. in l. 1. §. ij quibus, num. 3. de lega. 3.* & dictum Doct. debet intelligi ſecundum legem, quam allegat *Bart. in l. non ſolum, § ſi liberationis, num. 7 ff. de liber. lega. cum ſimilibus.* Item & *Boer.* ex adverſo alleg. *in deciſ. 151.* loquitur, quando principalis erat impeditus ob ſuſpicionem, & idem dixit *Menoch. in conſ. 52, num. 69. & 96.* & idem *Affl. in conſt. ſtatuimus, in 1. notab.* ubi dicens, quod Locumtenens Magiſtri Iuſtitiarii habet eandem poteſtatem, qua utitur ipſe Magiſter Iuſtitiarius, & idem eſſe atteſtandum in Locumtenente Prothonotarii, & quod dicatur Locumtenens tantum nomine, non effectu, & commiſſa cauſa à Rege Prothonotario, poſſit expediri per Locumtenentem, tamen ſubdit quod mortuo, vel abſente Prothonotario Locumtenens gerit officium ſuum, & ſic cæteri Docto. ex adverſo relati; & dicebatur hoc verificari ex conſuetudine, nam in Regno præſente Prothonotario, Locumtenens non
19 præſtat Iuramentum, non recipit vota, non intrat in Sacro Conſilio, nec in creatione officialium, non viſitat notarios in loco ubi reſidet Prothonotarius, nec examinat notarios creandos. Item prædicta confirmari videbantur, ex ſententia lata in hoc Tribunali Conſiſtorii. S. R. C. inter olim Prothonotarium Alfonſum Rois, & Locumtenentem de Fontanella in anno 1565. per quam apparebat Prothonotarium fuiſſe reintegratum in eius priſtinam poſſeſſionem apponendi in privilegiis notariorum antiquam illam clauſulam, videlicet, *Sicut præcipimus ex relatione Regij Conſiliarij Alfonſi Rois*, & apponendi mandatum videlicet, *Dominus Vicerex mandavit mihi, &c.* & hoc ſtante præſentia ipſius de Rois Prothonotarii in Curia, quæ quidem ſententia erat tranſacta in rem Iudica-
20 tam, & per conſequens faciebat jus inter partes, *capit. inter re iudic. Rolan. conſ. 83. nu. 12. volu. 1. D. Ioan Franc. de Pont. conſ. 90. numer. 4.* Cauſa diu per nos diſcuſſa viſũ fuit non poſſe aliquo modo in hoc iudicio tractari de meritis, & ſic

Digitized by Google

&ſi can cōpetat Jus viſitandi, vel non, & an abſente, vel præſente Pro:ho. prout M. R. C. iudicavit, hoc enim in petitione per partes non erat, ſed tantum videndum erat ſi literæ debebant ſtare, vel revocari; & quia poſſeſſio in qua petebat manuteneri Locumtenens, non erat bene fundata, neq; antiqua ex illis literis directis illius de Marchiſio, nec nova ex iſta viſitatione in qua ad præſens reperiebatur, quia videbatur attentata ſtante relatione fienda; propterea iudicavimus literas ſtare debere, reſervādo iura utriq; parti quo ad ius viſitandi, die 9. Auguſti 1603.

Summarium.

1 *Creditor ſuccedens debitori extinguit actionem.*

Limita ſi eſt gravatus reſtituere, num. 2.

Amplia etiam non confecto inventario, nu. 4.

3 *Dos detrahitur ex bonis fideicommiſſo ſubjectis.*

5 *Hæres gravatus non cogitur bona relaxare ante deductionem æris alieni.*

6 *Hypotheca, & jura hæredis gravati reſtituere non extinguuntur.*

Argumentum.

Creditor ſuccedens debitori, & gravatus reſtituere an extinguat actionem.

Decisio LIII.

1 Regula eſt vulgata in iure, quod ubi creditor ſuccedit debitori, vel e contra, per huiuſmodi ſucceſſionem extinguitur, & confunditur debitum ex quo actio, & paſſio non poſſunt manere in eodem ſubiecto, ita dixit *text. in l. debitori, C. de pact. & in l. Stichum, §. adhibito ff. de ſolut.* eſt verū, quod prædicta regula non procedit,
2 quando creditor eſt gravatus reſtituere, quia poteſt deducere creditum ſuum de bonis fideicommiſſo ſubjectis, ad *text. in l. cum hæreditas, ex fideicōmiſſ. l. ita tamen, §. Trebel. ff. de condictio. indeb. l. 2. §. cum quis, ff. de hæred. vel actio. vend. Caſtrens. in conſil. 564. colum. 1. & 2. in antiquis,* ubi dicit, quod dos de-
3 trahenda venit de fideicommiſſo, quoniam in eo non veniunt bona gravati, *l. cohæredi, §. cum filiæ, ff. de vulg. & pupil. idem tenuerunt Rom. in conſ. 276. in 2. dub. Milan. deciſ. 13. num. 8. lib. 1. Neguſ. de pigno. 1. memb. 5. par. nu. 51. Dec. Bar. & Curt. in d. l. debitori. Iaſ. in l. frater à fratre, nu. 4. ff. de cond. indeb. Fulgoſ. conſ. 81. de communi teſtatur Rol. conſ. 65. nu. 13. Soc. ſen. conſ. 44. in 3 vol. Cravett. conſ. 316. nu. 4. Natt. conſ. 256. num. 607. & 9. Capr. conſi. 63. col. 2. in 2. dubio, Gigans in tract. de penſio. q. 49. in fin. Mant. de coniectu. ult. volum. lib. 7. tit. 8. nu. 11. Bertazo. conſ. 107 num. 65. in civil. Peregr. de fideicommiſ. artic 31. nu. 1.* poſt alios quos ipſe allegat, quæ concluſio procedit etiam non con-
4 fecto inventario, ſecundum *Rolan. Milan. & alios ſupra relatos,* & deductio fieri poterit iure exceptionis per retentionem rerum, adeo quod non
5 cogitur hæres gravatus bona relaxare ante detractionem æris alieni ſibi
6 debiti, *Peregrin. ut ſupra,* & hypothecæ, & obligationes quæſitæ hæredi gravato, ſive ſit debitor, ſive creditor hæredita-

reditatis,non diſſoluuntur,*d.l. debitor. ubi Bart.Alex.& Caſtr.ff. ad Trebell.Tiraq. de retract.lignag.§.1.glo.7.nu.70.Roland. d.conſi.65.num.15. Milan.d.deciſ.13.nu.9.*& hæc concluſio procedit in dote,& alio quocumq; ære alieno. *Bertaz. d. conſ.107.* & ſecundum prædicta judicavimus in Conſiſtorio die 22. Martii 1603.pro Antonella Gaffore contra V.I.D.Joſeph,& Petrum Triolo.

SUMMARIUM.

1 *Adulto inVito datur curator ad litem, & quæ ſit practica,num.3.*

2 *Sententia lata contra minores indefenſos eſt nulla.*

4 *Minor per procuratorem poteſt in judicio comparere,& quomodo intelligatur,nu 7.*

5 *Proceſſus factus cum minore habente procuratorem Valet.*

6 *Legitimatio perſona requiritur in judicio.*

8 *Minor litigans per procuratorem non habet reſtitutionem in integrum.*

ARGUMEMTUM.

Minor habens procuratorem generalem, an poßit cogi ad eligendum curatorem ad lites.

DECISIO LIIII.

1 IN jure clariſſimum eſt, quod invito adulto debet dari curator ad litem, per text. *in §. 1. inſtit. de curato. ubi gloß.* dicit,quod tunc cogitur,& Doct. 2 dant rationem, quia ſi daretur ſententia contra minores indefenſos, eſſet nulla ipſo jure, ideo coguntur recipere curatorem ad litem, cum non habeant legitimam perſonam ſtandi in judicio, & ut iudicium ſortiatur effectum,eſt *text. in l. admone C. qui pet. tut. vel curat. Afflict.notab. in ſua deciſi 270. incip.* Mater vidua, ubi po-

3 nit practicam ex illo tex, quæ hodie ſervatur,*Vanti.de nullita.ex defect.mand. num.32.*

Et ex his dicebant V.I. D. Marius, & Eliſabetta Teſtai, quod habebant regulam pro ipſis, & intentionem fundatam petendo, quod iniunctio ad eligendum curatorem facta Petro Maſtiani minori adulto deberet procedere, & oppoſitiones contra ipſam præſentatæ reiici.

At ex adverſo dictum fuit,quod iſte de Maſtiani conventus procuratorem conſtituerat ad litigandum cum clauſulis ſolitis, ac iuramento, unde bene poterat,& legitime in iudicio comparere per ipſum procura-

4 torem, & ſic videbatur ceſſare remedium prædictum curatoris ad litem, per doctrinam *Bar. in l. minor.ff. de procurat.Guid Pap.deciſ.35. & deciſ. 494. & conſ.13.ubi ait ita fuiſſe iudicatum per Cappel. Tholoſ. deciſ. 16. 45. & 49. Bertrand. conſ.307. Neviz. conſ.17. num. 40. Maran. par.4.diſtinct 14.num. 47.* & ita in contingentia facti iudicatum fuiſſe refert *Boe.deciſ.92* quem refert,& ſequitur *Vant. in praallegato loco , num. 35.* & & hanc opinionem eſſe communem teſtatur *Curt Iun. in auth. ſacramenta puberum,num.148. C ſi adverſ.vendit.* & plures do communi refert, & ſequitur *Ioann.Gutier.in d.authent.ſacramenta puberum , ſub num.127,* alios infinitos Doctores adducunt, Imo pro-

X ceſſus

Digitized by Google

5 ceſſus factus cum tali procuratore valet, tamquam ſi fieret cum maiore, ut latiſſime ultra allegatos determinat *Anton. Gabr. de minor. concluſ. 5. nu. 17. Seraph. de privileg. iuram. privileg. 81. num. 40. & latius privileg. 133. num. 3. Didac. Perez. lib. 3. commen ordi. l. 4. tit. 8. verſ. hinc gl. Vincent. de Franch. deciſ. 448.* poſt alios quos refert. Ex quibus videbatur concludendum, quod cum perſona ſemel ſit legitimata per procuratorem, ex quo quilibet tenetur in
6 iudicio legitimare perſonam ſuam, iuxta tradita per *Doct. in rubr. C. qui admitti.* quod non poſſit cogi iterum perſonam legitimare per procuratorem ad litem.

His non obſtantibus contrarium iudicavimus die 17. Martii 1599. ea ratione, quia præalleg. Docto. lo-
7 quuntur, quando admiſſus fuit minor, & procurator ab adverſario eius patientia, & non reclamante; ſecus parte invita, & quando eum non vult admittere, licet paratum ſe offerat iurare iudicium per iuramentum confirmare, tunc enim non eſt admittendus invito adverſario, quia nulla lege hoc cavetur, & ita limitant, & intelligunt prædicti Doct. qui tenent communem opinionem, *Iacob. de Rayn. & Gulielm. de Cuneo, prout refert Bal. nota. in conſ. 309. incip.* Quæritur utrum adulta, & melius *conſ. ſeq. 310. lib. 2.* ubi quod ſi adverſarius non vult eum admittere non eſt admittendus, & dicit quod valet poſt factum, quod ante factum poſſet impediri, idem voluit *Cyn. in d. auth. ſacramenta puberum*, & *Salic. nu. 15. in fin. ubi latius Hubertus de Benencbo num. 12.* & quidem fatuus eſſet ille cum debeat facere iudicium, ut ponat in dubio an ſit validum, vel nullum.

Accedebat in caſu iſto, quod cum hoc ſit utile, & non noceat pupillo, quia poteſt nominare eundem procuratorem, poſſet etiam alium nominare, & ſe defendere, tam cum curatore, quam cum procuratore & ſic magis plene poteſſe defendere, ut
8 conſiderant Doct. Tũ quia litigando per procuratorem non habet reſtitutionem in integrum, ſecus ſi cum curatore ad litem, *Bart. l. minorib. 25. ann. ff. de minorib.* ubi ait, quod advocati minorum debent eſſe cauti, ne ii litigent per procuratorem cum iuramento conſtitutum, quia tunc etiam læſis non dabitur reſtitutio in integrũ, *Capell. Tholoſ. deciſ. 206 Gram. conſ. 61. n. 6.* ubi alios citat, & dicit hoc eſſe in iure expeditum, *Boer. d. deciſ. 92. n. 4. Guttier. n. 128.* & alii omnes, *Natt. conſ. 197. n. 3.* & hanc eſſe communem, & receptiſſimam opinionem refert poſt alios *Becc. conſ. 59. ſub num. 3. Caſar. Barz. deciſ. 107. num. 6. licet Vincent. de Franc. in d. deciſ. 448.* poſt alios quos alleget dicat articulum hunc fuiſſe determinatũ pro minore, & idem dixit *Urſil. ad Afflict. deciſ. 114.* & ideo pro nunc nil firmo, quia non facit pro deciſione cauſæ, & tunc curator ad litem dari debet ex iuſta cauſa, quando eſt neceſſarium, vel utile pupillo, prout eſt

in caſu

in caſu iſto neceſſarium actoribus, ut iudicium valeat, ac utile pupillo per ſupradicta, *Aret. in l. qui teſtator, ff. de teſt. Natt. ad Alex. conſ. 132. lib. 1.* Poſſet etiam ſua die dici tale iuramentum fuiſſe extortum à minore, vi, metu, vel dolo, & hoc probare præſertim, quia iſte de Maſtiani minor poſt primum diem quo complevit annum quartumdecimum fecit procuratorem ſine cauſæ cognitione, & ſine decreto Judicis, licet cum præſentia, quia illud non dicitur decretum, ſed aſſenſus, & Judex debet curare ut acta valeant, *§ curare. inſt. de actio. cum ſimil.* maxime, quod non intervenit expenſa aliqua pupilli, ad quam evitandam poſſet fieri aliqua conſideratio.

Ab hac interloquutoria cum fuerit appellatum ad M. R. C. die 12. Maii eiuſdem anni fuit confirmata, & ita exequutum,

---

Summarium.

1 *Emphyteuta primus per conſenſum directi domini præſtitum ſecundo liberatur à ſolutione canonum, ratio num. 2.*

4 *Cenſuarius cenſetur obligatus ratione poſſeſſionis.*

Limita num. 4.

5 *Clauſula appoſita in actu recognitionis (non liberando primum emphyteutam) quid operetur, & num. 7.*

6 *Clauſula (& non aliter nec alio modo) quid operetur.*

7 *Proteſtatio contraria facto, & natura contractus non valet, num. 8.*

9 *Dominus tenetur conſentire quotieſcumq; emphyteuta alienat in perſonam licitam,*

Argumentum.

Emphyteuta primus an per conſenſum directi domini præſtitum ſecundo emphyteutæ, ſit liberatus à ſolutione canonum.

Decisio LV.

1 PRimus emphyteuta per conſenſum directi domini præſtitum ſecundo emphyteutæ eſt liberatus à ſolutione canonum, ut dixit *tex. in l. fi. §. neceſſitatem, C. de jur. emphyt.* quem allegat *Specul. in tit. de jur. emphyt. nu. 192. Iaſ. in l. 2. num. 150. 152. & 154. C. eod. tit. Soc. ſen. conſ. 256. vol. 2. late Corbol. in tract. de jur. emphy. tit. de cauſ. privat. ob non ſolut. cano, verſ. ſexto quæro, fol. mihi 295. & & melius ampliat. 20. num. 3. fol. 215. adde alium text. in l. fin. C. ſi ſine cenſu, vel alio jur. præd. vend.* ubi ſi vendatur prædium, debet emptor onera cenſualia

2 ſolvere, quæ ſunt ſuper prædio; Et ratio huius deciſionis eſt, quia non ipſe poſſidet, ſed ſecundus, ut bene tradunt *Specul. in loco præallegato, Foller. in tracta. de cenſib. in cap. incip.* Vt vides diſertiſſime lector *nu. 8. verſ.* nunquid cenſuarius, ubi ait, quod cenſuarius etiam ſi eſſet ex proprio contractu, & & ex ſpeciali recognitione, vel receptione fundi ad cenſum obligatus, non tenetur ſi non poſſidet fundum

3 debentem cenſum, quia ex ea obligatio intelligitur donec, & quandiu poſſidet, quod procedit etiam ſi poſſeſſor non ſolvat, niſi cenſuarius fuerit in culpa in damnum domini directi ordinata, & ſimiliter ita in termi-

Digitized by Google

nis probat *Everar. in conſ. 175.* prope finem, ubi ait, quod licet emphyteuta ſit perſonaliter obligatus, tamen ſi non percipit ipſe fructus, ſed alter, non tenetur ſolvere cenſum, eo quia ſua obligatio eſt reſpectu rei emphyteuticæ, & fructuum percipiendo-
4 rum, ſemper quod non adeſt dolus, vel culpa emphyteutæ, quæ videtur ceſſare, quando eſt facta cum conſenſu domini, ut bene *Iaſ. qui declarat dictum Bal. in l. prædia, nu. 5. C. de fideicom. in d. l. 2. nu. 152. & 153. C. de jure emphyt. & Pet. Iacob. in forma libelli pro emphyteotic. in quæſtione dominus ded.., ver. item credo, & verſ. item cum dominus. Covarr. variar. reſolut. lib. 3. cap. 7. nu. 6. uſq. ad nu. 7. verſ.* hinc etiam deducitur *Guid. Pap. deciſ. 42. Caſſan. in Conſuetud. Burg. rubr. 11. §. 6. nu. 2. & rubr. 9. verſ. tamen ubi refert iſta verba*, quod quando pro penſione, ſeu reddituꝰ eſt aſſignata ſive obligata certa res, ut communiter fit, creat jus in re, & adhæret rei, adeo quod ſequitur rem, & fundi poſſeſſorem, quod eſt æquum, & iuri conſonum, *per l. Imperatores, ff. publ. Corbol. in loco præalleg. limit. 24. numer. 1. & 2. f. 269.*

Sed ex alio petebant Rectores, & deputati Eccleſiæ Divæ Mariæ Annunciationis contra V.I.D. Joannem Antonium Lucianum primum emphyteutam debere condemnari, eo
5 quia in ſecunda recognitione aderat clauſula, & reſervatio (non liberando primum emphyteutam) quæ proteſtatio cum præcedat actum ſequentem, declarat à contractu conſenſum abeſſe, quando quicquam in contrarium proteſtationis operetur, *Maſcard. conclu. 153. nu. 11.* ubi late, impedit quemcumq; conſenſum in contrarium operantem poſt proteſtationem, ad *tex. in §. qui in aliena, & §. ultimo, ff. de acquir. hæred. & in l. ſi mihi, & tibi, § ultimo, ff. de leg. 1.* Maxime quan-
6 do ſunt adjecta illa verba, (& non aliter, nec alio modo) ut in præſenti caſu, quæ faciunt, ut nihil ſit actum in contrarium proteſtationis, niſi ſub illa forma, & allegabatur *Iaſ. in l. fin. n. 142. in fine, C. de jure Emphyt.*

Sed in contrarium, ex parte iſtius de Luciano dicebatur, quod talis
7 proteſtatio non valet, nec fieri poteſt in præiudicium primi emphyteutæ, cum ſit contraria facto, & naturæ contractus, & continet iniquitatem quia non habet rem, & tenetur ſolvere penſionem, niſi conſentiret, &
8 paciſceretur, quo caſu pactum valeret, ſed cum proteſtatio ſit ſolus conſenſus domini, & non primi emphyteutæ, non valet, ad tradita per *Alber. in d. l. 2. de jur. Emphyt. in fi.* & quia, quod ille primus remaneat obligatus, non dependet à ſola voluntate domini, ſed a voluntate primi emphyteutæ, *l. 2. & toto tit. de actio. & oblig.* tali caſu illa proteſtatio non valet. *Maſcar. concluſ. 44. numer. 10. cum ſeq.*

Item faciebat quod cum dominus teneatur conſentire quotieſcumq; emphyteuta transfert in perſonam
9 licitam, iuxta *text. Glo. & Doct. in d. l. fin. de jur.*

de iur. emphyt in verſ. neceßitatem; maxime Iaſ. nu. 32. Paſch. conſ. 53. nu. 2. & communiter alii; ſequitur, quod ſi tenetur conſentire, & inducere ſecundũ emphyteutam, non poteſt facere, quia primus remaneat obligatus, quia lex ipſo iure illum liberat per ſuperius allegata, & proteſtatio non valet, tanquam facta in actu neceſſario, quem tenetur facere, & in actis neceſſariis proteſtatio non iuvat proteſtantem, ut late tradit *Maſcar. concluſ. 434. n. 21. cum ſeq. uſq. ad finem, & concluſ. 252. nu. 7. & per totam.* Et ſecundum prædicta ego ex commiſſione Excellentiæ ſuæ iudicavi liberando primum emphyteutam die 18. Martii, 1599. reſervando iura domino directo contra ſecundum, & ita alias fuit deciſum per M. R. C. pro Petro Hernandes contra Vincentium Ramires die 21. Iulii, 7. Ind. 1593. & confirmata per Conſiſtorium die 4. Februarii, 1594. & alias in Reg. Cur. Præt. pro Petro Garſia contra Ioſeph. de Mazara die 15. Februarii 9. Ind. 1596.

SUMMARIUM.

1 *Clauſula Iuris Francorum excludit fœminas exiſtentibus maſculis in codẽ gradu.*
2 *Feudatarius non poteſt excludere fœminas ſucceſſibiles in feudo vocando maſculos. amplia etiam cum conſenſu Regio, nu 3.*
4 *Feudum antiquum dicitur ſi per multos annos fuerit per anteceſſores poſſeſſum. amplia ſtante clauſula (& de novo concedimus) num. 5. & 6.*
7 *Feudatarius non poteſt diſponere, & mutare formam in feudo antiquo, & quid in feudo mixto, n. 16.*
8 *Baro non poteſt reſtringendo formam poſtergare gradum in feudo mixto, contra nu. 26. & 27.*
9 *Proximior admittitur ad revendicandum feudum alienatum.*
10 *Secundogenitus non poteſt agere ad feudum non probata morte primogeniti.*
11 *Feudum alienari poteſt pro cauſa legitima, & num. 12.*
13 *Succeſſor in feudo non poteſt revocare feudum legitime alienatum.*
14 *Hæres habens tantumdem in bonis non poteſt revocare feudum alienatum, contra nu. 34. 35. 36. & 37.*
15 *Feudum mixtum quale dicatur in Regno.*
17 *Feudum ante acquiſitam formam dicitur in forma larga, amplia numero 18.*
19 *Feudum novum dicitur reſpectu qualitatis addita, contra nu. 22. 23. & 24.*
20 *Primus acquiſitor forma poteſt mutare formam, & num. 21.*
25 *Vaſallus poteſt diſponere de feudo hæreditario antiquo.*
28 *Maſculinitas in feudo obſervata, debet in futurum obſervari.*
29 *Mortuus quis præſumitur poſt centum annos.*
30 *Ius tertij non poteſt opponi in feudalibus.*
31 *Agnatus non admittitur ad revocandum feudum poſt annum, & num 32.*
33 *Feudum an ſit legitime alienatum ſi pretium in parte fuerit converſum in cauſam non legitimam.*

ARGUMENTUM.

Primus acquiſitor forma feudi an poßit mutare formam, & quid in feudo mixto.

DECISIO LVI.

DON Vincentius Cavello tamquam maſculus, & vocatus ad ſucceſſionem feudorum Meliæ, &

inveſtitus, ſed longo tempore poſſeſ-
ſa fuerant per familiam de Calvellis,
& ideo feuda antiqua dicebantur *ad*
4 *tex.in cap.1.§.1.ibi (onus probandi incum-
bit) de grad.ſucce.in feud. ubi Bal. dicit eſſe
mirabilem, & tex.in cap. ubi Alvar.ſi de
de feud.fuer.controver.Dec.conſ.169. num 8.
& conſ.445.nu.5.* poſt multos ſequitur
*Tiraq.de retract.lignag.§.32.glo. unica nu.
91.Roland.conſ.55.nu.10.& conſ.57.nu.18.
lib.3.& conſ.48.nu.19 & 21.vol 3 Cepha.
conſ.361.nu.5.Becc.conſ.88.nu.2 Riminald.
conſ.9.nu.84.Burſat. conſ.63. nu.1. Decian.
reſp.83.nu.5.lib.4.* ubi de communi te-
ſtatur; & prædicta procedere vide-
5 bantur, etiam ſi in confirmatione di-
catur, (quod de novo conceditur)
*Tho.de Marin.de gener.& qualit.feud.rub.
de feud.ex pact.& provid.num.70.D.meus
Petr.de Gregor.de conceſſio.feud.par.5.q.2.
verſ.2.infero.Gabr. de feud.concluſ.1.nu.6.
Cravett.de antiq.tempor.par.5.nu.21,* præ-
ſertim quando ex mente Principis
6 non comprehenditur confirmatio-
nem facere velle iure feudi novi, ſe-
cundum *Petr.de Gregor.ubi ſupra.*

Prædicta omnia tanto fortius
confirmari videbantur in feudo Ari-
nellæ, quod erat antiquum, ex con-
ceſſione facta per Regem illi Joanni
de Calvello ſeniori in forma mixta,
pro ſe, & hæredibus de ſuo corpore
legitime deſcendentibus, de qua con-
ceſſione apparebat privilegium in
tantum, quod ſuper eo ſubſtineri
7 non poterat prædicta diſpoſitio Si-
monis excludens fœminas, ut ſupra
late deductum eſt, & voluerunt *Bald.*
*in conſ.215.lib.2.Curt.de feud.par.2.q.7.&
in conſ.1.Dec.conſ.6.& eſt glo.notab.in*
8 *conſt.ut de ſucceſſionibus.* Et licet Baro
poſſidens feudum in forma mixta,
poſſit primogenitum poſtergare ni-
hilominus iſta poſtergatio intelligi
debet reſpectu ætatis, non autem
ratione gradus, ut notanter limitat
*Blaſc. Lancea in cap.Volentes, in 7. limi.
Aloy de Septimo in eod.cap. verſ.ſed pulchra
eſt dubitatio, Petr. in d.tract.de conceſſ.
feud par.6.q 15.nu 5.& 6.*

Præterea dicebatur pro iſtis con-
ventis Don Vincentium actorem
non probaſſe extremum mortis Jo-
annis primogeniti, Antonii ſecun-
dogeniti, Caroli tertiogeniti, &
Marii quartogeniti filiorum prædi-
cti Simonis ſenioris acquiſitoris
prædictorum privilegiorum, nec eti-
am mortem filiarum prædicti Joan-
nis, videlicet Apolloniæ, Pinæ, &
Vincentiæ, adhoc, ut iure optimo a-
ctor iſte uti de linea Hieronymi filii
quintogeniti Simonis ſenioris potu-
9 iſſet in feudis prædictis ſuccedere,
exiſtentibus de medio maſculis, &
fœminis maioribus natu & proxi-
mioribus in gradu, *cap.ſi aliquem, &
ibi ſcribentes omnes. cap.1. de grad.ſucceſſ.
in feud. ubi Andr. & omnes Feudiſtæ, &
præſertim Affl.num.11.* ubi dixit, quod
ſecundogenitus non poteſt agere
10 niſi probata morte primogeniti, &
eius deſcendentium, quia una ſemel,
quod ſucceſſit primogenitus, ſe in-
cluſit, & omnes alios ſecundogeni-
tos perpetuo excluſit, & non poteſt
fieri

Digitized by Google

tura, in præjudicium actoris expreſſe vocati per privilegium dicti feudi, ut determinat in feudo mixto *Pern. conſ. 4. quaſi per totum, & conſ. 7. & conſ. 22. inter conſ. feudal. diverſor.* quem ſequuti ſunt *Doctores omnes, ut teſtatur Cannet. in præallegato loco. Petr. de Gregor. proavus meus inter Doctores Siculos ſuæ tempeſtatis facile Princeps, in dicto tractatu de conceſſ. feudi d. quæſtio. 10. in verſic. ſtante igitur, & poſt eum Milan. poſt alios in dicta deciſ. 7. n. 12.* ſecundum quam in Regno fuit judicatum in feudo Tonariæ Sancti Nicolai pro Illuſt. Duce Miſilmerii contra Dominam Catharinam de Andræa Baroniſſam Prizi.

Nec obſtabant ex adverſo deducta, & in primis non potuiſſe dictum Simonem ſeniorem dicta duo feuda fideicommiſſo ſubiicere, vocando deſcendentes maſculos, cum per antea obtinuiſſet dictum privilegium feudi Meliæ pro ſe, & hæredibus, cum clauſula juris Francorum, per quam fœminæ non excludebantur, quia dicebatur feudum prædictum Meliæ penes anteceſſores Simonis fuiſſe informe, cum appareat de primæva forma obtenta per dictum Simonem ſeniorem in anno prædicto 1453. & conſequenter ante acquiſi-

17 tionem dicti privilegii, & formæ fuiſſe in forma larga, ut tradiderunt mul. Doctor. quos refert *D. Octavia Banbac. ad tit. ſi de feud. defunct. milit. quæſtio. 14. nu. 100. D. Camil. de Curt. in prima parte Diverſ. num. 119. fol. mihi 75. Ioan. Aloyſ. D. Septim.* qui dicit hanc eſſe communem opinionem in cauſa Tonnaræ Capipaſſaris, *Blaſc. Lanc. in cauſa feudi. Gruttar. & in repet. cap. volentes,* & hanc opinionē eſſe veriorem, communem, & ab ea, nec in judicando, nec conſulendo eſſe recedendum, dixit *Cannet. in dicto cap. volentes, verſic. & pariformiter, nu. 21. fol. mihi 72. Petr. de Gregor. de Conceſſ. feud. par. 8. quæſtio. 16. & par. 6. & quæſt. 1. nu 25.* & ratio eſt ſecundum eos, quia videtur quis ſtipulari, vel acquirere, ſeu præſcribere pro ſe, & ſuis hæredibus, hocq; procedere in Regno etiam ante cap. volentes dixit *Pern. in d. conſ. 7. & 8. Petr. de Gregor. in d. quæſt. 16. nu. 7. & par. 3. quæſt. 3. num. 9* ubi ait, quod feudum informe cenſendum ſit in forma larga, maxime ſtante cap. Volentes, & propterea ex acquiſitione novæ formæ in perſonam ipſius Simonis Vinculantis feudum fuiſſe novum quia primus accepit inveſtituram etſi ab eo ſuisq; anteceſſoribus abſque aliqua forma dictum feudum fuerit poſſeſſum, *Pau. de Caſt. conſ. 461. in antiquis, Copol. conſ. 31. num. 4. Roland. conſ. 60. nu. 4. lib. 1. Oſaſc. deciſ. 23. nu. 21.* & tanto magis quando in privilegio,

18 ſeu prima inveſtitura adſunt illa verba (de novo concedimus) prout erat, in caſu noſtro, ſecundum *Oſaſc. in prædicta deciſ. 23 nu. 21. Petr. de Greg. de conceſ. feud. par. 5. q. 2. nu 2. & 4.* Item quia ipſe obtinuerat formam novam, ut dixit *Andr. in cap. 1. de cap. r. de vaſal. decrep. ætati. Oldrad. conſ. 178. Thom. de Marin. de feu. tit. de feud. ex pact. & provid. num. 3. Bald.*

conſ.249.lib.2.Bellon.conſ.33.nu.9.Iaſ.conſ. 24.lib.3.Barbat.conſ.66. lib. 4. Becc. conſ. 56, nu. 20. Curt. de feud. par.1.nu.31.Iacob. de. Sanct. Georg. de feud. in verb. & cum pacto, quod inveſti. *Affl deciſ.112.Gozadi.conſ.47.nu.17 Aret.conſ.3.Ducn.reg.323. limit.2.optimè Grat.conſ.4. lib. 1. Soc. iun. conſ.92.nu.5.lib.4 Rot. Roman. deciſ 16.& 17, apud Verald. Alex. Raud. de Analog. cap. 34.nu.56 & conſ.1.nu 147. lib.1.Surd.conſ. 351.num.21.& conſ.440.nu.41.& 42. lib. 3.Burſat.conſ.219.n.4.lib 2.Decian. reſpon. 23.num.35.lib. 1.* dum dixit maiori ratione, quando nova qualitas ſive nova conditio concernat ſucceſſionem prout erat in caſu iſto, in tantum, quod videtur feudum in manibus Regis inveſtientis refutatum, & deinde per Regem ipſum refutantem inveſtiri, ut dixit *Affl. in d. deciſ. 112. & poſt multos voluit Oſaſc. in d. deciſio. 23. nu. 24. cum ſeq. Gram. conſ.76.nu.6 Pet. de Gregor. de conceſſ. feud. par.3. quaſt.7.nu.10. Decian. & Surd. in locis relatis.*

Nec obſtabat, quod reſpectu no-
19 væ qualitatis feudum erat cenſendum novum, & in cæteris remaneat antiquum, & ob id jus quæſitum deficientibus per illam reſtrictionem non poterat per patrem invitis primogenitis auferri, ut poſt alios conſideravit *Cannet. in d. cap volentes. verſic. At retenta opinione diu obſervata, nu.3. cum ſeq. fol. mihi 83. & in verſ.* Sed ita opinio utriuſq;. *Blaſc. nu. 3. & ſeq. f. l. mihi 116. Affl. de iur. prothom. §.2.nu.1. Rebuff. in trac. de nominat. q.9. princi. num. 33. Ceph. conſ. 173.nu.9.& 10.lib. 1. Oſaſ. d. deciſ. 23. num. 24. Rol. conſ. 60. num.35. lib. 1. Iaſ. conſ. 136. num.18. lib. 4.* nam dictum fuit, quod
20 acquiſitor formæ, & non rei dicitur primus acquiſitor, & penes eum feudum eſt novum, & uti primus acquiſitor formæ potuerat diſponere uti de feudo novo, maxime formam reſtringendo, ut conſuluit *Grat. d. conſ.4. lib.1. Oſaſ. d. deciſ.23. nu.22.* qui teſtatur hanc eſſe communem opinionem, *Alexan. Raud. de Analog. cap 34. num.56.& 58. verſ.* ex qua concluſione ſequuntur duo corollaria. *Menoch. conſ.104. nu. 37. & 56. & conſ.160. nu. 13. Ceph. conſ. 3. nu. 1. cum ſeq. lib.1. Surd. d. conſ.351. nu.21.& 23. verſic.* hoc autem ſtante, quod feudum eſſet novum, infertur, quod Comes, &c. & in ſpecie, quod habens feudum informe, & recipiat
21 formam juxta cap. 456. Regis Alphonſi ſit primus acquiſitor, & potuerit de eo diſponere, tanquam de feudo novo, conſuluit *Ioan. Anſalon. in cauſa Neſriſiæ, Blaſc. Angel. & Blaſ. Lance. in cauſa feudi Barchimi, idem Lancea in ca. volentes, in 4. quaſt.* ubi ait de hoc vidiſſe plura conſilia patrũ noſtrorum in Regno, *Cannet.* ſibi contrarius in cauſa Militelli pro Don Blaſco Barreſio. *Bongiorn. in apoſtil. d. capit. 456. Regis Alphonſi, & in addit. ad Blaſc. Lancea in prædicta quaſt.4. & voluerunt Ioann. Thom. de Marin. de feud. ex pact. & provid. nu. 42. Ceph. d. conſ.3. nu.1. cum ſeq. & præſertim n. 9. in fin.* & ſecundum hanc concluſionem fuit judicatum in anno 1508. In favorem Antonii de Cavellis filii ſecundogeniti Simonis vinculantis contra

Digitized by Google

contra filias fœminas Joannis de Calvellis filii primogeniti.

22 Nec obſtabat authoritas *Cannet.* quia in contrarium erat communis ſententia ſuper relata; Item conclu-
23 ſio *Cannet.* poſſet procedere, ubi feudum haberet formam expreſſam, & acquiſitor ſolum acquiſivit novas qualitates, ut intelligunt *Rol. Affl. & alij allegati poſt Cannet.* ſecus in caſu iſto in quo feudum Meliæ formam non habebat ex ſupra deductis.

24 Rurſus *Cannet. ipſe in ead. repet. dicti cap. Volentes.* verſ. ſed quid ſi fuerit, *fol. mihi 82.* fuit in opinione, quod primus acquiſitor in præiudicium vocatorum non poſſit formam mutare, vel alterare, & nihilominus talis ſententia ab omnibus in Regno eſt reprobata, nimirum ſi ipſe *Cannet.* tenuerit, quod primus acquiſitor formæ non poſſit de feudo tanquã novo diſponere, cum antea in fortiori caſu contrarium determinaverit.

Præterea *Cannet.* fatetur, quod remanet antiquum feudum, & tamen
25 de feudo hæreditario antiquo poteſt vaſallus diſponere, & teſtari, ſicut de feudo novo, ut dixit *Frecc. de ſub feud. lib. 2. ver. ſupereſt, num. 3. fol. mihi 161. & poſt alios Surd. conſ. 348. num. 91. lib. 3.* præſertim in hoc Regno propter cap. Volentes, quod permittit omnem alienationem, & feudorum diſpoſitionem forma non repugnante, ut dixerunt omnes ſcribentes ibi.

Inſuper non obſtabat, quod feudum Arinellæ erat in forma mixta, & in eo non poterat fieri poſtergatio excluſis fœminis; quia dicebatur, quod utiq; Simeon ſenior potuerat de dicto feudo diſponere in comprehenſos in inveſtitura poſtergãdo
26 etiam primogenitum, & eligendo quarto, vel quintogenitum, *Ioan. Aloyſ. de Sept. in repet. d cap. volentes, in 1. effectu, in 2. forma, verſ. ſed pulchra dubitatio eſt. Blaſc. Lance. ibid. in verſ. ſeptimo limita, & in finalibus verbis, & ibi Bongior. notat. in addit. ad eum, Montalt. ibid. verſ.* ad materiam, ubi ait quod mater de feudo inter filios poteſt diſponere, quomodo libet data quacumq; forma conceſſionis, niſi expreſſe dictum ſit quod vivatur jure Francorum, *Ferd. Bongior. in cauſa Comitatus Goliſani. Gualter. de Paternio. in repet. d. cap. Volentes, verſ.* Item eſt dictum ſupra; idem *Blaſ. & Hieron. Fimia in cauſa feudi Gaſpa. Pern. in conſ. 4. num. 8. cum ſeq. Petr. d. Gregor. de conceſſ. feud. par. 4. quaſt. 1. num 21. late Milan. deciſ. 8. à num. 99. uſq; ad n.*
27 *111.* & in feudo mixto poſſe conſtitui primogenituram dixit ex pluribus *Menoch. conſ. 104. num. 8. & conſ. 156. num. 65. & conſ. 161. num. 5. lib. 2.* ubi adducit rationem ad inducendum, quod cæteri filii non poſſunt conqueri, quæ eſt, quod dum ſunt excluſi, non ſunt hæredes, & ſi non ſunt hæredes, non poſſunt ſuccedere, quia tale feudum cum hac qualitate tranſit; at in caſu iſto Simon ſenior non poſtergavit primogenitum, neq; gradum, ſed primogenitos maſculos ordine ſuc-

ceſſiuo vocauerat, quod quidem fuerat valde fauorabile, ex dictis per *Crauett. conſil. 256. num. 3. lib. 2.* & ratio ſupra dictæ concluſionis eſt ſecundum Doct. præallegatos, quod cum in Regno et cap. volentes, feuda ſint indiuidua, & alienabilia, & ſint vocati omnes deſcendentes, nec forma reſtringat, quod detur plus uni, quam alteri, aut primogenito plus quam ſecundo genito, permiſſum eſt feudatario de eo diſponere ad ejus libitum voluntatis, non poſtergando tamen gradum, nempe prædiligendo nepotem, excludendo filium ut dixerunt Doct. præalleg. Et prædicta confirmari videbatur, quia in iſta familia de Calvellis ſemper
28 maſculi tantum ſucceſſerunt excluſis fœminis, quæ obſervantia operatur, ut ita in futurum ſervari debuerit, ut ex multis tradit *Tir. de pri. q. 16. nu 3. And. in cap. 1 §. præterea ducatus, nu. 37. de prohib. feu. alien. per Feder. Petr. de Gregor. de conceſſ. feud par. 3. q 10. num. 7. Loffred. conſ. 11. n. 22. & conſ. 14 n. 24.* verſ. quinimo, & iſta obſervantia ortum habuerat contradicentibus fœminis ex tranſlatione facta inter Joannem, & & Antonium, ut infra dicam.

Secundo principaliter non obſtabat, quod in proceſſu non conſtabat de morte cæterorum filiorum dicti Simonis ſenioris, videlicet Ioannis, Antonii, Caroli, & Marii, quia dicebatur, quod tempore confectionis teſtamenti præfati Simonis ſenioris, in quo prædicti quatuor filii fuerant per eum hæredes inſtituti, erant maioris ætatis, & ab illo tempore uſq; ad præſens erant decurſa annorum curricula ultra centum, unde præ-
29 ſumendum erat eos eſſe mortuos, *l. fin. C. de Sacroſanct. Eccleſ. poſt infinitos Gabriel. de præſumpt. concluſ. 16.* & mortuos ſine filiis, & contradicenti incumbebat onus probandi, *l. ex facto, §. ſi quis autem ſuſceperit. ubi Bart. ff. ad Trebellian. idem Bart. in l. qui duos, §. cum in bello, ff de reb. dubi. Alexan. conſi. 20. num. 12. & conſ. 39. num. 2. vol 1.* quæ opinio eſt communis ſecundum *Dec. conſ. 652. num. 7. Alc. de præſumpt. reg. 1. præſumpt. 40. Mol. de prim. Hiſpan lib. 3. cap. 9. in fine Decian. reſp. 24. num. 85. lib. 1.* Quo vero ad filias fœminas Ioannis primogeniti dictum fuit obſtare fideicommiſſum cum earum excluſione in teſtamento d. quondam Simonis, ut late ſupra diſcuſſum fuit, & conſequenter non fore neceſſarium illarum mortis probationem; Item dicere, quod adſunt filiæ Ioannis, ad quarum primogenitam ſpectat ſucceſſio dictorum feudorum, eſt alle-
30 gare jus tertii, quod in feudalibus prohibitum eſt, *And. in cap. 1. num. 3. de Cap. Corrad. & in c. 1. §. illud quoq; præcipimus, num. 66. de prohib. feud. alie. per Fed. & in conſtit. ſi dubitatio, colu. 2. Pern. conſ. 21. Iacob. Chirc. in cauſa fluminis Dionyſii, in 2. dubio, & Ioan. Aloyſ. de Septim. in feudo Naſriſſæ, conſ. 18. in fin. lib. 4. Hipp. Rimin. conſ. 477. nu. 64. lib. 4.* & licet dictum fuerit, quod opponi poſſit de jure tertii, quando eſſet excluſivum juris

jûris agentis, *Bau..in l. 2. ff. de excep. rei iudi.* tum replicabatur, quod iſtud ius
tertii non erat excluſivum iuris a-
gentis; non enim conſtabat in pro-
ceſſu, quod dictæ mulieres voluerant
admitti ad ſucceſſionem prædicto-
rum feudorum, quod omnino pro-
bandum eſſet, cum potuiſſent dicere
nolumus ſuccedere in feudis prædi-
ctis, quod in dubio præſumitur, ut di-
xit *Gerard. Mazzol. in conſ. 87. num. 36.
Gozad. conſ. 4. num. 18.* & prædicta tanto
fortius militabant in hac cauſa, cum
ab eo tempore, quo ob mortem Jo-
annis patris prædictorum mulierum
ſucceſſerunt Antonius frater, &
Franciſcus eius filius, & poſtea Goli-
elmus frater Franciſci, & cæteri, ſicq;
in præſentiarum ſunt elapſi plusquā
nonaginta anni, unde tacite videbā-
tur noluiſſe ſuccedere, ut notabiliter
dixit *Grat. conſ. 4. nu. 47. lib. 1.* & ob lap-
ſum tanti temporis etiam ignorantes
cenſentur excluſi, ſecundum com-
munem, relatam per *Brun. conſ 67. n. 8.*
imo nedum ob lapſum tanti tempo-
ris ſibi præiudicaverunt conſentien-
31 do ſucceſſioni Simonis, & eius patris
verum etiam ob lapſum anni, *ad tex.
in cap Titius, in fine, ſi de feud. fuer. contro-
verſ. ubi Bald. dicit illum text.* eſſe menti
tenendum ad hoc, quod agnatus
proximior, qui habet poteſtatem re-
vocandi feudum ab agnato remotio-
ri, quod perdit ius ſuum, niſi illud in-
fra annum proſequatur; & tradit
Alva. & Laudenſ. ibi, & hanc eſſe com-
munem opinionem dixit *Gram. deciſ.
183. nu 36. & Molin. de prim. Hiſpan. lib. 4.
c. 1. num. 15. cum ſequent.* communem
quoq; dixit *Clar. de feud. quæſt, 42. verſ.*
ſcias autem & poſt multos *D. Octa.
Bambacar. in tit. ſi de feud. defunct. quæſt. 4.
num. 7. cum ſeq. fol. mihi 186.* & conſe-
quenter cum tale jus non fuerit ex-
cluſivum penitus juris agentis, ne-
dum non poterat opponi à conven-
ta, ut dixit notab. *Gozad conſ 4. num. 20.*
Verum etiam nec in judicium deduci
poterat ab ipſis mulieribus in eorum
favorem. Rurſus dictum fuit, quod
Antonius frater Joannis in tranſa-
ctione facta inter eos, in qua Joannes
poſt eius mortem refutavit feuda
prædicta, Antonio, & filiis ſuis ma-
ſculis promiſerat ſolvere dotes de
paragio dictis filiabus fœminis in tot
redditibus, ut conſtabat in tranſa-
ctione, quas ſuccedente Antonio re-
ceperant, unde reſultat tacita ratifi-
32 catio ipſius tranſactionis, & refuta-
tionis, ad *text. in l. Paulus, ff. rem rat. habe.
latè Menoch. de recuperan. poſſeſſ. remed. 15.
num. 123. Dec. in l. ſemper, de reg. iur. ubi
Cagnol. num. 20. Burſat. conſ. 240. nu. 20 lib.
2.* & ſic ius quod forſan habere po-
tuiſſent in ſucceſſione prædictorum
feudorum amiſerunt, & conſequen-
ter ceſſabat exceptio iuris tertii.

Præterea non obſtabat alienatio-
nem prædictorum feudorum factam
quicquid ſit in rebus fideicommiſſo
ſubiectis, de quibus per *Crot. repet. l.
filiusfamilias, §. divi, nu. 156. ff. de leg. 2.
Gabr. conſ. 118. lib. 1. præſertim num. 6. & 7.*
tamen in feudis clariſſimum eſt,

Digitized by Google

quod ſi totum pretium non apparet
33 converſum in alienatione feudi in cauſam legitimam, quod alienatio annullatur,& reſcinditur,quia in Regno feuda ſunt individua, & non poteſt eius venditio ſuſtineri pro parte non ut dixerunt *Alexan.Rauden.deciſ. 29.nu.197.& deciſ.30.num.219. Ioan. Aloiſ. Septim.in cauſa Burgij. Cannet.in cap.volentes,verſic.* Colligitur etiam ex iſta lege,*num.13. & ſequen.fol. mihi 32. Oſaſc. deciſ.171.*& poſt alios *Ioſeph. Ludou. concluſ.14.* tamen quia conſtabat in proceſſu dotes prædictas de paragio partim non deberi, & partim fuiſſe ſolutas, ideo non oportuit diſcutere prædictum articulum ex quo non pauca dicere neceſſarium eſſet pro eius deciſione. Et ad ea quæ ultimo loco dicta fuerant, quod actor erat hæres alienantis, ſeu verius conſenſerat alienationi,& habebat tantumdem in bonis, dictum fuit, quod erat hæres cum beneficio legis & inventarii, & agebat ad rei vendicationem feudorum in forma mixta tamquam vocatus non ex diſpoſitione ſui patris, ſed maiorum ſuorum, ut ſupra dictum eſt in prin. quo fit,ut minime teneatur approbare factum ſui pa-
34 tris, cuius eſt hæres, ſed illud impugnare poterat, & revocare alienationem factam, *Pariſ.conſ.2.num.32. conſ.3. num.18. & conſ.70. num. 43 volum.1.Cravet.conſ.256.Dec.conſ.208. & alijs quos refert Pinel.in d.l.1.par. 3. num.93.*allegans hanc eſſe magis communem opinionem,& communem quoq; dixit *Clar. in §.feudum,q.42.*verſ. ſucceſſive quæro. Item dicebatur, quod hæreditas d.Don Hieronymi cuius erat hæres Don Vincentius, erat exhauſta, ut in
35 proceſſu conſtabat, unde hæres non debebat damnum pati, nec tenebatur habere ratum factum defuncti, ita *Doct.in d.l.fin.Andr.Alva.& alij in cap. 1.an agnat. cum alijs relatis per Gabr. conſ. 125.num.9.*

Immo in iſtis feudis habentibus dignitatem annexam,& antiquis, li-
36 cet filius hæres habeat tantundem in bonis, & teneatur de evictione, non tamen tenetur præciſe habere ratum factum defuncti; poterit enim feuda ipſa revendicare, & poſſeſſor aget de evictione contra bona hæreditaria, ita *Alber.optime in d.l.fin.§.in computatione,C.de iur.delib.*quam deciſionem refert, & dicit menti tenendam *Greg. Lopez in l.24.tit.13.par 5.in verb.entonces & Pinel.de bon.matern.d l.1.par.3.nu. 80. verſ.ex quo ſequitur.Gabr.d.conſ.125. num. 12. Landrech. conſ. 130. Peregrin. de fideicommiſſ.artic.33.Ioan.Aloyſ.de Septimio in d.cap.Volentes, in 3.forma. Cannet. ibid. in verſic.*occurrit quæſtio non otioſa, & in Regno ita paſſim fuit ſæpiſſime judicatum ut alibi dicam, quamvis *Molin.ubi ſupra nu.29.*dicat non eſſe admittendam;& tanto fortius prædicta
37 procedebant in caſu iſto in quo D. Hieronymus, cuius hæres erat Dominus actor, per intermedias perſonas conſentiit tantum alienationi factæ per Simeonem iuniorem,& non ſe obligaverat de evictione, & conſe-

quenter

Digitized by Google

quenter talis conſenſus non nocebat actori quin potuiſſet agere, & revocare alienationem factam, ut notanter limitat *Pinel. ubi ſupra, num.83.verſ.* limita ſexto, ubi plures authoritates Doctor. cumulat *Gabriel.d.conſ.125.nu.1.Natta conſ.470.*

His diſcuſſis Conſiſtorium facto prius verbo Excellentiæ Suæ die 5. Maii 1604. condemnavit dictam de Ferrerio conventam ad reſtitutionem feudi Meliæ tantum una cum fructibus à die litis conteſtatæ, & ſic habuit pro vero, quod Simon ſenior uti primus acquiſitor formæ potuerat diſponere de feudo prædicto in præiudicium fœminarum, & quo ad feudum Arinellæ fuit conventa liberata, fuit etenim pro abſoluto tantũ Simeonem non fuiſſe primum acquiſitorem, nec reſpectu formæ, nec reſpectu rei, iam enim feudum prædictum habebat ſuam formam, ut ſupra dictum fuit, & per conſequens non potuiſſe dictum Simeonem aliquam diſpoſitionem facere in præiudicium fæminarum; & licet verum ſit feudatarium poſſe in tali forma poſtergare ætatem, nihilominus non poteſt hoc fieri in præiudicium gradus proximioris, quia & ſi Simeon reſpectu primæ inſtitutionis non fecerit, nihilominus cum D. Carolus modo actor prætendat admitti ad excluſionem filiarum Joannis, quæ filiæ uti proximiores erant admittendæ ad feudum prædictum, verum erat dicere diſpoſitionem factam per dictum Simeonem operari excluſionem proximiorũm, & incluſionem remotiorum, & per conſequens nullam eſſe, quia ex forma dicti feudi talis poſtergatio, & excluſio proximioris gradus fieri non poterat ex prædictis.

SUMMARIUM.

1 *Mulier ob adulterium dotem amittit.*
2 *Hæres mariti poteſt excipere de adulterio contra mulierem petentem dotem.*
Amplia num.3.
Quid in hærede extraneo, num 4 & 5.
6 *Mulier ob adulterium an amittat partem competentem ex bonis viri vigore ſtatuti, & num.7.& 8.ratio num.10.*
Amplia in Arrha, & bonis paraphernalibus num.9.
11 *Exceptio adulterij an poſſit opponi contra hæredem mulieris intellige num.13.*
12 *Delictum morte extinguitur etiam quo ad confiſcationem bonorum.*
14 *Actio extinguitur morte delinquentis, ſecus exceptio.*
15 *Anto. Gomeſ.in l.tauri, 80. nu. 69. declaratur.*

ARGUMENTUM.

Mulier, an per adulterium amittat partem bonorum mariti competentem ex conſuetudine Regni. Et an eius hæredes poſſint agere contra hæredes viri.

DECISIO LVII.

ADulterium in caſu de quo agebatur erat plene probatum, tam per teſtes, quam per condemnationem poſtea ſubſequutam in Curia Epiſcopali, Item & conqueſtum mariti in vita, adeo quod inde habita notitia ſemper extra habitaverat, quo

quo fiebat, ut eius uxor non ſolum non potuerit acquirere lucrum hoc, de quo in cauſa iſta petitio facta fuerat ſuper bonis ipſius mariti, ſtante conſuetudine huius Urbis, *ſub nu 43.* per quam bona viri, & uxoris contracto matrimonio morte latinorũ confunduntur, ſed etiam amiſerit, &
1 perdiderit veram dotem, quando eam apportaſſet, ad *tex. in l. conſenſu, C. de repud. & in capit. plerumq; extra de donatio. inter vir. & uxor.* in tantum quod quilibet hæres etiam extraneus po-
2 teſt excipere de hoc iure adverſus uxorem agentem ad recuperandam dotem, ut dixit *Ioann. de Imol. in l. cum mulier, in 8. col. verſ.* Item adverte, *ff. ſolut. matrim. Ang. in l. rei judicatæ. §. & hæredi. ff. eod. Alex. conſ. 189. num. 4. & nu. 10. vol. 6.* ubi dicit hanc eſſe communem opinionem, à qua in iudicando non eſt recedendum, & probat etiam *ſub n. 11.*
3 quod omnibus de agnatione competit iſta exceptio, ſicut omnibus fit injuria, hanc eandem communem opinionem dixit *Bermond d. public. concubi in tit. de adulter. nu. 71. verſ. ſexto & ultimo, & in nu. 72. Auguſ. ad Ang. de malefic. in uerb. che mi hai adulterato, num. 29.* & ibidem *Vgolin. de Arimin. Rim. Iun. conſ. 260. nu. 4. cum ſequent. vol. 3. Gargiar. patroci. 43. Menoch. conſ. 39. vol. 1. D. Ioan. Bapt. Coſt. in tract. de jur. & fact. ignor. diſtin 53. num. 3 & 6. centu. 1. Bertazzo. conſ. 20. nu 25. & 32. vol. 1. Suarez. recepta. ſententia in verb. Adulterium, nu. 82.* magis communem refert *Bonaſcoſ. com. opin. in verb. Adulterium mulieri dotem. Vincen. de Franc. deciſ 194. qui licet ibi in fin.* dicat Sacrum Conſilium habuiſſe pro dubia prædictam concluſionem in extraneis hæredibus, ſecundum opinionem *Bal. in conſ. 221. vol. 2. tamen in alia deciſ. 240. nu. 2.* abſolute refert ita iudicaſſe Sacrum Conſilium per *doctri. Iacob. de Beluiſ. in §. quia plurimas, in auth. ut lice. matr. & avi. in ult. oppoſ. per tex. in l. hæredem, ff. de reg. jur. & in l. 3. §. fi. ff. ad Sillania.* quæ jura generaliter loquuntur in quolibet hærede. Et licet multi Doct. contrarium dixerint, & præcipue *Bald. in d. conſ 221. Bart. in l. rei judicatæ, in glo. morum, ff. ſolut. matrim. & Caſtr. ibidem in §. hæredi, nu. 4. Alex. nu. 5. Abb. in d. cap. plerumq; ubi gloſ. Boer. deciſ. 338. nu. 7. Pedemon. deciſ. 77. n. 10. Peregrin. de jur. fiſc. lib. 2. tit. 8. nu. 13.* & alii: tamen ex prædictis magis communis opinio erat in contrarium, & in judicando recepta, & maxime ſtante ſenten-
5 tia condemnatoria lata ſuper adulterio. *Gargiar. d. patrocin. 43. Menoch. de arbitr. caſ. 287. nu. 15.* & conqueſtum mariti uſq; ad eius mortem, ſecundum *Vinc. de Franch. in d. deciſ. 184.*

Nec obſtabat hic non tractari de dote, ſed de parte hæreditatis com-
6 petente vigore ſtatuti, quo caſu non debet fieri extenſio; nam dictum fuit, quod eadem ratio, quæ militat in dote, militet etiam in lucro dotis ad *tex.*
7 *in d. cap. plerumq; de donat. inte. vir. & uxor. in verb. dotalium,* quod importat lucrum dotis, vel partem competentem mulieri de bonis viri, ut dixit *ibi glo. in d. verb. dotalitium, & Abb. qui ait*

gloſ.

gloſſ. prædictam communiter approbatam, in tantum, quod uxor ſicut ob
8 adulterium perdit dotem, ita & fortius lucrum dotis per dictum text. & dixerunt *Bald. Novell. in tracta. de dote, privileg. 37. num. 3. Peregrin. ſi bene advertatur in præallega. loco. Lup. in repetitio. rubric. de donatio. inter vir. & uxor. §. 67. n. 15. Surd. deciſ. 61. num. 18.* ubi loquitur in quarta debita ex bonis mariti, tãquam pauca dote dotatæ, ſecundum Doctores *in auth. præterea, C. und. vir & uxor. Suarez. in prædicto verb. adulterium, n. 80.* qui ampliat in arrha, & bonis para-
9 phernalibus, & in puncto ita inveni, quod determinat quidam apoſtillator antiquus ſuper Conſuetudi. 43. quem ad pennam habeo, ubi ait, quod dos amittitur propter iniuriã,
10 quam facit uxor contra fidem matrimonialem, quæ ratio tanto fortius militat in iſta dimidia conſuetudinaria, quia uxor illam non haberet, nec conſequeretur, niſi fuiſſet matrimonium, & ideo cauſa efficiens, & finalis eſt ipſum matrimonium, & propterea violato matrimonio ex fide fracta per uxorem, non debetur ipſa dimidia, *arg. l. cum proponas, C. de pact.* nam matrimonium dicitur contractus ultro citroq; obligatorius, & uxor tenetur ex parte ſua adimplere illud ad quod de iure tenetur, merito tamquam indigna nõ debet conſequi commoditatem aliquam ex eo, quod ipſa improbavit.

Præterea non obſtabat, quod pe-
11 titio iſta facta fuerat per hæredes mulieris, quo caſu non poterat opponi exceptio prædicta adulterii, cum de-
12 lictum morte extinguatur etiam quo ad bonorum confiſcationem, & pœnam pecuniariam lite non conteſtata, vel concluſa cauſa cum teſtatrice, ad *tex. in l. 1. & ibi glo. ff. de privileg. delict. Gomez. de delict. cap. 1. nu. 82. Oſaſ. Pedem. deciſ. 152. Theſau. deciſ. 144. Gail. de pac. public. cap. 20. cum ſimil.* & in puncto *D. Ioann. Bapiſt. Coſta in tract. de iuris,* & *facti ignor. d. diſtin. 53. centu 1. num. 1.* poſthæc ſcripta viſus: nam prædicta concluſio procederet ubicumq; actio tentaretur contra hæredes adulteræ delinquentis poſt mortem ipſius ob pœnam commiſſam ſub eo pertextu, quod pœna delicti tranſierit in hæredes conventos, ſecus vero in hæredibus mulieris delinquentis agenti-
13 bus contra hæredem mariti ad repetenda bona, quæ mulier amittit propter adulterium; nam tunc hæres mariti non agit, ſed excipit, & ſe defendit retinendo, & ſic licet ſecundum prædictos Doctores non competeret actio, bene tamen competit exceptio, & defenſio adverſus eos,
14 quia licet actio extinguatur morte delinquentis niſi lite conteſtata, vel concluſa cum defuncto, nihilominus hoc procedit agendo, & non excipiendo, quia exceptio durat etiam lite non conteſtata, ut dixit *gloſſ. in l. unica in final. verbis, verſ. præterea, C ne ex delict. defunct. Dec. in l. pupillum qui §. in hæredes, ff. de reg. Iur. num. 7. & not. Ang. in d. l. unica col. 2.* & licet contrarium in hoc dixe-

Z rit Go-

15 cit *Gomez. in l. tauri 80. num. 69.* tamen Doct. per eum allegati non dicunt aliud, niſi quod pœna delicti morte extinguatur, ſed non loquuntur de exceptione, & præſertim *gloſ. penult. in l. fin. C. de adul.* quam ipſe pro expreſſo allegat, & tamen eadem *gloſ. inde ſequens in verbo, Imponere,* dicit, quod exceptio durat perpetuo, & ſecundum prædicta fuit judicatum in Conſiſtorio de menſe Januarii 1598.

Summarium.

1 *Decretum ſecundum non poteſt ſtare ſine primo. & nu. 5.*
2 *Exequutionis principium & finis quale ſit.*
3 *Subhaſtationes præcedere debent in diſtractione bonorum.*
4 *Quindena data per Ritum ortum habuit à jure communi.*
6 *Redituum appellatione non veniunt cenſualia decurſa. & numero 9. & 11.*
7 *Iura avocandi, & revocandi ſunt diſtincta à redditibus, & num. 12.*
8 *Redditus eſt quid univerſale.*
10 *Donato cenſu cenſetur donatum directum dominium.*

Argumentum.

Decretum ſecundum abſq; primo eſt nullum, & an decretum primum interpoſitum ſuper redditibus reddat nullum ſecundum decretum receptum ſuper redditibus, cum iurib. avocandi, & revocandi.

Decisio LVIII.

1 SEcundum Decretũ non poteſt eſſe ſine primo, tam de iure communi, quã de jure Regni, ſtante Capit. Ritus 112. & pacto ad diſcurſum in contractu adjecto; Ex forma iuris, quia prin-
2 cipium exequutionis dicitur expignoratio, quando in pignus iudiciale bona debitoris capiuntur, finis vero dicitur eorum diſtractio ut dixit *Bar. in l. is qui reipublicæ, ff. quib. ex cauſ. maior. Bald. in l. conſentaneum, C. quom. & quand. Iud. Bald. de præſcrip. in 3. par. ſextæ partis, num. 15.* medium autem dicuntur ſubhaſtationes bonorum expi-
3 gnoratorum, quæ præcedere debent ad *tex. in l. ordo, C de exequut. rei iudic. & l. fi. C. ſi adverſ. fiſc. Bald ubi ſupra.* in tantum, quod abſq; dictis ſubhaſtationibus non poteſt deveniri ad diſtractionem prædictam, idem *Bal. in l. 3. n. 4. C. de exequut. rei judic. Roder. Suar. libro recepta. ſententia. in verb Decretum, & ſunt verba tex. in l. ſi quos. C. de reſcindend. vendit.* ibi (*nec ſub nomine ſubhaſtationis publicæ locus fraudibus relinquatur, ut poſſeſſionibus viliori pretio diſtractis plus exactor ex gratia, quam debitor ex pretio conſequatur*) *Milan deciſ. 14. nu. 36. lib. 1. Mod. Mar.*
4 *Mut. ſuper d. Rit. 112 nu 18.* Immo, & quindena data per Ritum orta fuit ex diſpoſitione iuris communis, nã de iure fit expignoratio, & elapſis duobus menſibus die expignorationis, poſtea fit diſtractio. *Alex. in l. à Divo Pio, §. in conditione, nu. 10. & ibid. Iaſ. num. 15. ff. de re judic.* quæ expignoratio ex Ritu dicitur primum decretum, & loco dictorum duorum menſium ſucceſſit quindena ut dixit *Bongiorn. ſuper d. capit. Ritus 112.* & ſic ex forma iuris non poteſt fieri ſecundum decretum niſi ſuper bonis prius expignoratis

Digitized by Google

gnoratis, & effectis pignoribus iudicialibus & prætoriis, elapſa quindena, & factis ſubhaſtationibus: Idem eſt ex forma Ritus prædicti ibi *infra quam (ſcilicet quindenam) bona in quibus proceſſit exequutio banniantur, & elapſis quindecim diebus bona diſtrahantur. Si vero ſe oppoſuerit præcedente bonorum ſubhaſtatione, &c.* conſequenter requiritur ex Ritu expignoratio, & quod ſit lapſa quindena, & facta ſubhaſtatio, alias non poteſt deveniri ad diſtractionē, & omnia, quæ diſponit Ritus, intelliguntur pro forma, & ſunt ſervanda, alias iudicium eſt nullum, ſecundum omnes ſcribentes in proem. dicti Ritus *Mila. d. deci. 14. nu. 36. lib. 1.* idem etiam ſtante pacto ad diſcurſum in contractu adiecto, ibi *ultimo emptori, & plus offerenti*) & ob id non poteſt dari diſtractio, & ſic decretum ſecundum abſq; principio, & mediis neceſſariis, videlicet primo decreto, & ſubhaſtationibus, alias eſſet nullius momenti,
5 ut dixit idem *Bongior. ſuper d. Rit. ubi allegat Alex. conſ. 53. nu. 4. volum. 5. Roman. conſ. 454. col. 3. Abb. conſ. 84. volum. 2. Corn. conſ. 132. num. 6. vol. 4. Milan. d. deciſ. 14. nu. 1. cum plur. ſeq. li. 1.* nec poteſt dari ſecundum validum ſi fuerit interpoſitum in rebus ſuper quibus non fuerit interpoſitum primum, *Imol. & Alex. in l. ſi finita, §. Iulianus, num. 79. ff. de dam. inf. Apoſtilla ad Bart. in l. cum unus, §. fin. ff de bon. auth. iudic. poſſid. in verb. ergo dicebatur. D. Marius Mut. ſuper d. Rit. 112. nu. 19. & in Commenta ad Conſuetud. Panor. cap. 1. numer. 55. Milan. d. deciſ. 14. lib. 1.* & propterea ex iſta concluſione, quam non ſemel in iudicando approbavit Conſiſtorium, & M. R. C. dicebatur Decretum interpoſitum ad inſtantiā Joannæ Corrao contra Mariam Schifaldo eſſe nullum, quia primum fuerat interpoſitum ſuper unciis viginti redditus de maiori ſumma debitis per Baldaſſarem Rizzo, & ſuper fructibus maturatis, & ſecundum fuerat receptum ſuper omnibus redditibus debitis per dictum de Rizo cum iuribus avocandi, & revocandi, præferendi, & conſenſus præſtandi, una
6 cum fructibus maturatis pendentibus, & maturandis; & tamen ſub reſtitutione redditũum nō intelliguntur ceſſa interuſuria iam curſa *Ruin. conſ. 193. vol. 1.* & aliud eſt cenſus præteritus, & cenſus futurus ſecundum eum; idem eſt de iuribus avocandi, & revocandi, quæ ſunt diſtincta ab an-
7 nuis redditibus, ut dixit *Guid. Pap. deci. 264. Soc. ſen. conſ. 50. n. 24. vol. 4.*

8 Nec obſtabat, quod redditus eſt quid univerſale, *ut dixit gl. in cap. generali, ver. redditus, de appellat. in 6. Benedict. Bon. de cenſib. artic. 14. in princip. Ceph. conſ. 150. num. 17. Card. in Clem. unica, de exceſſ. Prælat. Alex. Raud. conſ. 9. n. 40. Tiraq. de retract. lignag. l. §. 1. glo. 6. in princip. Rodoan. de reb. Eccleſ. non alien. in princip. rub. 13.* comprehendit ſub ſe omnes ſpecies fructuum, & ſic tam maturatorum, quam maturandorum, & ſimili-
9 ter cenſum, & iura directi dominii maxime in actis oneroſis prout in vēditione, vel adiudicatione, ubi res

Digitized by Google

conſ.249.lib.2.Bellon.conſ.33.nu.9.Iaſ.conſ. 24.lib.3.Barbat.conſ 66. lib. 4. Becc. conſ. 56, nu. 20. Curt. de feud. par.1.nu.31.Iacob. de. Sanct. Georg. de feud. in verb. & cum pacto, quod inveſti. *Affl deciſ.112.Gozadi.conſ.47.nu.17 Aret.conſ.3.Duen.reg.323. limit.2.optimè Grat.conſ.4. lib. 1. Soc. iun. conſ.92 nu.5.lib.4 Rot. Roman. deciſ 16.& 17, apud Verald. Alex. Raud. de Analog. cap. 34.nu.56 & conſ.1.nu 147. lib.1.Surd. conſ. 351.num.21.& conſ.440.nu. 41.& 42. lib. 3.Burſat.conſ.219.n.4.lib 2.Decian. reſpon. 23 num.35.lib.1.* dum dixit maiori ratione, quando nova qualitas ſive nova conditio concernat ſucceſſionem prout erat in caſu iſto, in tantum, quod videtur feudum in manibus Regis inveſtientis refutatum, & deinde per Regem ipſum refutantem inveſtiri, ut dixit *Affl. in d. deciſ. 112. & poſt multos voluit Oſaſc. in d. deciſio. 23. nu. 24. cum ſeq. Gram. conſ.76.nu.6 Pet. de Gregor. de conceſſ. feud. par.3. quæſt.7.nu.10. Decian. & Surd. in locis relatis.*

Nec obſtabat, quod reſpectu no-
19 væ qualitatis feudum erat cenſendum novum, & in cæteris remaneat antiquum, & ob id jus quæſitum deficientibus per illam reſtrictionem non poterat per patrem invitis primogenitis auferri, ut poſt alios conſideravit *Cannet. in d. cap volentes. verſic. At retenta opinione diu obſervata, nu.3. cum ſeq. fol. mihi 83. & in verſ.* Sed ita opinio utriusq;. *Blaſc. nu. 3. & ſeq. fol. mihi 116. Affl. de iur. prothom. §.2.nu.1. Rebuff. in trac. de nominat. q.9. princi. num. 33. Ceph. conſ. 173.nu.9. & 10. lib. 1. Oſaſ. d. deciſ. 23. num. 24. Rol. conſ. 60. num. 35. lib. 1. Iaſ. conſ. 136. num.18. lib. 4.* nam dictum fuit, quod
20 acquiſitor formæ, & non rei dicitur primus acquiſitor, & penes eum feudum eſt novum, & uti primus acquiſitor formæ potuerat diſponere uti de feudo novo, maxime formam reſtringendo, ut conſuluit *Grat. d. conſ. 4. lib.1. Oſaſ. d. deciſ. 23. nu. 22.* qui teſtatur hanc eſſe communem opinionem, *Alexan. Raud. de Analog. cap 34. num. 56. & 58. verſ.* ex qua concluſione ſequuntur duo corollaria. *Menoch. conſ. 104. nu. 37. & 56. & conſ. 160. nu. 13. Ceph. conſ. 3. nu. 1. cum ſeq. lib. 1. Surd. d. conſ. 351. nu. 21. & 23.* verſic. hoc autem ſtante, quod feudum eſſet novum, infertur, quod Comes, &c. & in ſpecie, quod habens feudum informe, & recipiat
21 formam juxta cap. 456. Regis Alphonſi fit primus acquiſitor, & potuerit de eo diſponere, tanquam de feudo novo, conſuluit *Ioan. Anſalon. in cauſa Nefriſiæ, Blaſc. Angel. & Blaſ. Lance. in cauſa feudi Barchimi, idem Lancea in ca. volentes, in 4. quæſt.* ubi ait de hoc vidiſſe plura conſilia patrũ noſtrorum in Regno, *Cannet.* ſibi contrarius in cauſa Militelli pro Don Blaſco Barreſio. *Bongiorn. in apoſtil. d. capit. 456. Regis Alphonſi, & in addit. ad Blaſc. Lancea in prædicta quæſt. 4. & voluerunt Ioann. Thom. de Marin. de feud. ex pact. & provid. nu. 42. Ceph. d. conſ. 3. nu. 1. cum ſeq. & præſertim n. 9. in fin.* & ſecundum hanc concluſionem fuit judicatum in anno 1508. In favorem Antonii de Cavellis filii ſecundogeniti Simonis vinculantis contra

Digitized by Google

contra filias fœminas Joannis de Calvellis filii primogeniti.

22 Nec obſtabat authoritas *Cannet.* quia in contrarium erat communis ſententia ſuper relata; Item conclu-
23 ſio *Cannet.* poſſet procedere, ubi feudum haberet formam expreſſam, & acquiſitor ſolum acquiſivit novas qualitates, ut intelligunt *Rol. Affl. & alij allegati poſt Cannet.* ſecus in caſu iſto in quo feudum Meliæ formam non habebat ex ſupra deductis.

24 Rurſus *Cannet. ipſe in ead. repet. dicti cap. Volentes.* verſ. ſed quid ſi fuerit, *fol. mihi 82.* fuit in opinione, quod primus acquiſitor in præiudicium vocatorum non poſſit formam mutare, vel alterare, & nihilominus talis ſententia ab omnibus in Regno eſt reprobata, nimirum ſi ipſe *Cannet.* tenuerit, quod primus acquiſitor formæ non poſſit de feudo tanquã novo diſponere, cum antea in fortiori caſu contrarium determinaverit.

Præterea *Cannet.* fatetur, quod remanet antiquum feudum, & tamen
25 de feudo hæreditario antiquo poteſt vaſallus diſponere, & teſtari, ſicut de feudo novo, ut dixit *Frecc. de ſub feud. lib. 2. ver. ſupereſt, num. 3. fol. mihi 161. & poſt alios Surd. conſ. 348. num. 91. lib. 3.* præſertim in hoc Regno propter cap. Volentes, quod permittit omnem alienationem, & feudorum diſpoſitionem forma non repugnante, ut dixerunt omnes ſcribentes ibi.

Inſuper non obſtabat, quod feudum Arinellæ erat in forma mixta, & in eo non poterat fieri poſtergatio excluſis fœminis; quia dicebatur, quod utiq; Simeon ſenior potuerat de dicto feudo diſponere in comprehenſos in inveſtitura poſtergãdo
26 etiam primogenitum, & eligendo quarto, vel quintogenitum, *Ioan. Aloyſ. de Sept. in repet. d cap. volentes, in 1. effectu, in 2. forma, verſ. ſed pulchra dubitatio eſt. Blaſc. Lance. ibid. in verſ. ſeptimo limita, & in finalibus verbis, & ibi Bongior. notat. in addit. ad eum, Montalt. ibid. verſ.* ad materiam, ubi ait quod mater de feudo inter filios poteſt diſponere, quomodo libet data quacumq; forma conceſſionis, niſi expreſſe dictum ſit quod vivatur jure Francorum, *Ferd. Bongior. in cauſa Comitatus Goliſani. Gualter. de Paternio. in repet. d. cap. Volentes, verſ.* Item eſt dictum ſupra; idem *Blaſ. & Hieron. Fimia in cauſa feudi Gaſpa. Pern. in conſ. 4. num. 8. cum ſeq. Petr. d. Gregor. de conceſſ. feud. par. 4. quaſt. 1. num 21. late Milan. deciſ. 8. à num. 99. uſq; ad n.*
27 *111.* & in feudo mixto poſſe conſtitui primogenituram dixit ex pluribus *Menoch. conſ. 104. num. 8. & conſ. 156. num. 65. & conſ. 161. num. 5. lib. 2.* ubi adducit rationem ad inducendum, quod cæteri filii non poſſunt conqueri, quæ eſt, quod dum ſunt excluſi, non ſunt hæredes, & ſi non ſunt hæredes, non poſſunt ſuccedere, quia tale feudum cum hac qualitate tranſit; at in caſu iſto Simon ſenior non poſtergavit primogenitum, neq; gradum, ſed primogenitos maſculos ordine ſuc-

 ceſſivo

Digitized by Google

ceſſiuo vocauerat, quod quidem fuerat valde fauorabile, ex dictis per *Crauett. conſil. 256. num. 3. lib. 2.* & ratio ſupra dictæ concluſionis eſt ſecundum Doct. præallegatos, quod cum in Regno ex cap. volentes, feuda ſint indiviaua, & alienabilia, & ſint vocati omnes deſcendentes, nec forma reſtringat, quod detur plus uni, quam alteri, aut primogenito plus quam ſecundo genito, permiſſum eſt feudatario de eo diſponere ad ejus libitum voluntatis, non poſtergando tamen gradum, nempe prædiligendo nepotem, excludendo filium ut dixerunt Doct. præalleg. Et prædicta confirmari videbâtur, quia in iſta familia de Calvellis ſemper
28 maſculi tantum ſucceſſerunt excluſis fœminis, quæ obſervantia operatur, ut ita in futurum ſervari debuerit, ut ex multis tradit *Tir. de pri. q. 16. nu 3. And. in cap. 1 §. præterea ducatus, nu. 37. de probib. feu. alien. per Feder. Petr. de Gregor. de conceſſ. feud. par. 3. q 10. num. 7. Loffred. conſ. 11. n. 22. & conſ. 14 n. 24.* verſ. quinimo, & iſta obſervantia ortum habuerat contradicentibus fœminis ex tranſactione facta inter Joannem, & & Antonium, ut infra dicam.

Secundo principaliter non obſtabat, quod in proceſſu non conſtabat de morte cæterorum filiorum dicti Simonis ſenioris, videlicet Ioannis, Antonii, Caroli, & Marii, quia dicebatur, quod tempore confectionis teſtamenti præfati Simonis ſenioris, in quo prædicti quatuor filii fuerant per eum hæredes inſtituti, erant maioris ætatis, & ab illo tempore uſq; ad præſens erant decurſa annorum curricula ultra centum, unde præ-
29 ſumendum erat eos eſſe mortuos, *l. fin. C. de Sacroſanct. Eccleſ. poſt infinitos Gabriel. de præſumpt. concluſ. 16.* & mortuos ſine filiis, & contradicenti incumbebat onus probandi, *l. ex facto, §. ſi quis autem ſuſceperit. ubi Bart. ff. ad Trebellian. idem Bart. in l. qui duos, §. cum in bello, ff. de reb. dubi. Alexan. conſi. 20. num. 12. & conſ. 39. num. 2. vol 1.* quæ opinio eſt communis ſecundum *Dec. conſ. 652. num. 7. Alc. de præſumpt. reg. 1. præſumpt. 40. Mol. de prim. Hiſpan lib. 3. cap. 9. in fine Decian. reſp. 24. num. 85. lib. 1.* Quo vero ad filias fœminas Ioannis primogeniti dictum fuit obſtare fideicommiſſum cum earum excluſione in teſtamento d. quondam Simonis, ut late ſupra diſcuſſum fuit, & conſequenter non fore neceſſarium illarum mortis probationem; Item dicere, quod adſunt filiæ Ioannis, ad quarum primogenitam ſpectat ſucceſſio dictorum feudorum, eſt alle-
30 gare jus tertii, quod in feudalibus prohibitum eſt, *And. in cap. 1. num. 3. de Cap. Corrad. & in c. 1. §. illud quoq; præcipimus, num. 66. de probib. feud. alie. per Fed. & in conſtit. ſi dubitatio, colu. 2. Pern. conſ. 21. Iacob. Chirc. in cauſa fluminis Dionyſii, in 2. dubio,* & *Ioan. Aloyſ. de Septim. in feudo Nafriſſæ, conſ. 18. in fin. lib. 4. Hipp. Rimin. conſ. 477. nu. 64. lib. 4.* & licet dictum fuerit, quod opponi poſſit de jure tertii, quando eſſet excluſivum juris

juris agentis, *Bau. in l. 2. ff. de excep. rei iudi.* tum replicabatur, quod iſtud ius tertii non erat excluſivum iuris agentis; non enim conſtabat in proceſſu, quod dictæ mulieres voluerant admitti ad ſucceſſionem prædictorum feudorum, quod omnino probandum eſſet, cum potuiſſent dicere nolumus ſuccedere in feudis prædictis, quod in dubio præſumitur, ut dixit *Gerard. Mazzol. in conſ. 87. num. 36. Gozad. conſ. 4. num. 18.* & prædicta tanto fortius militabant in hac cauſa, cum ab eo tempore, quo ob mortem Joannis patris prædictorum mulierum ſucceſſerunt Antonius frater, & Franciſcus eius filius, & poſtea Golielmus frater Franciſci, & cæteri, ſicq; in præſentiarum ſunt elapſi plusquã nonaginta anni, unde tacite videbãtur noluiſſe ſuccedere, ut notabiliter dixit *Grat. conſ. 4. nu. 47. lib. 1.* & ob lapſum tanti temporis etiam ignorantes cenſentur excluſi, ſecundum communem, relatam per *Brun. conſ. 67. n. 8.* imo nedum ob lapſum tanti temporis ſibi præiudicaverunt conſentien-
31 do ſucceſſioni Simonis, & eius patris verum etiam ob lapſum anni, *ad tex. in cap. Titius, in fine, ſi de feud. fuer. controverſ. ubi Bald. dicit illum text.* eſſe menti tenendum ad hoc, quod agnatus proximior, qui habet poteſtatem revocandi feudum ab agnato remotiori, quod perdit ius ſuum, niſi illud infra annum proſequatur; & tradit *Alva. & Laudenſ. ibi*, & hanc eſſe communem opinionem dixit *Gram. deciſ. 183. nu. 36. & Molin. de prim. Hiſpan. lib. 4. c. 1. num. 15. cum ſequent.* communem quoq; dixit *Clar. de feud. quæſt. 42. verſ.* ſcias autem & poſt multos *D. Octa. Bambacar. in tit. ſi de feud. defunct. quæſt. 4. num. 7. cum ſeq. fol. mihi 186.* & conſequenter cum tale jus non fuerit excluſivum penitus juris agentis, nedum non poterat opponi à conventa, ut dixit notab. *Goz. ad conſ. 4. num. 20.* Verum etiam nec in judicium deduci poterat ab ipſis mulieribus in eorum favorem. Rurſus dictum fuit, quod Antonius frater Joannis in tranſactione facta inter eos, in qua Joannes poſt eius mortem refutavit feuda prædicta, Antonio, & filiis ſuis maſculis promiſerat ſolvere dotes de paragio dictis filiabus fœminis in tot redditibus, ut conſtabat in tranſactione, quas ſuccedente Antonio receperant, unde reſultat tacita ratifi-
32 catio ipſius tranſactionis, & refutationis, *ad text. in l. Paulus, ff. rem rat. habe. late Menoch. de recuperan. poſſeſſ. remed. 15. num. 123. Dec. in l. ſemper, de reg. iur. ubi Cagnol. num. 20. Burſat. conſ. 240. nu. 20 lib. 2.* & ſic ius quod forſan habere potuiſſent in ſucceſſione prædictorum feudorum amiſerunt, & conſequenter ceſſabat exceptio iuris tertii.

Præterea non obſtabat alienationem prædictorum feudorum factam quicquid ſit in rebus fideicommiſſo ſubiectis, de quibus per *Crot. repet. l. filiusfamilias, §. divi, nu. 156. ff. de leg. 2. Gabr. conſ. 118. lib. 1. præſertim num. 6. & 7.* tamen in feudis clariſſimum eſt,

quod ſi totum pretium non apparet
33 converſum in alienatione feudi in cauſam legitimam, quod alienatio annullatur, & reſcinditur, quia in Regno feuda ſunt individua, & non poteſt eius venditio ſubſtineri pro parte non ut dixerunt *Alexan. Rauden. deciſ. 29. nu. 97. & deciſ. 30. num. 219. Ioan. Aloiſ. Septim. in cauſa Burgij. Cannet. in cap. volentes, verſic.* Colligitur etiam ex iſta lege, *num. 13. & ſequen. fol. mihi 32. Oſaſc. deciſ. 171.* & poſt alios *Ioſeph. Ludou. concluſ. 14.* tamen quia conſtabat in proceſſu dotes prædictas de paragio partim non deberi, & partim fuiſſe ſolutas, ideo non oportuit diſcutere prædictum articulum ex quo non pauca dicere neceſſarium eſſet pro eius deciſione. Et ad ea quæ ultimo loco dicta fuerant, quod actor erat hæres alienantis, ſeu verius conſenſerat alienationi, & habebat tantumdem in bonis, dictum fuit, quod erat hæres cum beneficio legis & inventarii, & agebat ad rei vendicationem feudorum in forma mixta tamquam vocatus non ex diſpoſitione ſui patris, ſed maiorum ſuorum, ut ſupra dictum eſt in prin. quo fit, ut minime teneatur approbare factum ſui pa-
34 tris, cuius eſt hæres, ſed illud impugnare poterat, & revocare alienationem factam, *Pariſ. conſ. 2. num. 32. conſ. 3. num. 18. & conſ. 70. num. 43 volum. 1. Cravet. conſ. 256. Dec. conſ. 208. & alijs quos refert Pinel. in d. l. 1. par. 3. num. 93.* allegans hanc eſſe magis communem opinionem, & communem quoq; dixit *Clar. in §. feudum, q. 42.* verſ. ſucceſſive quæro. Item dicebatur, quod hæreditas d. Don Hieronymi cuius erat hæres Don Vincentius, erat exhauſta, ut in
35 proceſſu conſtabat, unde hæres non debebat damnum pati, nec tenebatur habere ratum factum defuncti, ita *Doct. in d. l. fin. Andr. Alva. & alij in cap. 1. an agnat. cum alijs relatis per Gabr. conſ. 125. num. 9.*

Immo in iſtis feudis habentibus dignitatem annexam, & antiquis, li-
36 cet filius hæres habeat tantundem in bonis, & teneatur de evictione, non tamen tenetur præciſe habere ratum factum defuncti; poterit enim feuda ipſa revendicare, & poſſeſſor aget de evictione contra bona hæreditaria, ita *Alber. optime in d. l. fin. §. in computatione, C. de iur. delib.* quam deciſionem refert, & dicit menti tenendam *Greg. Lopez. in l. 24. tit. 13. par. 5. in verb. entonces & Pinel. de bon. matern. d. l. 1. par. 3. nu. 80. verſ. ex quo ſequitur. Gabr. d. conſ. 125. num. 12. Landrech. conſ. 131. Peregrin. de fideicommiſſ. artic. 33. Ioan. Aloyſ. de Septimio in d. cap. Volentes, in 3. forma. Cannet. ibid. in verſic.* occurrit quæſtio non otioſa, & in Regno ita paſſim fuit ſæpiſſime judicatum ut alibi dicam, quamvis *Molin. ubi ſupra nu. 29.* dicat non eſſe admittendam; & tanto fortius prædicta
37 procedebant in caſu iſto in quo D. Hieronymus, cuius hæres erat Dominus actor, per intermedias perſonas conſenſit tantum alienationi factæ per Simeonem iuniorem, & non ſe obligaverat de evictione, & conſe-

quenter

quenter talis conſenſus non nocebat actori quin potuiſſet agere, & revocare alienationem factam, ut notanter limitat *Pinel. ubi ſupra, num.83.verſ* limita ſexto, ubi plures authoritates Doctor. cumulat *Gabriel.d.conſ.125.nu.1.Natta conſ.470.*

His diſcuſſis Conſiſtorium facto prius verbo Excellentiæ Suæ die 5. Maii 1604. condemnavit dictam de Ferrerio conventam ad reſtitutionem feudi Meliæ tantum una cum fructibus à die litis conteſtatæ, & ſic habuit pro vero, quod Simon ſenior uti primus acquiſitor formæ potuerat diſponere de feudo prædicto in præiudicium fœminarum, & quo ad feudum Arinellæ fuit conventa liberata, fuit etenim pro abſoluto tantū Simeonem non fuiſſe primum acquiſitorem, nec reſpectu formæ, nec reſpectu rei, iam enim feudum prædictum habebat ſuam formam, ut ſupra dictum fuit, & per conſequens non potuiſſe dictum Simeonem aliquam diſpoſitionem facere in præiudicium fæminarum; & licet verum ſit feudatarium poſſe in tali forma poſtergare ætatem, nihilominus non poteſt hoc fieri in præiudicium gradus proximioris, quia & ſi Simeon reſpectu primæ inſtitutionis non fecerit, nihilominus cum D. Carolus modo actor prætendat admitti ad excluſionem filiarum Joannis, quæ filiæ uti proximiores erant admittendæ ad feudum prædictum, verum erat dicere diſpoſitionem factam per dictum Simeonem operari excluſionem proximiorum, & incluſionem remotiorum, & per conſequens nullam eſſe, quia ex forma dicti feudi talis poſtergatio, & excluſio proximioris gradus fieri non poterat ex prædictis.

SUMMARIUM.

1 *Mulier ob adulterium dotem amittit.*
2 *Hæres mariti poteſt excipere de adulterio contra mulierem petentem dotem.*
Amplia num.3.
Quid in hærede extraneo, num 4. & 5.
6 *Mulier ob adulterium an amittat partem competentem ex bonis viri vigore ſtatuti, & num.7. & 8. ratio num.10.*
Amplia in Arrha, & bonis paraphernalibus num.9.
11 *Exceptio adulterij an poſſit opponi contra hæredem mulieris intellige num.13.*
12 *Delictum morte extinguitur etiam quo ad confiſcationem bonorum.*
14 *Actio extinguitur morte delinquentis, ſecus exceptio.*
15 *Anto. Gomeſ.in l.tauri. 80. nu. 69. declaratur.*

ARGUMENTUM.

Mulier, an per adulterium amittat partem bonorum mariti competentem ex conſuetudine Regni. Et an eius hæredes poſſint agere contra hæredes viri.

DECISIO LVII.

ADulterium in caſu de quo agebatur erat plene probatum, tam per teſtes, quam per condemnationem poſtea ſubſequutam in Curia Epiſcopali, Item & conqueſtum mariti in vita, adeo quod inde habita notitia ſemper extra habitaverat, quo

quo fiebat, ut eius uxor non ſolum non potuerit acquirere lucrum hoc, de quo in cauſa iſta petitio facta fuerat ſuper bonis ipſius mariti, ſtante conſuetudine huius Urbis, *ſub nu 43.* per quam bona viri, & uxoris contracto matrimonio morte latinorũ confunduntur, ſed etiam amiſerit, &
1 perdiderit veram dotem, quando eam apportaſſet, ad *tex. in l. conſenſu, C. de repud. & in capit. plerumq., extra de donatio. inter vir. & uxor.* in tantum quod quilibet hæres etiam extraneus po-
2 teſt excipere de hoc iure adverſus uxorem agentem ad recuperandam dotem, ut dixit *Ioann. de Imol. in l. cum mulier, in 8. col. verſ.* Item adverte, *ff. ſolut. matrim. Ang. in l. rei judicatæ. §. & hæredi. ff. eod. Alex. conſ. 189. num. 4. & nu. 10. vol. 6.* ubi dicit hanc eſſe communem opinionem, à qua in iudicando non eſt recedendum, & probat etiam *ſub n. 11.*
3 quod omnibus de agnatione competit iſta exceptio, ſicut omnibus fit injuria, hanc eandem communem opinionem dixit *Bermond d. public. concubi in tit. de adulter. nu. 71. verſ. ſexto & ultimo, & in nu. 72. Auguſ. ad Ang. de malefic. in uerb. che mi hai adulterato, num. 29.* & ibidem *Vgolin. de Arimino. Rim. Iun. conſ. 260. nu. 4. cum ſequent. vol. 3. Gargiar. patroci. 43. Menoch. conſ. 30. vol. 1. D. Ioan. Bapt. Coſt. in tract. de jur. & fact. ignor. diſtin 53. num. 3 & 6. centu. 1. Bertazzo. conſ. 20. nu 25. & 32. vol. 1. Suarez. recepta. ſententia in verb. Adulterium, nu. 82.* magis communem refert *Bonaſcoſ. com. opin. in verb. Adulterium mulieri dotem. Vincen. de Franc. deciſ 194. qui licet ibi in fin.* dicat Sacrum Conſilium habuiſſe pro dubia prædictam concluſionem in extraneis hæredibus, ſecundum opinionem *Bal. in conſ. 221. vol. 2. tamen in alia deciſ. 240. nu. 2.* abſolute refert ita iudicaſſe Sacrum Conſilium per *doctri. Iacob. de Beluiſ. in §. quia plurimas, in auth. ut lice. matr. & avi. in ult. oppoſ. per tex. in l. hæredem, ff. de reg. jur. & in l. 3. §. fi. ff. ad Sillania.* quæ jura generaliter loquuntur in quolibet hærede. Et licet multi Doct. contrarium dixerint, & præcipue *Bald. in d. conſ 221. Bart. in l. rei judicata, in glo. morum, ff. ſolut. matrim. & Caſtr. ibidem in §. hæredi, nu. 4. Alex. nu. 5. Abb. in d. cap. plerumq., ubi gloſ. Boer. deciſ. 338. nu. 7. Pedemon. deciſ. 77. n. 10. Peregrin. de jur. fiſc. lib. 2. tit. 8. nu. 13.* & alii: tamen ex prædictis magis communis opinio erat in contrarium, & in judicando recepta, & maxime ſtante ſenten-
5 tia condemnatoria lata ſuper adulterio. *Gargiar. d. patrocin. 43. Menoch. de arbitr. caſ. 287. nu. 15.* & conqueſtum mariti uſq; ad eius mortem, ſecundum *Vinc. de Franch. in d. deciſ. 184.*

Nec obſtabat hic non tractari de dote, ſed de parte hæreditatis com-
6 petente vigore ſtatuti, quo caſu non debet fieri extenſio; nam dictum fuit, quod eadem ratio, quæ militat in dote, militat etiam in lucro dotis ad *tex.*
7 *in d. cap. plerumq., de donat. inte. vir. & uxor. in verb. dotalium*, quod importat lucrum dotis, vel partem competentem mulieri de bonis viri, ut dixit *ibi glo. in d. verb. dotalitium, & Abb. qui ait*

gloſſ.

gloſſ prædictam. communiter approbatam, in tantum, quod uxor ſicut ob
8 adulterium perdit dotem, ita & fortius lucrum dot's per dictum text. & dixerunt *Bald. Novell. in tracta. de dote, privileg.37. num.3. Peregrin. ſi bene advertatur in præallega. loco. Lap. in repetitio. rubric. de donatio. inter vir. & uxor. §.67. n. 15. Surd. deciſ. 61. num. 18*. ubi loquitur in quarta debita ex bonis mariti, tamquam pauca dote dotata, ſecundum Doctores *in auth. præterea, C. und. vir & uxor. Suarez in prædicto verb. adulterium, n. 80*. qui ampliat in arrha, & bonis para-
9 phernalibus, & in puncto ita inveni, quod determinat quidam apoſtillator antiquus ſuper Conſuetudi. 43. quem ad pennam habeo, ubi ait, quod dos amittitur propter iniuriã,
10 quam facit uxor contra fidem matrimonialem, quæ ratio tanto fortius militat in iſta dimidia conſuetudinaria, quia uxor illam non haberet, neo conſequeretur, niſi fuiſſet matrimonium, & ideo cauſa efficiens, & finalis eſt ipſum matrimonium, & propterea violato matrimonio ex fide fracta per uxorem, non debetur ipſa dimidia, *arg. l. cum proponas, C. de pact.* nam matrimonium dicitur contractus ultro citroq; obligatorius, & uxor tenetur ex parte ſua adimplere illud ad quod de iure tenetur, meritò tamquam indigna nõ debet conſequi commoditatem aliquam ex eo, quod ipſa improbavit.

Præterea non obſtabat, quod pe-
11 titio iſta facta fuerat per hæredes mulieris, quo caſu non poterat opponi exceptio prædicta adulterii, cum de-
12 lictum morte extinguatur etiam quo ad bonorum confiſcationem, & pœnam pecuniariam lite non conteſtata, vel concluſa cauſa cum teſtatrice, ad *tex. in l. 1. & ibi glo. ff. de privileg. delict. Gomez. de delict. cap. 1. nu. 82. Oſaſ. Pedem. deciſ. 152. Theſau. deciſ. 144. Gail. de pac. public. cap. 20. cum ſimil.* & in puncto *D. Ioann. Bapiſt. Coſta in tract. de iuris, & facti ignor. d. diſt in. 53. centu 1. num. 1.* poſthæc ſcripta viſus: nam prædicta concluſio procederet ubicumq; actio tentaretur contra hæredes adulteræ delinquentis poſt mortem ipſius ob pœnam commiſſam ſub eo pertextu, quod pœna delicti tranſierit in hæredes conventos, ſecus vero in hæredibus mulieris delinquentis agenti-
13 bus contra hæredem mariti ad repetenda bona, quæ mulier amittit propter adulterium; nam tunc hæres mariti non ag't, ſed excipit, & ſe defendit retinendo, & ſic licet ſecundum prædictos Doctores non competeret actio, bene tamen competit exceptio, & defenſio adverſus eos,
14 quia licet actio extinguatur morte delinquentis niſi lite conteſtata, vel concluſa cum defuncto, nihilominus hoc procedit agendo, & non excipiendo, quia exceptio durat etiam lite non conteſtata, ut dixit *gloſſ. in l. unica in final. verbis, verſ. præterea, C ne ex delict. defunct. Dec. in l. pupillum qui §. in hæredes, ff. de reg. Sur. num. 7. & not. Ang. in d. l. unica col. 2.* & licet contrarium in hoc dixe-

 ris Go-

Digitized by Google

gnoratis, & effectis pignoribus iudicialibus & prætoriis, elapſa quindena, & factis ſubhaſtationibus: Idem eſt ex forma Ritus prædicti ibi *infra quam (ſcilicet quindenam) bona in quibus proceſſit exequutio bannientur, & elapſis quindecim diebus bona diſtrahantur. Si vero ſe oppoſuerit præcedente bonorum ſubhaſtatione, &c.* conſequenter requiritur ex Ritu expignoratio, & quod ſit lapſa quindena, & facta ſubhaſtatio, alias non poteſt deveniri ad diſtractionẽ, & omnia, quæ diſponit Ritus, intelliguntur pro forma, & ſunt ſervanda, alias iudicium eſt nullum, ſecundum omnes ſcribentes in proem. dicti Ritus *Mila. d. deci. 14. nu. 36. lib. 1.* idem etiam ſtante pacto ad diſcurſum in contractu adiecto, ibi *ultimo emptori, & plus offerenti*) & ob id non poteſt dari diſtractio, & ſic decretum ſecundum absq; principio, & mediis neceſſariis, videlicet primo decreto, & ſubhaſtationibus, alias eſſet nullius momenti,

5 ut dixit idem *Bongior. ſuper d. Rit. ubi allegat Alex. conſ. 53. nu. 4. volum. 5. Roman. conſ. 454. col. 3. Abb. conſ. 84. volum. 2 Corn. conſ. 132. num. 6. vol. 4. Milan. d. deciſ. 14. nu. 1. cum plur. ſeq. li. 1.* nec poteſt dari ſecundum validum ſi fuerit interpoſitum in rebus ſuper quibus non fuerit interpoſitum primum, *Imol. & Alex. in l. ſi finita, §. Iulianus, num. 79. ff. de dam. inf. Apoſtilla ad Bart. in l. cum unus, §. fin. ff de bon. auth. iudic. poſſid. in verb. ergo dicebatur. D. Marius Mut. ſuper d. Rit. 112. nu. 19. & in Commenta. ad Conſuetud. Panor. cap. 1. numer. 55. Milan. d. deciſ. 14. lib. 1.* & propterea ex iſta concluſione, quam non ſemel in iudicando approbavit Conſiſtorium, & M. R. C. dicebatur Decretum interpoſitum ad inſtantiã Joannæ Corrao contra Mariam Schifaldo eſſe nullum, quia primum fuerat interpoſitum ſuper uncils viginti redditus de maiori ſumma debitis per Baldaſſarem Rizzo, & ſuper fructibus maturatis, & ſecundum fuerat receptum ſuper omnibus redditibus debitis per dictum de Rizo cum iuribus avocandi, & revocandi, præferendi, & conſenſus præſtandi, una

6 cum fructibus maturatis pendentibus, & maturandis; & tamen ſub reſtitutione reddituum nõ intelliguntur ceſſa interuſuria iam curſa *Ruin. conſ. 193. vol. 1.* & aliud eſt cenſus præteritus, & cenſus futurus ſecundum eum; idem eſt de iuribus avocandi, & revocandi, quæ ſunt diſtincta ab an-

7 nuis redditibus, ut dixit *Guid. Pap. deci. 264. Soc. ſen. conſ. 50. n. 24. vol. 4.*

8 Nec obſtabat, quod redditus eſt quid univerſale, *ut dixit gl. in cap. generali, ver. redditus, de appellat. in 6. Benedict. Bon. de cenſib. artic. 14. in princip. Ceph. conſ. 150. num. 17. Card. in Clem. unica, de exceſſ. Prælat. Alex. Raud. conſ. 9. n. 40. Tiraq. de retract. lignag. l. §. 1. glo. 6. in princip. Rodoan. de reb. Eccleſ. non alien. in princip. rub. 13.* comprehendit ſub ſe omnes ſpecies fructuum, & ſic tam maturatorum, quam maturandorum, & ſimili-

9 ter cenſum, & iura directi dominii maxime in actis oneroſis prout in vẽditione, vel adiudicatione, ubi res

ſemper cenſetur data pleno iure, & libere, ut tradit *Bal. in rub. C. de contrah.*
10 *empt. & vend. n. 6.* Itē quia donato cenſu cenſetur donatum directum dominium, ut conſuluit *Beltrand. in conſ. 3. li. 3.* nam dictum fuit quod licet redditus ſit verbum generale, tamen non per hoc poteſt in ſe comprehendere cenſus maturandos, qui ſunt nomen debitoris ſeparatum, & tam ex natura rei venditæ, & emptionis & venditionis, tametiam ex clauſulis apponi ſolitis in d. ſecundo decreto, ceſſio eſt (ad habendum de cætero, & ex nunc in antea,) ita & *Cedens,* ergo a-
11 liud eſt cenſus præteritus, ſcilicet nomen debitoris præteritum; ita ſimiliter dicebatur de iuribus avocandi, & revocandi: nam cenſus qui pro aliqua re debetur, & dominium directū talis rei ſe habent, ut principale, & acceſſorium, & dominium directum
12 eſt principale, & canon eſt acceſſoriū, quia ad cauſam dominii directi fit, & & præſtatur ad *tex. in l. 2. C. de jur. emphyt.* & ideo non eſt inconveniens unum habere dominium directum alicuius rei, & alium ſuper eadem re percipere cenſum, *ad text. in l. fin. § fi. ff. de contrahen. emptio. & vendit. Soc. ſen. d. conſ. 50. num. 24. lib. 4.* nec principale ſequitur ſuum acceſſorium ut dixit idem *Guid. Pap. in prædicta deciſ. 204.* poſt multa iura, quæ allegat, & præſertim *tex. in l. ſumma cum ratione, § emptor, ff de pecul.* ubi ſervo conceſſo, qui eſt principalis, non cenſetur peculium conceſſum, qui ſe habet, ut acceſſorium, cum de uno ad aliud non fiat illatio, *l. ſi ante, ff de except. cum ſimil. & licet Beltrand.* dicat, quod dato cenſu cenſeatur donatum directum dominium, tamen ipſemet ſubdit iſtum paſſum habere aliquid difficultatis, & propterea inquirendum eſſe quid fieri conſueverit.

Accedebat in cauſa iſta, quod dicta Joanna conventa ex adiudicatio ipſa facta pro untiis ſexaginta tribus exegerat de fructibus præteritis dictorum reddituum ſummam untiarum ſeptuaginta novem, & ultra ſibi quolibet anno exegerat untias triginta cenſuales cum juribus prædictis avocandi, & revocandi, quæ nullitas licet in Regno nunquam fuerit recepta, ut non ſemel diximus, tamē in caſu iſto ſtantibus prædictis erat valde attendenda. Et propterea Conſiſtorium declaravit ſecundum decretum nullum, confirmando ſententiam M.R.C.

SUMMARIUM.

1 *Pater eſt legitimus adminiſtrator, & uſufructuarius bonorum filii. Intellige nu. 4.*

Tutor habenti patrem non datur.

Mater conſtituere poteſt tutorem filijs, & quando.

5 *Mater poteſt prohibere uſumfructum, & adminiſtrationem patri inſtituendo filiū, & num. 6*

7 *Prohibita adminiſtratione patri, cenſetur prohibitus uſusfructus, & num. 8. & n. 9.*

10 *Pater prodigus prohibetur adminiſtrare.*

ARGUMENTUM.

Mater an poſſit conſtituere tutorem filijs ſuis

ſuis

ſuis excluſo patre exiſtente de medio.

DECISIO LIX.

MAter in eius teſtamento ſuam hæredem univerſalem inſtituit eius filiam infantem, cui in tutores, gubernatores, & adminiſtratores conſtituit patrem teſtatricis, & eius ſocerū coniunctim, & non diviſim, & quod unus ſine alio nihil facere, nec adminiſtrare poſſit, qui tutores poſt eius mortem fuerunt per Curiā confirmati; Comparuit pater petendo nullitatem huiuſmodi dationis tutorum, quia tamquam pater dictæ infantis ſub eius poteſtate conſtitu-
1 tæ, erat de iure legitimus adminiſtrator, & uſufructuarius omnium bonorum hæreditariorum dictæ teſtatricis eiusq; filiæ, ideoq; conſtitui, nec confirmari potuiſſe prædictos tutores, & adminiſtratores, *ad text. in in l. fin. §. fin autem, C. de bon. quæ liber.* ibi (*Patrem volente*) *Andre. in conſti. minoribus in fin. Vincen. de Franch. deciſ. 10. n. 8.* &
2 habenti patrem nō datur tutor, *Aret. in §. in inſt. de tutel.*

Sed contrarium iudicauit Conſiſtorium confirmando ſententiā latā per M.R.C. *per text. in l. mater, C. de te-*
3 *ſta. tutel.* ubi habetur, quod mater poteſt in teſtamento filiis ſuis tutores dare, ſi eos hæredes inſtituerit, & ſi hæredes non fecerit, tunc opus eſt confirmatione, & in caſu iſto non ſolum aderat hæredis inſtitutio, ſed etiam confirmatio, ut dictum eſt; & li-
4 cet pater ſit legitimus adminiſtrator, & uſufructuarius, tamen hoc non procedit, quando mater creavit aliū in tutorem, & adminiſtratorem, & non patrem; nam tunc de iure cenſetur pater ipſe prohibitus ne poſſit adminiſtrare & gubernare bona prædicta hæreditaria, *ad tex. in §. 1. in auth. ut lice matr. & avi.* & optime conſuluit *Bero. qui articulum iſtum decidit in conſ. 139 ſub n. 18. vol. 2.* & maxime ſtante ex-
5 preſſa prohibitione adminiſtratiōis facta per ipſam teſtatricem, quo in caſu non ſolum uſusfructus, ſed etiam commoditas cenſetur prohibita ut concludit *Rip. & alij in l. cum filiofamilias, ff. de leg. 2. Gabr. conſ. 118. nu. 13.* verſ. etſi ego puto nullo caſu commoditatem eſſe patris, *vol. 1, Surd. conſ. 116. nu. 73.* quia ſi uſusfructus ſibi debetur multo magis, & adminiſtratio ſibi competeret, nam unum trahit ad ſe aliud, videlicet pater adminiſtrationem non habet ex hominis diſpoſitione, ergo nec uſumfructum, licet tale argumentū affirmative non procedat, videlicet pater habet adminiſtrationem, ergo & uſumfructum, *d. l. fin. ſin autem, C. de bon. quæ li-*
6 *be. Bero. in ſupradict. conſ. 139. nu. 19.* & mater inſtituendo eius filium poteſt prohibere, ne uſusfructus patri acquiratur, *ad tex. in auth. excipitur, & ibi ſcribentes omnes, C. de bo. quæ lib.* quæ pro-
7 hibitio nedum expreſſe fieri poteprout ſupra diſponendo, verum etiam tacite conſtituendo alios tutores, adminiſtratores, ut dixerunt *Cuman. Caſt. Aret. Soc. Iaſ. & Rip. in d. l. cum filio familias,*

ceſſiuo vocauerat, quod quidem fuerat valde fauorabile, ex dictis per *Crauett. conſil. 256. num. 3. lib. 2.* & ratio ſupra dictæ concluſionis eſt ſecundum Doct. præallegatos, quod cum in Regno ex cap. volentes, feuda ſint indiviſua, & alienabilia, & ſint vocati omnes deſcendentes, nec forma reſtringat, quod detur plus uni, quam alteri, aut primogenito plus quam ſecundo genito, permiſſum eſt feudatario de eo diſponere ad ejus libitum voluntatis, non poſtergando tamen gradum, nempe prædiligendo nepotem, excludendo filium ut dixerunt Doct. præalleg. Et prædicta confirmari videbātur, quia in iſta familia de Calvellis ſemper
28 maſculi tantum ſucceſſerunt excluſis fœminis, quæ obſervantia operatur, ut ita in futurum ſervari debuerit, ut ex multis tradit *Tir. de pri. q. 16. nu 3. And. in cap. 1 §. præterea ducatus, nu. 37. de prohib. feu. alien. per Feder. Petr. de Gregor. de conceſſ. feud. par. 3. q 10. num. 7. Loffred. conſ. 11. n. 22. & conſ. 14 n. 24.* verſ. quinimo, & iſta obſervantia ortum habuerat contradicentibus fœminis ex tranſactione facta inter Joannem, & & Antonium, ut infra dicam.

Secundo principaliter non obſtabat, quod in proceſſu non conſtabat de morte cæterorum filiorum dicti Simonis ſenioris, videlicet Ioannis, Antonii, Caroli, & Marii, quia dicebatur, quod tempore confectionis teſtamenti præfati Simonis ſenioris, in quo prædicti quatuor filii fuerant per eum hæredes inſtituti, erant maioris ætatis, & ab illo tempore usq; ad præſens erant decurſa annorum curricula ultra centum, unde præ-
29 ſumendum erat eos eſſe mortuos, *l. fin. C. de Sacroſanct. Eccleſ. poſt infinitos Gabriel. de præſumpt. concluſ. 16.* & mortuos ſine filiis, & contradicenti incumbebat onus probandi, *l. ex facto, §. ſi quis autem ſuſceperit. ubi Bart. ff. ad Trebellian. idem Bart. in l. qui duos, §. cum in bello, ff de reb. dubi. Alexan. conſi. 20. num. 12. & conſ. 39. num. 2. vol 1.* quæ opinio eſt communis ſecundum *Dec. conſ. 652. num. 7. Alc. de præſumpt. reg. 1. præſumpt. 40. Mol. de prim. Hiſpan lib. 3. cap. 9. in fine Decian. reſp. 24. num. 85. lib. 1.* Quo vero ad filias fœminas Ioannis primogeniti dictum fuit obſtare fideicommiſſum cum earum excluſione in teſtamento d. quondam Simonis, ut late ſupra diſcuſſum fuit, & conſequenter non fore neceſſarium illarum mortis probationem; Item dicere, quod adſunt filiæ Ioannis, ad quarum primogenitam ſpectat ſucceſſio dictorum feudorum, eſt alle-
30 gare jus tertii, quod in feudalibus prohibitum eſt, *And. in cap. 1. num. 3. de Cap. Corrad. & in c. 1. §. illud quoq; præcipimus, num. 66. de prohib. feud. alie. per Fed. & in conſtit. ſi dubitatio, colu. 2. Pern. conſ. 21. Iacob. Chirc. in cauſa fluminis Dionyſii, in 2. dubio, & Ioan. Aloyſ. de Septim. in feudo Nafriſſæ, conſ. 18. in fin. lib. 4. Hipp. Rimin. conſ. 477. nu. 64. lib. 4.* & licet dictum fuerit, quod opponi poſſit de jure tertii, quando eſſet excluſivum

juris

Digitized by Google

juris agentis, *Bau. in l. 2. ff. de excep. rei iudi.* tum replicabatur, quod iſtud ius tertii non erat excluſivum iuris agentis; non enim conſtabat in proceſſu, quod dictæ mulieres voluerant admitti ad ſucceſſionem prædictorum feudorum, quod omnino probandum eſſet, cum potuiſſent dicere nolumus ſuccedere in feudis prædictis, quod in dubio præſumitur, ut dixit *Gerard. Mazzol. in conſ. 87. num. 36. Gozad. conſ. 4. num. 18.* & prædicta tanto fortius militabant in hac cauſa, cum ab eo tempore, quo ob mortem Joannis patris prædictorum mulierum ſucceſſerunt Antonius frater, & Franciſcus eius filius, & poſtea Gulielmus frater Franciſci, & cæteri, ſicq; in præſentiarum ſunt elapſi plusquã nonaginta anni, unde tacite videbãtur noluiſſe ſuccedere, ut notabiliter dixit *Grat. conſ. 4. nu. 47. lib. 1.* & ob lapſum tanti temporis etiam ignorantes cenſentur excluſi, ſecundum communem, relatam per *Brun. conſ. 67. n. 8.* imo nedum ob lapſum tanti temporis ſibi præiudicaverunt conſentien-

31 do ſucceſſioni Simonis, & eius patris verum etiam ob lapſum anni, *ad tex. in cap. Titius, in fine, ſi de feud. fuer. controverſ. ubi Bald. dicit illum text.* eſſe menti tenendum ad hoc, quod agnatus proximior, qui habet poteſtatem revocandi feudum ab agnato remotiori, quod perdit ius ſuum, niſi illud infra annum proſequatur; & tradit *Alva. & Laudenſ. ibi*, & hanc eſſe communem opinionem dixit *Gram. deciſ. 183. nu. 36. & Molin. de prim. Hiſpan. lib. 4. c. 1. num. 15. cum ſequent.* communem quoq; dixit *Clar. de feud. quæſt. 42. verſ.* ſcias autem & poſt multos *D. Octa. Bambacar. in tit. ſi de feud. defunct. quæſt. 4. num. 7. cum ſeq. fol. mihi 186.* & conſequenter cum tale jus non fuerit excluſivum penitus juris agentis, nedum non poterat opponi à conventa, ut dixit notab. *Goz. ad conſ. 4. num. 20.* Verum etiam nec in judicium deduci poterat ab ipſis mulieribus in eorum favorem. Rurſus dictum fuit, quod Antonius frater Joannis in tranſactione facta inter eos, in qua Joannes poſt eius mortem refutavit feuda prædicta, Antonio, & filiis ſuis maſculis promiſerat ſolvere dotes de paragio dictis filiabus fœminis in tot redditibus, ut conſtabat in tranſactione, quas ſuccedente Antonio receperant, unde reſultat tacita ratifi-

32 catio ipſius tranſactionis, & refutationis, ad *text. in l. Paulus, ff. rem rat. habe. latè Menoch. de recuperan. poſſeſſ. remed. 15. num. 123. Dec. in l. ſemper, de reg. iur. ubi Cagnol. num. 20. Burſat. conſ. 240. nu. 20 lib. 2.* & ſic ius quod forſan habere potuiſſent in ſucceſſione prædictorum feudorum amiſerunt, & conſequenter ceſſabat exceptio iuris tertii.

Præterea non obſtabat alienationem prædictorum feudorum factam quicquid ſit in rebus fideicommiſſo ſubiectis, de quibus per *Crot. repet. l. filiusfamilias, §. divi, nu. 156. ff. de leg. 2. Gabr. conſ. 118. lib. 1. præſertim num. 6. & 7.* tamen in feudis clariſſimum eſt, quod

Digitized by Google

quod ſi totum pretium non apparet
33 converſum in alienatione feudi in cauſam legitimam, quod alienatio annullatur,& reſcinditur,quia in Regno feuda ſunt individua, & non poteſt eius venditio ſubſtineri pro parte non ut dixerunt *Alexan.Rauden.deciſ. 29.nu.197.& deciſ.30.num.219. Ioan. Aloiſ. Septim.in cauſa Burgij. Cannet.in cap.volentes,verſic.* Colligitur etiam ex iſta lege,*num.13. & ſequen.fol. mihi 32. Oſaſc. deciſ.171.*& poſt alios *Ioſeph. Ludou. concluſ.14.* tamen quia conſtabat in proceſſu dotes prædictas de paragio partim non deberi, & partim fuiſſe ſolutas, ideo non oportuit diſcutere prædictum articulum ex quo non pauca dicere neceſſarium eſſet pro eius deciſione. Et ad ea quæ ultimo loco dicta fuerant, quod actor erat hæres alienantis, ſeu verius conſenſerat alienationi,& habebat tantumdem in bonis,dictum fuit, quod erat hæres cum beneficio legis & inventarii,& agebat ad rei vendicationem feudorum in forma mixta tamquam vocatus non ex diſpoſitione ſui patris, ſed maiorum ſuorum, ut ſupra dictum eſt in prin. quo fit,ut minime teneatur approbare factum ſui pa-
34 tris, cuius eſt hæres, ſed illud impugnare poterat, & revocare alienationem factam,*Pariſ.conſ.2.num.32. conſ.3. num.18. & conſ.70. num. 43 volum.1.Cravet.conſ.256.Dec.conſ.208. & alijs quos refert Pinel.in d.l.1.par. 3. num. 93.*allegans hanc eſſe magis communem opinionem,&communem quoq; dixit *Clar. in §.feudum,q.42.*verſ. ſucceſſive quæro. Item dicebatur, quod hæreditas d.Don Hieronymi cuius erat hæres Don Vincentius, erat exhauſta, ut in
35 proceſſu conſtabat, unde hæres non debebat damnum pati, nec tenebatur habere ratum factum defuncti, ita *Doct.in d.l.fin.Andr.Alva.& alij in cap. 1.an agnat. cum alijs relatis per Gabr. conſ. 125.num.9.*

Immo in iſtis feudis habentibus dignitatem annexam,& antiquis, li-
36 cet filius hæres habeat tantundem in bonis,& teneatur de evictione, non tamen tenetur præciſe habere ratum factum defuncti; poterit enim feuda ipſa revendicare, & poſſeſſor aget de evictione contra bona hæreditaria, ita *Alber.optime in d.l.fin.§.in computatione,C.de iur.delib.*quam deciſionem refert, & dicit menti tenendam *Greg. Lopez. in l.24.tit.13.par 5.in verb entonces & Pinel.de bon.matern.d l.1.par.3.nu. 80. verſ.ex quo ſequitur.Gabr.d.conſ.125.num. 12. Landrech. conſ. 130. Peregrin. de fideicommiſſ.artic.33.Ioan.Aloyſ.de Septimio in d.cap.Volentes, in 3.forma. Cannet. ibid. in verſic.*occurrit quæſtio non otioſa, & in Regno ita paſſim fuit ſæpiſſime judicatum ut alibi dicam, quamvis *Molin.ubi ſupra nu.29.*dicat non eſſe admittendam;& tanto fortius prædicta
37 procedebant in caſu iſto in quo D. Hieronymus, cuius hæres erat Dominus actor, per intermedias perſonas conſentiit tantum alienationi factæ per Simeonem iuniorem,& non ſe obligaverat de evictione, & conſe-

quenter

quenter talis conſenſus non nocebat actori quin potuiſſet agere, & revocare alienationem factam, ut notanter limitat *Pinel. ubi ſupra*, *num.83.verſ* limita ſexto, ubi plures authoritates Doctor. cumulat *Gabriel.d.conſ.125.nu. 1.Natta conſ.470.*

His diſcuſſis Conſiſtorium facto prius verbo Excellentiæ Suæ die 5. Maii 1604. condemnavit dictam de Ferrerio conventam ad reſtitutionem feudi Meliæ tantum una cum fructibus à die litis conteſtatæ, & ſic habuit pro vero, quod Simon ſenior uti primus acquiſitor formæ potuerat diſponere de feudo prædicto in præiudicium fœminarum, & quo ad feudum Arinellæ fuit conventa liberata, fuit etenim pro abſoluto tantũ Simeonem non fuiſſe primum acquiſitorem, nec reſpectu formæ, nec reſpectu rei, iam enim feudum prædictum habebat ſuam formam, ut ſupra dictum fuit, & per conſequens non potuiſſe dictum Simeonem aliquam diſpoſitionem facere in præiudicium fæminarum; & licet verum ſit feudatarium poſſe in tali forma poſtergare ætatem, nihilominus non poteſt hoc fieri in præiudicium gradus proximioris, quia & ſi Simeon reſpectu primæ inſtitutionis non fecerit, nihilominus cum D. Carolus modo actor prætendat admitti ad excluſionem filiarum Joannis, quæ filiæ uti proximiores erant admittendæ ad feudum prædictum, verum erat dicere diſpoſitionem factam per dictum Simeonem operari excluſionem proximiorum, & incluſionem remotiorum, & per conſequens nullam eſſe, quia ex forma dicti feudi talis poſtergatio, & excluſio proximioris gradus fieri non poterat ex prædictis.

SUMMARIUM.

1 *Mulier ob adulterium dotem amittit.*
2 *Hæres mariti poteſt excipere de adulterio contra mulierem petentem dotem.*
Amplia num.3.
Quid in hærede extraneo, num 4 & 5.
6 *Mulier ob adulterium an amittat partem competentem ex bonis viri vigore ſtatuti, & num.7.& 8. ratio num.10.*
Amplia in Arrha, & bonis paraphernalibus num.9.
11 *Exceptio adulterij an poſſit opponi contra hæredem mulieris intellige num.13.*
12 *Delictum morte extinguitur etiam quo ad confiſcationem bonorum.*
14 *Actio extinguitur morte delinquentis, ſecus exceptio.*
15 *Anto. Gomeſ. in l. tauri, 80. nu. 69. declaratur.*

ARGUMENTUM.

Mulier, an per adulterium amittat partem bonorum mariti competentem ex conſuetudine Regni. Et an eius hæredes poſſint agere contra hæredes viri.

DECISIO LVII.

ADulterium in caſu de quo agebatur erat plene probatum, tam per teſtes, quam per condemnationem poſtea ſubſequutam in Curia Epiſcopali, Item & conqueſtum mariti in vita, adeo quod inde habita notitia ſemper extra habitaverat, quo

Digitized by Google

quo fiebat, ut eius uxor non ſolum non potuerit acquirere lucrum hoc, de quo in cauſa iſta petitio facta fuerat ſuper bonis ipſius mariti, ſtante conſuetudine huius Urbis, *ſub nu 43.* per quam bona viri, & uxoris contracto matrimonio morte latinorũ confunduntur, ſed etiam amiſerit, &
1 perdiderit veram dotem, quando eam apportaſſet, ad *tex. in l. conſenſu, C. de repud. & in capit. plerumq;, extra de donatio. inter vir. & uxor.* in tantum quod quilibet hæres etiam extraneus po-
2 teſt excipere de hoc iure adverſus uxorem agentem ad recuperandam dotem, ut dixit *Ioann. de Imol. in l. cum mulier, in 8. col. verſ.* Item adverte, *ff. ſolut. matrim Ang. in l. rei judicatæ. §. & hæredi. ff. eod. Alex. conſ. 189. num. 4. & nu. 10. vol. 6.* ubi dicit hanc eſſe communem opinionem, à qua in iudicando non eſt recedendum, & probat etiam *ſub n. 11.*
3 quod omnibus de agnatione competit iſta exceptio, ſicut omnibus fit injuria, hanc eandem communem opinionem dixit *Bermond d. public. concubi in tit. de adulter. nu. 71. verſ. ſexto & ultimo, & in nu. 72. Auguſ. ad Ang. de malefic. in uerb. che mi hai adulterato, num. 29.* & ibidem *Vgolin. de Arimin. Rim. Iun. conſ. 260. nu. 4. cum ſequent. vol. 3. Gargiar. patroci. 43. Menoch. conſ. 39. vol. 1. D. Ioan. Bapt. Coſt. in tract. de jur. & fact. ignor. diſtin 53. num. 3 & 6. centu. 1. Bertazzo. conſ. 20. nu 25. & 32. vol. 1. Suarez. recepta. ſententia. in verb. Adulterium, nu. 82.* magis communem refert *Bonaſcoſ. com. opin. in verb. Adulterium mulieri dotem. Vincen. de Franc. deciſ 194. qui licet ibi in fin.* dicat Sacrum Conſilium habuiſſe pro dubia prædictam concluſionem in extraneis hæredibus, ſecundum opinionem *Bal. in conſ. 221. vol. 2. tamen in alia deciſ. 240. nu. 2.* abſolute refert ita iudicaſſe Sacrum Conſilium per *doctri. Iacob. de Beluiſ. in §. quia plurimas, in auth. ut lice. matr. & avi. in ult. oppoſ. per tex. in l. hæredem, ff. de reg. jur. & in l. 3. §. fi. ff. ad Sillania.* quæ jura generaliter loquuntur in quolibet hærede. Et licet multi Doct. contrarium dixerint, & præcipue *Bald. in d. conſ 221. Bart. in l. rei judicatæ, in glo. morum, ff. ſolut. matrim. & Caſtr. ibidem in §. hæredi, nu. 4. Alex. nu. 5. Abb. in d. cap. plerumq;, ubi gloſſ. Boer. deciſ. 338. nu. 7. Pedemon. deciſ. 77. n. 10. Peregrin. de jur. fiſc. lib. 2. tit. 8. nu. 13.* & alii: tamen ex prædictis magis communis opinio erat in contrarium, & in judicando recepta, & maxime ſtante ſenten-
5 tia condemnatoria lata ſuper adulterio. *Gargiar. d. patrocin. 43. Menoch. de arbitr. caſ. 287. nu. 15.* & conqueſtum mariti uſq; ad eius mortem, ſecundum *Vinc. de Franch. in d. deciſ. 184.*

Nec obſtabat hic non tractari de dote, ſed de parte hæreditatis com-
6 petente vigore ſtatuti, quo caſu non debet fieri extenſio; nam dictum fuit, quod eadem ratio, quæ militat in dote, militat etiam in lucro dotis ad *tex.*
7 *in d. cap. plerumq;, de donat. inte. vir. & uxor. in verb. dotalium,* quod importat lucrum dotis, vel partem competentem mulieri de bonis viri, ut dixit *ibi glo. in d. verb. dotalitium, & Abb. qui ait*

gloſſ.

Digitized by Google

gloſſ prædictam communiter approba-
tam, in tantum, quod uxor ſicut ob
8 adulterium perdit dotem, ita & for-
tius lucrum dotis per dictum text. &
dixerunt *Bald. Novell. in tracta. de dote,
privileg. 37. num. 3. Peregrin. ſi bene adver-
tatur in præallega. loco. Lap. in repetitio.
rubric. de donatio. inter vir. & uxor. §. 67. n.
15. Surd. deciſ. 61. num. 18.* ubi loquitur
in quarta debita ex bonis mariti, tã-
quam pauca dote dotatã, ſecundum
Doctores *in auth. præterea, C. und. vir &
uxor. Suarez. in prædicto verb. adulterium, n.
80.* qui ampliat in arrha, & bonis para-
9 phernalibus, & in puncto ita inveni,
quod determinat quidam apoſtilla-
tor antiquus ſuper Conſuetudi. 43.
quem ad pennam habeo, ubi ait,
quod dos amittitur propter iniuriã,
10 quam facit uxor contra fidem matri-
monialem, quæ ratio tanto fortius
militat in iſta dimidia conſuetudina-
ria, quia uxor illam non haberet, nec
conſequeretur, niſi fuiſſet matrimo-
nium, & ideo cauſa efficiens, & fina-
lis eſt ipſum matrimonium, & pro-
pterea violato matrimonio ex fide
fracta per uxorem, non debetur ipſa
dimidia, *arg. l. cum proponas, C. de pact.*
nam matrimonium dicitur contra-
ctus ultro citroq; obligatorius, &
uxor tenetur ex parte ſua adimplere
illud ad quod de iure tenetur, meri-
tò tamquam indigna nõ debet con-
ſequi commoditatem aliquam ex eo,
quod ipſa improbavit.

Præterea non obſtabat, quod pe-
11 titio iſta facta fuerat per hæredes mu-
lieris, quo caſu non poterat opponi
exceptio prædicta adulterii, cum de-
12 lictum morte extinguatur etiam quo
ad bonorum confiſcationem, & pœ-
nam pecuniariam lite non conteſta-
ta, vel concluſa cauſa cum teſtatrice,
ad *tex. in l. 1. & ibi glo. ff. de privileg. delict.
Gomez. de delict. cap. 1. nu. 82. Oſaſc. Pedem.
deciſ. 152. Theſau. deciſ. 144. Gail. de pac.
public. cap. 20. cum ſimil.* & in puncto *D.
Ioann. Bapiſt. Coſta in tract. de iuris,* & *facti
ignor. d. diſtin. 53. centu. 1. num. 1.* poſthæc
ſcripta viſus: nam prædicta concluſio
procederet ubicumq; actio tentare-
tur contra hæredes adulteræ delin-
quentis poſt mortem ipſius ob pœ-
nam commiſſam ſub eo pertextu,
quod pœna delicti tranſierit in hæ-
redes conventos, ſecus vero in hære-
dibus mulieris delinquentis agenti-
13 bus contra hæredem mariti ad repe-
tenda bona, quæ mulier amittit pro-
pter adulterium; nam tunc hæres
mariti non agit, ſed excipit, & ſe de-
fendit retinendo, & ſic licet ſecun-
dum prædictos Doctores non com-
peteret actio, bene tamen competit
exceptio, & defenſio adverſus eos,
14 quia licet actio extinguatur morte
delinquentis niſi lite conteſtata, vel
concluſa cum defuncto, nihilominus
hoc procedit agendo, & non excipi-
endo, quia exceptio durat etiam lite
non conteſtata, ut dixit *gloſſ. in l. unica
in final. verbis, verſ. præterea, C ne ex delict.
defunct. Dec. in l. pupillum qui §. in hæredes,
ff. de reg. Iur. num. 7. & not. Ang. in d. l. unica
col. 2.* & licet contrarium in hoc dixe-

Digitized by Google

gnoratis, & effectis pignoribus iudi-
cialibus & prætoriis, elapſa quinde-
na, & factis ſubhaſtationibus: Idem
eſt ex forma Ritus prædicti ibi *infra*
quam (ſcilicet quindenam) bona in quibus
proceſſit exequutio banniantur, & elapſis
quindecim diebus bona diſtrahantur. Si vero
ſe oppoſuerit præcedente bonorum ſubhaſta-
tione, &c. conſequenter requiritur ex
Ritu expignoratio, & quod ſit lapſa
quindena, & facta ſubhaſtatio, alias
non poteſt deveniri ad diſtractionē,
& omnia, quæ diſponit Ritus, intel-
liguntur pro forma, & ſunt ſervanda,
alias iudicium eſt nullum, ſecundum
omnes ſcribentes in proem. dicti Ri-
tus *Mila. d. deci. 14. nu. 36. lib. 1.* idem eti-
am ſtante pacto ad diſcurſum in con-
tractu adiecto, ibi *ultimo emptori, &*
plus offerenti) & ob id non poteſt dari
diſtractio, & ſic decretum ſecundum
abſq; principio, & mediis neceſſariis,
videlicet primo decreto, & ſubhaſta-
tionibus, alias eſſet nullius momenti,
5 ut dixit idem *Bongior. ſuper d. Rit. ubi al-*
legat Alex. conſ. 53. nu. 4. volum. 5. Roman.
conſ. 454. col. 3. Abb. conſ. 84. volum. 2. Corn.
conſ. 132. num. 6. vol. 4. Milan. d. deciſ. 14. nu.
1. cum plur. ſeq. li. 1. nec poteſt dari ſe-
cundum validum ſi fuerit interpoſi-
tum in rebus ſuper quibus non fuerit
interpoſitum primum, *Imol. & Alex. in*
l. ſi finita, §. Iulianus, num. 79. ff. de dam. inf.
Apoſtilla ad Bart. in l. cum unus, §. fin. ff de
bon. auth. iudic. poſſid. in verb. ergo diceba-
tur. D. Marius Mut. ſuper d. Rit. 112. nu. 19.
& in Commenta. ad Conſuetud. Panor. cap.
1. numer. 55. Milan. d. deciſ. 14. lib. 1. & pro-
pterea ex iſta concluſione, quam non
ſemel in iudicando approbavit Con-
ſiſtorium, & M. R. C. dicebatur De-
cretum interpoſitum ad inſtantiā Jo-
annæ Corrao contra Mariam Schi-
faldo eſſe nullum, quia primum fue-
rat interpoſitum ſuper unciis viginti
redditus de maiori ſumma debitis
per Baldaſſarem Rizzo, & ſuper fru-
ctibus maturatis, & ſecundum fuerat
receptum ſuper omnibus redditibus
debitis per dictum de Rizo cum iuri-
bus avocandi, & revocandi, præfe-
rendi, & conſenſus præſtandi, una
6 cum fructibus maturatis pendenti-
bus, & maturandis; & tamen ſub re-
ſtitutione reddituum nō intelligun-
tur ceſſa interuſuria iam curſa *Ruin.*
conſ. 193. vol. 1. & aliud eſt cenſus præte-
ritus, & cenſus futurus ſecundum
eum; idem eſt de iuribus avocandi, &
revocandi, quæ ſunt diſtincta ab an-
7 nuis redditibus, ut dixit *Guid. Pap. deci.*
264. Soc. ſen. conſ. 50. n. 24. vol. 4.
8 Nec obſtabat, quod redditus eſt
quid univerſale, *ut dixit gl. in cap. ge-*
nerali, ver. redditus, de appellat. in 6. Bene-
dict. Bon. de cenſib. artic. 14. in princip. Ceph.
conſ. 150. num. 17. Card. in Clem. unica, de
exceſſ. Prælat. Alex. Raud. conſ. 9. n. 40. Tiraq.
de retract. lignag. l. §. 1. glo. 6. in princip. Ro-
doan. de reb. Eccleſ. non alien. in princip. rub.
13. comprehendit ſub ſe omnes ſpe-
cies fructuum, & ſic tam maturato-
rum, quam maturandorum, & ſimili-
9 ter cenſum, & iura directi dominii
maxime in actis oneroſis prout in vē-
ditione, vel adiudicatione, ubi res

Digitized by Google

ſemper cenſetur data pleno iure, & libere, ut tradit *Bal. in rub. C. de contrah.*
10 *empt. & vend. n. 6.* Itē quia donato cenſu cenſetur donatum directum dominium, ut conſuluit *Beltrand. in conſ. 3. li. 3.* nam dictum fuit quod licet redditus ſit verbum generale, tamen non per hoc poteſt in ſe comprehendere cenſus maturandos, qui ſunt nomen debitoris ſeparatum, & tam ex natura rei venditæ, & emptionis & venditionis, tam etiam ex clauſulis apponi ſolitis in d. ſecundo decreto, ceſſio eſt (ad habendum de cætero, & ex nunc in antea,) ita & *Cedens,* ergo a-
11 liud eſt cenſus præteritus, ſcilicet nomen debitoris præteritum; ita ſimiliter dicebatur de iuribus avocandi, & revocandi: nam cenſus qui pro aliqua re debetur, & dominium directū talis rei ſe habent, ut principale, & acceſſorium, & dominium directum
12 eſt principale, & canon eſt acceſſoriū, quia ad cauſam dominii directi fit, & & præſtatur ad *tex. in l. 2. C. de jur. emphyt.* & ideo non eſt inconveniens unum habere dominium directum alicuius rei, & alium ſuper eadem re percipere cenſum, *ad text. in l. fin. § fi. ff. de contrahen. emptio. & vendit. Soc. ſen. d. conſ. 50. num. 24. lib. 4.* nec principale ſequitur ſuum acceſſorium ut dixit idem *Guid. Pap. in prædicta deciſ. 204.* poſt multa iura, quæ allegat, & præſertim *tex. in l. ſumma cum ratione, §. emptor, ff de pecul.* ubi ſervo conceſſo, qui eſt principalis, non cenſetur peculium conceſſum, qui ſe habet, ut acceſſorium, cum de uno ad aliud non fiat illatio, *l. ſi ante, ff de except. cum ſimil.* & licet *Beltrand.* dicat, quod dato cenſu cenſeatur donatum directum dominium, tamen ipſemet ſubdit iſtum paſſum habere aliquid difficultatis, & propterea inquirendum eſſe quid fieri conſueverit.

Accedebat in cauſa iſta, quod dicta Joanna conventa ex adiudicatio ipſa facta pro untiis ſexaginta tribus exegerat de fructibus præteritis dictorum reddituum ſummam untiarum ſeptuaginta novem, & ultra ſibi quolibet anno exegerat untias triginta cenſuales cum juribus prædictis avocandi, & revocandi, quæ nullitas licet in Regno nunquam fuerit recepta, ut non ſemel diximus, tamē in caſu iſto ſtantibus prædictis erat valde attendenda. Et propterea Conſiſtorium declaravit ſecundum decretum nullum, cōnfirmando ſententiam M.R.C.

SUMMARIUM.

1 *Pater eſt legitimus adminiſtrator, & uſufructuarius bonorum filii. Intellige nu. 4.*
Tutor habenti patrem non datur.
Mater conſtituere poteſt tutorem filiis, & quando.
5 *Mater poteſt prohibere uſumfructum, & adminiſtrationem patri inſtituendo filiū, & num. 6*
7 *Prohibita adminiſtratione patri, cenſetur prohibitus uſusfructus, & num. 8. & n. 9.*
10 *Pater prodigus prohibetur adminiſtrare.*

ARGUMENTUM.

Mater an poſſit conſtituere tutorem filiis ſuis

ſuis excluſô patre exiſtente de medio.

Decisio LIX.

MAter in eius teſtamento ſuam hæredem univerſalem inſtituit eius filiam infantem, cui in tutores, gubernatores, & adminiſtratores conſtituit patrem teſtatricis, & eius ſocerũ coniunctim, & non diviſim, & quod unus ſine alio nihil facere, nec adminiſtrare poſſit, qui tutores poſt eius mortem fuerunt per Curiã confirmati; Comparuit pater petendo nullitatem huiuſmodi dationis tutorum, quia tamquam pater dictæ infantis ſub eius poteſtate conſtitu-
1 tæ, erat de jure legitimus adminiſtrator, & uſufructuarius omnium bonorum hæreditariorum dictæ teſtatricis eiuſq; filiæ, ideoq; conſtitui, nec confirmari potuiſſe prædictos tutores, & adminiſtratores, *ad text. in in l. fin. §. ſin autem, C. de bon. quæ liber.* ibi (*Patrem volente*) *Andre. in conſti. minoribus in fin. Vincen. de Franch. deciſ. 10. n. 8.* &
2 habenti patrem nõ datur tutor, *Aret. in §. in inſt. de tutel.*

Sed contrarium iudicauit Conſiſtorium confirmando ſententiã latã per M.R.C. *per text. in l. mater, C. de te-*
3 *ſta. tutel.* ubi habetur, quod mater poteſt in teſtamento filiis ſuis tutores dare, ſi eos hæredes inſtituerit, & ſi hæredes non fecerit, tunc opus eſt confirmatione, & in caſu iſto non ſolum aderat hæredis inſtitutio, ſed etiam confirmatio, ut dictum eſt; & li-
4 cet pater ſit legitimus adminiſtrator, & uſufructuarius, tamen hoc non procedit, quando mater creavit aliũ in tutorem, & adminiſtratorem, & non patrem; nam tunc de iure cenſetur pater ipſe prohibitus ne poſſit adminiſtrare & gubernare bona prædicta hæreditaria, *ad tex. in §. 1. in auth. ut lice matr. & avi.* & optime conſuluit *Bero. qui articulum iſtum decidit in conſ. 139 ſub n. 18. vol. 2.* & maxime ſtante ex-
5 preſſa prohibitione adminiſtratiõis facta per ipſam teſtatricem, quo in caſu non ſolum uſusfructus, ſed etiam commoditas cenſetur prohibita ut concludit *Rip. & alij in l. cum filiofamilias, ff. de leg. 2. Gabr. conſ. 118. nu. 13.* verſ. etſi ego puto nullo caſu commoditatem eſſe patris, *vol. 1, Surd. conſ. 116. nu. 73.* quia ſi uſusfructus ſibi debetur multo magis, & adminiſtratio ſibi competeret, nam unum trahit ad ſe aliud, videlicet pater adminiſtrationem non habet ex hominis diſpoſitione, ergo nec uſumfructum, licet tale argumentũ affirmative non procedat, videlicet pater habet adminiſtrationem, ergo & uſumfructum, *d. l. fin. ſin autem, C. de bon. quæ li-*
6 *be. Bero. in ſupradict. conſ. 139. nu. 19.* & mater inſtituendo eius filium poteſt prohibere, ne uſusfructus patri acquiratur, *ad tex. in auth. excipitur, & ibi ſcribentes omnes, C. de bo. quæ lib.* quæ pro-
7 hibitio nedum expreſſe fieri poteprout ſupra diſponendo, verum etiam tacite conſtituendo alios tutores, adminiſtratores, ut dixerunt *Cuman. Caſt. Aret. Soc. Iaſ. & Rip. in d. l. cum filio fa-*

Digitized by Google

milias, ſub nu. 63. & 69. ff. de leg. 1. Boer. deciſ. 193. ubi in fin. teſtatur ſic fuiſſe concluſum per illam Curiam, & Senatũ Burdeglalenſem. *Surd. d. conſ. 116. num. 54. & per totum.*

Nec obſtabant in contrarium adducta ex *Vinc. de Franc. in d. deciſ. 10. poſt And. Affl. in d. conſti. minoribus*; nam vera,
8 & communis Doctor. diſtinctio eſt, quod aut ſumus in caſu in quo patri non quæritur uſus fructus, & quia non poteſt quæri etiam ſi ipſe vellet, ſtante prohibitione hominis, prout erat caſus de quo agebatur, & tunc pater prohibetur etiam adminiſtrare, *ad text. in d. §. 1. in auth. ut lice. matr. & avi.* aut vero ſumus in caſu quo patri non quæritur uſusfructus ex eo: quia ipſe pater illum acquirere non vult, & tunc pater eſt legitimus adminiſtrator, etiam quod non ſit uſufructuarius, & nolit acceptare ipſum uſumfructũ, ita diſtinguit poſt alios *Iaſ. in l. non ſolum, nu. 15. vol. 4.* eſt receptior, & magis communis ſententia, de qua teſtatur *Cagnol. in l. frater à fratre, nu. 163. verſ. à receptiori tamen, ff. de cond. indeb.*

Præterea ſolet, & aliter diſtingui, quod aut ſumus in prohibitione le-
9 gis, aut in prohibitione hominis: primo etenim caſu procedunt dicta per *Affl. Andr. & Vincent. de Franch.*

Secundo vero caſu procedit *tex. in d. §. 1. in auth. ut lice. matri.* & vera, ac communis opinio de qua ſupra, quia durius cum homine quam cum lege, & mitius cum lege, quam cum homine agitur: & hæc diſtinctio, & concordia colligitur ex his quæ tradit *Affl. in eadem conſt. minoribus, in fin. & expreſſe per Vinc. de Franc. in deciſ. 10. ſub nu. 8.* & in caſu iſto concurrebat nedum prohibitio tacita per conſtitutionẽ aliorum tutorum, ſed etiam expreſſa, ut dictum eſt. Item prædicta deciſio *Vincent. de Franch. ſub num. 11. & 12.* faciebat contra patrem, quia ut conſtabat in proceſſu erat prodigus, & dilapi-
10 dator, qui ſua negotia adminiſtrare nequierat, quo caſu ad tutelam prædictam admitti non poterat.

Summarium.

1 *Pactum, quod ſtetur iuramento alicuius circa intereſſe, validum eſt.*
Intellige num. 4.
Amplia etiam in ultimis voluntatibus, numer. 2.
3 *Statutum, quod ſtetur iuramento damnũ paſſi, valet.*
5 *Probatio extrinſeca requiritur circa damnum in genere paſſum, & qualiter fieri debeat, num. 6.*
7 *Intereſſe extrinſecum quando veniat, & qua requirantur remiſſive.*
8 *Pactum, quod ſtetur dicto alterius cum iuramento, an extendatur ad tertios?*
Amplia in procuratore ad hoc ſpecialiter conſtituto, num. 9. Limita num. 10.

Argumentum.

Pactum, quod ſtetur alterius aſſertioni cum iuramento circa damna, & intereſſe, an valeat, & an extẽdatur ad alias perſonas.

Decisio LX.

PActum in hoc Regno frequentiſſime apponi ſolitum in contractu

locatio-

locationis feudorum,&aliorum prædiorum ruſticorum,quod circa damna,& intereſſe credatur dicto partis
1 cum iuramento,validum eſt in iure, ut voluerūt *Doctor.in l.fina.ff.de prator. ſtipulat.& in l.1.C. de ſentent. quæ pro eo, quod inter.ubi Cagnol.num.114.qui alios allegat,Bald.Alberic.& Iaſ.in l. iuſiurando.* ubi communem eſſe tradunt, & magis communem *ibidem num.1. teſtatur Alexand.Socin.conſ.54.volum.2.& conſ.80. lib.4.Signorel.conſ.80.lib.4. Signorol.conſ. 157.colum.2.Abb.in cap.dilecti filij, colum. fin.de foro compet.Natta.conſ.450.per totū, lib.2.Maſcard.de probat.concluſ.934. lib. 2. Seraſin. de Seraſin. de privileg.iuramen. privile.31.n. 8.cum ſequen. Ioan.Bott.conſ. 57.Cavalca.deciſ.2.n.31.par. 2.Surd.deciſ.*
2 *259.nu.7,* ubi ait procedere non ſolū in contractibus, ſed etiā in ultimis vo-
3 luntatibus; ſicut enim valet ſtatutū, quod credatur iuramento damnum paſſi,ita & pactū ſecundum *Plot.de in litemiuran.§.47.& 48.per totum.Menoch. conſ.217.n.8.9.& 10.lib.3.* ubi refert hāc eſſe magis communem opinionem, & ſubdit, quod iſtud pactū eſt quoddam remedium expediendarum,atq; finiendarum litium à iure permiſſū, in tantum, quod ſtatim,quando pars iurat ſuper huiuſmodi damnis, non eſt amplius inquirendum ſuper iuramento,quia in eo ſtandū eſt,&allegat *tex. in l.non erit, §.dato,ff. de re iud.cum ſimilib.* Nihilominus.& ſi prædicta cōcluſio regulariter veriſſima ſit, ſecūdum quam ſæpiſſime fuit iudicatum in his noſtris Tribunalibus, pluribus tamen modis limitatur de quibus per Doctor. ſupra relatos. Duas tantum afferam, quæ in cauſa pendente in Cōſiſtorio adductæ fuerunt quarum prima eſt, quod licet de damnis, & intereſſe credatur dicto partis damnum paſſi cum iuramento; attamen dicebatur hoc intelligendū eſſe, ut credatur circa quantitatem
4 damnorum tantum, non autem de damno in genere paſſo, quia in hoc
5 requiritur extrinſeca probatio, ut tradidit *Plot.in d.§.48.nu.3.cum ſeq.& n. 7.Bart.conſ.168.Grat.conſ.10.num.7.& nu. 12.vol.2.* qui dicit, quod ex quo pars eſt teſtis in cauſa propria contra regulas iuris,ideo prius verificandum eſt liquido damnum eſſe paſſum, & exinde pars iuret ſuper quantitate,idem dixit *Lup.de uſur.§.6.in fi. Imo. in l.*
6 *Paulus,ff.de ſolut.* & dicit eſſe communem. Nec ſufficiebant ad hoc probandum literæ delegatoriæ, niſi oſtenderentur expignorationes, carcerationes inquilinorum, ſequeſtrationes & aliæ moleſtiæ verificatæ peracta, vel ſaltem per teſtes parte incitata;& maxime quia iuramentū in caſu de quo agebatur, fuerat præſtitum ſuper damnis emergentibus, & lucris ceſſantibus ob impedimentum miſſionis zuccarorum ad nundinas Salerni,& aliorum negotiorū, quod re vera ſubſiſtere non videbatur,cum ſint damna extrinſeca, & ſatis remota à materia ſubiecti, ſecundum quam regulatur obligatio contractus,& non extendi poterat ultra

ea,

Digitized by Google

ea, quæ veniebant ex natura ipſius contractus, ſcilicet fructus, & lucra, quæ ex arrendaméto percipi potuiſſent, ſi non fuiſſet impeditus uſus, & commoditas fruendi re locata, quia
7 non venit niſi intereſſe extrinſecum ad late tradita per *Silvan. conſ. 10. nu. 32. 41. & 42.* & multa eſſent neceſſaria ad petendum lucrum. hoc ceſſans, & damnum emergens, de quibus per *Natt. d. conſ. 450. num 2. Rot. Ianuenſ. 167. num. 7. Alex. conſ. 41. nu. 4. volum 3. & conſ. 141. vol. 5. Dec. conſ. 39. col. 2 Burſat. conſ. 68. per totum*, quæ concluſio fundatur ex deciſione *tex. in l. ſi ſterilis, §. cum per venditorem, ff. de actio. empti.*

Præterea dictum fuit, quod pactũ prædictum conceſſum fuerat con-
8 ductori tantum, & ſic non poſſe extendi ad hæredes vel alios ſubconductores, ut erat in caſu iſto, quia aliquis dando facultatem alicui jurandi poteſt confidere de eo, & non de hærede, vel alio habente jus, & cauſam ab eo, ut dixit *Plot. in dicto §. 47. n. 7. & melius in l. ſi quando, n. 626. C. unde vi. per tex. in l. generaliter, & ibi Glo. & Doct. no. C. de reb. cred. Iaſ. in dicta l. ſi quando, num. 52. verſ. ſecus in iuramento, & in in l. penult. §. fin. col. fin. verſ. aut nos, ff. ne quis eum qui. & ibi Alexan. Rom. Socin. & alij. Rot. Ianuenſ. deciſ. 78. Natta d. conſ. 450. & Ioan. Bott. in*
9 *d. conſ. 57.* in tantum quod nec etiam per procuratorem ad hoc ſpecialiter conſtitutum præſtari poſſit, *Grat. conſ.*
10 *23. num. 10. lib. 1.* licet ſecus ſit, quando poteſtas iurandi conceſſa fuiſſet à ſtatuto, ſeu lege, ut latiſſime idem dixit *Plot. in d. l. ſi quando, num. 619. verſic. 24. amplia.* ubi refert communem opinionem, maxime quando hæres eſſet informatus de negotiis defuncti, ut conſuluit *Bald. conſ. 53. vol. 1. Menoch. conſ. 81. num. 21. & in tract. de arbit. iud. caſu 191. nu. 5. & ſequen. Mandel. in conſ. 430.* ubi additio, quæ concordantes allegat.

Cauſa non fuit determinata; hæc tamen dixiſſe volui, quia ſecundum prædictas concluſiones non ſemel fuit judicatum, & in Regno ſunt quotidiana.

Summarium.

1 *Pactum evictionis ſequitur rem.*
2 *Evicta re emphyteutica, an dicantur extincti redditus, cum iuribus avocandi, & revocandi.*
3 *Evictio ſi ſequatur ex natura rei, non tenetur venditor de ea.*
Intellige num. 6.
4 *Res cenſetur vendita cum ſua qualitate, & natura*
5 *Evictio promiſſa de redditibus, an habeat locum, ſi evincatur res ſuper qua debentur.*
7 *Creditor lapſo termino ad redimendum efficitur dominus irrevocabilis.*
8 *Terminus ad redimendum currit à die captæ poſſeſſionis.*
9 *Prorogatio fieri non poteſt per partes, ſi terminus datus ſit à lege.*

Argumentum.

Promittens de evictione non tenetur, ſi evictio fuerit ſequuta ex natura rei; & quid ſi emptor fuerit effectus dominus irrevocabilis?

Digitized by Google

Decisio LXI.

Fidericus Bonafidi poſſidens tenimentum quoddam domorum ſibi ad emphyteuſim conceſſum pro annuo cenſu unciarum 36 comprehenſo iure proprietatis debito cuidã de Bononia per Nicolaum, Gulielmum Spatfora, illud ſubemphyteuticavit Iacobo de Arculeo, pro cenſu unci.62. videlicet pro illis unciis 36. debitis, ut ſupra dictis de Spatafora, & reliquas unc. viginti ſex ſibi ſolvẽdas, de qua ſumma vendidit uncias vigintiunam hæredibus Antonino lo Ingurdo, cedendo iura in ampla forma contra dictum de Arculeo, & ejus bona, quas ſibi exegit per aliquos annos; evenit quod facto iudicio per illos de Spatafora proprietarios contra dictum de Arculeo poſſeſſorem prædicti tenimenti domorum pro cenſibus decurſis illarum unc.33. fuit condemnatus ad ſolvendum cenſus prædictos, vel dimittendum, qui tandem illud dimiſit, & ſtante dicta dimiſſione hæredes de lo Ingurdo præſupponentes d. redditus ſibi venditos fuiſſe evictos, & ſic eſſe locum pacto adjecto in contractu venditio potuiſſet exequutivo modo agere ad pretium, executionem exercuerunt cõtra Octavium Bonafide hæredem illius Fiderici, qui præſentatis oppoſitionibus fuit per primum Judicem condemnatus & per ſecundum via contrarii imperii liberatus, à qua ultima dum eſſet petita reviſio in Conſiſtorio per dictos de lo Ingurdo dicebatur quod executio erat fundata in pacto expreſſo evictionis promiſſæ per illum Fidericum bonafide. Nec obſtabat quod evictio, & moleſtia principaliter ex illo actu dimiſſionis, & conſolidationis non fuerit ſequuta ſuper dictis redditibus, ſed ſuper tenimento domorum pro quo non fuerat aliter promiſſum, & pactum exequutivum evictionis ſequi-
1 tur rem, quæ venit in contractu, & eam non egreditur, ut dixit *Duaren. de pact. cap. 8. nu. 10. Ioann. Baptiſ. Peruſ. de arbit. lib. 7. c. 15. nu. 1.* verſ. ex his promiſſis nam dictum fuit quod in venditione, non ſolum fuerunt venditi redditus, ſed etiam Jura avocandi, & revocandi, intantum, quod una ſemel quod
2 periit emphyteuſis, & in judicio fuit evicta propter actum recognitorium nõ factum, jus avocandi, & redditus qui erant ſuper re, & emphyteuſi remanſerunt acceſſorie reſoluti, & evicti, ut dixit *Gabelli. de evictio. §. 1. num 3.* maxime ſtante pacto cũ verbis prægnantibus, & ampliſſimis. Sed ex adverſo dicebatur quod evictio tenimenti prædicti domorum ſequuta fuerat ex natura rei, quia erat emphyteutica, & revocabilis ob canones nõ ſolutos prout fuit revocata, de qua emphyteuſi ille lo Ingurdo emptor habebat ſcientiam ex venditione ſibi facta de parte redditũum cum Juribus prædictis avocandi, & revocandi, quo caſu non tenetur venditor ad
3 evictionem generaliter promiſſam, nec ad pretii reſtitutionem, ut dixit

glo. in l. ſi familia, in verb. pro parte, C. fa-
mil. erciſ. Becc. conſ. 24. num. 34. ubi dicit
dictam *gloſſ.* communiter eſſe appro-
batam, & loquitur in re emphyteuti-
ca; debuit enim cogitare is qui emit,
id quod evenire poterat, & res cum
4 ſua qualitate, & natura videtur ven-
dita, quam rationem *Bar. Bal. Salic. &*
Caſtr. & omnes in d. l. ſi familias expendunt,
& ſubdit. Bec. n. ult. opinionē iſtam eſſe
communē, & in practica ſervandā, &
receptiſſimam, & ante eū *Alexand. conſ.*
7. & ſeq. vol. 4. 21. nu. qui etiam de com-
muni teſtatur, *Alciat. conſ. 133.* ubi eti-
am de cōmuni *Dec. in ſpecie conſ. 411. n. 4.*
& additio ad eum quæ plures allegat,
Gibelli de evictio. §. 5. n. 33. Rolan. conſ. 51. vol.
4. Magon. deciſ. Lucenſ. 7. Ioſeph. Ludovic. de-
ciſ. 19. Corbol. de jur. emphyt. de cauſ. privat.
ob alien. non fact. amplia 31. Honde conſ. 3. n.
40. Dominus Ioan. Bapt. Coſta in ſuo ſubtiliſ-
ſimo tract. de jur. & fact. ignoran. centu. 1.
diſtinct. 32. nu. 1. cum ſeq. Turret. conſ. 83. Pe-
regrin. de fideicom. arti. 52. n. 12. cum ſeq. &
conſ. 93. nu. 23. Cavalc. deciſ. 8. nu. 17. & 18.
par. 2. Surd. conſ. 15. nu. 5. ubi ait hanc o-
pinionem indiſtincte veram eſſe. Et
licet, multi Doct. contrarium affir-
ment, tamen ſi recte eorū dicta per-
pendantur, omnes loquuntur in di-
verſis terminis ab iſtis, de quibus age-
batur, puta quando expreſſe promiſ-
ſum fuiſſet de evictione cauſanda ex
natura ipſius rei, ut declarat *D. Ioan.*
Bapti. Coſta in loco præallega. nu. 4. poſt
Surd. & alios quos more ſuo cumulat.

Dicebat unus ex dominis, quod
caſus iſte erat adverſus à concluſioni-
bus firmatis per Doct. prædictos, nam
5 ille de Bonafide non vendiderat rem
emphyteuticam, ſed redditus, qui e-
rant ſuper illa re, & in iſto caſu, ſi eſt
promiſſū de evictione, tunc tenetur
venditor, ut notanter limitat prædi-
ctam concluſionem *Gabelli. in d. §. 5. n.*
38. & maxime ſi promiſſio eſt facta
verbis prægnantibus, & univerſali-
bus, & eſt *tex. in l. 1. & 2. C. credit. pignor.*
evict. Item in caſu iſto voluit vendi-
6 tor teneri de qualibet, & quacumq;
evictione quomodocumq;, & qua-
litercumq; tam ex cauſa de præſenti,
quam de præterito, & in hoc caſu di-
cunt Doct. quod, etiam quod evictio
ſequatur ex natura rei, teneatur ven-
ditor de evictione, *Cur. Iun. conſ. 40. nu.*
13. Soc. Iun. conſ. 116. n. 63. lib. 1. Decian. reſp.
55. nu. 91. & ſeq. vol. 3. Menoch. de præſumpt.
lib. 3. præſumpt. 15. nu. 17. & ratio eſt, quia
illa univerſalis evictionis promiſſio
habet vim ſpecialis evictionis in præ-
dicto caſu, *Ceph. conſ. 58. num. 16. lib. 1. ſed*
quia Rol. Magon. & Peruſ. cum multis a-
liis ex præcita Doct. pro contraria o-
pinione præſupponunt etiam pactū
prædictum evictionis generaliſſimū,
ob id Conſiſtorium habuit pro du-
bio prædictum articulum, & fecit
tranſitum ad aliam difficultatem,
quæ fiebat ex parte dicti conventi; nā
ut in facto conſtabat, ille de lo Ingur-
do ante evictionem de qua agebatur
pro cenſibus prædictarum unciarum
viginti unius ſibi venditarum execu-
tionem exercuit contra hæredes di-
cti de Arculeo poſſeſſorem tenimen-
ti do-

ti domorum, & illud ſibi liberavit per ſecundum decretum, & capturam realis poſſeſſionis; & elapſo termino ad redimendū menſium quatuor, fuit effectus dictus actor verus
7 dominus, & irrevocabilis, & jus utile dictarum unciarum 21. fuit conſolidatum cum proprietate, quo caſu tam utile, quam directum fuit extinctum, & per dictum de lo Ingurdo actorem acquiſitum plenum dominium, ut dixit *Berò.conſ.204.num 45. & conſ.204.nu.45. & conſ.84.nu.47.verſ.nec obſtat,vol.1.Tiraq.de retract.lignag.§.1.glo 7.nu.70. Affl.deciſ.8. & deciſ.8.16.Milanen. deciſ 17.num.71. cum ſeq.lib.2.*

Nec obſtabat, quod relaxatio facta fuerat infra terminum numerandum à die captæ poſſeſſionis cum alia prorogatione facta per actorem; nam dictum fuit, quod etſi verum ſit, quod terminus prædictus currat a
8 die captæ poſſeſſionis, ut dixit *Blaſ. Lance.in quodam ſuo conſ. Bengiorn.Percol. Cumi & alij ſuper d.Rit.n.12.* ubi noviſſime *Marius Muta nu.49* quam opinionem ſemper in Regno ſervatam fuiſſe refert *Marianus Iulianus conſummatiſſimus Doctor in ſuis quæſtionib ſuper d.Ritu. quæſt.7.* & ita fuit judicatum per tres ſententias conformes pro Donna Beatrice de Iuenio contra Joannem Andræam Orgoſio, & bis in eadem M.R.C. pro Iſabella Anfuſo contra Franciſcum la Gula de anno 1601. & 1602. tamen prorogatio ipſa erat nulla in præjudicium iſtius de Bonafide, cui ex dicta conſolidatione fue-
9 rat ius acquiſitum, & fieri non poterat in termino dato a lege ut dixit *Tiraquell de retract.ſangui.§.1.gloſ.10.nu. 30.* Item & cum tota prorogatione apparebat relaxatione factam fuiſſe extra terminum, & propterea Conſiſtorium confirmavit ultimam interloquutoriam latam per D. Joannem Bapiſtam de Blaſchis, tunc Judicem M.R.C. cui ſoli fuerat commiſſa cauſa, nunc meritiſſimum Magiſtrum Rationalem Regii Patrimonii, Regium que Conſiliarium abſolvendo dictum de Bonafidi conventum.

SUMMARIUM.

1 Iudex nullitatis poteſt ſuper meritis pronuntiare.

Limita coram eodem judice qui protulit ſententiam nullam invita parte, num.2.

3 Iudex qui ſuper meritis pronuntiavit, dicitur ſuſpectus in eadem cauſa.

4 Cap 44. Regis Ferdin. non procedit coram eodem Iudice primi Iudicij.

Amplia ſi nullitas proceſſerit reſpectu denegatarum defenſionum, num.5.

6 Nullitas quando reſpiciat acta deciſoria.

7 Cap.44. Regis Ferdi. procedit quando nullitas reſpicit acta ordinatoria.

8 Nullitas defectu iuriſdictionis non poteſt cognoſci ab eodem Iudice.

ARGUMENTUM.

Nullitas quando cognoſci poſſit una cum meritis.

DECISIO LXII.

Iudicium nullitatis coram judice cum deducitur, devolvit totam cauſam, & principale negotium meritorum,

1 ritorum, in tantum quod ſive Judex
ille qui pronuntiavit, ſive ſuperior
adeatur, poterit adeatur, poterit ſu-
per nullitate, & ſuper meriti pronũ-
tiare, ſecundum *Bart. & Imol. in l. ſi ex-
preſſim, nu. 15. ff. de appell. idem Bart. in l. ſi
ut proponis, la 1. nu. 4. C. quomo. & quan.
Iud. Imo. in cap. cum contingat, de offi. de leg.
Abb. in cap. in literis, de offic. de lega. & in c.
dilecto. de appella. Cardin. in Clemen. 1. in 10.
q. de re judic. Felyn. in d. c. in literis, num. 4.
de offic. delega. Alex. conſ. 78. nu. 2. vol. 2. &
conſ. 53. vol. 5. & in l. Iudex, poſteaquam, n.
22. ff. de re judic.* & ſic poterit ſententiã
abſolutoriam nullam terminare, &
iterum pronuntiare contrariũ, pro-
ferendo ſententiam condemnatori-
am, *Imol. in d. l. ſi expreſſim, Lanfran. in c.
quoniam contra, de probat. c. 10. de interloq.
& appella. ſub nu. 32.* ubi ait iſtam eſſe
veritatem, *Viri. deciſ. 53. num. 6. Vanti. in
trac. de nullita. tit. coram quo, num. 9.*

2 Eſt verum quod ſi petita, eſſe nul-
litas coram eodem Judice, qui ipſam
ſententiam, ſive interloquutoriam
nulliter protuliſſet, non poſſet ipſe-
met Judex cognoſcere ſuper meritis,
ſuper quibus antea pronuntiaverat, ſi
ille, qui propoſuit nullitatem, non
contentatur, ut poſt *Ang. & alios dixit
Ioann. de Imol. in d. l. ſi expreſſim, ſub nu. 14.*
& ratio eſt, quia non debet eſſe quis
cognitor ſuæ injuſtitiæ, vel iniquita-
tis; & una ſemel quod Judex ſuper i-
3 pſis meritis pronuntiavit, & votum
protulit dicitur ſuſpectus, *ad not. per
Franc. in c. Poſtremo, & ibi Præpoſ. & alij,
extra de appellat. Maran. de ordin. iudi. par.
6. in materia ſuſpicionis. Aret. conſ. 29. Re-
ginell. de appellat. §. 3. cap. 1. num. 11. & 12.
Gail. obſervat. 127. nu. 7.* ſemper enim de
reiteratione gravaminis poſſet ſuſpi-
cari, *cap. qui ſemel, de reg. jur. in 6.* & hoc
4 procedit etiam ſtante cap. Regis Fer-
dinan. 44. illud enim loquitur quan-
do nullitas deducitur coram ſupe-
riore, & non coram eodem Judice
primi judicii, ut patet ibi (avanti di
eſſo) & maxime parte diſſentiente,
quo caſu dicitur ſuſpectus ipſo jure,
*ad tex. in l. eos, & ibi Bal. colum. 1. in fine, C.
de appellat. l. qui iuriſdictioni præeſt, ff. de
de iuriſd. omn. iudic. in ſpecie, Bongiorn. in
Apoſtilla dicti cap.* & præſertim ſi nulli-
tas proceſſerat ex defectu denegata-
5 rum defenſionum, & durante termi-
no productionis, prout erat caſus de
quo agebatur; quia tunc non poſſet
reparari per cognitionem meritorũ,
6 cum reſpiciat acta deciſoria, ut poſt
alios tradit *Cravet. conſ. 140. numer. 8. &
conſ. 179. nu. 7. vol. 1. Anguiſc. conſ. 1. & conſ.
242 nu. 2.* & voluit expreſſe cap. præ-
dictum ſub Rege Ferdinando 44. ibi
*(niſi nullitas ſit defectu terminorum, vel de-
negatarum defenſionum) & ibi (ſi merita
clara ſint)* & concludit idem *Bong. ibi in
7 addit.* dicens cap. Regni prædictũ in-
telligi quando nullitas reſpiceret a-
cta ordinatoria, ſecus ſi eſſent deciſo-
ria, ut dictum eſt, & ſecundum præ-
dicta fuit judicatum per binas ſentẽ-
tias conformes pro Barone Biſcaris
contra Donnam Vittoriam Milanẽ-
ſi, de anno 1597. & pluries in aliis cau-
ſis in eodem proceſſu præſentatis

Idem

Idem dicendum eſſet, quando nullitas ortum habuiſſet defectu iuriſdictionis, puta quod Judex eſſet prorſus incompetens, ut judicavit Conſiſtorium pro Fratre Berardo Capece contra hæredes Baronis S. Laurentii.

SUMMARIUM.

1 *Tutor non poteſt aliquid accipere pro maritanda pupilla.*

Et cui eſt reſtituenda pecunia, ibidem.

2 *Tutor tenetur gratis deſponſare pupillam.*

3 *In pari cauſa turpitudinis melior eſt conditio poſſidentis.*

4 *Gloſ. in l. qui ſine uſuris, ff. de neg. geſt. declaratur.*

5 *Exceptio obligationis ob turpem cauſam poteſt opponi, non obſtante pacto de non opponendo.*

6 *Exceptio, Itidem juris, admittitur adverſus inſtrumentum habens executionem paratam, non obſtante juramento, & n. 7.*

ARGUMENTUM.

Tutor an poſſit aliquid accipere à ſponſo pro maritanda pupilla.

DECISIO LXIII.

ARticulum iſtum (an tutor poſſit accipere aliquid a ſponſo, vel a patre ſponſi pro maritanda pupilla) diſputavit Pileus, antiquus Doctor, & Gloſſator in ſuis quæſtionibus, quæſt. 49. quem referunt *Doctores omnes in l. qui ſine uſuris, ubi Glo. ff. de negot. geſt.* & præſertim *Odoffred. Alber. de Roſat. Angel. Gulgoſ. & Bald. rurſus Alber. in l. quidquid, C. de arbit. tut.* & ideo dicit

1 *Odoffr. in d. l. qui ſine uſuris* quod tutor turpiter agit recipiendo pecuniam pro maritanda pupilla, quem ſupra relati Doctores ſequuntur, variant tamen, cui nam ſit reſtituenda pecunia; nam omnes, præter *Bald.* faciunt diſtinctionem; aut tutor nuptui tradit pupillam viro digno, & tunc non tenetur reſtituere pupillæ; aut collocavit eam in virum indignum, & eo caſu tenetur reſtiture pupillæ, quæ læſa eſt ex tali matrimonio; *Bald.* vero reprobando hanc diſtinctionem indiſtincte determinat pecuniam eſſe reſtituendam pupillæ, ſive digno, ſive indigno nupſerit; fundatur eius deciſio, quia turpe eſt recipere pecuniam, & pretium pro actu, qui gratis debet expediri, *ad tex. in l. fin. ubi hoc*
2 *probatur, C. de condict. ob turp. cauſ.* tutor enim tenetur gratis deſponſare pupillam, *ad tex. in l. copulandis, C. de nupt.* & ideo receptum poteſt ab eo condici conditione ob turpem cauſam ut terminis conſuluit *Anchar. conſ. 174. & melius Natt. conſ. 76. & 77.* ubi latiſſime tractat materiam, & concludit tutorem debere repelli a petitione cuiuſdam ſummæ pecuniarum promiſſæ ex cauſa matrimonii pupillæ, & promiſſores eſſe tutos exceptione turpitudinis contra tutorem, & poſſe allegare turpitudinem propriam, contra participem. *Rimin. jun. conſil. 62. Honde poſt alios quos allegat conſ. 46. n.*
3 *32. & ſequ.* nam in pari cauſa turpitudinis melior eſt conditio poſſidentis. Nec obſtabat *Gloſ. in dicta l. qui ſine*, dū

dicit, quod tutor non tenetur reſtituere pupillæ, quam ſimpliciter refert *Gulielmi de Ludou. ſing. 41. & poſt eum Cavalc. de tutor. & curat. nu. 279.* quia ea non decidit, quod ideo turpiter non accepit, nam etſi non teneatur reſtituere pupillæ forte tenetur reſtituere fiſco, ut movet *Bald. in loco præallegato*, vel pauperibus; *ſecundum Anchar. in d. conſil. 175.* vel danti, ſecundum alias opinionem. Item Glo: loquitur in pecunia exacta, & ideo non procedit in caſu de quo agebatur, ubi tutor, exequutionem exercuerat pro ſcutis mille quingentis ſibi promiſſis & nõ ſolutis per parentes ſponſi, unde prædicta ſortius procedere videbantur excipiendo, ex regula: Cui damus actionẽ, tanto magis damus
5 exceptionem, quæ quidem exceptio cum ſit iuris, orta ex eodem fonte, & inſita actioni, poterat opponi, non obſtante pacto de non opponendo, *Fel. in cap. ex parte, nu. 26. de offic. deleg. Bart. in l. 1. §. & parvi, ff. quod vi aut clam.* & in fortioribus terminis *Mil. deciſ. 9.*
6 *num. 1. lib. 2.* Præterea ex prædictis deciſionibus oritur illa exceptio (Iidẽ iuris) quæ poteſt opponi contra inſtrumentum habens exequutionem paratam, videlicet (*dolo facis petere quod*
7 *reſtituturus es*) *Alex. in d. §. & parvi Roder. Suarez in l. poſt rem iudicatam, nu. 45. ff. de re iudic. in 2. par.* nec iuramentum in contractu adiectum obſtabat, quia fuerat interpoſitum contra legem, quæ emanavit in odium certarum perſonarum ut hic ſecundum *Abb. in cap. ſuper eo, nu. 4. de uſur.* Item quia promiſſio eſt contra bonos, & propterea non obligat iuramentum in ea interpoſitum, ut dicit *Bal. in rub. C. de uſur. quem ſequitur Corn. conſ. 159. vol. 3. Milan. d. deciſ. 9. lib. 2. Seraſin. de privileg. iuram. privileg. 61. nu. 12.* & faciebat quia in caſu iſto obtenta fuerat abſolutio a iuramento per conventam *ad not. per Capic. deciſ. 175. quem allegat Bongiorn. ad hoc ſuper. Rit. cap. 6.* ubi ait, quod Iudex non tenetur obſervare tale iuramentum, immo poteſt cogere partem ad remittendum; qua propter fuit iudicatum, quod oppoſitiones ſtarẽt, de anno 1599. & interloquutoria tranſivit in rem iudicatam, quia per partes fuit impoſitum perpetuum ſilentium.

SUMMARIUM.

1 *Aes alienum deducendum eſt in taxatione legitima.*
2 *Vita, & militia taxatur ad inſtar legitimæ.*
3 *Feudũ dicitur feudatarij ſicut uſuſfructus.*
4 *Legitima taxatur deducto ære alieno legitimo & neceſſario, & num 7.*
5 *Dos de paragio taxatur deducto eo, quod legitime debetur ſuper feudo.*
6 *Onus ſervitij militaris non deducitur in taxatione dotis de paragio.*
8 *Frater poteſt cogere Baronem fratrem ut ſibi iura cedat ad excludendas ſubiugationes exiſtentes ſuper feudo.*
9 *Vita & militia taxatur attento valore redditum feudi.*
10 *Dos de paragio non debetur ſuper feudo quod reperitur alienatum.*
11 *Dos de paragio augetur recuperato feudo alienato.*
12 *Exceptio reſolutionis dominij non admittitur in prima inſtantia.*

13 *Ergo tenetur ad onera ſi pretium fuit converſum in utilitatem Baroniæ.*
14 *Feuda quoad meliorامenta obligantur.*
15 *Cravet. conſ. 141. declaratur.*
16 *Donatio in fraudem filiorum facta revocatur usq; ad legitimam.*
17 *Frater in taxatione legitimæ an debeat expectare liquidationem æris alieni.*

ARGUMENTUM.

In taxatione dotium de paragio, an ſint deducenda onera illegitima.

DECISIO LXIV.

FActa taxatione vitæ, & militiæ
debitæ D. Carolo, & Don Baldaſ-
ſari de Termine ſuper Baroniis Ber-
rabaidæ, & Calamonaci parte incita-
ta per Reg. Cur. Præt. juxta practicam
Regni ad unc. 1570. fuit eius vigore
in eodem Tribunali cauſata exequu-
tio contra Baronē, qui licet de mul-
tis ſe oppoſuerit, tota difficultas
fuit redacta in unica tantū exceptio-
ne, videlicet ſi in taxatione prædicta
deducendæ eſſent plures ſubjugatio-
nes debitæ ſuper dictis Baroniis tan-
quam æs alienum, prout in legitima
1 ait *tex. in l. Papinianus. §. quarta. ff. de inoff.*
teſtam: maxime cum onera prædicta
ſint ex titulo oneroſo. *Cagnol. ibi num.*
10. & quoad taxationem vitæ, & mi-
2 litia legitimæ æquiparatur, *Loffr. ad. in*
cap. 1. §. qui vero, de inveſtit. de re alien. fact.
Vincen. de Franc. decis. 61. Petr. de Gregor. in
tract. de vita, & milit. quæſt. 2. & queſt. 7.
nu. 4. & in tractat. de dot. de parag. quæſt. 2.
num. 8. & tenent omnes ſcribentes in
Regno; Dicebant fratres, quod onera
prædicta erant illegitima, quæ feuda
non afficiebant, nec reſpectu feudo-
rum dici poterant æs alienum; feuda
enim erant ex pacto, & providentia
Principis, quæ tantum ſunt feudata-
3 rii dum vivit, ſicut uſusfructus, ſecun-
dum *Andre. in cap. 1. §. donatio, qual. olim*
feud. poter. & feudiſtæ omnes, & eo
mortuo effecta fuerunt caduca, &
omnia iura, & obligationes extinctæ
ad not. in l. lex vectigali. ff. de aqua pluv.
Petr. de Gregor. de Indic. cauſ. feudal. quæſt.
18. n. 31. & ſeq. cum aliis per eum addu-
ctis, & ſunt cōcluſiones claræ, & indu-
bitatæ, & propterea poſſūt exceptio-
ne removeri *ad tex. in l. vel obligatis, ff. de*
liberal. cauſ. ibi [*obligatum accipere debe-*
mus ſi exceptione tueri ſe non poteſt; cæterū
ſi poteſt dicendum eſt, non eſſe obligatum]
Aſin. de execut. cap. 12. nu. 2. cum aliis per
eum relatis; Item dicebant quod ſi-
4 cut legitima debetur deducto ære a-
lieno neceſſario, & legitimo, ut dixit
Cravett. conſ. 141. nu. 5. ubi reddit ratio-
nem, quia alias daretur occaſio frau-
dandi filias legitima; & ita refert fuiſ-
ſe judicatum, & hanc opinionem nō
habere contradictorem *Surd. conſ. 2. 6.*
nu. 14. verſ. Intelligendo tamen; ita &
fortius videbatur dicendum in caſu
iſto, ſecundum *Petr. de Gregor. in trac. de*
dot. de parag. d. quæſt. 2. nu. 8. quia ſubju-
gationes deducendæ, reſpectu feu-
dorū pdictorū ex pacto, & pro[illegible]n-
tia Principis fuerat pro cauſa illegiti-
ma impoſitæ, & propterea dicebatur
æs alienum voluntariū quoad baro-
nē ſucceſſorem; non autem verum, &
neceſſarium, pro quibus feudum re-
cte dica-

ête diceretur obligatum, ſecundum *Cravett. Surd. & Petr. de Grego. in locis præallegatis*, & melius idem *Petr. de Gregor. in eod. tract. quæſt. 28. num. 6.* ubi expreſſe decidit, quod taxatio dotis de paragio, quæ in hoc procedit ad inſtar vitæ, & militiæ, taxari debeat attentis facultatibus dotantis, deducto prius ære alieno annexo pro onere ipſius feudi, prout ibi ponit exemplum de aliis oneribus vitæ, & militiæ, dotium de paragio & ſimilibus
6 oneribus legitimis; in tantum quod excuſdit onus ſervitii militaris, quia illud debetur tanquam tributum ex forma, & pacto privilegii ab initio conceſſionis, & tamen eſt adeo privilegiatum, ut dixit idem *Petr. de Gregor. in tract. de conceſſ. feud. p. 8. quæſt. 2. num. 14.* & propterea illud æs alienum, quod non eſt annexum pro onere ipſius feudi, nõ deducitur ſecundum eum, & idem ſentit *Ioan. Aloyſ. de Septimo in terminis vitæ, & militiæ in quodam ſuo conſ. quod ad penam vidimus, incip. Cor mundum crea.* Præmitto duas quæſtiones, ubi *in 2. q.* tractat, quem onera ſint deducenda à feudo, & ſemper loquitur, & exemplificat in oneribus, quæ reſpiciunt feudum, ut facit *Petr. de Grego.* quorum dicta in Regno habentur pro lege, ut dixerunt *Docto. noſtri Regnicolæ.* Præterea in terminis legitimæ
7 fuit allegatus *Paul de Montepico in l. in quartam, num. 170. ff. ad l. Falcid.* ubi ait, quod filio petenti legitimam, ſi forte hæres ſcriptus moram faciat, aſſerendo in hæreditate extare plures creditores, quib. ante detractionem ſit ſatisfaciendum, quod tali caſu, ſi filius offerat ſe paratum, recepta legitima, ſatisfecere pro rata creditoribus hæreditariis, & fideiuſſores præſtat, cogendus erit hæres portionem legitimam illi aſſignare, non expectata ulterius liquidatione æris alieni, *ad text. in l. cum hæreditas, ff. ad Trebelli.* ſubdit, quod & ſi alias tenuerit contrarium, tamen tunc non viderat illum text. & ſi vidiſſet forte res aliter fuiſſet deciſa per Senatum, idem ſequutus eſt *Rip. ibidem num. 216.* ubi ait hanc opinionẽ eſſe magis æquam; & poſt eos *Vincen. de Franc. deciſ. 127.* qui hanc quæſtionẽ ponit, & adducit rationes ad utramq; partem, & licet ibi dicat, quod hoc non fuerit determinatum per Sacrũ Conſilium, quia viſis per eum diſtincte oneribus accedẽte partium conſenſu fuerat cauſa concordata, nihilominus ipſe inclinabat in hanc opinionem pro filio prout alii D. Conſilio, & reſpondet ad contraria adducta per dictum de Montepico, plura alia conſiderãdo, ut ibi per eum. Sed ex adverſo dictum fuit, quod omnia onera deducenda erant, quia dum nõ adſunt ſententiæ declaratoriæ ſuper eorum illegitimitate, ſoluuntur per Baronem de anno in annũ; & æquum non eſſet, quod Baro ſolveret ſubiugatarios, & fratres haberent eorum vitam, & militiam immunem, & liberam à prædictis oneribus, in tantũ, quod nil remaneret pro Barone & ſi dicatur onera eſſe illegitima, & ſi dica-

ſi dicatur onera eſſe illegitima, & quod negligentia Baronis in eis excludendis à feudo non debeat fratribus nocere, potuerunt petere, ut ſibi
8 cedantur actiones pro declarari faciendo ſubiugationes Baronias non afficere, ut inde una cum expenſis integre perſolvatur, *ad not. per Cravett. conſ. 109. num. 8.* ubi quædam Margarita petebat legitimã ab hærede univerſali ſuper bonis matris cuius fideicõmiſſi erat delatum, & quærebatur an pro rata fideicommiſſi non exacti teneatur hæres? & determinat ibi *Cravett.* hæredem tantum poſſe cogi, ut cedat actiones, & quidem pulchra ratione; nam cum in hæreditate ſint tantum actiones pro petendo fideicommiſſo, non debet obligari ad ſupplendum legitimam, niſi quatenus eſt in hæreditete: ita dicendum erat in caſu iſto, quia in Baroniis nihil eſt de prædictis redditibus, ſed tantum actio pro eis excludendis. Itẽ
9 faciebat, quod vita & militia taxatur attento valore redditũum feudi, qui per Baronem percipiuntur, ut dixit *Andr. & Affl. in conſt. i. Comitibus & Petr. de Greg. in d. tract. de vita, & milit. q. 3. quaſt. 10. & 11.* & ſic ratione fructuum, in tantum, quod ſi feudum non faciat fructus, quia forte eſſet alienatum, tunc non debetur, nec vita, & militia, nec
10 dos de paragio, ut concludit idem *Petr. de Greg. in tracta. de dot. de parag. quaſt. 24.* quia tunc primogenitus nõ habet niſi jus recuperandi feudum ex perſona propria, & ſic jus incorporale, ex quo fructus non percipiuntur, nec renaſcuntur, eſt bene verũ, quod
11 eo recuperato dos augetur, & retaxatur, ut poſt alios dixit *D. Ioann. Franc. de Pont. in conſ. 79. nu. 28. & 29.* & propterea cum Baro in caſu iſto non percipiat redditus niſi deductis oneribus, & ſubjugationibus ex quibus non percipit fructus, ſed tantum habet jus eas excludendi, de quo jure nulla eſt habenda conſideratio in taxatione prædicta, certe dici nõ poterit, quod vita, & militia iſtorum fratrum taxari debeat eis prius non deductis, quæ ut dictũ eſt diminuunt redditus Baronis. Rurſus confirmari videbantur prædicta, quia in prima inſtantia Baro cogitur effective ſolvere ſtante privilegio Bullæ, ac Regiæ Pragmaticæ reijcientis omnes exceptiones;
12 nam exceptio iſta reſolutionis dominij non addmittitur, ut dixerunt *Petr. de Gregor. de cenſib. quaſt. 6. Milanen. deciſ. 17. num. 20. & deciſ. 1. num. 157. par. 2.* Et in ſecunda inſtentia adhuc non conſtabat ſubjugationes impoſitas fuiſſe ex cauſa illegitima, quia poſſet probari, quod pecuniæ fuiſſent converſæ in utilitate Baroniæ, vel majoratus, puta pro ſolutione ſervitii militaris, pro maritagio alicuius filiæ, & ſimilium; & tali caſu probata conver-
13 ſione per creditorem, ſucceſſor maioratus tenetur, licet ad aliud fuerit mutuata pecunia, ut dixit *Anton. Queſad. in ſuis quaſt. quaſt. 32. num. 32.* modus enim non inſpicitur, ſed effectus, adeo quod ſi creditor contraxit cum

prædeceſſore Baronis, licet enunttietur cauſa legitima, tamen ea non ſufficit, ſed probāda eſt converſio in utilitatem Baroniæ, ut poſt multos refert *Merez. de Maior. par. 4. quæſt. 22. nu. 7. fol. mihi 505.* ergo probato effectu licet non enuntietur cauſa legitima, Baro tamen eſt obligatus. Item in Baroniis poſſent adeſſe melioramenta,
14 unde feuda remaneant obligata ratione illorum, *Menoch. conſ. 662. vol. 7.* & ideo non videbatur de his aliquo modo haberi poſſe rationem in hoc iudicio ſummario, quæ tamen ut dictum eſt, requirunt altiorem indaginem, ad *tex. ubi Doct. in l. filia, quæ. § ſi de teſtamento ff. ad Trebellia.* & ex prædictis ceſſare videbantur obiecta ex adverſo circa extinctionem, & reſolutionē onerum ob ſucceſſionem novi feudatarii. Item minus reſiſtebat, quod vita, & militia taxanda erat deducto ære neceſſario, & legitimo; quia ut dictum eſt plene non conſtabat in
15 proceſſu de huiuſmodi illegitimitate onerum, nec *Cravett. in d. conſ. 141.* loquitur in omni ære alieno, ſed tantū
16 in donatione facta in fraudem filiorum ideoq; uſq; ad legitimam revocatur, & propterea eam non minuit, *tot. tit. C. de in offi. dona.* & declarat idem met *Cravet. in conſ. 165. n. 5. & 6. Ceph. conſ. 393. nu. 110. cum plur. ſequen.*

Poſtremo pro hac opinione adducebatur doctrina eiuſdem *Pauli de Montepico ex adverſo allegati in d. nu. 170.* ubi Senatus iudicavit non teneri hæ-
17 redem tradere legitimam filio ante factam æris alieni liquidationem etiam ſi filius offerat fideiuſſionem de reſtituendo, ſed ſufficit hæredem liquidare intra tempus ſibi ſtatutum, & ſequitur *Surd. d. conſ. 248. nu. 17.* ubi refert ita pluries fuiſſe per Senatū determinatum, *& num. 24.* reſpondet *ad tex. in d. l. cum hæreditas, ff. ad Trebell.* qui mutavit opinionem dicti de Montepico. Diſcuſſo hoc puncto inter nos, quod non modicam habuit difficultatem ex controverſia Doctor. ut alias ad no. avi *ad Pet. de Grego. in d. tract. de dot. de parag. quæſt. 36.* in apoſtilla ſatis ante deciſionem huius cauſæ, tandē determinavimus, ſubiugationes, quæ ex facie ipſius inſtrumenti apparebant illegitimæ, non eſſe deducendas, reliquas vero deduximus reſervando iura fratribus, caſu quo fuerit declaratum eas non afficere Baroniam, die 7. Februarii 1599. & ſententia fuit per partes approbata, & tranſactio finita; & ita etiam fuit pluries iudicatum in aliis cauſis tam in M.R.C. quam in Conſiſtorio, & præcipue pro Barone Solanti, & hodie pendet iudicium inceptum per Baronē ad excludendas ſubiugationes, ut dixi in deciſ. 14.

SUMMARIUM.

1 *Linea unius perdurante non fit tranſitus ad lineam alterius.*
2 *Monaſterium non excluditur à ſubſtituto, & quando.*
Et quid vivente filia monaſterium ingreſſa, num. 3.

4 Taſſa-

4 *Teſtator quando præſumatur voluiſſe monaſterium excludere.*

5 *Fideicommiſſum renuntiari poteſt, & n. 9. Amplia in fideicommiſſo conditionali, n. 6.*

7 *Renuntians expellitur à iudicio.*

8 *Renuntiatio quando extendatur ad iura competentia de futuro; & nu. 10.*

11 *Renuntiatio facta per ingredientem monaſterium dicitur realis.*

Nec reſcinditur ſtante læſione num. 12.

Nec ſi renuntians eſſet minor, num. 13.

14 *Renuntians fauore maſculorum ſeu mortuis, admittitur.*

Limita num. 15. 16 & 17.

18 *Renuntiatio facta per ingredientem monaſterium cum eius conſenſu ante reſciſſionem ſemper obſtat.*

ARGUMENTUM.

Monaſterium quando excludatur à ſubſtituto, & quid viuente filia monaſterium ingreſſa, & an renuntiatio per eam facta extendatur ad bona fideicommiſſo ſubiecta.

DECISIO LXV.

Michael de Milana ſenior fecit fideicommiſſum in donatione vocando tres eius filios, quos tunc habebat, qui dictum fideicommiſſū confirmiuerunt, & mortuis duobus ex eis omnia bona peruenerunt ad Marianum, ex quo fuerunt nati duo filii, Michael Iunior, & Franciſca; ex Michaele orti fuerū plures filii, tres maſculi, & tres fœminæ, quæ in ingreſſu monaſterii renuntiauerunt in larga forma; quibus omnibus mortuis, remanſerunt tantummodo duo ex dictis filiabus fœminis monialibus in monaſterio Sanctiſs. Saluatoris, quæ adhuc viuebant; ex Franciſca vero veniebat D. Eliſabetha Monzuni, quæ dicebat ſe eſſe vocatam in dicto fideicommiſſo, & obtinuit in Curia Archiepiſcopali, inde per Tribunal Regiæ Monarchiæ aliter deciſum, & introducto proceſſu via appellationis ad iudicem Eccleſiaſticū cum voto Conſiſtorii dicebatur ex parte monaſterii, quod præſuppoſito fideicommiſſo, ſi bona ipſa fideicommiſſo ſubiecta ex vocatione per-
1 venerunt ad unum, durante illius linea non ſit reuerſio ad lineam alterius, donec linea primi duret ad inſtar ſucceſſorii edicti, ita conſuluerunt *Abb conſ. 85. & conſ. 60. num. 17. lib. 1. Paul. de Caſtr. conſ. 164. lib. 2. Pariſ. conſ. 12. n. 10. lib. 4. Tiraq. de primog. q. 40. num. 156.* & quamplures alios allegat *Molin. lib. 3. de primog. cap. 6. num. 29. & ultra eū Celſ. Vgo in conſ. 49. nu. 22. D. Marchio. de Pont. conſ. 47. nu. 7 Ceph. conſ. 656. n. 50 Peregrin. de fideicom. arti. 20. num. 8. & arti. 22. nu. 24. Menoch. lib. 4. præſumpt. 88. nu. 11. Petr. de Gregor. de conceſſ. feud. par. 4. quæſt. 4. nu. 19.* & ſic verum erat dicere, quod donec durabat linea Michaelis iunioris iſta de Munzone, quæ veniebat ex linea Franciſcæ non erat vocata, nec ad fideicommiſſum poterat aſpirare. Item quia Monaſterium capax bonorum temporalium prout erat iſtud de quo agebatur, non excludebatur à ſubſtituto; imo Monaſterium excludebat ſubſtitutum non obſtante quacunq; forma in ſubſtitutione adiecta, quia teſtator Monaſterium non

Digitized by Google

2 poteſt excludere, *ad tex. in §. ſed, & hoc præſenti, in Auth, de Sanctiſſim. Epiſc. quæ eſt novella 123. ex quo deſumitur alius tex. in auth. niſi rogati, C. ad Trebell. & de jure Canonico eſt tex. in ca. in præſentia, de proba.* & licet inter Doct. ſit controverſia: an
4 Monaſterium ſit loco filii, vel hæredis; & an vivente filia Monaſterium excludatur, vel non; nihilominus ad hoc; quod habeatur loco filii ad effectum, ut perpetuo ſubſtitutus remaneat excluſus, faciebāt iura præalleg. circa quorum intelligentiam Doct. moderni, qui articulum pertractant, & præſertim poſt omnes *Menoch. lib. 4. præſumpt. 83. & Peregrin. de fideicom. art. 28. & arti. 52. & Doctiſſimus Dominus meus Regius Conſiliarius Carol. Tappia in auth. ingreſſi, cap. 13. num. 18 fol. mihi 470.* In hoc conveniunt, quod ſi teſtator verbis expreſſis, vel probabilibus cōiecturis Monaſteriū excluſerit, quod remaneat excluſum, & ſuccedat ſubſtitutus; ſed nec *Menoch.* nec alii diſcordant in alio caſu, videlicet vivente filia, quæ fuit ingreſſa monaſteriū, quia data capacitate monaſterii omnes concludunt, quod iſto tempo-
3 re monaſterium excludat ſubſtitutū, ita tenet *Covar. varia. reſol. lib. 1. c. 19. nu. 7. Iaſ. conſ. 212. lib. 2. Rol. conſ. 99. nu. 21. lib. 2. conſ. 35. nu. 11. & 12. & 24. in tertio vol. Molin. de primog. Hiſpan. lib. 1. cap. 13. num. 71. cum ſequen. Burſat. conſ. 97. num. 23 in 1. Rimin. Iun. conſ. 270. num. 6. in 3. lib. Sforz. Odd. in tracta. Compendioſa, par. 6. fol. 200. verſ. regula igitur. Honded. conſ. 62. nu. 15. & ſeq. lib. 1 Ioan. de Monteſperel. conſ. 252. Vivi comm. opin. 480. & ſeq. D. Carolus Tappia in loco præallegato num. 49. & latiſſime omnium Peregrin. art. 28. num. 81. fol. 265.* ubi dicit, quod durante vita nemo diſcrepat, & licet in contrarium allegentur multi Docto. *per Cavalc. deciſ. 1. in 3. par. & Menoch. præſumpt. 83. Vincen. de Franc. deciſ. 29.* & alii; nihilominus iſti Doct. omnes non loquuntur durāte vita ingreſſii, ſed tantummodo in illa prima concluſione, an Monaſterium ſit loco filii; in quo puncto, ut dixi, vera reſolutio eſt illa, quod ubi probabilibus coniecturis conſtaret teſtatorem voluiſſe excludere Monaſterium, quod tunc Monaſterium, excludatur, & ſuccedat ſubſtitutus.

Minus obſtabant coniecturæ ex adverſo deductæ ad probandam iſtā
4 teſtatoris volūtatem circa excluſionem Monaſterii, & primo quod teſtator dixit (*ſi deceſſerit ſine liberis ex ſuo corpore, & legitimo matrimonio procreatis*) nā in iſto caſu maxima eſt Doct. controverſia, an voluerit teſtator excludere Monaſterium vel non; & articulus ēſt ita involutus, & opiniones ita diſcordes, ut pro utraq; parte adſint multi Doct. qui dicunt de cōmuni, & eo deventum eſt, ut dicant Doct. Iudicem poſſe inhærere uni, vel alteri opinioni, prout ſibi placuerit. ut refert *Caval. in d. deciſ. 1. num. 7. in 3. p. & Menoch. d. præſumpt. 83. in 1. coniectura, nu. 27.* allegat plures in favorem ſubſtituti, *& deinde num. 29. & 33.* verſ. cæterum adverſus hanc allegat infinitos in contrarium, & latiſſime D. Carol.

Carol.Tappia in præall. loco num. 12. & licet *Cavalca. ipſe & Menoch* tenuerint pro ſupſtituto tamen *Cavalc. ſub nu. 31.* circa finem, dicit magis communem eſſe contra eos; Item non obſtabat alia coniectura, quod poſt omnes ſubſtitutos erat vocata pia cauſa, *ex Menoch. præſump 83. in fin. verſ. declaratur decimo, & D.Carol. Tappia num. 29.* nam dictum fuit, quod hodie non agebatur cum alia pia cauſa; item quia teſtator non poterat excludere Monaſterium ſecundum *Peregrin. d. art. 28. n. 84.* Sed ex adverſo dicebatur, quod quidquid ſit de prædictis concluſionibus, tamen in caſu de quo agebatur aderant renuntiationes ampliſſimæ factæ per dictas ſorores exiſtentes in monaſterio D Michaeli eorum patri præſenti & ſtipulanti pro, ſe & ſuis hæredibus de omnibus eorum bonis mobilibus, ſtabilibus, &c. in largiſſima forma, nec non in ſpecie omnibus ſubſtitutionibus, fideicōmiſſis, legatis donationibus, ac omnibus, & univerſis iuribus ad dictas ſorores quomodo libet ſpectantibus, & pertinentibus, de præſenti, præterito, & futuro, cum ſimilib. aliis verbis generalibus, quo fiebat, quod cum fideicommiſſo poſſit renuntiari, *ad tex. in l. cum proponas, C. de pac. l. de fideicōmiſſo, C. de tranſact. Oſaſc. deciſ. 112. nu. 16. & in terminis fideicommiſſi, Cravett. conſ. 24. n. 4. Mazar. de fideicom. q. 59. Decia. reſpon. 39. nu. 42. cum ſeq. vol. 2. Burſ. conſ 195. n. 11. lib. 2. Gamma. deciſ. 264.* ubi dicit fidei-
5 commiſſum poſſe renuntiari, & talē ſpem donari poſſe, quæ concluſio
6 procedit etiam in fideicommiſſo conditionali, & de futuro. *Grat. reſp. 60. lib. 1. Marzar. in d. quæſt. 59. Menoch. conſ. 87. nu. 27. cum ſeq. de communi teſtatur Gabr. lib. 4. tit. de Fideicommiſ. concluſ. 1. num. 22.* ideo ſtantibus prædictis re-
7 nunciationibus nullus dari debebat regreſſus, *ad tex. in lege quæritur, §. ſi venditor, ff. de ædil. edict. Decian. reſpon. 29. nu. 72. vol. 2. Menoch. conſ. 80. nu. 50. Gab. conſ. 127. num. 6. Rol. conſ. 28. nu. 4. & conſ. 110. n. 24. lib 4. Bec. conſ. 34. nu. 12. optime Pancirol. conſ. 114. num. 3. & 4.* & licet regula-
8 riter renuntians omni iuri competenti, & competituro intelligatur tantummodo renunciaſſe iuri de futuro ex cauſa de præſenti competente, ex traditis per *Cagnol. in l. 1. num. 80. C. de pact. & ibi Zuccard. nu. 159. cum alijs mille relatis per Turett. conſ 65. num. 8. volu. 1.* tamen in caſu iſto ceſſabat prædicta difficultas, quandoquidem dictæ ſorores omnibus, quæ in futurū, & in perpetuum poſſent eis obvenire renuntiaverunt, & ſic non ſolum iuribus de præſenti, ſed de futuro, ut ex lectura dictarum renuntiationum apparebat, quo caſu poſt infinitos
9 concludit *Menoch. in d. conſ. 87. nu. 20.* fideicommiſſo fuiſſe renuntiatum, cū verba renuntiationis nil aliud operari poſſent, & idem voluerunt *Matt. Brun. conſ. 43. Bec. conſ. 111. num. 26. Turret. in d. conſ. 65. num. 14.* & maxime ſtanti-
10 bus verbis renuntiationum prægnantibus, quo caſu etiam iuri de futuro competenti renuntiatum eſſe

Digitized by Google

determinant *Menoch. in d. conſ. 87. & conſ. 289. nu. 5. & conſ. 237. n. 3. lib. 3. & conſ. 335. lib. 4. & ante eum Port. conſ. 142. Dec. conſ 345. num. 3.* qui in ſpecie conſiderant, & perpendunt clauſulas renunciationum de quibus agebatur, & eſſe magis communem opinionem refert *Turret. in d. conſ 65. nu. 6.* licet in hoc ultimo aſſiſtat multi Doctor. contrarium tenentes, ut poſt alios dixerunt *Honde. conſ. 29. num. 70. Surd. deciſ 14.* tamen ut dictum eſt ex facto præſentis cauſæ ceſſabat prædicta Docto. controverſia in tantum, quod ex dictis verbis generaliſſimis, & univerſalibus videbatur ſaltem in genere cognitum de fideicōmiſſis, adeo quod non requirebatur altera certioratio, ut late oſtendunt *Menoch. dicto conſ 335. lib. 4. Bec. conſ 108. Surd. conſ. 267. lib. 2.*

Accedebat in cauſa iſta, quod renuntiationes factæ per iſtas ſorores moniales tempore ingreſſus monaſterii erant reales, volentes (ut in i-
12 pſis renuntiationibus aſſerebatur) mundum relinquere, Deo ſervire, & ſe de omnibus & ſingulis eorum bonis temporalibus undecumq; acquiſitis, & acquirendis ſpoliare, cum Aquiliana ſtipulatione; & cum pacto de aliquid non petendo; & merito omni tempore, & loco nocebat renunciatio ipſa, ut dixit *D. Vinc. de Franc. in deciſ. 375. qui allegat conſ Minad. 22.* & ante eum *Covar. 3. par. relect. §. 3. verſ. 9.* Hinc dicunt Doct. quod renuntiatio facta alias ſi ia profeſſura religionem hæreditatis paternæ, nō poterit aliter reſcindi ex eo prætextu, quod enormiſſima interveniat læſio, *Dec. conſ. 31. col pen. ver. non obſtat. Cravett. conſ. 160. col. 1. Covar. in 3. p. relectio. c. quamvis pactū §. 2. nu. 5. Vaſq. de ſucceſſio. reſol. lib. 2. nu. 16. & nu 130.* ubi ait ita de conſuetudine ſervari, *Molin de primog. Hiſpa. lib. 2. cap. 3. num. 27. & n. 33.* qui ſubdit hoc
13 procedere etiam ſi renuntians eſſet minor, *Menoch. lib. 4. præſump. 83. num. 18.*

Nec obſtabat id quod ex adverſo adducebatur, quod hæc renuntiatio facta fuerat patri per ingredientē Monaſterium, qui habebat filios maſculos, quo caſu reſpectu maſculorum facta cenſeatur, in tantum quod eis
14 mortuis admittatur renuntians non obſtante tali renuntiatione, ut conſulverunt *Baldus conſ 437. in 2. dub. lib. 1. Ang. conſ. 52. col. fin Pariſ. conſ. 3. in fin. lib. 2. Cravett. conſ. 42. Loffred. in cap. 1. col. 12. de nat. ſucceſ feud. D. Io. Franc. de Pont. in conſ. 39. Ioan. Anton. Lanar. conſ. 49. Surd. conſ. 244. vol. 1. & deciſ 252 num. 4. Honded. d. conſ. 29. nu 7 D. Ioan. Baptiſt. Coſt. in tract. de jur. & fact. ignor. centu. 2. diſtinct. 50. num. 16* qui alios quamplures allegat.

Nam dictum fuit, quod prædicta concluſio non procedebat in caſu iſto in quo renuntiationes fuerunt
15 reales, ut ſupradictum eſt ex *Vinc. de Fran.* qui refert ita fuiſſe iudicatum, & fuit eadem cauſa contra quam ego cōſulvit *D. de Pont. in alleg. conſ. 39. & voluerunt Covar. & Vaſq. per e relati,* & eſt cōmunis opinio, de qua per *Sferz. conſ. ult. nu. 33. & 34.* ubi dicit talem renuntiationem eſſe factam in favorem omnium

mnium agnatorum, & transverſaliũ, maxime ſtante amplitudine clauſularum in renuntiatione appoſitarum ut poſt alios declarat prædictam concluſionem *D.Coſta.in d.diſtin.50.num.18. & ſeq.*

Rurſus prædicta concluſio non procedebat hic; nam Michael, qui re-
16 ceperat renuntiationem, teſtatus fuit, quo caſu monialis renuntians ſemper dicitur excluſa, *ex eod.D.de Pont.in d. conſ.39.n.2.& conſ.40.n.6.ver.caut.loquitur.*

Poſtremo reſpondebatur, dato, quod prædicta concluſio eſſet vera, illa tamen non procederet ſi fratres morirentur vivente patre, de cuius
17 hæreditate agebatur, ſecus quando ſupervixiſſent, & poſt mortem patris deceſſiſſent, prout in caſu iſto; quia tunc renuntiatio nocet etiam deficientibus maſculis, ut dixerunt *Dec. in d.conſ.31.num.5.Marant. in 10.diſputat.nu. 15.Capic.deciſio.190.nu.20. Viſil.deciſ.161. num.5.Michae.Craſ.lib.1.com.opin.cap.10. quæſt. 21 in fin.* ubi teſtatur hanc eſſe communem opinionem, de communi etiam teſtatur *Hondc.in d.conſ. 29.nu 80.*

Prædicta omnia confirmari videbantur, quia dictæ renuntiationes fuerunt approbatæ per D. Abbatiſsã Monaſterii una cum omnibus monialibus, & quidem cum iuramento, unde adhuc dictis renuntiationibus
18 non reſciſſis non poterat aliquid allegare dictum Monaſterium, *Rebuff.in tract.de reſciſſio.contrac.arti.unico, glo.4. num.7.Ioan.Gutier.decontract.Iura.cap.2. num.29.* ubi refert ità fuiſſe deciſum & propterea facta longa diſcuſſione in Conſiſtorio fuit votatum bona prædicta fideicõmiſſo ſubjecta ſpectare ad dictam actricem excluſo Monaſterio, die 14. Auguſti 1599.

SUMMARIUM.

1 *Oratio unica dicitur quando regitur unico Verbo.*
2 *Qualitas poſita inter plura debet omnia pariter qualificare.*
3 *Rub. inducitur ad deciſionem cauſarum, & quando, num.19.*
4 *Clauſula in fine poſita ad præcedentia refertur, & quando, ibidem, & num.12. & num 20.*
5 *Ritus diſpoſitio fundatur in concluſione, non in præſentatione.*
6 *Inſtantiã perpetuari correctorium iuris eſt.*
7 *Statuta Regni abbreviantia inſtantias cauſarum ſunt favorabilia.*
8 *Inſtantia cauſarum in Regno eſt biennii.*
9 *Prag. unica de inſtan.cauſa declaratur.*
10 *Inſtantia in Regno perpetuatur, & in quibus cauſis.*
11 *Inſtantia perempta quando pereat ius, & cauſa.*
13 *Inſtantia de iure communi eſt trienn(i)j, in cauſis principalibus, & anni unius in cauſis appellatis.*
14 *Ritus 184 declaratur.*
15 *Cauſa appellationum poſt præſentationem proceſſus in Conſiſtorio non tranſeunt in Hermodigium.*
16 *Conſuetudo probatur per binas ſententias latas.*
17 *Conſiſtorium S.R.C. an repræſentet Conſiſtorium Principis.*
18 *Auth ſed lis, non procedit ſi cauſa committitur per Principem ſuis auditoribus.*
21 *Cauſa feudales non comprehenduntur ſub diſpoſ.Reg prag.de inſtan.cauſ.*
22 *Cauſa feudalis pacti de retrovendenda habet*

habet ſuam inſtantiam, & modum procedendi particularem.

ARGUMENTUM.

Cauſæ concluſæ in M.R.C. non tranſeunt in Hermodigium, idem in cauſis appellatis à Curijs inferioribus, ſi infra tempora fuerit proceſſus præſentatus, & quid in cauſis feudalibus.

DECISIO LXVI.

IN anno 1593. fuit facta petitio per Donam Aleonoré Cápulo, Rurſſo,&Spata fora,ut filiam primogenitam,& hæredem quondam Alphonſi Valdaxi Baronis *M*artinorum contra Don Joannem, & Vincentium Valdaxi,Ruſſo, & Spatafora, ut via ſpolii de antiquo, & remedio Can. reintegrandæ,reſtitueretur, & reintegraretur in poſſeſſionem dictæ Baroniæ,& aliorum feudorum, in qua petitione in primo judicio,& coram Judicibus Curiæ Straticotialis civitatis *M*eſſanæ ſuccubuit, & cum fuiſſet appellatum ex parte Dõne Aleonoræ ad *M* R. C. & infra tempora præſentatus proceſſus,& concluſum in cauſa in anno 1586.&iterum in anno 1588. & in cauſa procedi ad ulteriora prætenderetur per Don Franciſcum Campulo hæredem Donnæ Aleonoræ, fuit miſſum ad effectum ad inſtantiam Don Alvari filii Don Vincentii,quod utiq; prædictæ concluſiones,contumacia ad proſequẽdam cauſam,& collatio declararentur nulla, & invalida; quia inſtantia cauſæ jam erat perempta,& acta prædicta facta reperiebantur poſt peremptam inſtantiam, & ex forma Rit. 184.ad evitandum Hermodigium requiri infra tempora inſtantiæ cauſas eſſe concludendas;& ex parte D.Frãciſci fuerunt miſſæ ſcripturæ ad contrarium effectum concluſiones illas factas fuiſſe non ad perpetuandam inſtantiam, quandoquidem Ritus prædictus requirit concluſionem in cauſis principalibus inchoatis in ipſa M.R.C. in cauſis vero appellatis prout erat iſta ex diſpoſitione eiuſdemmet Ritus ſufficere præſentationem proceſſus, in tantum quod facta præſentatione inſtantia numquam periit,& ita fuit determinatũ per.M.RC. declarãdo acta prædicta valida; Cauſa devoluta via reviſionis ad Conſiſtorium ex parte Don Alvari dicebatur,quod rubri.Rit.prædicti ſub unica orationę, & unico verbo, & cum dictione copulantia (&) determinat quod cauſæ appellationum, & principales debent concludi ne tranſeant in Hermodigium;nam unica dicitur
1 oratio,quando utrumq; regitur unico verbo, *Bart. in l.re coniuncti,nu.12.ff.de leg.3.* poſt alios *Honde.conſ.4.num.32.lib.1.& conſ 4.n.12.li.2.* ubi ex hoc concludit,quid ideo una qualitas ibi appoſita qualificat, & pariter determinat utrumque;nam qualitas poſita inter plura,quæ in eadem oratione regun-
2 tur ab eodem verbo, debet omnia pariter qualificare, ad tradita per *Bar. Soc.& Corn.relatos per Honde. d. conſ.4. n. 14.22.& conſ.8.nu.33.lib.2. Menoc. de præſumpt*

ſump.lib.4.præſum.180.Bimi. conſ.93.num.
15 & ſeq.& Rubr.poteſt deduci ad de-
ciſionem cauſarum, quando habens
3 orationem perfectam eſt certa, & ni-
grum eſt dubium, ſecundum *Bologn.*
in l.1.ff.ſi cert peta.n.40. & in rubr.ff. quod
quisq; iur. nu.9. prout erat in caſu de
quo agebatur, quia Nigrum Ritus e-
rat in certum & dubium, circa hoc, ſi
in cauſis appellatis ſufficeret præſen-
tatio, an vero requiratur concluſio;
& ſi clauſula in fine poſita referatur
ad omnia præcedentia: Rubrica ve-
ro erat certa, ut ſupradictum eſt. Rur-
ſus prædicta opinio confirmari vide-
batur ex nigro dicti Ritus (cuius
verba hic ſubnectenda eſſe cenſui
poſtquam agitur de eius interpreta-
tione,) videlicet, (*Item volumus, quod*
cauſæ appellationis poſt præſentationem pro-
ceſſus in M.R.C. non tranſeant in Hermodi-
gium: Nec etiam cauſæ principales in M.R.
C. de ſucceſſ.o. reſol.lib.2. num.116. & num.
130. inchoata, ſi infra terminum, ſecundum
Ritum antiquum hactenus obſervatum, con-
cludantur) ſtante illa clauſula ibi ap-
4 poſita (ſi infra terminum, &c.) quæ
ad omnia præcedentia referebatur
ad tex. in l. talis ſcriptura, ff. de leg 1. cum
ſimil. adductis per *Gabriel. de clauſul.*
concluſ.9. in princip. Menoch. de præſumpt.
180. & 181. & Honde. in præalleg. conſ.4. nu.
2. lib. 2. ubi ait, quod hæc regula de-
ſtruit illam, quod relatio fiat ad pro-
xima, *& conſ.29. nu 27.* & alibi pluries;
& procedit etiam in materia odioſa,
ſtatuaria, & exorbitante, *Iaſ. in l.1.C. de*
lib. prater. Capic. d. deciſ.108. num.14. & 16.
Menoch. d. præſumpt.181. nu 4. Honde. conſil.
64. num.15. & 16. Surd. conſ.379. numer.1.
maxime quando non adeſſet diverſa
ratio ſecundum Doct. præallegatos,
qui latiſſime tangunt materiam, &
5 diſpoſitio Ritus fundatur in conclu-
ſione, non in præſentatione propter
vim concluſionis, quia partes con-
cludendo quo ad eos dicuntur feciſ-
ſe quidquid potuerunt, adeo quod
iuſte inſtantia debet perpetuari, quã
rationẽ conſiderant *Montal. & Pascal.*
ibi & *D. Muta ibidem num.1.* per dictio-
nem (*neq;*) & prædicta ratio conve-
nit utriq; caſui tam in cauſis princi-
palibus, quam appellatis, & tanto
6 magis clauſula prædicta ad omnia
præcedentia referri debebat ad evi-
tandum correctorium juris quod in-
ſtantia perpetuetur, *ad tex. in leg pro-*
7 *perandum, C. de judic.* & faciunt ſtatuta
Regni, quæ abbreviant inſtantiam,
& ſunt favorabilia, ut lites finiantur
ſecundum Doct. quos refert & ſequi-
tur *Sforz. Odd. conſ.12. nu 53. cum ſeq.*

Poſtremo faciebat *Prag. Regia, ſub*
tit. de inſt. cauſ. nam per Cap. Carol. V. ſub n.
8 *198. incip. litiganti inſtantiæ cauſarũ fue-*
runt redactæ ad biennium, & cum fuiſſet
dubitatũ ſi ſtante d. cap. eſſet correcta
diſpoſitio Ritus, quod cauſæ conclu-
ſæ non tranſeant in Hermodigiũ, ha-
bita conſultatione cũ Imper. fuit con
9 dita dicta Pragmatica quod tã cauſæ
appellationum quã cauſæ principa-
les ſufficerent concludi juxta Ritũ, &
ſic videbatur declarata diſpoſitio Ri-
tus, quod in utroq; caſu requiratur

Digitized by Google

concluſio in cauſa, & licet in d.cap. fuerint exceptuatæ cauſæ feudales,
10 tamen exceptuatio operabatur quoad terminum inſtantiæ, ut remaneat, prout ante erat triennii in primo judicio, & anni unius in ſecundo judicio, quo vero ad reliqua Cap. & Prag. declarans procedunt generaliter, prout generaliter procedebat Ritus declaratus, ubi nulla fit diſtinctio cauſarum ſive feudalium, ſive allodialium, & ita fuiſſe deciſum in M.R.C. in cauſa Montisfortis refert *Modernus Catinen. in ſing. 158.*

Sed in contrarium dictum fuit, quod Ritus prædictus duos decidit caſus diverſos diverſimode, primus erat cauſarum, quæ veniebant via appellationis ad M.R.C. & in hoc primo caſu deciditur, quod poſt præsẽtationem proceſſus cauſæ appellationis in M.R.C. non tranſeunt in Hermodigium; ſecundus eſt caſus cauſarum principaliũ in M.R.C. inchoatarum, & in iſto ſecundo caſu deciditur, quod ſi concludantur infra terminum ſecundum Ritum antiquum hactenus obſervatum non tranſeat in Hermodigium; ratio decidendi iſtos duos caſus diverſimode illa eſt, quia in cauſa principali pereunt acta tantum perempta inſtantia, in cauſa vero appellationis perempta inſtan-
11 tia perit ius, & cauſa, ſecundum *Bar. in l. properandum, C. de judic. & eſt text. in Clem. ſi appellationem, de appellat. cum ſimilibus* allegatis per *Marant. par. 6. art. 2. ſub num. 238.* quod autem in cauſa appellationis *per d. cap. 181.* fuerit diſpoſitum, quod ſufficiat ſola præſentatio, inducebatur ex illis verbis Rit. ibi (*poſt præſentationem proceſſus*) fruſtra enim fuiſſet facta mentio de præſentatione, ſi poſt illam concluſio fuiſſet neceſſaria ad perpetuandam inſtantiam, ad not. per *Gabr. de clauſu. concluſ.*
12 *9. nu. 10.* qui limitando regulam de relatione clauſulæ in fine poſitæ dicit illud non fieri, ſi diſpoſitio ex relatione fieret inutilis, & ſuper vacanea, & maxime quando apte relatio fieri nõ poteſt, ex eod. *Gabr. in d. loco, num. 16.* & prædicta verba de ſui natura denotant actum momentaneum, & extremum à quo incipit ad non Hermodigiandum, per *tex. in l. libertas, §. fin. & l. ſi ita fuerit, ff. de manum teſtam Bar. in l. 2. § creditum, nu. 7 ff. ſi cer. pet. & eſt Glo. in c. concertationi, in verb. ſciverit, de appellat. in 6. Ang. conſ. 404. col. 2. verſ.* hoc confirmatur, ex quibus verbis cum non ſolum actus momentaneus, ſed etiam immediatus, ſubſequens demonſtretur, videbatur dicendum, quod ſtatuentes voluerint, ſufficere ſolam præſentationem, maxime quia ita fuit declaratum *per d. Cap. Carol. 198.* corrigendo dictum cap. Ritus in cauſis allodialibus, dum in Proœmio ipſius cap. dicitur, quod litigantes in Regno protrahunt in tantum ſuas lites, ut immortales, & infinitas illas fecerint, & ſi reſpicimus ius commune, nulla poteſt dari immortalitas, & infinitas, quia cauſa principalis in pri-
13 ma inſtantia infra triennium expedi-
ri de-

Digitized by Google

ri debet *ad tex. in d. l. properandum.* cauſa vero appellationis infra annũ *authen. ei qui. C. de tempo. appellat.* ſi vero reſpicimus ius ſtatutarium, & quidem nõ datur aliquod c. per quod hoc ſtatuatur, & ſi dicatur, quod adeſt prædictũ *Cap. Ritus 184.* per quod ſtatuitur, quod ſufficiat concluſio in utroq; caſu, & ſic ex eo datur immortalitas, & infinitas; de qua per Cap. 198. Caroli, hoc verificari non poteſt, cum per prædictum Capit. juncta Prag. idem ſtatuatur, ſcilicet quod ſufficiat concluſio in cauſa appellationis, & principalis in cauſis allodialibus; ergo verum erat dicere; quod iſta immortalitas, & infinitas ex eo oriatur, quia in cauſa appellationis ſufficiebat ſola præſentatio, cum per mille annos ſtari poterat, & deinde fieri innovationes, & alia quæ in appellatione fieri poſſunt: & ideo ſtatuentes in d. cap. 198. juncta d. Prag. voluerũt, quod infra biennium in M. R. C. concludantur, poſtquam concluſionem nil remanet agendum per partem, & tanto magis, quod *in d. cap. 198.* excipiuntur cauſæ feudales à regula ibi poſita quod tam in principali, quam in cauſa appellationis infra bienniũ expediri valeant, & ſub ſequitur exceptio per illa verba, *dummodo, (che non s' intenda abbreviata la inſtanza delle cauſe feudali, imeſtia com' è al preſente)* ex quibus verbis duo fiunt per ſtatuentes, primo oſtendunt per d. Cap. Ritus diſpoſitum fuiſſe, quod ſufficiat in cauſa appellationis ſola præſentatio, & quod illius diſpoſitio quo ad cauſas allodiales ſit correcta; ſecundo quod remaneat quoad cauſas feudales. Et iſtũ intellectum habere cap. prædi-
14 ctum 184. Ritus dixerunt *Pern. in ſua praxi, in verb. Curia. Petr. de Gregor. de iudic. cauſ ſeudal q. 47. nu. 3.* qui dum quærit an procedat in Conſiſtorio tenet pro conſtanti, quod procedit in M. R. C. dicit enim ibi, ſed hodie in hoc Regno ex forma Ritus cauſæ appellationis poſt præſentationem pro-
15 ceſſus in Conſiſtorio S. R. C. non tranſeunt in Hermodigium, & hic non eſt dare fatalia proſequendæ, & finiendæ appellationis in hoc Regno per præſentationem proceſſus ut ſupra; & licet Ritus Regni loquatur de præſentatione proceſſus in M. R. C. à Curiis inferioribus, tamen idem & fortius erat dicendum in præſentatione proceſſus à M. R. C. ad Conſiſtorium S. R. C. in cauſis feudalibus: *Hæc Petr. de Gregor.* Idem tenuit *Ioann. Aloyſ. de Septi. ſuper d. cap. 184. ubi etiam Anton. Lanc.* & poſt alius eandem opinionem ſequutus eſt *Bongiorn. in volum. 3 Alleg. pro Petro de Milana ſub verſ. non obſtat. Cumi ſuper d. ca. num. 1. & 4. & in ſua praxi M. R. C. tit. de mod. proced. in cauſis feudal. in fi.* & ita fuiſſe iudicatum pluries apparebat ex tribus interloquutoriis latis in hoc tribunali Conſiſtorii S. R. C. ex quibus ſatis bene dic poterat probata conſuetudo, & ob-
16 ſervantia imo duæ ſufficerent, *Bal. in Rubr. quæ ſit longa conſuetud gloß. in l. 3. C. de epiſc. audien. D. Ioann. Franc. de Pont.*

conſ.54.n.14 Vinc. de Franch. dec.91.n.16.

Nec urgebat, quod prædictæ deciſiones, ſeu interloquutoriæ ſint fundatæ ex privilegio particulari huius Tribunalis, quod habet de jure communi, ad text. *in auth. ſed lis, C. de tempor. appell.* præſupponendo Conſiſtorium S. R. C. repræſentare Conſiſtorium Principis: nam ultra, quod hoc non erat verum in facto, tamen Conſiſto-
17 rium non erat tale, prout præſupponitur, ut adnotavi ad *Petr. de Gregor. in dict. quæſtio. 47. & in deciſ. 19. num. 20.* Itẽ
18 d. auth. non procedit, quando cauſa introducta in Conſiſtorio Principis, eſt commiſſa ſuis auditoribus, quia tunc inſtantia perit ſicut in aliis cauſis, ut dixit *Gram. in deciſ. 13. Theſau. deciſ. 10. num. 3. Roland. conſ. 15. nu. 8. lib. 2. Sforz. Odd. conſ. 11. num. 15.*

Nec obſtabant in contrarium adducta, & primo argumentum ſumptum ex Rubrica, præſupponendo rubricam eſſe perfectam, & habere certam determinationem, & nigrum eſſe incertum, & dubium, (cuius cõtrarium ſupra oſtenſum eſt) & ideo Rubrum à nigro recipere interpretationem, etiam ſi rubrica de per ſe haberet orationẽ perfectam, & inciperet per dictionem negativam; nam regulariter Rubrica ponitur ad de-
19 monſtrandum, non autem ad diſponendum. *Bologn. in d. rub. ff. quod quiſq; jur. & in l. 1. num. 17. ff. ſi cert. peta. ubi Salic. Alber. & alij communiter, & præſertim Cagnol. in d. l. 1. num. 4. & D. Præceptor meus Pir. Alſan. ibidem num. 27. & 28.* & in tantum iſta procedunt, ut, ſi rubrica eſſet generalior nigro, reſtringeretur ad ſpecificata in Regno, *ad tex. in l. ſciendum, & ibi Doct. ff. qui ſatiſd. cog. Bolognett. & alij in locis allegatis*, maxime quod non conſtat iſtam Rubricam confectam fuiſſe ab eodem legiſlatore, & ab habente poteſtatem legis condendæ, ad tradita per *D. Pirr. Alſan. in d. l. 1.* & facit, quod cum ſit contraria nigro, & ex eius generalitate ſequatur nigri corruptio, ad nigrum reſtringenda venit, & nigro ſtandum eſt, ſecundum *Alex. Iaſ. & communiter Doct. omnes, in d. l. 1 Alber. Brun. de ſtatu artic. 8. num. 81.* & quidem iſta non poterat dici vere Rubrica, ſed ſummariũ, cum non contineat omnia contenta in nigro; & ideo non diſponit, nec ad deciſionem cauſarum allegari poterit, ſecundum *Doct. in d. Rub. ff. quod quiſq; jur. & in d. l. 1.* Item non obſtabãt ea quæ dicta fuerunt de clauſula in fi-
20 ne poſita, ibi *(Si infra terminum)* quod ad omnia præcedentia referebatur, quia ceſſare videbantur in caſu iſto, in quo aderant duæ orationes ſeparatæ, *ad tex. in l. ſi idem cum eodem, §. fin. de iuriſd. om. jud. Bart. & alij in l. talis ſcriptura, §. fin. ff. de leg. 1.* quæ concluſio procedit etiam ſi ſecunda oratio eſſet imperfecta ratione verbi, ex *Bart. in l. repetendis, col. 2. verſ. quæro, vidimus, ff. de leg. 3. Peregrin. de fideicom. art. 16. num. 13. cum ſimil. latiſſime adductis per Honde. in dict. conſ. 4. & dictum eſt ſupra num. 12.* Nec ea, quæ de reg. Prag.
21 dicta fuerunt, erant alicuius momen-

ti, quo

ti, quoad cauſas feudales, prout erat iſta, *adnotata per Cunni. in d. ſua praxi. & Dom. Octavi. Corſett. in ſuis quæſtio. forenſ. quæſt. 14. in princip. lib. 2.* quia ex eius lectura clare oſtendebatur excluſas fuiſſe cauſas prædictas feudales, quemadmodum factum fuerat in *Capit. Carol. 198.* dum fit mentio in pragm. de cauſis civilibus, oppoſitoriis, & criminalibus, & exceptive de cauſis feudalibus, & referendo verba d. cap. in diſpoſitione explicite utitur his verbis *(quod ſufficit quod cauſæ antedictæ civiles, oppoſitoriæ & criminales in d. M. R. C. tantum ob ipſius præeminentiã infra tempora inſtantia in d. c. contenta concludantur nec cauſa prædicta in Hermodigium tranſeant)* ex quibus verbis apparebat clariſſime diſpoſitionẽ prag. circa concluſionem in cauſa comprehendere tantum cauſas ibi enumeratas, & per conſequens cauſas feudales manere ſub diſpoſitione *Ca. Ritus*; Minus obſtabat authoritas illius Catinenſis, poſtquam cauſa illa Montisfortis, de qua ipſe meminit, erat ſatis diverſa ab iſta; nam ibi agebatur de reluitione Baroniæ prædictæ ex c. noviſſimo,
22 214. quo caſu, licet agatur de feudo, nihilominus circa modum procedẽdi proceditur prout in allodialibus; unde perneceſſe fieri debebat concluſio infra inſtantiam annorum duorum prout in allodialibus, ut cõſtabat ex effectu Donnæ Aleonoræ de Moncata ibi actricis, & ex allegationibus d. advocatorum.

His diſcuſſis fuit concluſum in Conſiſtorio *Cap. Ritus* non requirere in cauſis appellatis concluſionem, ſed ſufficere ſolam præſentationem, confirmando Interloquutoriam M. R. C. de anno 1605 & Judices fuerunt Doctiſſimi viri, Regiiq; Conſiliarii, Gabriel de Terragho, Don Petrus Corſettus, & Don Joſeph de Neapoli, cum interventu Illuſtriſſ. Don Marii de Gregorio in eodem tribunali Præſidis meritiſſimi ac domini mei.

SUMMARIUM.

1 *Appellatio non datur in cauſis ſummariis juxta formam Ritus, ubi proceditur in M. R. C. nec ubi proceditur ex abrupto, nu. 7.*
2 *Modus procedendi, & non cauſa privilegiatur per Ritum.*
3 *Cauſa dotis de paragio non eſt ſummaria juxta formam Ritus. contra nu. 5. & 13.*
4 *Cauſa dotis eſt ſummaria de jure cõmuni.*
6 *Cauſa dotis de paragio tam in procedendo, quam in decidendo eſt ad inſtar cauſarum allodialium.*
8 *Prag non diſponit circa terminos niſi parte petente.*
9 *Ritus denegans appellationem in cauſis ſummariis comprehendit omnes cauſas ſummarias tam per Ritum, quam de jure communi, & num. 10.*
11 *Sententia habet executionem paratam, licet per Ritum non enumeretur.*
12 *Appellatio denegatur per Ritum ob praeeminentiam M R C.*
14 *Cauſa pauperum non ſunt appellabiles, & num 16.*
15 *Cauſa miſerabilium perſonarum ſunt ſummaria per Ritum.*

ARGUMENTUM.

Cauſa dotium de paragio an ſit appellabilis.

DECISIO LXVII.

IN Regno ſtante Rit. 139. in cauſis ubi proceditur in M R.C. ſummariè, vel ex abrupto, & aliis modis ut ibi per eum, non conceditur appella-
1 tio, & ideo licet ſtante Reg. pragmatica cauſæ omnes præter feudales ſint ſummariæ, tamen non omnes ſunt inappellabiles; nam cauſa ſummaria illud privilegium non habet,
2 ſed privilegiatus eſt modus procedendi in ipſa M.R.C. juxta formam ipſius Ritus, ut expreſſe interpretati ſunt Scribentes omnes ibi, *& D. Petr. de Grego. in tract. de Iudic. cauſar. feuda. quæſt.10.nu. 3. & 4* & ſecundum hanc opinionem diſtincte judicatur in ſupremis hiſce noſtris Tribunalibus, licet alias non defecerint deciſiones contrariæ, ut adnotavi ad *D. de Grego. in præalleg. loco*, in tantum, quod ſi non ſervetur ordo datus à ſtatuto, tunc nõ procedit eius diſpoſitio, ut in terminis ſtatuti denegantis appellationem dixit *Paul. de Caſtr. conſ. 165. in fin. in 2. par. Caval. deciſ. 11. nu. 54. lib. 1. & deciſ. 23. num. 107. lib. 2.* & ſic dicebat Don Vincentius la Farina Baro Alperimontis, quod debebat admitti apellatio per eum interpoſita adverſus ſententiã contra ſe latam per M.R.C. de dotibus de paragio debitis ſuperdicto feudo Donnæ Margaritæ Bongiorno eius ſorori; nam licet cauſa ipſa ſit
3 ſummaria ut infra dicam, tamen non erat ſũmaria de enumeratis per Rit. 133. nec in ea fuerat proceſſum juxta formam Ritus, ut ſupra dictum eſt.

Conſiſtorium declaravit cauſam
4 non appellabilem confirmando ſententiam M. R. C. die 15. Maii 1604. nam cauſa dotis nedum eſt ſummaria de iure communi ſecundum *Bar. in l. 1. ff ſolu. matrim. Bolognett qui de communi teſtatur ibi, nu. 83. Ceph. conſ. 448. nu. 15. li. 3. Beninten. deciſ. 41. n. 6.* ſed etiã per Rit. *133. ubi Mutã num. 17.* Item & ſummaria eſt cauſa dotis de paragio de-
5 qua agebatur ſtante forma Cap. Regni in Carol. 117. & in ea tam in procedendo, quam in decidendo proce-
6 ditur ad inſtar cauſarum allodialium ex diſpoſitione Prag. Ferdinandi Gonzagæ, & ita ſervatur in Regno, ut adnotavi *ad D. de Greg. in tract. de vita & milit. quæſt. 8. litera* A. etſi de ſui natura cauſa prædicta eſſet feudalis, & cõſequenter ordinaria; & appellabilis ſecundum *D. de Greg. in tract. de dot. de parag. q. 37.* & in ea licet nõ fuerit proceſſum juxta ſtylum Ritus in cauſis ſummariis, fuit tamen proceſſum ex
7 abrupto dato unico termino, & ſic extra judicium, qui modus expreſſe includitur in ipſo Ritu ibi *(& fortius ſi per viam confeſſionis, iniunctionis, cedulæ, vel ex ſcriptuarum viſione, vel ex abrupto)* & facit etiam cauſam inappellabilẽ maxime parte adverſa non contradicente, ſed conſentiente, ut in caſu iſto actum fuerat.

Nec obſtabat, quod in datione
8 termini extraordinarii dictum fuerat (*Summarie juxta formam pragmatica*) nam pragmatica non aperit, nec dat modum circa terminos dandos, niſi

quando

quando pars adverſa peteret, & inſtaret, ut ſibi dentur termini ſũmarii juxta formam Ritus, alias pragmatica diſponit quod procedatur attenta veritate rei, quo caſu poteſt procedi ex abrupto, & extraordinarie, dummodo in totum termini non omittantur; dato ergo modo procedendi juxta formam Ritus, cauſa prorſus erat inappellabilis. Item nec obſtabat, quod cauſa dotis de paragio non ſi
9 enumerata inter cauſas ſũmarias per Ritum 133. nam dictum fuit, quod Ritus prædictus 139. tollens appellationem à ſententiis in Magna Regia Curia loquitur generaliter, & non ſe reſtringit ad cauſas ſummarias ex forma Ritus, vel de jure communi, ſed tantũ dicit, (*Item ſi in Magna Regia Curia proceditur ſummarie, &c. cauſa non ſit appellabilis*) unde cũ generaliter loquatur generaliter intelligi debebat.

Minus obſtabat, quod in alio c. Ritus 133 Cauſa dotis non promiſſæ nõ ſit connumerata inter cauſas ſummarias Ritus, ſed tantum cauſa dotis promiſſæ ſine ſcriptura, & incluſio unius eſt excluſio alterius, quinimo iſta cauſa remanſerit ſub ordinariis à Ritu in alio cap. de ordinariis, quia dicebatur, quod licet non fuerit inter
10 eas connumerata, non per hoc perdit privilegium ſuum quod habet tam de jure communi, quam de jure Regni ex forma d. ca. 117. quod etiã ipſa ſit ſummaria, prout etiam videmus in ſententia, quæ nõ connumeratur à Ritu inter cauſas exequutivas & privilegiatas, & tamen quia habebat privilegium de jure communi exequutiuũ habet executionẽ etiam paratã, *ad tex. in l 2. & ibi Bal. Salic. & oẽs Doct C. de exequut. rei iudic.* tanto mag's, quod Cap. Rit. 139. dans privilegiũ nõ appellandi in cauſis ſummariis, illud facit ob præeminentiam M. R. C. id eſt, quando proceditur in M. R. C. ſummarie. Item faciebat, quod Cap.
13 Ritus 133. loquens de dote promiſſa, extenditur non ſolum ad cauſam dotis non promiſſæ, ſed etiam conſtituendæ *ad not. per Bar. in l. ſi conſtante, in pr. & ibi Alex. col. 3. verſ. in quantum Bart. Iaſ. ibidem nu. 24. verſ. limita, ff. ſolut. matrim.* & ita alias fuit judicatum per M. R. C. pro Patientia Leõfanti contra Lucam de Juliana.

14 Accedebat prædictis, quod ſtante paupertate ſororis, cauſa erat inappellabilis, quoad effectum non ſuſpendendi exequutionem, ſecundum *Bal. Novell. de privileg. Dot. 1. quæſt. privileg. 7. & priv. 12. nu. 67. Ioann. Lup. in c. per veſtras, de dona. int. vir. & uxor. §. 18. num. 5. & 6.* & fortius, quia ex d. Cap. Ritus 133. cauſæ miſerabilium perſonarum
15 ſunt ſummariæ, & conſequenter inappellabiles ex diſpoſitione eiuſdem Cap. Ritus 139. & nihilominus conſtabat in proceſſu, quod iſta ſoror erat adeo pauper, ut etiam alimoniam litis non potuerat ſubminiſtrare, in tantum, quod non ſemel fuerat Baro codemnatus ad pecuniolam pro ſub-
16 miniſtrandis ſumptibus litis prædictæ, & ſic inter miſerabiles perſonas connu-

Digitized by Google

connumerari poterat, eſto, quod nõ
tractaretur de cauſa dotis, *ad text in l.
1. C. quand. Impe. int. vidu. & pupill. & in
ca. ſignificantibus. ubi glo. de offic. de leg.
Covarr. pract. queſt. ca. 6.* tamquam talis
privilegiata, ut eius cauſa non admit-
teret appellationem.

SUMMARIUM.

1 *Sacrilegium non eſt exceptum ab Indulto generali.*
2 *Exceptio firmat regulam in non exceptis.*
3 *Sacrilegium, quando dicatur committi.*
4 *Sacrilegium eſt mixti fori, & eſt locus præventioni. num. 5. Contra num 6.*
7 *Iudex laicus tantum cognoſcit de crimine mixti fori, quoad pœnas corporales.*
8 *Abſolutus, vel condemnatus per Epiſcopũ, condemnatur, vel abſolvitur etiam per Iudicem laicum in crimine mixti fori.*

ARGUMENTUM.

Occidens clericum Sacerdotem, an gaudeat Indulto generali.

DECISIO LXVIII.

INdultum generale conceſſum hoc
anno per Catholicam Maieſtatem
Regis noſtri huic fideliſſimo Regno,
& ſi multos caſus exceperit, tamen in
eo non reperitur exceptum crimen
1 Sacrilegii, quod alias excipi conſue-
vit, prout in Indulto conceſſo de an-
no 1585. & in Regno Neapol. de quo
per *Vincen. de Franch. deciſ. 402. in prin-
cip.* in tantum, quod Franciſcus Zi-
ringhi inquiſitus de homicidio com-
miſſo in perſonam cuiusdam clerici
Sacerdotis, obtenta prius partis re-
miſſione, petebat admitti ad ipſius
beneficium, tamquam in eo compre-
henſus, ex exceptione delictorum fa-
cta in prædicto decreto, quæ firma-
2 bat regulam generalem in contrariũ,
ut omnia alia crimina atrociſſima
fuerint remiſſa, & extincta, ut voluit
*Decian. tract. crim. tit. de abolit. nu. 21. verſ.
cum tamen,* & poſt eũ *adnotavi in Com-
ment. ad Indult. anni 1600. cap. 26. nu. 2.*

Difficultas huius articuli pende-
bat ab illa iuris concluſione, quod
3 crimen Sacrilegii, ſive illud conſide-
retur reſpectu perſonæ in percutien-
do, vulnerando, vel occidendo cleri-
cum Sacerdotem, ſive in coeundo cũ
perſona Sacra, ſive in rem, cum viola-
tur locus ſacer, vel Sacrum de Sacro,
vel non Sacro auferendo, ad *text. in l.
divus, ubi Bartol. ff. ad l. Iuli. pecul. cap. ſi quis
contumax, § ſacrilegiũ. 17. queſt. 4. latiſſi-
me Decian. in tract. crimi. lib. 6. cap. 14. cũ
ſeq. par. 2. Diaz in practi. crimin. Canon. ca.
89.* ubi doctiſſima additio *Ignat. Lopez.*
licet de iure ſecundum aliquos ſit
4 mere eccleſiaſticum, ad *tex. in c. cum ſit
generale & in capit. unaquæq; de ſor. com-
pet.* tamen ſecundum omnes com-
muniter eſt mixti fori, & dicitur cri-
men mixtum quoad pœnas tempo-
rales, & contentioſas, ut dixit *tex. in c.
cum ſit de ſor. competen. ubi Anton. de Butr.
col. 12. Abb. & alij Ioan. Calder. conſ. 11. num.
2. de iudic. & ſor. compet. Clar. in §. fin q.
37. nu. 6.* ubi ait, quod ita omnes con-
cludunt. *Oſaſ. Pedemon. deciſ. 103. num. 7.*
qui refert ita fuiſſe per Senatum de-
terminatum *Roland. conſ. 24. nu. 13. vol.
2. Lopez. in præalleg. loco in verſic.* ſed
utrum

5 utrum laicus; & eſt locus præventioni, ut teſtatur *Guid. Pap. in deciſ. 562. nu. 3.* & fuiſſe iudicatum in parlamento *Gratianop. refert Papon. libro 1. titu. 4. Areſto 6. Amad. de ſyndica. n. 171. Covar. variar. reſol. lib. 1. c. 4. n. 8. Clar. in q. 36. n. 42. Prax. Epiſc. in verb. Iudex verſ. 8.* ubi ait, quod tunc eccleſiaſticus Judex habet iuriſdictionem adverſus laicum offendentem clericum, quando prævenit,
6 quod notandum eſſe ait in practica, licet de conſuetudine aliter ſervari dicat *Clar. in Senatu Mediola. in d. quæſt.*
7 *37. num. 6.* nam Judices laici tantum cognoſcunt de hoc crimine, quoad pœnas corporales, & Judex eccleſiaſticus, quoad ſpirituales, & in Francia refert *Pract. Millei num. 17. fol. 74. & in Regno Neapolitano Baiard. ad Clar. in d. quæſt 37. num. 2. & D. Camil. de Curt. in 2. par. diverſo. iuris feudal capit. 2. numer. 170.* ſubdens quod *tex. in d. cap.* cum ſit generale; habet locũ in terris eccleſiæ quoad temporalem iuriſdictionem ei ſubiectis, & ita paſſim ſervatum fuit in hoc Regno, adeo quod non obſtante, quod per Epiſcopum tales
8 ſacrilegii fuiſſent condemnati; inquiruntur, & condemnantur per Judicẽ laicum, ut non ſemel ego judicavi, & noviſſime fuit iudicatum per M. R. C. cauſarum criminalium pro quibuſdam de Savoea, ex traditis per *Clar. in §. fin. quæſt. 57. num. 11. & 14.* & ideo ego alias condemnavi quendam Judicem ad privationem officii, ex quo ad literas Epiſcopi cancellaverat bannum emanatum per curiam ſecularem contra quendam, qui baculo percuſſerat clericum Sacerdotẽ ex ſupra firmata concluſione.

Hoc ſic jacto firmiſſimo fundamento, quod cognitio præfati criminis quo ad pœnam corporalẽ competat Iudici laico, conſequens eſt, quod Indultum, quatenus reſpicit pœnam prædictam, eos comprehendat, ut in puncto dixit *Pariſ. in conſ. 2. num. 112. vol. 4.* & propterea concluſũ fuit prædictum inquiſitum debere admitti ad beneficium Indulti prout hoc anno me referente Excellentiſſimo Proregi fuit admiſſus, & Indultatus & alias fuit judicatum pro Marco Antonio Carrozza ad relationem Illuſtriſſ. Præſidis Joannis Franciſci Rao, & D. Petri de Amico Judicis M. R. C. cauſarum criminalium die 12. Januarii 1605. & in alia cauſa Franciſci de Xanni de Caſali Caſtaneæ.

SUMMARIUM.

1 *Statutum generale comprehendit omnes perſonas non privilegiatas in illo caſu.*
2 *Socer privilegiatus in ſolutione dotis, non dicitur privilegiatus in rati promiſſione, contra num. 10.*
3 *Promittens de rato non liberatur ſolvendo intereſſe.*
4 *Nulla exceptio impedit Ritum, limita in exceptione iuris, num. 11.*
5 *Socer habens beneficium deducto ne egeat non poteſt carcerari.*
Amplia non obſtante Ritu, num. 6.
7 *Renunciari non poteſt beneficio ne quis cõveniatur ultra quam facere poteſt.*
8 *Ritus 193. non procedit in habente beneficium, deducto ne egeat.*

9 *Conſuetudo inducitur per deciſionem cau-
ſarum.*

Argumentum.

Socer qui habet beneficium, deducto ne egeat, an pro rati promiſſione poſſit carcerari.

Decisio LXIX.

Ritus Regni ſub num. 139. expreſſe diſponit quod promittens de
rato aut promiſſionẽ adimpleat, aut
carceretur; fuit tamen dubitatũ, quid
dicendum eſſet in Socero qui habet
beneficium, deducto ne egeat, an pro
rato potuiſſet carceribus mancipari?
& pro parte affirmativa dicebatur,
quod Socer in hoc non reperiebatur
1 privilegiatus per Ritum; qui generaliter loquitur, & comprehendit per-
ſonas privilegiatas, dummodo non
reperiantur privilegiatæ in illo caſu,
ad text. in l. in fraudem, §. fin. ff. de milit. teſtam. quem ad hoc notat Bal. ibidem, de
magis communi refert *Ceſar Barz.*
2 *deciſ. Bono. 148. num. 18.* & Socer licet re-
periatur privilegiatus circa ſolutionẽ
dotium ut non teneatur niſi in quã-
tum facere poteſt, non tamen dici
poterat privilegiatus in rati promiſ-
ſione, *adnot. per Tiraq. de retract. lignag.
§. 1. gloſ. 14. nu. 57.* maxime cum magna
ſit differentia inter unum, alium ca-
ſum, cum in rati promiſſione tenea-
3 tur ad factum, à quo ſolvendo inter-
eſſe nõ liberatur ſecundum ſcriben-
tes ſuper dicto Ritu, quæ ratio ceſſa-
bat in ſolutione dotium; prædicta
tanto fortius procedunt in Regno
4 ſtante illo Ritu diſponente, quod
nulla exceptio impediat Ritum.

Contrarium tamen fuit non ſe-
mel judicatum, & præſertim per bi-
nas ſententias contra Joannem Gre-
gorium de Aſaro, & pro Alexandro
de Ramundo; & ratio eſt, quia So-
5 cer, & alias ſimilis habens beneficiũ
prædictum ratione reverentiæ car-
cerari non poteſt, ut dixerunt *Bal. in l.
liber captivus, C. de capt. & poſtlim. reverſ.
Aret. in l. alio, §. eleganter, ff. ſolu. matr. Io-
ann. Gutier. pract. quæſt. q. 36. nu. 3. verſ. quod
ſi non poteſt, lib. 2. poſt omnes Vinc. de Franc.
deciſ. 162. num. 13. & deciſ. 164. num. 2. Ca-
nar. in tract. de exequut. inſtrum. quæſt. 28.
Bernar. Band. ſuper Rit. magnæ Cur. vicariæ,
6 par. 5. declara. 30.* qui ait hanc exceptio-
nem opponi poſſe non obſtante Ri-
tu prædicto, & eſſe adnotatione di-
gnum, ſubdens prædictam conclu-
ſionem procedere, etiam ſi per Soce-
rum renuntiatum fuerit huic benefi-
cio cum juramento in larga forma,
7 quia talis renuntiatio non tenet, ut
dixerunt *Doct. in d. §. eleganter, Alciat. in
ca. cum contingat, de iureiur. Zaſ. in l. ma-
ritum, ff. ſolut. mat. Beat. in tract. de Inop. de-
bito. cap. 17. num. 61. ſeq. Vinc. de Franch. d.
deciſ. 164. D. Præſidens de Ameſcua in tract.
de poteſt. in ſe ipſum, lib. 2. cap. 24. numer 3.
verſic. tertio quæro*, & ita ex prædictis
8 ſemper fuit intellectus *Ritus* prædi-
ctus in Regno, tam in judicando, quã
in conſulendo per Doctiſſimos viros,
non obſtante obligatione facta pro
rato, juxta formam Ritus prædicti; &
9 & minime mutanda ſunt quæ certam
habuerunt interpretationem ab anti
quis.

Digitized by Google

quis, ſecundum *Affl.deciſ.222.in fi.Vinc.
de Franc.deciſ 81.num.2.& deciſ.441.num.
7. & conſuetudo inducitur per deciſiones
cauſarum, ut dixi ſupra in deciſ.66.num.16.*
& ad contraria dictum fuit obſtare
ſupradictam concluſionem de iure
communiter receptam, quod pro
Dote Socer carcerari non poſſit, &
ratio deciſionis quæ fundatur in re-
verentia generi circa Socerũ ita milli-
tare videtur in ſolutione dotium, ſi-
10 cut in rati promiſſione, facta pro e-
ius aſſecuratione, & cautela, in tantũ
quod militare debet eadem iuris di-
ſpoſitio in utroq; ut minime carce-
rari poſſit; & licet ſtante Ritu nulla
exceptio eius executionem impedi-
11 re poſſit, tamen illa generalitas re-
ſtringitur per alia jura loquentia in
beneficium Soceri, patris, vel mariti,
ut dixit *Vinc.de Franc.in d.deciſ.162.n.14.*
quia ſtatutum tollens in genere de-
fenſiones, cenſetur tantum facti, &
non iuris defenſiones, & exceptio-
nes tollere, *ad not. per Bart. in l. facultas,
C.de Iur.Fiſc.lib.10.Fel.in cap.delicti, num.
7.de except. Cumi. ſuper Rit. 40. in ordine
ſuo num.42.& bene Alex. ad Bart.in l. 1. §.
& parvi in verb. legitime verſic. adde quod
exceptio iuris ff.quod vi aut clam.*

SUMMARIUM.

1 *Perempta inſtantia non perit cauſa in civi-
libus; Nec pereunt atteſtationes publica-
ta, n 3.*

2 *Teſtes produci poſſunt ſuper eiſdemmet ca-
pitulis, perempta inſtantia.*

4 *Inſtantia perempta poteſt inchoari iudici-
um coram eodem Iudice, ratio nu.5.*

6 *Inſtantia perempta annullat proceſſum, &
Iudex tenetur in Syndicatu, nu.7.*

8 *Inſtantia perempta non poteſt ſuſcitari niſi
à Principe.*

9 *Iudex poteſt exequi ſententiam perempta
inſtantia.*

Amplia num.10.

11 *Iudex quando poteſt declarare inſtantiam
peremptam condemnando actorem in ex-
penſis.*

12 *Actor perempta inſtantia non auditur ni-
ſi ſolutis expenſis.*

*Amplia etiam quod Princeps reſtauraret
inſtantiam, nu.12.*

Item amplia in minore, nu.14.

Item in muliere, num.15.

ARGUMENTUM.

*Perempta inſtantia an impediatur de nova
litis ingreſſus non ſolutis expenſis.*

DECISIO LXX.

1 PEREMPTA inſtantia in civili-
bus non perit cauſa, nec ius par-
tis, & poteſt pars ipſa cauſam de no-
vo inchoare, & novum iudicium
fabricare, *ad tex. in l. properandum, fin.C.
de Iudic. ubi Docto. omnes, Rol. conſ.49. nu.
8.vol.3.& conſ.82.nu. 4.vol.4.* & omnes
exceptiones de novo opponere ac ſi
iudicium nunquam fuiſſet intenta-
tum, *Maran.in Specul.part.5. nu. 61. Ang.*
2 *conſ 289.in fi. Affl dec.216.* poterit quoq;
producere teſtes ſuper eiſdemmet
capitulis, *Dec.in cap licet cauſam, ſub nu.
24.de probat.& conſ.474.num.3.* nec pe-
3 reunt atteſtationes publicatæ, & ac-
ceptatæ, *Caval.deciſ.13.nu.42.p.1.* item
4 & fieri poteſt iudicium coram eodẽ
Iudice, quia non perit iuriſdictio or-
dinaria, nec delegata, quando à lege
5 vel ſtatuto eſt conceſſa, ſecus ſi ab

Digitized by Google

homine,& ad tempus, *Soc. Iun. conſ. 32. num. 7. & conſ. ſequen. vol. 2. Fel. in cap. cum inferior. ſub num. 5.* verſic. ſed ſi delegatus eſſet datus ad tempus, *de maior. & obedient. Abb. & Doct. in cap. quærenti de offic. iudic. de leg. C. in l. nullis col 2. C. de Iudic. Marian. Soc. in capit. propoſuiſti, ſub nu. 55. colum. fin. de for. competen. Caval. deciſ. 13. nu. 46 par. 1.* adeo quod non poteſt
6 ferri ſententia,& ſi ferretur eſſet ipſo iure nulla, ut per *Alex. in conſ. 136. vol. 2. Abb. conſ. 5. colum. 3. vol. 2. Affl. in Conſtit. hac lege, nu. 2. Vant. de nullit. ex defect. iuriſdic. n. 116 Cavalc. deciſ. 21. n. 11 par. 1.* Et Judex tenetur in ſyndicatu, etiam ſi tulerit
7 ſententiam iuſte, *Petr. de Anchar. in ca. unico, de reſtit. in integ. Marſil. in Pract. crim. § ſucceſſive, col. 2. Gram. vot. 31. nu. 9.*
8 *& ſeq. Cavalc. deciſ. 17. nu. 3. par. 1.* & talis inſtantia perempta non poteſt ſuſcitari niſi à Principe, quia eſt de reſervatis, alias committeretur crimen læſæ Maieſtatis, *Affl. in tit. quæ ſint regal. num. 96, Gram. deciſ. 103. nu 11. Rol. conſ 72. nu. 11. cum ſeq. vol. 3. Gabell. conſt. Egidia. lib. 6. ca. 11. Gloſſ. A. n. 7. Hierony. de Mont. in tractatu de finib. cap. 108. num. 12. & ſequent. ubi dicit communem Deciſ. Tholoſ. 479. Carovit. ſuper Rit. Neapolit. 248 nu. 5. Alexand. conſ. 68. ſub num. 14. volum. 2. & in l. omnes populi. in 8 quæſt. ff. de Iuſtit. & iur. Cravet. conſ.*
9 *188. n. 2.* et Judex poteſt ſententiam exequi perinde ac ſi non fuiſſet appellatum, *Boer. deciſ. 206. num. 11. Alexand. conſ. 72 num. 3. volum. 3. Bald. in l. ſi contra, C. de appellat. Cephal. conſ. 266. nu. 7. volum. 2. & conſ. 185. nu. 44. & ſeq. eod. vol. Maranta in Spec. in 6. parte, in 2. actu principali, num. 188. verſic. decimonono limita. Franch. in cap. ex ratione, n. 94. de appellat. Bero. quæſt. 120.*
10 *nu. 1.* & hoc etiam ſi iterum appellaretur à remiſſione, vel exequutione, *Lancel. de attenta. limit. 14. fol. 270. & limi. 29 f. 287.* & perempta inſtantia ſuper-
11 eſt Judicis officium declarando inſtantiam peremptam, & condemnãdo actorem in expenſis, ſecundum *Doct. in d. l. properandum, illo proculdubio, C. de Iudic. Glo. in verb. oportet in l. præſes quaſi deſertam, ubi etiam Doct. C. quom. & quan. iud. Alexan conſ. 136. & conſ. 137. vol. 2. Mari. Anguil. conſ 219. n. 4. vol. 1. Cravet. conſ. 223. ſub nu. 7. Gram. deciſ. 91. num. 5. & 6. Ioan. de Amic. conſ 32 nu 9 Rol. conſ 21 n. 5. vol. 3. Maran. in 16. diſtinct. nu 23 ubi aſſerit. hanc eſſe communem. Clar. in § fin. q. 51. verſic. alia eſt defenſio;* In tantum quod
12 non poteſt amplius audiri, niſi prius ſolutis expenſis, & ſi procederetur nõ facta ſolutione, proceſſus eſſet nullus *d. l. properandum, fin. l. ſancimus, C. eod. ubi Doct. Maran. in 5. par. princip nu. 47. Affl. deciſ 70. Dec. conſ. 34. in fin. Bolog. in l. edita, nu. 149. C. de eden. Curt. iun. in conſ. 163. num. 4. Cavalc. deciſ. 22. numer. 56. par. 3.* & ita iudicavit Conſiſtoriũ de Menſe Auguſti 1604. pro Comite Carolo Cicala contra Don Vincentium de Oriolis, & conſortes, non admittendo novam petitionem: abſq; ſolutione expenſarum; & prædicta concluſio denegationis audientiæ ante ſo-
13 lutionem expenſarum procedit etiam quod Princeps in ſufflaſſet ſpiritum, & reſtauraſſet inſtantiam, *Marãta in d. 5. parte, num. 33. Paris de Puteo, de*

ſyndica.

Digitized by Google

ſyndica.in verb.ſententià,cap.6.reſtat,Boer. deciſ.247.nu.1.Aſin.in prax.civil.§. 2. cap. 16.num 10.& ſuiſſe iudicatum refert.Flam. Cartar. in deciſ.24. Item, & prædicta concluſio procedit etiam in minore,
14 qui non aliter auditur niſi ſolutis expenſis,*ita Salicet.in d l.properandum, an-*
15 *te nu. 54.C. de judic.* Item in muliere *Bart.in l. edita. num.33.C.de edend. Bolognett. ibidem num.149. Sforz. de reſtit. in Integ.q 10.part.1.artic.3.in fin.*ubi ita dicit tenere omnes quicquid ratione contumaciæ *dixerit Marſil.Sing.377.*& ita judicavit Conſiſtorium die 23. Aprilis,1603.pro Donna Franciſca Vaſallo,contra Franciſcum Rampulla.

Summarium.

1 *Obligatio uno nomine non extenditur ad aliud.*
2 *Ius directum ſi pervenit ad utilem dominum extinguitur. Intellige nu.4.& 8.*
3 *Vſusfructus an reviviſcat conſanguineo retrahere volente.*
5 *Princeps donando prædium quod in perpetuum locaverat cenſetur donaſſe penſionē.*
6 *Emphyteuta,& locator in perpetuum æquiparantur.*
7 *Titulus novus quando faciat mutare primum,& num 9.*

Argumentum.

Exceptio,quod res obligata non erat in dominio ſubiugantis, quando poſſit opponi adverſus executionem cenſus iuxta formam bullæ; & quid in tertio poſſidente directum dominium.

Decisio LXXI.

Vincentius Faranda ad emphyteuſim conceſſit Iſabellæ Raiula quandam apothecam ſub annuo cēſu,& illinc ad annos tres idem Vincentius vigore donationis dedit omnia eius bona eidem Iſabellæ, quæ inſimul cum dicto Vincentio in anno 1582.uti donataria,ſubiugavit uncias ſeptem redditus Joanni Aloyſio Garillo, per Inſtrumentū iuxta formam bullæ, cuius vigore fuit ad inſtantiam tutoris hæredum dicti de Garillo cauſata executio in unc. 130. contra Deſiderium Marraffa uti detentorem apothecæ, quod ſe oppoſuit,quod tempore ſubiugationis apotheca non erat in dominio ſubiugantis, poſtquam eam Vincentius ſ.t'is ante ad emphyteuſim conceſſerat,ut dictum eſt; nec obſtabat obligatio Iſabellæ,quia erat limitata donatario nomine tantum, & in donatione non habuerat apothecam, ſed tantum ius cenſus quod ſuper ea debebatur, & ipſe non poſſidebat ius donatum, ſed apothecam, quare
1 obligatio vno nomine non extenditur ad aliud, *l. cum quidam, ff. de adminiſtr. tutor. Surd. conſil. 140. num.20. cum ſimilibus.*

Minus obſtabat, quod ſaltem detinebat ius directum, & ſic partem ipſius domus, quia ſtatim atque illud ius directum pervenit ad Iſabel-
2 lam vtilem dominam fuit extinctum, & factum plenum dominium, *ad text. in l. ſi tibi, ff. quibus mod. vſufruct. amitta. gloſſ. in l. dominus fructuario, ff. eod. Bald. notab. in l. 1. quæſt. 46. ff. de rerum diviſ. Bero. conſil. 204. numero*

45.*lib.1.& conſ.84.num.47* verſ.nec obſtabat, *eod.lib.1.& in c.poſuit num.107. cum ſeq.extr.locat.Milan.deciſ.17.num.71. lib.2.Burſat.conſ.171 num.39.lib.2.Bologn. conſ.17.Tiraq.de retr.lignag.§.1.gloſ.7.nu.*
3 *62.ubi tractat* an uſusfructus reviviſcat conſanguineo retrahere volente, *Surd.deciſ.51.nu.23 & 24.& eſt materia in l.ſi maritus,C.de inoff.teſt.*& ideo ſubjugatio non poterat ſortiri effectum ſuper d. jure extincto. Sed fuit dictum quod prædicta intelliguntur non quod extinguatur in totum, ſed quod tantum extinguatur forma illa directi dominii, & cenſus, non autem ſubſtantia,& eius emolumentũ, & effectus, illa.n.ſemper remanet, ut
4 diſtinguendo dixit *Paul. de Caſtr. in conſ.36.num.6.7.11.li.3.*qui loquitur in uſufructuario acquirente proprietatem,allegat *tex.in l.ſi ex pretio,ff.ſi cer. pet. in ratione ſui,ibi (etiã obligationis non defecerit ſubſtantia) & n.8.adducit tex. in l.1.C.ſi antiq.cred.* ubi ſi debitor rem pignoratam dedit creditori extingui tur tantum pignus quo ad formam, nó quo ad ſubſtantiam & effectum. hinc fit dicit ipſe Paul. quod in re illa adhuc potior eſt quàm ſequens creditor, qui non admittitur ad agendum hypothecaria contra eum, niſi offerat quod debebatur ſicut offerre tenebatur antequã in ſolutũ illi tradita eſſet, unde cũ ſubſtantia directi dominii,& cenſus remanſerit penes Iſabellam donatario nomine, & ipſa ſubiugaverit bona donata, videtur quod illã ſubſtantiã directi, & cenſus ſine forma ſubiugaverit, quã ſubſtantiã directi, & cenſus ſubiugatã cum poſſideat conventus,qui ab illa Iſabella conſequutus fuerat dictã apothecã absq; onere illius directi dominii,& cenſus,videbatur quod tanquã detentoriaris ſubiugati cõvenlri potuerit;& faciebat quia illa ſubſtantia directi, & cenſus fuerat confuſa, & mixta cum ſubſtantia utilis dominii, & factum unum corpus, & ideo qui poſſidet corpus,verum erit dicere quod poſſideat ſubſtantiam utilis, & directi, & ponit exemplum *Paul de Caſtr.in d.conſ.36.nu.16.*quod ſi de utili, & de directo facta fuerit una maſſa, tamquam ſi vas argenteum reduceretur ad maſſam, maſſa autem iſta,in qua ſubſtantialiter adeſt directum hypothecatum,& ſubiugatum, poſſidetur à convento: Poſtremo dicebatur quod Apotheca de qua agebatur tempore ſubiugationis poſſidebatur à d.Iſabella donatario nomine, & ideo eo nomine quo fuit ſubiugatũ,iuxta *tex. in l. prædia, §.ſane quia maxime,ibi (non alteri nocere) C.de locat.præ-*
5 *dio. civil. lib. 11.* ubi Imperator rem, quam quis iure proprio poſſidebat eidem donavit; determinatur ibi quod cenſetur data penſio, quæ ipſi debebatur: & quod bene ille locator perpetuus ex tunc vocabitur dominus, *& glo.ibi in verb.* (donabit) dicit quod mutabitur cauſa poſſeſſionis, *qui tex.*licet loquatur in locatore perpetuo,tamen locator in perpetuum, & emphyteuta æquiparantur, *Becc. conſ.*

conſ.35.n.14. ex quo tex. & *Gloſ.* duo colligebantur, primum quod facta donatione iuris directi ex tunc vocatur dominus emphyteuta, quaſi quod antea dominus non fuiſſet, ex quo plenum ius non habebat, ſecundum
7 quod mutata erat cauſa poſſidendi, quia cauſa poſſeſſionis prius erat emphyteutica, quæ tunc fuerat per donationem mutata, & per conſequens ſublata prima cauſa emphyteuticationis, remanebat ſecunda cauſa donationis, ex qua ſequebatur dicendum Iſabellam poſſediſſe uti donatariam, cum ex ea plenum ius acquiſierit; & conferebant ea quæ dicta ſunt de conſolidatione, & confuſione dominii directi, & utilis, quoniam illa conſolidatio, & acquiſitio pleni dominii cauſabatur ex ſecundo contractu donationis, quæ ſi non fuiſſet ſubſequuta, utiq; conſolidatio, & confuſio, ac etiam plenũ dominium de novo acquiſitum non ſubſequutum fuiſſet, nec illud habuiſſet Iſabella: quod ſi tolleretur de medio titulus donationis, ſequeretur quod conventus poſſideret abſq; titulo; & ratio erat, quia primus titulus
8 emphyteuticus fuerat extinctus ex donatione ſubſequuta, & hoc ipſo iure, ut determinat *Bero. in conſ.53. nu. 11. lib.3. Burſat. conſ.8. num. 15. & conſ. 9. n. 8. & licet Socin. conſ.131. lib. primo, & Gab.*
9 *in conſ.51. num.38. volu.1.* dixerint, quod mutatio tituli, & poſſeſſionis fieri nõ poſſit niſi præcedente animi declaratione, tamen contra eos tenuerunt *Fan. de pign. 4. pat. princip. primo membro, num. 27. & contra Socin. ſemper tenuiſſe Rot. Rom. dixit Burſat. in prædicto conſ. & Surd. deciſ. 224. num. 19. in fine.* Cauſa iſta fuit valde dubia apud nos, ſed quia pro creditore concurrebat maxima æquitas, nam ſi exclusus fuiſſet, omnino ius ſuum amiſiſſet, & debitori erat cautum in contractu emptionis apothecæ adverſus bona Iſabellæ ſubiugatariæ, & negari non poterat, quod iſte conventus poſſidendo apothecam poſſideret partem integralem hypothecatam, videlicet directum dominium, & ex privilegio Regiæ Pragmaticæ, tenebatur ſuper tota apotheca, ideo Conſiſtorium iudicavit oppoſitiones rejiciendas, die 26. Aprilis, 1603. corrigendo ſententiam M. R. C. & cauſa fuit poſtea per partes concordata.

SUMMARIUM.

1 *Statutum dans viam exequutivam non comprehendit inſtrumenta cancellata.*

2 *Inſtrumentum cancellatum non debet exequi. Amplia ſtante Ritu ibidem. Limita ſi cancellatio facta fuiſſet per perſonam illegitimam, num. 7.*

3 *Fideicommiſſarius non poteſt agere non facta ſibi prius reſtitutione ab herede gravati, & num 8.*

Limita nu. 4 ſi heres eſſet directo ſubſtitutus: ſecundo limita de æquitate canonica num 5. etiam ſtante ſtatuto continuante poſſe, in hered. num. 6. contra num 9.

ARGUMENTUM.

Fideicommiſſarius an poſſit agere non facta ſibi reſtitutione bonorum ab herede gravati.

DECI-

DECISIO LXXII.

DOnna Porſia de Aala, & Moncalto in eius teſtamento heredē ſuum inſtituit Don Alvarum eius filium, quo mortuo ab inteſtato, & ſine filiis nulla facta diſpoſitione ſubſtituit Don Tiburtium, & Donnam Mariam Starella, poſt eius mortem Don Alvarus, heres, cum eſſet annorum decem & novem in circa uxorem duxit Donnam Antoniam de Pariſio, cum qua cum vixiſſet per aliquod tempus inde veniens ad mortem, fecit teſtamentum in quo heredem univerſalem omnium bonorū reliquit eius uxorem Donnam Antoniam, & ſub iſta diſpoſitione deceſſit, qua morte ſequuta Donna Antonia adivit hereditatem, eaq; poſt modum mortua ſucceſſerunt in bonis omnibus prædictis Matthæus Pariſio, & cæteri fratres, & inter alia bona relicta per ipſam Donnam Porſiam aderat cenſus unciarum viginti, juxta formam bullæ debiti anno quolibet per Joſeph Trigona, & ſuper eius bonis, & cum bona ſubiecta cenſui prædicto ballari perveniſſent penes Don Tiburtium Starella ſubſtitutum ut ſupra, de bonis prædictis donationem fecit Donnæ Violanti eius Sorori; necnon & de ſucceſſione vigore Fideicommiſſi prædicti aliam donationem fecit Donnæ Mariæ, quæ uti donataria, & nomine proprio ut ſubſtituta prædictos redditus redemit, & inſtrumentum cancellavit; poſt hæc fuit ad literas M. R. C. cauſata executio ad inſtantiam Matthæi de Pariſio, & conſo. heredum Donnæ Antoniæ pro cenſibus decurſis dictarum unciarum viginti, & fuit adimpleta per Fideiuſſionem in quindena per dictum Don Tiburtium pro liberatione bonorum ſubiugatorum, qui de duobus ſe oppoſuit; primo quod contractus erat cancellatus per crucem Sancti Andreæ, & conſequenter non competebat via
1 exequutiva, quia ſtatutum dans executionem inſtrumentis recipit interpretationem à lege, *l. fin. C. de edi. divi Adria. tollend.* videlicet ſi inſtrumentum non ſit abolitum, nec cancellatum, nec aliqua parte vitiatum, *Doct. in d. l. fin. ubi Iaſ. nu. 5. Cur. Iun. nu. 6. Zuccard. n. 324. Menoch. de adipiſ. poſſeſſ. rem. 4. nu. 706. Rebuff. de lite. obliga. art. 2. gloſ. 1. nu. 58. Galleſ. ad form. Cam. obliga. part. 3. q. 1. nu. 1. fol. 49 Aſini. de exequut. §. 1. c. 23. ſub. nu. 2. & 3.* & quod non debeat executioni demandari tale inſtrumentum
2 cancellatum *ultr. Zuccar. ubi ſupra n. 326. dixit Sur. conſ. 6. nu. 2. & conſ. 263. nu. 12. cum ſeq. lib. 2. & in terminis Rit. dixit Podius ſuper Rit. 101.* ubi ait, quod primo loco eſt agendum via ordinaria de viribus cancellationis, ubi allegat *Bartol. in l. 1. §. fina. ff. de his qua in teſtam. delen. Bald. in l. 1. num. 12. C. ut in poſſeſſ. eat. & in l. penulti. num. 13. de Fideicomm. tradit Aſin. in loco præallegato, & dixi ſupra in deciſ. 47. nu. 3.* Secundo ſe opponebat de carentia actionis, quia dictæ unciæ viginti cum aliis bonis pertinebant

Digitized by Google

bant ad ipſos de Statella uti ſubſtitutos pér Donnam Porſiam, & bene facta fuerat reluitio; Nec obſtabat quod Donna Maria heres ſubſtituta,
3 & Fideicommiſſaria non poterat recipere ſolutionem capitalis redidituum, neque agere niſi facta prius reſtitutione ſaltem verbali per heredem ipſius Don Alvari defuncti, quia reſpondebatur, quod in iſto Fideicōmiſſo teſtatrix uſa fuerat illis verbis videlicet (*Inſtituit, & ſubſtituit,*) quo
4 caſu directo ſubſtitutus dicebatur inſtitutus, & poterat agere, & apprehendere ſine iſta verbali reſtitutione. *Curt. in l. fin. col. 8. C. de edict. divi Adria. tollen. Hieron. Grat. in conſ. 140. nu. 50. cum ſeq. vol. 1. Rimin. iun. inſtit. de donat. in prin. num. 1583. & ſeq. Paſcet. conſil. 140. num. 10. Honde. conſ. 28. num. 27. vol. 2. Peregrin. de Fideicom art. 47. n. 54.* & maxime ſtante clauſula omni meliori modo, & nomine adiecta in Fideicommiſſo, & ſubſtitutione, prout erat hic. *Dec. conſ. 424. vol. 2. Grat. in prædicto conſil. ult. n. 53. volum. 1. & alij ſupra proxime relati Doctor.* Item dicebatur quod quicquid ſit de
5 rigore juris, attamen de æquitate canonica, ut evitetur circuitus, talis ſolemnitas, ut inutilis non deberet eſſe in aliqua conſideratione, & fortius non exiſtente integra. *Bald. origali. in cap. in præſentia, numer. 32. extr. de probat. Guliel. de Benedict. in cap. Rayn. in verb. ſi abſque liberis, el ſecondo, num. 85. de teſtam.* ubi dicit hodie ceſſare multas vanas ſubtilitates, & circuitus inanes, & ſic vidiſſe Judicari in Parlamento Toloſa. *Rimin. iun. conſ. 190. num. 33. conſ. 368. num. 25. conſ. 375. num. 16. & conſ. 625. n. 36. Roland. conſ 7. num. 33. vol. 3. Hond. poſt alios*
6 *conſil. 26. num. 24. & ſeq. lib 1.* & prædicta procedunt non obſtante ſtatuto continuante poſſeſſionem in heredem, quando conſtat de mente teſtatoris, ut erat in caſu iſto per illa verba (*Inſtituit, & ſubſtituit, omni meliori modo, & nomine*) *Caſſan. in conſ. 61. verſ. ſed quia & verſ. ſequent.*

Sed dicebant actores illam cancellationem inſtrumenti nullius eſſe roboris, quia facta fuerat per perſonam illegitimam, & ad hoc poteſtatem
7 non habentem, quo caſu cancellatio non obſtabat, nec poterat impediri via exequutiva, ut dixit *Bart. in l. cancellaverat, ff. de his quæ in teſtam. delent. Cumia. ſuper Rit. ſecundum ordinem ſuum, c. 6. n. 111. & 112. D. Maur. Burg. de Laudi. par. 3. inſpe. 40. num. 143. Bertach. in Repertor. in verb. cancellatio, Bald. in l. præſes, ſub num. 5. C. quomodo & quan. Iud. & in l. Scriniarios, verſ. item ſcias, C. de teſtam. milit. & in conſil. 336. vol. 2. & conſil. 402. vol. 1. Paul. de Caſtr. in l. ſi unus, nu. 4. C. de teſtam. & ibid. Iaſ. num. 6. Marſil. in rubr. de Fideiuſſ. n. 106. & conſil. 38. 43. 120. & 131. Aſin. in tract. de execut. §. 1. c. 29. num. 61. Surd. conſ. 16. vol. 1.* & ſecundum hanc opinionem vidimus alias iudicatum pro U.J.D. Don Sebaſtiano la Farina contra Baronem Villanovæ, & pro Don Joſeph Ruſſo, & inter Franciſcum Contrera, & Joannem Bonet, & in aliis cauſis, & ob id Conſiſtorium in hoc capite cancellationis habuit pro vero

cancellationem factam non obſtare, quia *Barto. & Salic.* ex adverſo allegati non loquebantur in eo qui non habebat poteſtatem cancellandi, ſed de vitio cancellationis; Item procedebant in eo caſu quando neſcitur à quo facta fuerit cancellatio, ut declarat *Zuccard. in d. l. fin. num. 337.* & quod iſta Donna Maria non potuerit cancellare inſtrumĕtum apparebat, quia
8 Fideicommiſſarius etiam univerſalis non poteſt dici legitimus contradictor, nec agere poteſt non facta reſtitutione reali, vel ſaltem verbali ab herede gravati, *l. reſtituta, l. facta, ff. ad Trebellian. Imol. Alexand. & alij in l. coherede, §. cum filia, de vulga. & pupilla. ſubſtit. Paul. de Caſtr. in d. l. reſtituta*, ubi dicit, quod ad hoc, ut Fideicommiſſarius ius habeat in hereditate requiritur reſtitutio, adeo quod antea nullum jus habeat, nec poteſt agere contra debitores hereditarios, & per hoc alias fecit irritari quendam proceſſum, quia Fideicommiſſarius, cui poſt mortem heredis relicta erat hereditas mortuo herede ſtatim dixit adire hereditatem illius defuncti, & fecit ſe immitti in poſſeſſionem bonorum, & quod velit plures procuratores tam Florentiæ, quam Bononiæ in hoc errare, & dicit quod iſta erant inepte facta, refert & ſequitur *Roland. à Valle conſilio 78. numero 14. & ſequent. libr. 1.* ubi refert hanc eſſe magis communem opinionem *Cephal. conſil. 415. numer. 29. Natt. conſil. 200. numer. 2. Corn. conſil. 304. num. 22. lib. 3. Bec. conſil. 97. num. 2. Burſat. conſil. 363. Turret. conſil. 77. num. 36. Surd. conſil. 265. num. 23. idem in deciſ. 76. num. 8. Alexand. Raud. conſil. 57. num. 18. lib. 1.* Nec obſtare videbantur clauſulæ illæ in ſubſtitutione facta per Donnam Porſiam ex adverſo conſideratæ, quia non procedebant in Regno ſtante ſtatuto Regis Fer-
9 dinan. 43. continuante poſſeſſionem in heredem immediate, ut dixerunt *Riminald. iun. conſil. 91. num. 28. & conſilio 56. volum. 1. Honded. d. conſil. 28. numer. 28. Milan. deciſ. 3. num. 182. lib. 1. Covarruv. var. reſol. lib. 3. cap. 5. num. 6. Decian. reſpon. 47. num. 11. lib. 3. Peregrin. de Fideicom. art. 47. numer. 20. cum aliis infinitis per eos relatis*, & fortius in caſu iſto in quo actores reperiebantur in poſſeſſione bonorum, ut dixit *Pregrin. in loco præallegato, num. 55.* & æquitas conſiderata de iure canonico procedere videbatur in terris Eccleſiæ, ut intelligit *Turret. in d. conſil. 77. num. 38.* & ſecundum prædicta ego judicavi ſolus ex commiſſione Excellentiſs. Proregis die 20. Julii 1604. revocando ſententiam M. R. C. prout alias in aliis catamenis fuerat bis revocata tam in Conſiſtorio, quam in judicio cauſarum delegatarum, & ultra prædicta ego motus fui, quia non videbatur bene fundatum Fideicommiſſum ex parte iſtorum de Statella.

SUMMARIUM.

1 *Iudicium factum cum curatore dato infanti eſt nullum.*

2 *Matu*

2 *Mater tutrix debet renunciare ſecundis nuptiis, & Vellejano.*

Amplia etiam in tutela teſtamentaria, n.3.

Limita de conſuetudine, num.4.

5 *Tutor creditor ſi vult ſibi ſatisfieri ab infante datur curator, nec citandus eſt ſubſtitutus, num.6.*

7 *Acta facta cum curatore non legitime dato ſunt nulla.*

8 *Officiali non creditur in his quæ ad ejus officium non pertinent.*

9 *Pupillus dicitur indefenſus, ſi tutor vel curator in judicio non compareat pro ejus defenſione.*

Amplia numero 11. & ſententia eſt nulla, num.10.

12 *Dotarium debetur pro quantitate dotis ſolutæ, contra num.13.*

14 *Dotarium in Regno conſtituitur ratione virginitatis defloratæ.*

15 *Dotarium matrimonio non conſummato non debetur. Et an per oſculum, num.16.*

17 *Confeſſio dotis facta per gravatum non nocet in bonis Fideicommiſſo ſubjectis.*

18 *Dotarium eſt tertia pars dotis ſolutæ.*

Et de jure Regni eſt octava pars, num.19.

20 *Capitulum Regni de dotario procedit etiam in bonis Fideicommiſſo ſubjectis.*

21 *Dotis appellatione non comprehenditur dotarium. Contra, num.22.*

23 *Æſtimatio ex quibus reddatur nulla.*

24 *Decretum eſt nullum non præcedente æſtimatione.*

25 *Mulier quando excuſatur à condemnatione fructuum.*

26 *Mulieri debentur fructus dotis.*

ARGUMENTUM.

Adiudicatio ex quibus dicatur nulla, & ibi qualiter dandus ſit Curator infanti, & an Dotarium debeatur pro parte dotis ſolutæ.

DECISIO LXXIII.

EXiſtente creditrice pro ſuis dotibus, & dotario Donna Joanna la Farina ob mortem ejus viri, ſibi adjudicavit per primum, & ſecundum decretum à poſſe Don Vincentii ejus filii multa bona ad ſummum ejus crediti; quæ tamen adjudicatio ad inſtantiam Juliani la Farina fuit per M.R.C. nulla declarata; devoluta cauſa via appellationis ad Tribunal Conſiſtorii pro nullitate decreti prædicti dicebatur primo quod fuerat interpoſitum contra perſonam illegitimam, dum fuerat receptum citato Joſeph de Bernardo curatore ad litem dato dicto Don Vincentio tunc infanti, cum debuiſſet creari tutor, & non curator, quo non facto
1 acta erant nulla, ut dixit *Aret. in §. maſculi, num.1. uſque ad finem. Inſtit. de curat. Marant. in Specul. aureo, part.4.16. diſtinct. 36. Afflict. deciſ. 262. ubi Vrſil. Oſaſc. deciſ. Pedemon. 89. Nevizan. conſ. 17. num. 12. cum ſequen. Cavalc. de tutore, & curatore, n. 281. & nu. 282.* & quod tutore carebat fundabatur, quia teſtator reliquerat tu-
2 tricem prædictam Donnam Joannam matrem, quæ minime ſolemnia adimpleverat expreſſe renunciando ſecundis nuptiis, & Vellejano, prout de jure teneri dixerunt *Bart. in authen. matri, & aviæ. C. quand. mul. tut. offic. ubi Dd. omnes. Anani. in conſil. notab. 100. & ibi Bologn. in addit. Specul. in tit. de tutor. §. nunc dicendum, verſ. hodie vero. Capic. deciſ. 50. num. 6. Natt. conſ. 147. nu. 2. Rol. conſ. 76. num. 6. & 7. lib. 1. ubi de communi. Granut. in patrocin. pupillo. cap. 5. num. 19. Mattheſ. ſing. 108. Doguron. in repet. Authent. eiſdem pœnis, ſub num. 32. C. de ſecundis nupt. ubi*

teſtatur de magis communi opinione, & multos congerit Boer.deciſ.124.num.9. parte prima,& Bimi.conſil.60. volum.1. & ſic habetur ac ſi nullam tutricem habuiſſet, ut dixit *Afflict. in d.deciſ.262. & Vrſil.ad eum Oſaſc.Granut. & Neviz.in locis prællegatis, & Roland. in d. conſil.76. num. 6.* Nec obſtare videbatur quod prædicta procedebant in tutela dati-
3 va, & non teſtamentaria, ut dixit *Alber. in d. authent. matri, & aviæ, colum.2. verſic.* nunquid data in teſtamento, qui dicit ita practicatum fuiſſe ſuo tempore; nam Rolan. ubi ſupra cum aliis per eum relatis loquebantur in tutrice teſtamentaria; ſed in hoc capite concluſum fuit quod licet ſupradicta opinio ſit verior de iure, ta-
4 men ea de conſuetudine non ſervatur in tutrice teſtamentaria, ut dixit *Boerius in d.deciſ.124.nu 13. Pragm. de tutor.& curator.quæſt.7.n.40.fol.62. Ferret. conſil.312.num.4.5.6.& 7. & in his ſtatur conſuetudini, ſecundum Peruſ.deciſ.48.num. 2.& 3. & ita vidi practicatum in Regno.*
5 Nec obſtabat, quod infanti dandus erat tutor, quia non procedit ubicunque tutrix creditrix vult ſibi ſatisfieri ab infante, quia tunc dandus erat curator ad litem, juxta pract. *Bal.Paul. de Caſtro & Corn.in l.finali.C.de iure delib. Phanuc.de Invent. part.5. à num.22. usque ad nu.34.* nec ſubſtitutus erat citandus.
6 *Hunded.conſil.28.num.23.Roland.conſil.91. lib.4.*

Secundo principaliter nullum dicebatur decretum, quia etſi dari debuiſſet curator ad litem, prout datus fuit, adhuc videbatur fuiſſe interpoſitum contra perſonam illegitimam,
7 quia curator non poterat aliter dari pupillo, niſi citatis omnibus conſanguineis, & amicis, & nolentibus tale munus ſuſcipere; tunc enim Judex providet de curatore, quæ tamen citatio non intervenerat in caſu iſto, & conſequenter erant nulla cedula curatiæ, & acta facta, ut dixit *Neviz.d. conſil.17 Oſaſc.deciſ.89.num.7. Afflict.deciſ. 262.& 256.ubi Vrſil.ad eum Ludovic. Meſſia ſuper l. Reg part.11.num.21. Maran.diſtinct.16.num.36.part.4. Pancirol.conſ.11. num.15.* & maxime in caſu iſto, in quo non apparebat cedulam curatiæ traditam fuiſſe ipſi curatori per nuntium de mandato Judicis ut fieri oportebat, ſed tantum de traditione fidem faciebat magiſter notarius, qui aſſerebat illam curatori tradidiſſe, cui
8 non creditur in hoc, cum non ſint de ſpectantibus ad ejus officium, ut poſt alios dixit *Maſcard. concluſ.35.nu.15. & nu.4.* qui loquitur in Judice; & in notario quod ei non credatur dicenti aliquid feciſſe de mandato Judicis, niſi aliunde conſtet, dixit *Afflict.deciſ.317. & ibi Vrſil.ad eum, ubi teſtatur de communi opinione. Rolan.conſil.94.num.34.lib.2. Pariſ.conſil.61.num.7.in 4. Alexand.Raud. reſponſ.21.nu.151. in 1. lib. Bec.conſ.91.nu.7. 8.& 9. Guid.Pap.deciſ.557.* & quod vere non fuerit tradita verificabatur, quia curator nunquam comparuit, nec aliquid deduxit in favorem pupilli ſaltem præſentando oppoſitiones infra quindenam.

Digitized by Google

Tertio principaliter nullum dice-
batur ſecundum decretum, quia in-
terpoſitum fuerāt contra pupillum
indefenſum, & de iure indefenſus di-
citur pupillus licet tutorem habeat,
9 dummodo in judicio non adſit, ſal-
tem in principio, *ad text. in l. ſi præſes, C.
quomod. & quand. Iudic. ubi Doctor. omnes
Pract. Papienſ. in form. libell. ſuper petion.
receptionis, §. eundem, & in num. 14. Ludov.
Meſſia. ſuper d. l. Regia. part. 11. fundament.
2. fol. 97.* & ideo nullam eſſe senten-
10 tiam dixerunt *Neviz. in d. conſil. 17. &
Matthesil. in d. ſing. 108. num. 7. cum ſequen.*
& maxime quando tutor habebat
11 defenſiones, quas ſi deduxiſſet, mini-
me ſuccubuiſſet, *Ruyn. conſil. 160. nu. 31.
vol. 2. Theſau. deciſ. 99. num. 21. Ceph. conſil.
475. num. 24. vol. 4. Turret. conſ. 59. num. 1.
vol. 2. Angiuſciol. conſ. 1. num. 17. Guid. Pap.
quæſt. 484.* & infiniti alii quos præcita-
ti Doct. cumulant; poterat enim ſe
opponere quod dotarium pro quo
fuerat cauſata executio non poterat
aſcendere ad unc. 200. quia dotes
promiſſæ non fuerant ſolutæ in to-
tum, nec in tempore ſtatuto, & tamen
debetur pro quantitate dotis ſolutæ,
12 *Afflict. deciſ. 242. Guid. Papa conſil. 19. &
deciſ. 274. 430. & 565. Bero. deciſ. 22. nu. 21.
& 41. poſt alios Roland. conſ. 10. num. 1. cum
plur. ſeq. volum. 1. Rim. Iun. conſil. 16. num. 7.
Mandel. conſil. 199. per tex. in l. Sancimus, C.
13 de nupt. in fin.* Sed prædicta, licet vera
non ſint, ut defendit *Berard. Pand. Gra-
vi. in tract. de dotat. part. 2. quæſt. 3. in 9. vol.
tract. & poſt eum D. Ioann. Andr. de Georg.
alleg. 45. num. 3. & 11. cum mult. ſequent.*
14 tamen in Regno, (ubi dotarium con-
ſtituitur ratione virginitatis deſlora-
tæ, quod pretium ſanguinis eſt,) præ-
dicta locum non habebant, ut dixit
*Blaſ. Lancea Magnus Doct. in repet. cap. vo-
lentes in 2. notab. Lim. 2. Verſic. ſed pulchra,
& aſſidua eſt quæſtio fol. mihi 162. qui ad
hoc allegat Andr. in conſtit. Licentiam col. 2.*
& dicit contraria procedere de iure
communi reſpectu donationis pro-
pter nuptias, quæ à iure dicitur ſpon-
ſalitia largitas, ſed non in Regno ubi
dotarium datur reſpectu violatæ vir-
ginitatis, idem dixit *Canner. in d. cap.
volentes fol. 97.* verſic. ſed quid ſi fuerit
conſtitutum, ubi ita perſæpe ſerva-
tum fuiſſe teſtatur *Milan. deciſ. 9. num.
107. lib. 2. qui adhoc allegat tex. in l. res uxo-
ris. ibi (quia pudicitiæ præmio ceſſit) C. de
donat. int. vir. & uxor. Cumia. in cap. ſi ali-
quem in verb. Antiquis num. 525. cum ſeq.
15 & in cap. Ritus 94. num. 14.* adeo quod
matrimonio non conſummato non
debetur, ut dixit *Ioan. Andr. de Georg. in
d. allegat. 45. num 1.* poſt hæc ſcripta vi-
16 ſus, intantum quod per oſculum de-
betur tantum medietas, *Neapod. in
conſuetud. quarta in gloſ. à viro ſuo, num. 26.
verſic. ſed videtur contra, & poſt alios Ma-
rius Muta ad conſued. Panorm. cap. 43. num.
77. & 79.*

Item poterat opponere, quod dos
confeſſata per eius patrem in teſta-
mento dum aliter non conſtabat de
numeratione aliunde, non debeba-
tur ſuper bonis Fideicommiſſo ſub-
17 iectis, & confeſſio facta per grava-
tum non nocet ſubſtituto, *Canner. in d.*

Digitized by Google

cap.volent.vtr.cum dos,ſ.95.Peregr.de Fideic.ar.42.n.83. ¶ Rurſus poterat opponere, ꝙ dotarium promiſſum erat exceſſivũ,
18 nam de jure cõmuni dotariũ ſive antefatũ eſt 3.ſive 4. pars dotis ſolutæ, *Rol.d.conſ.10.lib.1.Affl.dec 242.* De lure v.Regni eſt 8.pars,ut eſt *c.in Carul.246.* & licet lo
19 quať in feudalib.attamen ejus diſpoſitio videbať locũ habere ẽt in allodiali-
20 bꝰ Fideicõmiſſo ſubjectis cũ de uno ad aliud valeat argumentũ, ut dixit *And. in c.1.§.hoc quoq; in fi.de ſucceſſ.feu. Soc.conſ 116.col fi.li.1.Ruger.Boniſa.q.8.n.12.Dec.cõſ.445 n.18.&33.* & ideo quatenꝰ Dotariũ ſummã legitimã excedebat, minime poterat cõſtituens ſucceſſores in bonis Fideicommiſſo ſubiectis ex diſpoſitione teſtatoris gravare, *Dec.cõſ.10.li.2.* & licet exceptiones ṗdictæ in prima inſtantia admitti non potuiſſent, tñ in eã oppoſitoria executionem ṗdictam retractaſſent. *Milan.dec.9.& dec.1.li.2.& dec.17.n.1.cum ſeq.* ¶ Poſtremo poterat opponere, ꝙ Curator ipſe fuerat datus ꝑ petitione dotium tm̃,& non dotarii, & tñ admitti fecit decretum ṗdictum tam pro dote,q̃ pro dotario,&appellatione dotis non comprehenditur dotariũ,ſicut privilegiũ dotis non extendiť ad dota-
21 rium,*Cap.dec.65.Affl.dec.291.Vinc.de Fran.dec.182.n.2.* Sed hæc ultima exceptio nõ erat tuta,nã ex vi cõprehenſiva ſub dote cõprehendiť dotarium, *Andr.in c.1.§.donare,ſub n.6.qual.olim.feu.poter.Cumi.ſup Rit.c.6.n.88.& c.94.n.17.Gram.deciſ.103.n.87.& idem Vinc.de Franc.d.dec.182.ſub n.5.Theſa.dec.45.n.2.& ꝑ totam ubi decidit contra Affl.&Capic.proxime relatos.* ¶ Quarto principaliter nullitas decreti ṗdicti oſtendebatur, q̃a receptũ fuerat præcedente æſtimatione nõ legitime facta,tũ q̃a non ṗceſſerat înjũctio facienda curatori ad eligendũ exptos, tum ẽt quia æſtimatores nõ citarũt,nec citari fecerũt curatorem ad videndũ æſtimationem bonorũ adjudicatorũ cũ deſignatione diei,q̃ oĩa requirebanť ad validi-
23 tatem æſtimationis *ex Bar. in l.Teopõp.ff. de dot. ṗleg. Coſm.Nepi.in conſuet.Catin.tit.49.n.198.Covar.reſol.lib 2.c.13.ver.9.concluſ.*
24 & conſequenter nõ exiſtente æſtimatione decretũ ſup ea factũ nullum erat, ut dixit *Afin.de exequut.§.4.c.90.n.6 & 9.c.302.Surd.cõſ.256.vol.2.* ¶ Nec obſtare videbať ꝙ decretũ fieri poterat abſq; æſtimatione,ſtante pacto ad diſcurſũ,& ideo quatenus fuerit nulla æſtimatio ñ vitiabat; nam dictũ fuit ꝙ una ſemel ꝙ Don.Joanna creditrix voluit ſibi adiudicari bona ṗdicta ṗcedẽte æſtimatione,ſi illa fuit omiſſa,vel nulliter fuit facta,decretũ eſt nullũ.*Afin.de execut.c.26.n.8.&11.* His diſcuſſis Conſiſtoriũ declaravit nullũ ſecũdum decretũ maxime ex ſecundo, & tertio capite nullitatis; ſed q̃a nullitas ṗdicta erat cauſata circa
25 ſolennitates,& ꝑ mulierem creditricẽ ꝑ ſuis dotibꝰ q̃ ex iuſto errore iuris dubii excuſari debebat à fructuũ condemnatione,iuxta tradita ꝑ *Soc.cõſ.18.n.22,Bec.cõſ.95.Surd.conſ.202.Hond.conſ.30.n.37.& ſeq.Milan.dec.2.in fi.li.1.* & maxime in muliere,cui debebantur fructus dotis, qui parum differebant à fructibus perceptis,ut dixit *Paul.de Caſt.conſ.19.n.3.lib.2.* ideo in ſententia adiecimus clauſulam , quod non teneatur ad fructus perceptos die 9. Auguſti 1604. Sum-

Digitized by Google

Summarium.

1 Stipulatio quod (ſoluto matrimonio) ſine liberis dos reſtituatur ejus heredib. intelligitur ſoluto matrimonio per mortem uxoris. Amplia in extremo dotante num. 3. ratio n. 5.
2 Text. in l. 2. ff. de pac. dota. declaratur.
4 Dos ſi fuerit reſtituta dotanti, adhuc filia remanet ius rehabēdi dotē ut poſſit renubere.
6 Mater tutrix cenſetur dotare de bonis filiæ.

Argumentum.

Stipulatio quod ſoluto matrimonio quoquomodo dos reſtituatur dotanti, intelligitur ſi diſſolvatur per mortem uxoris.

Decisio LXXIV.

Contracto matrimonio inter Philip. Golino, & Franciſc. Caſo cum certa dote, mater in augmentum ipſiꝰ conſtituit unc. 50. & ſtipulata fuit, ꝙ in caſu cuiuſvis reſtitutionis dotiū pdictarum quomodolibet faciendæ p Philip. teneat reſtituere heredibꝰ quōdam Joan. lo Caſo, mortuo Philippo, heredes petebant reſtitutionē ſibi fieri de dicto augmento dotis, & ita fuit bis iudicatū; cā devoluta ad Cōſiſtorium via appellationis ad inſtantiam Franciſcæ Sponſę dotatę, & mihi ſola cōmiſſa iu-
1 dicavi cōtrariū ex doctrina *Pet. de Greg. in tra. de dot. de parag. q. 35. n. 2. verſ. Secundo quæro, Bal. novel. quē ipſe refert in tr. de dot. in 1. part. n. 21. verſ. vidi ēt conſultū, & in 7. part. privil. 11. n. 2. verſ. unde ſi pactū fuit, n. 15. verſ. Imo multo magis, ad idē Affl. in conſtit. Regni Fratrib. nu 5.* ubi dixerunt ꝙ ſi patri, vel fratri dotando filiā, vel ſororē ſtipulet, vel paciſcat dotem ſibi reddi, vel heredibꝰ ſuis ſoluto matrimonio ſine liberis, talis ſtipulatio debet intelligi ſi matrimoniū ſolvat p mortem uxoris, non autem ſi p mortem viri, & idem voluit *tex. in l. 1. ff. de dot. præleg. ubi gloſ. in verb. in-*
2 *terveni*, ad hoc allegat bonū *text. in l. 2. ff. de pact. dot. cuius verba ſunt, Si convenerit ut quoquomodo diſſolutū ſit matrimoniū liberis intervenient. dos apud virum remaneret; Papin. Iuliano Pratori reſpōdet, morte mariti finito matrimonio neq; cōveniſſe videri dotem remanere, & ſi conveniſſet, nō eſſe ſervandum pactū contra dotē, cum mariti mortalitas intervenit*, & ibi hoc expreſſe voluit *Bald. idē dixit gl. not. in l ſi dotali, in verb. Interpo-*
3 *ſita, verſ. Item cave, ff. ſol. matr.* & pdicta pcedunt ēt in extraneo dotante, ut dixit *tex. & ibi gl. in l. Caius Seius, ff. ſol. matr.* & in
4 tm h. e. verum ꝙ ſi dos fuiſſet reſtituta dotanti, adhuc remanet filiæ ius repetendi dictam eandem dotem ut poſſit cōgrue renubere ēt contra filios, & heredes patris, adeo ꝙ dicitur dotata tanquā ſibi ſit deſtinata eadem dos p alio matrimonio, ſecūdū *Bal. novell. in d. n. 21.*
5 ubi ad hoc allegat multa iura, qa ex tali pacto mulier remaneret indotata, & dotis cōditio efficeret deterior, *d. l. 2. & l. Attilic. & l. de die, ff. de pact. dot.* Imo impediri poſſet ſecundū matrimoniū; & ſic contra favorē publicū, *ad not. in l. 1. ff. ſol.*
6 *matr. & l. 1. ff de iu. dot.* Accedebat pdictis ꝙ mater adminiſtraverat bona filiæ, & ideo eius bonis dotare cenſebatur, ut iudicatum fuiſſe refert *Put. in deciſ. 182. lib. 1. limitando tex. in l. fi. C. de dot. promiſ.* & ita fuit exequutum die 7. Augu. 1604.

Summarium.

1 Bona Viri, & uxoris contracto matrimonio more Latinorum lapſo anno conſunduntur ſtante conſuetudine urbis.
2 Pater an poſſit alienare bona cōmunia cū uxore, & filiis. Intellige de bonis mobilib n. 4. Itē limita ſtāte neceſſitate alienationis, n. 5. Amplia ſi abeſſet dolus, n. 8.

3 Vxor

Digitized by Google

3 *Vxor, & filij poſſunt repetere bona alienata per Patrem ſtante Conſuet.*
6 *Societas cenſetur contracta per confuſionem bonorum.*
7 *Damna, & lucra ſunt communia inter Socios.*
9 *Pater non poteſt alienare rem communem pro modico pretio.*
10 *Pater non poteſt alienare bona confuſa acquiſita conſtante matrimonio ſtante conſuetud.*
11 *Bona futura veniunt in confuſione.*

ARGUMENTUM.

Pater contracto matrimonio more Latinorum quando poſſit alienare bona.

DECISIO LXXV.

STante conſuetudine Panormitana *ſub nu. 43.* ſi contrahatur matrimonium more Latinorum, bona viri, & uxoris lapſo anno à tempore
1 conſummati matrimonii, vel natis filiis confunduntur, & unum corpus efficiuntur, quorum bonorum tertia pars debetur patri, altera matri, reliqua vero tertia filio, vel filiis, ſuper qua, & aliis tribus ſequentibus, late pertractavit materiam *D. Marius Muta in eius commentariis ad prædict. conſuet. & inter alia per eum ibi notata in conſuet. 46.*
2 *numer. 32.* movet quæſtionem an pater poſſit alienare vel obligare bona prædicta, & determinat quod non teneat talis obligatio, ſeu alienatio niſi in ſua tertia per *text. in l. nemo, § 1. ff. pro Soc. & l. 3. eod. tit. Imol. in conſ. per eum facto ſuper dicta conſuetud. in fin. & ita determinat Blaſcus Lance. in commen. ſuper Conſuetud. generali Regni, in Verſic. pone quod pater, Bongior. in addit. dicta conſuetud. 46. Pern. in conſ. allod 134. Roder. Suarez. in tit. de las Ganancias del Marido y de la muger, num. 47. & ſequen i,* & ratio eſt, quia uxor, & filii habent dominium in eorum vita, & quod omnes tangit ab omnibus debet approbari, & ideo in
3 tali caſu datur uxori, & filiis actio ad repetendum. *Palat. Ruui. in rub. de donat. Int. vir. & uxor. §. 66. n. 28. verſiculo quamvis ergo Suarez. Pern. & Muta in locis prallegatis.* Limitatur tamen prædicta
4 concluſio ſi alienatio fiat de bonis mobilibus, & venalibus *Barto. & Bald. in rub. C. de pro Soc.* quia in hoc unus tacite videtur habere conſenſum, & mandatum alterius, ut dixit *Roderic. Suarez. in d. tit. de las Canancias del marido y de la muger num. 48. per tex. & ibi glo. in d. l. nemo ex Sociis, ff. pro Soc. Bald. in rub. ff. eod. Coſm. Nepit. ſuper Conſuetud. Catha. tit. 25. num. 20. Bongiern. in addict. ad Con-*
5 *ſuet. Panorm. 43.* Secundo limitatur quando alienatio fieret pro neceſſitate, & utilitate, videlicet pro ſolvendo ære alieno, quia tunc ex rebus communibus ſolvendum erit, ut ait *Petr. Vbald. in tract. de duobus fratribus, par. 9 num. 2.* & tunc ex quo per confuſio-
6 nem bonorum contracta eſt Societas, ut dixit *Blaſ. Lance. in ſupra allegato loco, & Coſin. Nepit. in conſuetud. Catin. in*
7 *tit. 3. num. 44.* ideo damna, & lucra inter Socios videlicet maritum, uxorem, & filios, debent eſſe communia, alias Societas Leonina diceretur, *ad text. in l. ſi patruus, C. commun. utriuſ. Iud. gloſſ. ib., Blaſ. & Nepit. in prædictis locis, Covarruv. lib. 3. variar. reſol. cap. 19. num. 3.*

Ioan.

Digitized by Google

Ioan.Lup.alias Palat.Ruui. in rub. de donat. inter vir.& uxor.§.66.num.3. & ratio illa eſt, quia confuſio bonorum non ex hominis,ſed ex legis diſpoſitione inducitur, & maxime prædicta limitatio procederet ſi abeſſet dolus vel
8 fraus,ut dixit *Anch.in conſ.105.Palat.Ruvios in d.§.66.num.23.24.25.& 28. Roder. Suarez in praalleg.loco,n.25.& ſeq. Covar. d.lib.3.variar.reſol.c.19.n.2.*

Ampliatur prædicta concluſio ſi
9 Pater alienaret rem communem pro modico pretio, quia tunc præſumitur ſimulata venditio, *l.cum hi,§. modus,ff.de transact.Palat.Ruui. in loco praallegato, Mar.Mut.in d.conſuet.46.ſub nu.32.*

Ampliatur ſecundo ut procedat non ſolum ſi Pater alienaret bona ac-
10 quiſita tempore contracti matrimonii,ſed etiam acquiſita conſtante matrimonio,ita dixit expreſſe *tex.conſuetud.43.ibi(quam,& qua poſtmodum per eos*
11 *acquiſita ſunt)* quia bona futura veniunt in communione, ut dixit *gloſ. in Conſuet. Regni Sicilia generalem; Marius Muta in d.conſuet.43.nu.30.*& ita judicavit Conſiſtorium confirmando ſententiam M.R.C. die 21.Junii 1604. pro Eliſabetha Maſſa,& conſor.contra Thomam de Accaxina tutorem.

SUMMARIUM.

1 *Excuſatio tutela debet proponi infra quinquaginta dies. Intellige num.15.*
2 *Cauſa excuſationis tutela debet determinari infra quatuor menſes.*
3 *Tutor immiſcens ſe in adminiſtratione tutela non admittitur ad excuſationem. Intellige num.16.*
4 *Proteſtatio facta poſt actum factum nihil operatur,& num.5.& 6.& num.17.*
7 *Cauſa excuſationem tutela ſuperuenientes poſt ipſam ſuſceptam non relevant. Limita num.18.*
8 *Miles etiam volens non admittitur ad tutelam.*
Amplia in militibus noſtri temporis nu.9.
Intellige in militibus ſtipendiariis num.10.
Contra de jure Regni num.11.
12 *Adminiſtrator rerum fiſci excuſatur à tutela,& qui ſunt iſti,num.13.*
Amplia ſi tutela alibi eſſet adminiſtranda,num.14.

ARGUMENTUM.

Tutor quando excuſetur à tutela ob militiam, & quid in ſuſcepta.

DECISIO LXXVI.

JOſeph de Martino tutor inſtitutus per Sanctorum de Infantino tanquam miles electus equeſtris militiæ Regni, petiit in Curia Civitatis Syracuſarum excuſationem à tutela prædicta,& tam per eam quam per M.R.C. fuit excuſatus; revocata Interloquutoria lata per Curiam appellationis; Cauſa devoluta ad Tribunal Conſiſtorii dicebat mater pupillo-
1 rum, quod excuſatio non poterat in hoc caſu procedere, quia non fuerat propoſita infra quinquaginta dies, *l.quinquaginta,& l.Scire oportet,§.multa, ff.de excuſation.tutor.& l.quinquaginta,& l.tutores,C.eod.ad idem tex.in §.qui autem excuſare,Inſt.eod.tit. Montan.de Iur. tutel. in tit.de excuſat.tutor.vel curator.c.35.n.1. fol.170. Schrad.de feud.part.10.ſeſ.20.n.36.& num.41.*

Item,quia nec determinari fecerat

 dictam

Digitized by Google

dictam cauſam excuſationis infra ter
minum menſium quatuor, prout te-
nebatur, ad tradita per *text. in d. l. 50. in
2. reſponſ. ff. de excuſat. tutor. late Montan.
in lo. præall. Aldobrandin. in d. §. qui autem
excuſare, ſub n. 22. Schrader diffuſe in præ-
dicta part. 10 ſeſſion. 19. ſub nu. 96. & 97. fol.
527.*

Rurſus, quia prædictus tutor poſt-
quam fuerat creatus miles ſemper
perſeveraverat in adminiſtratione tu
telæ prædictæ in ea ſe immiſcendo,
vendendo, emendo, ſolvendo, & exi-
3 gendo, & propterea cum ſe non ab-
ſtinuerit ab adminiſtratione, non vi-
debatur admittendus ad excuſatio-
nem allegatam, *ad tex. in l. 2. C. ſi tutor
vel curator falſ. allegat. & l. non tantum, §.
ſane notum eſt, ff. de excuſation. tutor. ubi
hoc expreſſe determinatum eſt.*

4 Nec obſtare videbatur proteſta-
tio facta in aliquibus actis, nam poſt
factum nihil proderat proteſtanti,
*Bart. in l. fin. §. item ſi prædixerit. ff. naut.
caup. ſtabul.* & voluntas non poterat de
clarari poſt factum, *Cravett. conſil. 112.
n. 12. Gram. conſ. civil. 163. nu. 2. Nevizan.
inter Conſil. Brun 12. num. 150. Menoch. conſ.
28. nu. 36.*

5 Item quia erat ſublata ex ſubſe-
quenti contractu facto abſq; aliqua
proteſtatione, *Bart. l. non ſolum, §. morte,
nu. 16. & 23. ubi Iaſ. n. 14. & poſt alios Hond.
conſ. 78. num. 101. vol. 2.* opus enim erat
6 ut talis proteſtatio apponi debuiſſet
in quocumq; actu, ut poſt alios dixit
Surd. conſ. 136. num. 43. cum ſeq.

Poſtremo quia cauſæ excuſatio-
7 num ſupervenerunt poſt ſusceptam
tutelam, quo caſu nō relevant *ad tex.
in l. propter magiſtratum, & l. adminiſtran-
tes, ff. de excuſat. Montan. de Iur. tutel. cap.
35. reg. 1. num. 87. ad idem tex. in l. admini-
ſtrantes res principum ibi (nam ſusceptam
antea non deponunt) ff. de excuſat. tutor. &
l. non tantum, §. vacare, ff. eod. Ioan. Fab. Ang.
& Plate. in §. D. Marcus, Inſtit. de excuſat.
tutor.*

Sed his non obſtantibus Conſiſto
rium admiſit excuſationem, duran-
te tamen militia, & officio die 21. Ju-
nii 1604. confirmando duas alias ſen
tentias conformes; erat enim excuſa-
8 tio fundata tam de iure communi, quia
miles etiam volens non admittitur
ad onus tutelæ, *§. item maior. in fin. in-
ſtit. de excuſat. tutor. poſſ. q.* procedit etiā
9 in militibus noſtri temporis, ſecun-
dum *Doct. in l. Centurio, ff. de vulg. & pu-
pil. & præcipue Alex. num. 23. Soc. ſen. num.
2. Alciat. num. 6. Iaſon. num. 19. Rip. num.
10. Galian. num. 7. Socin. iun. nu. 77. Bologn.
num. 30. d. §. Item num. 27. Inſt. de excuſat.*
10 *491. num. 1. ubi alios allegat. Aldobrand. in
tutor. Theſau. deciſ. 111. num. 5. Vivi deciſ.*
Sed de re vera ſupradicta concluſio
procedebat in militibus ſtipendiatis,
ſecus autem ſi ſtipendium aliquod nō
reciperent, ut dixerunt *Ripa, Socin. iun.
& cæteri præallegati, Sfort. Odd. in tract.
compendioſa, pa. 5. in tertio, præmiſſo. n. 21.
verſic.* aut ſtipendium aliquod non
recipiunt, & in terminis novæ mili-
tiæ Regni Neapolitani, & noſtri dixe
runt *Bolog. in d. l. Centurio, numer. 32. verſ.
ſecundus caſus eſt, & Alexand. Trentacinq.*

in tra.

in tractat. de ſubſtit. part. 4. capit. 8. num. 6. verſic. ſecundus caſus eſt. De iure tamen
11 Regni adeſt ſtatutũ immunitatis conceſſũ iſtis militibus per quod expreſſe mandatur ut durante tẽpore quo ſunt in militia deſcripti, ſint immunes ab oneribus tutelarum, & ob id appoſuimus clauſulam illam durante militia. Item, & excuſatio veniebat admittenda, quia iſte de Martino erat Regius Secretarius civitatis Noti, *ad tex. in §. divus Marcus inſtitut. de excuſat. tutor. & in l. adminiſtrantes, & l. Geometra, ff. eod. in quibus locis habetur*, quod Adminiſtrantes res fiſci, quandiu ad-
12 miniſtrant excuſantur à tutela, vel cura, *Silveſtr. in d. § divus Marcus, num. 13. qui allegat dictam l. Geometra. & ſequitur ibi Ioann. de Platea.* quæ concluſio procedit in omnibus, quibus Princeps curam alicuius re injunxit, ut exacto-
13 res tributorum, Præfectus annonæ, vel vigilum, menſores frumentarii, & generaliter non ſolum procurator Cæſaris, ſed rationalis, & omnes hi, qui à Principe electi ſunt, ut ſuarum rerum, vel etiam publicarum curam gerant, ut dixit idem *Silveſtr. poſt. Ang. Port. & alios in d. § divus, num. 12.* Accedebat in caſu iſto, quod tutela erat adminiſtranda in Civitate Syracuſarũ, & tamen ille de Martino habitabat uti Secretarius in civitate Noti, à quo non poterat recedere abſq; licentia Principis, & ſic non poterat utrique oneri vacare, & neceſſe erat alterum deſerere, vel tutelam, vel officium, quo caſu etiam a ſuſcepta tutela excuſari debebat, prout dicitur in Magiſtratu, ſeu poteſtate, qui licet non excuſetur à ſuſcepta tutela, nihilominus ſi utriq; vacare non poterat, excu-
14 ſatur, ut dixit *Ang. Aret. in §. & qui poteſtatem. Inſtitu. eod. quem ſequuntur ibi omnes, & præcipue Ioann. de Platea. & voluit Montan. de iur. tutelarum, cap. 35. n. 115.*

Nec obſtare videbantur ex adverſo adducta fundamenta, & primo excuſationem non fuiſſe propoſitam, nec expeditam in termino à iure diſpoſito; nam in facto ſi terminus numeretur à die quo fuit factus actus per conſervatorem, utiq; excuſatio eſſet propoſita, & expedita in termi-
15 no. Item ratio prædictorum iurium in *l. 50. & l. tutores, ff. & C. de excuſat. tutor.* fundatur, quia interim perſona pupilli, & eius bona ſine gubernatione perirent, ut dixit *Montan. d. cap. 35. regu. 2. n. 9.* quæ tamen non poteſt verificari in caſu iſto, ob ſupervenientiam excuſationis poſt ſuſceptam tutelam, & ideo militat diverſa ratio, à qua non poteſt inferri, *l. Papinianus, ff. de minor.* & demum facit, quia iſte tutor de novo habuerat notitiam dicti privilegii immunitatis conceſſæ militibus.

Tertium nõ obſtabat quod tutor ſe ingeſſerit in adminiſtratione tutelæ, & ideo videbatur excuſationi renuntiaſſe, nam iura ex adverſo ad hoc allegata procedunt, quando excuſa-
16 tio competebat ante adminiſtrationẽ, ſecus tamen ſi ſupervenerit poſt cœptam adminiſtrationem, ut hic: q̃a non debebat deſerere adminiſtra

 tionem,

Digitized by Google

tionem, ut ſic patrimonium pupilli effectum fuiſſet deterius; Item adſunt ad hoc proteſtationes factæ per
17 ipſum tutorem, quod ſibi præiudicare non intendebat excuſationi propoſitæ, quæ conſervant ius proteſtantis, *Surd. deciſ. 246. num. 11. & conſ. 35. numero 11.* & non dicitur in hoc caſu contraria facto, quia non reſpicit eundem actum contrarium, ut ſi quis diceret reſpondeo, & proteſtor quod nolo reſpondere, ſed refertur ad diverſum actum, & cum eo compatitur ut hic, quia non dixit Adminiſtro, & proteſtor quod nolo adminiſtrare, ſed adminiſtro, & proteſtor quod ex tali adminiſtratione non intendo præiudicare excuſationi propoſitæ, quæ proteſtatio valet, ut notat *Bart. in l. 1. C. de lit. conteſt. col. pen. Dec. conſil. 460. Surd. conſ. 145. num. 49.* & verum erat in facto quod poſt excuſationem non erant alii actus facti abſque proteſtatione.

Nec tandem urgebat quod poſt ſuſceptam tutelam excuſatio non
18 competebat, quia ut dictum eſt, tutela pupilli adminiſtranda erat in alia Civitate, quo caſu etiam à ſuſcepta excuſari volunt *Doct. præallegati.*

SUMMARIUM.

1 *Alienatio facta per procuratorem eſt nulla ſi non conſtat de mandato.*
2 *Mandatum ſpeciale requiritur ad alienandum rem Eccleſiæ.*
3 *Mandatum non præſumitur etiam ex antiquitate temporis.*
4 *Res Eccleſiæ ſtante prohibitione alienandi legis, & hominis, efficitur inalienabilis etiam in caſu utilitatis, & neceſſitatis. Intelligi num. 6. & 7.*
5 *Text. in §. Sanctiſſimas, de Alien. & emph. non procedit de jure canonico.*
8 *Alienatio rerum Eccleſiæ abſq; ſolemnitatibus eſt nulla, & quæ ſint.*
9 *Alienatio rerum Eccleſiæ eſt nulla ſi deficiat una ex ſolemnitatibus requiſitis.*
10 *Utilitas qualiter conſideratur in alienatione rerum Eccleſiæ, & num. 11.*
12 *Alienatio rerum Eccleſiæ, facta per procuratorem eius conſanguineo, eſt nulla.*
13 *Vicarius Epiſcopi non poteſt dare conſenſum alienationibus rerum Eccleſiæ.*

ARGUMENTUM.

Venditio rei Eccleſiæ ex quibus dicatur nulla.

DECISIO LXXVII.

CONſiſtorium nullam declaravit venditionem factam Eraſmo de Lentini de quodam prædio Monaſterii monialium Sanctiſſimæ Mariæ Annunciationis Civitatis Syracuſarum per Don Antonium Ramella uti procuratorem dicti Monaſterii confirmando ſententiam M. R. C.
1 quia non conſtabat de mandato ut dixit *Cavalc. in deciſ. 45. num. 22. part. 1.* ubi ſubdit, quod bonus Judex debet animadvertere ad videndum mandatum, & ſi non appareat, debet an-
2 nullare contractum; quia poteſt eſſe quod mandatum eſſet generale ad alienandum quæcunque bona, quod non ſufficit, ſed neceſſe eſt, quod ſit individuale ad alienandum tale prædium, ſecundum *Redoan. de reb. Eccleſ. non alien. fol. 129. num. 112.* verſ. & licentia

Digitized by Google

licentia alienandi, & cum ſit quid facti, non præſumitur ut factum dicto nomine valeat, & affirmando ſic dixit *Bar. in l.3.§. ſi cauſa cognita,ff.de bonor.*
3 *poſſeſ. Petrus Gerar.ſing.* 23. ubi ait hoc procedere etiam ex antiquitate temporis per mille annos, ut notat *Bal.in l.2.C.ſi ex ſalſ. inſtr. & in l.1.ſub num.1.C. de reb.alien.non alien. Affl. deciſ.345. nu.7. & ideo dixit Bar.in l.qui fundum,in fin.ff.de uſucap. peremp.* quod qui emit ab aliquo tanquam à procuratore alterius, præſumitur ſemper malæ fidei, niſi appareat de mandato illius, & hanc eſſe magis communem opinionem poſt multos, qui eum ſequuti ſunt, teſtatur *Menoch.conſil.1.nu.79.vol.1.Ceph. conſ.311.num.11. & conſ.441.nu.72. & 73. vol.3 Surd.conſ.28.num.81.lib.1. Caval.in d. deciſ.45.nu.11.ubi ſubdit in prædicto nu.22.* quod tali caſu emptor dicitur in mala fide, ſecundum *Curt. & alios per eum relatos.*

Item, quia prædium prædictum alienatum, fuerat dicto Monaſterio donatum per Paulum de Montealto, pro ſuſtentatione familiæ dicti Monaſterii, cum expreſſo pacto, quod non potuiſſet vendi, dari, alienari, ſubiugari, nec alio quovis titulo transferri, ſed ſemper permanere debuiſſet vinculatum pro ſuſtentatione prædicta cum pœna privationis,quo caſu, quia concurrebat pro-
4 hibitio legis, & hominis, erat adeo inalienabile,ut nullo modo venditio poſtea facta tenuerit, etiam in caſibus evidentis utilitatis, & in aliis caſibus à Jure permiſſis, ut dixit *Affl. in deciſ.17.num.5.ubi allegato gloſ. in c.rerum de condit.oppoſit. Doct. in l.filius familias,§. divi,ubi Opizon.num.103. Loaz.nu.30.Crot. col.2.de leg.1. Soci.conſ.75.num.4.lib.1.per tex.in §.Sanctiſſimas, de alien. & emphyt. & in Specie rerum Eccleſiæ donatarum dixit Mantica in tract. de coniect. ult. volun. lib.9.tit.10.num.12. Burſat.conſ.330.num.9. lib.3. Fab.de Anna conſil.38. num.54. & 55. libr.1. Cavalcan.deciſ.29.numer.35.part.2.*
5 Nec obſtabat quod *text.in d.§.Sanctiſſimas*, non procedit de Jure Canonico, quo jure inſpecto licet donans prohibuerit, licita eſt alienatio in ca-
6 ſu neceſſitatis, ſecundum *Rodoan. in tract.de reb. Eccleſ. non alien. rub.19. incip. cauſa vero, num.77. & ſeq. fol. mihi 85. & Romuleum, in d.§.divi, num.24 25.& 26. nam ultra quod Cavalc.* dixit text. prædictum procedere etiam de jure Canonico,tamen ut voluit idem *Rodoan. ubi ſupra, quem ſequitur Fab. de Anna in prædicto, num.56.* hoc non procedit ſi prædium relictum eſſet ad certum uſum, & ſpecificatum, ut in caſu iſto pro ſuſtentatione familiæ; nam tunc ſine licentia Summi Pontificis non poteſt ad alium uſum permutari, per *text.in Clem. quia contingit, de religio.domibus ibi (cum tamen ea quæ ad certum uſum largitione ſunt fidelium deſtinata, ad illum debeant, non ad alium, ſalva quidem Sedis Apoſtolicæ licentia, & authoritate, conventi) ubi gloſ. in verb. (non ad alium) extendit etiam pium, & in verb. Sedis Apoſtolicæ* notat ſolum Papam poſſe alterare donata Eccleſiæ per fideles, *& de-*

Digitized by Google

clarat Bald. in auth. hoc ius porrectum, C de
Sacroſ. Eccleſ. in verſ. pone quod cuidam Pa-
norm. in conſil. 45. numer. 4. lib. 2. quos re-
fert & ſequitur Mantica in loco iam re-
lato nu. 21. plures ad hoc notat. Rodoan. in
loco præallegato, nu. 82. & prædicta pro-
7 cedunt etiam de jure civili, nam ubi-
cumq; concurrit circa idem prohibi
tio alienationis legis, & hominis, ibi
numquam res poterit alienari, ſed
eſt prorſus inalienabilis effecta, ſe-
cundum *gloſ. ſingularem in l. 2. C. de uſu-*
cap. pro empt. Magon. deciſ. Florent. 92. nu.
29. Bec. conſ. 97. nu. 67. Surd. deciſ. 154. n. 10.
Ceph. conſ. 272. num. 12. vol. 2. Gram. deciſ.
93. nu. 4. Milan. deciſ. 7. nu. 69. lib. 1. etiam
quod alienatio eſſet neceſſaria, *Rol.*
conſ. 2. nu. 36. vol. 4.

8 Rurſus erat nulla venditio, quia
facta de bonis Eccleſiæ non ſervatis
ſolemnitatibus, videlicet tractatus
ubi Abbatiſſa, & Capitulum capitu-
lariter congregati conferant, an ſit
utile alienare dicta bona, *capit. 1. & ibi*
gloſſ. de reb. Eccleſ. non alien. cum ſimilibus,
Secundo cōſenſus maioris partis Ca-
pituli, quod dicat utile eſſe; & demū
authoritas, & decretum ſuperioris,
q; in caſu iſto eſſe debebat Summi
Pontificis, ut dictū eſt, prout hæc o-
mnia tradit *Auendag. de exeq. mand. prin-*
cip. capit. 4. numero 32. & 26. & tamen eſt
expreſſe proviſum in *Extravag. Paul. 2.*
Ambit. quod alienatio de bonis Eccle-
ſiæ fieri non poſſit, ſed ſolummodo
locari per triennium, quæ fuit con-
firmata à Paulo IV. anno 1555. & a cæ-
teris Summis Pontificibus, & omni-
no ſervanda eſt, ut fere in, omnibus
locis ſervari ait poſt multos quos re-
fert *Fab. Anna in d. conſ. 38. nu. 1.*

Præterea nulla erat, quia dato, q;
fieri potuiſſet alienatio, tamen facta
non fuerat in evidentem utilitatem
Eccleſiæ, & pro eius neceſſitate, pro-
ut ſimul cum prædictis ſolemnitati-
bus requirebatur, quorum unum ſi
deficiat, corruit alienatio, *Soc. conſ. 52.*
nu. 10, vol. 4. ubi de communi, & conſ. 29. vol.
1. Rim. iun. conſ. 233. num. 60. vol. 3. Ferdin.
Garſ. patrocin. 75. Covar. variar. reſolut. cap.
17. n. 2. Rolan. conſ. 54. n. 45. lib. 2. Caval. de-
ciſ. 35. nu. 41. deficiebat enim utilitas;
nam, ut in proceſſu conſtabat ex teſti
bus receptis ad inſtantiam Conven-
ti, apparebat quod prædium prædi-
ctum non poterat vendi niſi pro un
ciis quinquaginta, & non pro mino-
ri pretio, & pro dicta ſumma facta
fuerat alienatio, unde non ſolum di-
10 ci non poterat evidens utilitas, ſed
nec utilitas ſimplex, ut optime dixit
Cavalc. in d. deciſ. 45. num. 36. lib. 1. & deciſ.
46. num. 24. ſubdens, quod ex hoc pa-
tet de evidenti damno, quia debebat
minoris valere, & maiori pretio ven-
di, idemque voluerunt *Everard. conſil.*
74. nu. 10. Barbat. conſ. 12. nu. 20. circa finem,
lib. 3. Io. Maria Canis in conſ. adiecto poſt de-
ciſ. Cavalc. 46. nu. 130. & melius num. 133.
ubi multa notat ex quibus evidens
Eccleſiæ utilitas, & melior condi-
tio deprehendatur, & ſequitur *F.*
de Anna in d. conſil. 38. num. 13. Rim. iun.
d. conſil. 233. numer. 50. lib. 3. & licet
quando alienatio fit ex neceſſitate

ſufficiat,

Digitized by Google

ſufficiat, quod Eccleſia non ſit in dá-no, tamen quando ſit ob utilitatem, ut erat in caſu iſto, neceſſe erat, quod eſſet in lucro, & non in æquivalenti pretio, ut hic, *Rebuff. Imol. cum cæteris relatis per Fab. de Anna in d. conſ. 38. num. 35.*

11 Imo in caſu iſto Eccleſia erat in dá-no, quia amiſerat utile, & directum dominium per venditionem, *Grat. conſ. 95. nu. 22. lib. 1. Aleiat. reſpon. 9. num. 7. Ioan. Maria Canis in prædicto conſil. numer. 133.*

12 Et tandem erat nulla, quia facta per Socerum procuratorem Eccleſiæ eius genero; & ſic per conſanguineum conſanguineo, ut reſpondet *Alex. in conſ. 55. num. 7. & 8. vol. 1 poſt alios Cavalc. d. deciſ. 45. num. 49. & ſeq. Roland. de reb. Eccleſ. non alien. § ſed ſi locatio num. 10. & ideo dicit Prapoſ. in c. non liceat 12. q. 11. col. 2.* quod non creditur verbis Papæ dicentis ſe alienare ex cauſa ſuis conſanguineis, nec præſumitur utilitatis cauſa factum, niſi probetur, & ſequitur *Gugl. Rodoan. ubi ſupra, num. 66. Angui. conſ. 79. num. 36. vol. 1.* & in Oeconomo, & procuratore, quod non poſſit alienare conſanguineis, etiam in caſibus licitis, *dixit text. in cap. 1. §. hoc vero, verſ. œconomi, de alien. & emphyteu. Bart. Bald. Abb. & cæteri, quos refert, & ſequitur Surd. conſ. 249. lib. 2.*

Nec obſtabat licentia Vicarii, quia ut dictum eſt in caſu iſto, in quo concurrebat duplex prohibitio, ſolus Summus Pontifex poterat licentiam

13 alienandi concedere; Item Vicarius in caſu non prohibito non poteſt hoc facere, quidquid ſit in Epiſcopo: ut dixit *Bald. in conſ. 475. num. 2. li. 1. Rim. iun. d. conſil. 233. & eſt tex. in cap. ſine exceptione, 12. q. 2. Soc. conſ. 52. col. 2. num. 9. vol. 4. Barbat. conſ. 48. col. 3. vol. 1. Cavalc. d. deciſ. 45. nu. 40. p. 1.*

Item non obſtabat reſponſum Sũmi Pontificis directum Epiſcopo, quod conſtito de utilitate Eccleſiæ confirmaret alienationem; nam ultra quod vigore dictarum literarum non fuerat fabricatus, nec compilatus proceſſus, neq; lata ſententia, & confirmatio, ut requirebatur in Paulinis, etiam ut dictum eſt, evidentiſſime conſtabat de damno ipſius Eccleſiæ, & ita fuit determinatum die 22. Iunii 1604.

SUMMARIUM.

1 *Creditor poſterior non agit hypothecaria actione contra creditorem anteriorem, ſed habet ius offerendi.*

2 *Ius offerendi præſcribitur ſpatio triginta annorum.*

3 *Legatum dotis quando ſit conditionale, nu. 6 7. & 9.*

4 *Hypotheca purificata conditione non retro trahitur.*

5 *Dictio (primo, & ante omnia) temporis ordinem cum conditione importat.*

7 *Conditio quid eſt.*

8 *Legitima ſine onere relinqui debet.*

10 *Creditor ſecundus agit hypothecaria ſuper alienata a primo creditore pro debitore, ſoluta tamen quantitate ei debita.*

ARGUMENTUM.

Legatum dotis relictum filiæ quando dicatur purũ vel conditionale, & an poſterior creditor audiatur in Iudicio hypothecario ſoluto debito creditori anteriori.

DE-

Digitized by Google

DECISIO LXXVIII.

INnocentius Cino, & conſortes conventi in Judicio hypothecario ad inſtantiam Antonini Cavarrettæ dicebant ſe poſſidere bona titulo anteriori vigore ſecundi decreti pro credito legati unciarum quingentarum, relicti per Joannem Cavarretta Antonellę eius filię in eius teſtamento facto de anno 1525. & conſequenter dicto de Cavarretta, uti creditori poſteriori, non poſſe competere a-
1 ctionem hypothecariam tentatam contra creditorem anteriorem, ſed tantum ius offerendi, *ad text. in l.1 C. ſi antiq. credit. pign. l. potior, §. fin. ff. qui potio. in pign. habean. & l.1. C. eod. tit. Moroſ. de iur. offeren. num. 12. Cravett. conſil. 298. cum*
2 *multis ſimilibus*, quod tamen ius offerendi in caſu iſto ceſſare videbatur ob lapſum non ſolum triginta, ſed quinquaginta annorum, ad notata per *Moroſ. in d. tract. de ſecundo credito offer. nu. 59. Theſaur. deciſ. 157. n. 3. Vincent. de Franc. deciſ. 69. nu. 12. Gail. Practic. obſervat. lib. 2. obſervat. 18. num. 12.*

Sed ex adverſo dicebatur, quod
3 iſta anterioritas non obſtabat, cum legatum prædictum fuerit conditionale, quia relictum ſub illis verbis, (*ſolutis tamen prius, & ante omnia, ac conſignatis omnibus dotibus per eundem teſtatorem promiſſis alteri filiæ ipſius teſtatoris*)
4 & propterea tacita hypotheca pro legato inducta purificatis conditionibus, hoc eſt (*ſolutis, & conſignatis dotibus Joannellæ*) non poterat retrotrahi, ut dixerunt *Bal. Novell. de dot. par. 10. in fine, num. 40. Neguſ. de pign. memb. 2. par. 5. n. 10. Chioff. conſil. 76. num. 13. lib. 2. Anchar. iun. q. Famil. lib. 1. q. 3.* & quod dicta verba importent conditionem expreſſam dixerunt *Bart. in l. 1. num. 34. & ibi communiter Doctor. ff. de condit. & demonſtr. Pariſ. conſ. 9. num. 23. Corn. conſ. 189. num. 7. lib. 4. Menoch. conſil. 1. num. 194. lib. 1.* tanto ma-
5 gis ſtante illa dictione (*prius, & ante omnia*) quæ temporis ordinem ſignificat cum conditione, ut determinat *Socin. iun. conſil. 67. num. 19. lib. 1. Bertaz. conſil. 117. num. 3. & 4. Peregr. de Fideicom. artic. 50. num. 82.* & cum ſit participium præteriti temporis, denotat actus perfectionem, & ſic totam dotem Joannellæ in totum eſſe ſolutam, *Bart. in l. tutor qui repertorium, num. 2. ff. de adminiſtr. tutor. Iaſ. in l. 1 §. fin. ff. quod quiq. iur. Surd. conſil. 375. numer. 35. libr. 3.* adeo quod non niſi poſt annos duos orta fuit hypotheca ex contractu matrimoniali, & ſic erat poſterior.

6 Item erat conditionale, quia relictum pro dote & maritagio, ſolvendum & conſignandum tempore nuptiarum ipſius Antonellę, ſecundum *Bart. in l. Titio centum, §. Titio genero. ff de condit. & demonſtra. Alex. conſil. 42. num. 2. vol. 7. ubi magis communem opinionem eſſe fatetur Bald. Novell. de dote, par. 6. privileg. 50. Turret. conſ. 75. num. 5. vol. 2.*

Sed dictum fuit quod prædicta verba non reſolvebantur in conditionem (*Si dotes fuerint ſolutæ,*) ſed in tempus, id eſt poſtquam dotes alterius filiæ fuerint ſolutæ, & ſic erat
7 modus, & exequutio legati, & non

conditio

conditio; nam conditio eſſet quædam legati ſuſpenſio, cuius de futuro defectus, vel confirmatio dependeret, ut voluit *Bart. in l. 1. nu. 1. ff. de condit. & demonſtrat.* quod tamen non erat in caſu iſto, quia legatum non fuerat relictum, ſi dotes alterius filiæ ſolverentur, adeo quod non ſolutis dotibus non legaſſet, ſed teſtator ſemper voluit legatum habere locum, ſed præſtandum fore poſtquam dotes fuerint ſolutæ primæ filiæ, & ſic non erat conditionaliter, ſed pure præſtandum tempore maritagii poſt ſolutionem alterius dotis, ut in terminis voluit *Socin. ſen. in conſ. 92. in fin. nu. 8. vol. 1. Bar. in l. Seius Saturninus, ff. ad Trebell. Turret. d. conſ. 75. num. 6. cum ſeq.*

Item dato quod legatum prædictum eſſet conditionale in ſubſtantia ipſius legati, tamen quando eſt legatum filiæ, cui pater tenebatur relinquere legitimam ex qualitate perſo-
8 næ, tunc legatum redderetur purum, etiam quod alias eſſet conditionale, ut dixerunt *Socin. ſen. in d. conſ. 92. num. 8. vol. 1. Bart. in d. §. Titio genero, num. 4. verſ. ſed ſi alias legitimam. Anch. conſ. 323. Ruin. conſ. 53. num. 12. lib. 2. & conſ. 51. nu. 9. lib. 4. Franc. Mari. deciſ. 841. num. 3. & poſt alios dixit Menoch. in conſil. 251. num. 33. lib. 3. & in lib. 4. præſumpt. 146. nu. 31.* ubi ampliat etiam quod legatum excederet debitum legitimæ ſecundum *Bartol. d. §. Titio genero, num. 4. verſic. & intelligitur hoc, & alios quos ipſe cumulat, & de communi Covarr. in c. nos quidem, num. 11. verſ. octavo à mente, de teſtamen.* & ratio prædictæ concluſionis eſt ſecundum *Bar.* quia pater dicitur reliquiſſe hanc dotem loco legitimæ, quam erat relicturus ipſi filiæ, ne teſtamentum redderetur nullum; at legitima ſine onere, & conditione relinqui debet, *l. quoniam in prioribus, C. de inoff. teſt.* ergo præſumitur quod ab initio ipſe pater pure reliquerit dotem; Item quia una res non debet diverſo iure cenſeri, *l. Iam hoc iure, ff. de vulg. & pup. ſubſtit.* & ob id ex adverſo deducta *ex Bar. in d. lo. Alex.* & aliis procedebant in extraneo
9 legante, ut recte diſtinguit *Menoch. d. præſumpt. 146. num. 6.*

Conſiſtorium in hac cauſa quæ pendebat via reſtitutionis in integrum alterius ſententiæ latæ in eodem Tribunali habuit pro vero, quod legatum prædictum erat purum; ſed quia de dotibus in proceſſu apparebant ſolutiones factæ, præterquam de unciis viginti in circa, in qua ſumma tantum erant conventi anteriores, & pro his poſſidebant multa prædia, quæ erant maximi va-
10 loris; ob id declaravimus bona prædicta hypothecata ſoluto prius per actorem reſiduo dotium prædictarum ſecundum ea, quæ in ſimili determinat *Vinc. de Franc. deciſ. 453. num. 3. part. 3. & ante eum Affl. deciſ. 16. & Capic. deciſ. 43.* confirmando ſententiam in eodem Tribunali latam die 29. Septembr. 1603.

SUMMARIUM.

1 *Clericus citatus quatenus ſua putaverit intereſſe*

intereſſe comparens coram Iudice Laico, ab eo cognoſci poteſt. Limita ſi opponat declinatoriam fori, num. 2.

3 *Clericus ſuccedens Laico non habet declinatoriam fori.*

4 *Clericus citatus ad confectionem inventarij, non habet declinatoriam fori.*

Idem in clerico citato ad concurrendum cum alijs creditoribus, nu. 5.

ARGUMENTUM.

Clericus, an poſſit opponere declinatoriam fori in concurſu creditorum.

DECISIO LXXIX.

1 CLericus citatus quatenus ſua putaverit intereſſe, ſi coram Laico Judice comparet, poteſt ab eo cognoſci ſecundum *Bal. in l. teſtamenta, col. fin. C. de teſtam. Rol. conſ. 29. n. 2. & ſeq. volum. 2. Farinac. in tit. de Inquiſ. q. 8. n. 87.* & ratio eſt ſecundum eos; quia talis citatio dicitur potius incitatoria, quam arctatoria, & Clericus ita citatus non reus neceſſarius, ſed actor voluntarius dicitur, ut dixerunt *Doct. omnes in d. l. teſtamenta omnia, Affl. dec. 24. Sur. dec. 26. nu. 2.* & licet Clericus, ſi comparendo
2 opponat declinatoriam fori, debeat cauſa ad ſuum Judicem competentē remitti, ut poſt *Affl. & alios dixerunt Rol. in d. conſil. 29. nu. 17. Gramm. deciſ. 61. num. 3. & ſequen. Ioſeph. Ludovic. lib. 1 commun. opin. concluſ. 5. verſi. & in caſu, Farinac. ubi ſupra num. 91. Phanut. de Inven. par. 3. num. 23. verſic. & propterea advente, Surd. d. deciſ. 26. nu. 11.* & fuit concluſum in Conſiſtorio in cauſa Don Joſeph Marini Canonici Agrigentini, licet cauſa ipſa remanſerit in M. R. C. ex alio capite, quia judicium fuerat inchoa-
3 tum cum Laico, & inter eos lata ſententia, & deinde fuerit facta alienatio in ipſum Don Joſeph Clericum, juxta notata per *Surd. in deciſ. 110.* Eſt verum quod prædicta concluſio non procederet in Clerico Legatario, ſeu
4 creditore, citato ad confectionem Inventarij: nam tunc ex quo Laicus Judex eſt in cauſa ipſa cōpetens, ſi Clericus velit allegare aliquid pro ſuo intereſſe ad actum impediendum, debet neceſſario eo caſu illud deducere coram prædicto Judice competente ipſius cauſæ, ut dixerunt *Bald. & alij in d. l. teſtamenta omnia, Dec. in conſil. 700. Roland. in d. conſ. 29. num. 8. Steph. Aufre. in tract. de poteſta. ſecul. ſuper Eccleſia, 2. reg. num. 12. verſ. 11. fallit. Phanut. de par. 3. nu. 24. verſ. nam quo ad iſtud ego reſpondebam, Vivi deciſ. 30. nu. 6. poſt multos Farin. d. q. 8. nu. 89. Surd. deciſ. 26. nu. 15.*

Item in citatione facta Clerico ad concurrendum in dilatione conceſſa debitori per maiorem partem creditorum, nam tunc non admittitur declinatoria fori, ut eſt caſus ſingularis, & valde notandus poſitus per *Urſil. ad Afflic. in deciſ. 350. num. 7.* ubi ita judicatum fuiſſe teſtatur in Sacro Conſilio, & idem judicatum fuiſſe refert *Vivi in deciſ. 38. num. 8. Aloyſ. de Leo in l. cum ſoluto, n. 11. C. qui bon. cede. poſſ.* ſecundum quam opinionem uti in judicando receptam ego judicavi in cauſa mihī ſoli commiſſa ab Excellen. Prorege confirmando ſententiam M R. C. die 31. Januarij, 1604. inter Clericum Tho-

Thomam Berſighelli cum Vincentio Citardo.

SUMMARIUM.

1 *Sententia lata non viſis actis eſt nulla. Amplia ſi ſcriptura non viſa relevant ad cauſam, num. 2.*

3 *Creditur nobili viro, & bono.*

4 *Iudici aſſerenti vidiſſe proceſſum creditur. Contra num. 8.*

5 *Iudex maximam habet præſumptionem pro ſe.*

6 *Iudici creditur in his, quæ coram eo geſta ſunt, & cauſæ cognitionem adhibuiſſe in decreto, num. 7. Contra 9. ubi adducuntur ſimilia.*

10 *Iudici non creditur in his quæ redarguunt eius ſententiam nullam.*

Intellige num. 11.

12 *Iudex præſumitur inſtructus de cauſa per ſacturam factam ſuper ſcripturis.*

ARGUMENTUM.

An credatur Iudicis aſſertioni ſi agatur de nullitate, ſeu validitate ſententiæ per eum lata.

DECISIO LXXX.

1 SEntentia lata non viſis actis eſt nulla, *Bart. & Doct. & in l. prolatam, C. de ſenten. Vanti in tract. de nullitat. ex defect. proceſſ. ubi teſtatur communem opinionem. Cumi. ſuper Rit. 76. num. 127. Pariſ. conſ. 124. num. 1. cum ſeq. Marſil. de Bannit. in verb. ſententia. §. 4. num. 91. & §. 6. n. 42. Petr. de Grego. in tract. de Iudic. cauſar. ſeud. quæſt. 37.* maxime quando ſcripturæ
2 non viſæ relevant cauſam, *Fel. in c. Eccleſia Sanctæ Mariæ, col. 7. verſicu. 9. de Conſtit. ubi ait eſſe communiorem, & veriorem Doct. ſententiam.* Ratio eſt, quia acta mittuntur Judici ut inſtruatur, & procedat ad deciſionem cauſa cognita, & auditis partibus, *capit. Abbate ſane de re Iudic. in 6.* & in Regno Judex debet apponere, vidit ſuper ſcripturis, & niſi aliter appareat Judicem inſtructum fuiſſe, ſententia diceretur nulla, & in hoc ſtandum erit Iudici aſſerenti ſe vidiſſe proceſſum, & cauſæ cognitionem adhibuiſſe in ipſius deciſione;
3 quia ſi creditur nobili viro bono, ut
dixit *gloſſ. in l. Titio fundum, ff. de condit. &*
4 *demonſtr.* multo magis credi debet Ju-
dici, *l. vir bonus, ff. de Iudica. ſolui.* qui ma-
5 ximam, habet præſumptionem pro
ſe, *l. 2. ff. de offic. Iud. Alciat. de præſumpt. reg. 3. præſumpt. 9. Menoch. de arbit. Iud. q. 76. n. 3. cum ſimilib. adductis per Maſcard. concluſ.*
6 *951. n. 1.* & quod credatur Judici de his
quæ coram eo geſta ſunt, tradit
7 *Gram. conſ. 130. nu. 6. in civil.* imo & quod
cauſæ cognitionem adhibuerit in decreto, dixit *Iaſ. in l. ſi donatione, col. antepenul. circa medium, & ibi Dec. num. 69. C. de coll. Bar. in l. Ambitio, ff. de decret. ab ordina. facien. quem refert Alex. conſ. 34. ante fin. lib. 5. Soc. conſ. 115. incip. circa primam quæſtionem in 1. dubio li. 5. ubi dicit hanc eſſe communem opinionem, Cravet. de Antiq. tem. par. 2. nu. 14. Ceph. conſ. 185. num. 15. lib.*
8 *2.* Sed in contrarium faciebat, quod
Judicis aſſertioni non creditur in quocumq; caſu, *ad tex. in c. cum à nobis, de teſtib. & in cap. poſſeßionem de probat. & text. in leg. eos ſi bene advertatur, C. de appellat. Menoch. de Arbit. Iud. caſ. 187. numer. 31. Maſcard. dicto concluſ.*
9 *951. numer. 2. ubi numer. 10. poſt multos*
relates, ſubdit, quod non creditur Ju-

dici

dici aſſerenti ſe adhibuiſſe cauſæ cognitionem in decreto, vel detuliſſe juramentum ſuppletorium, aut dediſſe tutorem cauſa cognita, vel ſequeſtraſſe poſſeſſionem præ timore armorum, & in puncto quod non
10 credatur Judici in eo quod redargueret ejus ſententiam nullam, ſeu validam, dixit *Butr. in c. cum à nobis, num. 10. col. 4.* verſic. ſecundus quando proceditur, & ibidem *Fel. num 8. verſic. Item procedit concluſio, de teſtib. Aufre. de reprobat. teſt. poſt num. 11. Verb. Arbiter, verſ. procederet etiam iſta concluſio, Cravett. conſil. 265. per totum, Menoch. de arbitr. Iud. q. 73. num. 8. Maſcard. concluſ. 124. num. 9. Hector Aemil. de teſtib. Verb. arbiter, nu. 15 Farinac. de Oppoſ. cont. perſon. teſt. quaeſt. 60. nu. 108.* & eo magis in caſu iſto, in quo Judex tenebatur apponere, vidit ſuper ſcripturis deciſis, in tantum quod nullitas dicebatur cauſata ob ejus negligentiā reſpectu ſolennitatis per eum non obſervatæ, & ſic agebatur de ſe ipſum exonerando, ut declarant *Menoch. & Maſcard. in locis proximè relatis.* Diſcuſſo negotio fuit concluſum in Conſiſtorio quod Judicis aſſertioni
11 ſuper hoc crederetur, concurrentibus tamen aliis adminiculis, ut dixerunt *Anchar. in conſil. 439. Cravett. in locis præallegatis num 22. cum aliis adductis per Maſcard in d. concluſ. 951. num 15. & in ſpecie reſpondet Dec. reſponſ. 18. num. 202. vol. 1.* & ita judicavimus in cauſa Vincentii Citardo contra Thomam Berſighelli die 31. Januarii 1604. quia ultra conſcientiam Hieronymi Veglia Regii Conſiliarii, ac omni virtutum genere præditi, conſtabat advocatos cauſam coram eo diſputaſſe; imo quia ſcripturæ ab extra præſentatæ ligatæ fuerant ſuper proceſſu principali per actuarium, Judex appoſuit, vidit ſuper eis, credendo poſitam fuiſſe ſuper aliis ſcripturis; Item, & in alia cauſa Almerici Platamone contra Dominam Juliam Spatafora, quia ultra conſcientiam Judicis apparebat tactura ejuſdem, licet lapſo ſemeſtre,
12 per quam ſatis late oſtendebatur Judicem de cauſa inſtructum fuiſſe, & eam decidendo cognoviſſe, ſecundum *Specul. in tit. de renunciat. & concluſ. §. 1. verſic. auditis, num. 2. in princ. ad text. in cap. Abbate ſane, extra de re Iudic. & in c. quia in cunctis, de conceſſ. præben. in 6. Cumia in loco præallegato num. 134.* & ob id judicavimus validam ſententiam de menſe Julii 1603. & fuit bis deciſum pro Don Petro Pizzingha contra, Donnam Margaritam Lombardo.

SUMMARIUM.

1 *Cauſæ in Regno non extrahuntur præter quo ad cauſas feudales.*

2 *Cauſarum feudalium transmiſſio qualiter fiat.*

3 *Rex poteſt cauſam feudalem à Regno ſibi avocare.*

4 *Iudices M. R. C. & Conſiſtorij non poſſunt decidere cauſas feudales niſi prius facta relatione Excellentiſſ. Proregi.*

5 *Cauſa feudalis ſpolij de recenti, vel pacti de retrovendendo non transmittitur, ſtantibus Capitulis Carol. 191. & 214.*

6 *Literæ ſubreptitiæ ſunt nullæ.*

7 *Reſcriptum obtentum in ſecunda inſtantia*

tia quando dicatur nullum.

8 *Cauſa appellationis eſt eadem cum prima.*

9 *Semeſtre datum in tranſmiſſione cauſarum ad ſupremum Conſilium ſolet prorogari.*

Intellige num.10.

11 *Cap. Regni de tranſmiſſione cauſarum à Regno intelligitur de prima vice, contra num.12 & 14.*

13 *Cauſa feudalis poteſt avocari via recognoſcendi ſemel, & bis.*

ARGUMENTUM.

Cauſa feudalis ſi ſtantibus literis Regiis non fuerit tranſmiſſa ad ſupremum Conſilium via recognoſcendi in primo Iudicio, an poſſit peti tranſmiſſio in ſecundo Iudicio.

DECISIO LXXX.

STantibus capitulis Sereniſſimorum olim Regum Alphonſi & Ferdinandi, cauſæ Siculorum non extrahũtur præter quo ad cauſas feudales,
1 in quib' ſi cõtigerit fieri tranſmiſſionem de mandato ſuæ Catholicę Ma-
2 jeſtatis, vel motu proprio, aut ex officio, vel ad partiũ petitionem, eo caſu ſi infra menſes ſex non fuerit reſponſum, & reſponſio præſentata Judicibus, vel aliter fuerit literis prædictis per partes renuntiatum (ut alias vidi iudicatum,) poterunt Judices impune, alia dilatione non expectata, procedere ad deciſionem dictæ cauſæ feudalis, non obſtante tranſmiſſione facta; & ratio hujus avocationis fundatur ratione directi dominii, & aliorum iurium, quæ Rex noſter habet in feudis huius Regni, & in eo bene po-
3 teſt Rex in hoc Regno ad quem ſpectat cognoſcere de feudis quaternatis, & ut ille qui eandem juriſdictionem conceſſit magiſtro Juſtitiario, & quatuor Judicibus M. R. C. eiſdem Judicibus certo modo inhibere; ne in tali cauſa feudali judicent, antequam eorum vota, & juſtificationes in cauſa, ad ejus Sacrum Regium Conſilium ad recognoſcendũ tranſmittant, & eandem cauſam feudalem concluſam, & votatam ad ſe avocare, *ad notat. in l. Iudicium ſolvitur, ff. de Iud. cap. ut noſtrum, ubi Franc. & alij de appellat. Petr. de Grego. de Iud. cauſ. feud. q.39. num.3. Covar. pract. quaſt. cap.9. num.1. verſ. Hoc autem ius avocandi. Milan. deciſ.2. n.6. part.2.* & hoc ad effectum ut Rex melius informatus de meritis cauſæ, & illis recognitis ſcire poſſit, quem ex litigatoribus recognoſcere habeat in ſuum vaſallum, & à quo recipere debeat juramentum fidelitatis, cui concedere debeat renovationem inveſtituræ, & quem requirere debeat cum opus erit ad præſtandum Regiæ Curiæ ſervitium militare, quemadmo-
4 dum hoc Regno eſt inhibitum Judicibus M.R.C. & Conſiſtorii, ne procedant ad ferendam ſententiam diffinitivam in cauſa feudali, niſi prius facta relatione Excellentiſſ. Proregi, ut late notat *Petr. de Gregor. in d. tract. de Iudic. cauſ. feud. q.7.* verſic. tertio reſtringitur; Eſt verum quod ſtantibus capitulis Imperatoris Carol. 191. & 214. non poteſt tranſmitti via recognoſcendi cauſa feudalis ſpolii de recen-
5 ti, vel pacti de retrovendendo.

Digitized by Google

Fuit tamen dubitatũ in cauſa Don Cæſaris la Grua Baronis terræ Caræni contra Matthæum la Cannita nominibus Conventum ſuper reintegratione feudi de lo Puzzo, an proceſſus prædictæ cauſæ, qui ſemel fuerat cũ votis, & juſtificationibus, ſtantibus literis ſuæ Catholicæ Maieſtatis, per M.R.C. cõſignatus Excellent. Proregi ad effectum transmittendi ad ſupremum Conſiliũ via recognoſcendi, & deinde non ſolum non fuerit transmiſſus, ſed ſtante lapſu temporis lecta, & publicata fuerat ſententia per M.R.C. an iterum debeat ſtantibus novis literis præſentatis in Conſiſtorio, in quo cauſa pendebat, via appellationis transmitti via recognoſcendi.

Dicebat Baro q; literis prædictis exequutoriæ non erãt concedendæ, & quod debebat procedi per Conſiſtorium ad prolationem ſententiæ,
6 nam erant ſubreptitiæ, & conſequenter nullæ, *ad not. in ca. ſuper literis, & ibi Doct. de reſcrip. Menoch. de Arbitr. Iud. caſ. 202. n. 1. 2. & 3.* ſolum enim exprimebatur, quod in Conſiſtorio pẽdebat proceſſus feudalis, qui non fuerat tranſmiſſus ad Sacrum Conſiliũ, & petebatur quod tranſmitteretur, & tamen non fuerat narratum, quod pro eadem cauſa, dũ penderet in M. R.C. per plures annos, & erat in calculo ferendæ ſententiæ, fuerunt præſentatæ literæ Regiæ, quod proceſſus prædictus cum votis, & iuſtificationibus tranſmitteretur via recognoſcendi ad Sacrum Conſilium prout vigore prædictarum literarum fuit ab ejus expenſas totus proceſſus cum votis, & juſtificationibus exemplatus, & conſignatus Excellentiſs. Proregi, & datus terminus dicto de la Cannita ad curandũ ut proceſſus tranſmitteretur, & poſt lapſum ſex menſium, & ſatis ultra fuerat prolata ſententia per M.R.C. quæ omnia ſi narrata fuiſſent, utiq; Rex literas prædictas de novo non conceſſiſſet, *ad not. per Menoch. in dicto caſu 202. n. 64.* quod procederet etiamſi primum reſcriptũ fuiſſet obtentum in prima inſtantia, ſe-
7 cundum in cauſa appellationis, *Imol. quem ſequitur Dec. in c. cæterum, n. 2. de reſcript. Rebuff. in comment. ad reg. conſtit. tom. 2. tit. de reſcript. nu. 88. Menoch. in loco præallegato, n. 66.* quia licet, quo ad ali-
8 qua, cauſa appellationis non ſit eadem cum prima cauſa, tamen quo ad effectum iſtum dicitur eadem cauſa, & maxime prædicta locum obtinebant ſtante lapſu ſemeſtri temporis,
9 quod licet ſoleat prorogari ex diſpo-
10 ſitione capit. Carol. 139. tamen illud procedit, quando proceſſus fuiſſet tranſmiſſus ad ſuam Catholicam Maieſtatem, quia cum ſemel ante eſſet cœptus cognoſci, non deberet indeciſus venire, forte ob plurima ardua negotia in quibus Sacrum Conſilium eſſet occupatum, adeo quod impedimentum iſto caſu eſſet excuſabile, ne partes graventur ſumptibus, & expẽſis proceſſus nõ recognoſceretur ob lapſum tẽporis, quod non videbatur

tur

tur hic conſiderandum, ubi partes non curaverant proceſſum tranſmitti facere in executionem literarum, quæ potius videbantur obtentæ ad dilatandum, quam ut vere cauſa recognoſceretur, *ad not. per Petr. de Gregor. de Iudic. cauſ. feudal. q. 42. Milan. deciſ. 16. num. 2 par. 1.*

Poſtremo faciebat, quia capitula Regni loquentia de iſta transmiſſio-
11 ne proceſſus, debent intelligi de prima vice tantum, *l. Bove, §. hoc ſermone, ff. de verb. ſignifi.* prout alias fuerat judicatum in cauſa Vicaris pro Don. Jacobo Agliata contra Don Didacum Gaetano, ut dixit *Bongior.* in cauſa Magoſoli; Item & in cauſa Gibillinæ, ut refert *Petr. de Gregor. in d. q. 42. n. 2.*

Exadverſo dicebatur quod literæ prædictæ Regiæ exequi debebant, li-
12 cet ſimiles literæ in M. R. C. fuerint præſentatæ, quia non reperitur de jure reſtricta poteſtas Regia in hoc: capitula enim regni non diſtinguunt iudicia, aut numerum, quoties poſſit mandare, in tantum, quod licet ex diſpoſitione dictorum capitulorum cauſæ Siculoruum non extrahantur, tamen non intelligebatur de hac via recognoſcendi, adeo quod fuit ſupplicatum quod interim ſuperſederetur, & obtineri non potuit; & iterum cũ fuiſſet ſupplicatum quod cauſæ feudales quæ extrahi poterant nõ potuiſſent avocari via recognoſcendi, Rex Catholicus noluit cõcedere; cũ ergo nõ reperiatur hoc per cap. Regni, conceſſum non videbatur dubitandũ de eius poteſtate, cuius voluntas lex eſt, *l. 1. ff. de conſtitut. princ.* nec disputandũ de Regia poteſtate, *l. diſputare, C. de crimin. ſacrileg. & conſtit diſpoſit.* & eo magis quod conſiderentur vota Judicium, & in quolibet judicio adſint diverſi judices, & diverſa vota proferantur, licet vota Judicium primi judicii ſatis recognita fuerint, quia tamen vota Judicum appellationis poſſunt eſſe diverſa nec illa fuerint recognita,
13 potuerunt de novo recognoſci, ut dixit *Petr. de Greg. in d. q. 42. in fin.* licet ipſe non decidat punctum ſed cogitandum relinquat.

Accedebat prædictis quod ita alias fuerat ſervatum in cauſa Bilicis, Item in cauſa Gagliani, quæ fuit transmiſſa poſt tres ſentẽtias per quatuor vices, in cauſa Pittinei, & in cauſa Mõfaglioni, quæ fuit transmiſſa à Conſiſtorio S. R. Conſc. ut hæc omnia teſtatur *Bongior. in loco præallegato.*

Demum faciebat ſententia lata in cauſa Montis Rubei in ſupremo Conſilio, in qua Regina declarat generaliter poſſe Cæſaream Maieſtatem, ſeu Reges noſtros Sereniſſimos mandare, quod proceſſus transmittatur; nedum ſemel, ſed pluries, & in omnibus inſtantiis indifferenter, licet non teneantur hoc mandare, quæ ſententia legis habet vigorem, *l. 1 ff. de conſtit. princ.* præſertim quando eſt ſententia declaratoria iuris dubii, ut hic, *l. fin. C. de legi.*

Quæ omnia tanto fortius procedebant in cauſa iſta, in qua nedum ſemel,

Digitized by Google

ſemel, ſed nunquam fuerat recognita, licet per plures literas avocata tam in primo judicio, quam in ſecundo. Et ad ea quæ in contrarium adducta fuerunt, primo loco dicebatur quod in eiſdem literis aderant verba per quæ clare apparebat quod Rex alias conceſſerat primum reſcriptum videlicet (ſi alias dictus proceſſus ad nos transmiſſus non fuerit) ex quibus omnino videbatur ceſſare ſubreptionem propoſitam. Nec capitula
14 Regni loquentia de hac transmiſſione intelligi poterant de prima vice, *ad not. in §. hoc ſermone*, cum ſimus in diſpoſitione legis, *ut tradit Iaſ. poſt alios in l. divortio, §. quod in anno, num. 25. verſic. ſecundo limita, ff. ſolut. matr.* ubi ait quod non debet intelligi de primo actu, ſed toties quoties opus fuerit; alias lex eſſet imperfecta. Rurſus quælibet diſpoſitio non reſtringitur ad primum actum, ſed etiam de ulteriori intelligitur, quando primus actus non conſumit effectum ſecundum intentionem proferentis, nec eſſet ſatisfactum menti diſponentis, *Bald. in l. invitus, ad fin. C. de procurat. & in l. Fideicommiſſ. §. ſi quis decem, ff. de leg. 3. cum ſimilib. adductis per Iaſ. in loco præallegato.* At hic ſive dicatur quod transmiſſio fiat ut Rex recognoſcat Vaſallum ſuum, ſive ut recognoſcatur proceſſus, & Juſtitia; non ſatis fit menti diſponentis, nec conſumit effectum, quia ut ſupra dictum eſt in judicio appellationis adſunt diverſi Judices, poſſunt ferri diverſa vota ob teſtes, & inſtrumenta de novo producta, ita ut ex eorum diverſitate de his quæ tunc Rex recognoverit in primo judicio, nihil recognoſcet in ſecundo.

Nec obſtant illæ interloquutoriæ latæ in cauſa Vicaris, & Gibillinæ, quia ut dixit idem *Bongiorn.* habebant ſpeciales rationes, quæ non militabant in cauſa iſta. Nam ibi literæ erant directæ M. R. C. & mandabat Rex quod M. R. C. transmitteret proceſſum in eadem M. R. C. pendentem, & hæ tarde venerunt, ſcilicet poſt ſententiam latam in M. R. C. & propterea impetrans reportavit contrariam, & hæc cauſa, & ratio exprimitur in ſententia. Item in cauſa Gibillinæ de qua teſtatur *Petr. de Gregor.* ſententia erat fundata in ſubreptione; & demum cauſæ illæ fuerunt deciſæ tempore, quo non aderat ſententia Regia ſupra relata, quæ fuit poſtea de anno 1516. Accedebat hic, quod non agebatur, ſi cauſa recognita poſſit de novo recognoſci, ut erat in prædictis cauſis; ſed tantum, quod in primo judicio fuerant præſentatæ literæ de transmiſſione, & ob lapſum temporis non fuit recognita, nec transmiſſa, & hodie Rex per novas literas mandabat, quod ſi alias proceſſus non fuiſſet transmiſſus, quod utique transmitteretur, & propterea his omnibus bene diſcuſſis Conſiſtorium judicavit literas exequi debere die 15. Maji.

1604.

SUM-

Digitized by Google

Summarium.

1 *Pater eſt legitimus adminiſtrator filij.*
2 *Pater ubi eſt uſufructuarius, ſupplet defectum curatoris.*
3 *Pater non habet uſufructum in bonis feudalibus filij.*
4 *Pater ratione commoditatis eſt legitimus adminiſtrator in feudalibus. Contra n.5.*
6 *Pater non dicitur legitimus adminiſtrator ubi concurret duplex prohibitio, maxime ſi fuiſſet facta prohibitio ob majorem utilitatem, num 7.*
8 *Vſumfructum ubi pater non habet, ibi nec adminiſtrationem, etiam cum conſenſu ſuo.*
9 *Minor etiam cum conſenſu patris non poteſt ſtare in judicio ſine curatore.*
10 *Filius in poteſtate parentum non datur tutor vel curator.*
Amplia num. 11.
12 *Pater filium emancipando efficitur legitimus adminiſtrator.*
13 *Citatio partis ad audiendum ſententiam requiritur in publicatione votorum ob lapſum ſemeſtris temporis.*
14 *Semeſtre currit ab ultimo actu qui fit in cauſa.*
15 *Citatio ad audiendum ſententiam requiritur quando fit publicatio votorum per Iudices ſubſequentes. contra num.16.*
17 *Citatio non requiritur ubi nulla competeret defenſio.*
18 *Citari an debeat dominus litis, & quando.*

Argumentum.

Pater cui fuit prohibitus uſusfructus an ſit legitimus adminiſtrator in feudalibus, & an Iudicium cum eo factum ſit validum.

Decisio LXXXII.

1 Pater dicitur legitimus adminiſtrator filii in bonis illis in quibus eſt uſufructuarius, & non in aliis, ut dixit *Bar. in l.lis nulla, num.1. ff.de Iud. & in l.fin.§.pupillus, ff.de verb.obl. Ioſeph. Ludov. deciſ.Peruſ.13.numer.8. Vincent.de Franch. deciſ.10.num.6.late Aſcan. Clem.in tract.de patri.poteſta.effect.12.nu.11.12.& 13.Marc. Ant.de Amat.poſt alios relatos dec.Marchic. 70.num 21. Schrad.de feud.p.11.ſeſſ10.17.ſub num.39. Capic.deciſ 73.num 10.* ubi ſub-
2 dit quod in his in quibus patri non quæritur uſusfructus, patris authoritas non ſupplet curatoris defectum, *Pariſ.conſil.157. num 15. vol.4.* Hinc eſt quod in feudalibus in quibus pater
3 non habet uſumfructum formalem, non erit legitimus adminiſtrator, ut dixerunt *Andr.in c.1.num.13.& ibi Afflict. numer.64 de his quæ feud.dar.poſſ. Bald.& Martin.Laud.in cap.1.§.1.de fratr.de nov. benef.inveſtit.ubi idem Afflict.nu.16.Rolan. à Valle conſil.71.num.65.cum ſeq.volum 2. Gabriel.conſ.162.num.44.& 45.volum.2. Schrader. in loco præallegato, num. 41.& Ant. de Amat. d. deciſ.70. num.22.* & licet ex cauſa commoditatis quam pater habet ratione patriæ poteſtatis bene poſſit adminiſtrare, ſecundum opi-
4 nion. *Ang.Arct.in §.1.Inſt.per quas perſon. nob.acquir.quem ſeq. Alvar.in c ſi duo, nu.8. de duob.fratr.* qui dicit ſic intelligi dicta Doctorum, ut pater non habeat in feudo uſumfructum, *Boer. deciſ. 199. p.1.Vinc.de Franch.deciſ.10.num.9. D.Ioan. Franc.de Pont.conſ 19.nu.27.vol.1. Loffred. conſil.10.poſt alios quos refert Fab. Anna. in conſ.51.num.8.lib.1.* tamen opinionem
5 Ang.reprobando contrarium tenuerunt *Ludov. Molin. de primog. lib.1.cap.19. nu.33. Roder.Suarez in q.Maioratus, nu 15. & 16.*

& 16 Grego Lopez. in l. 15. tit. 17. p. 4. verſ.
& uſufruct. Rim. Iun. in §. 1. nu. 196 uſq; ad
200 alias n. 131. uſq; ad n. 135. Inſti. de donat.
idem Vinc. de Fran. in deciſ. 161. in fi qui di-
cit ex authoritate Molinæi dubitare de opi-
nioné Ang. licet eam Conſilium alias in dec.
6 *10.* habuerit pro vera, quæ concluſio
tanto fortius procederet, ſi concur-
rat non ſolum prohibitio uſuſfru-
ctus facta à lege, ut eſt in feudalibus,
ſed ét ab homine, ut dixit *Affl. in conſt.*
minoribus, in fi. ſub n. 11. quem allegat Vinc.
de franc. in d. dec. 10. n. 8. ubi hoc ita ſétire
videtur *Loffr. conſ. 10. D. Ioa. Fran. de Pont. d.*
conſ. 19. n. 32. Surd. conſ. 116. nũ 73. & 74. li. 1.
cũ mitius agatur cum lege, q̃ cum ho
mine, *l. Celſus, ff. de arbit.* ac étſi prohibi
7 tio uſufructus facta fuiſſet ob maioré
utilitatem, & commoditaté filii nulla
ſuadente ſuſpicione in pſona patris,
ut voluit *gl. in auth.* excipitur, ubi habe
tur q́ quando patri ꝓhibetur acquiri
uſufructus in favoré filii, tunc pater
8 indiſtincte perdit adminiſtrationé, ſi-
ve filius ſit maior, ſive minor, ſive pa-
ter velit adminiſtrare, ſive non, quam
ſequuti ſunt ibi *Ang. Fulgoſ. Salic. & Ca-*
ſtr. Ruyn. conſ. 24. vol. 4. qui reprobat diſtin-
ctionem Cor. in l. fi. §. ſi autem in ſecunda, C.
de bon. quæ li. ſub n. 3. & Cagnol. in l. frater à
fratre, de condit. indeb. qui n. 163. dicit ab
hac opinione tanquam receptiori,
& magis communi non eſſe receden
dum, & alios allegat, & licet hæc o-
mnia fuiſſent diſcuſſa in cauſa Mat-
thæi la Cannita prætendentis nul-
litatem ſententiæ latæ per M. R.
C. in cauſa reintegrationis feudi de
lo Puzo in favorem Baronis Cataniæ
ex quo fuerat lata contra Vincen-
tiam la Cannita eius filiam mino-
rem, eo citato tanquam patre, & le-
gitimo adminiſtratore, cui per Siſo-
nisbam, matrem fuerat prohibitus
uſufructus; tamen ad prædicta non
fuit opus ingredi, quia in eodm teſta
mento pater, etſi fuerit prohibitus
ab uſufructu feudi filiæ nihilominus
fuerat conſtitutus generalis guberna
tor, & adminiſtrator cum ampla po-
teſtate ipſius filiæ. & prohibitio uſu-
fructus facta fuerat per matrem uſq;
ad certum tempus conſulto, & ex ali-
quibus cauſis, quæ in Tribunali no-
9 bis expoſitæ fuerunt; Nec obſtabat
quod ad hoc ut iſta minor in judicio
ſtare, & comparere potuiſſet non ſuf
ficiebat ſolus conſenſus paternus, &
eius authoritas, ſed requirebatur
quod ſibi daretur curator ad illam
litem, per *gloſ. ſing. in l. ſi longius, § fin.*
in gloſ. fi. quam ibi ſequuntur Doct. ff. de Iud.
Vant. de nullit. ex defect. inhabil. num. 36. &
ſub n. 42. Franc. Caldes de Perier. in l. ſi cu-
ratorem, in princ. num. 34. C. de in integ. re-
ſtit. ſol. mihi n. 9. nam dictum fuit quod
10 in caſu iſto, pater erat inſtitutus a ma
tre generalis adminiſtrator, ſecun-
dum *And. & Affl. in conſt. minoribus, n. 14.*
de Tut. balii, & filii in poteſtate paren-
tum conſtituti alium curatorem, & tu
torem habere non poſſunt, cum illo-
rũ patres legitimi curatores, & tuto
res exiſtant, *ad tex. in §. 1. Inſt. de tutel. &*
ibi gl. in verb. non ſunt quam communiter ſe
quuntur Doct. l. ſi. C. de iureiur. & in l. ſi. §. ſin.
autem.

Digitized by Google

aute, in fi.C.de bon. quæ libe.Corn.conſ.164. vol.4. Alcia.conſ. 293.num. 2.& in terminis Alex.Raud.in conſ.22,nu.335.cum ſeq.lib.1.
11 etiam quod ab avod ıti eſſent, *ad tex. in §.nepotib. Inſt.de tutor.* maxime conſtito de prodigalitate in perſonam patris,ut hoc anno iudicavi pro Anto-
12 nio Galata, Et propterea ſi pater filiũ emancipet ſtatim efficitur illius legitimus tutor, *§.1.Inſtitut. de legit. paren. tutel.Soc.iunior.conſ.59.nu.39. & ſeq.lib.3. Aſcan.Clement. de patri poteſt. effect.14.in princip.Oſaſ.deciſ.89.Burſat.conſ.123.num. 25.& 26.lib.2.* Conſiſtorium ex quo cauſa erat feudalis facta relatione coram Excellentiſs Prorege per D.Mariu n de Cannizariis collegam meum nunc meritiſſimum Tribunalis Regii patrimonii Magiſtrum Rationalem Regiumq; Conſiliariũ,declaravit ſententiam validam confirmando ſententiam M R.C. die 14. Maii 1604. Nam duo alia capita nullitatum ex adverſo deducta in cauſa prædicta fuerunt faciliimæ reſolutionis; ad primum etenim in quo dicebatur, quod prolatio votorum facta per Judices M.R.C. erat nulla ob lapſum temporis,ex quo cauſa fuerat votata, &cum juſtificationibus conſignata Illuſtriſs.& Excellentiſs.Proregi ad effectum eam transmittendi ad ſupremum Conſilium via recognoſcendi vigore literarum Suæ Catholicæ Ma-
13 ieſtatis,& tamẽ fuerat publicata abſque eo q, pars citaretur ad ſententiã audiendũ ob lapſum ſemeſtris iuxta formam *Rit.Regni 98.ibi(pendente cauſa à ſex menſibus infra,ſi pars advocatum,& procuratorem habeat, non oportet partem citari, neque ad concludendum, neq, ad audiendum ſententiam: à ſex menſibus ſupra, advocato,& procuratore adhuc præſente ad concludendum, & audiendum ſententiam citari partem oportet,)* dictũ fuit quod in facto hoc non apparebat, quia ſe-
14 meſtre currebat ab ultimo actu quã fiebat in cauſa quoquo modo fieret, etiam extraiudicialiter, ut puta quod notata ſit viſio in dorſo proceſſus,vel fuerit ad Judicẽ apportatus,vel quod fuerit annotatus in Jul ana ad quem Judicem proceſſus ſit mittendus, ut dixit *Corſet.in q.forenſ 11.par.1.*& in caſu iſto facta fuerat miſſio die 26. Martii 1599. & cauſa votata die 30. Auguſti eiusdem anni,& ſic infra ſex menſes. Item nõ obſtabat alia nullitas in qua dicebatur quod ſententia erat invali-
15 da,quia lata, & publicata fuerat per Judices ſubſequentes nõ citata parte ad ſententiam audiendum,ad tradita per *Petr.de Greg.in tract.de Iud.cauſ.feud. q.41.n 3.& ibi per me notata in addit. Milan.deciſ.2.n.35.p.1.* quia reſpõdebatur,
16 quod dicta citatio requiritur ad effectum ut reus potuiſſet ſe in iudicio defendere, quapropter ſi fiant aliæ citationes ad audiendũ,& allegandũ, & pars ſe defendat,licet omittatur ex inde alia citatio ad ſententiã audiendum,attamen ſententia erit valida,ut dixit *Affl.deciſ.283.n.6. Muſcat.in pract.civi p.7.ver ſententiam,nu.6.7.& 8* & iſto caſu dicitur ſatiſfactũ legi, quæ introduxit hominis citationem, *Alex.conſ 225. col.3.*

col.3. lib.6. & præſertim ſi citatus nihil potuiſſet allegare, *Cravett. conſ.289. col. 2. Afflict. deciſ.291. Vanti. in tract. de nullit. in tit. qualit. ſenten. nulli. repara. poſſ. n.107.* & quod non obſtet defectus citatio-
17 nis quando nulla alia competeret defenſio, dixit *Gabr. lib.1. com. opinion. tit. de citatio. concluſ.1. num.332. lim. 16. Randen. conſ 41. poſt alios per eum relatos, nu.15.16. & ſeq. lib.1.* & ideo cum in caſu iſto nil aliud facere habeant Judices ſubſequentes niſi publicare ſententiam, & de ea nihil cognoſcere poſſint (iuxta capit. pandectarum Regni incipi. Si contingat quod transmittatur proceſſus & *Prag.8.§.2. de offic. Iud.* M.R.C. & ca. Regni, in quibus habetur quod lapſo tempore procedatur ad prolationem ſententiæ) obſtare non videbatur defectus citationis, qui apud me adhuc non erat reſolutus, ſtante doctrina *Milan. & Petr. de Gregor. ſupra relata*; tamen quia in cauſa iſta dictus de la Cannita ob ejus latitantiam non potuerat citari, & propterea fuerat citatus in ſpecie ad ſententiam audiendum Gaſpar la Cannita curator datus per Curiam, Conſiſtorium ſuper hoc capite non dubitavit.

Nec urgebat quod dati debuiſſet Curator ipſi pupillæ, quia per transfuſionem Judicii factam in Matthæum ob mortem Siſonisbæ eius uxoris principalis conventæ, ipſe Matthæus factus fuerat Dominus inſtantiæ, & contra eum proferenda erat ſententia, non autem contra pupillum, & ideo ob eius latitantiam ipſi
18 dandus erat Curator, & non pupillæ, alias ſi pupillus citatus fuiſſet ſententia nulla erat, *Surd. conſ.99. num.33. lib.1. Vanti. de nullit. defect. mandat. numero 133. Gram. conſ.9. lib.1.* qui in fine dicit quod non poteſt citari Dominus etiam in abſentia procuratoris, qui erat factus Dominus litis, *Muſcatell. in d. pract. part. 7. in verb. ſententiam, num.20.*

SUMMARIUM.

1 Cauſa feudalis determinatur facta prius relatione Excellentiſſimo Proregi, & per quatuor Iudices M.R.C. & num.4

2 Sententia lata à Iudice non competente eſt nulla, idem ſi fuerit determinata contra formam ſtatutorum, num.3.

5 Cauſa quoquomodo tangens feudum dicitur feudalis, ſive agatur de jure, ſive de ſervitute.

6 Servitus conſtituta ſuper feudo eſt ſpecies alienationis.

7 Servitus qua dicatur.

8 Vaſallus non poteſt conſtituere ſervitutem ſuper feudo.

Amplia num.9.

10 Cauſa reſtitutionis feudi via ſpolij eſt feudalis.

11 Iuriſdictio cauſa feudalis non poteſt prorogari. Amplia num.12. etiam ſtante cap. volentes, num.13.

14 Res reddititia feudo non eſt feudalis, ſed cenſus ipſe tantum.

ARGUMENTUM.

Cauſa ſpolij de recenti rei feudalis an ſit feudalis, & quid de re reddititia feudo.

DECISIO LXXXIII.

IN Regno cauſæ feudales non niſi per quatuor Judices M.R.C. cognoſci poſſunt, tres cauſarum civilium,

Digitized by Google

lium, & unum ſeniorem cauſarum criminalium, & ante prolationẽ ſen-
1 tentiæ fieri debet relatio Excellentiſs. Proregi, ut patet ex forma capitulorum, & conſtitutionum Regni, de quibus late *Petr. de Grego. proavus meus in tract. de Iudic. cauſ. feudal. quaſt. 7.* cum aliis ibi per me traditis in apoſtillis, & ideo dicebat Don Petrus del Carretto Baro Xablcæ, quod ſententia lata per M.R.C. cauſarum civilium absq; relatione facta Excellentiſs. Principi ſuper ſpolio cuiusdam aquæductus exiſtentis intus ipſius feuda prætenſi per Baronem Fontis Frigidi erat
2 nulla, tum quia lata à non Iudice cõpetente, *ut dixerunt Caval. deciſ. 11. nu. 5. & 24. & deciſ. 25. num. 3. p. 1. Vanti. in tractat. de nullit. tit. de nullita. ex defect. Iuriſd. de leg. & in tit. de nullitat. ex defect. Iuriſd.* tũ etiã quia determinata fuerat con-
3 tra formam ſtatutorum municipalium ſecundum *Doct. in c. 1. extra de re iudic. poſt alios Rol. conſ. 41. num. 17. lib. 1. Turett. conſ. 93. num. 49. lib 1.* & maxime non facta relatione Excellentiſs. Proregi, quia tunc dicitur revocata, & ſuſpenſa iuriſdictio M. R. C. ut ante
4 factam relationem non poſſit procedi ad prolationem ſententiæ, per tex. *conſtitu. M. R. C. Capit. inveſti. feud. rubr. feudorum genera, col. 47. Cumi. ſuper Rit. cap. 76. nu. 25. & cap. 82. num. 23. Vinc. de Anna in conſti. diuæ memoriæ, nu. 290. Petr. de Gregor. in d. q. 1. num. 27. & 28. in fin.* cauſa etenim de qua agebatur erat feudalis, quia quoquo modo tangat feu-
5 dum, ſive de toto, ſive de parte, ſive de ſervitute, & iure reali debito ſuper ipſo feudo, dicitur feudalis, *ad not. per Docto. in c. cæterum, de Iudic. Affl. in conſtit. ſtatuimus, nu. 58. Petr. de Gregor. in d. tract. quaſt. 3. 4. & 5. Cumi. ſuper d. Rit. ordine ſuo 76. num 24. & ſeq. Pariſ. de reintegra feud. cap. 198. num. 9. Milan. deciſ. 6. n. 1. 2. & 3. cum ſeq. par. 1.* & maxime cum
6 ſervitus conſtituta ſuper feudo ſit ſpecies alienationis ipſius feudi, *Rodoa. de reb. Eccleſ. non alien. c. 16. num. 1. Pariſ. de reinteg. feud. ca. 40. nu 19. Molin. de primog. Hiſpan. lib. 1. cap. 20. Rol. conſ. 59. num. 11. & 12. lib. 2. Fabia. de Mont. in tract. de emption. & vendit. quaſt 4. num. 9. ubi allegat alios concordantes.* Servitutes autem ſunt, Iter, actus, via, æquæductus, ius paſcendi, & aliæ de quibus per *text. in l. 2. 3. & in l. veluti, ff. de ſervit. ruſtico. prædio. Capoll. in tract. de ſervit. in præfat.* in tan-
8 tum quod vaſallus non poteſt conſtituere ſervitutem in præiudicium domini ſine eius conſenſu, *ad text. in cap. 1. §. quid ergo, de Inveſti. de re alie. fact. Alex. qui hanc dicit communem opinionem conſi. 18 poſt. nu. 5. lib. 5. Pariſ. conſ. 98. num. 4. lib. 2. Bero. q. 95. alias 14. Clar. in §. feudum quaſt. 73. Molin. poſt alios per eum re-
9 latos in d. cap. 20. num. 3.* Et ſive agatur de proprietate, ſive de poſſeſſione, ſecundum diſtinctionem *Curt. in tract. de feud. par. 7. quaſt. 6. verſ. meliorem diſtinctionem,* quam communiter approbari ait *Petr. de Gregor. in d. tractat. de Iudic. cauſ. feud. quaſt. 2. Clar. in §. feudum, quaſt. 90.* & in puncto reſtitutionis poſſeſ-
10 ſionis ex cauſa ſpolii, *Bald. in cap. 1. §. inter pares, de cap. corra. & expreſſe in ſpo-*

Digitized by Google

lio in tit. de pace conſtant. §. ſi quis, num. 2. Mari. Anguiſcio. conſil. 142. num. 12. Milan. poſt. Bongior. d. deciſ. 6. num 60. part. 1. ubi ita ſervari ait & judicatum fuiſſe refert pro Duce Montis Alti.

Nec obſtabat quod partes ipſæ cõſenſerant coram ipſa M. R. C. cauſarum civilium, & conſequenter proro-
11 gaverint jurisdictionem, maxime ſtãte diſpoſitione *capit. volentes*, ut dixit *Gram. deciſ. 103. num 133. & 134.* quia iuriſdictio cauſæ feudalis non poterat prorogari etiam conſentiente vaſallo, cum fuerit coniunctim conceſſa quatuor Judicibus M. R. C. & abdicative, & privative, ut per *Conſtit. Statuimus, & per Conſtit. M. C. & conſtit. iudiciarij nomen. Petr. de Grego. in tract. de Iudic. cauſ. feud. q. 7. numer. 18. & in alio tract. de conceſſ. feud. part. 5. quaſt. 6. num. 11. & num. 13. ubi ſubdit ita in Regno ſervari. Clar. in §. feudum, q. 90. verſic. ſed quæro nunquid ſine expreſſa domini licentia; magis communem teſtatur Cur. in trac. de feud. p. ultima, num. 19. Menoch. in tract. ret in. poſſeſſ. remed. 3. n. 403 404. & 405 cum ſeq. Mozz. de feud. in tit. de natura. feud. nu. 120. & 130.* nec ſuffi-
12 ciet ſcientia, & patientia ſecundum *Cur. & Menoch. in locis præallegatis. Amad. Pont. in tract. quis ſit Iud. in cauſ. feud. col. 5. verſic. alij quorũ, ubi teſtatur hanc eſſe communem opinionem;* Nec aliquid operari videbatur in hoc diſpoſitio *cap. volentes*, cum expreſſus conſenſus Regis ad hoc requirebatur ſecundum præ-
13 dictos *Doct.* & ſic non ſufficiebat tacitus, ex traditis per *D. de Pont. in conſ. 1. & 2.*

Sed ex parte Baronis Fontis Frigidi dicebatur, quod hic non poterat tractari de ſpolio rei feudalis, ſed de aquæductu ad cenſum conceſſo iam
14 ſunt anni ſexaginta, & ſic de re reddititia feudo, unde cenſus ipſe debitus ipſi feudo dici poterat feudalis, non autẽ ipſe aquæductus, licet exiſtat infra fines feudi, ut determinat *Neapoda. in conſuetu. incip. in bonis quondam mariti, ti. de quib. rebus, Gabr. loc. quart. in verb. ſed in bonis, verſic. ſed quid ſi Comes, n. 14. Affl. in tit. quæ ſine regal. in verbo & clauſtrorum. Capic. deciſ. 103 & melius in inveſti. feud. in verſic. Vaſallorum q; redditibus, ſol. 103. Came. in capit. Imperialem de prohib. feud. alien per Fede. ſol. mihi 41. verſicul primum, litera d. D. Ioan. Franc. de Pont. in conſ. 11. n. 3. & 4.* Concluſum fuit in Conſiſtorio quod Baronia Xabicæ erat feudalis, & quod cauſa ſpolii rei feudalis; eſſet feudalis, ſed quia ut dictũ eſt agebatur de ſpolio rei reddititiæ feudo, & ſic allodialis, declaravimus ſententiam validam die 15. Martii 1603. confirmando ſententiam M. R. C.

Summarium.

1 *Licitator ſecundus plus offerens præfertur primo.*

Limita poſt extinctum candela, num. 2 ratio, num. 3. & 5.

4 *Oblatio plus offerentis non admittitur poſt extinctum candela.*

6 *Minor quando reſtituatur adverſus licitationem factam, diſtingue ut ibi per eum.*

Amplia in fiſco, num 7.

8 *Læſio aſcendens ad ſextam partem ſufficit.*

ad ob-

ad obtinendum reſtitutionem adverſus ſubhaſtationem factam de re minoris.

ARGUMENTUM.

Locatio rei minoris facta plus offerenti in publico incantu an ex aliqua cauſa reſcindi poſſit.

DECISIO LXXXIV.

QVando Baronia, ſeu feudum reperitur valde gravatum ære alieno, ſolet per Barones ipſos, vel alios poſſeſſores obtineri proviſio ab Excellentiſs. Prorege, quod feuda ipſa poſſunt locari in publico incantu plus offerenti ſub verbo Regio citatis prius creditoribus,& de pretio ſeu gabella ſatisfieri creditoribus per M.R.C, quæ adminiſtrationem habet iſtorum feudorum juxta formam actus generalis ſuper hoc emanati per Sacrum Conſilium. Evenit quod præcedentibus ſubhaſtationibus fuit ingabellatum feudum Gasbæ Vincentio Rizo pro annis quinq; ad rationem unciarum 355. quolibet anno,& poſt præfectam liberationem, & extinctum candelæ comparverunt Iulius Grimaldi,& alii creditores offerentes uncias centum quolibet anno ultra ſummam ut ſupra arrendatam, & petebant q, de novo fieret ſubhaſtatio, maxime quia agebatur de re minoris,& læſio ex oblatione prædicta,erat evidens; Item quia ſubhaſtatio facta non fuerat in die per literas deſignata,& in bannis contenta, & ita fuit judicatum per M.R.C. de qua proviſione cum fuiſſet commiſſa reviſio in Conſiſtorio videbatur dicendũ, quod licet tempore licitationis,
1 ſi ſuperveniat ſecundus, qui plus offerat ille præferatur, *ad tex. in l. ſi tempora. C. de fid. inſtru. & Iur haſt. lib. 10.* tamen
2 poſt perfectam liberationem, & extinctum candelæ primus emptor eſt ſecurius, *l. eos, C. de diviſ. prædio. li. 11. gloſſ. in d. l. ſi tempora. Franc. Marr. deciſ. 566. nu. 1. Alber. in l. & ſi ſine, § quæſitum, ff. de minor.* ubi ait quod Commune Bergami incantavit datia, & perfecto contractu poſt plures dies apparverunt quidam plus offerentes: quæſitum fuit an deberet admitti reiterato licitatio & arguit ad partes, & concludit fuiſſe judicatum quod non, per *tex. in l. 1. & 3. C. de vendit. rer. civil. 11. & l. ratas, C. de reſcind. vend.* quia fide haſtæ fiſcalis non debet decipi, *ad tex. in l. ſi hypothecas, C. de remiſſio. pigno. & idem dixit eti-*
3 *am Alber. in l. 2. C ſi in cauſ. Iudi.* & ratio eſt, quia extincta candela quod ad illum ultimum licitatorem eſt perfecta gabellatio, & non eſt locus pœnitententiæ, *Boer deciſ. 249. Alexand. conſil.*
4 *114. ſub num. 2. vol. 6. &* ideo reijcienda erit alterius oblatio, etiam quod eſſet alicuius momenti, *Aſin. de execut. ſenten. § 6. c. 10. num. 20.* & eſt jus quæſitum, *Capic. deciſ 36. num. 5 & optime Lud. de Pen. in l. congruit, C. de locat. prædio. ci-*
5 *vil. lib. 11.* ubi dicit quod licitationes non ſunt admittendæ, ne, dum commodum quæritur, locatores mutentur, & nõ inveniat reſpublica, qui cũ eo contrahat, *Ang. conſ 324. n. 1. Boer. d. deciſ. 249. col. fi. in princ. Caroc. de locat. tit. de publican. q. 3. n. 9.*

Sed

Digitized by Google

Sed ex adverſo dictum fuit quod doctrina Alber. in dictis locis determinabat contrarium, attentis termi nis, de quibus agebatur, quia ipſe eo loci poſt Jacob. de Raven. concludit,
6 ꝙ aut minor, Civitas, fiſcus vel Eccleſia in venditionibus, ſeu locationibus prædictis ſervavit ſolemnitates debitas, & fecit ſicut quilibet maior, ut puta quia vendidit tempore opportuno, & iuſto pretio, & tunc licet alius plus offerat, non admittitur licitatio, niſi de ſorde, vel gratia doceretur, ut habetur in *d. §. quæſitum*; Si vero debita ſolemnitas non eſt ſervata, tunc ipſo iure non valuit venditio, ſeu locatio, neq; eſt opus reſtitutione, *l. 1. & 2. C. de fid. inſtrument. & iur. haſt. lib. 10.* ſi vero debita ſolemnitas eſt ſervata, ſed minor eſt læſus ſui facilitate, ut quia vendidit tempore non opportuno, & tunc reſtituitur, ut ibi per eum, quam doctrinam *Gregor. Lopez. in l. 5. tit. 19. par. 6.* dicit eſſe menti tenēdam, quia ex eius dictis obtinuit in cauſa gravissima Regis contra conductorem Regalium redditu um Serici Regni Granatæ, eo quia locatio facta fuerat intempeſtive, & tempore non opportuno, & eum ſequitur *Affl. deciſ. 340. & ibi Vrſil. ad eum Guid Pap. deciſ. 536.* qui indiſtincte dicit minorē, & Rempublicam reſtitui adverſus venditionem factam mediantibus ſubhaſtationibus, ſi alius póſt aliquos dies plus offerat, & allegat *text. ſed ſi ſine, § 1. ff. de minor. iuncta l. Rempublicam, C. de iur. Reipub. lib. 10.* & per iſta jura ſic fuiſſe judicatum teſtatur *Fran. Aviles in ca. 31. Prætorum, in verſicu. fi. n. 11.* ubi ſubdit ita plúries feciſſe, & fuiſſe confirmatum in Cancellaria. *Maurit. in tract. de reſtitu. in integr. ca. 219. Sfortz. Odd. in ſimili tracta. quæſt. 57 artic. 3. num. 22. Franciſ. Caldeſ. in l. ſi curatorem, C. de in integr. reſtitut. minor. num. 4.* & id procedit non ſolum ſi augetur pretium,
7 ſed etiam ſi alius pretium diminuit, quando fiſcus conduceret operas ut admittatur diminutio, & iterum piç conizetur, & diminuenti detur, ſecundum Franciſ. Aviles in loco iam relato; & dicebatur contraria procedere, quando verſaremur in primo membro distinctionis Alberic. nempe ſi ſolemnitas ſervata fuiſſet, & nulla ſubeſt iuſta cauſa; ſecus vero in caſu propoſito, in quo licitatio nedum facta fuerat poſt diem in literis, & bannis deſignatam, in quo creditores ob eorum intereſſe intervenire intendebant, & oblationem prædictā facere, & ſic tempore non opportuno, ſed etiam concurrebat maxima
8 læſio, quæ non ſolum aſcendebat ſextam partem, quam ſufficere ait *Vrſil. ad Afflict. in d. deciſ. 340. num. 8. ex doctrina Bart. in l. duo ſocietatem, § arbitrorum, in verbo, quæ dicatur parva, vel maxima quantitas, ff. pro ſoc.* ſed ultra dimidiam; quapropter attentis prædictis, me referente Excellentiſs. Proregi juxta formam commiſſionis, Conſistorium confirmavit proviſionem M. R. C. de menſe Maij 1604.

Sum-

Digitized by Google

SUMMARIUM.

1 *Vita, & militia debetur filio naturali, ſicut alimenta.*
Contra num. 30. & 31.
2 *Natus ex damnato coitu eſt capax alimentorum.*
3 *Dos debetur filia naturali ſuper feudo.*
4 *Adiutorium à Vaſallis peti poteſt pro maritanda filia naturali.*
Contra num. 26.
5 *Filiorum conditio aqualis eſt in alimentis praſtandis ſive naturales ſint, ſive legitimi.*
6 *Filius excluſus à ſucceſſione poteſt petere alimenta.*
Item in Filio naturali, nu. 7.
8 *Excluſus à feudo ſine eius culpa debet alimentari.*
Contra num. 32.
9 *Generalis excluſio non comprehendit cauſam alimentorum.*
10 *Mutus, vel Surdus habent alimenta ſuper feudo, & num. 34.*
11 *Clericus, & Miles Hieroſolymitanus habent vitam, & militiam ſuper feudo.*
12 *Excluſio Clerici à feudo aquibaratur excluſioni filij naturalis.*
13 *Filius naturalis excluditur à feudo abſq; eius culpa.*
14 *Vita, & militia debetur ratione excluſionis à feudo per primogenitum.*
15 *Filius naturalis non ſuccedit in feudo, & ratio eſt in num. 33.*
16 *Vita, & militia eſt tertia pars, quam habiturus eſſet filius ab inteſtato.*
17 *Vita, & militia ſucceſſit loco legitima.*
Limita quo ad extinctionem, num. 18.
19 *Legitima non debetur filio naturali.*
20 *Vita, & militia debetur filio ſecundo genito etiã quod ſit dives, & aliunde habeat.*
21 *Filius naturalis ſicut excluditur à feudo, ita à petitione vita, & militia.*
22 *Vita, & militia non debetur à patruo nepoti ex ſecundo genito.*
Limita num. 24.
23 *Argumentum valet de dote de paragio ad vitam, & militiam.*
25 *Dos de paragio debetur illi perſona pro qua Baro poteſt petere adjutorium à Vaſallis.*
27 *Patruus non tenetur alimentare nepotem ſuper bonis feudalibus, & Fidei commiſſo ſubiectis.*
Item nec jure ſanguinis, nu. 29.
28 *Argumentum valet de maioratu ad feudum.*
35 *Honor ſervandus eſt Baroni mortuo.*
36 *Alimenta debentur filio in honorem prioris vaſallagij.*
37 *Legitima non debetur de dignitatibus; Secus alimenta.*
Amplia num. 39.
38 *Filia naturalis ex matre nobili debet competenter maritari.*
40 *Alimenta quo tempore praſtanda ſunt, num. 41.*
42 *Vita, & militia quo tempore praſtanda ſit.*

ARGUMENTUM.

Vita, & militia an debeatur filio naturali Baronis, & quid in alimentis.

DECISIO LXXXV.

1 Vitam, & militiam deberi filio naturali ſuper feudis per patrem poſſeſſis eo mortuo dixit *Petr. de Greg. in tract. de vita, & milit. queſt. 4. Amplia 6. num. 8. motus ex glo. in conſtit. Comitibus, de adiutor. pro milit. frat.* ubi habetur q; licet naturales excludantur à ſucceſſione patris propter legitimam ſobolem, nihilominus eis alimenta debentur, & in eis æquiparantur legitimo;
2 nam quilibet etiam ex damnato coitu natus eſt capax alimentorum, etiã reſpectu feudalium, ut arguit *Paris de Puteo in tract. de reintegrat. in feud. nu. 14.*

 fol.

ſol.177.idem de Gregor. in tracta. de dot. de
parag. quæſt. 8. nu & .3. & q. 23. nu. 4. 5. & in
tract. de conceſſ. ſeud. par. 7. quæſt. 8. num. 7.
cum alijs per me adnotatis; hoc idem firmat
Molin. de Hiſpanor. primog. lib. 2. cap. 15. nu.
42. & nu. 64. Nicol. Moron. de treg. & pac.
quæſt. 30. num. 11. Natta ſuper ſtatu. exclud.
quæſt. 1. n. 4. Brun. in ſimil. tract. art. 9. quæſt.
2. Bald. de Bartolin. in l. ea, num. 417. ff. ſolu.
matrim. Eruditiſſimus *Octavi. Bamba. in*
tit. ſi de ſeud. deſunct. conten. num 172. & in
numeros etiam de communi teſtantes refert
Surd. de alimen. tit. 1. quæſt. 9. per totam, &
q. 25. nu. 29. cum ſeq. & tit. ult. q. 38. num. 7.
& privileg. 35 n. 4. & ſic quatenus ali de
bet ex eo quia capax, non quia frater,
& iure ſanguinis tantum, ſequitur
quod licet feudum vadat ad alium a-
gnatum remotiorem, non tamen po-
teſt excludi filius naturalis eius quo
ipſe capax eſt, ſicut dicimus in dote,
3 quæ debetur filiæ naturali ſuper feu-
do ut poſt multos refert *Padil. in auth.*
res quæ, n. 64 & 65. C. comm. de legat. Mon
ter. deciſ. Aragon. 18. per totam, & adiuto-
4 rium à Vaſallis peti poterit ſecundũ
Petr. de Gregor. de conceſſ. feud. d. par. 7. q.
8. num. 8.

Secundo pro hac parte adducebatur quod æqualis eſt omnium filio-
5 rum conditio, quando tractatur de
alimentis præſtandis, ſive naturales
ſint filii, ſive legitimi, *Tiraquell. de nobi-*
lit. capit. 48. num 35 Paleott. de not. cap. 48.
nu 3. ubi ait hos eſſe quo ad alimen-
ta veluti filios obſervandos, ita ut in
hac cauſa jus filiorum adepti cenſe-
antur, & ſecundũ iuris regulas ut veri
filii in omnibus habendi ſunt, quoni
am lex hanc interpretationem admit
tit, & hanc regulam late poſt *Lup. exor-*
nat. Surd de alimen. quæſt. 9. nu. 5. tit. 5. Sed
6 ſi filius legitimus Baronis, ſive quili-
bet alius vel lege, vel ſtatuto exclude
retur, tunc utiq; de bonis illius juxta
eius qualitatem erit alendus, ergo eo
7 dem modo erit alendus filius natura-
lis Baronis, qui a feudo excluditur
per alium agnatum legitimum.

Tertio faciebat, nam quoties quis
8 privatur feudo abſq; eius culpa, tunc
de feudo tanta quantitas fructuum
deduci debet, quantum ſufficiat pro
alimentis illius excluſi *ad text. in cap. 1.*
§. fin. Epiſcop. vel Abb. ubi Andr. Affl. & Al-
var. Petr. de Gregor. in tract. de vita milit. q.
1. num. 10. & 15. Paris de Put. in præallegato
loco, nu. 29. Minad. in conſtit. in aliquibus,
num 23 ſol 5 Camer. in cap. Imperialem li-
tera G. ſol. mihi 21. de probib. ſeud. alien. per
9 *Fed.* quia generalis excluſio cauſam
alimentorum non comprehendit,
Burſat. conſ 32. num. 24. Signorol. conſ 176.
num. 11. Hinc eſt, quod licet quis ſit in-
capax, ut quia imperfectus, a natura
10 mutus, vel clericus vel alias habens
morbum incurabilem, tamen quia
excluditur ſine eius culpa, tunc ei de-
bentur alimenta juxta qualitatem
rei, *Doct. omnes in d. cap. 1. Epiſcop. vel Abb.*
Idem eſt in presbytero vel milite Hie
11 roſolymitano, *Affl. conſt. Comitib. n. 8. &*
9. Petr. de Gregor. in eodem tract. quæſt. 4. n.
6. Paris de Put. in loco præallegato num. 13.
Vinc. de Franch. deciſ. 20. D. Octa. Bamba.
in loco præallegato, num. 173. ſecundum
quam

Digitized by Google

quam opinionem fuiſſe judicatum refert *Fab. de Anna in d. conſ. 120.* & vidi determinari in hoc Regno pro Illuſtriſs. Cardinale Terranova, quorum
12 excluſionem cum filio naturali æqui
13 parat *Pariſ. ut ſupra*, at filius naturalis excluditur a feudi ſucceſſione abſq; eius culpa, ut expreſſe dixit *Hip. Rim. in conſ. 689. nu. 15. lib. 6. Petr. de Greg. ubi ſupra, num. 15.* ergo dicendum eſt quod alimenta debeantur ſuper feudo, uti adeo excluſo ſine eius proprio defectu, & ſecundum hanc opinionem fuit alias judicatum in M. R. C. contra Marchionem Sambucæ.

Sed in contrarium facit quod ratio introductiva vitæ, & militiæ fuit
14 excluſio ſecundogeniti, per ſucceſſionem primogeniti, ut dixit *Andr. Affl. & alij in conſt. Comitibus. Cannet. in c. ſi aliquem, verb. & pariformiter, nu. 4. fol. mihi 333. Camerar. in cap. Imperialem, verſ. circa, fol. mihi 102. Vincen. de Franch. deciſ. 61. nu. 1. Petr. de Greg. de vita, & milit. quæſt. 1. num. 12. & de dote de parag. q. 1. & 33. Capic. deciſ. 111. nu. 3.* quæ ratio ceſſare
15 videtur in naturali, qui non eſt ſucceſſibilis in feudo, *cap. 1. §. naturales, ſi de feud. fuer. controu. ubi Andr. Bald. Alu. Affl. & cæteri, Pariſ. conſ. 14 nu. 18. vol. 2. Cannet. in cap. volentes, verb. Non eſt etiam aque digna, fol. 173. & in cap. ſi aliquem, verb. At pulchrum, n. 42. fol. 328. Anna ſing. 12.* Item
16 vita, & militia eſt tertia quam quis ab inteſtato habiturus eſſet *Andr. in d. conſt. Comitibus, in 1. Lectur. Petr. de Gregor. de vit. & milit. quæſt. 7. Vincen. de Franch. d. deciſ. 61.* in primis numeris, quæ verba nullo pacto in naturali tantum verificari poterant, quia ab inteſtato
17 ſuccedere minime poterat, & maxime in vita, & militia, quæ ſucceſſit loco legitimæ, ut poſt omnes tenuerunt, *Fab. Anna, & Menoch. ille conſ. 120. iſte in conſ. 121. inter eiusdem Fabij conſ.* licet quando morte extinguatur, ſuc-
18 ceſſerit loco alimentorum, ut dixi
19 in *add. ad 2. quæſt. Petr. de Gregor. de vit. & milit.* & tamen filio naturali legitimo non debetur ſuper bonis patris, nec præteritus rumpit teſtamentum, ut dixit *Micha. Craſ. in §. legitima, quæſt. 3. num. 1. & 2. Bald. conſ. 479. numer. 4. in fin. lib. 4. Surd. de Aliment. tit. 7. quæſt. 13. numer. 2. per text. in l. 1. & ibi gloſſ. ff. de bon. poſſeſſ. contra tab.* hinc eſt quod ſecundogenito legitimo, ac naturali vita & militia debetur, quantumvis dives ſit, & aliunde habeat, ut dixit *And. in d. conſt. Comitibus, tam in prima, quam in ſecunda Lectur. Pariſ de Put. in loco allegato, nu 28. Tiraquell. de primog. quæſt. 75. Surd. de Aliment. tit. 7. quæſt. 15. numer. 22. cum ſeq. Affl. deciſ. 138. numer. 4. Menoch. conſ. 411. numer. 6. Mində. conſ. 1. numer. 67. Molin. de primog. lib. 2. c. 15 col. 1. D. Octavi. Bamba. in d. tit. 5. de feud. defunct. num. 208. in fin.* & ratio eſt, quia illi ſucceſſio legitima competebat, quæ eſt cauſa finalis, & non egeſtas, ut ex prædictis Doct. adnotavi ad *Petr. de Gregor. quæſt. 4. de vit. & milit. litera C. Amplia. 3. ubi hoc ipſum determinat*, quod tamen non poteſt procedere in naturali, qui ſi habebunt de ſe alat, alimenta petere non

Ll 2 poteſt,

poteſt,quod ſiſecus diceretur, plus iuris haberet naturalis patre poſſidente bona feudalia, quam allodialia, quod abſurdum eſſet, cum de jure feudorum ipſe cognitus non ſit. Ulterius facit quia idem judicium debet eſſe de partem quo ad partē,quod eſt de toto quo ad totum *l. qua de tota,*
21 *ff.de rei vendic.* & ſicut naturalis in totum excluditur à feudo, *d.§.naturales,* ita & à vita & militia quæ eſt pars, & onus feudi, *Pet.de Gregor.in d.tracta.q.3. Fab.de Anna conſ.4. num. 49. lib.1.Cannet. i 1 d.c.ſi aliquem verb.& pariformiter, nu. 4.fol. mihi.333.* ubi hanc opinionem ex pluribus defendit contra *Pet. de Greg. Frec. de ſubfeud. lib. 2. in 3.q.poſt 2. auth.Baronum,fol.389.*

22 Rurſus vita, & militia non debetur à patruo nepoti legitimo, & naturali ex ſecundo genito ſecundum *Andr.in conſt.Comitibus in2. Lectur.col.4. verſic. Item numquid, & colum. 5 .verſic. Filio autem fratris, ubi dicit hoc verius, Affl.ibidem numer. 14.Ioan. Anton.de Nig. ſuper capit.Regn.Neap.261.num.9.Petr.de Gregor.de conceſſi.feud.par.7. quaſt.8.num. 9.verſic.ſecundus caſus eſt,in fin.& in tract. de vit.& milit.q.2.verſ.contrarium tamen: Cannett.ſuper cap.volentes,verſic. ſed pulchra.& notabilis eſt quaſtio,num.4.cum ſeq. fol. mihi 91.* ubi hanc opinionem veram eſſe teſtatur, qui ultimus licet loquatur in dote de paragio quo ad neptem ex fratre,idem dicendum eſt in vita,& militia cum a pari procedant,
23 & de una ad aliam valeat argumentum,ut in terminis dixit *And.in d.conſt. Comitibus,in princ.D.de Pont. conſ.79. nu.*
24 *7.* quidquid in nepote ex fratre præmortuo dixerit *And.* qui nō ex pſona ꝓpria,ſed patris veniat;ergo à fortiori nec debetur nepoti naturali ex fratre.

25 Præterea faciebat arguendo de dote ad vitam,& militiam quod illis debetur dos de paragio,pro quibus Baro poteſt petere adiutorium à Vaſallis,ut dixit *Andr.in conſt.Comitibus,& in conſt.: quamplurium. quem refert. Petr.de Grego.de dot.de parag.quaſt.4.* At pro naturali filia maritanda non competit
26 Baroni adiutorium, ut tradit *Iacob. de Sancto Grego. de feud.fol. 27 .verſic.ſed reſtat.Frec.de ſubfeud. lib. 2. in §. incip. Sape fuit interrogatus,num.21.fol.280. & melius eod.lib.§.incip.quarunt peritiores Regni, fol.289.Cannet.in cap.ſi aliquem, in verb. ad illam quaſtionem,fol.332. Vinc. de Anna Sing.12.incip. Adiutorium.*

Et demum prædicta confirmari videbantur,quia non ſolum vita,& militia ex ſupradictis, ſed nec alimenta competere videbantur nepoti per pa-
27 truum; non enim teneri videtur ratione bonorum à patruo poſſeſſorū, cum non ſint hereditaria, ſed feudalia ex pacto, & providentia Principis cum clauſula juris Francorum, & iure primogenituræ,ut determinat *Molin.de primog. Hiſpan.li. 2.d.cap.15.nu. 67.* qui licet loquatur in maioratu, ta-
28 men idem eſt in feudalibus, cum validum ſit argumentum de maioratu ad feuda,& è contra, *Ioan.Lup.in rub.de donat. inter vir. & uxor. §.69.nu 34.* quia ſunt æquiparata, *Ceph.conſ.251.nu 4.in 2.lib.*

Digitized by Google

2.*lib.Cannett.in c.ſi aliquem,verb.Et quia, fol. 268.* & in Fideicommiſſo contra nepotem pro patruo conſuluit *Hipp. Rim.conſ.777.vol.7.*

29 Nec tenetur jure ſanguinis, & ſic ex propria perſona,quia patruus reſpectu filii fratris dicitur extraneus, in tantum, quod ſi alat vel dotet dicitur potius donare, *Laurent.de Pin.conſ. 188.nu.5.* & quod patruus non teneatur alere nepotem, dixit *Silvan.in conſ. 33.n.12.*ubi refert cõmunem,& ſubdit ita judicatum fuiſſe *Emanuel.Coſta, Select.interpret.lib.2.cap. 20.Marcabru.conſ. 110. in princ.*& veram & receptiorem eſſe dixit *Ioan. Graſ.de Expen. & melior. ca 3.num.35. Mindan. conſ.1.ſub num.65. in fin.Surd.de alimen.tit.1.q.27.nu.7 Didac.à Sprin.in Specul.teſtament.gloſſ.19. princip. tit.de maioratu,& eius fundatione, nu. 27. ubi alios alleg.VVeſembec.conſ.50.nu.30.lib. 1.quod eſt ultimum 1.vol.Marilia. deciſ. 99.* ubi ait,ab hoc in judicando non eſſe recedendũ, *Vinc.de Franc. deciſ. 178.*qui loquitur de patruo contra nepotem, *Molin.de primogen.Hiſpan.lib.1.d.c.15.nu. 67.*verſic.ſed quamvis, qui licet dicat contrarium fuiſſe judicatum in quodam ſupremo Caſtellæ conventu,tamen ipſe deciſionem illam improbat dicens ea non obſtante non eſſe à cõmuni recedendum; qui omnes ea potiſſimũ ratione moventur, quia nullo jure hoc cautum reperitur & licet aliqui ex prædictis loquãtur in dote, tamen idem dicendum videbatur in alimentis, niſi aliter jure cautũ eſſet, *Everard. in loco à dote ad alimenta.Rim. Iun.d.conſ.777.num. 11. lib. 7. Burſat. conſ. 83. num.15.cum ſeq.volum.1.* qui loquitur in feudalibus ex pacto, & providentia Principis, & refert ita fuiſſe determinatum, & hi duo ultimo loquuntur in patruo cum nepote naturali, & ſic in terminis caſus prædicti Nec ſententia alias lata in M.R.C.cõtra Marchionem Sãbucæ erat alicuius momẽti,quia ibi agebatur de patruo contra nepotẽ,& ſic in caſu ſatis diverſo; & dato quod aliquid ſimile in ſe haberet, exemplis non erat judicandum, maxime contra ſententiam in ſimili latam in Sacro Regio Conſilio Neapolitano , de qua per *Vincen. de Franch.deciſ.178.*

Et propterea Conſiſtorium determinavit huic nepoti non competere nedum vitam,& militiam, ſed nec alimenta;& dictum fuit non obſtare do-
30 ctrinam *Petr. de Gregor.* quia eius dictum nec lege,nec ratione fulciri videbatur, nec *gloſſ. in conſti. Comitibus,* quam ipſe adducit ad corroborationem eius dicti, illud firmat, ſed tantum ſimilem ad corroborandum adducit,& quod fuit juridice emanata conformis diſpoſitioni juris communis,unde dicit (& põt probari iſta cõſtitutio per legem,)& adducit ſimile de filiis naturalibus excluſis à ſucceſſione bonorum, ut quemadmodum ipſi repulſi a ſucceſſione debeant a legitimis fratribus paſci arbitrio boni viri, ita & fratres ſecundo geniti excluſi a ſucceſſione feudorum per primogenitum ab eo paſci

debeant; non enim aliquid dicit de fratre naturali, nec de filio, ex quo dicto non poterat inferri, q naturali cō petat vita, & militia, ſed potius quod ſit excluſus: nam in feudo non ex eo ſunt excluſi naturales, quia adſit legitima ſoboles, ſed quia ſunt de iure inſucceſſibiles in bonis feudalibus; hinc eſt quod ſi pater decedat nulla legitima prole cuiuscunq; gradus relicta, non ſuccedit naturalis, ſed feudū aperitur domino. Nec valet argu-
31 mentum, de vita & militia ad alimenta, in ſecundo argumento ex adverſo deductum, niſi tantum, quo ad extinctionem, & non quo ad alia, cum ſint penitus diverſa, ut ſupra dixi, & ex multis concordando opiniones adnotavi ad *Petr. de Gregor. de vit. & milit. in d. quæſt. 2. in verb. Alimentorum.*

Et poſtremo dicebatur, non obſtare quod iſte nepos non fuerit excluſus culpa ſua, ſed defectu natalium, & quod utiq; ei competere debuiſſet vita, & militia ad inſtar ſurdi, muti, vel Clerici aut alias incapacis, & imperfecti; nam talis ratio excluſionis ſuper
32 qua eſt fundata conſtitutio Comitibus, & in aliquibus non poterat eadem conſiderari in filiis legitimis, & naturalibus incapacibus ex cauſa accidentali, prout in muto, ſurdo, vel dementi, aut monacho, ſive clerico, ſicut in filiis naturalibus tantum incapacibus ex ipſa natura ab inſtanti eorum conceptionis, quia in eis ratio ipſa excluſionis non erat conſiderabilis, cum nullo tempore in ſucceſſione includi poterant; nam privatio præſupponit habitum, *l. decem, ff. de verbor. obligat.* unde ſi numquam ſuccedere poterant, ergo nec poterant dici excluſi: & ceſſante ratione, ceſſat legis diſpoſitio, *c. cum ceſſante, de appellat.* & maxime quia iſti naturales repellun-
33 tur a ſucceſſione in odium patris, & vitio eorum perſonæ, ut dixit *Camer. ſuper capit. ſi aliquem, verb. At pulchra, & nodoſa, num. 42. fol. mihi 326.* quod non eſt in aliis filiis legitimis, & naturali-
34 bus, mutis ſurdis, dementibus, vel alias imperfectis, quia ipſi uti filii ex forma inveſtituræ ſunt vocati, licet ex accidenti veniant excludendi, & neque eorum vitio, neque in odium patris excludantur, ſed ratione ſervitii perſonalis quod ipſi præſtare non poſſint, cum in electione domini ſit, ſi velit ſervitium perſonale, vel per ſubſtitutum, ut determinat *Andr. in cap. 1. in fin.* quis dicatur Dux, poſt alios *D. Octavi. Bamba. in d. tit. ſi de feud. defun. num. 106. fol. mihi 72.* ad idem facit, quod muto, & ſurdo, vel clerico competit legitima, in cuius locum ſucceſſit vita, & militia, ut dictum eſt, quod tamen non procedit in naturali, cui legitima non competit.

Sed quia in caſu iſto agebatur de
35 filio naturali nobili Baronis Vaſallorum mortui, cui honor ſervandus eſſet, ſecundum *Andr. in c. 1. §. 1. col. 5. verſ. honor quib. mod. feud. amittat.* & in honorem prioris Vaſallagii, alimenta de-
36 bentur, *Andr. Alvar. & Affl. in capit. Epiſcop. vel Abb. & dicit Fab. de Monte in*

quib.

auth.noviſſima. C.de inoffi.teſtam.num.73.
37 quod licet de dignitatibus non debeatur legitima, tamen debentur alimenta, ne ali mendicare cogantur in opprobrium paternæ dignitatis, quæ ratio ſatis abundare videbatur in caſu iſtius naturalis procreati etiam ex matre nobili, & decepta ſub ſpe matrimonii, quo caſu dicit *Bald.in l.eam quam, C. de Fideicom. & Caſſan. in conſuetu.Burgund.rub.8.§.3.fol.1126 n 14.*
38 quod talis filia ultra modum debet maritari, & dotari, & eo magis cum Baro iſte conventus maximum ſenſe-
39 rit lucrum ex morte fratris, ut in ſimili dixit *Andr.in conſtit.Comitibus, & Pet. de Grego.de conceſſ feud par.7.q.8.num.14. Vincen. de Franc. deciſ.20. & faciunt dicta per Monter. in d.dec. Arago.18.& Vincen.de Franc.dec.178.* accedebat prędictis, maxima æquitas, quæ rigori juris præfertur eo magis in Conſiſtorio, nam iſte nepos cum non habeat unde ſe alat, fame periret, quibus attentis determinavit Cõſiſtoriũ ſibi præſtari debere alimenta ad ſummam ſcutorum trecentorum quolibet anno eius vita durante a die ſententiæ, quæ fuit lata die 7 Julii 1602. & fuit per utramque partem approbata. Sed quia poſtea fuit dubitatum quo tempore præſtanda eſſet per Baronem prædicta ſumma ut ſupra taxata, & in hoc Doct. varia dixerint diſtinguentes inter alimenta, quæ debentur ex diſpoſitione legis, & ea quæ relinquuntur a teſtatore; & licet regulariter præ-
40 ſtanda ſint ſingulo menſe, *ad tex.in l.ſi. ff.de lib.agnoſ.& l.pecunia, in fin.ff.de alimen.& cibar.legat.ubi Bar.& cæteri, quos cumulat. Surd. de alimen. titu.4.quaſt.17. nu.1. & 2.* communis tamen opinio
41 eſt, quod relinquatur arbitrio Judicis, attenta qualitate fructuum qui percipiuntur ex bonis, & ſicut debeantur ſingulo anno, vel ſingulo trimeſtre, aut quadrimeſtre, ut dixit *Molin. de primog.Hiſp.lib.2.cap.15 num. 73. Bero. in cap.Raynutius,num.221. de teſtam.Cordub.in l.ſi quis à liberis,§.non tantum,num. 22.ff.de lib.agnoſc.Neapod.in conſuetu.Verſ. ſi aliquis,num.48.fol.mihi 223.* quam opinionem ſervari in illo ſenatu refert *Surd. in prealleg. loco num. 2.& 3.* in ter-
42 minis vitæ, & militiæ idem dixi in *addit ad Petr. de Grego. in tract. de vit. & milit.q.5.litera A.itemq; addentes ad Conſuet. Neapol. in d. loco litera A.* ubi aiunt ſic fuiſſe alias judicatum, & ideo quia redditus feudorum iſtius Baronis exigebantur de tertio in tertium, iudicavimus ſolutionem prædictorum alimentorum fieri debere quolibet quadrimeſtre, & anticipatim, *ad tex. in l.habitationem,& l.generari,ff.de uſufr. lega, & poſt alios Surd. in loco iam allegato,num.6.* die 20. Septembris 1602.

SUMMARIUM.

1 *Feuda in generali diſpoſitione non veniunt. Limita num.3.ſtante licentia alienandi. Limita num 6 & 10.*
2 *Text in cap.in generali, declaratur, & num. 5.*
4 *Feuda in Regno Franciæ poſſunt alienari. Bona*

7 *Bona feudalia comprehenduntur in univerſali heredis inſtitutione, idem in generali renuntiatione, num. 8.*

9 *Text. in cap. in generali non procedit in feudo hereditario.*

11 *Baro miles poteſt pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus decedere.*

Intellige num. 12. & 13. & 14.

15 *Ius accreſcendi quando competat heredi univerſali.*

16 *Ius accreſcendi ut competat, quæ requirantur.*

ARGUMENTUM.

Bona feudalia an comprehendantur in univerſali heredis inſtitutione.

DECISIO LXXXVI.

FEuda in generali Vaſalli diſpoſi-
1 tione non veniunt niſi nominatim dictum ſit, *ad tex. in cap. 1. §. in generali, ſi de feud. defunct. conten.* qui text. li-
2 cet loquatur de generali alienatione, tamen procedit in quacumq; alia diſpoſitione, ut dixit *Iaſ. in conſ. 6. colu. fin. vol. 3. & conſ. 224. vol. 2. & conſ. 152. vol. 4. Tiraquell. de retract. §. 1 gloſ. 3. Cannet. in c. volentes, verb. Colligitur, fol. mihi 21.* quæ concluſio, etſi veriſſima ſit, habet tamen ſuas limitationes; & primo non procedit quando bona feudalia alie-
3 nari poſſent abſq; conſenſu domini, & alienans in pœnam non incideret, ut eſt in Regno ſtante diſpoſitione *cap. volentes,* ſecundum *Bal. & Prapoſ. in d. §. in generali, Andr. in ca. 1. de cap. qui cur. vendi. Cuman. conſ. ult. num. 3. Menoch. conſ. 16. num. 16. Burſat. conſ. 31. num. 18. Lopez. in capit. per veſtras, §. 38. num. 2. de donat. inter vir. & uxor. Schrad. de feud. 3. cap. 4. nu. 43. & par. 9. cap. 9. num. 17. Surd. conſ. 357. ſub num. 28. ad fin. lib. 3. & optime Ioan. Fab. inſtit. in rub. de rer. diviſ.* ubi ait quod in Regno Franciæ feuda poſſunt alienari,
4 ri, & ideo veniunt in generali obligatione, & ſequitur *Ioan. Aloyſ. de Sept. ſuper d. cap. volentes:* tamen quidquid dicant prædicti Doctor. ratio illius tex.
5 non eſt fundata in poteſtate, ſed in voluntate, ex illis verbis (*niſi nominatim dictum ſit,*) & in contextu *c. 1. de Cap. qui cur. vendi. ibi,* (*niſi expreſſe de eo actum ſit,*) & ideo concedunt, quod ſi nominatim de feudis actum fuiſſet, in alienatione comprehenderentur, & conſequenter falſam eſſe rationem prædictã acerrime defendit *Ioan. Ant. Cannet. in d. cap. volentes, verſi. colligitur etiam, fol. mihi 20.* & poſt hæc ſcripta inveni idem affirmantem multa alia de novo doctiſſime adducendo more ſuo *D. Octa. Bamb. in repe. d. c. q. 1. nu. 16. fol. mihi 209. & q. 9. per totam.*

Secundo limitatur non procedere
6 in univerſali bonorum diſpoſitione, *Dec. conſ. 389. nu. 11. & conſ. 61. num. 1. in fin. Surd. poſt multos conſ. 1. num. 33. & conſ. 73. Natta conſ. 159. num. 24. Gabr. de reg. iur. concluſ. 12. nu. 36. Anna ſing. 328. Mozz. de feud. tit. de nat. feud. nu. 72. Sola ſuper conſuet. Subaudi. tit. de feud. p. 2 glo. 1. nu. 6.* & magis communem, & veriorem eſſe opinionem dixit poſt multos alios *D. Octau. Bamba in loco præallegato ſub nu. 40. in medio maxime in ultimis voluntatibus. Gabr. ubi ſupra nu. 35. & 41.* & in inſti-
7 tutione heredis univerſalis bona feudalia comprehendi tradunt *Ruyn. conſ. 72. nu. 5. & ſeq. vol. 5. Marcabrun. conſ. 26. num. 375. & ſeq. late Menoch. conſ. 129.* per

Digitized by Google

per totum. & in generali renuntiatio-
8 ne dixit idem *Menoch.in conſil.405.num.*
68.vol.5. Schrader.de feud.part. 7.c.2.n.72.

Tertio limitatur diſpoſitio *d. §. in*
9 *generali* non procedere in feudo here
ditario, quia de huiuſmodi feudo judicatur uti de allodialibus *Natt.d.conſ.*
159.num.24. Menoch.inter.conſ.Fab.de Anna in conſ.121.numer. 24.volum 2. Vinc.de Ann.in repe.conſtit.divæ memoriæ, numer. Minad.172.in conſtit.in aliquibus, notab. 8. num 9.

Quarto limitatur non procedere
10 quando ex mente contrahentiũ per æquipollentia verba enuntiata, detegi poterit voluiſſe etiam de re feudali cõtrahere, ſive diſponere, eo enim caſu feudalia comprehenduntur, ita *Camerar.in c.Imperialem, col.1.verſ.idemque putarem, fol.71. & col.3.verſ.13. concluſ. fol.59. de probib.feud.alien. per Fed. Bal. in §.hoc quod nos, nu.12. verſ. Inveſtituram de pac.conſtan.And. in c.1.nu.8.verſic. ſed concedere emptori qui ſucceſſ. teneam. & in c.1. col.2.de Cap.qui cur. vendi.addit.ad And.in d.§.in generali, Rom.conſ.271.nu 4.*

Ex prædictis limitationibus Conſiſtorium in cauſa Don.Michaelis de Gravina contra Joan.Vincentium de Magri determinavit dominium certæ partis feudi Serravalli fuiſſe illius Deſiatæ heredis univerſalis in bonis omnibus mobilibus, ſtabilibus, & burgenſaticis, & quibuſcumq; aliis bonis Joannis Thomæ Guerrerio, & ſic fuiſſe ſufficienter probatum ad revendicandum dictam partem feudi a poſſe Vincentii Magri, & maxime quia in teſtamento prædicto non erat datus alius coheres univerſalis, & ideo eſto quod de feudalibus teſtator non diſpoſuiſſet, imo & (exceptis feudalibus) dixiſſet, tamen feudalia omnino comprehendi debebant cauſa abſurdi evitandi, ne ſcilicet teſtator pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus, deceſſiſſe videatur *ad text. in l. Ius noſtrum, ff.de regul. Iur. Cagnol. in l.unica, n, 30. C. quand. non peten. part.*

Nec obſtabat quod ille teſtator duplex habebat patrimonium, & tan-
11 quam Baro erat miles, & conſequenter poterat pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus decedere. *ad text. in l. ſi certarum, ff.de teſtam. milit.* nam reſpondebatur quod in caſu iſto non
12 procedebat *tex. in d.l.ſi certarum, ſed tex. in l.ex facto, ff.de heredibus inſti.* ſic licet teſtamentum unicam continere inſtitutionem, & unicum dici teſtantis patrimonium: nam dato quod Barones milites dicerentur, attamen quẽadmodum, & milites quando teſtantur a regulis communibus non excluduntur, ſi ipſi jura communia in eorum teſtamentis obſervent, ut aiunt *Doctor.in l.Centurio, ff.de vulga. & pupilla. & in l.1.ff.de teſtam.milit.Cagnol.in d.l.Ius noſtrum, ff.de reg. Iul.Clar. in §. teſtamentum quaſt.15. & 16. Craſ.in §.teſtamentũ. quaſt.9. Mantic. de Coniect. lib. 6.tit.1.num. 25. Magdale.de num. teſt. in teſtam. requi. part.1.cap.18.num. 47.* ita etiam nec Ba-
13 rones, dato quod milites appellarentur, privilegio militum gaudere dicuntur, & tamen in caſu iſto ille de

Digitized by Google

Guerrerio ſolemniter voluit teſtari,
& ſic ceſſare videbantur dicta de pri-
vilegio militum in teſtando. Præter-
14 ea ſicut milites huiusmodi prærogа-
tiva non gaudent, niſi quando in ca-
ſtris degunt, ita etiam & Barones,
Frecc.de ſubſeud.lib 2. tit. num. 6. Vincent.
de Franch.deciſ.4.num.7. & in terminis
caſus prædicti *Bolognett.conſ.7.num.105.*
& in l.Centurio, num.27.ff.de vulga.& pu-
pilla.Rim.Iun.in §.fin.num. 63.Inſtit.de te-
ſtam.Menoch.conſ.408.num.16.vol.5.

Rurſus nec obſtabat id quod ex
parte dicti de Magri conventi diceba-
tur, quod ipſi tanquam heredi parti-
culari in feudo Lamiæ competebat
dicta octava pars feudi jure accreſcen
di ob mortem illius Ioannis Vincen
tii Guerrerii legatarii in dicta octava
parte feudi; nam reſpondebatur quod
ex quo inſtitutio particularis in per-
ſonam dicti de Guerrerio fuerat ca-
ducata, quia præmortuus fuerat teſta
tori, prædicta octava pars feudi accre
verat Deſiatæ heredi univerſali, *ad*
tex.in l.unica, §.pro ſecundo. C.de caduc.tol
lend. & in l. re coniuncti, ff. de legat.3. non
dato coniuncto in illa inſtitutione
particulari, *Bolognett.in d. l. re coniuncti,*
nu.48.Bart. in l.quoties, §.ſi duo, ff. de here-
dib.inſtitut.Gomez.de Iur.accreſcen. num.
29.Craſ.dicta q.16.nu.11. & tunc ratione
evitandi abſurdi cenſetur inſtituta
Deſiata. *l.1.§.ſi ex fundo, ff.de heredib. inſti*
tu Bolognett.d.conſil.7.nu.105. ubi teſta-
tor in codicillis feudum excluſerat a
teſtamento, & tamen quia codicillũ
erat nullum, feudum accreviſſe here-
di univerſali in bonis allodialibus de
terminat, quod de plano procedebat
in caſu iſto in quo feudum erat here-
ditarium, & ſtante diſpoſitione *cap.*
volentes, poterat in extraneas perſonas
alienari.

Item ex alio non poterat ius iſtud
16 accreſcendi competere dicto de Ma-
gri, quia in eo penitus ceſſabant re-
quiſita, de quibus per *Doctor. in d. l. re*
coniuncti, ff.de leg.3. non enim erat con-
iunctus re, neque verbis, fuerat enim
d. Joannes Vincentius Guerreri in te
ſtamento particulariter inſtitutus in
dicta parte feudi Serravallis, in quo
teſtamento fuerat relicta heres uni-
verſalis Deſiata; & iſte de Magri con-
ventus fuerat in codicillo per plures
annos poſt facto legatarius in feudo
Lamiæ; & ſic nec verbis nec re dice-
batur coniunctus, & dato quod fuiſ-
ſet verbis coniunctus, ut ceſſet jus ac-
creſcendi, ſufficit quod adſit o-
mnimoda diſtinctio realis ut erat in
caſu iſto, quia feudum Lamiæ nil ha-
bebat coniunctionis cum d. parte feu
di Serravallis; *Vaſq. de taci.ſubſti.lib.3. §.*
23.num.58.verſ.deniq. in ſecundo vol.ſol.mi-
hi 148. Mantic. de coniectur. lib.10.tit.3.
num.7. Ex quibus facto prius verbo Ex
cellentiſs. Proregi, me referente, fuit
conventus condemnatus ad reſtitu-
ẽdum d. partem feudi de anno 1604.
& ſic exequutum.

SUMMARIUM.

1 *Feudum in Regno Siciliæ alienari poteſt*
abſq. licentia Regis ſoluta decima de pre-
tio venditionis, & num.17.

2 Emi-

2 *Emptor feudi tenetur ſolvere decimam. ratio.nu.3 & 9.Contra num.10.*
4 *Decima ſolutio eſt onus feudi.*
5 *Emptor feudi tenetur præſtare heumagium*
6 *Decima debetur in recognitionem dominij.*
7 *Emphyteuta novus tenetur ſolvere quinquageſimam.Item,& laudimium, nu.8.*
11 *Laudimium debetur à Vaſallo, qui feudum vendit.*
12 *Venditor tenetur præſtare omnes cautelas emptori.*
13 *Decima eſt onus conſenſus,& non alienationis.*
14 *Gabella eſt onus obligationis,& non traditionis.*
15 *Venditor tenetur obtinere conſenſum.*
16 *Venditor conſequitur pretium deducta decima,ſi Rex eligat emere,& num.18.*
19 *Prælatio ab emptore peti debet.*
20 *Decima decimæ fiſco non debetur.*
Intellige in venditione perpetua, ſecus cum pacto retrovendendi,numero.22.
21 *Gabella gabellæ non debetur.*
23 *Conſuetudo in ſolutione gabellæ inſpicitur. & num. 25.*
Amplia num.24.
26 *Gabella in dubio non debetur.*
27 *Decima ſecundum aliquos debetur per utramq; partem.*

Argumentum.

Decima debita Regiæ Curiæ ex cap. volentes,pro alienatione feudi,an ſolvi debeat per emptorem,vel per venditorem.

Decisio LXXXVII.

1 COmites, Barones,& feudatarii
in hoc Regno Siciliæ ſine per-
miſſione, & licentia Regia feudum
ſuum integrum pignorare, vendere,
donare,permutare, & in ultimis vo-
luntatibus relinquere poſſunt, dum-
modo de pecunia, ſeu pretio vendi-
tionis ipſius integra decima Regio
fiſco ſolvatur, ut latius habetur ex
Conſt.Feder.Regis incip.volentes, & cum
in eo non aperiatur a quo decima i-
pſa perſolvi debeat, maxima fuit in-
ter noſtrates controverſia, an id ad
emptorem pertineat? vel vendito-
rem? inter quos *Petr. de Gregor.in tract.*
de conceſſ.feud.par.8.quæſt. 16. verſic. quin-
tum ius reſervatum tit de iure decimæ,num.
25.& ante eum Blaſc.Lance. in d.cap.volen
tes,in verſic.ſed quis debet ſolvere, quem ſe-
quuti ſunt ibidem Cannet. verb.ſed præſtat
quærere, in fin.fol. mihi 197. Ioan. Aloyſ. de
Sept.Aut. Montal.Anton.Siraci ſ.Fider.Cam
pixa.& Gugliel.Bonincont.in eorum apoſtil
2 *lis.Cumi.in cap.ſi aliquem,in verb.antiquis,*
*num.241.*tenuerunt emptorem feudi,
non venditorem ad illud teneri, di-
centes hanc eſſe veriſſimam opinio-
nem,moti per *tex.in l.debet,ff. de ædilit.*
*edict.*ubi habetur, quod ſi per ſtatutū
de contractibus emptionis impone-
retur aliqua gabella,& non exprimi-
tur quis eam ſolvere tenetur,emptor
ne,aut venditor,determinat ibi *text.*
ꝙ emptor eā ſolvere tenetur,per quē
*tex.*ita reſpondet *Bald. in rub. C. de reb.*
credi.q.3.& in l.ſi prædium.num.6.C.de æ-
dil.act.Iaſ.in l.3.nu.41.q.1. C.de iur. emph.
Bertach. de Gabel.in ſeptim. parte princip.
Alexand.conſ.51.nu.4. vol.3 Soc. conſ.247.
3 *col.2.verſic.aliquando,& 3.li.2. Ceph.conſ.*
488.num.34.vol. 4. ubi ea movetur ra-
tione,quia emptor rem acquirit, &
fructus percipit,licet venditor pretii
4 cōmodū ſentiat,&dicitur onus feudi,
&feudū ad emptorem tranſit, *ad tex.*

 in l.

Digitized by Google

in l. ſi debitor, ubi gloſſ. C. de diſtr. pignor. idem Ceph. conſ. 58. nu. 33. vol. 1. & maxime
5 quia emptor tenetur præſtare heumagium, & fidelitatem, & decima
6 ſolvitur in recognitionem dominii, ut habetur in *d. cap. volentes*, & emptor recognoſcit, ergo ipſe ad decimam tenetur, ut dixit idem *Cannett. in d. cap. volentes, nu. 9 fol. 189 Rom. Sing. 588. Ioan. de Plat. & Luc. de Pen. in l. 1. C. de fund. patrim. lib. 10. Iul. Ferret. de Gabell. nu. 263. Silvan. conſ. 8. num. 9. lib. 1.* & in materia emphyteuſis *Iaſ. loco præcit.* qui dixit quinquageſimam partem pretii, vel æſtimationis rei dominium a novo em-
7 phyteuta, & ſic ab emptore recipere debere, *ex glo. ibi in verb. accipere*, quam ſingularem appellat atq; obſervari tradit, eandemq; opinionem ibidem tenuerunt *Bald. Salicet. & alij*, & hæc concluſio nedum procedit in quinquageſima, quæ ratione rei emphyteuticæ præſtatur, ſed etiam in laudi-
8 mio, quod ex rei feudalis alienatione domino directo debetur *Gozad. conſ. 65. numer. ſecundo & 6. verſicul. non obſtant. contraria. Socin. in conſil. 70. numer. 8. lib. ſecundo. Boer. in conſuetud. Butric. titu. de conſuetu. feudal. §. 3. gloſſ. 1. poſt principium. Clar. in §. emphyteuſis, quæſt. 23. in verb. ulterius quæro. Amad. à Pont. in quæſt. laudimia. quæſt. 9 Solſon. in ſimil. tract. in quinto prælud. ubi dicit prædictam gloſſ. in d. l. fin. omnes ſequi, Redoan. de reb. Eccleſ. non alienat. de laudim. §. & adſolutionem, Burſat. conſ. 56. num. 16. lib. 1.* ubi ait, quod regulariter de iure communi emptor, vel acquirens tenetur ſolvere laudimia, gabellas, decimam, ac ſimilia onera, & in feudis, eo maxime quia perſolv-
9 tur ob inveſtituram, & poſſeſſionem quæ in novos emphyteutas, & vaſallos transfertur, ibiq; adducit quamplures *Dect. Peruſ. deciſ. 113. in fin. p. 2.* & poſt multos idem dixerunt in laudimio *Rim. Iun. conſ. 39. nu. 9. Menoch. conſ. 444. nu. 16. Peregrin. de iur. fiſc. lib. 6. tit. 4. nu. 48. & noviſſime D. meus Maur. Burg. in ſuo copioſiſſimo tract. de laudim. p. 1. Inſpect. 3. num. 1. cum ſeq.*

Sed contrariam opinionem quod imo decima debeatur à venditore, &
10 non ab emptore, amplexi ſunt *Guliel. de Pern. in d. cap. volentes, in verb. fiſco noſtro, & in verb. notitiam, & ibidem Iacob. Chircus in verb. Decima, Bongiorn. in eodem verb. Decima, in 1. Lectura, ubi ait ita conſuluiſſe pro fiſco contra locumtenentem, & in 1. Lectur. in verb. elegerimus, qui late inſiſtit, teſtans deniq; ſic obtinuiſſe, Hieronym. Fimia in ver. de pecunia, Blaſ. de ſancto Angel. & Ant. Bonaiut. in eorum apoſtillis ibidem, Andr. in cap. Imperialem, §. illud quoq;, n. 63. de probib. feud. alien. per Fed.* quod laudi-
11 mium ſive tertiaria, quod idem eſt, debetur à vaſallo, qui feudum vendit *Affl. ibidem nu. 14. verſ. Item præmitte, Capell. Tholoſ. q. 452. & ibi Aufre. Paris de Put. in tract. de reinteg. feud. c. 137. in ca. incip.* An quando ſi conceſſa eſt res particularis, *num. 3. fol. mihi 85. & in c. 141. incip. quoniam vero, n. 2. & 5. fol. 86. Loffred. in paraph. feuda. ſuper d. c. Imperialem ver. Item is qui, fol. 55. D. Maur. Burg. in d. tract. de Laudi. part. Inſpe. 3. nu. 3. ſubdens poſt Pari. de Put. in d. c. 141.* rationem eſſe, quia aſſen

ſus

Digitized by Google

ſus qui præſtari debet per fiſcum pro
feudi alienatione eſt cautela empto-
12 ris, cui venditor omnes cautelas præ-
ſtare tenetur, *ad tex. in l. Titius heres, ff. de*
act. empt. & decima eſt onus conſequu
13 tiuum conſenſus a Rege venditori
præſtiti, non alienationis feudi a ven
14 ditore emptori factæ, ut de gabella,
quod ſit onus obligationis, non tra-
ditionis rei, tradit *Bald. in l. 1. num. 3. C*
de contrahen. empt. & in l. 1. C. ubi conve. qui
cert. loc. Soc. ſen. conſ 257. col. 2. verb. tertio
quoniam, lib. 2. ubi quamplura exempla
ad hoc adduxit. Et faciebat alia ratio,
15 q. ſicut venditor tenetur obtinere cõ-
ſenſum, ita & ipſe teneatur ſolvere
decimam, ſecundum *Andr. & Loffred.*
in locis præalleg. Accedebat prædictis
ſumma ratio qua movetur *Bongiorn. in*
loco præalleg. deſumpta ex eodem *cap.*
volentes, dum ibi habetur, *(quod caſu quo*
Rex eligit emere, & præferri pro eodem pre-
tio, debet illicò ſolui pretium, deducta ta
men decima,) quamvis hæc verba non
ſint in *d. cap. volentes,* expreſſa; Infert
ex eo ipſe, quod quando Rex eligit
16 præferri, non conſequitur venditor
a curia pretium integrum, ſed deci-
mam partem minus, & quia verbum
deducta denotat quaſi defalcetur de
ipſa ſubſtantia pretii.

Sed Conſiſtorium ſecundum primam opinionem judicavit pro Cæſare de Cannitio contra Dorotheam Mole confirmando ſententiam primo loco latam per Tribunal Regii Patrimonii, ſecundum quam fuit etiam judicatum pro Don Cæſare Lancea contra Fiſcum; item pro Comite Naſi, & demum pro Illuſtriſs. Duce Terrænovæ contra eundem Fiſcum; nec obſtabant in contrarium adducta, quia ultra quod hæc opinio eſt magis communis, & in judicando recepta, ut ſupra dictum eſt, nihilominus adducta ex adverſo minime procedere poterant in Regno ſtante diſpoſitione *cap. volentes,* per quod habe-
17 mus expreſſum conſenſum Regis aſ-
ſentientis alienationi, in tantum q.
decima non debetur ex ipſo conſen-
ſu, ſed ex recognitione novi empto-
ris, ut ſupra oſtenſum fuit ex commu
ni *Doct.* concluſione; Minus obſtant
illa verba *cap. volentes, à Bongior. pondera*
ta, nam ex his nulla poteſt fieri illatio,
quare potius venditori hoc ius com-
18 petat, quam emptori, quoniam cum
facta venditione jus decimæ ſtatim
Curiæ acquiratur, iuſtum erat, ut ipſa
petendo prælationem de pretio q.
exburſare tenetur, potius debuiſſet
retinere decimam quam totum pre-
tium exburſare, & decimam exinde
petere ab emptore; nam cui damus a-
ctionem, multo magis retentionem,
jurib. vulgat. Rurſus ex eadem parte
cap. colligitur ad emptorem tale ius
decimæ competere, nam quando Cu
ria redimere vult, cum non ſit iuris
19 controverſi prælationem ipſam ab
emptore petendam eſſe, ideoq; ipſi
pretium ſolvendum eſſe, ideoq; *cap.*
noviſſimum dum diſponit a Curia
debere ſolvi pretium deducta deci-
ma, intelligi omnino debet ut em-

3 *Debitum illiquidum eſt, ſi pro eo competit dilatio.*

4 *Retentio non competit pro debito illiquido.*

8 *Creditor poteſt rem adiudicatam retinere, ſi decretum ſit nullum.*

ARGUMENTUM.

Creditor cui fuit res adiudicata, an poſſit eam retinere pro alio debito; ſi factum fuit depoſitum per debitorem infra terminum ad redimendum de pretio pro quo proceſſit executio.

DECISIO LXXXVIII.

NOn ſemel in ſupremis his tribunalibus fuit dubitatum ſi creditoa, qui ſibi rem adiudicavit pro uno debito poſſit eandem rem pro alio debito retinere, facta ſolutione debiti pro quo proceſſerat adiudicatio? negat-
1 tivam enim opinionē tenuerunt *Bal. in authent. ei qui iurat. nu. 18. verſic. ſed tunc & ibi Salicet. num. 26. quaſt. 12. C. de bon. authorit. Iudic. poſſid. Aret. in l. ſi aliquam rem, ff. de acq. poſſ. Cravett. in conſ. 171. num. 17. Melchior Palaez. de Maiora. par. 3. quaſt. 24. nu. 2. tom. 10. part. 1. tracta.* qui omnes tradunt, quod pro eo credito pro quo non eſt immiſſus, non poteſt creditor uti retentione, & in terminis allegari ſolet *Milan. decis. 12. nu. 124. par. 2.*
2 quæ concluſio confirmari videbatur quia pro aliis debitis competeret quindena data per Ritum, ne indefēſus adſtringatur ad ſolvendum id, quod ipſe prætendit non debere, & arctetur ad faciendum proceſſum ordinarium, dum infra quindenam poſſit ſua iura proponere, & cauſam oppoſitoriam formare, & quoties da-
3 tur dilatio pro debito dicitur tale debitum illiquidum, ut dixit *Ang. in conſ.*
4 *121.* & pro debito illiquido non competit retentio, *Fan. pignor. memb. 1. par. 5. num 37. verſ. ex quo etiam Surd. deciſio 184. n. 12. in fi. Anna alleg. 186. n. 17.*
5 Contrarium tamen dixit *Deci. in conſ. 449. nu. 23.* cuius authoritate fretus Senatus Pedemontanus non auſus fuit opinionem *Cravett. affirmare in deciſ. 34. numero 17. ibi, (quod ego affirmare non auderem) & ſubdit, quod dicta Salic. & Cravet. adverſantur Bart. in l. 3. § fi. ff. acqui. poſſ. ad idem Bald. ſibi contrarius in l. 1. circa fin. C. etiam ob chirograph. pecu. & ibi glo. fin. & Salicet. in 9. quaſt. Bertach. in verb. creditor recipiens, nu 49. Mandel. conſ. 220. vol. 2. ubi additio allegat. Capic. deciſ. 119. & dec. 11. Achill. Perſon. in tract. de adipiſcen. poſſeſ. num. 320.* qui ſi bene advertatur, inclinavit in hanc eandem opinionē, *Fan. de pignor. in 3. memb. 5. part. n. 48.* ubi
6 ſubdit, quod ratio qua moventur Doc. ex adverſo allegati, quod retentio non competat, eſt, quia creditor verſatur in dolo (debito ſibi ſoluto) non reſtituendo rem ſtante, quod pro alio debito debitori competit quindena, & multa alia remedia; & tamen non minori dolo notari deberet debitor repetens pignus prætorium, & iudiciale, & nolens ſolvere aliud debitum quod debet; Conſiſtorium habuit pro veriori ſecundam opinionem affirmativam in puncto iuris, ſed quia in practica diverſimode recepta apparebat, ideo in cauſa

Lucæ

Digitized by Google

Lucæ de Juliana, & alias in cauſa D. Hieronymæ Tappia facta longa diſ-
7 cuſſione determinavit, quod retẽtio competat ubi pro alio credito fuiſſet data quindena debitori, ꝑ debito pro quo prætẽderetur retentio, ſecundũ *Dec. in d conſ.449.n.23.& Sur. dec. 46.n. 10.& ſeq.* & ſimiliter pro debito liquido & vero, adverſus quod nil per debitorem excipi poſſet; & eſt veriſſima concluſio, communiter approbata. Nam *Milan. in d.deciſ.12.* ex adverſo allegatus non firmat prædictam opinionem, ſed ait ſecundum aliquos non teneri debitorem offerre debitum, pro quo non proceſſit adiudicatio, & *Pedem. & Achil. Perſonal.* quos ipſe allegat, dicunt contrarium, ut ſupra dixi *num.5. imo in num.125. idem Milan. refert Dec. & Fan. contrarium tenentes.*

Prædicta omnia tanto fortius pro
8 cederent, quando creditor vellet retinere prædium nulliter adiudicatũ pro eo debito, pro quo eſt immiſſus; nam facta declaratione nullitatis recte poterit retinere, *ad tex. in l. ſi non ſortem, §. ſi centum, ff. de cond. indeb. late Surd. deciſ.47.* & fuit judicatum in Conſiſtorio pro D. Diana Barreſio, & in pluribus aliis cauſis.

SUMMARIUM.

1 *Æſtimatio debet precedere in diſtractione facienda in judicio hypothecario.*
2 *Adiudicatio eſt nulla non præcedente æſtimatione.*
Limita ſtante pacto, ad diſcurſum, num. 3.
4 *Adiudicatio qua fit vigore ſententiæ non interponitur cuius pacto ad diſcurſum.*
Secus in judicio hypothecario, nu. 5.
6 *Concluſionis forma in iudicio hypothecario, quid in Regno, nu. 7.*
8 *Sententia ſi declarat bona hypothecata, in conſequentiam vult bona vendi ad diſcurſum.*
9 *Sententia declaratur juxta libellum.*
10 *Pactum ad diſcurſum eſt in rem ſcriptum, & procedit contra tertium.*
11 *Ius agendi ad petendum heumagium trãſit in ſingularem ſucceſſorem.*
12 *Res tranſit cum ſua cauſa.*
13 *Exceptio competens contra principalem admittitur contra ſucceſſorem.*
14 *Sententia regulatur juxta naturam obligationis, pro qua fuit lata.*
15 *Pactum, ad diſcurſum, reviviſcit lata ſententia ſuper executione principali.*
16 *Novatio non fit per ſententiam.*

ARGUMENTUM.

Pactum, Ad diſcurſum, an admittatur contra tertium vigore ſententiæ in judicio hypothecario ſtante pacto adiecto in contractu.

DECISIO LXXXIX.

QVando fit exequutio vigore ſententiæ latæ in iudicio hypothe-
1 cario debet præcedere æſtimatio bonorum antequam deveniatur ad eius diſtractionem ex forma Ritus 112. ubi *Cumi. ordine ſuo c.18. nu. 166. cum ſeq. ſuper illis verbis (pretium condecens)* ad eo, quod ſi ea non interveniat, dici-
2 tur nulla adiudicatio, ſecundum *Affl. deciſ.358. ſub nu.5. verſ. quarta ratio. Surd.*
3 *conſ.256. vol.2. & dixi in deciſ.73. num. 24.* eſt verum, quod ſi extaret pactum ad diſ-

Digitized by Google

diſcurſum, non requiritur æſtimatio ut not. idem *Cum. in lo. præal. n. 178.* & li
4 cet regulariter quando ad judicatio procederet vigore ſnīæ non poſſit fieri ad diſcuſſum, tamen hoc locū non
5 haberet, qñ ſnīa lata eſſet in judicio hypothecario, in quo quamvis de iure per actorem concludi ſoleat conventum cogi ad tradendū poſſeſſionem, vel ad dimittendum ipſi actori
6 jure pignoris, donec de debito & expenſis fuerit ſatisfactum, *ad not per Neguſ. in tract. de pign. 3. mem. 8. p ſub n. 24. & ante eum Bar. in l. rem alienam, ff. de pig. actio.* Conſuetudine tñ ſervatur in hoc
7 regno, q̃ concluditur, quod bona declarentur hypothecata, quo declarato vendantur, & diſtrahantur ad diſcurſum, ut de pretio &c. & optimus modus eſt ille quem ſervat conſuetudo, ut dixit *Neguſ. in præallega. loco*, immo ſufficit, quod in ſententia dicatur
8 tantum *(declarentur hypothecata.)* quia in neceſſariam conſequentiam per judices dicitur declaratum, quod bona vendantur ad diſcurſum, & de pretio &c. *Salic. in. ordo, nu. 2. in fi. C. de re iud. Cravet. conſ. 79. nu. 4. Soc. ſen. conſ. 57. colu. pen poſt princ. verſic. ad ſecundum, & conſ. 134. num. 3. lib. 1. Oſaſc. deciſ. 64. num. 3.* &
9 & interpretatur juxta libellum, & cō cluſionem ipſius *ad tex. in c. licet. de ſimon. Bald. in l. 1. num. 11. C. ſi plur. un. ſenten. condem. Menoch. conſ. 110. num. 4. & ſeq. volum. 2. Cravet. conſ. 188. num. 1. Anchar. q.*
10 *21. ſub num. 10. & ſeq. p. 2.* confirmantur prædicta, quia pactum ad diſcurſum, adjectum in contractu, vigore cuius proceſſit ſentētia, dicitur in rem ſcriptum, & propterea poterit contra tertium exerceri, ut notanter dixit *Neg. in præall. loco num. 12. Maran p. 6. tit. de cita. nu 38. Surd. conſ. 173. num. 28. Vinc. de Franch. deciſ. 389. num. 4. Rip. in l. 1. §. ſi*
11 *heres, num. 9. ff. ad Trebell. ubi in n. ſeq. refert,* quod jus agendi contra Vaſallum ad præſtandum heumagium tranſit in ſingularem ſucceſſorem, quaſi in rē ſcriptum, quia tunc poſſeſſor convenitur ad finem ut bona vendantur, & ſic venditio fiat juxta formam pacti.

12 Item quia dictum pactum ad diſcurſum, eſt quædam qualitas inſita rei, tranſit cum ipſa re quocumq; vadat, ex quo res ſemper tranſit cum ſua cauſa, *arg. l. pignoris, ff. de pign. l. ſi convenerit ut novem, §. ſi fundus, ff. de pign. act. Surd. deciſ. 310. nu. 6.* idemq; dicitur
13 de exceptionibus cohærentibus rei, quæ ſicut dantur contra principalē, ita & contra ſingularem ſucceſſorem *l fin. ff. de excep. rei iud. Alex. conſ 54. in fin.*
14 *lib. 2.* & ſententia regulatur, & intelligitur ſecundum naturam obligationis, vigore cuius fuit lata, ſecundum, *Bal. in l fin. in fi. C. com. divid. Cuma. in l. Paulus, l. 2. num. 2. & in l. miles, §. Regem, per illum tex. de re iudic. & Iaſ. ibidem in princ.* dicens dictum text. eſſe notabilem; & ſecundum prædicta fuit concluſum in Conſiſtorio in cauſa Joannis Maiorana contra Hieronymum Morſo de menſe Maii 1599. licet decretum fuerit nullum declaratum ex quo fuerat receptum plus debito; & ſimiliter in cauſa Vittoriæ, & Petri Cannata cum Bartolo Guffia idem judica-

judicavit Conſiſtorium die 17. Maii 1605. & fuit ſententia confirmata in iudicio reclamationis de mēſe Febr. ſeq. Non omittā dicere quod in cauſis prædictis fuit etiam habitum pro vero, quod pactum ad diſcurſum potuerit exerceri via exequutiva lapſo decennio, non obſtante Rit. 132. nam

15 lata ſententia in actione hypothecaria, reviviſcit exequutio, & pariter reviviſcūt omnia pacta, *ad not. per Dec. Bolog. & Cag. in auth. ſi quis in aliquo documēto, in 3. not. C. de eden. cum ſimil.* & exequutio, quæ poſtea fuit petita, non ſolum erat fundata virtute ſententiæ, ſed etiam vigore contractus adiuncta ſententia, quo caſu actio deſcendens ex ſententia hoc eſt (*via exequutiva*) cumulata primæ ſortitur naturam ipſius primævæ obligationis, ſcilicet vendendi pignus ad diſcurſum, ſecundū *Ang. in d. l. Paulus, in fin. ff. de re iud. & declarat Iaſ. in conſ. 16. vol. 1. & idem Iaſ. in l. qui iuraſſe, §. iuriſiurandi, num. 3. poſt glo. ibi & in l. eum qui, in princ. ubi Bar. num. 5. ff. de iureiur. Soc. ſen. conſ. 89. nu. 2, vol. 2.* ubi

16 ait quod per ſententiam non dicitur facta novatio, videlicet unius obligationis in aliam transfuſio, ſed novæ in veterem adiectio, idem *Caſt. in conſ. 236. nu. 4. vol. 2.* dicens quod ſi agatur ex ſentētia, quę condemnavit plures obligatos in ſolidum, vigore ſententiæ; ſed agendo vigore primævæ obligationis completæ, & purificatæ per ſententiam bene agitur in ſolidum, quia per ſententiam non novatur prima obligatio, ſed completur, & purificatur, & hoc idem ſequitur *Iaſ. in conſ. 226. num. 4. vol. 1. Pract. Papien. de form. ſent en. diffinit. verb. Primo quidem. num. 2 ubi additio Thob. Noni. conſ. 82. nu 4.* & ideo actio remanet eadem cum qualitate, *Ronchagal. in l. Titia, §. ubi duo, n. 134. de duob. reis.*

SUMMARIUM.

1 *Reductione ad arbitrium boni viri pendēdente, exequutio laudi ſuſpenditur.*

Amplia non obſtante ſtatuto tribuente exequutionem laudo, num. 2.

Item amplia in Regno ſi reductio eſt petita infra decem dies, num. 3.

4 *Renuntiari poteſt reductioni ad arbitrium boni viri ſtante enormiſſima læſione,*

Amplia quo ad effectum ſuſpenſivum, num 5.

Item ſi per partes ita fuiſſet concordatum, num 6.

Item ſtante pacto de non opponendo num. 7.

8 *Renuntiatio facta reductioni ad arbitrium boni viri ſtante enormiſſima læſione non tenet.*

9 *Reductio ad arbitrium boni viri admittitur, non obſtantibus quibuſcumq; clauſulis.*

Amplia non petita abſolutione à Iuramento, num. 10.

Item non obſtante pacto, & ſtatuto in contrarium, num. 11.

12 *Læſio ſummarie conſtare debet iudici ad impediendum executionem laudi ob petēdam reductionem.*

Imo vere, & proprie, num. 13.

Contra in Regno, nu. 14. & 17.

15 *Reductio ad arbitrium boni viri ſimilis eſt appellationi.*

16 *Appellatio ut devolvat, & ſuſpendat, ſufficit aliquid deducere.*

18 *Læſio enormiſſima ſēper cenſetur excluſa in generali ſermone, pacto, vel cōventione.*

19 Bon-

19 *Bongiorn. in verb. reductio declaratur.*
20 *Executio laudi non ſuſpenditur inter con iunctas perſonas.*

ARGUMENTUM.

Pendente reductione ad arbitrium boni viri an ſuſpendatur executio laudi, & quid ſtantibus renuntiationibus cum pacto de non opponendo.

DECISIO XC.

Communis, & veriſſima opinio eſt quod pendente reductione
1 ad arbitrium boni viri executio laudi ſuſpenditur, quod tenuerunt poſt *Bald. Abb. Franc. Alex. & alios quos allegat Maran. in Specul. p.3.6.p princip. art.2. ſub num.110. verſi. reductio. Boer. qui dicit ita ſervari in practica deciſ.461. nu. 24. & ſeq. Beroio ſ.1. nu.93. lib.2 Lanfran. deciſ.461. latiſſime Gargiar. Patrocin.1. num.3.* ubi ait communem, & veriorem *Aemilia.* qui teſtatur de magis communi, *conſ. 47. nu.18. & conſ.48. ubi late Magon. deciſ. Lucen. 98. num.33.* referens ita judicatũ, & poſt multos *Lancellot. de attenta. capit.19. tit. de attenta reduct. ad arbit. boni viri penden. numer.10. cum ſeq.* qui adducit ſuper hoc quinq; opiniones, & denique concludit hanc opinionem veriorem, & communem, & frequentiori calculo receptam eſſe, & ampli-
2 at non obſtãte ſtatuto tribuente exequutionem laudo pendente dicta reductione, ut ibi *nu. 37. cum ſeq.* & prædicta concluſio procedit abſq; difficultate in Regno quando eſt perita
3 infra decem dies, ut dixerunt Antiqui *Doct.* noſtri per Doctrinam *Soc. Sen.* quam dicit approbatam fuiſſe per multos ſolemnes Doctores Italiæ *in l. Iulianus, num. 12. ff. de condit. & demonſtr. quæ fuit Bal. in l. nam, & poſtea, in princi. ff. de iureiur.* ſecundum quam fuit ſæpiſſime judicatum tam in M.R.C. quam in Conſiſtorio, & præſertim pro Hieronymo Staiti contra Jacobum Staiti tam in M.R.C. quam in Conſiſtorio de anno 1596.

Sed in caſu de quo agebatur non modica fuit orta difficultas, quid dicendum eſſet ſi ultra ſtatutum tribuens laudo exequutionem reperiatur
4 per contrahentes facta ſpecialis renuntiatio reductionis ad arbitrium boni viri, non obſtante enormi, vel enormiſſima læſione; nam etſi licita ſit promiſſa contraventio, ſaltem per viam recurſus ad arbitrium boni viri, tamen ille recurſus non videbatur ſuſpendere poſſe exequutionem ſententiæ, & proceſſum ad ulteriora, ut aliquid operetur dicta renuntiatio ſecundum *Ange. in conſ.172. incip. Laudum, & conſ.187. Beltran. conſ.5. lib. refert, & ſequitur Lancellot. dicto cap.16. num.41.* ma-
5 xime quoad effectum ſuſpenſiuum, ut conſuluit *Grat. conſil.34. lib.1. Gabri. concordando opiniones concluſ.3. ti. de arbit. num.8. Boer. deciſ. num. 8. Boer. deciſ.184. num.26. ante finem, verſi. vel niſi actum eſſet. Lancellot. Galli. conſ.110. nu. 57. ubi alios allegat, & Lancellot. d. capit.16. num 51. qui*
6 *in nu.37.* hoc ampliat ſi per partes fuiſſet ita conventum in actu compromiſſi, ut erat hic, *Ant. de Amat. deciſ.17.* qui teſtatur ita fuiſſe judicatum, & opti-

Digitized by Google

optime *Vrſil. deciſion. 132. num. 4.* accedente pacto de non opponendo adie
7 cto in d. contractu compromiſſi, ſecundum *Ferdinan. Bong. in ſuo reper. in verb. reductio.* ubi ſubdit ita obtinuiſſe in cauſ. Baronis Sancti Fradelli contra Baronem Ficarræ.

Dicebatur ex adverſo quod data enormi, ſeu enormiſſima læſione ſemper datur reductio ad arbitrium boni viri, quamvis ei fuiſſet expreſſe renuntiatum cum iuramento, ſecundum veriorem, æquiorem, magis communem, & in praxi ſervatam opinionem, ut dixerunt *Rom. conſil. 90. Alex. conſ. 139. colu. 2. volum. 7. Socin. Iun. conſ. 48. num. 50. & ſeq. volu. 1. Hieron. Cevallos in tract. com. contra commun. quæſt. 89. nu. 4. & quæſt. 92.* & late diſcutiendo tenet *Seraſin. de privileg. Iuramen. privileg. 136. nu. 15. cum ſequent. Bertaz. conſil. 120. in civilibus. Borel. de comprom. §. 7. glo. 2. n. 33.* hinc eſt quod paſſim *Doct.* communiter dicunt quod data enormiſſima læſione non poteſt aliquo modo per quaſcunque clauſulas, ac cautelas, & verba ampliſſima tolli
9 reductio ad arbitrium boni viri, ut pulchre tradit *Bald. conſil 380. vol. 1. & in l. cum antea, col. 3. C. de arbitr.* ubi ita ait communiter ſervari, *Butri. & Abb. in cap. Quintavallis, extra de Iureiur. Caſtr. in conſ. 72. & conſ. 74. volum. 1. in antiquis, Aemilia d. conſ. 47. nu. 13. & conſ. ſeq. num. 33. Cagnol. in l. ſi quis maior, num. 38. & ſequentib. C. de tranſa.* qui dicit communem, & in practica ſervari, *Burſat. conſ. 99. num. 11. vol. 1. Bimi, conſ. 97. n. 77. volu. 1. Moroſ. conſ. 88. n. 19. Magon. d. deciſ. 98. n. 30. deciſ. 58. nu. 1. & deciſ. 276. Bertaz. & Seraſin in locis allegatis:* quæ concluſio procedit etiam quod non fuerit obten-
10 ta abſolutio à iuramento ſecundum communem, & receptiorem opinionem, de qua per *Muſcatel. in pract. civil. p. 2. in gl. in verb. gradum, n. 52. in fi. Maran. par. 6. in 1. actu, ſub n. 127.* verſic ſequitur ergo, & operatur effectum ſuum non
11 obſtãte pacto, & ſtatuto in contrariũ, ut dixerunt *Seraſin. d. privil. 136. n. 7. & 8. Bero. conſ. 33. n. 1. cum ſequen. vol. 3. Bertaz. in d. conſ. 120. nu. 23. Gargiar. in d. Patroc. 1. Magon. & Aemil. in locis ſupra relatis, & bene Zuccard. conſ. 25. n. 25.* dicens hanc eſſe communem, & quod ita ſervatur, *Galleſ. in form. camer. quæſt. 3. 4. partic. n. 5. & ſequent. Celſ. Vgo. conſ. 22. nu. 24. Cephal. conſil. 208. n. 3.* & licet de iure communi ſaltem ſummarie conſtare debeat
12 Iudici de tali læſione, alias enim petens reductionem audiri non debeat, ſecundum *Din. conſ. 19. Alexan. conſ. 139. num. 8. lib. 7. Corn. conſ. 82. num. 13. in fin. & num. 14. vol. 1. Abb. conſ. 14. num. 1. & 2. lib. 1. Socin. iun. conſ. 16. num. 15. volum. 1. Lancellot. de attenta. d. cap. 16. num. 13. & 34. ubi teſtatur ſic alias tenuiſſe Rotam Romanam, Ioan. de Amic. conſ. 33. nu. 31. Cevallos in d. tract. commun. contra com q. 93. Caroc. in deciſ. 28. per totam Cæſar. Barz. d. deciſ. 86. num. 10.* verſic. ad primum quod dicebatur, quinimo *num. 11.* ſentit debere vere, & proprie conſtare
13 de læſione ſecundum magis communem, *Lancellot. Galli. d. conſ. 109. & 110. num. 33.* verſic. Rurſus non obſtat, ubi plu-

Digitized by Google

pluresalios allegat, *Rim. iun. conſ. 178. ſub num. 50 vol. 2. Landrech. conſ. 97. num. 3.* verſic. neq; tamen ſatis erit allegare, *Maſcard. concluſ. 960. Alexan. Rauden. conſ. 17. num. 68. in 9. par. conſ. lib. 1. Oddo Sfor. de reſtit. in integr. quæſt. 34. & 36. Vivi. deciſ. 429. nu. 13. & 14. lib. 3.* ubi teſtatur ita fuiſſe judicatum.

14 Verum in Regno ſufficiet hanc læſionem tantum allegare in ſupplici libello porrecto Excellentiſs. Proregi, quo ad iſtum effectum devolutionis, & ſuſpenſionis, prout dici-
15 tur in appellatione, cui ipſa reductio ſimilis eſt; nam ad hoc ut appellatio devoluat, & ſuſpendat, ſufficit aliquid deducere, quod ſi probaretur
16 relevaret appellantem, ut in terminis juris communis tenuerunt *Ioan. Maria Rimin. conſil. 356. num. 2. 3. & 4. lib. 2 quidquid dixerit Rimin. iun. in loco præallegato Cæſar. Barz. in d. deciſ. 86. Lute Landrech. d. conſil. 98. colum. 4. poſt medium. verſ. & ſatis erit in libello, ubi reſpondet contrarijs. Alexan. conſ. 116. num. 15. lib. 3. & ante eos Bald. in l. 1. C. de his quæ prænomi. Lanfranc. in cap. quoniam contra, de probat. in verb. Interloquutoriæ, & appellationes. verſic. Decimoquinto fallit*, ubi etiam dicit, quod ita in practica ſervatur, *Beninten. deciſ. 15. iuxta fin. verſic. adde Lanfran. Vivi deciſ. 276. verſic. & hinc eſt, quod prætendens ſe læſum enormiter, & optime Iacob. Aemiliæ. conſil. 48. num. 37.* qui ex multis hanc comprobat opinionem, ſubdens ita ſervari de uſu & conſuetudine generali ubique *Andr. Gail. lib. 1. pract. obſervat. obſer. 150. num. 9. & 10.* ubi teſtatur in camera Imperiali obſervari, ut in libello ſupplici allegata enormiſſima læſione, vel evidenti nullitate concedatur appellatio, ſeu ad boni viri arbitrium reductio, quæſtionem etiam refert *Menoch. conſ. 406. num. 33. volum. 5. Rebuff. tom. 3. in tit. de arbitr. glo. 8. num. 18. & 19.* & opinio prædictorum, & practica de qua ipſi teſtantur, eſt illa, quæ etiam ſer-
17 vatur in hoc Regno, quidquid dixerint Docto. ex adverſo relati, quorum maior pars, ſi bene advertatur, loquitur quando ageretur de revocando laudum, vel ad obtinendum reſtitutionem in integrum adverſus ſententiam, de quo dixi *in deciſ. 45. nu. 2.*

Et ad ea, quæ in contrarium in principio adducta fuerunt, dicebatur in primis, quod renunciatio prædicta ſtante enormiſſima læſione, ut ſupra allegata, nullius erat momenti ex veriori, & magis cõmuni opinione ſupra firmata, & eo magis quia Grat. ex adverſo adductus, quem cæteri Doct. ſequuti ſunt *in d. conſ. 34.* reportavit ſententiam in contrarium, ut teſtantur *Gargiar. in d. patroc. 1. num. 12. & ſub num. 20. & Magon. in d. deciſ. 98. ſub nu 33.* non obſtante pacto, & ſtatuto in contrarium, ut dixi ſupra nu. 11. & ita intelligi debent *Lancell. & Marc. Ant. de Amat. in locis* ex adverſo deductis qui ipſi ſimpliciter loquuti ſunt; ſecus autem data enormiſsima læſio-
18 ne, quæ ſemper intelligitur excluſa, nec comprehenſa in quolibet generali ſermone, pacto, vel conventione, ut di-

Digitized by Google

ut dicunt Doct. communiter ſupra re
19 lati, & pariter ceſſabat dictum Bongior. quia, ut ſupra oſtenſum fuit cōtra eum eſt communis concluſio, & practica Regni, niſi dicere velimus, quod eius opinio ſtante pacto de non opponendo, procedat quando expreſſe cautum fuiſſet ſuper laudi executione, non obſtante petita reductione ad arbitrium boni viri; alias pactum prædictum ſimpliciter in actu compromiſſi adiectum reſpiceret tantum petitionem reductionis, quæ, ut ſupra dixi, non obſtantibus quibuſcunque clauſulis, & pactis in contrarium ſemper admittitur, & ſententia lata in M.R.C. de qua ipſe meminit, recognito proceſſu erat ſatis diverſa a terminis prædictis.

Punctus iſte non fuit aliter per nos determinatus, quia partes amplius non comparuerunt, nihilominus ita invenio fuiſſe alias per Dominos concluſum in eodem Conſiſtorio in cauſa fratris Auguſtini Megho cum Thoma Diamanti de anno 1602. licet ex approbatione laudi facta per procuratores utriuſq; partis fuiſſet exequutum, non obſtante petita reductione ad M.R.C. & ita fuit etiam judicatum pro Don Ludovico vaſallo contra Carolum Galletti. Eſt verum, quod ſi cauſa eſſet inter coniunctos ſtante forma Cap. Regni, non poſſet aliquo modo ſuſpendi execu-
20 tio, prout judicatum fuit pro Martino Rivera contra Jacobum Ridolpho die 9. Maii 1597. & ratio eſt, quia non competit niſi reviſio, & illa non datur non facta ſolutione.

Summarium.

1 Arbitrator quis dicitur.
2 Æſtimatores dicuntur arbitratores.
3 Æſtimatores poſſunt in ſuſpectum allegari.
4 Arbitrator poteſt ut ſuſpectus recuſari.
Contra num. 5.
Sed prima opinio verior eſt, nu. 6.
Amplia ſuperveniente cauſa recuſationis, num. 7.

Argumentum.

Arbitrator an poſſit recuſari ut ſuſpectus, & quid in arbitro.

Decisio XCI.

1 ARbitrator eſt qui eligitur ut aliquod æſtimet prędium, vel opes, vel partes ſocietatis, vel quid ſibi videatur de aliqua re ſine ordine judiciario dicat, aut ſuper eo arbitretur, ut dixit *Innoc. in ca. Quintavallis, n. 4.* quē omnes ſequuntur, ut *Abb. num. 7. Imol. num. 6. & ſeq. & Doct. omnes in l. ſocieta-*
2 *tem, §. arbitrorum, ff. pro ſocio*. Item æſtimatores dicuntur arbitratores ſecundum *glo. in l. hac edictali, §. ijs illud, C. de ſecund. nup. ubi Bald. nu. 3. Bar. in l. ſi quis arbitratu. in fine, nu. 7. ff. de verb. obligat. Salic. in l. fin. C. de contrah. empt. nu. 5. verſi. venio ad quaeſtionem, & nu. 8. verſ. ego dico. & nu. 10. Alex. conſil. 21. lib. 7. idem Bartol. in l. fin. ff. ſi menſ. falſ. mo. dix. Floria. in l. ſed &, §. in iudicio, num. 12. ff. fin. regundo. Abb. in rubr. de appellat. nu. 15. Gabri. conſ. 168. nu. 104. Dec. in cap. cum ſpeciali, num. 7. de ap-*
3 *pellation.* & iſti æſtimatores, & calculatores

Digitized by Google

ctores poſſunt in ſuſpectum allegari, ut præſupponit *Bar. in l. Theopompus, nu. 11. ff. de dote prælega. Maria Socin. de citatio. art. 7. num. 42. verſi. 38. Fel. in cap. quia iudicante, de præſcript. in prin. Iaſ. in §. quadam, num. 79. Inſtit. de actionib. ubi Angel. n. 23. Martia conſil. 4. num. 68. Lup. de uſur. n. 152 Barbat. in cap. ſuper quæſt. num. 40. de offic. deleg.*

4 Idem in Arbitratore, ut dixerunt *Abb. in d. cap. Quintavallis, 5. differ. Imol. differ. 7. Prap. in caq. cum ſpeciali, num. 32. de appell. ubi Franc. nu. 36. & Dec. nu. 6. Ioan. Bapt. Peruſ. in tract. de arbit. q. 34. nu. 78. & optime Ant. Ayerve de Ayora Hiſpan. in tract. de partit. bon. 1. p. c. 4. n. 9. fol. mihi 29.*

Et licet contrarium circa hoc ulti
5 mum de Arbitratore teneant *Ioan. Bapt. de Sancto Blaſ. in tracta. de arbitr. q. 44 dicens de communi. Guliel. de Cune. in l. epiſtola C. de epiſcop. & cler. Ant. de But. in d. c. Quintavallis, in 5. differen. Ioan. Fir. de Epiſcop. lib. 4. par. 4. quæſtio 11. verſ. idem in arbitro. Bero. conſ. 16. num. 29. lib. 3. Ceph. conſ. 750. nu. 9. vol. 5.* tamen prima opi-
6 nio verior eſt ut refert *Ayerve d. cap. 4. nu. 9.* ſubdens quod ſententia *Guliel. de Cune.* communiter non tenetur, eo
7 magis ſuperveniente cauſa recuſatio nis, ut erat caſus, de quo agebatur ſecundum omnes præallegatos Doctores & præſertim *Cæſar. Barz. in deciſ. 63. num. 18. & 19. Ceph. ubi ſupra, num. 10. Borell. de compromiſſ. remiſſive §. 4. gloſſ. 3. num. 1. Iodoch Damhuder. in prax. civil. ca. 125. nu. 12. & ſeq. qui uno ore in hoc conveniunt,* & ſecundum prædicta judicavimus de menſe Januarii 1599. quæ ſententia fuit confirmata de menſe Maii eiuſdem anni, & fuit impoſitum perpetuum ſilentium.

SUMMARIUM.

1 *Vſufructuarius non poteſt conſtituere cenſum.*
Contra, num. 9.
Intellige, num. 14.
2 *Vſufructuarius naturalem poſſeſſionem habet.*
3 *Vſufructus non eſt in bonis.*
4 *Proprietarius eſt dominus rei.*
5 *Vſufructus alienari non poteſt.*
6 *Ius pignoris vel hypotheca non poteſt conſtitui ſuper uſufructu.*
7 *Verba debent intelligi in proprio ſignificatu.*
8 *Vſufructuarius non venit appellatione domini in ſtatuto.*
10 *Cenſus conſtitui poteſt ſuper redditibus, iuribus, & emolumentis.*
11 *Iura & actiones veniunt appellatione rei.*
12 *Vſufructus eſt dominij pleni pars.*
13 *Vſufructus inter bona ſtabilia computatur.*
15 *Hypotheca reſolvitur conſolidato uſufructu cum proprietate.*
16 *Exceptio reſolutionis dominij non admittitur in prima inſtantia adverſus executionem cenſus juxta formam bullæ.*

ARGUMENTUM.

Cenſus iuxta formam Bullæ an poſſit conſtitui ab uſufructuario.

DECISIO XCII.

1 VSufructuarius non poteſt conſtituere cenſum ſuper uſufructu, ſecundum *D. Petr. de Grig. in eius comment. ad Bullam Nicolai V. num. 7. & Bongior. ibidem,* quia in illis habet naturalem

2 Item poſſeſſionem tantum, *l. naturaliter, in princip. ff. de acquiren. poſſeſſ. & in §. Fructuarius, Inſtit. de Vſufruct.* & uſufru-
3 ctus non eſt in bonis, nec extra bona, *ad tex. in l. 1. ff. de Vſufruc. lega. & in l. ſervos autem ſuos, & l. ſi quis ſervos. ff. de leg. 3.* & facit tex. Bullæ, dum dicit (*ſuper proprietatibus ſuis*) quod intelligitur de p-
4 prietario, non de uſufructuario, *l. recte dicimus, ff. de verbor. obligatio.* ubi recte dicimus feudum tantum noſtrū eſſe, etiam cuius uſusfructus alienus eſt, quia uſusfructus non dominii
5 pars, ſed ſervitutis eſt, & via, & iter; & uſusfructus alienari nō poteſt, *ad tex. in l. ſi uſusfructus ubi gloſſ. ff. de Iur. dot. & in l. ſi uſusfructus, C. de uſufructu §. finitur, ubi gloſſ. Inſtitut. eod. tit. Neguſ. de pignor. 3. memb. 2. par. nu. 9. Covarru. variarum reſolut. lib. 1. c. 8. nu. 7. Pinell. de bon. mater part. 3. nu. 6. & num. 38.* & conſequenter nec
6 ſuper eo conſtitui poterit jus pignoris, vel hypothecæ, aut redditus annui, *ad tex. in l. 1. §. eam rem, ff. quæ res de pign. & l. ult. C. de reb. alien. non alien.* & fa-
7 cit quod dum fit mentio in ſtatutis p̄prie de domino, intelligitur de illo qui eſt verus dominus, & qui habet verum dominium, cum verba debeant capi proprie, & in vero ſignificatu, & non ficte *ad tex. in l. ſi quis aliquid dari, C. de his qui veni. impetr.* & ſic non
8 venit uſufructuarius, ut dixerunt *Bar. & Angel. in l. venditione, ff. de bon. auth. iudic. poſſ.* & ſecundum hanc opinionem fuiſſe judicatum refert *Iacob. Chirco*, & vidi alias judicatum in Tribunali Sancti officii, ut adnotavi *ad Petr. de Gregor. in loco præallegato, n. 83.*

9 Contrarium autem determinavit *Milanen. in deciſ. 9. num. 36. li. 2.* ex verbis eiuſdem Bullæ Nicolai V. quæ ſervatur in Regno, ibi (*ſuper domibus, poſſeſſionibus, & proprietatibus ſpecialiter, vel etiam generaliter ſuper omnibus bonis, redditibus, emolumentis, iuribus, & rebus eorum,*) & ibi (*ſuper rebus, & proprietatibus ſuis, facultatibus, emolumentis earundem*) per quæ verba non eſt reſtricta ſubiugatio ad bona ſtabilia, & proprietates tantum, ſed etiam ad redditus, emolu-
10 menta, iura, & res in principio, & in medio res, & proprietates ſuas, ac facultates, & emolumenta; & tamen appellatione (*rei*) veniunt iura, & a-
11 ctiones, *gloſſ. 1. ff. de ſtat. homin. Alexan. conſil. 99. num. 7. & 8. vol. 4. Ioann. Petr. Molign. in tractat. de appellatio. verb. utriuſq; iuris, num. 980.* Item dicit ipſe uſusfru-
12 ctus eſt dominii pleni pars, ſecundum *Bartol. in l. 4. ff. de uſufructu.* & inter
13 bona immobilia computatur, *adnotat. in l. corruptionem, C. de uſufruct.* & dicitur feudi integralis pars, non quotativa, *Bartol. & cæteri in l. qui uſumfructum, ff. de verbo. obligatio.* & per conſequens ſive uſusfructus dicatur res, ſeu ius, vel emolumentum ſuper quibus poteſt ſubiugatio imponi, prout dictum eſt, ſemper ſubiugatio ſubſiſtet ſuper uſufructu; & ita refert iudicaſſe, & fuiſſe per alios Judices in primo judicio iudicatum.

14 Fuit concluſum in Conſiſtorio quod opinio Milan. ſit verior, & procedat durante vita uſufructuarii ſubiugantis; ſecus vero eo mortuo, quo caſu

Digitized by Google

caſu conſolidato uſufructu cum proprietate evaneſcit omnis hypotheca
15 *ad tex. in l. lex. vectigal. ff. de pignor, & reſoluit. Felician. de cenſib. lib. 2. cap. 4. num. 4. in fin.* licet in prima inſtantia ſtante privilegio Regiæ Pragmaticæ ante factam ſolutionem hæc exceptio non admittatur, cum ſit exceptio re-
16 ſolutionis dominii, ut dixi in *addit. ad Petr. de Gregor. in d. quæſt. 5. num. 92.* & ſecundum prædicta judicavit Conſiſtorium die 1. Auguſti 1603. pro Hieronymo de Anna, retractando executionem in cauſa oppoſitoria.

SUMMARIUM.

1 *Maritus habet beneficium deducto ne egeat, & num. 5.*

2 *Beneficium deducto ne egeat competit marito tam pro dote quam pro dotario.*

3 *Maritus non poteſt renuntiare beneficio deducto ne egeat, etiam cum Iuramento.*
Limita in extraneo dotante, num. 7.
Amplia num. 8.

4 *Maritus non habet beneficium deducto ne egeat contra extraneum dotantem.*
Sed tantum cum uxore.

6 *Beneficium deducto ne egeat competit marito ob reverentiam maritalem.*
Amplia contra heredem uxoris, num. 6.

ARGUMENTUM.

Beneficium deducto ne egeat quando competat marito adverſus heredes uxoris.

DECISIO XCIII.

1 CÆſar Morellus conventus pro reſtitutione dotium dicebat ſibi competere beneficium deducto ne egeat ob reverentiam maritalem *ad tex. in § Item ſi dote, ubi Ang. nu. 5. Inſtit. de action. l. maritum. l. ſi maritus, & l. alia, §. eleganter, ff. ſol. matr. l. non tantum, ff. de re Iudic. & l. 1. §. cum autem, C. de rei uxor. act. ubi Dd. Caval. deciſ. 21. n. 10. par. 4. Affl. deciſ. 22. Matthæſ. Sing. 261. & Barz. deciſ. 56.*
2 *num. 19.* quod procedit tam in dote, quam in dotario, ut dixit *Anell. de Bottiſ. in addit. ad conſuetud. Neapol. in verb. limita. fol. mihi 234.* ubi ita iudicatum fuiſſe teſtatur, *Vinc. de Franch. deciſ. 164.*
3 *num. 4.* in tantum quod maritus non poteſt huiuſmodi beneficio renuntiare etiam cum iuramento, ut dixit *tex. in d. l. alia, §. eleganter, & gl. in d. l. maritum, ff. ſolut. matrim. ubi Bartol. & cæteri Doctor. magis communem teſtatur Covar. in 2. part. 1 relect. in princ. num. 4. verſic. Poſtremo ex hac ad cap. quamvis de pact. in 6. Ceph. conſ. 300. num. 33. Vinc. de Franch. d. deciſ. 164. num. 13.* ſubdens ita fuiſſe iudicatum.

Sed ex adverſo dictum fuit, quod maritus tunc habet beneficium prædictum, quando convenitur ab eius uxore ſoluto matrimonio ob repu-
4 dium, vel divortium, vel ingreſſum religionis, & hoc ob reverentiam, quam uxor præſtare tenetur marito, & non in extraneo dotante prout erat caſus de quo agebatur *ad tex. in d. §. item ſi de dote, ibi (Item ſi de dote in iudicio mulier agat,)* & ibi hoc expreſſe notat *Iaſ. nu. 1. & n 5.* movet quæſtionem quando convenitur ab aliis, & ſe remittit *ad DD. in l. ſi prior, ff. ſolut. matri. eodem modo tex. in l. maritum, & l. alia, ibi (ſi tantum uxori præſtat,) & ideo gloſſ. in d.*

 l. ma-

l.maritus, *firmat caſum illius legis cum ſequent.* quando maritus convenitur ab uxore quod tunc habeat huiusmodi beneficium, ad idem *tex.in d.l.non tantum, ibi (maritus ab uxore in iudicio conventus,) & pariter tex.in d.* §. *cum autem*, *ibi (uxori illico) & idem Doct.* qui ex profeſſo privilegium hoc maritale examinant, ſemper formant quæſtionem expreſſe, quando maritus ab uxore
5 convenitur, & illud inde pluribus modis limitant, prout ultra allegatos eſt videre per *Brun.qui latiſſime omnium de hoc agit in tract.deceſſio.bonor.p.4.q.20.nu.1.Surd.de aliment.q.78.nu.13.Doct. in d.l.maritum, & præcipue Angel Rom.Alexan.& Crot.qui ita intelligunt iura pdicta.Ioan. Gutier.de contract.Iura.c.161.nu.47.Gaſpa. Beati de debit.Inop.c.3.nu.5.& 12. & c.17.*
6 *n 135.Mand.conſ.80 Molin.de contract.diſput.442.n.6.par.2.* & hæc eſt ratio qua moventur Doct. præall. dum determinant quod huiusmodi benificio renunciari non poteſt, nam debetur marito ob reverentiam maritalem, quod quidem ius reverentiale remitti non poteſt, & eſſet contra bonos mores, *ad tex.in d.*§.*eleganter*, *ubi omnes ſcribentes*, *& advertit Alex.in d. l. non tantum, nu.9. & 11.ff. de re Iud.* & ita procedit diſtinctio *glo.in l.ſi convenerit, ff de re Iud & gloß.in l.ſi quis crediderit,ff.de pact. & gloß.in c.1 ubi omnes Canoniſtæ extra de donat.int vir.& uxo.*&ideo in extraneo dotante ut hic, quia ceſſabat ratio re-
7 verentiæ, ceſſare videbatur huiusmodi beneficium, ut in puncto voluerunt *Imol,in l.2.col.fin.verſic.ſuſpectus, ff. ſolut. matrim. & ibidem Bar.num.18.Roma. nu.49. & Crot.nu 56.& Iaſ.nu.26.* qui dicunt eſſe valde notandum: & ampliatur procedere etiam ſi maritus do-
8 tem ab uxore receperit, ſed alii, quã uxori reſtituere promiſerit de voluntate uxoris, tunc enim in ſolidum tenetur, nec habet beneficium prædictum, ut dixit *gloſ.notabilis in d.l.2 princ. verſi.ſuſpectum habet*, *& poſuit pro regula Socin.in ſuis reg.in verb. Maritus*, *limit.6. Alexan.in d.l.maritum limit.12.Brun.in d. quæſt.20.nu.17.lim.10.verſic.decimus caſus, & facit gloß.in d. l.ſi prior ff ſolut.matr.& ibi Bar. Alber. Alex. Caſtr. & alij Doct & maxime Iaſ.in l.Neſennius, ff.de re Iud.ubi gloß Imol conſ.102 nu.16.Campeg.de dot.3. par.quæſt.326.* licet in hoc ultimo inſpicienda eſſe verba promiſſionis concludant, ſi tacite vel expreſſe renunciatum eſſe dicatur, quod non facit ad caſum noſtrum, & ſecundum prædicta judicavit Conſiſtorium, & ſententia in judicio reclamationis fuit confirmata de anno 1604.

Eſt tamen advertendum, quod in
9 herede uxoris aliter eſſet dicendum ut alias fuit iudicatũ in M.R.C. pro V. I.D Carolo Lorſa, *per text. expreſſum in l.ſi poſt divortium, ff.ſolut. matrim. ubi Docto.dicunt.* quod licet heredes uxoris non teneantur ad reverentiam marito, tamen maritus conſervat ſibi privilegium quod habet contra uxorem, cui tenebatur ad dotis reſtitutionem, nec illud amittit ſine facto proprio ob mortem mulieris, alias fieret conditio mariti deterior ob mor-

Digitized by Google

mortem uxoris, vel exceſſione iurium, quā poſt divortium poſſet uxor facere, & Doctores loquuntur in omni caſu quo agitur ex perſona uxoris, & illam repræſentat, unde exceptio, quæ obſtaret uxori ſi ageret contra maritum, obſtabit eius heredi, ita *Alex. & alij in d.l. poſt divortium*, qui concludunt, quod mutata perſona uxoris non mutatur privilegium mariti ſine facto proprio.

SUMMARIUM.

1 Contractus iuxta formam bullæ conſtitui poteſt pro pecunijs poſtea ex actis.
Contra num. 2 8 & 10.
3 Pactum quod interim non ſoluta ſorte non currant cenſualia non facit venditionem iuxta formam bullæ, num. 3.
4 Verba bullæ ibi (pretij, ſeu recepti) denotant pretium receptum, non recipiendum.
5 Fides de pretio haberi non poteſt in contractu iuxta formam bullæ, & quando dicatur, num. 6. & 11.
7 Pretium debet intervenire de præſenti in contractu iuxta formam bullæ.
Amplia num. 9. & 12.
13 Cenſus excedens decimam partem iuſti pretij ſubſiſtit pro parte ſortis ſoluta.
14 Donatio requirens inſinuationem, ſi excedat ſummam quingentorum aureorum erit valida infra dictam ſummam.

ARGUMENTUM.

Pretium in conſtitutione cenſus iuxta formam bullæ an debeat intervenire de præſenti.

DECISIO XCIV.

MAgna fuit quæſtio in Regno in quo frequentiſſimus eſt contractus emptionis redditũum juxta formam Bullæ Nicolai V. an in conſtitutione cenſus prędicti pretium debeat intervenire in continenti, nam *Milan.*
1 *dec. 2 lib. 2.* inquit validum fuiſſe iudicatum contractum cenſualem ex pecuniis exactis poſt eius celebrationem, & voluit *Conrad. de contract. tract. 4. q. 97.* verſic. ſecunda ſuppoſitio, dum quæ ſint ſubſtantialia contractus emptionis cenſus quærit, pretium conventum, & conſtitutum licet non numeratum ſufficere arbitratur, & poſt eum *Honded. conſ. 17. num. 21. vol. 2. Soc. de Iuſtit. & Iur. quæſt. 5. artic. 1. Navar. de Vſur. n. 88 Ludovic. Molin. de Iuſtit. & Iur. tom. 2. diſp. 389. Emanuel. Rodriques, & Anton. Gomez. in expl. bullæ Pij V. Vivi. dec. 396. nu 5. lib. 2.*

Conſiſtorium autem in cauſa Sylvii Signorino contra Hieronymum
2 de Franco contrarium iudicavit, confirmando ſententiam M.R.C. ſecundum doctrinam *Petr. de Greg. ſuper dict. bulla Nicolai, num. 20.* quia interim annualia iura cenſualia currerent, & ſors ſeu capitale non reperiretur eſſe ſolutum, & ſubdit quod non ſoluta poſſent retineri, & ſoluta repetita tanquam intereſſe capitalis nondum ſoluti, prout voluit *gloſ. in l. curabit. C. de acti. empt. gloſ. & Doct. in l. 1. C. de ſumma trin. & fid. cathol.* in tantum quod ſi par-
3 tes paciſcerentur ut iſto interim non ſoluto pretio iura cenſualia non currant, tunc non diceretur venditio iuxta formam bullæ, ſed eſſet promiſſio de vendendo, ut declarat *gloſ. in l.*

Iulianus,§.ſi tibi,ff.de actio. empt.& faci-
4 unt verba ipſius bullæ ibi (principalis
pretii ſeu recepti) quæ denotant pretiũ
cenſus receptum, & non recipien-
dum ad validitatem ipſius contra-
ctus, & ſic excludunt haberi fidem de
5 pretio, cum ſint verba præteriti tem-
poris diverſa, & contraria à futuro,
determinat idem Petr. de Greg. ibidem,
quem ſequitur Campixan. in quadam apo-
ſtilla ad bullam prædictam. Felician.de cen-
ſib.lib.2.cap.5.num.17.verſic.tertio,& ulti
mo,fol.mihi 189. ubi alios allegat, aliud
enim non eſt habere fidem de pretio
6 quam ſi diceretur, quod pretium ſol-
vatur ad certum terminum, ut dixit
Bertachi.de Epiſc.in 4.part.lib.4.quæſt.43.
verſicul.quando autem dicatur, Cyn.& poſt
eum Salicet.in l.incivile.C de rei vend.Mat
thæ.Brun.conſ.50.num. 3. circa medium. &
7 contractus ex quo deficit in forma, &
ſic in receptione pretii, eſt ipſo iure
nullus, D.Ioan.Franc.de Pont.conſ.64.nu.
27.& conſ.81.nu.7.vol.1. nec validus dici
poterit ſi pecunia poſt tempus fuerit
8 ſoluta, quia talis ſolutio non poteſt
tribuere formam, & eſſentiam con-
tractui ſubiugatorio antea facto, ni-
ſi de novo fieret contractus cum no-
vis pactis, & conventionibus, ut con
ſuluit Aret. in conſ.128.col.2. ubi in con-
tractu emptionis, & vẽditionis à prin
cipio non intervenerit conſenſus, ſed
poſt tempus, determinat ibi, quod
contractus eſt nullus, quia cum à prin
cipio defecerit unum de ſubſtantiali
bus ipſius contractus, etſi ex poſt fa-
cto intervenerit, non fuit ſufficiens
ad validandum contractum ipſum,
ſed requirebatur, quod de novo cele-
braretur, & ratio eſt quia partes non
poſſunt reſuſcitare obligationem iã
extinctam, ut dixit Bald.in cap.Imperia-
lem,§.inſuper,de prohib.feud.alien.per Fed.
Doct.omnes in l.ſi unus, §.pactus ne peteret,
ff.de pact.Surd.deciſ.113.Milan.deciſ.8.num.
48.lib.2.& ante eum Vaſq.de ſucceſſi.cre-
at.§.26.limit.31.num.101. quam opinio-
nem in terminis approbaverunt Lu-
dovic.Lopez.de contract.lib.1.cap.57.verſic.
ad quartum argumentum,fol.mihi 364. Na
var.in tract. de Vſur.nu.85. Michael de Pa-
latio lib.4 praxis Theologicæ cap.6.fol.309.
Marc.Anto.Berarduc.in ſumma Coron.Con-
feſſor.tit.de Vſur.circa contract. cenſu. Re-
doan.de reb.Eccleſ.non alien.rub.de Conſtit.
annu.reddi.q.18. num. 2. Rebuff.tom. 2. ad
conſtit. Gallic. tract.de conſtit.reddit.art.1.
gloſ.5.Boccac.de cenſib.c.18.num.21.3.tom.
diverſ.p.2.Pizarro ad ſtatutum de Guada-
lupe.gl.10.verb.y futuros,& optime idem Fe-
licia.de cenſib.lib.1.cap.8.nu.11. verſ.quar-
ta conditio eſt, & in loco præallega-
to ubi multis comprobat fundamen
tis, & maxime in noviſſimis add.nu. 6.
ubi n.9. ampliat etiam ſi in continenti
9 poſt perfectum contractum cenſua-
lem fiat ſolutio Azevedo in commentar.
ad l.Recopil.de novo additas in l.10.tit.15.li.
5.nova.Compilat.num.3.& ex regnicolis
ultra Petr.de Gregor.& Campix.ſupra re-
latos, voluit Cannet. in quibuſdam allegat.
pro Ceſare de Cannitio contra Hier-
onymum de Centurione, quas origi-
naliter habeo in vol.1.allegat.fol.394. ubi
firmat contractum ſubiugatorium
in

Digitized by Google

in quo ſolutio pretii facta fuerat poſt decem & novem dies, eſſe nullum ex prædictis rationibus, & idem fuit judicatum per M.R.C. & in Sancto officio per binas vices pro illuſtriſſimo, & Excellentiſſimo Marchione Hieracii contra Baronem Caſtelluntii de anno 1599. per Doctiſſimos viros, ut alias adnotavi *ad Petr. de Gregor. in d. quæſt. 5. num. 22. cum ſequentibus.* Nec obſtabat *Deciſ. Milan 2.* cum ibi à principio cenſus fuerit conſtitutus
10 cum pretio recepto; nam venditor habuerat iura ceſſa contra nomina debitorum, & ſic à principio fuit ſatisfactum de pretio ipſi venditori ſtante eius voluntate, ſecus vero quando à principio fuerit Conventum de pretio de contanti, & ſolutio fieret poſt tempus, eo enim caſu deficit conſenſus venditoris, qui aliter cenſum non conſtituiſſet, ſi pretium de contanti habere non ſperaſſet, ſecundum *glo. in l. 2. in verb. conventio, ff. de contrah. empt. Mozz. de emptio. & vendit. tit. de ſubſtantia. n. 55. in fin.* & non poteſt dici quod venditor habuerit fidem
11 de pretio, *ad tex. & ibi Bar. in l. ſi quaſi, ff. de pignor. actio. gloſ. in d. l. incivile, C. de rei vendic. Fab. de Mont. de empt. vendit. quæſt. 5 num. 37. cum ſeq. Fan. de Pigno. 3. mem. 6. part. num. 39.* licet in terminis Bullæ noſtræ non poſſit haberi fides de pretio.

Nec pariter urgebant tradita per *Corrad. Molin. & alios,* nam ipſi loquuti ſunt in terminis motus proprii Pii V. cuius bulla in Regno non eſt in uſu, ut dixi *ad Petr. de Gregor. quæſt. 7. num 33.* & nihilominus communis opinio omnium Canoniſtarum eſt in contrarium, ut teſtantur *Pizarro ubi ſupra, & Michaël Solon. in 2. tom. de Iuſtit. diſput. de cenſib. articul. 3. controverſ. 6. colum. 1291.* Item ipſi præſupponunt, quod venditor cenſus in effectu ante ipſius conſtitutionem receperat pecuniam illi æquivalentem, ſecus tamen erit
12 ſi nec pecuniam, nec rem aliquam æquivalentem receptam habebat, ut dixerunt *Felician. in d. lib. 2. cap. 5. nu. 17. in fin. Azeved. in loco præallegato, & ante eos Anton. Gomez. in d. tit. de cenſib. num. 14. cum ſeq. verſic. 18.* ubi ita intelligunt prędictam concluſionem, & eſt communiter recepta ab omnibus quos ipſe viderim.

Non omittam dicere quod ſi fue-
13 rit conſtitutus cenſus unciarum decem quolibet anno pro capitali unciarum centum, de quibus in continenti fuerit ſoluta aliqua pars tantum; quod pro illa parte cenſus recte conſtitutus dici poterit, & ſic vitiabitur in eo quod excedit decimam partem iuxta formam bullæ, ut dixit *Petr. de Greg. ſuper bulla Nicol. quæſt. 7. n. 4. ex d. Bald in c. 1. col. fin. de Iureiur. quam ſententiam ibi in apoſtill. num. 21. comprobavi ex l. eos, §. ſi quis autem, C. de uſur.* ubi uſuræ permiſſę ultra formam legitimam ibi traditam in ſortem computantur, & non aliæ legitimæ. & ad idem facit *text. in l. uſura, & l. placuit, & l. pecunia, & ibi gloſ. ff. de uſur. l. ſi autem, & l. quod cum, C. de Sacroſanct. Eccleſ. l. 1.*

§.*ſi ſtipuler,& ibi Doct.ff.de ver.obligat.&*
14 *l.ſancimus,C.de donat.*ubi donatio, ſi excedit ſummam quingentorum aureorum, requirit pro forma inſinuationem, & tamen ſi non fuerit inſinuata, non vitiatur tota donatio, ſed in eo tantum quod excedit dictam ſummam; & licet hoc ſit introductum pro forma, tamen quando ſumus in materia ſeparabili ut in quantitate utile per inutile non vitiatur, imo unũ ſeparatur ab alio per iura p̃dicta, & voluit *Gabell.Milleloq.266.nu.6.* & hanc eandem opinionem firmant *Bongiorn.& Pancald.*ſuper eadem bulla, quos refert, & ſequitur *Milan.deciſ. 2.num.60.cum ſequentib. lib. 2 Natta conſ. 497.num. 11.lib.3.* & communem opinionem dicit eſſe *Blaſ. Lanc. ſuper ead. Bull.*& ibidem Saccanus, ubi refert ita ſemper temporibus ſuis fuiſſe iudicatum per M.R.C. & notant *Decian. reſpon.105.num.26.vol 2 Cavalc.deciſ.35.nu. 33.par.1. Molin.de Iuſti.& iur. lib.2. diſput. 390.litera D. Moder.Pariſie. de Vſur. quæſt. 10.num.139. Foller. de Cenſib. in verb. nihil ultra, num.15.& tenent multi alij, quos refert. Felician. de cenſib.lib.3.cap.9.num 12.* licet ipſe diſſentiat, & ſecundum prædicta indicavit Conſiſtorium pro Joſeph. Solito, de menſe Junii 1604. cõfirmando ſententiam M.R.C. & alias fuit iudicatũ in Sancto Officio, p Octavio lo Burgio contra Jacobum S aiti.

SUMMARIUM.

1 *Sors cenſus iuxta formam Bullæ debet eſſe demortua.*

2 *Emptio non dicitur, ſed mutuum, ſi ſors ex pacto efficiatur repetibilis.*

3 *Pactum appoſitum pro ſecuritate cenſus eſt validum ſtante Bulla Nicolai V.*

4 *Pactum, quod ſi venditor ſit in mora ſolvendi teneatur ad ſortem, validum eſt.*

5 *Mora eſt delictum.*

6 *Repetitio ſortis quæ ſit ex culpa venditoris licita eſt, & num. 7.*

8 *Vſuræ currunt pendente lite ſuper ſorte.*

9 *Pactum, quod ſors peti poſſit ad effectum emendi alios redditus pro ſecuritate cenſus, validum eſt.*

ARGUMENTUM.

Pactum appoſitum in cõtractu cenſuali iuxta formam Bullæ, quod in aliquo caſu poſſit peti ſors capitalis, an ſit validum.

DECISIO XCV.

PActum adiectũ in contractu ſubiugatorio iuxta formam Bullæ, quod caſu quo bona ſubiugata reperiantur obligationi obnoxia, ſive hypothecata, vinculata, vel alteri vendita, poſſit per emptorẽ peti ſors principalis, videbatur contra formam ipſius Bullæ Apoſtolicæ, per quam requiritur, quod pecunia principalis
1 pretii ſit demortua, ita, quod per emptorem à manibus venditoris aliquando repeti non poſſit, ut dixit *Petr.de Gregor. in commen. eiuſdem Bullæ. quæſt.5 num. 33 Covar.var.reſol.lib.3.ca.7. nu. 2.verſ.Secunda ratio,& c.9. nu.4. Gail. pract.obſeru.lib.2 obſeru.7.nu.14.Gabell. de Vſur.Comm 2.§.2.nu.69.Turrett. conſ. 91. num.10.15.& ſeq lib.1.Boccac.de cenſib.p.1. nu.16.cum ſimilibus qui allegari ſolent.* ſi enim emens cenſum poſſet ſortem repetere, non eſſet emptio, ſed mutuũ,

cum

Digitized by Google

2 cum emptor de jure teneatur facere pretium venditoris, *ad tex. in l. ex empto, §. 1. ff. de actio. empt.* & conſequenter contra formam contractus emptionis, ut dixit idem *Boccac. de cenſib. p. 2. nu. 3 Felici. de cenſ. lib. 1. c. 10. nu. 18.*

Contrarium autem iudicavit Conſiſtorium pro Ioa. Dominico Fragapane, contra Evã de Alberго in anno 1600. ex verbis eiuſdem Bullæ Nicolai, ib: (*cum opportuna contrahentium ſecuritate evictione, & indemnitate,*) & ib: (*promiſsiones ſtipulationes pœnis, & aliis cautionib. vallatis, & alia quæcunq; de quibus inter ementes, & vendentes huiuſmodi cenſualia conventum & in pactum deductum fuerit,*) & hoc in favorem emptoris ut libere poſſit abſq; impedimento cenſum exigere; unde infertur quod emptor cenſus poteſt apponere quæcunq; pacta tendentia pro

3 ſecuritate cenſus, prout erat pactum prædictum, cum reſpiciat cenſus ſecuritatem in caſu evictionis, vel moleſtiæ, ut expreſſe firmat *Hiero. Gabr. in conſ. 152. vol. 1.* quo loci habetur vali-

4 dum eſſe pactum in contractu cenſuali appoſitum, quod ſi venditor ſit in mora ſolvendi cenſum, emptor poſſit ſortem repetere, cum ex mora & culpa venditoris cenſus id liceat,

5 & mora eſt delictum, maxime in eo qui iuravit, *ad tex. in l. ſi quis maior, cum ibi not. C. de tranſact.* & quia tunc pretium repetitur a venditore non invito, ſed volente, quoniam delinquendo conſenſit, *l. 1. §. beſtias, ubi glo. in verb. onerati, ff. de poſtulan.* & ideo non videtur prohibita repetitio, quæ fit culpa ipſi

6 us venditoris, idem voluit *Blaſ. Lanc. in apoſtilla ad dictam Bullam, in verb. Demortua,* dum dicit, quod licet ex parte emptoris ſors debeat eſſe demortua, & nunquam peti poſſit, hoc eſt verum regulariter; ſecus autem quando ſua

7 intereſt, nam tunc illam conſequi poſſet, per *tex. in l. quæſitum, ff. de pign. idemq; ſ. quutus eſt Provinz. ibidem allegans Alber. in l. fin. col. pe. verſ. eſt etiam no-*

8 *tandum, C. de iur. emphy.* & interim currunt uſuræ, *l. 1. C. de Iud.* & hanc eandem opin. tenent *Io. de Olano in ſua Concordia, & nova reductione Antinomiarum iuris communis, & Regii, litera A. num. 112.* ubi ait hanc conventionem frequentiſſimam eſſe in Regno Navarræ, & ſemper admittendam eſſe, *Guti. li. 2. pra. q. 175. Medina de uſur. q. ultim de Cenſ. Lud. Moli. de Iuſti. & iur. li. 2. diſp. 391. clauſ. 11. fol. mihi 917. Navar. de Vſur. n. 118. & ſeq. Gaſpa. Rodet. de ann. reddi. lib. 2 q. 1. num. 4.* ubi ponit alios caſus quibus licita eſt ſortis repetitio: etſi ipſe *num. 7.* teneat pactum prædictum vitiari, ſed non vitiare contractum, ſubdens ita fuiſſe iudicatum, & in hoc ſequitur *Milan. deciſ. 2. num. 98 lib. 2.* & prædicta confirmari videbantur in caſu propoſito, quia petitio ſortis facta fuerat ad effe

9 ctum de ea emẽdi alios redditus pro ſecuritate cenſus, quam pactionem approbat *Felicia. ex adverſo relatus, & poſt alios Milan. in d. deciſ. 2. nu. 104.* & idẽ fuit determinatum in Conſiſtorio confirmando duas alias conformes pro Antonio Gerbino contra Anto-

Digitized by Google

Antonium Bertuni de anno 1595.

SUMMARIUM.

1 Privilegium amittitur per non uſum, ob lapſum decennij.
Amplia in privilegio extrahendi vetita à Regno, num 2.
3 Privilegium non attenditur, ſed uſus poſſeſſionis.
4 Poſſeſſio probatur per inveſtituras, & privilegia.
5 In dubio judicandum eſt privilegium durare.
6 Privilegium per non uſum amittitur quando voluntarie eo uſus non fuerit, & nu. 7.
8 Privilegium conceſſum ob ſervitia praſtita per non uſum non amittitur.

ARGUMENTUM.

Privilegium per non uſum an amittatur.

DECISIO XCVI.

PRæſentatis privilegiis Baroniæ, & Caſtri Sicilianæ cum iuribus tractatarum coram D. Vito Sicomo Tribunalis Regii Patrimonii Fiſci patrono meritiſſimo per Baronem eiuſdem Terræ prætendentem novam inveſtituram ob mortem Invictiſſimi olim Regis noſtri Philippi II. fuit per eundem proviſum; quod ſibi concederetur pro Baronia, & Caſtro, & de iuribus tractarum duarum mille quingentarum tantum; & quia inter alia, quæ Baroni conceſſa reperiebantur in vim ſuorum privilegiorum aderant Cantarata mille caſeorum, quæ à Regno extrahi poterant, fuit pro parte Baronis petita reviſio corã Sacro Regio Conſilio de ſupradicta proviſione, ubi cauſa introducta dicebat Fiſcus, quod privilegium præ-
1 dictum cantaratorum caſei erat amiſſum ob non uſum eorum per decennium, *ad tex. in l. 1. ff. de nundi. ubi Bar. in l. fin. ff. de conſt. Princ. glo.* & *Canon. in c. accidentibus, de præſcrip. Doct. maxime Bald. Odoffred. Iaſ. Padigl.* & *cæteri in l. falſo, C. de divers. reſcrip. Bellug. rub. 47. §. ſciendum. n. 5. Balb. de præſcrip. 5. p. 5. p. princ. in 4. q. Fel. & Abb. in c. cum acceſſiſſent, n. 25. de conſtit. Rim. ſeni. conſ. 302. n. 9. Capic. deciſ. 134.* & hanc eſſe communem opinionem poſt *Dec in d. c. cum. acceſſiſſent, nu. 70.* dixit *D. Regius Conſiliarius Carol. Tap. in l. fi.*
2 *de conſti. prin. c. 1. n. 5. p. 6. & Greg. Lopez in l. 42. tit. 18. p. 3.* ubi voluit idem eſſe in privilegio extrahendi a Regno vetita, ut erat caſus de quo agebatur, & licet in proceſſu apparuerit quædam extractio facta, tamen fuerat non ſolum ſatis ante decennium, ſed etiam ultra triginta annos. Inſuper faciebat quod non attendendum erat privilegium, ſed qualiter eo uſus fuerit, quia
3 non privilegium, ſed uſus attenditur & acquiſitio poſſeſſionis vigore ipſius privilegii, ut poſt *Bart. Bald. Plat. & alios dixit Alex. conſ. 33. colum. 2. volu. 4. & Fel. poſt alios in d. cap. cum acceſſiſſent, nu. 22.* & ſic præſuppoſita dictà probatione non erat amplius diſputandum, nec in controverſiam deducendum, ſi extractio prædicta competeret, vel non, ut poſt *Soc. in conſ. 84. col. pen. verſic. poſtremo, & colu. fin. lib. 3.* dixit *Paſet. conſ. 18. nu. 40.*

At ex adverſo dictum fuit Baronem habere intenſionem fundatam

in pri-

in privilegiis, & inveſtituris, ex qui-
4 bus conſtabat de poſſeſſione Baroniç, & ... arum, & fiſco contrarium aſſere... incumbebat onus probandi, ut pulchre limitando dixit *Gregor. Lopez. in praallegato loco, in verb. Aſta trienta annos, in fin. & ſequitur D. Carol. Tap. in pracitato loco circa fin.* pro quo faciebat quod in dubio judicandum eſſet privilegium durare, & non eſſe ex-
5 tinctum, ut poſt alios notat *Ioan. Vinc. Anna Alleg. 46. num 6.* Nec obſtabat regula ſuperius, ex adverſo allegata, quia ultra præcedentem limitationem in terminis noſtris patiebatur alias reſtrictiones, illa enim procederet, quando quis non eſt uſus privilegio per decennium voluntarie, cum potuerit uti, ſecus ſi per ipſum non ſteterit quo minus uteretur, quia occaſio ſe non obtulit, tunc enim per
6 non uſum privilegium non amittitur, *argum. l. & Attilicinius, ff. de ſerv. ruſt. prædior. per quem text. ſic decidit gloſ. ord. in cap. Abbate Sancti Silvani, in verb. ibid. ante fin. de verb. ſignific. ubi Butri. & Abb. Bartol. in l. filius, per illum text. C. de decur. lib. 10. & in l. cum ſcimus, poſt principium, C. de agricol. & cenſi. lib. 11. Balb. in tract. de præſcript. 4. part. 5 part. princip. in 4. quæſt. num. 3. & in 4. part. 4. par. princ. quæſt. 14. num. 17. Bellon. qui communem dicit conſil. 1. num. 11. Anton. Padigli. in d. l. falſo, num. 4. C. de diverſ. reſcript. Felin. & Dec. in d. cap. cum acceſſiſſent. Rimin. iun. conſil. 56. vol. 1. Vincent. de Anna Sing. 400. Decia. conſ. 66. num. 65. vol. 3. Maſul. in addit. ad Cap. 134. in princ. D. Fab. de Anna conſil. 59. num. 74. & 75. & conſil. 129. num. 8. ubi num. 10.* refert hanc eſſe communem opinionem; & non habere contradictorem; & ratio eſt ſecundum eos, nam cum hujuſmodi privilegium tollatur decennio ex negligentia, quę non cadit in eum, qui non habet facultatem faciendi, non poteſt amittere, ſicut in ſimili lex tunc tollit per non uſum, quando data eſt facultas uten-
7 di, ut voluit, *Bar. in §. & antea, in proœm. digeſt. Cin. in l. 2. C. quæ ſit longa conſuet. Balb. ubi ſupra dict. quæſt. 4. ſub nu. 3.* & tamen in proceſſu conſtabat quod ubi fuit occaſio, Baro ipſe privilegio prędicto uſus fuerat in anno 1561. & noviter anno 1600.

Item nec procedere poterat regu-
8 la prædicta in caſu iſto, in quo tale privilegium extrahendi reperiebatur conceſſum Baroni ob multa ſervitia, præſtita per nobiliſſimos ejuſdem Familiæ anteceſſores, quod tranſiverat in contractum, *gloſ. & Butr. in c. privilegia. de privil. Calde. in conſ. 1. de præſcript. Rim. ſen. conſ. 388. nu. 8. & 9. Bellugh. d. rub. 47. §. ſciendum, n. 6. D. Carol. Tap. in prædicto loco num. 8.*

Cauſa adhuc non eſt deciſa.

SUMMARIUM.

1 *Objectus contra teſtes non probati in cauſa principali admittuntur in cauſa appellationis. Contra num. 2.*
3 *Beneficium publicum eſt ne lites in longum protrahantur.*
4 *Falſitatis repulſa admittitur in judicio appellationis.*

5 *Sententia lata ex falſis teſtibus non tranſit in rem judicatam.*

ARGUMENTUM.

Repulſa an admittatur contra teſtes examinatos in prima inſtantia.

DECISIO XCVII.

IN cauſa Joannis Mirabella cum Antonio Sch fitto pendente in Conſiſtorio via appellationis ſententiæ latæ per M. R. C. videbantur admittenda cap. præſentata in innovationibus circa reprobationem teſtium examinatorum in primo judicio, & ſuper eis produci debere teſtes,
1 cum non fuerint reprobati in primo judicio, ex regula, non deducta deducam, & non probatum probabo, *ad tex. in l. per hanc, C. de tempo. appellat. Theſaur. deciſ. Pedem. 259. num. 2. Cather. deciſ. Pedem. 14. Guid. Pap. deciſ. 500.* ubi ait ita ſervari de conſuetudine Parlamenti, & veriorem eſſe opinionem dixit *Menoch. de arb. Iud. caſ. 239. num. 16.*

2 Contrarium tamen decidit *And. de Iſern. in conſtit. iuriſperitorum, circa finem. Cumi. ſuper Rit. 51. numer. 10. ubi ex Ioann. Aloyſ de Septi. ita ſervari ait. Afflic. in deciſ. 266. & in dict. conſtit. iuriſperitorum, n. 24.* qui refert ita fuiſſe judicatum in Sacro conſilio. *Maran. in Specul. 1. de teſtib. art. 13. nu. 13. fol. 569.* quam opinionem eſſe communem refert *Suarez. commu. opin. verb. Teſtes. num. 177. Covarruv. pract. quaeſt. cap. 18. num. 5. Anna ſing. 442. Capic. deciſ. 157. & ibi moder. adden. Theſaur. dict. deciſ. 259. num. 4.* ſubdens ita fuiſſe per Senatum determinatum, licet *Afflict. non alleget*, ſed motus fuerit ex conſtit. ibi exiſtente, ut finis litibus imponatur, & ne in longum protrahantur,
3 quod eſt beneficium publicum, *cap. finem litibus, de dol. & contum.* limitando
4 tamen in falſitatis repulſa, quæ in judicio appellationis admittitur, *ad not. per gloſ. in cap. 1. de except. And. in d. conſti. iuriſperitor. Afflict. dict. deciſ. 266. & Vrſil.*
5 *ad eum, qui dat rationem*, nam ſententia lata ex falſis teſtibus nunquam facit tranſitum in rem judicatam, quin ſaltem per viam reſtitutionis in integrum poſſit reſcindi, vel annullari, *l. 1. & tot. tit. C. ſi ex fal. inſtrum.*

Et propterea Conſiſtorium judicavit, quod cap. prædicta ſtarent, & teſtes producerentur circa falſitatem tantum, approbando ſecundam opinionem die 31. Octobris 1602. Prima enim opinio fundata erat ex conſuetudine, & ſtatutis particularibus, & licet *Menoch.* dicat de jure eam veriorem eſſe, tamen ipſe loquitur per verbum forte, & dicit diſputationem eſſe magnam.

SUMMARIUM.

1 *Retentio competit pro melioramentis. Amplia ſtante fidejuſſione de non liquidis num. 2.*
3 *Verba (ſolutis prius) appoſita in ſententia important conditionem.*
4 *Conditio debet adimpleri in forma ſpecifica.*
5 *Fidejuſſio de non liquidis non ſufficit ubi in ſententia aliquid dicitur reſtituendum eſſe ſolutis benefactis. Et num. 11.*
6 *Melioramenta ſi non ſunt probata in proceſſu non competit retentio.*

7 Sen-

Digitized by Google

7 *Sententia mandans aliquid reſtituendum ſolutis prius beneſactis, exequi non debet ſi melioramenta ſunt probata, ſed non conſtat de ejus valore.*

Amplia non obſtante cautione de non liquidis, num 8.

Sed contra ſi ſunt illiquida, num. 9.

10 *Oblatio cum fideiuſſione ſufficit ubi debitum non eſt liquidum.*

11 *Reſtitutio rei non retardatur exceptione melioramentorum, cum parti datus fuerit terminus ad liquidandum.*

ARGUMENTUM.

Sententia an exequi poßit non ſolutis prius beneſactis ſtante fideiußione præſtita de non liquidis.

DECISIO XCVIII.

FUit in Conſiſtorio miſſum ad effectum ad inſtantiam Alfii Mendolaro, quod ſententia contra eum lata per M.R.C. ſuper reſtitutione cujuſdam territorii non debebat aliter exequi, niſi prius ſolutis beneſactis, & melioramentis, prout expreſſe in ſententia ipſa determinatum fuerat ibi (*ſolutis tamen prius beneſactis &c.*) non obſtante fideiuſſione de non liquidis præſtita per Sanctorum, & Mariam Mino actrices; nam cum melioramenta rebus cohæreant, licita debet eſſe retentio quouſque fuerit de illis ſatisfactum, ut tradunt *Bald. Salicet. Caſtrenſ. & alij in l. fin. C. commod. Bart. Alexand. & omnes in l. ſi non ſortem, §. ſi centum, ff. de condict. indeb. Neguſ. de pignor. 4 memb 5 par. nu. 14. Goz. ad conſ. 86. num. 25. Rim. Iun. conſil. 91. num 30. Vincen. de Franc. deciſ. 112. num. 1.* Nec obſtabat fidejuſſio de non liquidis, ſecundum *Angel. & alios in l. 4. §. 1. ff. de re iud.* quoniam verba ſententiæ repugnabant, ibi (*ſolutis prius,*) quæ verba prolata per ablativum abſolutum ſunt conditionalia; *ad text. in l. ab emptione, ff. de pact.* & conditio debet adimpleri in forma ſpecifica, & non ſufficit per æquipollens, *l. qui heredi, & l. Marius, ff. de condit. & demonſtr.* & in terminis quod ſi verba ſententiæ dicant aliquid eſſe reſtituendum ſolutis prius melioramentis ut erat hic, quod ſufficiat fideiuſſio, dixerunt *Paul. de Caſtr. conſil. 270. in 2. dub. num. 3 lib. 2. & conſil. 166. eod. & conſil. 247. vol. 1. Ruyn. d. conſil. 84. num 17. volum. 1. Cravett. conſil. 147. & 148. lib. 2. Rimin. Iun. d. conſil. 91. num. 31. Decian. conſ. 29. Capic. deciſ. 17. Put. deciſ. 471. numer. 1. Neguſ. ubi ſupra num 10. Petr. Ant. à Petr. de fideicomm. quæſt. 15. num. 311. Ioan. Garſi. de expen. & melior. cap. 6. num. 19. ſol. 273. Thom. 17. tractat. Cavalc. deciſ. 43. num. 51. par. 1. Galleſ. in form. Camer. obligat. par. 4. quæſt. 2. num. 12.* referens ita per Rotam judicatum fuiſſe in cauſa magni momenti: *Menoch. de recupe. poſſeß. remed. 15. ſub nu. 569. Peregr. de fideicom. art. 5. nu. 82. Burſat. conſil. 60. num. 31. & conſil. 184. n. 57. Benintend. deciſ. Bono. 77. num. 11. Cartar. deciſ Gen. 15. num. 10. Marzar. de fideicom. quæſt. 66. per totam.*

1
2
3
4
5

Dicebam ego pro deciſione hujus articuli in conflictu tot Doctorum poſſe fieri aliquos caſus; & primo quando in proceſſu, ſuper quo lata fuerat ſententia, non erant probata,
6 & verificata melioramenta, tunc enim ſententiam exequutioni demanda-

 ri de-

ri debere, dixerunt *Cuman.conſ.103.circa fin. refert Cagnol. in l. quatenus. in fin. verſic. probatis melioramentis, ff. de reg. iur. Galleſ. ad form. Cam. oblig. nu. 14. Pute. dict. deciſ. 461. Marzar. in d. quæſt. 66. in princ.* quia ſola illorum verbalis allegatio non erat ſufficiens ad retardandam eius executionem, ſecundum prædictos doctores.

Aut vero melioramenta ſunt probata, ſed non conſtat de eorum valore, & tunc ſubdiſtinguendum eſt
7 quod aut ſunt liquida, vel pars vult
8 incontinenti liquidare, & eo caſu non fit executio etiam præſtita cautione, *Paul. de Caſtr. d. conſil. 270. num. 3. Neguſ. num. 10. Benintend. dict. deciſ. 77. ſub num. 12. Contard. in repet. l. unica, quæſt. 24. nu. 28. C. ſi de momen. poſſ. Ludov. deciſ. Lucen. 38. num. 19. Peregr. de fideicomm. art. 5. ſub num. 82. Carroc. de locat. & conduct. tit. de expen. nu. 22. & ſequent. Turret. conſ. 33. num. 24. vol. 1. Surd. conſ. 188. num. 15. vol. 2.* & ita fuiſſe Romæ deciſum, & obſervatum refert *Lancellot. de attenta. quæſt. 29. num. 8. tom. 5. tract. fol. 437.*

9 Si vero ſunt illiquida, tunc executionem dari, præſtita cautione, voluerunt *Bar. & Alex. in l. 4. §. ait prætor, ff. de re Iud. Bero. in cap. 1. num. 34. de in integ.*
10 *reſtit.* quia ubi debitum non eſt liquidum ſufficit oblatio cum fideiuſſione de ſolvendo quod à Judice declaratum, & liquidatum fuerit, & ex hoc tollitur retentio conceſſa pro melioramento. *Benintend. dict. deciſ. 77. num. 7. cum ſeq.* ubi refert ita Bononiæ iudicatum. *Contar. in l. 1. C. ſi de momen. poſſeſ. quæſt. 24. num. 26. Alciat. conſil. 63. in fin. lib. 9. Pute. dict. deciſ. 471. num. 6.* ſubdens in hanc opinionem inclinaſſe dominos de Rota, & eſſe communem opinionem, & de iure veriorem, dixit *Rot. Roman. in deciſ. 659. in novis, par. 1. Cavalc. deciſ. 28. num. 6.* qui poſt infinitos per eum more ſuo congeſtos ait ita obſervari.

Prædictam tamen concluſionem intellige veram, dummodo in ſen-
11 tentia non fuerit dictum *(ſolutis prius benefactis vel melioramentis, quæ compenſentur cum fructibus,)* ut dixit *Vivi. in deciſ. 192. part. 1. num. 3.* ubi teſtatur ita iudicatum fuiſſe in Regia illa audientia, & ita eam intellexerunt omnes præallegati Doctores, & præcipue *Benintend. in d. deciſ. 77. num. 11. Capic. dict. deciſ. 17.* tunc enim exceptio provenit ex verbis ipſius ſententiæ, *Neguſ. dict. num. 10. Pute. dict. deciſ. 471. num. 2 & 3. ubi ita reſpondet ad deciſ. Cap. Galleſ. ibidem ſub num. 13. Marza. d. quæſt. 66. verſ. & ulterius. Burſat. d. conſ. 184. num. 17.* & ſecundum hanc concluſionem iudicavit Conſiſtorium in cauſa prædicta die 20. Decembris 1602.

Quæ tanto magis procederet ſi ante exequutionem fuiſſet datus ter-
12 minus ad liquidandum, ut dixerunt *Pute. Galleſ. & poſt alios Cartar. in dicta deciſ. 15. num. 20. Rota Rom. dict. deciſ. 659. num. 2. Contard. dict. quæſt. 24. num. 20. & 23. Cavalc. deciſ. 32. num. 1. & ſeq. part. 2. & dicta deciſ. 44. numero 66. & 67. part. 1.* & non ſemel iudicavit Conſiſtorium.

SUMMA-

Digitized by Google

Summarium.

1 *Reviſio non datur non ſoluto prius debito, & expenſis.*

Amplia etiam dando pignora num.2.

3 *Ritus imponit formam ibi (non aliter ſupplicans admittatur)*

4 *Iudex nulliter agit procedendo contra juris formam.*

5 *Tertius non auditur in reviſione non ſoluto prius debito juxta formam Ritus.*

6 *Compenſatio admittitur ad effectum petendi reviſionem.*

7 *Creditor ſi agit actione reali non impedit debitorem ſuccumbentem in petitione reviſionis. Et num.10.*

Amplia num.11.

8 *Ritus denegans audientiam in reviſione non ſoluto debito eſt correctorium juris communis.*

9 *Reviſio conceditur condemnato de iure communi.*

12 *Carceratus auditur in reviſione non ſoluto debito.*

Amplia, num.13.

Argumentum.

Ritus denegans reviſionem ante factam ſolutionem debiti, & expenſarum declaratur.

Decisio XCIX.

1 PEtens reviſionem in Regno non aliter auditur, niſi ſoluto prius debito, & expenſis legitime taxatis,
2 juxta formam *Rit. Regni 188. incip. item cum petitur, in tit. de reviſ. ſent.* ita quod non ſufficit dare pignora, vel fidejuſſores, *l. promiſſor, §. ſi. ubi gloſſ. ff. de conſtit. pecun. gloſſ. & Bart. in §. venditur, Inſtit. de rer. diviſ. Pet. de Greg. in tract. de Iudic. cauſ.*
3 *feudal. nu.4. quaeſt.52.* maxime quia Ritus imponit formam, dum dicit *(non aliter ſupplicans admittatur) Bart. in l. de his, C. de tranſact.* quo caſu illud quod eſt poſitum pro forma, debet ad unguem adimpleri, ſecundum *Bal. in auth. matri, & aviæ, C. quand. muli. tutel. offi. fun.* & ideo non poteſt adimpleri in ſuo æquipollenti, *Alex. poſt Bald. in l. 1. ff. de lib. & poſthum. Petr. de Greg. in loco præallegato, & Cum. ſuper dict. Rit. ordine*
4 *ſuo 93. num.7. & ſeq. ubi num.31.* ſubdit quod Judice procedente contra formam ſtatuti, omnia redduntur nulla tanquam facta contra legis prohibitionem, *Bart. in l. cum lege, ff. de fideiuſſo. & l. non ſolum, §. ubiq;, C. de minor. & in l. prolatam, C. de ſentent.* quod eo magis ſuaderi videbatur parte opponente, & inſtante ſecundum eos, & prædicta procedunt tam in principali ſuc-
5 cumbente, quam in tertio petente reviſionem, per verba Ritus, ibi *Supplicans*, & fuit deciſum in Conſiſtorio die 18. Decembris 1600.

Advertendum tamen eſt, quod proxima concluſio tres patitur limitationes, & primo ſi debitor opponat exceptionem compenſationis aliarum expenſarum, quas forte habet taxatas, & verificatas in alio judicio; qui enim compenſat ſolvit, *l. fin. C. de compenſat. Ioan. Aloyſ. de Sept. & Cumi. ſuper d. Rit.* ubi ita ſervari ajunt, & nos judicavimus in Conſiſtorio pro Paula de Avara contra U J.D. Aſcanium Xibecha die 21. Martii 1601.

Secundo limitatur non procedere
7 quotieſcunque creditor egit actione reali per interpoſitionem primi de-

creti ſuper bonis debitoris, quæ ſunt ſuffectura, & lata ſententia vel interloquutoria non eſt impeditus creditor quin poſſit procedere ad ſolemnia, & interponere ſecundum decretum pro eius effectiva ſatisfactione, & exequutione interloquutoriæ, quia tunc auditur debitor non obſtante Ritu prædicto, iſto enim in caſu Ritu: nil diſponit, adeo quod uti caſus omiſſus remanet in diſpoſitione juris communis, nec dictum capitulum erit intelligendum ultra quã loquitur, ſed ſtricte, uti odioſum, &
8 correctorium iuris communis, per quod non ſolum licet ab omni verbo appellare, ſed quando datur reviſio, iuxta formam *tex. in l. ſi quis, & in auth. quæ ſupplicatio, C. de prec. Impera. of-*
9 *fer.* non denegatur condemnato audientia, licet victor poſſit exequi ſentẽtiam, præſtito tamen iuxta formam *d auth.* & facit regula, via quam eligiſti tibi pateat, *ad not. per Gabr. poſt alios, concluſ. 1. cum ſeq. in tit. de actio. Decia. conſ. 22. n. 36. & 37. lib. 5.*

Item facit quia malitia creditoris
10 non procedentis ad interpoſitionem ſecundi decreti, non debet nocere debitori, cum per eum non ſtat, quin exequatur ſententia, quæ fuit ratio diſpoſitionis illius ſtatuti. His accedit quod contrariorum eadem eſt diſciplina, & propterea ſicut ſi defectus ſolutionis ꝓcedit à debitore in pœnam nõ auditur, ita pariter cum procedit à creditore in eius pœnam debitor debet audiri, & ſic iudicavit Cõſiſtorium die 30. Octobris 1602. pro Cæſarea lo Munti contra Franciſcã Zara, & in cauſa Comitis Buxemi cũ Vincentio Giattino de menſe Julii eiuſdem anni, & fuit iudicatum in Sancto officio pro Don Fabio de Bononia, cum Don Franciſco Maria de Bononia; & maxime prædicta limitatio procederet, ſi debitor intimaſſet creditori quatenus infra terminum Judici beneviſum procederet ad interpoſitionem ſecundi decreti,
11 alias eo elapſo poſſit audiri in reviſione, ut fuit judicatum in eodem Tribunali die 28 Januarii 1603. pro V. I. D. Ioſeph Madonna, contra Vitum lo Caſali.

Tertio limitatur in eo qui volue-
12 rit ſtare carceratus, donec cauſa revideatur, dummodo non habuerit bona unde ſolvere valeat, ut dixit expreſſe *tex. d. Ritus*, & iudicavit Conſiſtorium pro Don Silvio de Pactis cõtra Donnam Lauream Valdina de anno 1605. & nota quod ſi debitor habeat, & poſſideat bona, ſed ad inſtã-
13 tiam creditoris fuerit pro debito prædicto carceratus, tunc poterit audiri in reviſione non ſoluto debito, & expenſis. quia volente creditore auditur, & habetur ac ſi ſolviſſet, *ad notat. per Bart. & Angel. l. ſolutionibus, & in l. ſoluta, ff. de ſolut. cum alijs adductis per Cumi. ſuper dict. Rit. n. 17. & 18.* & ita fuit votatum per nos in Conſiſtorio in cauſa Jacobi Salmaniati conta Joannem Fortem Natoli, licet in actis votum prædictum non fuerit redactum

ex

Digitized by Google

ex quo pars liti ceſſerat articulo.

SUMMARIUM.

1 *Poſſidens iure retentionis compenſat fructus cum ſorte.*

2 *Vxor, vel alius creditor qualiter ſibi conſulant vendendo pignus ne fructus ſortem conſumant,*

3 *Creditor non poteſt cogi ad recipiendum particulares ſolutiones.*

4 *Creditor non tenetur compenſare fructus cum ſorte.*

5 *Res pignori data poteſt vendi authoritate Iudicis.*

6 *Debitor poteſt rem adiudicatam repetere à creditore ſolvendo debitum.*

ARGUMENTUM.

Creditor cui per ſententiam Iudicis eſt addicta res, ut eam detineat iure hypotheca, vel pignoris, an poſſit petere infra certum terminum eiuſdem rei ſolutionem, vel ſubhaſtationem.

DECISIO C.

Conſiſtorium declaravit nullum ſecundum decretum interpoſitum ſuper feudo della Solichialora de pertinentiis Baroniæ Petræ pro debito dotium de paragio, & eius interuſuriis ad inſtantiam Donnæ Dianæ Barreſi, ſolutis tamen prius per Baronem dicti feudi ſcutis ſex mille ſeptuaginta, & expenſis factis, in M. R.C. taxatis, & per conſequens ab illo die dicta Donna Diana poſſidebat iure retentionis ſeu pignoris, & com-
1 penſabat fructus deductis expenſis in ſortem, *ad text. in c. 1. & cap. conqueſtus, de Vſur. & l ſi dominus*, & ibi *Dd. C. de pigno. c. illo vos, &c. cum contra, de pignor. Fan. de pignor. in 5. par. 5. mem. n. 1. & ſeq.* ubi ponit regulam cum ampliationibus, & limitationibus; fuit ex hoc dubitatũ in Conſiſtorio an Juridice proceſſerit petitio per viam cedulæ in dicto Tribunali factæ ad inſtantiam dictæ Donnæ Dianæ; ad evitandum extinctionem ſortis ob perceptionem fructuum, quod Baroni aſſignari debe-
2 ret certus terminus ad reluendum pignus, quo elapſo faciat tot de dictis bonis retentis æſtimare per æſtimatores expertos ut poſtea ſubhaſtentur, & plus offerenti liberentur, etſi non inveniatur emptor, per curiam ſibi conſignari debeant pro æſtimatione, & fuit concluſum quod ſic, die 22. Martii 1603. per doctrinam *Didac. Covar. var. reſol. lib. 3. c. 18. nu. 4.* ubi non ſemel ita obſervatum, & definitum fuiſſe refert, qui in terminis dotis ſequuti ſunt *Caval. in tractat. de uſufr. muli. reli. ſub nu. 206. verſ. vel & melius, Lud. Molin. de primog. Hiſp. lib. 4. cap. 6. nn. 7.* quæ concluſio confirmatur ratione, & æquitate, ne creditor cogatur invitus particulares ſolutiones recipere, quas quidem omnino recipere coge-
3 retur computatione fructuum rei retentæ in ipſam ſortem principalem, *ad tex. in l. tutor*, §. *Lucius, ff. de uſur. gloſ. Bart. Alex. & Iaſ. in l. quidam exiſtimave-*
4 *runt, ff ſi cer. pe.* nec de iure probatur creditorem cogendum eſſe, ut pecuniam creditam ex fructibus pignoris conſequi debeat, & ſi non poſſet rem ſibi per ſententiam iure pignoris traditam vendere, abſque dubio cogeretur creditor fructus pignoris ſeu

Digitized by Google

ſeu rei retentæ loco pecuniæ creditæ recipere.

Item faciebat quia Judicis ſententia, quæ jubet creditorem rem poſſe retinere, donec ſibi de debito ſatisfiat, nihil aliud agit, quam quod declaret rem illam iure pignoris, & hypothecæ ad creditorem pertinere;
5 ſed jus pignoris, & hypothecæ hoc habet à lege ut vendi poſſit res ipſa data in pignus à creditore, authoritate Judicis, *l.2.l.3.& l.creditor hypothecas, C.de diſtract.pign.* igitur ſi creditor poſſet abſque hac declaratione vendere rem ſibi in pignus à debitore obligatam, ita poterit vendere rem jure pignoris ei à Judice addictam, quodcunque id pignus ſit. Præterea con-
6 firmatur prædicta concluſio, nam cum debitor à poſſe cujus fuit res adjudicata, nil aliud habeat in re ipſa, niſi quod ſolvendo pecuniam creditori debitam, poteſt rem ipſam ab eo adjudicatam repetere, tam ex forma Ritus, quam de jure, *ad text. in l.1. C. qui pot. in pignor. habean. Ruyn. conſil. 3. vol.1. cum aliis ſimilibus*, merito non poterit impedire, quin fiat diſtractio iſto modo, facta æſtimatione pro minori damno ipſius creditoris.

CONSI-

Digitized by Google

CONSILIUM
DON GARSIAE MASTRILLI
REGII CONSILIARII
Pro
D. ALOYSIA MASTRILLI
& Corbera Baroniſſa Terræ Tortoreti.
CONTRA
EJUS VASALLOS.

SUMMARIUM.

1 *Ius prælationis an competat Vaſallis, ſi venditur Baronia per dominum.*
Contra, num. 43. 45.
Limita ſtante conſuetudine, num. 46.

2 *Vaſalli an dicantur ſervari.*
Contra, num. 50.

3 *Vaſalli an alienantur inviti.*
Amplia num. 5.
Limita num. 51. 52.
Intellige num. 53.

4 *Dominus non poteſt alienare in alium Vaſallum.*

6 *Vaſalli ſi alienantur, domino reſiſtere poſſunt.*

7 *Dominus, & Vaſallus ſunt duo correlativa.*

8 *Vaſallus, & Dominus æquiparantur.*

9 *Vaſallus non poteſt alienare invito Domino, & è contra.*

10 *Verbis Regis atteſtantibus de pacto aliquo in privilegiis creditur.*

11 *Terræ demaniales alienatæ in Barones ſoluto pretio admittuntur ad demanium.*
Contra num. 57.

12 *Servus pro noxa datus oblato pretio manumitti debet.*
Contra num. 58.

13 *Fiſcus vendens rem communem requiſito conſorte vendere debet.*
Intellige de æquitate, num. 62.

14 *Socius præfertur emptori in venditione rei communis.*

15 *Vaſalli tenentur Dominis in ſubventionibus, & collectis.*

16 *Ius prælationis non competit Vaſallis ſi vendatur juriſdictio criminalis, & n. 60.*

17 *Agnati admittuntur infra annum ad revocandum feudum alienatum.*
Intellige, num. 63.

18 *Baro male tractans Vaſallos cogitur vendere Baroniam.*
Et poteſt feudo, & iuriſdictione privari, num. 19.
Amplia in Regno, num. 21.
Nec requiritur trina monitio, num. 20.

22 *Monitio legis ſcripta habetur pro trina monitione.*

23 *Annus datur Vaſallis ad petendum demanium.*
Limita in Regno Siciliæ, num. 64.
Item, & filiis ad retrahendum, quando pater alienat, num. 24.
Et domino directo, quando Vaſallus alienat, num. 25.

Digitized by Google

Item, & vicino ex conſtit. Sancimus, num. 26. & non currit pendente lite, num. 27.
Contra num. 65.
28 *Reſtitutio in integrum competit univerſitati quando annus eſt elapſus.*
Contra num. 66. & 68.
29 *Univerſitas minori aequiparatur.*
30 *Dominus directus tantum de iure habet ius praelationis.*
31 *Vtilis dominus non praefertur emptori in alienatione directi dominij.*
32 *Univerſitati non competit jus congrui neque jus conſanguinitatis, num. 33.*
34 *Emptor tenetur retrovendere reſtituto pretio.*
35 *Conſuetudines dantes retractum nō procedunt in feudalibus.*
36 *Emptor non cogitur invitus vendere.*
Amplia num. 38. 39. 40 41. & 42.
37 *Statutum cogens aliquem invitum vendere, debere, eſt contra jus commune.*
44 *Emptor vendens non requiſito domino directo cadit à poſſeſſione rei.*
47 *Vaſalli recipientes novum dominum abſq; contradictione, & proteſtatione, amittunt jus praelationis.*
Amplia num. 48.
49 *Vaſalli demaniales favore libertatis admittuntur ad jus praelationis.*
54 *Terra Tortoreti an fuerit demanialis.*
55 *Rex an poſſit revocare privilegium demanij*
Amplia num. 56. ſtante conſenſu Vaſallorum.
59 *Text in §. dominus, inſtit. de noxal. declaratur.*
61 *Conſuetudo unius loci non ligat in alio.*
67 *Beneficium reſtitutionis in integrum poteſt ſtatuto tolli.*
69 *Reſtitutio nom datur lapſo termino dato ab homine.*
70 *Rex praefertur in venditione feudi.*
71 *Univerſitas poteſt petere demanium ex iure Regi competente in beneficiū Regis.*
72 *Prorex petendo, & acceptando decimam an poſſit petere retractum, & num. 73.*
74 *Scientia officialium an Regi praeiudicet, & quid in ſcientia Proregis, num. 75.*
76 *Prorex praeſtat conſenſum alienationibus feudorum.*
77 *Rex conſentiens alienationi an ſibi praeiudicet in retractu.*
78 *Reſtitutio in integrum an competat Regi adverſus lapſum temporis in retractu.*
Amplia ex verbis capit. volentes, num. 79 & num. 80.

ARGUMENTUM.

Praelatio an competat Vaſallis in alienatione Baroniae facta per Baronem: & an detur reſtitutio in integrum adverſus retractum Regi, ſeu Vaſallis conceſſum, ſi tempus ſit elapſum?

Invocato Divino praeſidio.

DOn Fridericus de Moncata Baro terrae Tortoreti vendidit praedictam Baroniam cum juribus, & pertinentiis ſuis Donnae Aloyſiae Maſtrilli, & Corbera matri meae, & hoc die 8. Octobris 1598. & die 27. eiusdem menſis procurator coepit poſſeſſionem per expulſionem Vaſallorum, & eorum acceptationem ingreſſum Caſtri, & bannum publicum. In menſe Novembris inde ſequentis acceſſit illuc Don Hieronymus Maſtrillus filius primogenitus Gubernator electus per Donnam Aloyſiam, ubi fuit acceptus ab omnibus Vaſallis cum feſto, & ſignis notoriis laetitiae novi domini, & Gubernatoris, qui amovit officiales, & fecit multa banna, uti Gubernator deputatus per dictam Donnam Aloyſiam Baroniſſam, ut ſupra. De menſe Junii

nii Jurati dictæ terræ creaverunt Syndicum ad effectum ſe reducendi ad Regium Demanium, qui Syndicus, & Jurati ſupplicaverunt Excellentiſſimo Protegi, & in cauſis fiſcalibus ad cautelam Sua Excellentia prorogavit tempus anni, ad effectum faciendi depoſitum pretii, pro effectu prædicto ſe liberandi, & faciendi omnes Vaſallos de Regio Demanio, & fuit conceſſa prorogatio ad menſes quatuor, quæ proviſio fuit exequuta in actis Iuratorum dictæ terræ.

Ex facto prædicto circa duo conſultus, ut reſponderem, quorum primum eſt, an dictæ Univerſitati, & Vaſallis competat jus prælationis ad effectum reducendi ſe ad Regium Demanium, vel ſaltem ex quo annus eſt elapſus, & ipſius prorogatio, poſſint agere remedio reſtitutionis in integrum,

Secundum, dato quod Univerſitati non competat tale ius, an poſſit Univerſitas prædicta petere hoc Demanium in beneficium Regis ex iure prælationis Regi competente, & pariter ut ſtante lapſu termini ſuccurratur eodem remedio reſtitutionis in integrum.

1 Et quo ad primum reſpondendum videbatur, quod ius prælationis competebat prædictis Vaſallis ex his, quæ ſolent allegari per *text. in l. 2. in fin. princip. ff. ſi lib. ingenu. eſſe dicat.* ubi habetur, quod qui ad precium participandum ſe vendere paſſus eſt, non prohibetur de libertate contendere, ſi pretium reddidiſſet, ad idem eſt *text. in l. ſi quis, §. fin. C. de patrib. qui fil. diſtrax.* ubi licet patri, qui vendidit, aut ei qui alienatus eſt, vel cuilibet alteri ad propriam ingenuitatem repetere pretium offerendo: Idem etiam ſentit *gloſ. in l. 1. in verſ. retinet, C. de bon. lib.* & ibi *Doct. Sali. in l. 1. col. 2. ff. quib. ad libert. procla. non li. & tex. in l. 1. cum tribus ſequentib. ff. de libera. cauſ.* ubi licet patri, vel filio, & militi pro neceſſariis perſonis, & mulieribus etiam de cognatione, & patrono, & illis invitis, ſeu ignorantibus de libertate contendere, ita & pariter dictis Vaſallis pro conſequenda libertate; cum jugo ſervitutis quo-
2 dammodo aſtricti ſint per infeudationem, *Bald in cap. quæ in Eccleſiarum, num 21. de conſtitut. Cravett. conſil. 6. num. 110.* ubi ſubditos appellat ſervos obedientiarios, & *conſ. 241. num. 15.* vocat contractum feudi continere ſervitutem perſonarum & rerum.

Secundo, quia de iure communi
3 Vaſalli non alienantur inviti, *gloſ. in l. invitus, ff. de fideicom. liberta.* quæ indiſtincte loquitur, ſive in Vaſallis Regis, ſive Baronum, deſumpto *argum. à d. l. invitus*, quæ loquitur de ſervo ut alteri invitus tradi non poſſit, manumittatur, & ab eadem *l. gloſſa facit argum.* quod dominus non poteſt
4 alienare in alium Vaſallum, *capit. 1. §. ex eadem lege, in prin. de leg. Corrad. & cum gloſſ. tenent. Doct. in cap dilecti, de maiorit. & obedien. Dd. in cap. Imperialem, §. præterea ducatus. ubi Andr. n. 47. de prohibi.*

Digitized by Google

feud.alien.per Feder.Grat.conſ.179.num.7. lib.2. Neviza.conſ.12.num.108. inter conſil. feudalia Brun. Cravett.conſil.241. Gabr.de Iur. quæſit.concluſ.8. num.1. Duen.reg.215. Menoch. conſil 32. num. 20. & conſil.264. nu 30.lib 3. & in tractat.recuperan.poſſeß. remed. 10. num 81. Alciat. conſil. 167. alias conſ.7.tom.1.lib.3. Ceph. conſil.18. num.23. Pancirol. conſil.119. Burſat. conſil.160. nu.1. lib.2. & conſil.350.num.1.lib.4. Surd.conſil. 208.num.17. lib 2. Clar.in §.feudum,quæſt. 28. Petr.de Gregor. in tract. de conceß.feud. p.7.quæſt.4.num.18. & ibi *in addit.allegavi Menoch. in alio conſil.377. num.10. Hip. Rim.conſil.601.num.33. Cacher.Oſaſc.conſ. 49.nu.3. & ſeq.* & hanc concluſionem multi Doct. procedere intelligunt,
5 ſive alienatio fiat in inferiorem, & ſive in parem, aut ſuperiorem; prout indiſtincte hanc opinionem procedere voluit *Cin. in l. 1.* & ibi *Salic. C. de novat. Ioan. Fab.in §.1.col.2. inſtit. de aßignat. libert.* licet in inferiorem omnes
6 conſentiant, ut dixit *Cacher conſil.49. num. 8.* Imo prædicti Vaſalli domino reſiſtere poſſunt, *Bal. in cap.1. §. ſi quis,*
7 *num 5. quo tempo.mil. Gabrie.in d.concluſ. 8.num.5.* & facit quod dominus, & Vaſallus ſunt duo correlativa, & diſpoſitum in uno cenſetur diſpoſitum in altero, *Alvar in cap.1 §.præterea,in 2.not. quid ſit inveſtitut.* & Vaſallus ac domi-
8 nus æquiparantur, *cap.1.de nov.form.fidelit.* & ideo ſicut Vaſallus non poteſt
9 alienare invito domino, ita & è converſo dominus invito Vaſallo, ut ex *Rip. lib.2. reſponſ. cap.25. numer.7.* arguit *Menoch.in d.conſ.264.num.27. & Loffred. in c.Imperialem,§.præterea ducatus, verſic. Nec dominus, de proh.feud.alien. per Feder.*

Tertio principaliter tanto magis prædicta concluſio procedere videtur ex pacto antecedente, quod habet terra. Torroreti de remanẽdo in Regio Demanio poſtquam pervenit ad Regem Fridericum, qui eam ſubtraxit a Baronibus, & aggregavit Regio Demanio, ut patet ex privilegio dicti Regis, anni 1271. *ubi hoc aſſerit in fin.*
10 cujus verbis hoc atteſtantibus plene creditur, *Clem.1. de probat. ubi Anton. de Burr. poſt alios, Turret. conſil.71.num.1.vol.1. Afflict.deciſ.105. num.14. Bolognett.conſil.1. num.51. Foller. de cenſib.in verbo non vitiatus, num.55.* & ſtantibus prædictis pactis ita fuiſſe judicatum pro univerſitatibus affirmant *Neviz. Cravett. Burſ. & Menoch. in locis præallegatis*, & maxime in Regno in quo adeſt Reg. Pragmatica Alphonſi, mandans, quod
11 Terræ quæ fuerunt de Regio Demanio, debeant ſemper permanere in Demanio, & quæ eſſent alienatæ, de novo ſoluto pretio reduci, ac eidem aggregari debeant.

Quarto facit *tex.in §.dominus, inſtit. de noxali.* ubi ſervus pro noxa datus
12 oblato pretio manumitti debet, & ibi *Ioan.Fab. infert*, quod ſi quis haberet Vaſallos, & cederet bonis, videtur, quod ſi illi vellent redimere libertates ſuas, debeant audiri, & hoc dicit *gloſ. ibi ſavore libertatis, & Ioan. Fab. ſequuti ſunt Montalb. in l.2. tit. 24. part.4. Didac.Perez.in l.14.tit.11. lib.4. ordinatio. Covarr.in cap.quamvis pactum, 2.part.§.2. num.4.*

Digitized by Google

num.4.verſ.Civitas. Vincen. de Anna Alleg. 27.n.19. & in conſtit. divæ memoriæ, n.261. Vincent. de Franch. deciſ.17 num.2. verſ. veruntamen, qui refert ita fuiſſe judicatum.

13 Quinto facit, quod Fiſcus, licet iure ſingulari poſſit totam rem vendere, *l.2.C.comm.rer.alien.l.1.C.de vendit. rer. Fiſcali. lib.10.* tamen requiſito con-
14 ſorte vendere debet, ut ſi tantundem offerat, emptori præferatur, *arg. l.neceſſe, ff.de in diem addict.l.1.de privileg. credit. Gregor. Lopez. in l.53.verſ.vender.tit.5. p.5. Franc. Mar. deciſ.368.num.5. Tiraquell. de retract. lignag. §.1.gloſ.18.num.7.*

Sexto Univerſitatis intereſt liberari à ſervitiis ad quæ virtute iuris
15 communis, & Regiarum Pragmaticarum tenentur utili domino, & à ſolutione prædictarum ſubventionum, ſeu collectarum, de quibus in Conſtitut. Regni quamplurimum, & quibus liberantur ſi ſe redimunt, ut optime dixit *Vincent. de Franch. d.deciſ. 17.num.3.* exemplo eorum, quæ ſupradicta ſunt; & ſecundum hanc opinionem pluries fuiſſe deciſum ibi refert *Doctiſſimus Regens Camill. de Curt. in 1. par. diverſ. iur. feud. cap. licet autem veriſſima, nu.54.* & deciſum fuiſſe pro Univerſitate Sanſeverini refert ante omnes *Camera. in repet. cap. Imperialem, §. præterea ducatus, in fi. de prohib. feud. alien. per Feder.* licet aliter deciſum aſſerat in venditione iurisdictionis terræ
16 Stili, quia Vaſallus ex iurisdictione non efficitur amplius Vaſallus, quam non erat, in quibus terminis loquutus eſt *Vincent. de Franch. deciſ.17. & Frec. lib.2. authent.2. D. de Curt. in loco præalleg. num.68.* licet ipſi aliter teneant *Anna Alleg.27.nu.19.* quæ concluſio in iurisdictione, meo iudicio, nullam patitur difficultatem.

Septimo facit, quia feudo diſtra-
17 cto prætendentes intereſſe, ad illud revocandum admittuntur ſaltem reſtituto pretio emptori, *cap.1. §. Titius filios, & ibi ſcribentes, ſi de feud. fuer. controverſ.* quare pari ratione vendita Baronia Tortoreti cum Vaſallis licere debet dictis hominibus, intereſſe ad hoc prætendentibus, ſe redimere reddito pretio emptori.

Octavo prædicta confirmari videbantur, quia adſunt ſævitiæ Baronis,
18 quo caſu nedum cogitur Baro vendere Baroniam, *ad tex. in §. ſed, & maior aſperitas, Inſtit. de his qui ſunt ſui vel alien. iur. Bald. in l.2.§. dominus, ff. eod. Socin. reg. 435. num.27. Boſſ. in tit. de Princip. nu.57. Vrſil. ad Afflict. deciſ.265. nu.17. D. Camill. de Curt. in loco præallegato, num.45. & 46.* ſed etiam poteſt feudo & iurisdictio-
19 ne privari, *Boer. deciſ.304. Petr. de Gregor. de conceſſ. feudi par.8. quæſt.16. tit. de iur. boni tractamenti, & in addit. cumulavi Rol. conſil.18. vol.3. & conſil.40. lib.4. Menoch. conſil.2. num.196. Gram. deciſ.104. Frec. de*
20 *ſubfeud. lib.2. auctorita.8.* nec requiritur trina monitio, quando agitur ut cogatur vendere, ut ex *Boer. deciſ.349.* dixit *Vrſil. in loco præallegato*, tanto magis
21 in Regno, in quo per Conſt. eſt prohibitum Baronibus Vaſallos male
22 tractare, & iſta monitio legis ſcripta

habetur pro trina monitione, *Foller.*
ſuper Conſtitu.præſenti,num.15.fol.118.

Nono & ultimo facit, quia ſumus
23 infra annum datum Vaſallis ad pe-
tendum Demanium, ut concludit ſe-
cundum omnes advocatos Neapoli-
tanos *Vincent.de Anna in Conſt. diva me-*
moriæ,nu. 261. & Vincent. de Franch.in d.
deciſ.17.nu.17.D.Camill.de Cur.in loco alle-
gato num.56. ubi ait dari annum ſicut
24 datur filiis quando pater alienat, & i-
pſi admittuntur ad retrahendum, iu-
xta terminos *cap.Titius, ſi de feud. deſun.*
25 *milit.* & ſicut conceditur domino di-
recto annus, quando Vaſallus alienat
cap.1.§.porro, Qual.olim feud.pote.alie. Itē
26 & quando vendit quis tanquam vici-
nus iuxta terminos *Conſtit. Regni San-*
27 *cimus*, qui annus ne laberetur fuit à
Principe prorogatus, & numquam
cucurrit pendente lite ſuper præla-
tione *Tiraquell. de retract.§. 1.gloſſ.10. nu.*
36.Surd.deciſ.203.num.12. imo interru-
ptus fuit ſtantibus ſupplicationibus
Principi factis, *l.1.& 2. C.quand. libell.*
1 *princi.l.1.C.de annal.except. Petr. de Greg.*
de iudic.cauſar.feuda.quæſt.17.nu.26. Guid.
Pap.quæſt.138.& ibi apoſtilla. Cumi.ſuper
Rit.capit. 40.& nu.252.& 253. & dato
quod tempus prædictum eſſet ela-
pſum, non eſt dubium, quod dictæ
28 Univerſitati competat reſtitutio in
integrum infra quadriennium ut in
minore eſt deciſum, per *cap. Conſtitu-*
tus,de in integ.reſt. & minori æquipara-
tur Univerſitas, ut late *Purpu. conſ.548.*
29 *nu.104.* & quod minori competat re-
ſtitutio in retractu, voluit *Neapod. in*
conſuetud. Neapo.ſi domus, de iur. congr. in
gl.in verbo petenti. Tiraq. de retract. §.35.
in gl.2.in verb. Mineures,ſub num.3. Guid.
Pap. quæſt. 257. Maurit. de reſtitut. in in-
teg.quæſt.87.artic.1.num.4.verſi.ſed in con-
trarium,Vincent.de Franch. deciſ. 17. num.
17. qui loquitur in Univerſitate, *Alciat.*
conſ 167.Calde. in repet. l. ſi curatorem ha-
bens,n.82.verſ.ſed adverſarij dolo,C.de reſtit.
in integ. & fuiſſe deciſum per Regiam
Cameram, refert *D. Camill. de Cur. loco*
præallegato nu.57.

His tamen minime refragantibus
contrariam opinionem veriorem, &
de iure indubitatam eſſe arbitratus
ſum, quod tale ius prælationis non
competat prædictis Vaſallis; & pri-
30 mo, quia nulla lege cavetur, quod ali-
us quam directus dominus admitta-
tur ad ius prælationis, quando utilis
dominus rem vendit, *l.fin C.de iur.em-*
phyt.And.in capit. 1. §.nec dominus nu. 46.
verſic. nam emphyteuta, de prohibit. feud.
alienat.per Feder. ubi Liparul. allegat con-
cordantes,Salicet.in l.fin.verſic.quæro ſicut,
C.de iur. emphyt. Corbol. de iur. emphyt. in
tit.de cauſa privat.ob aliena. irrequi. domi.
fact. limitat. 11.fol.mihi 263. D. Camill.de
Curt.in dicto.capit.40. Vincent. de Franch.
deciſ 17.numer. 7. ubi ſubdit, quod ſi
vendit directus dominus directum
dominium, ſeu annuos introitus,
quos utilis dominus ſoluit directo,
31 præfertur utilis dominus emptori,
nec ante, nec poſt venditionem, ſe-
cundum *And.& concord.per eum relatos,*
& ita deciſum fuiſſe refert per Sa-
crum Conſilium; cum ergo nullum
habe-

habeant Vaſalli dominium, nulla poteſt pro eis conſiderari prælatio; Itẽ
32 nec Univerſitatis poteſt hoc prætendere ratione vicinitas, vel congrui propter quod datur prælatio, *ex conſtitutio. Sancimus, in tit. de iur. prothomyſ.* nec ratione conſanguinitatis pro-
33 pter quam ſimiliter à lege inducta eſt prælatio juxta terminos *tex. in capit. conſtitutus, de in integ. reſtitut. & notat. D. Camill. de Curt. dicto n. 40.* Nec ju-
34 re redimendi, quo jure quis cogitur vendere, ſeu retrovendere etiã quod nolit, ut etiam declarat *Gloſſ. Pariſienſ. §. 13. gloſſ. 1. in verb. le ſegnuor, verſic. antequam alitus, num. 23. & 24.* quia ex diſpoſitione iuris obſtat *text. in l. dudum C. de contrah. emption.* & ſi hoc velit prætendere ex conſuetudine admittente ius retractus, ſeu congrui, de hoc conſuetudinem non habemus, adeo quod ſi venditur res feudalis, conſue-
35 tudines dantes retractum non procedunt, ſuper quo *Tiraquell. de retract. §. 1. gloſſ. 3. & num. 3. Vincen. de Franc. d. deciſ. 17. & dixi latiſſime in deciſ. 4.*

Secundo facit quia nemini eſt con-
36 ceſſum emptorem ab emptione facta repellere, & quod ei oblato pretio venditio fieri debeat, niſi lege, aut ſtatuto, vel conſuetudine hoc caveatur, *per tex. in l. dudum, in fin. & l. invitum, C. de contrahen. emption. & in l. fin. de reb. alien. non alien. & in l. fin. §. ſed ne, C. de iur. emphy. cum ſimilib.* iniuroſum eſt enim ut homines aliquid facere cogantur, inviti, ut in iſtis terminis *per leg. dudum dicit Andr. in d. §. præterea, numer. 55. circa fin. verſic. in præiudicium, & D. Camill. de Cur. in d. loco nu. 46. verſic. ergo nec,* quia interdicenda non eſt liberis hominibus rerum ſuarum diſpoſitio, *l. non uſq; adeo, ff. ſi quis à pat. fu. manum.* cum in re ſua quilibet ſit moderator, & arbiter, *l. ſed ſi lege, §. conſuluit, ff. de petitio. hered.* imo Doct. firmant communiter, quod ſtatuta quæ aliter
37 diſponerent, eſſent contra ius commune, *ut per ſcribent. in d. l. dudum,* & ibi habetur, quod nec ſocio poti-
38 us, quam extraneo vendere teneatur, & hoc etiam ſtante reſcripto
39 Principis, *l. de contractu, C. de reſcin. vendit.* ac etiam perſoluto maximo pretio, ut dixit *Bal. conſ. 439. in prin. li. 1. & late dixi in deciſ. 17.* Item nec etiam fra-
40 tri conceſſum extat, *l. 1. C. comm. divi-*
41 *dun.* Item nec militi aut cuivis gravi viro *l. portionem, C. comm. rer. alien. Tiraq. in præfat. retract. num. 23. & 31.* Item
42 nec etiam Fiſco competit, *l. de contractu, & l. fin. C. de quadrien. præſcript. l. 1. & 2. C. Ne fiſc. rem quam vendit. evict. lib. 10.* ergo idem dicendum erit in caſu iſto.

Tertio principaliter ut ad caſum
43 accedamus pro hac opinione faciunt multa iura, & primo *tex. in l. 11. §. Titius puerum, ff. de obſeq. liberto.* ubi ſi quis ſervum vendi juſſit, ſi poſtea exoratus ab eo recepto pretio illum manumiſit, habebit in illo iura patronatus, quia beneficium contulit manumittendo, dum non egebatur, & idem dixit *glo.* ponderando verbum (beneficium) ad idem facit *gloſſ. in l. 3. in verb.*

veti-

Digitized by Google

retinet, C. de bon. lib. ad intellectum *l. 2. ſi liber. ingenu. eſſe dica.* videlicet, quod ille dominus ſervi ſponte pretium oblatum receperat ponderando verbum (reddidiſſet) ad idem *text. in l. poſt legatum, §. ſi pater, verſic. ſi ſervum, ff. de his quib. ut indig.* ubi dominus etiam fiſco petente non cogitur precio recepto ſervum manumittere, ad idem *text. in l. cum adfirmes, C. de libera. cauſ.* ubi licet dominus paciſcatur de manumittendo Verinam & filiam accepto nummo, ſi poſtea Verinam tantum manumiſit, non cogitur filiam eius liberare; ad idem *text. in l. ſi is qui ſuis, §. ſi ab ignoto, in princ. ff. de manumiſſ.* ubi ſi ſervus venditur alteri, licet offerat pretium, non tamen ille cogitur manumittere, quem *text. ad hoc notat gloſſ. in l. 1. in verſ. pro huiusmodi, circa fin. C. ſi ſerv. extr. ad idem text. in l. ſi ex liberta, C. de libera. cauſ.* ubi ſi naturalis pater idemq; dominus filiam diſtraxit, licet ea poſtmodum pretium ſolvat, non conſequitur libertatem, per quæ iura ita concludit *Camil. Saler. in addit. conſuetud. Neapol. fol. 32. litera F.*

Quarto facit quia tractare in caſu iſto de prælatione abſurdiſſimum eſſet: de natura enim prælationis eſt, quod quis non cogatur ad vendendum, ſed quod ante quam vendat, debeat requirere eum, cui prælatio
44 competit, ſi vult emere, alias enim eo non requiſito, & procedente ad actum venditionis, non per viam retractus ſoluto pretio, ſed per viam apprehenſionis absq; aliqua ſolutione pretii, non requiſitus, qui requiri debebat, rem venditam capiet, iuxta terminos *l. fin. C de iur. emphyt.* & ita in ſpecie declarat *Glo. Pariſienſ. in §. 13. gl. 1. ſupra relata*, & ſi in hoc caſu loqueretur de prælatione, oporteret de neceſſitate fateri, quod facta venditione non requiſita Univerſitate, quod univerſitas ex ſe ipſa efficeretur libera à Rege ſi ipſe vendidiſſet, & à Barone ſi reducta eſſet in demanium absque aliqua pretii ſolutione.

Quinto hanc opinionem in ter-
45 minis tenuerunt *Frec. de ſubfeud. lib. 2. authent. 2. num. 26.* quia valde exclamat contra iſtos prætendentes demanium, quia ſub clypeo Regii Demanii excoriant illos pauperrimos homines, *Loffred. in c. Imperialem, §. præterea, verſic. nec dominus. ubi late de prohib. feud. alien. per Fed. Camil. Saler. in addit. conſuet. Neapol. fol. 32. Lancellot. Gail. in conſil. 46. vol. 1. per totum. Camerar. in cap. Imperialem, §. præterea ducatus, in fin. comment. de prohibit. feud. alien. per Feder.* qui, ſi recte perpendatur, dicit hanc opinionem iuridicam, & ita fuiſſe iudicatum in cauſa Stilli, licet hodie non procedatur, per *tit. digeſtorum de iuſtit. & iur. ſed per vim. Gregor. Lopez. in l. 4. tit. 13. part. 7. Vinc. de Franch. deciſ. 17.* qui refert ita iudicatum fuiſſe quidquid de conſue-
46 tudine contrarium ſervari referat noviſſime doctiſſimus D. Regens *Camill. de Curt. in d. 1. part. diverſor. iur. feud. num. 39. fol. 8. & num. 47.* ubi concludit ſecundum iuris terminos terris iſtis, & Univerſitatibus, quæ venduntur, nullum

nullum ius circa dictam prætenſam prælationem competere poſſe, licet de conſuetudine Tribunalium illius Regni contrarium ſervetur, *& nu.54. & num.74.* ſubdit quod in his demaniis nullum conſideratur ſervitium Regis, quinimo maximum præiudicium; nam ſi de proventibus agatur, illi nunquam in beneficium Regis applicantur, ſed lucro Gubernatoris cedunt: Item introitus feudales maximam patiuntur iacturam ex ipſorum diſmembratione, & ſine domino, & adminiſtratore: Item ceſſat ſpes devolutionis: Item, & addi poteſt in Regno noſtro exactio iuris decimæ, & tareni competens Regi pro alienatione feudi. Nullum denique beneficium Univerſitatum; quinimo earum perditio, ut experientia docuit in Regno illo, ubi omnes Univerſitates admiſſę ad demanium pertierunt iterum ad nihilum redactæ venire in poſſe Baronum, & quod his de cauſis ipſe ut Fiſci patronus Regiæ Cameræ nunquam inſtitit pro iſtis demaniis, nec petitionibus Univerſitatum adhæſit, & ante eum advertit *Freccia in d.auth.2.num.26.*

Poſtremo ſupradicta omnia tanto fortius procedunt in cauſa iſta in qua ut oſtenſum eſt in facto tempore captæ poſſeſſionis dictæ Terræ per procuratorem Donna Aloyſiæ emptricis abſque aliqua contradictione, & proteſtatione Vaſallos omnes eum recepiſſe, qui procurator amovit officiales, & de novo creavit alios, & multa ſimilia fecit in ſignum poſſeſſionis novi domini, imo quando illuc ſe contulit Don Hieronymus Maſtrillus pro domina Baroniſſa Gubernator fuit receptus uti dominus magno applauſu à Vaſallis, & Iuratis obviam ei euntibus, & in ipſo ingreſſu expreſſis lætitiæ ſignis maxima tormentorum ignis copia, ac tota militia, quibus ſtantibus vendicat ſibi locum ſingularis doctrina *Andr. in d.§. praeterea ducatus, num.48. verſ.*
47 *ſed ſtando*, dum dixit quod ſi Vaſalli conſenſerunt in novum dominum, illum recipiendo abſque aliqua proteſtatione, illud ius redimendi (dato quod haberent, pro ut expreſſe contrarium ex prædictis probatum eſt) ſtatim amiſerunt, ſequitur *Vincent. de Franch. in d. deciſ.17. num.21.* ubi ſubdit multos ex Regiis Conſiliariis iudicaſſe in cauſa illa contra Univerſitatem ex acquieſcentia Vaſallorum tempore captæ poſſeſſionis, non concurrente aliqua proteſtatione; hanc eandem opinionem ſequuti ſunt *Capic. in Inveſtit. feudali, in verb. Imperator, in 4. declarat. & in verb. limitari poteſt. Lancellot. Gall. d. conſil.46. num.50. Camill. Saler. in d. addit. Neapold. in proœmio fol.34. litera D. & in litera C. fol.31.* qui dicit ſecundum hanc opinionem fuiſſe deciſum per Regiam Cameram Summariæ in Collaterali Conſilio inter Marchionem Chirchariæ, & Univerſitatem Anolæ, *Soc. iun. conſ. 94. num.30. vol.2. Barbat. conſil.11. num.21. vol.2. Gabr. de iur. quæſit. concluſ.8. num.19.*

Pp Anna

Digitized by Google

Anna Alleg 50.num.5.& Alleg.69.num.13. & in conſtitut.divæ memoriæ, num.61. verſ. Ego autem, quæ concluſio procedit etiam ſi adeſſet proteſtatio, & deinde dominum recepiſſent, ut dixit idem *Andr. in d §. præterea, verſic.* ſola autem
48 proteſtatio, quia per actum contrarium obviaverunt, & ſequitur *Camill. Salern. in loco præallegato*, & hoc ultimum argum. ſufficeret pro deciſione iſtius cauſæ.

Non obſtant modo in contrarium adducta, & primo illa iura allegata, quia procedunt favore libertatis, & ſic locum haberent, quando Terra Tortoreti eſſet de Regio Demanio, & Rex illam vendere vellet, quia tunc favore libertatis admitterentur Vaſalli ad ſe redimendum ſoluto pre
49 tio, ſecundum *Andr. in dicto §. præterea, num.48. verſic.* nec præiudicaret hominibus demanii, & ponderando verba (ad demanium revocare) *in fin. d. verſ.* quæ præſupponunt primum ſtatum demanii, & maxime illa verba *And. ibi num.45. (quod ſi homines demanij)* & ibi (nam homo demanii poſſet dicere Nolo eſſe Vaſallus alterius quam Regis) quia intereſt non adiici ſervituti, maxime propter intereſſe ibi conſideratum, & ideo recte procedunt illa iura favore præcedentis libertatis: ſecus autem in Terra Baronis, quia tunc ex venditione, eorum conditio non fit deterior, ut dixit *Saler. in loco allegato, Vincent. de Franch. d. deciſ. 17. numer. 15. & 16. Lancellot. Galli. d. conſ. 46. numer. 54. & dixit D.Camill. de Curt. in d. capit. licet, num. 59.* qui negat hoc caſu dari prælationem Vaſallis demanii, ſed bene pro eis facere rationem, quod ſicut poſſunt dicere Regi, non potes procedere ad alienationem, & nos volumus eſſe Vaſalli Baronis ſecundum *Andr. in d. §. præterea, verſic. nec dominus*, quem refert *Anna in Alleg.27.* à fortiori audiri debeant, ſi dicant Regi, nos idem quod repetis pretium offerimus, ut teneas in Regio Demanio, & ab illo nos non ſepares, & ſic ius iſtud (dicit ipſe) non eſt quod principaliter competat Vaſallis, ſed cauſative, cum poſſint dicere, tu non potes nos vendere, in quo cum de nullo tractetur intereſſe Regis, & beneficio Vaſallorum, ſuccedit regula dicens, quod illud eſt faciendum, quod ſibi non nocet, & mihi prodeſt, *ad text. in l. in creditore, ff. de evictio. imo in num. 44.* ſubdit nullum pro Vaſallis conſiderari poſſe favorem liberta-
50 tis; cum Vaſallus non dicatur ſervus, ſed æquiparatur libero, ut dixit *gloſſ. in capit. 1. de Vaſal. qui contum. eſt, Andr. in c.1. quib. mod feud. amittat. gloſſ. in §. ſed qui delator, de conſuetud. rect. feud. Andr. in cap. 1. de nov. form. fidelit. Everard. loco 59.* à liberto ad Vaſallum.

Non obſtat ſecundo, quod Vaſalli inviti non poſſunt alienari, ex quo Doct. inferunt quod dominus non poſſit alienare in alium eis invitis, quia hæc regula multas in ſe recipit limitationes, & primo non pro-
51 cedit, quando Vaſalli alienantur

cum

Digitized by Google

cum toto feudo, ut eſt in caſu iſto, quia tunc invitis, & contradicentibus Vaſallis alienatio procedit, ita dixit *gloſ. in d. §. ex eadem lege, ubi Andr. Bald. & cæteri Doctor. Roman. conſ. 26. numer. 11 Alexand. in leg. 2. numer. 29 ff. ſolut. matrimon. & facit text. in leg. quemadmodum, C. de agric. & cenſit. lib. 10.* ubi aſcriptitios ſeu cenſitos abſque gleba alienare non licet, cum gleba autem, & territorio tranſeunt in emptorem, ut ibi etiam *gloſ. notavit, ad idem gloſ. in d. l. invitus, Bald. in d. §. præterea, verſic. item nota quod dominus, & conſil. 324 lib. 5. & conſil. 327. C. lib. 3. & in l. 1 ſub numer. 9. verſi. ſed ſi ego vendo, C. commu. de leg. ubi Iacob. de Arena, Guid. Pap. deciſ. 239. Afflict deciſ 265 numer. 33 Duen. d. regul. 215 Andr. in capit. ſi quis fecerit, numer. 2. quo tempo. mil & in d. §. ex eadem lege*, ubi dicit quod iſto caſu alienantur inviti inferiorem etiam ruſticum, de communi teſtatur *Saler. in conſuetud. Neapol. fol. 33. litera. C. communem etiam dixit Pariſienſ. conſil. 33. num. 103. volum. 1. poſt multos Gabriell. de jur. quæſi. concluſ. 8. numer. 10. Iaſon. in l. ſi non ſortem, §. libertus, colum. 9. ver. limita iſtam concluſionem, ff. de condic. indeb. Burſ. conſil. 127. num. 33. li. 2. Ceph. conſil. 549. numer. 40. volum. 4. & plures alij Doct. ex adverſo relati.*

Nec obſtare videtur, quod Doct. contrarij ponunt regulam, quando alienatio fit de feudo cum Vaſallis, ut dixerunt *Alvar. in c. 1. quo tempo. mil. & Rip. reſp. 25. numer. 15. qui ad hoc ponderant. tex. in d. §. ex eadem lege*, qui prohibet alienationem feudi invitis Vaſallis niſi Mediolani, ubi dominus poteſt alienare, dummodo totũ alienet; nam ut dixi ex prædictis Doctore apparet, quod prædicta limitatio eſt magis communiter recepta.

Minus obſtaret, ſi diceretur limitationem prædictam intelligendam eſſe, quando alienatio fieret cum Univerſitate bonorum, tam feudalium, quam allodialium, ut ex *Rip. in d. reſp. 25 ſub nu 15. dixit Caber. Oſaſc. conſil. 49. num. 24. & ante eos voluit Fel. in capit. dilecti, colum. 2. verſic. conſidera, de maior. obedient.* nam reſpondetur quod illud procederet, quando alienans aliquid ſibi retinendo, Vaſalli remanerent in aliqua ſubiectione, puta plurium dominorum, ut conſiderat *Purpurat. in conſil. 548. nu. 96.* ſed ex retentione bonorum allodialium, nullum oriri poteſt præjudicium contra Vaſallos, quia pro his ad nil tenentur, & eſt vanitas iudicio meo.

Secundo principaliter reſpondetur, prædictam concluſionem non procedere ſtante neceſſitate aliena-
52 tionis, per ea quæ dixit *Alex. d. l. num. 29. ff. ſolu. matri. & conſil. 25. lib. 1. Felin. in cap. dilecti. in verſi. hominibus invitis, in fin. de maiorit. & obedient. Camill. Salern. in loco præallegato verſi. ſecundo etiam:* & tamen ex lectura ipſius contractus venditionis apparet quod dicta Terra Torroreti erat gravata multis oneribus, & fuit vendita pro ſolvendis debitis legitimis, & ex cauſa dotium

Digitized by Google

de paragio debitarum ſuper dicta Baronia.

Tertio reſpondetur, prædictam concluſionem procedere poſſe favo-
53 re libertatis, & ſic quando Rex venderet, & alienatio fieret in inferiorem, ut expreſſe loquuti ſunt *Neviz. in d. conſil. 12.* qui loquitur in Rege alienante ratione libertatis, ut reſpondet *Vinc. de Anna in d. Alleg. 27. Item Alciat. in d. conſil. 167.* qui etiam loquitur in alienatione facta per Regem, & ſtante pacto de non alienando facto cum Vaſallis, & limitat dato conſenſu Vaſallorum, ut eſt in caſu noſtro ſtante acquieſcentia tempore captæ poſſeſſionis, ut d. xi in ultimo fundamento. *Item Cravett. in conſil 241.* loquitur in Duce Sabaudiæ (*qui Rex dicitur Regni Cypri, non recognoſcens ſuperiorem*) & vendiderat non obſtante pacto de non alienando, & ibi Communitas noluit admittere emptorem in dominum, ſed ſtatim contradixit, cuius contrarium conſtat in caſu noſtro; *Burſat.* loquitur etiam in Duce Sabaudiæ ſtante pacto de detinendo ſub eius dominio. *Demum Menoch. in d. conſ. 264.* reſpondet pro eadem cauſa pro qua conſuluit *Burſat.* & non mirum ſi pro Univerſitatibus iudicatum fuiſſe dicant.

Non obſtat tertium principale fundamentum, quod Terra Tortoreti habeat privilegium, quod ſemper debeat remanere in Regio De-
54 manio, quia reſpondetur, hoc non eſt verum in facto, & licet in quadam permutatione, quæ fuit facta à Rege Friderico de Terra Tortoreti, cum Terra Nohariæ, dicat Rex Terram prædictam permutare, & concedere Vincigverræ de Aragona non obſtante quod Terram ipſam ad ſupplicationem Univerſitatis, & hominum ipſius Terræ à Baronia abſtraxerit, & adjunxerit aliis Terris Demanii, ex quibus verbis ex adverſo fuit figuratum pactum, & privilegium Demanii, nihilominus per aliud privilegium Regis Martini demonſtratur, quod cum Terra prædicta Tortoreti eſſet in poſſe Guidonis Pollicino, & ſuorum ſucceſſorum, quibus caſtrum prædictum ob ſervitia præſtita fuerat conceſſum per Imperatorem Fridericum in anno 1230. ab eorum poſſe prætenditur fuiſſe confiſcatum, & de anno 1371. fuit conceſſum dicto Vincigverræ de Aragona ex cauſa prædictæ permutationis; poſtmodum de anno 1398. Rex Martinus viſo proceſſu ſuper hoc compilato, ac cæteris privilegiis, declarans dictum de Pollicino olim Baronem fuiſſe indebite ſpoliatum à poſſeſſione dictæ Terræ per dictum Vinciguerram de Aragona, Terram ipſam Tortoreti reſtituit Rogerio Pollicino ſucceſſori per intermedias perſonas illius Guidonis primi acquiſitoris, caſſans, & annullans de certa ſcientia omnes donationes dicto Vinciguerræ factas de dicto Caſtro Tortoreti, tanquam factas in Rogerii eiusque heredum manifeſtum

præiu-

Digitized by Google

præiudicium; ex quo facto clare demonſtratur, quod ſi & quatenus Fridericus Rex promiſiſſet ad ſupplicationem Univerſitatis eam tenere in Demanio, tamen promiſſio illa evanuit ſtante declaratione poſtea facta per Regem Martinum, & cancellatione actorũ, & ſic reſoluto iure datoris reſolutum fuit ius acceptantis *l. lex veſtigali,ff.de pign.cum ſimilib.* & hæc reſponſio ponit gladium ad radicem.

Secundo reſpondetur quod dato
55 quod Rex promiſiſſet Terram prædictam tenere in Demanio Regio, nihilominus promiſſionem illam revocare potuit, ut dixit *Curt. iun. in conſ. 147. Socin. ſen. conſil. 4. vol. 3. Bald. in cap. 1. in fin. de natur. feud. Angel. in l. item ſi verberatum, §. 1. ff. de rei vendic.* dicens quod mentiuntur tenentes contrarium, & apoſtilla ad eum ibi fortius procedere ait, quando Rex conceſſionem illam feciſſet ex mera gratia ſua abſq; promiſſione, ut in caſu noſtro legitur, & ſequitur *Suarez. Allegat. 9. nu. 11.* & ratio eſt, quia cum per hanc conceſſionem Demanii nullum dominium transferatur, nec alteri transferri impeditum ſit, idcirco revocari poteſt; & ſecundum hanc opinionem fuiſſe deciſum refert in cauſa Ducis Seminariæ contra Univerſitatem *Camill. Saler. ſuper Conſuetud. Neapol. fol 31. litera* C. & fuiſſe confirmatam ſententiam in ſupremo Conſilio Suę Catholicæ Maieſtatis refert *Vincent.*
56 *de Anna Alleg. 50. in princ. & Alleg. 69.* qui ampliant prædicta ſtante conſenſu Vaſallorum poſt revocatum Demanium: ut fuit in caſu noſtro, poſtquam pervenit Terra Tortoreti in poſſe illius de Vinciguerra, & ab eo Bartholomæum filium, & demum ad Rogerium, & ad ejus heredes. Nec obſtant *Neviz. Cravett. Burſatt. & Menoch. in prædictis conſil.* quia in dictis caſibus Rex conceſſit tale privilegium non ſubditis, imo Civitatibus, & Terris, quæ ſe ipſas dederant Regibus, & Principibus cum hoc expreſſo pacto, ut ipſimet dicunt, & conſuluit *Roder. Suar. Allega. 9.* ubi in fine ita dicit fuiſſe judicatum, *Cravett. conſil. 54. Rub. Alex. conſil. 69. Socin. conſ. 57. vol. 3.*

57 Nec alicujus erat momenti Prag. Regis Alphon. quod Terræ quæ fuerunt de Regio Demanio, & poſtea pervenerint ad Barones ſoluto pretio, admitti deberent ad Demanium; nam ut ſupra proxime oſtenſum eſt, Terra Tortoreti nunquam fuit de Regio Demanio; Item Pragmatica illa fuit edita in ſpecie pro Terris Miſtrettæ, & Capizzi, quæ fuerant de Regio Demanio, & ad ſupplicationem ipſarum Terrarum; Præterea in Regno habemus *Cap. 2.* Regis Martini, ubi declarantur ſemel pro ſemper, quæ ſunt Terræ de Regio Demanio, & quæ ſunt in Baronia, & vult quod illæ quæ ſunt de Demanio, in Demanio, & quæ in Baronia, in Baronia ſemper perſiſtant, & tamen Terra Tortoreti non eſt numerata in terras Demaniales, & ideo remanet in Baronia ſtante diſpoſitione

Digitized by Google

d.Capitul. quod fuit confirmatum per Regem Alphonſum *Cap.485.* Demum pragmatica illa numquam fuit in uſu, nec reperitur in volumine pragmaticarum impreſſarum.

Non obſtat quarto loco id quod
58 dicebatur de *text. in §. dominus, inſtitut. de noxalib.* & ea quæ inferebantur ibi à Joan. *Fab. cum alijs relatis*, nam eius
59 illationem applicando ad terminos illius *tex.* procederet, quoties Vaſſalli, ſeu homines illi conditionales dati, vel accepti in ſolutum fuiſſent pro eo, quod dominus debebat, cum enim tunc ad effectum ſatisfaciendi creditori dati fuiſſent, mirum non eſt quod ſatis facto creditore ipſi liberantur, prout fit in ſervo dato pro noxa, qui ideo ſolvendo noxam pro qua datus fuerat, liberatur, quia ipſe in ſolutione erat, & ſic ſolvendo liberatur, *argum. l. ſi quis ſtipulatus fuerit decem in mille, ff. de ſolut.* at caſus noſter non ita ſe habet, ex quo proceſſum fuit medio perfecti contractus, & dominium ex iuſta cauſa emptori acquiſitum, tolleretur, qui non pretium, ſed rem volebat, & venditor non ad æſtimationem rei, ſed ad rem ipſam præſtandam erat obligatus, & ſic res erat, & in obligatione, & in ſolutione, quo caſu quaſito dominio, à nobis ſine noſtra voluntate auferri nõ poteſt, *l. id quod noſtrum, ff. de reg. iur.* & ex diverſis non fit illatio, & ita reſpondent multa alia ad hoc adducendo *Lancell. Galli. dict. conſ. 46. numer. 55. & D. Camill. de Curt. in dict. verſ. num. 43. verſ. ſed ego ſemper tenui.*

Reſpondetur ſecundo, quod ibi cogitur ille manumittere ſi ſervus damnum reſarcierit, quia iſte damnum paſſus non habet actionem niſi ad damnum, & volente domino ſervi damnum ſolvere, dando ſervum pro noxa, liberatur; unde ſi ſervus poteſt damnum reſarcire manumitti debet, quia primus dominus omne ius ſibi competens abdicavit, ſecundus vero conqueri non poteſt, eo quia quod principaliter ſibi competebat conſequitur, videlicet damni ſatisfactionem, ita ut merito videatur fere de voluntate primi domini manumiſſus, cum illum à ſe tranſtuliſſet, ſecundo autem domino ſatisfactione damni ſequuta ius nullum competere videbatur, ita ut non immerito Prætoris auxilio manumitti debuerit, poſtquam eius dominium, soluto pretio ad aliquem non competebat, quia primus dominus dando illum pro noxa illud tranſtulerit, & merito poſtea ipſo invito manumitti debet, quia quod ab initio fuit ſibi voluntarium ex poſt facto neceſſarium, & ſecundum hunc intellectum patet text: illum non obſtare in caſu noſtro, eſt namq; ibi caſus ſpecialis à quo non poteſt inferri, ut ſingulariter dixit *Saler. in loco prææallegato.*

Reſpondetur tertio, quod in illo text. non fuit facta emptio, & venditio ſervi, ſed petebatur tantum damni æſtimatio, ad quam damnum

Digitized by Google

paſſus actionem habebat, dominus autem ſervi electionem, vel dandi ſervum pro noxa, vel æſtimationem damni ſolvere, ita quod damnum paſſus non ſervum, ſed tantum æſtimationem damni petebat, & ſic eo dato pro noxa fuit diſpoſitum, ut ab ipſo damni æſtimatione recepta manu mitteretur, & ita declarat text. illum *Sal. in l. 1. colum. 1. C. de bon. liber. & in l. 1. colum. 2. C. quib. ad liber. procla.* unde quia primus dominus non curavit, & neq; ſecundus affectavit ſervum habere, ille conſequutus fuit libertatem.

Poſtremo reſpondetur, quod Ioan. Faber loquitur per verbum *(videtur)* & ſic non firmat pedes in illa opinione, imo in fine tenet contrarium, & ſic facit pro hac opinione noſtra dum allegat *text. in cap. 1. & 2. extr. de Iudæ.* in quibus licet Judæi non poſſint habere Chriſtianum mancipium, ſi illi aſcriptitii glebæ, & terris eorum adhærent, non licet oblatis duodecim ſolidis *(de quib. in præd. tex.)* libertatem recuperare, quod etiam notant ibi Doct. præſertim *Fel. num. 1.* & advertit *Greg. Lop. in d. l. 4. ſup. relata.*

Minus obſtabant cæteri Doct. qui ſequuti ſunt Jo. Fabrum, quia reſpondendo particulariter, dico primo quod *Montalb. non decidit*, ſed refert dictum *Ioan. Fab.* & ei reſpondet *Greg. Lopez. Item Didac. Perez.* neque tenet opinionem contrariam, ſed referendo dicta *Ioan. Fabri.* relinquit cogitandum.

Covar. loquitur quando Rex alienaret, & ſic in caſu *And. Alci.* & aliorum quorum dictum, ut alias diximus, forte procederet in Vaſallis Demanii ex cauſa libertatis.

Vinc. de Anna in Alleg. 27. num. 19. loquitur etiam in Vaſallo Demaniali, & ſubdit contrarium, quando non militaret ratio libertatis, prout in
60 venditione jurisdictionis ſecundum quam fuiſſe deciſum refert, & dixi ſupra *numer. 16. & in Conſtit. divæ memoriæ, numer. 26.* remittit ſe ad *Addent. ad Conſuet. Neapol.* qui tenent contrarium; Item loquitur ipſe antequam conſentiant in novum dominum, quod non eſt in caſu noſtro, quia conſenſerunt, ut dictum eſt ſupra.

Demum *Vincent. de Franch. firmat pedes in conſuetudine illius Regni num. 6. verſic. ſecunda ratio, & de eadem conſuetudine teſtatur D. de Curt. & D. Ioan. Andr. de Georg. Alleg. 7. in princip.* & ſic contrarium determinant ſecundum regulas iuris, quæ conſuetudo cũ in Regno iſto non reperiatur, non ligat. *Andr. in ca. 1.*
61 *in princip. ex quib. cauſ. feud. amittit.* imo conſuetudo feudalis etiam ſcripta unius loci non ſervabitur in alio, niſi probetur quod ibi etiam ſervatur, *Andr. in § quod ſi Titius, ſi de feud. defunct. milit. Palat. Ruvi. in cap. per veſtras, §. 21. numer. 1. de donatio. inter virum & uxor.* Non obſtat dicere conſuetudinẽ adeſſe allegando cauſam Miſtrettæ, & Capitii, quia terræ illæ fuerant Demaniales, & habebant pactum expreſſũ; quod Rex illas detinere deberet in Regio

Regio

Digitized by Google

Regio Demanio, quod non eſt in caſu præſentis cauſæ, ut videri poteſt in dicta Pragmatica Regis Alphonſi.

Quinto principaliter non obſtant not. per *Franc. Marc. d. deciſ. 360.* nam
62 ipſemet dicit concluſionem illam procedere ex æquitate.

Ad ſextum argumentum, quod intereſt Vaſallis liberari à ſervitiis, quibus tenetur utili domino, reſpondetur quod de jure non competit tale jus ſe liberandi, niſi eſſent in dominio Regis ut ſupra late oſtenſum eſt, & licet *Vincent. de Franc. & D. Camill. de Curt.* dicant aliter fuiſſe deciſum, tamen ut ipſemet teſtantur hoc procedit in Regno illo ex conſuetudine, quæ prorſus deficit in Regno noſtro, ut ſupra probavi.

Septimo non obſtant notata ex
63 *cap. Titius*, nam ideo ibi filii, & agnati ad revocandum feudum alienatum in extraneum admittuntur, quia ad illud vocati ſunt ex pacto, & providentia primi inveſtiti, & feudum eſt antiquum, alias ſecus eſſet, ut ibi habetur per ſcribentes, & poſt eos *Clar. §. Feudum, quæſt. 41. & 42. & dixi poſt alios in deciſ. 8. in fin.*

Octavo non obſtat, opinionem contrariam hic tanto fortius procedere poſſe cum adſint ſævitiæ Baronis, quibus ſtantibus dari prælationem dixit *D. de Curt. in loco allega. nu. 45. & 46.* quia reſpondetur, quod Baroniſſa nunquam usq; adhuc à die emptionis ſtetit in Baronia; quare mirandum eſt, quod hic poſſit tractari de ſævitiis commiſſis per Baronem: ſi vero prætenditur ſævitia fuiſſe commiſſa per Gubernatorem, & alios officiales ab ipſa creatos, & hoc quoq; magis ridiculum videtur: nam quod attinet ad Gubernatorem nil conſtat, imo viſo proceſſu ſtante ejus innocentia ſuper imputatis fuit remiſſus in juſtitia; quo vero ad alios officiales jam per M. R. C. miſſus fuit quolibet anno Syndicator, à quibus omnes fuerunt abſoluti, & liberati, & proviſiones ipſæ approbatæ ab Excellentiſſ. Prorege ad relationem ipſius M. R. C. Et deniq; ſi officiales male tractant Vaſallos, ad quid imputandum hoc erit Baroniſſæ, quo ad amiſſionem Baroniæ, cum cognitio eos caſtigandi ſit M. R. C.? cujus Syndicator nedum eos male tractaſſe, ſed optime cum Vaſallis omnibus ſe geſſiſſe cuicunque iuſtitiam reddendo, cognovit, eosq; omnes ſummo cum honore liberavit, ut dictum eſt.

Nono & ultimo non urget, quod ſumus infra annum conceſſum Univerſitatibus ad petendum Demanium, & quod ſaltem ſi annus eſſet elapſus competeret reſtitutio in integrum. Nam reſpondetur negando annum dari Vaſallis in Regno no-
64 ſtro, quidquid dixerint *Vinc. de Franch. Vinc. Anna. D. de Curt. num. 56. & cæteri ex adverſo relati*, qui loquuti ſunt ſtante conſuetudine in Regno illo Neapolitano, quæ non ſemper fuit recepta, ut optime innuit *Vincent. de Franch. in num. 17.* ibi, *aliquando*, & ibi, *prout conſueverunt*,

Digitized by Google

verunt, imo ut dixit *Salern. in Conſuet. Neapol. fol. 32. litera D. & ante eum Vinc. de Anna in Conſtit diva memoria, d. nu. 261.* hoc tempus fuit pluries taxatum arbitrio Judicis, aliquando enim fuit taxatus menſis unus, ut fuit in cauſa Afragolæ, quæ lapſo menſe fuit excluſa, *ut in Alleg. 27. num. 21.* aliquando menſes duo unus poſt alium, prout in Univerſitate Maidæ, quæ lapſo dicto tempore fuit excluſa; Item in cauſa Univerſitatis Paulæ, quæ habuit menſem, & eo lapſo fuit excluſa; Item & in Univerſitate Summæ, quæ habuit duos menſes, ut refert *D. de Curt. in dict. verb. num. 62. fol. 10.* adeo quod non poteſt dici etiam in Regno illo determinatum eſſe tempus datum Vaſallis ad petendum Demanium, cum ut recte notat *D. de Curt. de hoc Demanio leges loquutæ non fuerint.* Sed dato quod annus daretur, tamen eſt elapſus, & non ſolum annus, ſed anni ſeptem, & ultra. Nec obſtat primo quod lite pendente tempus non cucurrerit tanto fortius ex ſupplicationibus porrectis Excellentiſſ. Prore-
65 gi, quia reſpondetur quod in caſu noſtro adhuc lis non pendet, cum neque libellus præſentatus, neque citatio aliqua intervenerit *ad text. in l. contra maiores*, & ibi *gloſſ. C. de inoffic. teſtam. & ibi Doct. omnes*, ſecundum quam opinionem, quod terminus currat, Univerſitati fuiſſe iudicatum refert *D. Camill. de Curt. num. 61.* contra Univerſitatem Mariliani, non obſtante litis pendentia, quæ in caſu noſtro non datur ut dixi, in tantum quod noviſſime fuit inſtante Baroniſſa facta proviſio per Excellentiſſ. Proregem ad relationem M. R. C. quod Vaſalli proponant ſuam prætenſionem, alias lapſo ſemeſtre imponatur perpetuum ſilentium. Secundo non obſtat quod dato quod annus eſſet elapſus, & prorogatio obtenta, tamen competit reſtitutio in integrum *ex Vincen. de Franch. in d. deciſ. 17. num. 17.* quia mul-
66 tipliciter reſpondetur, & primo quod cum nulla competat prælatio, nec jus aliquod redimendi oblato pretio, nec infra, nec poſt annum, ex ſupra deductis, nulla poteſt dari reſtitutio, & ideo adducta ibi per *Vincent. Franc.* & alios ſcribentes Neapolitanos videntur bene procedere, cum ibi ſit probatum, quod ex conſuetudine datur prælatio infra annum, ut ibi dicit in *verſ. quia ſi competit prælatio*, & hodie eſt diſpoſitum per Reg. Pragm. *in tit. de offic. procur. prag. 63. fol. mihi 196. à tergo*, per quam conceditur annus Univerſitatibus ad petendum Demanium, quod tamen in Regno noſtro ſtatutum non reperitur.

Secundo reſpondetur, quod ſi velimus, uti conſuetudine illius Regni, & per conſequens dari annum, utique eſt excluſa à beneficio ipſius reſtitutionis lapſo anno ex forma ejuſdem Pragmaticæ; & ſtatuto poteſt beneficium reſtitutionis prędictę ex-
67 cludi, ut dixit *Sfort. Odd. in tract. de reſtit. in integr. part. 1. quæſt. 15. D. Camill. de Curt. num. 59.* qui ſubdit rationem ne em-

Digitized by Google

ptor pro tanto tempore eſſet incertus de dominio ſuo. Item quia huiuſmodi Demania cum jure non probetur,ſed amiſſa per conſuetudinem, illa in longum protrahere in tam grave damnum, & præiudicium emptoris æquum non videbatur, & propterea arctatum fuiſſe tempus,& ſublatam reſtitutionem; & prædicta tanto fortius procedere in caſu iſto, nam Vaſalli ſciebant habere annum, & petierunt prorogationem, & nihilominus, & annus, & prorogatio obtenta fuit elapſa, quo caſu tamquam ſcientes excluduntur; ignorantibus enim ſuccurritur remedio reſtitutionis in integrum, ut paſſim voluerunt iura,& Doct.omnes.

Tertio reſpondetur,quod ad hoc, ut poſſit competere talis reſtitutio,
68 oporteret probare Univerſitatem habuiſſe pecuniam promptam, ſufficientem,&expeditam, aliter læſus quis non dicitur, *l.ſi minor in emptione, ff.de minor.* & id reſtitutio reddit,quod læſio abſtulit, *l.qui proprio, ff.de procurat. l.ſi quidem,ff.de præd.minor.* & hanc opinionem in terminis tenet *Vinc.de Anna.in d.Alleg.27.n.24.* ubi in fine ita refert iudicatum contra Univerſitatem, & eum ſequitur *Marcell. Cala in tract. de mod. articulan. quæſt. 260. num. 757.& Camill. Salern. in Conſuetud. Neapol. litera D.fol. 32.* & maxime in dilatione data ab homine,ut eſt annus iſte ſecundum prædictos Doct. *& Sur. deciſ.203.* quia ceſſante,& finita num-
69 quam datur reſtitutio, *Anna & Cala in dictis locis poſt Tiraquell. quem ipſi allegant in tractat. de retract. conventio §. 1.gloſ. 1. numero 40.* nec ſufficeret hodie offerre dictam pecuniam, quia hæc mora non poteſt purgari, *ut dixit Roman. conſ. 435. & in terminis Vinc. de Anna in Conſtit. divæ memoriæ, dicto num. 261.* qui refert ita iudicatum pro Marchione Fuſcaldi contra Univerſitatem Paulæ, & in fortioribus terminis etiam, quod habuiſſent pecuniam promptam, & expeditam, q. nulla competat reſtitutio decidit *Gloſ. Pariſien.§.13.gloſ.2.in verbo Peut.*

Circa vero ſecundum dubium de quo quæritur, an prædicta Univerſi-
70 tas poſſit petere Demanium in beneficium Regis ex iure prælationis Regi competente, dico quod licet de iure communi Rex habeat retractũ infra annum, *ad text. in cap. 1. §. porro. quali.olim feud. poter.alien. Iacob. de Sancto Georg. in ſua inveſtit. in verb. quæ quidem inveſtitura, numer. 60. Amod.à Pont. in quæſt. Laudem. quæſt. 30. Vincent. de Franch.deciſ.17.numer.7.& alios allegavi in addit.ad Petr. de Gregor. de conceſſ.feud. part. 8. quæſt. 16. in tit.de jur. direct. domin.* Item de jure Regni ex *cap. volentes*, ibi (*elegerimus emere,*) & Univer-
71 ſitas poſſet petere Demanium ex jure Regi competente in eius beneficium,cum ex hoc retractu conſolidetur juriſdictio, quæ erat in utili domino penes Barones cum directo q. erat penes Regem, ut admittit *d.de Curt.in d. verſ.ſub num. 52.* nihilominus in caſu noſtro nulla poteſt hodie ex parte

parte Fiſci prætendi prælatio, nam ex prædicta diſpoſitione *cap. volentes,* Rex noſter conceſſit licentiam alienandi feuda, dūmodo de pecunia venditionis ipſius integre decima Fiſco ſolvatur, & ſibi reſervavit tale ius redimendi ad petendum infra menſem, ibi (ita tamen quod tempore venditionis feudorum huiusmodi liceat Maieſtati noſtræ pro pretio venditionis ipſius convento inter contrahentes eosdem dictum feudum emere, ita quod ſi infra menſem unum, à die quo ad notitiam noſtram pervenerit numerandum, feudum prædictum, vel quotam partem pro dicto pretio elegerimus emere, & pretium ſolvere, ut prædicitur, venditio valeat, & ſit firma numquam per noſtram Curiam in poſterum infringenda) Hæc ſunt verba *ca. volentes*, ex quibus ſequitur quod cum in caſu noſtro non ſolum elapſus eſt menſis, ſed etiam anni plures à die notitiæ datæ Regiæ Curiæ, ſequitur dicendum, quod Rex ipſe ſit excluſus tam de jure communi, quā de jure Regni; Notitia, ut apparet ex ſcripturis conſtat clariſſime, quia per Collectorem decimæ, & tareni fuit facta relatio in Tribunali Regii Patrimonii de toto tenore contractus venditionis dictæ Terræ, & per dictum Tribunal habita informatione prædicta fuit proviſum q exigatur decima, proviſio fuit facta de menſe Novembri eiusdem anni, quo fuit vendita dicta Baronia, cuius proviſionis vigore fuit facta injunctio D Baroniſſæ ad ſolvendum decimam, quę in menſe Januarii ſupplicavit Excellentiſſimū Proregem, dando etiam notitiā, quod emerat dictam Baroniam, & petiit dilationem ad ſolvendū decimam, quæ fuit ſibi conceſſa, relaxata tertia parte ſi ſolverit infra ſex menſes, prout ſolutio intra idem tēpus facta fuit.

72 Hinc ſequitur quod cum Prorex Excellentiſſimus nec non & Tribunal Regii Patrimonii, hàbita notitia de dicta venditione, elegerint velle decimam, cenſentur renuntiaſſe juri prælationis, tanto magis per lapſum temporis poſt notitiam habitam velut electione facta iuris oppoſiti, unde variare non licet, *l. ſimilium,* ibi *(& pretium petendo receſſiſſe) ff. de minor l. ſi fundus*, *§. 1. l. poſt diem*, *ff. de leg. commiſſio. l. commiſſoriæ*, *C. de pact. inter empto. & vendito. in puncto decidit. Glo. Pariſienſ. in §. 14. ante nu. 5.* ubi ampliat etiam ſi infra tempus reſervatum vellent variare, & ſic infra menſem in caſu noſtro, & loquitur in ſimplici interpellatione ad ſolvendū quintum denarium, & tamen in caſu no-

73 ſtro adeſt interpellatio, & ſolutio facta, quo caſu conſumpta eſt facultas retrahendi, *Gloſ. Pariſien. §. 13. gloſ. 2. verb. Peut. ante nu. 3. ver. amplio ſecundo.*

Non obſtat dicere, quòd notitia non fuit data domino Regi prout diſponit *capit. volentes (& Maieſtati noſtræ)* nam duobus modis reſpōdetur.

74 Et primo quia ſufficit ſcientia, & notitia

74 notitia officialium, & magiſtratuum; cum eorum ſcientia, & taciturnitas Regi præjudicet, etiam ad inducendum contra eum præſcriptionem. *Peregrin. de privileg. fiſc. lib. 6. tit. 8. nu. 26. verſic. quibus adde, ubi ad hoc allgat Bart. & alios, Tiraquell. de nobilit. quæſt. 14. nu. 4. Loffred. conſil. 36 num. 10. Balb. de præſcript. 2. part. princ. quæſt. 2. verſic. ſed dubitatur,*
75 & in terminis quod ſcientia Proregis Regi præjudicet in retractu voluit *Ioann. Aloyſ. de Sept. in repet. d. cap. fol. mihi 506.* ubi reddit rationem, nam ejus privilegium amplum eſt, & *Bongiorn. ibidem fol. mihi 406.* tanto magis in re pertinente ad dictos officiales, *ut volunt præalleg. Doct.*

Secundo reſpondetur, quod Pro-
76 rex præſtat conſenſum in alienationibus feudorum, & in his parem vim habet cum Rege, ut determinat *Andr. in capit. Imperialem, num. 12. in princip. de prohibit. feud. alienat. per Federic. quem ibi nuncupatim ſequuntur Docto. Martin. Lauden. Præpoſ. & Afflict. quæſt. 16. num. 11. cum ſequ. qui latiſſime examinat, & poſt alios Illuſtriß. D. Ioan. Franc. de Pont. conſanguineus meus in conſil. 1. num. 2. ubi hoc expeditum eſſe ait. Cannet. in cap. volentes, verb. At non eſt otioſum, fol. mihi 207.* & poteſt Regi præiudicare, *Cannet. ibid. num. 6.* & conſequenter renuntiare ius retractus.

77 Nec obſtat dicere quod Rex conſentiens alienationi non cenſetur renunciaſſe juri retractus, *ex Cannet. in d. cap. volentes, verb. quid enim ſi Princeps, fol. mihi 200.* ubi dicit ita fuiſſe judicatum in cauſa Petræ, & voluerunt alii per me citati *in deciſ. 50. numero 10.* nam reſpondetur quod idem *Cannet.* ibi dicit, quod per conſenſum de alienando Rex ſibi non præiudicat in jure præferendi; & dat rationem, quia hoc jus competit poſt perfectam venditionem, & ſic pro Baroniſſa facit deciſio iſta *Cannet. & aliorum,* & infertur quod poſt perfectam venditionem conſentiendo ſibi præjudicavit.

Nec adverſus lapſum hujus men-
78 ſis competit Regi reſtitutio in integrum, cum hoc neque lege, neque conſuetudine caveatur, nec dicunt Doctor. poſtquam Rex habuit ſcientiam, quidquid in ignorante de iure communi dici poſſet ex *Parid. de Pute. in tractat. de reintegr. feud. cap. 241.* & dicunt Doct. per eum relati, vel quando eſſet læſio reipublicæ ſecundum *Sfort. Odd. in tractat. de reſtitut. in integr. quæſt. 4. num. 91.* imo volunt Doctor. quod per lapſum anni cenſetur refutaſſe *Alvar. Bald. & alij in d. §. porro, & in caſu capit. volentes,* lapſo menſe Rex promittit ſecuritatem emptori, ibi (*ita quod ſi infra menſem unum à die quo ad noſtri notitiam pervenerit numerandum feudum prædictum non elegerimus emere, venditio valeat, & ſit firma nunquam per noſtram Curiam in poſterum infringenda*) quo caſu quando per legem promiſſa eſt ſecuritas emptori, qui reſtitutionem petere poteſt, tunc cenſetur
79 denegata reſtitutio per legem *gloſſ. in l. ait Prætor, §. 1. in verb. imputandum, ff. de*

Digitized by Google

de minor. Sfort. Odd. de reſtit. in integr. quæſt. 15. artic. 5. num. 43. & dat rationem, quia non eſſet pleniſſime aſſecuratus, ſi non eſſet redditus ſecurus etiam ab extraordinaria moleſtia reſtitutionis in integrum.

Et maxime prædicta procedunt in caſu de quo agitur, quia ſtante
80 ſolutione facta de decima ipſo iure conſumpta fuit facultas retrahendi, nec competit reſtitutio in integrum, ut in terminis dixit *Gloſſ. Parienſ. d. §. 13. gloſſ. 2. verb. Peut. ante num. 3. verſic. amplio ſecundo.* Unde excluſo iure Regis neque admittenda venit Univerſitas prædicta ex iure prælationis Regi competenti, & ſecundum prædicta concludo, ſubmittendo me cuiusvis ſaniori iudicio.

Don Garſias Maſtrillus I. V. D.

ADeo docte, luculenter, & plene à per-Illuſtri, & Excellentiſſimo primique nominis J.C. celeberrimo D. Don Garſia Maſtrillo ſcriptum eſt, ut nobis ad ſubſcribēdum requiſitis, quatenus dicta veritate nitantur, nil aliud ſupereſſe videatur, quàm manum apponere, & ſubſcribere, prout communicato ſæpius colloquio libenter facimus, cum præſertim videamus ſubditos proprio iure nullam habere vel prælationis vel retractus, aut quoquo alio nomine appelletur, facultatem revocandi alienationem, cum non ſint
81 conſanguinei, conſortes, vel vicini, quibus talia permitti conſuevere, *ad Bald. & Afflict. in c. Sancimus amodo de iure prothomyſ. Bonanid. in l. dudum, C. de contr. empt. Tiraquell. de utroq; retr. in præfatione num. 2.*

82 Imo inviti alienari poſſunt, quod certe cum iure prælationis, vel revocandi incompatibile eſt, quicquid enim diſputant interpretes, aliis volentibus ſubditos invitos alienari minime poſſe, *cap. 1. §. præterea ducatus, de probib. alien. feud. per Feder. gloſſ. in l. invitus, ff. de fid. Neviz. inter conſ. Brun. conſil. 22. Aym. conſil. 241. num. 6. & conſil. 963. num. 10. Roland. conſil. 1. num. 34. in princ.* Tamen cum in propoſito hi ſubditi ſub Demanio non eſſent, adeo quod per hanc alienationem ſub Demanio eſſe deſinant, & ad minus digni, inferioris vel minus potentis Domini manus reducantur, ſed cum ſub Barone eſſent ſub alio Barone conſtituantur, & inter hos Barones nullam qualitatem, aut differentiam extare demonſtret, in tantum quod omne ipſorum intereſſe prorſus ceſſet, utique inviti alienari poſſunt, *c. 1. §. ex eadem ibi inferiori viro de leg. Conrad. Hoſt. in cap. dilecti, de maior. & obedien. Bald. in cap. ſane, ſub num. 5. de renuntiat. in cap. 1. §. in generali, ſi de feud. fuer. contr. inter domi. & agna. Imol. Aret. & Alexand. in l. 2. in fin. princ. ff. ſolut. matr. Marſil. poſt Angel. quem allegat in l. 1. §. cum quidam, ſub num 5. verſ. Attamen dicunt, ff. de quæſt. Laſ. conſ. 227. in 17. fund. in 2. Alciat. in l. debitorum, num. 16. C. de pact. Marchab. conſil. 55. num. 502. cum ſeq. Rim. iun. conſil. 601. num. 74. & 75. in 6. multos allegat Surd. conſil. 323. num. 1.* & in

Qq 3 ſpecie

Digitized by Google

ſpecie dicunt multi ex allegatis, quod ad hoc ut ſubditorum intereſſe ceſſare dicatur, non eſt neceſſe, quod ſecundus Dominus ſit perſus ſimilis primo, & eaſdem punctualiter habeat qualitates, ſed ſufficit, quod inſpecta qualitate ſubditorum, & loci ſint ſimiles prout in dubio domini, & Barones præſumuntur.

Non etiam ex perſona Regis, cui
84 tale ius prælationis vel revocandi contra Baronem competeret tum ratione reverentiæ, tum ratione directi dominii, *ad l. fin. cum notat. C. de iur. emphyt.* quæ omnia cum ceſſent in ſubditis, *arg. l. 4. §. adverſus, ff. de doli except.* Jus quoq; prælationis ſeu revocationis ceſſare debet, ſed fortius cum Rex alias alienaverit ſeu permutaverit, & alienari paſſus fuerit, & ita conſenſerit, nullum amplius vel prælationis vel revocandi ius illi rema-
85 net ad ea quæ infra dicemus *Roſſ. de feud. cap. 9. concluſ. 91. ſub num. 15.* ibi, *vel ſi iam antea in id conſenſerat*, & ideo, nec ſubditi, vel quiſquam alius ex perſona ſua id poterit, *l. neq; per ſe, C. de her. inſti.*

Coadiuvantur hæc omnia, quia ſicuti Dominus directus alienare po-
86 teſt irrequiſito eo, qui ab eo utile dominium recognoſcit, juxta *reg. d. l. dudum, l. in re mandata, C. mand.* nec contrarium de jure cautum reperiatur idq; ea contingat ratione, quia Dominus directus à Domino utili cauſam non habet, *Salicet. in d. l. ſin. numer. 12. Iaſ. num. 12. C. de iur. emph. Imol. in cap. potuit, num. 9. locat. Corbol. in tract. de Iur. emphyteut. tit. de caſu privat. ob alienat. limit. 11.* Ita ac iiſdem rationibus Baro alienans ſubditorum conſenſum requirere non tenetur, quia hoc iure non cavetur, & cauſam ab illis non habet.

At omnem dubitandi cauſam ceſſare exiſtimamus, quod huius Baro-
87 niæ alienatio non ſolum ipſis ſcientibus, & patientibus facta fuerit, ſed multos actus extrinſecos gerentibus, infinitos judiciales, & iuriſdictionales actus acceptantibus, & non proteſtantibus prout requirebatur; ex quibus omnibus indubitatus eorum colligitur conſenſus, ut etiam ſi aliquod prælationis vel revocationis ius habuiſſent, ſibi præiudicaverint, *cap. 1. in prin. ubi gloſſ. de alienat. feud. pat. Iſern. num. 1. Bald. num. 1. Lauden num. 1. Alvar. num. 1. Prapoſ. numer. 2. Afflict. numer. 1. Schin. numer. 1. Balz. numer. 8. capit. 1. § præterea, quib. mod. feud amitt. cap. 1. §. moribus. in fin. ſi de feud. defunct. ſit cont. l. ſi debitor. §. 1. l. ſi conſenſit, in princip. leg. Paulus, ff. quib. mod. pig. vel hypot. Iſern. in capit. Imperialem, §. nec dominus, numer. 48. ubi Addent. de probibit. feud. alien. per*
88 *Feder. & ibi Balz. numer. 27.* ibi, (*& debet proteſtari, & non pati quod detur dominus*) *Tiraquell. de retract. lignag. §. 1 gloſſ nona, num. 121. Sonsbech. de feud. part. 13. nu. 129. Schneid. part. 7. num. 85. Vult. cap. 11 num. 102. Mynſing obſervat. 85. n. 7. Herm. Piſtor. lib. 2. part. 1. queſtio 6. numer. 71. Mor. conſil. 11. numer. 3. volum. 1. gloſſ. ad Roſſ dict. cap. 9. concluſ. 77. litera A. Surd. dict. conſil.* 323.

Digitized by Google

323.num. 27. verſic. ſecundo principaliter, & nu.28. ſervit. text. in l. exceptione, C.de evict. leg. quidam ex parte, l. vendicantem, ff. de evict.

Conſiderandum quoq; credimus,
80 quod ſi huiuſmodi Baronia antiquitus per Reges aliena fuerit, & de Barone in Baronem, fruſtra contendunt ſubditi ad Demanium reduci, non ſolum ex eo quod in Regno Siciliæ non adſint Demania, prout ſunt in Regno Neapolitano, ſed quia ſtante huiuſmodi longa, & inveterata alienandi conſuetudine non datur amplius Demanium, *Iaſ. in dict. conſil. 227. Socin. conſil. 4. numero 20. in 3.* & Reges ſive Barones juxta conſuetudinem contrahentes, & alienantes recte facere dicuntur, & impediri non poſſunt, *Guid. Pap. deciſion. 560. verſicul. præterea de conſuetudine, Nat. conſil. 367. num. 6. Socin. Iun. conſil. 94. num. 29. in Roland. conſil. 1. num. 81. in princip. Surd. dict. conſil 323 num. 26. & 27. in 3* Et his ac multis aliis copioſe per Excellentiſſimum D. Conſultorem deductis pro ut ſupra reſponſum eſt, iuris eſſe credimus, ſubſcribimus, atq; conſulimus, ſalvo &c.

LVdovicus Gozadinus I.V.D. Bononienſis, ac Venerandi Patrij Pontificij atq; Cæſarei Collegij Decanus, colloquio cum infraſcriptis Excellentiſſ. DD. meis, mature habito, ut ſupra iuris eſſe affirmavimus, prout ego firmo, dico, ſalvo &c.

Ludovicus Gozadinus ut ſupra

Locus Sigilli.

Hieronymus Ghiſillerius V.I.D. Collegiatus communicato colloquio, ita iuris eſſe cenſeo, ſalvo ſemper &c.

Idem Hieronymus Ghiſillerius.

Locus Sigilli.

Vincentius Bantius V.I.D. Bononienſis, Iuris Pontificij ac Cæſarei Collegiatus, ac in Patrio Gymnaſio Iuris Civilis ordinarius Veſpertinus interpres colloquio ſæpius cum cæteris DD. meis habito, ſic ut ſupra iuris eſſe cenſeo, dico, & conſulo, ſalvo &c.

Vincentius Bantius ut ſupra.

Locus Sigilli.

Hieronymus Buccaferreus V.I.D. Bononienſis Collegiatus, habito colloquio cum ſupraſcriptis Illuſtri. & Excellentiſſ. DD. meis ita cum eis de iure reſpondeo &c.

Locus Sigilli.

JESUS MARIA.

EGo Ioannes Baptiſta Coſta I.C. Tacinenſis in Patrio Gymnaſio primarius Sacrorum Canonum interpres libens acquievi ſuperiori conſultationi præclariſſimi I.C. Don Garſia Maſtrilli per-Illuſtris Regij Conſiliarij: qui cumulatiſſime abſoluit, quod oportuit: Addendo dumtaxat illud vice corrollarij, ut ne prorſus aſymbolus ad hoc latiſſimũ convivium accedam: nimirum circa declarationẽ illius receptiſſima ſentẽtia: quod Vaſalli inviti minime poſſit alienari ſive in maiorẽ, & meliorem: ſive in parẽ. ſive in inferiorẽ: vel cũ curia: vel ſine curia: de qua ultra allega-

allegatos Doctor. in uberrimo reſponſo fidem quoque facit Præſes Moroſ. conſil. 45. num. 11. & 12. *atq; ex profeſſo copioſiſſime inter recentiores* Roſantal. tractat. de feud. cap. 9. memb. 1. concluſ. 62. *quæ quidem eſt: ne vendicet ſibi locum iſthac communis traditio Vaſallis ipſis, & ſubditis expreſſe acquieſcentibus alienationi, aut non contradicentibus; Unde tacitus conſenſus colligitur, teſte eodem* Roſantal. ibid. num. 14.

Et circa ſcientiam officialium, quod ſit ad inſtar ſcientiæ domini, iuxta ea, quæ ſcripſi ego in tracta. de fact. ſcient. & ignoran. Inſpect. 72. num. 10. usque ad fin. Tom. 1. *quare pro fide ſubſcripſi cum ſoliti ſigilli appoſitione.*

Locus Sigilli.

JESUS MARIA.

Conſultationem, & reſponſum hoc per-Illuſtris. I.C. Don Garſia Maſtrilli Regij Conſiliarij iuri, & æquitati conſentaneum eſſe exiſtimo, & approbo &c.

Andreas Fachineus I C. Forolivienſis, & in Pyſano Gymnaſio Cæſarei iuris interpres ordinarius. In cuius rei teſtimonium ſubſcripſi, & ſigno meo ſolito obſignavi. Ad Laudem Dei Omnipotentis &c.

Locus Sigilli.

In eandem ſententiam concurro ego Lucas Thomaſinus à Ripatranſona V.I.D. & in Pyſano Gymnaſio veſpertinus interpres ordinarius, & in fidem propria manu me ſubſcripſi, & ſolito ſigillo ſignavi &c.

Idem Lucas Thomaſinus.

Locus Sigilli.

Concluſionem in ſuperiori eruditiſſimo reſponſo firmatam iuri conſonam puto ego Philippus Bonaventurius I. C. Florentinus, & in Pyſano Gymnaſio ordinarius Iuris Civilis interpres, in cuius rei teſtimonium ſubſcripſi, & ſignavi &c.

Locus Sigilli.

Deciſionem ſupra firmatam à per Illuſtri Domino Conſultore Iuridicam, & Iuri Conſentaneam eſſe cenſeo &c.

Alexander Sanminiatellus I.C. Pyſanus, & in dicto Gymnaſio interpres Iuris Pontificij, in cuius fidem propria manu ſubſcripſi, & ſolito ſigillo ſignavi &c.

Locus Sigilli.

Nihil excogitari poteſt pro tuendis iuribus Baroniſſæ, quod in allegationibus per-Illuſtris, & Excellentis. I. C. Don Garſia Maſtrilli Regij Conſiliarij hucusq; deductis pleniſſime, & doctiſſime intentatum, & expoſitum non reperiatur. Ideo ſuperflua, & mea, & cuiusq; alterius opera eſſet. Requiſitus igitur in fidem ego Zenobius Bonaventurius I.C. & Advocatus Florentinus libenter manu propria ſubſcripſi, & ſolito ſigno ſignavi &c.

Locus Sigilli.

In

Digitized by Google

In eandem ſententiam per-Illuſtris Domini Conſultoris in eius eruditiſſimo reſponſo firmatam concurro ego Marcus Antonius Aſinius I.C.& Advocatus Florentinus, & in fidem propria manu ſubſcripſi, & proprio ſigillo munivi &c.

Locus Sigilli.

Cum D. Don Garſia Maſtrilli Conſilium recognoverim, cumq. rationi Conſentaneum atque æquitati conſonum putem, ego Eques Alemannus Medices V.I.D. & Advocatus Florentinus manu propria proprioq. ſigno firmavi.

Locus Sigilli.

Quæ ſupra doctè egregie, atque ſubtiliter adducta fuerunt, tantorumque Patrum teſtimonio roborata, exiſtimo iuri conſona, & ideo de ſimplici ſubſcriptione requiſitus ſubſcripſi ego Simon Nicolinus I. C. & Advocatus Florentinus manu propria, & ſolito ſigillo ſignavi &c.

Locus Sigilli.

In eandem concluſionem ſupra firmatam de ſola ſubſcriptione requiſiti concurrimus nos infraſcripti Doctores Siculi.

Vincentinus Spuches Baro Amoroſæ V. I.D.
Don Petrus Corſettus I.V.D.
Tubiolus Benſari V.I.D.
Auguſtinus Lavaggi V.I.D.
Maurus Burgius I. C. Catinenſis.
Cæſar de Luparellis.
Nicolaus de Cannizariis V.I.D.
Carolus de Graſſis I.V.D.
Marius Muta V.I.D.
Don Sebaſtianus la Farina V.I.D.

Digitized by Google

INDEX RERVM OMNIVM
NOTABILIUM
Quæ in hoc opere continentur, copioſiſſimus.

j

A

ABbas conſ.6.declaratur, deciſ.49.nu.16.
Abbas commendatarius eſt incapax beneficiorum, deciſ 2.num.10.
Abſens præſentari non poteſt in beneficio, deciſ.2 num.1.
Amplia, num.2.
Abſolutus vel condemnatus per Epiſcopum, condemnatur, & abſolvitur per judicem Laicum in crimine mixto, deciſ 68.
Acceptans literas cambij tenetur ſolvere, dec. 9.num.4.& quid in ſcribente, ibidem.
Acceptare quando quis dicatur beneficium, deciſ.2.num.5.
Acta facta cum curatore non legitime dato ſunt nulla, deciſ.73.num.7.
Actio extinguitur morte delinquentis, ſecus exceptio, deciſ.57.num.14.
Actio quæſita in officio, eo finito non perit, deciſ.12.num.7.
Actor perempta inſtantia non auditur niſi ſolutis expenſis, deciſ.70.num.12.
Amplia etiam quod Princeps eam reſtauraret, num 3. ibidem.
Item in minore, num.14 ibidem.
Item in muliere, num.5.ibidem.
Actus in dubio præſumitur factus nomine proprio, deciſ.3.num.4.& 6.
Limita num.5.
Actus quando præſumatur factus procuratorio nomine, num 8.9.& 10.ibid.
Adjutorium à Vaſallis peti poteſt pro maritanda filia naturali, deciſ.85 num.4. Contra, num.26.
Adjudicatio eſt nulla non præcedente æſtimatione, deciſ 89.num.2. Limita ſtante pacto ad discurſum, num 3.
Adjudicatio quæ fit vigore ſententiæ non fit cum pacto ad discurſum, ſecus in Iudicio hypothecario, deciſ 89.num.4 & 5.
Adminiſtrator rerum fiſci excuſatur à tutela,& qui ſint iſti, deciſ.76.nu.12.13.& 14.
Gregor. Lopez. in l.in gloſſ. del Rei. tit.17. part 6.
Adulto invito datur curator ad litem, dec 54. num.1.
Æs alienum de bonis teſtatoris deducendum eſt, deciſ.3.num 6.
Æs alienum deducendum eſt in taxatione legitima, deciſ.64 num 1.
Agnati admittuntur infra annum ad revocandum feudum alienatum, Conſil. Vnico, num.17. Intellige, num 63.
Agnatus præfertur oblato pretio in alienatione feudi facta per alium agnatum, deciſ.8. num.1. Contra num.13.
Agnatus non admittitur ad revocandum feudum poſt annum, deciſ 56 nu.31.& 32.
Alimenta debentur filio in honorem prioris vaſallagij, deciſ.85 num.36.
Alimenta quo tempore præſtanda ſunt, deciſ. 85 num 40.& 41.
Alienatio facta per non dominum non valet, deciſ 45.num.13.
Limita num.14.& 15.
Alienatio facta per procuratorem eſt nulla ſi non conſtat de mandato, deciſ 77. num 1.
Alienatio rei fideicommiſſo ſubiecta valet, ſed datur vendicatio, deciſ.47.num.1.& 10.
Idem in alienatione feudi, num.2.ibi.
Alienatio rerum minoris valet ſi eſt ſibi utilis etiam abſq; authoritate tutoris, vel curatoris, deciſ 13 num 9.
Amplia in bonis Eccleſiæ, num.13 & 12.ibid.
Item in bonis fideicommiſſo ſubiectis, nu.14. ibidem.
Item in alienatione feudi, num 15.ibid.
Item ex cauſa neceſſitatis, ibidem.
Item in maioratu, num.16.ibidem.
Alienatio rerum minoris abſque authoritate Iudicis, vel curatoris eſt nulla, nu.20. ibid.
Alienatio rerum Eccleſiæ abſque ſolemnitatibus eſt nulla, deciſ.77.num.8.
Amplia num.9.

Alienatio

Digitized by Google

Alienatio rerum Eccleſiæ, facta per procuratorem eius conſanguineo eſt nulla, deciſ. 77. num 12.

Annus datur Vaſallis ad petendum Demanium, Conſ. Vnic. num. 33.

Limita in Regno Siciliæ, num. 64.

Anton Gomeſ. in l. Tauri 80. num. 69. declaratur, deciſ 57. num. 15.

Appellatio ut devolvat, & ſuſpendat ſufficit aliquid deducere, deciſ 90. num. 16.

Appellatio denegatur per Ritum ob praeminentiam M.R.C. deciſ. 67. num 12.

Appellatio bis competit à ſententia diffinitiva, deciſ. 23. num 6.

Appellatio admittitur quæ alias non admitteretur ſi conſtat de iniuſtitia ſententiæ, deciſ. 42 num. 16.

Appellatio demandata (quatenus, & in quantum) non prodeſt alteri, dec. 45. n. 20.

Appellatio non admittitur à ſententia Principis, deciſ. 32. num 1.

Item à reſcripto Principis, num. 2.

Limita num. 3. & 4.

Appellatio ratione connexitatis devolvit, quæ alias non devolveret, deciſ. 42. num. 7.

Appellatione tentata poteſt rediri ad Iudicem a quo, deciſ. 19. num. 6.

Idem in reviſione, nu. 7. & 13. 15. 8. 11. & 14.

Quid in interloquutoria habente vim diffinitiva, num 9. & 10.

Appellatio non datur in cauſis ſummariis juxta formam Ritus ubi proceditur in M. R. C. deciſ 67. num. 1. & 7.

Appellatio aufert juriſdictionem Iudicis à quo, deciſ. 19. num 1.

Appellatione pendente ſuperſedendum eſt in exequutione ſententiæ, deciſ. 32. num. 4.

Limita in Regno, num. 6.

Appellatione denegata competit reviſio, deciſ. 42. num. 17.

Appellatione domus continetur oſtium domus, deciſ 22. num. 3.

Appellatione frumentorum venit omne bladum, deciſ 17. num. 45.

Arbitrator quis dicatur, deciſ. 91. num. 1.

Arbitrator poteſt ut ſuſpectus recuſari, deciſ. 91. num. 46. & 7. Contra num. 5.

Argumentum valet de dote de paragio ad vitam, & militiam, deciſ. 85 num. 23.

Argumentum valet de majoratu ad feudum, num. 28. ibidem.

Articulus juris non reſervatur ad meritum, deciſ. 8. num. 8.

Attentata pendente relatione revocantur, deciſ. 52. num. 10.

Authoritas patris ſupplet authoritatem curatoris. deciſ. 13. num. 17.

Authenticatio fieri non poteſt ab exemplo exempli, deciſ 43 num. 3.

Authenticatio ſuper pceſſu inveſtituræ quando valeat, num. 8. ibid.

Auth. ſed lis, non procedit ſi cauſa committitur per Principem ſuis auditoribus, deciſ. 66. num 18.

B

Baro excedens 14. annos dicitur maior, deciſ. 13. num. 5.

Baro male tractans vaſallos cogitur vendere Baroniam, Conſil. Vnic. num. 18. & poteſt feudo, & iuriſdictione privari, nu. 19. ibid.

Amplia in Regno, num. 21.

Nec requiritur trina monitio, num. 20.

Baro moleſtari dubitans pro ſubiugationibus factis ſuper feudo poteſt principaliter declarari facere ad illa non teneri, deciſ. 14. num. 2.

Baro non poteſt in feudo mixto poſtergare gradum, deciſ. 56. num. 8.

Contra num. 26. & 27.

Baro poteſt petere adiutorium à Vaſallis pro maritanda nepte, deciſ. 1. num. 7. fol 3.

Baro petens inveſtituram infra annum non tenetur ad pœnam, deciſ. 18. num. 14.

Baro qui non habet inveſtituram dat vocem in Parlamento, deciſ. 18. num. 1. & 17.

Baro tenetur ad onera ſi pretium fuit converſum in utilitatem Baroniæ, deciſ. 64. n. 13.

Baro tanquam miles poteſt pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus decedere, deciſ. 86. num. 11.

Intellige num. 12. 13. & 14.

Baro tenetur ſolvere pro animalibus miſſis ad paſcua Vniverſitatis, deciſ. 49. num. 10.

Baro ſuccedens ex pacto, & providentia Principis

Digitized by Google

cipit reſcindere poteſt obligationes factas per anteceſſores, deciſ.14.num.1.
Bald.conſ.41.lib.1.declaratur, deciſ.42. n 15.
Bart.in §.Transgrediamur, declaratur, deciſ. 46.num.9.10.& 12.
Beneficia ſub eodem tecto ſunt incompatibilia, deciſ.2.num.11.
Beneficium publicum eſt ne lites in longum protrahantur, deciſ.97.num.3.
Beneficium Sacerdotale quale ſit, deciſio 2. num.7.
Beneficium in dubio præſumitur ſæculare, deciſ.31.num 7.
Beneficium ſæculare non confertur regulari, num.8.ibid.
Beneficium deducto ne egeat competit marito tam pro dote, quam pro dotario, deciſ.93. num.2.
Et competit ob reverentiam maritalem, n.6. ibid.
Amplia contra heredem uxoris, num 9.ibid.
Beneficium reſtitutionis in integrum poteſt ſtatuto tolli, Conſil.Vnic.num.67.
Biennium datur ad petendum, & aliud biennium ad proſequendum reviſionem, deciſ. 39.num.1.
Biennium primum fuit ſubrogatum loco decem dierum ad appellandum, num.2.
Contra num 8.ibidem.
Bona minorum æquiparantur feudalibus quoad prohibitionem alienationis, deciſ.13. num 7.
Bona minorum non poſſunt alienari, num. 6. ibid.& quid ob æs alienum, num.8.
Bona viri, & uxoris contracto matrimonio more Latinorum lapſo anno confunduntur ſtante conſuetudine Vrbis, deciſ.75.n.8.
Bona futura veniunt in confuſione, deciſ.75. num.11.
Bona feudalia comprehenduntur in univerſali heredis inſtitutione.
Idem in generali renunciatione, deciſ.86 nu. 7.& 8.

C

Camillus de Curte Regens laudatur, deciſ. 8.num.23.
Capitaneus, & Iuſtitiarius Felicis Vrbis Panormi habet commoda pœnarum, deciſ.12. num.2.
Capitaneus, & Iudices Vrbis eliguntur quolibet anno per ſuam Catholicam Maieſtatem, num.3.ibid.
Capit.44 Reg.Ferdin.non procedit coram eodem Iudice primi Iudicij, deciſ.62. num.4. & 5.
Et procedit quando nullitas reſpicit acta ordinatoria, num.7.ibidem.
Cap.Carol.78.de alienat. minor. an procedat in Barone, deciſ 13.num.27.
Cap. Volentes, procedit forma non repugnante, deciſ.14.num.10.
Capit. Regni de dotario procedit etiam in bonis fideicommiſſo ſubiectis, deciſ.73. n.70.
Cap.Regni de tranſmiſſione cauſarum intelligitur de prima vice, deciſ.81.num.11.
Contra num 12.& 14.
Carceratus auditur in reviſione non ſoluto debito, deciſ 99 num.17.
Amplia num.13.
Caſus nuptiarum non extenditur ad caſum mortis, deciſ.6.num.8.
Contra num.28 & ſeq.
Caſus mortis, depoſitionis, & remotionis æquiparantur, num.11. ibid. & num.15. 16. 17 & 25.
Caſus omiſſus habetur pro omiſſo in materia evictionis, deciſ.36 num.9
Cauſa quæ ſemel intravit in aulam Principis non poteſt amplius ab ea exire, deci.19. num.5.
Quid in Conſiſtorio, num.20.
Cauſa pupillorum, & maiorum non privilegiatorum eſt appellabilis, deciſ 42. num.3.
Contra num.4 & 14.
Cauſa eſt individua de iure, deciſ.42.nu.10. cum ſequentib.
Cauſa feudalis pacti de retrovendendo habet ſuam inſtantiam, & modum procedendi particularem, deciſ.66 num.23.
Cauſa dotis de paragio non eſt ſummaria iuxta formam Ritus, deciſ.67 num.3.
Contra num.5.& 13.
Cauſa dotis eſt ſummaria de iure communi, deciſ.67.num.4.

Cauſa

Cauſa dotis de paragio tam in procedendo, quam in decidendo eſt ad inſtar cauſarum allodialium, deciſ.67.num.6.

Cauſa feudalis ſpolij de recenti vel pacti de retrovendendo non transmittitur ad ſupremum Conſilium via recognoſcendi ſtantibus Cap. Regni, deciſ.81.num.5.

Cauſa appellationis eſt eadem cum prima, deciſ.81.num.8.

Cauſa feudalis poteſt avocari via recognoſcendi ſemel, & bis, deciſ.81.num.13.

Cauſa feudalis in Regno terminatur per quatuor Iudices M. R. C. & facto prius verbo Excellentiſſ. Proregi, deciſ.83.num.1.

Cauſa reſtitutionis feudi via ſpolij eſt feudalis, deciſ.83.num.10.

Cauſa quoquo modo tangit feudum, eſt feudalis, deciſ.83.num.5.

Cauſarum feudalium transmiſſio qualiter fiat, deciſ.81.num 2.

Cauſa appellationum poſt præſentationem proceſſus in Conſiſtorio non tranſeunt in hermodigium, deciſ.66.num.15.

Cauſæ feudales non comprehenduntur ſub Reg. Prag. de Inſtit. cauſ. num.21. ibid.

Cauſæ pupillorum ſunt ſummariæ, deciſ.42. num.1.

Cauſæ ſummariæ non ſunt appellabiles, nu.2. ibidem.

Cauſa pauperum non ſunt appellabiles, deciſ.67.num.14. & 16.

Cauſæ miſerabilium perſonarum ſunt ſummariæ per Ritum, num 15. ibid.

Cauſæ excuſationum tutelæ ſupervenientes poſt ipſam ſuſceptam non relevant, deciſio 76.nu.7. Gutier. de tutel. par.1. cap.21. n 5.

Cauſæ excuſationum tutelæ debent determinari infra quatuor menſes, deciſ 76. nu.2.

Cauſæ in Regno non extrahuntur præter quoad cauſas feudales, deciſ.81.num.1.

Cenſuarius cenſetur obligatus ratione poſſeſſionis, deciſ.55.num.3. Limita, num.4.

Cenſus conſtitui poteſt ſuper redditibus, juribus & emolumentis, deciſ.92 num.10.

Cenſus excedens decimam partem juſti pretij ſubſiſtit pro parte ſortis ſolutæ, deciſ.94. num.13.

Cenſus ſi conſtitutus ſit in moneta aurea an in ejus reluitione ſit inſpiciendus valor tempore contractus, deciſ 7. nu.1. cum ſeq. Et vide late Felic. in noviſſimis addit. ad tract. de Cenſib. cap. ult. Gaſp. Roder. in tract. de Cenſib. lib.2. cap.15 num.92.

Ceſſionarius repræſentat perſonam cedentis, deciſ 24 num 2.

Cimiterium judicatur ad inſtar Eccleſiæ, deciſ.22.num.5.

Citari an debeat dominus litis, & quando, deciſ.82.num.18.

Citatio ad audiendum ſententiam requiritur quando fit publicatio votorum per Iudices ſubſequentes, deciſ.82.nu.15. Contra, nu.16.

Citatio non requiritur ubi nulla competeret defenſio, deciſ.82.num.17.

Citatio partis non requiritur ad appellandum, deciſ.39.num.3.

Citatio partis ad audiendum ſententiam requiritur in publicatione votorum ob lapſum ſemeſtris temporis, deciſ.82 num.13.

Civis poteſt pro ea teſtificari, dec.17.n.6. & 7.

Civis præfertur extero in beneficio, dec.2.n 13.

Civitas non poteſt ſtatuere pretium, deciſ.17. nu.24. & ibid. quid ſtante neceſſitate, n.26. 32. & 33.

Clauſula appoſita in actu recognitionis (non liberando primum emphyteutam) quid operetur, deciſ.55. num. 5. & 7.

Clauſula, (& non aliter nec alio modo) quid operatur, num.6. ibidem.

Clauſula juris Francorum excludit fœminas exiſtentibus maſculis in eodem gradu, deciſ.56.num 1.

Clauſula in fine poſita ad præcedentia refertur, & quando, deciſ.66.num.4.12. & 20.

Clerici tempore neceſſitatis tenentur vendere pretio ſtatuto per pragm. deciſ 17. num.35.

Clerici cives continentur appellatione populi, deciſ.49 num.2. & 13

Clerici poſſunt immittere eorum animalia ad loca paſtura, & an poſſint prohiberi, deciſ.49. num 3. Et an teneatur ſolvere, num 9. 11. & 12. Vide Covar. remiſſive in reg. Poſſeſſor.2. par. relect. §.4. in fin. verbis.

Clericus admittitur ad impediendum electionem factam de beneficio, deciſ. 31. nu 6. 20 & 21.
Clericus citatus quatenus ſua putaverit intereſſe comparens coram Iudice Laico ab eo cognoſcitur, deciſ. 79. num. 1.
Limita, num 2.
Clericus citatus ad confectionem inventarij non habet declinatoriam fori, dec. 79. n 4.
Idem in Clerico citato ad concurrendum cum aliis creditoribus, num. 5.
Clericus, & Miles Hieroſolymitanus habent vitam, & militiam ſuper feudo, deciſ. 85. num. 11.
Clericus ſuccedens Laico non habet declinatoriam fori, deciſ. 79. num. 3.
Compenſatio admittitur ad effectum petendi reviſionem, deciſ. 99. num. 6.
Concluſionis forma in Iudicio hypothecario qua ſit, & quid in Regno dec. 89. n. 5. & 7.
Conditio debet adimpleri in forma ſpecifica, deciſ 98. num. 4.
Conditio quid eſt, deciſ. 78. num. 7.
Conductor pro anno quo ſeminavit debet percipere fructus, deciſ. 5. num. 15.
Conductor poſt adimpletam exequutionem non gaudet beneficio Reg. Prag. de migrando, deciſ 30. num. 2.
Confeſſio dotis facta per gravatum non nocet in bonis fideicommiſſo ſubiectis, deciſ. 73. num. 17.
Confraternitas eſt collegium Laicorum, deciſ. 30. num. 14.
Conſilium publicum repraſentat totam Civitatem, deciſ 49. num. 8. & 15.
Conſiſtorium S.R.C. repraſentat conſiſtorium Principis, deciſ. 66. num 17.
Conſtit. Sancimus, an procedat in locatione, deciſ. 4. num. 1 8. & 9.
Et quid in feudalibus, deciſ 8. num. 4. & 18.
Conſuetudines dantes retractum non procedunt in feudalibus. Conſil. Vnic. num. 35.
Conſuetudo in ſolutione gabella inſpicitur, deciſ. 87. num. 23. & 24.
Conſuetudo Panorm. ſub tit. de Iur. prothom. an procedat in locatione, deciſ. 4. n. 3. & 13.
Conſuetudo probatur per binas ſententias lata, deciſ. 66. num. 16. & deciſ 69 num. 9.
Conſuetudo unius loci non ligat in alio, Conſ. Vnic. num 61.
Contractus quando praſumatur doloſus, dec. 13 num 26.
Contractus non recipit interpretationem ampliativam, deciſ. 36. num. 10.
Contractus iuxta formam Bulla validus eſt pro pecuniis poſtea exactis, deciſ. 94. num. 1.
Contra num. 2. 8 10.
Contrarium imperium pinguius providet quam reviſio in Regno, deciſ. 19 num. 17.
Contrarium imperium competit ſemel tantum, deciſ. 23. num. 1.
Contra ex magis communi, num. 5.
Intellige num. 8.
Corn. conſ. 129 lib. 4. declaratur, dec. 34. n 18.
Cravett. conſ 141. declaratur, deciſ. 64. nu. 15.
Credita privilegiata non praferuntur hypothecis, deciſ 10. num. 4.
Creditor accollando ſibi ius poſterius ſibi praiudicat quo ad omnes, deciſ. 36. & num. 26.
Contra num. 7. 8 9. Vide Ioan Petr. Surd deciſ. 163 num. 5. & 8.
Creditor conſentiens venditioni, & pretium recipiens, illud tenetur reſtituere ſequuta evictione, deciſ. 28. num. 4. & 11.
Creditor lapſo termino ad redimendum efficitur dominus irrevocabilis, deciſ. 61. nu. 7.
Creditor non poteſt cogi ad recipiendum particulares ſolutiones, deciſ. 100. num. 3.
Creditor non tenetur compenſare fructus cum ſorte, deciſ. 100. num. 4.
Creditor pro impenſa funeris non praſertur habentibus expreſſam, & anteriorem, dec. 10. num. 2. & 3.
Contra num 5.
Polidor. Rip. Sing. obſervat. 174. qui eandem approbat opinionem.
Creditor primus non praſertur ſecundo reſpectu pignoris de novo acquiſiti, deciſ. 26. n. 2.
Creditor poſterior non agit hypothecaria actione contra creditorem anteriorem, ſed habet ius offerendi, deciſ. 78. num. 1.
Creditor non poteſt retinere rem ſibi adiudicatam pro alio debito, deciſ. 80. num. 2 & 6.
Contra num. 5. & 7.

Creditor

Digitized by Google

Creditor poteſt rem adjudicatam retinere, ſi decretum ſit nullum, deciſ. 88 num. 8.
Creditor ſi agit actione reali non impedit debitorem ſuccumbentem in petitione reviſionis, deciſ. 99 num. 7. 10. & 11.
Creditor ſecundus agit hypothecaria ſuper re alienata primo creditori per debitorem, ſoluta tamen quantitate ei debita, deciſ. 77. num. 10.
Creditor ſuccedens debitori extinguit actionem, deciſ. 53 num. 1.
Limita ſi eſt gravatus reſtituere, num. 2.
Amplia num. 4.
Creditor qui præfertur in hypotheca præfertur etiam in acceſſorio, deciſ. 26. num. 4. ibid.
Intellige, num. 6.
Creditor vendens ceſſante dolo non tenetur de evictione, deciſ. 28. num. 9. & 16.
Creditur nobili viro, & bono, deciſ. 80, num. 3.

D

Damna, & lucra ſunt communia inter Socios, deciſ. 75. num. 7.
Datione in ſolutum revocata reviviſcunt primæva jura, deciſ. 34 num. 3.
Debitor in redemptione rei adjudicatæ non tenetur depoſitare onera accollata, dec. 37. num 5.
Debitor poteſt rem adiudicatam repetere à creditore ſolvendo debitum, deciſ. 100. nu. 6.
Decima debetur Regi ex alienatione feudi ob licentiam præſtitam, deciſ. 18 num. 12.
Decima debetur in recognitionem dominij, deciſ. 87. num. 6.
Decima decimæ fiſco non debetur, deciſ. 87. num 20. Intellige, num. 22.
Decima eſt onus conſenſus, & non alienationis, deciſ. 87. num. 13.
Decima ſecundum aliquos debetur per utramq; partem, deciſ. 87, num. 27.
Decima ſolutio eſt onus feudi, deciſ. 87. nu. 4.
Decennium quando interrumpatur, deciſ. 30. num 9.
Decennium longum eſt tempus, deciſ. 38. nu. 6. & 7.
Decretata quando ſit conformis petitioni, dec. 17 num. 25.
Decretum alienandi obtentum à minore abſque authoritate tutoris vel curatoris eſt nullum, deciſ. 13. num 21. & 24.
Decretum annullatur ſi excedat verum creditum, ſecus in onere accollato, dec 73. n 4.
Decretum interpoſitum vigore ſententiæ non poteſt dici nullum non revocata ſententia, deciſ. 11, num. 7.
Amplia, num 8.
Decretum non præcedente æſtimatione eſt nullum, deciſ. 73. num. 24.
Decretum receptum pro non debito eſt nullum, deciſ. 34. num 1.
Decretum receptum pro debito non habente viam exequutivam eſt nullum, num. 12. ibid.
Decretum ſecundum non poteſt ſtare ſine primo, deciſ. 58. num. 1.
Debitum illiquidum eſt ſi pro eo competit dilatio, deciſ. 88. num 3.
Delictum morte extinguitur etiam quo ad confiſcationem bonorum, dec. 57. num. 12.
Depoſitum ſi fieri debebat in moneta aurea, an factum in moneta argentea ſit integrum, deciſ. 7. num. 8.
Dictio (alias) quid ſignificet, deciſ. 2. num. 9.
Dictio (tunc) quid operetur, deciſ. 6 num. 31.
Dictio (ſemper) quid operatur, deciſ. 10. nu. 7.
Dictio (dictorum) quid operatur, deciſ. 36. n 12.
Dictio (prius, & ante omnia) temporis ordinem cum conditione importat, deci. 78 n. 5.
Dilatione pendente quando currat intereſſe, deciſ. 16. num. 4. & 5.
Doctor præfertur non doctori in beneficio, deci. 2. num. 13. & 15.
Dominium utile conſolidatur cum directo, deciſ. 15. num. 7.
Dominium probari debet in actione revendicatoria, deciſ. 21. num. 5.
Dominus directus tantum de iure habet ius prælationis, Conſ. Unic. num. 30.
Dominus non poteſt alienare in alium vaſallum, Conſ. Unic. num. 4.
Dominus tenetur conſentire quotieſcunque emphyteuta alienat in perſonam licitam, deciſ. 55. num. 9.
Dominus, & Vaſallus ſunt duo correlativa, Conſ. Unic. num. 7.

Dominus

Digitized by Google

Dominus denegans inveſtituram Vaſallo perdit proprietatem feudi, deciſ.18.num 15.

Dominus præfertur vendito feudo, deciſ.8.n 3.

Dominus rei poteſt cogi ad vendendum tempore neceſſitatis, deciſ 7 num.1.& 8.

Amplia in Eccleſia & Clerico, num 2.ibid.

Item in Epiſcopo, num.3.ibid.

Item ſi res venditioni fuiſſet expoſita, nu.4.

Item ſtante privilegio, num.5.

Donatio excedens ſummam quingentorum aureorum abſq; inſinuatione erit valida infra dictam ſummam, deciſ.94.num.14.

Donatio in fraudem filiorum facta revocatur uſq; ad legitimam, deciſ 64.num 6.

Donatio non ſervatis conditionibus evaneſcit, deciſ.1.num 11.

Donatio ſi revocatur, res donata reſtituitur una cum fructibus, deciſ.29 num.8.

Donato cenſu cenſetur donatum directum dominium, deciſ 58 num 10.

Dos ſi fuerit reſtituta dotanti, adhuc filia remanet jus rehabendi dotem ut poſſit renubere, deciſ.74 num 4.

Dos debetur filiæ naturali ſuper feudo, dec.85. num 3.

Dos de paragio an debeatur nepti, deciſ.1.n 6.

Dos de paragio an debeatur à refutario, dec.1. num 9 & 10.

Dos de paragio augetur recuperato feudo alienato, deciſ.64.num.11.

Dos de paragio debetur illi perſonæ pro qua Baro poteſt petere adjutorium à vaſallis, deciſ.85.num 25.

Dos de paragio debetur per refutarium, dec.1. ſub num.10.

Dos detrahitur ex bonis fideicommiſſo ſubiectis, deciſ 53.num 3.

Dos de paragio non debetur ſuper feudo quod reperitur alienatum, num.10.ibid.

Dos de paragio poteſt aſcendere ad totam portionem ab inteſtato competentem, deciſ.48. num.2. Limita, num 3.ibid.

Dos de paragio qualiter ſit taxanda ſi numerus liberorum ſit ultra quatuor, deciſ. 1. num.17.

Dos de paragio ſuccedit loco legitimæ, deciſ.1. num.8.

Dos de paragio taxatur ad inſtar legitimæ ſi filij ſint ultra quatuor, deciſ 48.num.1.

Dos de paragio non competit filiis vivente patre vel matre, deciſ.1 num.2.

Limita num.4.fol.3.

Dos de paragio tranſmittitur ad heredes, ibid. num.5.

Dos de paragio taxatur deducto eo, quid legitima debetur ſuper feudo, deciſ.64 num.5.

Dotarium debetur pro quantitate dotis ſolutæ, deciſ.73.num.12. Contra num.13.

Dotarium in Regno conſtituitur ratione virginitatis deſloratæ, num.14.ibid.

Dotarium matrimonio non conſummato non debetur, & an per oſculum, n.15.& 16.ibid.

Dotarium eſt tertia pars dotis ſolutæ, n.18. ib. Et de jure Regni eſt octava pars, n.19.ibid.

Dotationis tempus an mortis inſpiciatur in taxanda dote, deciſ.1.num.15.

Dotis appellatione non comprehenditur dotarium, deciſ. 73.num.21. Contra num.22.

E

Eccleſia poteſt concedi regularibus pro ædificando Monaſterium, deciſ.31 num.23.

Eligere eſt fructus poſſeſſionis, deciſ.8 num.6.

Electo uno remedio cenſetur alteri renuntiatum, deciſ.19 num.3 18.& 19.

Emphyteuta qui non poſſidet non tenetur ſolvere canones, deciſ. 15.num.1.

Idem in Cenſuario num.2.

Limita ſi culpa deſit poſſidere, nu.3.4.& 5.

Item limita, num 6.

Emphyteuta primus per conſenſum directi dominij præſtitum ſecundo liberatur à ſolutione canonum, deciſ.55.num.1.& 2.

Emphyteuta, & locator in perpetuum æquiparantur, deciſ.71.num.6.

Emphyteuta novus tenetur ſolvere quinquageſimam, & laudimium, deciſ 87.num.7. & 8.

Emptio non dicitur, ſed mutuum, ſi ſors ex pacto efficiatur repetibilis, deciſ 95.num 2.

Emptor durante termino ad redimendum facit fructus ſuos, deciſ.33 num.1.

Amplia num 2.

Emptor bonæ fidei non tenetur ad reſtitutionem fructuum, num.7.ibid.

Emptor

Digitized by Google

Emptor feudi tenetur ſolvere decimam deciſ. 87 n.2.8.3.& 9. Contra n. 10.
Cabed deciſ.113.num. 6.part.2 & deciſ 114.
Emptor feudi tenetur praſtare heumagium, deciſ.87.num.5.
Emptor feudi in Regno Sicilia non tenetur capere inveſtituram, dec.18.num 10.& 11.
Emptor non debet conſequi rem, & pretium, deciſ.13 n 23.
Emptor non cogitur invitus vendere, Conſ. Vnic num.36.
Amplia num 38 39.40 41.& 42.
Emptor tenetur retrovendere reſtituto pretio, Conſ Vnic.n.33.
Emptor vendens non requiſito domino directo cadit à poſſeſſione rei, Conſ.Vni.n.44.
Evicta re emphyteutica dicuntur exſtincti redditus cum juribus avocandi, & revocandi, deciſ 61.n.2.
Evictio non datur niſi ubi oculis corporeis legitur, deciſ 36.n 13.
Evictio promiſſa pro aliqua re an extendatur ad aliam eius loco ſubrogatam, num.17, ibidem, & num.19.
Evictio promiſſa de redditibus an habeat locum ſi evincatur res ſuper qua debentur, deciſ.61. num 5.
Evictionis promiſſio in contractu dotis expreſſe legi debet, deciſ 36. n. 14.
Evictio ſi ſequatur ex natura rei, non tenetur venditor de ea, dec. 61 num. 3. Intellige num.6.
Exceptio competens contra principalem admittitur contra ſucceſſorem, deciſ 89.n.13.
Exceptio reſpiciens iuſtitiam meritorum non impedit litis ingreſſum, deciſ 8.n 59 & 11.
Exceptio liquida, & notoria non reſervatur, nu.10 ibidem.
Exceptio cui prohibetur, non prohibetur actio, deciſ.14 num 13
Exceptio rei judicata in uno cathameno non parit exceptionem rei iudicata in alio, nu. 21 ibidem.
Exceptio quod ſubiugatio non afficit feudum an admittatur in prima inſtantia, num. 23 ibidem.
Exceptio peremptoria non admittitur in exequutione ſententia, d.24 numer 1.
Amplia num.2.
Intellige num.7.
Exceptio inventarij opponi poteſt in exequutione ſententia, deciſ 24.num.3.
Amplia nu.6.
Et non impugnat ſententiam, ſed modificat, n 4.ibidem. Limit.num.5.
Exceptio anterioritatis pariter privilegiata admittitur adverſus exequutionem cenſus juxta formam Bulla, deciſ 31.nu.1.
Quid ſi poſſideat in parte pro cauſa poſteriori, num 2 ibid.
Exceptio reſolutionis dominij non admittitur adverſus exequutionem cenſus juxta formam Bulla, deciſ 47.n.6.& deciſ.64.n.12. & d 92 nu.16.
Exceptio peremptoria opponi non poteſt poſt ſententiam, deciſ.51.n.1.
Limita in muliere excipiente de beneficio Velleiani, n.2.ibid.
Exceptio adulteri quando opponi poſſit contra heredes uxoris, d.57.n.11.
Intellige n.13.
Exceptio obligationis ob turpem cauſam poteſt opponi non obſtante pacto de non opponendo, deciſ.63.num 5.
Exceptio itidem juris admittitur adverſus inſtrumentum habens exequutionem paratam, n.6 & 7.ibidem.
Exceptio firmat regulam in non exceptis, deciſ.68.n 2.
Exceptio nulla impedit Ritum, dec.69. nu.4. Limita, n. 11.
Exceptiones litis finita qua ſint, deciſ.8. num. 6.& 7.
Excluſus à feudo ſine eius culpa debet alimentari, deciſ.85.nu.8.
Contra num.33.
Excluſio Clerici à feudo aquiparatur excluſioni filij naturalis, d 85.n. 12.
Excuſatio tutela debet proponi infra quinquaginta dies, d.6.nu.1.& 15.
Guttier. de tutel. par.1.cap.21. nu.33.
Exemplum repertum in archivio publico facit plenam fidem, deciſ 43.nu 11.& 12.
Exequutio realis requiritur ad impediendum

Digitized by Google

dum beneficium reſtitutionis in integrum, deciſ.30 num 3.4 5.& 11.
Exequutio quando dicatur perfecta, n.6.ibid.
Exequutio dicitur perfecta ex miſſione in poſſeſſionem,nu 7.& 8 ibid.& deciſ39.nu.7.
Exequutio laudi non ſuſpenditur inter conjunctas perſonas,deciſ.90 num.20.
Exequutionis principium, & finis quale ſit, deciſ.58 num.2.
Exilij pœna capitalis eſt,& corporalis, dec.38. num.10 & 11.
Exilium per privatos demandari non poteſt, deciſ.38.num.9.
Exilium appoſitum in remiſſione injuriarum non tenet,num.12.ibid.
Expenſa infirmitatis vide infra in verb. Funeris.
Extenſio non fit in tutela de perſona ad perſonam,deciſ.6.num 6 & 26.
Extenſio fit in re ſubrogata habente eandem qualitatem,deciſ.36 num.6.& 20.
Æſtimatio ex quibus reddatur nulla, dec 73. num.23.
Æſtimatio debet procedere diſtractionem in judicio hypothecario,deciſ.89.num 1.
Æſtimatores dicuntur Arbitratores, deciſ.91. num.2.
Æſtimatores poſſunt recuſari,deciſ.91.nu.3.
Extraneus admittitur pro defenſione jurium Eccleſiæ,& quando dicatur actio popularis, deciſ31 num 4.& 17.
Extraneus admittitur ad excludendum electum in beneficio,num.5.ibid.
Contra num.18.

F

Falſitatis repulſa admittitur in judicio appellationis,deciſ97.num.4.
Feuda in generali diſpoſitione non veniunt, deciſ 86 num 1.
Limita num.3.6 & 10.
Feuda in Regno Galliæ poſſunt alienari,deciſ. 86.num.4.
Feuda quoad melioramenta obligantur,deci. 64.num.14.
Feudatario mortuo obligationes, & hypotheca extinguuntur,deciſ 14.num.7.
Feudatarius non poteſt excludere fœminas ſucceſſibiles in feudo vocando maſculos etiam cum conſenſu Regis, deciſ.56. n 2. & 3.
Feudatarius non poteſt mutare formam in feudo antiquo,& quid in feudo mixto,n.7. & 16.ibid.
Feudum antiquum dicitur ſi poſſeſſum fuerit per anteceſſores,deciſ.56.num 4 5.& 6.
Feudum alienari poteſt pro cauſa legitima, deciſ.56.num.11 & 12.
Feudum mixtum quale dicatur in Regno,deciſ.59.num.15.
Feudum ante acquiſitam formam, dicitur in forma larga,deciſ 56.num.17 & 18.
Feudum an ſit legitime alienatum ſi pretium in parte fuerit converſum in cauſam non legitimam,deciſ 56 num.33.
Feudum dicitur feudatarij ſicut uſuſfructus, deciſ.64 num 3.
Feudum in Regno Siciliæ alienari poteſt abſque licentia Regis ſoluta decima de pretio venditionis,deciſ 87 num.1.& 17.
Feudum novum dicitur reſpectu qualitatis additæ,deciſ.56.num.19.22.23.& 24.
Fideicommiſſarius non poteſt agere non facta ſibi prius reſtitutione ab herede gravati, deciſ 72 num 3.& 8.
Limita num.4.5.6.& 9.
Fideicommiſſum renuntiari poteſt, deciſ. 68. num.59.& 6.
Fideiuſſio de non liquidis non ſufficit, ubi in ſententia aliquid dicitur reſtituendum eſſe ſolutis prius benefactis,deciſ.98 num.5.
Fideiuſſio judicialis quæ ſit,deciſ 20 num 5.
Fideiuſſor tutoris debet principaliter citari in iudicio redditionis computi,deciſ 20 nu 1.
Fideiuſſores tutoris dicuntur fideiuſſores contractus,deciſ.20.num.4.
Fides de pretio haberi non poteſt in contractu iuxta formam Bullæ, deciſ.94 n 5.6.& 11.
Filia dotata excluditur à ſucceſſione feudi per Conſtitutionem in aliquibus
Amplia in feudo materno, deciſ.1. nu.1 fol.1.
Filia naturalis ex matre nobilis debet competenter maritari,deciſ.85.num.38.
Filius in poteſtate parentum non datur tutor ſive curator,deciſ.82,num.10.
Amplia num.11.

Filiorum

Filiorum conditio æqualis eſt in alimentis præſtandis ſiue naturales ſint ſiue legitimi, deciſ.85 num.5.
Filius poteſt alienationem feudi à patre factam reuocare, deciſ.8. num. 12.
Filius non facit gradum, nu.19. ibid.
Filius minor.14. annis non admittitur ad retrahendum rem alienatam à patre, num. 20. ibid.
Filius excluſus à ſucceſſione poteſt petere alimenta, deciſ 85 num.6.
Idem in filio naturali, num. 7.
Filius naturalis excluditur à feudo abſq; eius culpa, deciſ 85. nu.13.
Filius naturalis non ſuccedit in feudo deciſ. 85 num. 15 & 33.
Filius naturalis excluditur à vita, & militia, deciſ 85. nu.21.
Fiſco ius acquiritur ſtatim commiſſo delicto, deciſ.12. nu 5.
Fiſcus vendens rem communem requiſito conſorte vendere debet, Conſi. Vnic. num. 13.
Intellige num.62.
Forenſis non poteſt cogi ad vendendum etiam ſtante priuilegio, deciſio.17. n.28. & 29.
Limita num.34.
Forenſis per tranſitum non tenetur ſoluere gabellam, num. 40. ibid.
Frater poteſt cogere Baronem fratrem ut ſibi iura cedat ad excludendas ſubiugationes ſuper feudo exiſtentes, deciſ.64 n.8.
Frater in taxatione vitæ, & militiæ an debeat expectare æris alieni liquidationem, deciſ. 64. num.18.
Fructus feudi dicitur dare vocem in Parlamento, deciſ.18. nu.3 4 7 8. & 9.
Fructus non reſtituuntur ſi decretum reſcindatur ex gratia Principis, dec.33. n.3 & 14.
Idem eſt ex remedio l. 2. C. de reſcin. vendi. num 4 5.6 15 & 16.
Funeris impenſa ſemper deducitur de hereditate, deciſ.10 nu. 6.
Funeris fauor concernit publicam utilitatem, nu. 8. ibid.
Funeris priuilegium procedit etiam in expenſis infirmitatis, num.10. ibid. idem in veſtibus lugubribus uxoris, & familiæ, n.11. ib.

G

Gabella eſt onus obligationis, & non traditionis, deci.87. nu.14.
Vide Georg. Cabed. deciſ.114 p.2.
Gabella gabella non debetur, deciſ.87. n.21.
Gabella in dubio non debetur, deciſ.87. n.26.
Generalis excluſio non comprehendit cauſam alimentorum, deciſ.85 num.9.
Gloſſ. in l qui ſine uſuris, ff. de negot. geſt, declaratur, deciſ. 63. num. 4.

H

Habilis aſſociando ſibi inhabilem in iuriſdictionalibus operatur nullitatem, deciſ. 27. num.2.
Heredes non admittuntur niſi fuerit ius acquiſitum per defunctum, deciſ.1. num. 14.
Heres grauatus non cogitur bona relaxare ante deductionem æris alieni, deciſ 53. num 5.
Heres habens tantundem in bonis non poteſt reuocare feudum alienatum, dec.56. n.14.
Contra nu 34. & ſeq.
Heres mariti poteſt excipere de adulterio contra mulierem petentem dotem, dec.57. n.2.
Amplia num 3.
Quid in herede extraneo, n. 4. & 5. ibidem.
Hypotheca acquiſita à primo creditore poſt ſecundum non præfertur ſecundo dec.26 n 3.
Hypotheca non retrotrahitur in præiudicium alterius, deciſ.26 nu.1.
Hypotheca purificata conditione non retrotrahitur, deciſ.78. n.4.
Hypotheca reſoluitur conſolidato uſufructu cum proprietate, d 92. nu 15.
Hypotheca reuiuiſcit, ſi reſoluitur diſtractio facta creditori, de 15. n.13.
Intellige nu.14.
Hypotheca, & iura heredis grauati non extinguuntur, deciſ.53. n.6.
Honor ſeruandus eſt Baroni mortuo. deciſ.85. num.35.

I

In pari cauſa turpitudinis melior eſt conditio poſſidentis, deciſ 63. nu.3.
Impetrans beneficium debet facere mentionem de aliis beneficiis ſimplicibus, alias impetratio eſt nulla, dec.2. n 2.
Inſtantia de iure communi eſt triennii in cau

Digitized by Google

ſis principalibus, & anni unius in cauſis appellatis.d.66.nu.13.
Inſtantia cauſarum in Regno eſt bienny, dec. 66.num.8.
Inſtantia in Regno perpetuatur, & in quibus cauſis, num.10 ibid.
Inſtantia perempta quando pereat ius, & cauſa, n.11 ibidem, & dec.70.n.1 & 3.
Inſtantia perempta poteſt inchoari iudicium coram eodem Iudice, deciſ.70 nu 5.
Inſtantia perempta non poteſt ſuſcitari niſi à Principe, n. 8. ibidem.
Inſtantia perempta annullat proceſſum, & Iudex tenetur in Syndicatu, n.6. & 7. ibid.
Inſtantiam perpetuari correctorium iuris eſt, deciſ.66.n.6.
Inhabilis gaudet privilegio habilis ratione individuitatis cauſa, deciſ.42.num 5. & 13.
Inimicus non admittitur ad ius congrui dec. 4.num 4. Limita nu 14.
Inſtitutio ſubreptitia etiam à ſummo Pontifice facta eſt nulla.deciſ.31 nu 9.
Inſtrumentorum appellatione venit ſententia deciſ.25 nu.3.
Inſtrumentum in iudicio præſentatum quale ſit, deciſ.43 nu.4.
Inſtrumentum antiquum probat, nu.6 ibid.
Inſtrumentum productum in actis facit fidem perpetuo n 13. ibid.
Inſtrumentum cancellatum non habet viam exequutivam, deciſ.47 n.3.
Limita ſi fuerit cancellatum à non habente poteſtatem, nu.8 ibid. & deciſ 72.n.2. & 7.
Intereſſe quantiplurimi quando currat, deciſ. 16.num 7.
Intereſſe quantiplurimi currit usq; ad ſententiam, num.8 & 9. ibid.
Intereſſe non poteſt peti poſt cauſatam exequutionem, num.12. ibid.
Intereſſe extrinſecum quando veniat, & quæ requirantur remiſſive, deciſ.60 num.7.
Interloquutoria geminata non poteſt ab eodem Iudice revocari, dec.23 nu.3.
Interloquutoria geminata quo ad Iudicem tranſit in rem iudicatam, nu 4. ibidem.
Introductio devolvit cauſam intimata parte, deciſ.39.nu.4.
Et ad appellandum ſit parte citata, n.10. ib.
Inveſtitura ſtare non poteſt abſq; titulo, deciſ. 43.num 7.
Ioan. Bapt. Coſta Doctor Celeberrimus laudatur, deciſ.41 la ſecund.1, nu 4
Iudicium factum cum curatore dato infanti eſt nullum, deciſ.73.num.1.
Iudicium dicitur quando præſentantur ſcripturæ pro obtinenda inveſtitura, deciſ.43. nu 5 & 9.
Iudicium inveſtituræ eſt ſummarium, nu.10. ibidem.
Iudici aſſerenti vidiſſe proceſſum creditur, deciſ 80 n 4. Contra nu 8.
Iudici creditur in eis quæ coram eo geſta ſunt, nu.6. & 8. ibidem.
Contra, nu 9.
Iudici non creditur in his quæ redarguunt eius ſententiam nullam, nu. 10.
Intellige, num.11.
Iudex recuſatus habetur pro mortuo, deciſ.6. num.13.
Iudex ſemel tantum poteſt interpretari ſuam ſententiam deciſ.23 nu.2.
Iudex appellationis ſuccedit in locum Iudicis principalis, deciſ.23. num.7.
Iudex ſi iudicat cum alio in competenti reddit ſententiam nullam, deciſ.27 num.1.
Amplia nu 3.
Contra nu 13.
Iudex nullitatis poteſt ſuper meritis pronuntiare, deciſ.62.nu.1.
Limita coram eodem Iudice, nu.2.
Iudex qui ſuper meritis pronuntiavit dicitur ſuſpectus in eadem cauſa, deciſ 62.nu.3.
Iudex Laicus ſolus cognoſcit de criminibus mixti fori quo ad pœnas corporales in Regno, deciſ 68.n 7.
Iudex poteſt exequi ſententiam inſtantia perempta deciſ.70.nu.9. & 10.
Iudex quando poteſt declarare inſtantiam peremptam condemnando actorem in expenſis, deciſ 70.n 11.
Iudex maximam habet præſumptionem pro ſe, deciſ.80 n.5.
Iudex præſumitur inſtructus de cauſa per teſturam ſuper ſcripturis, deciſ.80.n.12.

Iudex

iudex nulliter agit procedendo contra iuris formam, deciſ. 99. nu. 4.
iudices ordinarij habent iuriſdictionem in ſolidum, deciſ. 27 nu 9.
iudices M R. C. & Conſiſtorij non poſſunt terminare cauſas feudales niſi facto verbo Excellentiſſ. Proregis, deciſ. 81. nu. 4.
ius accreſcendi quando competat heredi univerſali, deciſ. 86 nu. 15.
Et ut competat qua requirantur, num. 16. ibidem.
Iura avocandi, & revocandi ſunt diſtincta à redditibus, dec. 58 num. 7. & 12.
Iura, & actiones veniunt appellatione rei, deciſ 92. num. 11.
Iuri de futuro renuntiari non poteſt, deciſ. 50. num. 13.
Iuriſdictio cauſa feudalis non poteſt prorogari, deciſ. 83. nu. 11. Amplia, nu. 12. & 13.
Ius agendi ad petendum heumagium tranſit in ſingularem ſucceſſorem, deciſ 89. nu. 11.
Ius ad pœnam non acquiritur ante ſententiam, deciſ. 12 nu. 10.
Ius directum ſi pervenit ad utilem dominum extinguitur, deciſ 71. nu 2.
intellige, nu 4 & 8.
ius prothomyſeos habet locum in feudo, deci. 8. num. 2. Limita, num. 14.
ius offerendi praſcribitur ſpatio triginta annorum, deciſ. 78 nu. 2.
ius retractus non competit in feudo novo, dec. 8 nu 21. & 22.
ius retractus non competit ubi alienatio fit ex cauſa legitima, nu. 16. & 17. ibid.
ius emphyteuticum non extinguitur ſi dominium ad proprietarium pervenit revocabiliter, deciſ 15 nu. 10.
ius congrui non habet locum in emphyteuſi, deciſ. 50. nu. 2.
ius tertij non poteſt opponi in feudalibus, deciſ. 56 nu. 30.
ius pignoris vel hypotheca non poteſt conſtitui ſuper uſufructu, dec. 92 num 6
ius pralationis an competat Vaſallis ſi vendatur Baronia per dominum, Conſ. Vnic. n. 1.
Contra, num, 43 & 45.
Limita, nu. 46.
ius pralationis an competit Vaſallis ſi vendatur iuriſdictio criminalis, Conſ. Vnic num. 16. & 62.
iuſtum pretium dicitur conſtitutum à magiſtratibus, deciſ. 17. nu 9. 13. & 14. Quid in frumento extero, nu. 10. 11. 12. & 31. ibidem. Vide Georg. Cabed. deciſ 92 part. 2.

L

LAicus non admittitur ad accuſandum Clericum civiliter, dec 31 nu. 19.
Laudimium debetur à Vaſallo qui feudum vendit, deciſ. 87 nu. 11.
Legatum dotis quando ſit conditionale, deciſ. 78 num 3 6. 7. & 9.
Legitima non debetur filio naturali, deciſ. 85. num. 19.
Legitima non debetur de dignitatibus, ſecus alimenta, deciſ. 85. nu. 37.
Amplia, num 39.
Legitima taxatur deducto are alieno legitimo, & neceſſario, de. 64 n. 4. & 7.
Legitima ſine onere relinqui debet, deciſ. 78. num. 8
Legitimatio perſona requiritur in iudicio, deciſ 54 nu. 6.
Laſio non praſumitur ubi venditio fit ſub haſta, deciſ 33. num. 8.
Laſio aſcendens ad ſextam partem ſufficit ad obtinendum reſtitutionē adverſus ſubhaſtationem factā de re minoris, dec. 84. n. 8.
Laſio ſummarie conſtare debet iudici ad impediendum exequutionem laudi ob petitam reductionem, deciſ 90. num. 12. & 13.
Contra in Regno, nu. 14. & 17.
Laſio enormiſſima ſemper cenſetur excluſa in generali ſermone, pacto, vel conventione, deciſ 90 num. 18.
Licitator ſecundus plus offerens praſertur primo, deciſ. 84. n 1.
Limita, nu, 2 3 & 5.
Linea unius perdurante non fit tranſitus ad lineam alterius, deciſ 65. num 1.
Litera cambij habent exequutionem paratam contra ſcribentem ex forma Ritus, deciſ. 9 nu 1. cum ſequentib.
Et quid in ſubſcribente nu 2.
Contra nu. 3. & 6.

Digitized by Google

Litera cambij habent viam exequutivam n. 7. ibidem.
Litera ſubreptitia ſunt nulla, deciſ. 81 n. 6.
Loca paſtura communia quo ad dominium ſunt Univerſitatis, ſecus quo ad uſum, deciſ. 49 nu. 4.
Locatio ad longum tempus an aquiparetur alienationi, deciſ 4. nu 2.
Locatio ad longum tempus an ſit locatio ad novennium, deciſ. 4. nu. 10.
Amplia, nu. 11. & 12.
Locumtenens Protonotarij non eſt ſubſtitutus, ſed aqu alis, deciſ 52 nu 7.
Et ordinariam habet iuriſdictionem, & creatur à Rege, nu 8. Intellige num 16 ibidem.
Locumtenens Protonotarij quando poſſit viſitare notarios, deciſ 52. nu. 12.
Locumtenens quis ſit, nu. 17. ibidem.
Locumtenens Protonotarij eo praſente non praſtat juramentum, deciſ. 52. n 19.

M

Maior pars Univerſitatis poteſt minori praiudicare quando agitur de eius utilitate, & neceſſitate, deciſ. 49. n. 7.
Mandatum ſpeciale requiritur ad alienandum rem Eccleſia, deciſ. 77. n. 2.
Mandatum non praſumitur etiam ex antiquitate temporis, dec. 77. nu. 3.
Maritus habet beneficium deducto ne egeat, deciſ 93 nu 1 & 5.
Maritus jurat fidelitatem pro uxore, deciſ. 50. nu. 6.
Maritus non habet beneficium deducto ne egeat contra extraneum durantem, deciſ. 93. num. 4.
Maritus non poteſt renuntiare beneficio deducto ne egeat etiam cum iuramento, dec. 93 nu. 2.
Limita in extraneo dotante, nu. 7.
Maſculinitas in feudo obſervata debet in futurum obſervari, deciſ 56 nu. 28.
Mater praſertur avo & avia in tutela, deciſ. 6. nu. 5.
Mater conſtituere poteſt tutorem filijs, & quando dec. 59. n 3. Guttier. de tute. part. 1. c. 4 per totum.
Mater poteſt prohibere uſumfructum, & adminiſtrationem patri inſtituendo filium deciſ. 59. nu. 5. & 6.
Mater tutrix debet renuntiare ſecundis nuptijs, & Velleiano, dec. 73. nu. 2.
Amplia in tutela teſtamentaria, n. 3.
Limita de conſuetudine, nu. 4.
Guttier. de tute par. 1. c. 8 n. 24. cum ſequent.
Mater tutrix tenetur dotare de bonis filia, deciſ. 74 nu. 6.
Melioramenta facta reſutationem an ſint deducenda in taxatione dotium de paragio, deciſ. 1. n. 16.
Melioramenta ſi non ſunt probata in proceſſu, non competit retentio, deciſ. 98. n. 6.
Miles etiam volens non admittitur ad tutelam, deciſ. 86. nu. 8.
Amplia in militibus noſtri temporis, n. 9. ib.
Intellige in militib. ſtipendiarijs n. 10.
Contra in militib nova militia n. 11.
Minor litigans per procuratorem non habet reſtitutionem in integrum, dec. 34. num. 8.
Minor non reſtituitur adverſus alium minorem, deciſ. 14 nu. 5.
Minor per procuratorem poteſt in judicio comparere, deciſ. 54. nu. 7. & 9.
Minor etiam cum conſenſu patris, non poteſt ſtare in judicio ſine curatore, deciſ 82 n 9.
Minor quando reſtituatur adverſus licitationem facta diſtingue, deciſ 84. n. 6.
Amplia in fiſco, nu 7.
Modus procedendi, & non cauſa privilegiatur per Ritum, deciſ. 67 nu 2.
Monaſterium non excluditur à ſubſtituto, & quando, deciſ. 65. nu. 2.
Et quid vivente filia monaſterium ingreſſa, n. 3 ibidem.
Moneta valor qualis attendatur tempore contractus. deciſ. 7. n. 1. cum ſeq.
Monitio legis ſcripta habetur pro trina monitione, Conſ. Unic. num. 32.
Mora ubi non datur, ibi nec uſura competunt, deciſ. 16. n. 6.
Mora eſt delictum, deciſ. 95. num 5.
(Mori) uerbum etiam in civili verificatur, deciſ. 6. num 9.
Mortuus quis praſumitur poſt centum annos, deciſ. 56. n. 29.

Mulier

Mulier feudataria excedens 14. annos dicitur maior, deciſ. 13 n. 5. 26. & 28.
Mulier ob adulterium amittit dotem, deciſio. 57 num. 1.
Idem in parte competente ex bonis Viri, nu. 6. 7. 8 & 10
Idem in Arrha, & bonis paraphernalibus, n. 9. ibid.
Vide in terminis huius deciſionis.
Georg. Cabed. deciſ. Luſitan. 124. & deciſ. 125 par. 1.
Mulier quando excuſatur à condemnatione fructuum, deciſ. 73. num. 25.
Mulieri debentur fructus dotis, deciſ. 73. n. 26.
Mutus vel Surdus habent alimenta ſuper feudo, deciſ. 85. n. 10 & 34.

N

NAtus ex damnato coitu eſt capax alimentorum deciſ. 85. n 2.
Et in filia Sacerdotis ego iudicavi per doctrinam Surd. in tracta. de alimen. tit. 1. quaeſt. 10. n. 29.
Neceſſitas dicitur ſi conſiſtat in re, & pecunia, deciſ. 17. n. 27.
Novatio eſt unius obligationis in aliam tranſfuſio, deciſ 40 n 1.
Et non inducitur niſi expreſſe dicatur, num. 4. & 5.
Novatio non fit per ſententiam, dec. 89. n. 16.
Nubilis aetas de iure communi eſt annorum duodecim, deciſ. 48 n 4.
Quid in Regno reſpectu dotis de paragio, n. 5. & 7. ibidem.
Nubilis aetas reſpectu Baleatus Baronis extenditur uſq; ad decimumquintum annum, nu. 6. ibidem.
Nullitas decreti defectu ſolemnitatum ſemper opponi poteſt, deciſ. 11. num. 1.
Nullitas decreti admittitur ob lapſum quindena, num. 2. & 3. ibidem.
Nullitas poſt terminum proponi poteſt num. 4. ibidem.
Nullitas decreti an opponi poſſit, ſi proveniat vigore Interloquutoria, num. 6. diſtingue, ut ibi.
Nullitas quando reſpiciat acta deciſoria, deciſ. 62. n. 6.
Nullitas defectu iuriſdictionis non poteſt cognoſci ab eodem Iudice, dec. 62. n. 8.
Nullitatem contractus petens debet reſtituere pretium receptum, deciſ. 13. nu. 1. Amplia num 2.
Et quid in reſciſſione, num. 3. 30. 32. & 33.

O

OBiectus contra teſtes non probati in cauſa principali admittuntur in cauſa appellationis, deciſ 97. nu. 1. Contra n. 2.
Oblatio cum fideiuſſione ſufficit ubi debitum non eſt liquidum, dec. 98. num. 10.
Oblatio plus offerenti non admittitur adverſus extinctum candela. d. 84. nu 4.
Officiali non creditur in his, quae ad eius officium non pertinent, deciſ. 73 n 8.
Officialis remotus ob officio dicitur mortuus, deciſ. 6. n. 12.
Officialis an acquirat praemium promiſſum capienti bannitum, dec. 17. n. 41.
Obligatio ad poenam oritur tempore delicti, deciſ. 12. n. 6.
Obligatio uno nomine non extenditur ad aliud, deciſ. 71. nu. 1.
Onera illegitima quando deducantur remiſſive, deciſ. 1. num. 18.
Onus eſt pars pretij, deciſ. 15. num. 15. & deciſ. 37. num. 7.
Onus ſervitij militaris non deducitur in taxatione dotis de paragio, dec. 64. num. 6.
Oratio unica dicitur quando agitur unico verbo, deciſ 66. nu 1.
Oſaſ. deciſ. 82. num. 10 diſtinctio refertur, deciſ 5. nu 14.
Oſtium Eccleſiae non eſt in Eccleſia, deciſ. 22. num. 7.

P

PActa praedeceſſorum non ligant ſucceſſorem in feudo, deciſ. 14. n. 3. Amplia in filio, n. 4.
Pacta perſonalia non ſequuntur rem, n. 5. ib.
Item in pacto de opponendo, nu. 6. & 9. ibid.
Pactum ad diſcurſum non habet locum ſtante enormiſſima laeſione, deciſ. 33. n. 12. & 13.
Pactum appoſitum in remiſſione, & pace de non ingredi endo civitatem validum eſt dec. 38. n 3. Contra, nu. 58. & 13. diſtingue, num. 14.

Pactum

Digitized by Google

Pactum ad diſcurſum eſt in rem ſcriptum, & tranſit contra tertium, dec. 89. n. 10.
Pactum ad diſcurſum reviviſcit lata ſententia ſuper exequutione principali, deciſ. 89. num 15.
Pactum appoſitum pro ſecuritate cenſus eſt validum ſtante bulla Nicolai V. deciſ. 95. num. 3.
Pactum evictionis ſequitur rem, deciſ. 61 n. 1.
Pactum de non opponendo an contineat pactum de non præveniendo, deciſ. 14. nu 16.
Pactum quod redditus emantur cum interventu alicuius eſt inductum in eius favorem, deciſ 36 num. 21.
Pactum quod ſtetur iuramento alterius circa intereſſe validum eſt, deciſ 60 n 1. Intellige, nu 4. Amplia etiam in ultimis voluntatibus, nu 2. ibidem.
Et an extendatur ad tertios, nu 8. 9 & 10.
Pactum quod interim non ſoluta ſorte non currant cenſualia, non facit venditionem iuxta formam Bullæ, deciſ. 94. nu 3.
Pactum, quod ſi venditor cenſus ſit in mora ſolvendi teneatur ad ſortem, validum eſt, deciſ. 95. nu. 4.
Pactum, quod ſors cenſus peti poſſit ad effectum emendi alios redditus pro ſecuritate cenſus, validum eſt, d 95 nu. 9.
Pater cogitur donationem propter nuptias filio aſſignare, deciſ 48 n. 15.
Pater dotans tenetur de evictione pro reſtitutione dotis, dec. 36. num 1. & 13.
Pater in bonis feudalib. eſt legitimus adminiſtrator filij, d. 13. num. 19. & 29.
Pater eſt legitimus adminiſtrator, & uſufructuarius bonorum filij, deciſ 95 nu. 1.
Intellige, n. 4 & deciſ 82 n. 1.
Pater filium emancipando efficitur legitimus adminiſtrator, deciſ. 82 nu 12.
Pater non poteſt alienare bona communia cum uxore & filijs, deciſ 85. num 2.
Intellige de bonis mobilibus, num. 4.
Limita, num. 5. Amplia, nu 8.
Pater non poteſt alienare rem communem pro modico pretio, deciſ. 75. num 9.
Pater non poteſt alienare bona confuſa acquiſita conſtante matrimonio ſtante conſuetudine Vrbis, deciſ. 75. numer. 10.
Pater non habet uſumfructum in bonis feudalibus filij, deciſ 82. nu 3.
Pater non dicitur legitimus adminiſtrator, ubi concurreret duplex prohibitio, deciſ 82. num. 6. & 7.
Pater prodigus prohibetur adminiſtrare, deciſ. 59. num. 10.
Pater ratione commoditatis eſt legitimus adminiſtrator in feudalibus, deciſ. 82. nu. 4. Contra, num. 5.
Pater tenetur pro dote eius filio conſtituta cum eius interventu, deciſ. 46. n. 1. & 2.
Pater tenetur bona ſua pro filio obligare ne matrimonium impediatur, nu 3. 6. & 8. ib.
Amplia etiam pro dotario, num 4.
Et in bonis fideicommiſſo ſubiectis, n. 5 ibid.
Pater ubi eſt uſufructuarius bonorum filij ſupplet defectum curatoris, dec iſ. 82 nu. 2.
Patruus non tenetur alimentare nepotem ſuper bonis feudalibus, & fideicommiſſo ſubiectis, deciſ. 85. num. 27. & 29.
Pecunia non parit pecuniam, deciſ. 16 n. 10.
Pœnæ acquiruntur ei, cuius tempore fuit commiſſum delictum, num. 4 ibid.
Contra, nu 8. Amplia, nu 11. & 13.
Vide Guttier. de tutel. par. 3 ca 24. n 14. cum ſequent ubi dicit primam opinionem communem, licet ipſe tranſeat cum ſecunda uti veriori.
Pœnæ condemnationes ſunt fructus iuriſdictionis, deciſ. 12. num. 1.
Pœnæ fiſcales ante condemnationem ſunt fructus ſeminati, num. 9. ibid.
Penſio ſubrogata loco primæ ſapit eandem qualitatem, deciſ. 36. num. 6.
Perſona loquentis non comprehenditur ſub diſpoſitione, deciſ. 15 nu. 16.
Petitio non interrumpitur niſi fiat parte citata, deciſ. 39. num. 5. & 6.
Petitio principalis attendenda eſt, non autem id quod venit in conſequentiam, deciſ. 1 Iæ prima, num. 9.
Petitio quando reſolvatur in vim exceptionis, dec. 14 n 18 intellige, n. 10. 20. & 22.
Pinguevalens debitum in diſtractione, quæ fit vigore inſtrumenti, an procedat in ſententia,

tentia, deciſ. 25. numer. 1. 2. & 3.
Poſſeſſio inſtantanea prodeſt ad manutenendum, deciſ. 52. nu 1.
Poſſeſſor bonæ fidei vigore ſententiæ facit fructus ſuos, deciſ. 29, num 1.
Amplia, num 2.
Item ſi ſententia reduceretur ad irritum, n. 3. Contra, nu. 4. & 10.
Poſſeſſor lite pendente manutenendus eſt deciſ. 52. num. 4 5. & 6. Intellige, num 11.
Poſſeſſor ſecundum titulum quem habet poſſidere præſumitur, dec. 52. num. 15.
Poſſeſſor vigore ſententiæ retractatæ tenetur ad fructus, deciſ. 29. n. 9.
Prag unica de Inſtit. canſ. declaratur, deciſ. 66. nu. 9.
Præferendus eſt dignior inter duos præſentatos, deciſ 2. num. 13.
Prælatio ab emptore peti debet, deciſ. 87. n. 19.
Prælatus ſuccedens prælato promoto in aliam Eccleſiam ſuccedit mortuo, deciſ. 6. n. 14.
Præſentati quando ſunt in pari voce eſt locus gratificationis, deciſ. 2. n. 6.
Præſentatio iuriſpatronatus non poteſt fieri cum poteſtate revocandi, deciſ. 31. nu. 12.
Præſentatus notus Epiſcopo etiam abſens inſtitui poteſt, deciſ 2. nu. 3.
intellige, num 4. & 17.
Pretium conſtitutum per bannum non poteſt revocari reſpectu forenſium, deciſ 17. n. 43.
Pretium debet intervenire de præſenti in contractu juxta formam Bullæ, deciſ. 94. num. 7. 9. & 12.
Pretium in emptione, & venditione poteſt ſubſequi, & certificari arbitrio Iudicis, deciſ. 17. nu 46 & 47.
Pretium loci deſtinati, quando attendendum, deciſ. 17 n 15 16. 17.
Contra, num 18. 20. 23. & 51. ibid.
Pretium oblatum debet ſolvi ab eo qui petit prælationem, niſi conſtiterit de fraude, nu. 49. & 50. ibidem.
Pretium ſubrogatur loco rei venditæ, deciſ. 16. num. 11.
Pretium tempore neceſſitatis non debet reſtringi, deciſ. 17. num. 30.
Primus acquiſitor formam poteſt mutare formam, deciſ. 56. numer. 20. & 21.
Princeps concedit dilationem debitoribus, deciſ. 16. nu. 1. Amplia, nu 2.
Princeps donando prædium quod in perpetuū locaverat cenſetur donaſſe penſionem deciſ. 71. num. 5.
Princeps in mari non habet niſi iuriſdictionem, deciſ. 17. num. 38. ibid.
Princeps non poteſt tollere iuramentum, dec. 16. num. 3.
Princeps ſtatuere poteſt rei pretium in non ſubdito ratione rei ſitæ, deciſ. 17. num 36.
Limita, num 37. & ſeq.
Prior in tempore potior eſt in iure, dec. 10. n. 1.
Limita favore publicæ utilitatis, nu 9. ibid.
Privilegium amittitur per non uſum ob lapſum decenniȳ, deciſ. 96. num. 1.
Amplia, num. 2. Limita, nu. 6. & 7.
Privilegium competens Clerico non uti clerico poteſt revocari, d. 49. n 14.
Privilegium conceſſum ob ſervitia præſtita per non uſum non amittitur, dec. 96. n. 8.
Privilegium durare in dubio iudicandū eſt, deciſ 96. num. 5.
Privilegium non attenditur ſed uſus poſſeſſionis, deciſ. 96. n. 3.
Privilegium perſonale non poteſt cedi, deciſ. 34. n 13. Limita, n. 14.
intellige, num. 15.
Privatus habens rem communem cum Eccleſia gaudet ejus beneficio, deciſ. 42. nu. 6.
Probatio extrinſeca requiritur circa damnū in genere paſſum, dec. 60. num. 6.
Et qualiter fieri debeat, n. 6.
Proceſſus factus cum minore habente procuratorem valet, deciſ. 59. n. 5.
Prohibita adminiſtratione patri cenſetur prohibitus uſuſfructus, dec. 59. n. 7. 8. & 9.
Prohibito uno, prohibetur & id per quod pervenitur ad illud, d 14. n 14.
Prohibitum fieri in Eccleſia cenſetur prohibitum in atrio Eccleſiæ, d. 22. n. 1.
Promittens de rato non liberatur ſolvendo intereſſe, deciſ. 69. num. 3.
Proprietarius eſt dominus rei, d. 92. n. 4.
Proprietas reviviſcit facta redemptione, deciſ. 15. num. 12.

Digitized by Google

Proteſtatio contraria facto nihil operatur,n.3.
Intellige,nu.7.& 8.ibidem & deciſ.55.n.7.
Proteſtatio facta poſt actum factum nihil operatur,dec.76.num.4.5.6.& 7.
Proteſtatio quando fieri debeat à domino rei, deciſ.17.nu.22.
Proteſtatio quod non cenſeatur facta novatio non procedit data incompatibilitate contractuum,deciſ.40 nu.2.
Contra,nu 6.
Prorex petendo,& acceptando decimum feudi venditi non poteſt petere retractum, Conſ.Vni. nu.72 & 73.
Prorex praſtat conſenſum alienationib feudorum,Conſ.Vnic.nu 76.
Prorogatio fieri don poteſt per partes ſi terminus datus ſit à lege,d.61. nu. 9.
Prorogatio termini debet parti intimari ſi lædat,deciſ.55.num.3.
Proximior admittitur ad revendicandum feudum alienatum, deciſ.56 nu.9.
Pupillus dicitur indefenſus,ſi tutor, vel curator in iudicio non compareat pro ejus defenſione,deciſ.73 nu 9.
Amplia,nu.10.& 12.

Q

QValitas poſita inter plura debet omnia pariter qualificare,deciſ.60.n.2.
Quindena data per Ritum ortum habuit à iure communi,deciſ.58.num.4.

R

REctor habens curam Eccleſiæ tenetur eam defendere, deciſ. 31.numer.1.15. & 16.
Et reddere computum in viſitatione, num. 2 ibid.
Reconventio competit ad effectum ſimultanei proceſſus,d.41 la prima.n.1.
Amplia,nu 2.Intellige,nu.3.
Reconventio non admittitur ſi eſſet plenaria, conventio ſummaria, numer.4. & 5. ibidem.
Nec ſi ſit petitorio, & agatur de poſſeſſorio, num.6.ibid.
Nec in executivis,num.7.
Nec ſi petatur brachium aſſociatorium, numer.8.
Nec ſi perimat actionem tentatam num.10 ibid.Intellige,num.11.
Reconventio, quando eſt defenſio petitionis admittitur,num 12 ibid.
Redditus eſt quid univerſale,deciſ.58.n.8.
Redditu um appellatione non veniunt cenſua lia decurſa,deciſ 58.nu.6 9.& 11.
Redimens vigore pacti de retrovendendo tenetur ſtare locationi, & quando deciſ.5.n 1. 2.3.4 5 & 10.& 13.
Redimens vigore termini ad redimendum tenetur ſtare colono,n.6.& 7 ibidem.
Reductio ad arbitrium boni viri admittitur non obſtantibus quibuscunq; clauſulis,deciſ 90 num.9. Amplia,nu 10.& 11.
Reductio ad arbitrium boni viri ſimilis eſt appellationi,deciſ.90 nu.15.
Reductione ad arbitrium boni viri pendente exequutio laudi ſuſpenditur, dec.90 nu.1.
Amplia non obſtante ſtatuto,nu.2.
Item in Regno ſi reductio eſt petita infra decem dies,num.3.
Refutatio feudi reſervato uſufructu, quando valeat,deciſ.1.nu 1.
Relatione pendente nil novi,d.52.n 9.
Relevium debetur facta refutatione feudi, deciſ 1.ſub nu.10.
Reluitio cenſus fieri debet pro conſimili pretio, deciſ.7.nu.4.& 12.
Reluitio fieri non poteſt à fideicommiſſario,deciſ 47.nu.5.
Remedium ordinarium facit ceſſare extraordinarium,deciſ.19.nu.2.
Remedium l.2.C.de reſcind. vend. non procedit in Regno ſtante pacto ad diſcurſum,deciſ.33.num.9.
Contra,nu.10. & 11. ibidem.
Remiſſio,& pax cum clauſula, quod ab Vibe exeat non impedit beneficium indulti,dec. 38.n.1. Amplia nu.2.
Renuntiari non poteſt beneficio Velleiani,deciſ.51.num.3. Et quid ſtante juramento, n. 4 ibidem.
Renuntiari poteſt reductioni ad arbitrium boni [illegible] e enormiſſima læſione, dec. 9[illegible]
F[illegible]

Renuntians favore maſculorum eis mortuis admittitur, nu.14. Limita, nu.15.16.& 17.
Renuntiari non poteſt beneficio ne quis conveniatur ultra, quam facere poteſt, deciſ. 69 nu 7.
Renuntiatio facta reductioni ad arbitrium boni viri ſtante enormiſſima laſione non tenet, deciſ 90. nu. 8.
Renuntiatio facta per ingredientem monaſterium dicitur realis, d 65 nu. 11
Nec reſcinditur ſtante laſione, n 12.
Nec ſi renuntians eſſet minor, n.13.
Renuntiatio facta per ingredientem monaſterium cum ejus conſenſu ante reſciſſionem ſemper obſtat, nu.18 ibid.
Renuntiatio quando extendatur ad iura competentia de futuro, deciſ. 65. n. 8 & 10.
Repetitio ſortis venditionis cenſus, qua fit ex culpa venditoris licita eſt, dec.95. n.6.& 7.
Repulſa non admittitur contra teſtes examinatos in prima inſtantia, dec.97. n 1 & 2.
Re non integra, iudex non revocat invita parte, deciſ.19. num.3.
Res cenſetur vendita cum ſua quantitate & natura, deciſ 61 nu.4.
Res Eccleſia ſtante prohibitione legis & hominis efficitur alienabilis, d 77 n.4. Intellige nu 6 & 7.
Res maioratui ſubiecta poteſt alienari, ut eius pretio res utilior ematur, deciſ 36. num. 15 ibid.
Res permutata cum re dotali efficitur dotalis, deciſ.36 nu 5. ibid.
Res perventa ex pecunia dotali non efficitur dotalis, d 36. n 2 limita, nu.3.& 4 ibid. Intellige, num.18
Res pignori data poteſt vendi auctoritate Iudicis, deciſ.100 num 5.
Res reddititia ſeu do nō eſt feudalis, ſed cēſus ipſe tantum, deciſ.83. n.14.
Res ſubrogata loco rei maioratui ſubiecta ſapit eius qualitatem, d.36. nu.16.
Res tranſit cum ſua cauſa, d.89 n.14.
Res tanti valet, quanti vendi poteſt, deciſ.17. num 19.
Reſcript[illegible] in ſec[illegible]antia, qua[illegible]
Reſignatio an fieri debeat coram Eccleſiaſtico deciſ.31. num.11.
Reſtitutio conceſſa pupillis competit litis conſortibus, deciſ.42. num 8.
Reſtitutio in integrum competit univerſitati, quando annus ad petendum demanium eſt elapſus Conſ. vnic. nu.28. Contra, num. 66.& 68.
Reſtitutio in integrum, quando competat Regi adverſus lapſum temporis in retractu, Conſ. Vnic nu. 78.
Amplia, num.79 & 80.
Reſtitutio in integrum petita poſt ceptam executionem ſententia non ſuſpendit, deciſ.30. nu 1. diſtingue, nu.10.
Reſtitutio in integrum competit minori adverſus ſententiam, deciſ 44. num.1. diſtingue, num 2 & 3.
Amplia adverſus tres ſententias, d.45. n.1.
Reſtitutio non conceditur non conſtito de laſione, d 45. nu.9.10.11.& 12.
Reſtitutio non datur lapſo termino dato ab homine, Conſ. Vnic. nu 69.
Reſtitutio rei non retardatur exceptione melioramentorum cum parti datus fuerit terminus ad liquidandum, deciſ.98. n.12.
Reſtitutio ut concedatur debet conſtare de iniuſtitia ſententiarum, deciſ.45 n 2.3.4 5. 6.7.& 8.
Reſtitutionis in integrum remedium concurrit cum ordinario, d.44 nu.4.
Retentio non competit pro debito illiquido, deciſ.88 nu. 4.
Retentio competit pro melioramentis, dec.98. num.1.
Amplia ſtante fideiuſſione de non liquidis, nu 2 ibid.
Retractus non habet locum re perempta, dec. 15 nu.8.
Retractus non competit ſi uſusfructus vendatur proprietario, num.9. ibid.
Retractus non habet locum ſi feudum renū[illegible] domino pretio recepto, dec.15. n.10.
[illegible] num.14.
[illegible] competit ſi vicinus requiſitus [illegible] emere, deciſ 50. n. 10. Amplia [illegible]e extraiudiciali, nu.11. Con[illegible] [illegible]mplia, num.14.

Reviſionis remedium dicitur ordinarium, quando non competit appellatio, deciſ. 19. num. 16.

Reviſio conceditur condemnato de iure communi, deciſ. 99. nu. 9.

Reviſio datur à proviſionibus factis in cauſis fiſcalibus ex gratia principis, deciſ. 32. n. 7.

Reviſio eſt ad inſtar appellationis, d. 39 nu. 9. Contra, deciſ. 45. nu. 18. & 19.

Reviſio ſemel competit & an poſſit ei adhæreri ad inſtar appellationis, deci. 45. n. 16. & 17.

Reviſio denegatur non ſoluto prius debito & expenſis, deciſ. 99 num. 1.

Amplia, num 2.

Rex conſentiens alienationi, quando ſibi præiudicet in retractu, Conſ. Vnic. num. 77.

Rex poteſt revocare privilegium demanij, Conſ. Vnic nu. 55. & 56.

Rex poteſt cauſam feudalem à Regno ſibi avocare, deciſ. 81. nu. 3.

Rex præfertur in venditione feudi, Conſ. Vnic. num. 70.

Ritus 193 de rati obligatione non procedit in habente beneficium deducto ne egeat, deciſ. 69. num. 8.

Ritus 114. de pingui valenti declaratur, deciſ. 35. num 5.

Ritus 184. declaratur, dec. 66. nu. 14.

Ritus 184. diſpoſitio fundatur in concluſione, non in præſentatione, nu. 5. ibid.

Ritus denegans appellationem in cauſis ſummarijs comprehendit omnes cauſas ſummarias tam per ritum, quam de iure communi, dec. 67. nu. 9. & 10.

Ritus denegans audientiam in reviſione non ſoluto debito eſt correctorium iuris communis deciſ. 99 num. 8.

Ritus imponit formam ibi (non aliter ſupplicans admittatur) deciſ. 99. n. 5.

Rubrica inducitur ad deciſionem cauſarum, & quando, dec. 66. nu. 3. & 19.

S.

SAcerdos præfertur non Sacerdoti in beneficio, deciſ. 2. nu. 8.

Sacrilegium eſt mixti fori, & eſt locus præventioni, deciſ. 68. num. 4. & 5.

Contra, num. 6.

Sacrilegium non eſt exceptum ab indulto generali, deciſ. 68. nu. 1.

Sacrilegium, quando dicatur committi, num. 3. ibidem.

Scientia officialium Regi præiudicat Conſ. Vnic num. 74.

Scientia Proregis præiudicat Regi, deciſ. 75. ibidem.

Scriptura reperta in archivo publico eſt authentica, & quæ requirantur, deciſ. 43. num. 1. & 2.

Secundogenitus non poteſt agere ad feudum nõ probata morte primogeniti, dec. 56. n 10.

Semeſtre datum in tranſmiſſione cauſarum ſolet prorogari, deciſ. 81. n 9.

intellige, nu 10.

Semeſtre currit ab ultimo actu qui fit in cauſa, dec. 82 num 14.

Sententia conditionalis retrotrahitur deciſ. 12 num. 12. 13.

Sententia facit de indebito debitum, deciſ. 11. num 9.

Sententia facit ius inter partes, d. 52. nu. 2.

Sententia declaratur iuxta libellum, dec. 89. num 2.

Sententia diſponens aliquid reſtituendum ſolutis prius benefactis qualiter exequi debeat, deciſ. 98. num. 7. 8. & 9.

Sententia habet exequutionem paratam, licet per Ritum non enumeretur, deciſ. 67. num. 21.

Sententia lata contra tutorem non nocet fideiuſſori, deciſ. 20. num. 2.

Sententia lata à pluribus delegatis cum alio incompetenti eſt nulla, deciſio. 27. nu 4.

Amplia, num. 5. 6.

Sententia lata à pluribus ordinarijs cum alio incompetenti eſt valida, n. 7. 10. & 12. ibid.

Sententia lata pendente termino eſt nulla deciſ. 35. num. 1.

Sententia lata in termino prorogato abſq; partis citatione eſt valida, deciſ. 35. nu. 4.

Sententia lata contra minorem indefenſum eſt nulla, deciſ. 54 num. 2.

Sententia lata non viſis actis eſt nulla dec. 80. num. 1.

Sententia lata à iudice non competente eſt nulla.

Digitized by Google

nulla, deciſ. 83. numer. 2.
Sententia lata ex falſis teſtibus non tranſit in rem iudicatam, deciſ. 97. nu. 5.
Sententia infra annum habet exequutionem paratam, deciſ. 25. num. 6.
Sententia ſi declarat bona hypothecata in conſequentiam diſponit bona vendi debere ad diſcurſum, dec. 89. nu. 8.
Sententia regulatur juxta naturam obligationis pro qua ſuit lata, deciſ. 89 n. 14.
Servitus conſtituta ſuper feudo eſt ſpecies alienationis, deciſ. 83 num. 6.
Servitus qua dicatur, nu 7. ibid.
Servus pro noxa datus oblato pretio manumitti debet, Conſ. Vnic, nu. 12.
Contra, num. 58.
Simulatio contractus ad excludendum vicinum à retractu ex coniecturis probatur, deciſ. 50. num. 7. Amplia, num. 8. & 9.
Socer habens beneficium deducto ne egeat non poteſt carcerari, deciſ. 68. nu 5.
Amplia non obſtante Ritu, num 6.
Socer privilegiatus in ſolutione dotis, non dicitur privilegiatus in rati promiſſione, d. 69. nu. 2. Contra, nu. 10.
Societas cenſetur contracta per confuſionem bonorum, deciſ. 75. num. 6.
Socius præfertur emptori in venditione rei communis, Conſ. Vnic. num. 4.
Socius præfertur in locatione rei communis, deciſ 4 nu. 5. Amplia, nu. 6 & 7.
Solvere debens tenetur inveſtigare legitimam perſonam, cui facienda eſt ſolutio, deciſ 31. num. 3.
Sors principalis cenſus juxtam formam Bullæ debet eſſe demortua, deciſio. 95. n. 2.
Statuta Regni abbreviantia inſtantias cauſarum ſunt favorabilia deciſio 66. n 7.
Statuti verba vere, & proprie intelligenda ſunt maxime in pœnalibus, deciſ. 22. n. 6.
Statum dans viam exequutivam reſpicit interpretationem à l fin. C. de edict. divi Adrian tollen deciſ. 47. n. 4.
Statutum dans viam exequutivam non comprehendit inſtrumenta cancellata, deciſ. 72. num. 1.
Statutum cogens aliquem invitum vendere debere eſt contra ius commune, Conſ. Vnic. num. 37.
Statutum generale comprehendit omnes perſonas in illo caſu, deciſ. 69. nu 1.
Statutum puniens aggredientem in domo comprehendit aggredientem in oſtio domus, deciſ. 22 num 2.
Contra, num. 8. 4. & 9.
Statutum quod ſtetur juramento damnum paſſi validum eſt, dec. 69. nu. 3.
Statutum unum declaratur per aliud, deciſ. 25. nu. 7.
Stilus ultimus eſt ſervandus in judiciis deciſ. 1 num. 20.
Stilus ex quibus inducatur, deciſ. 52. num 13 & 14.
Stipulatio, quando tranſeat ad heredes, deciſ. 1. num. 13.
Stipulatio, quod ſoluto matrimonio ſine liberis dos reſtituatur eius heredib. intelligitur ſoluto matrimonio per mortem uxoris, d. 74 nu. 1. Amplia, in extraneo dotante, nu. 3. & 5. ibi.
Subhaſtationes precedere debent in distractione bonorum, deciſ. 58. nu. 3.
Subfeudatarius non habet vocem in Parlamento, deciſ. 18 nu. 18.
Succeſſor Prælati tenetur ſtare colono, deciſ. 5. num 9.
Succeſſor in feudo non poteſt revocare feudum legitime alienatum, deciſio. 56. n. 13.

T

TErmini lapſus habet vim ſententiæ, deciſ. 11 num. 5.
Termini prorogatio abſq; partis notificatione eſt nulla, deciſ 35. num. 5.
Terminus prorogatus idem eſt cum principali, deciſ 35. num. 2.
Terminus ad redimendum currit à die captæ poſſeſſionis, deciſ. 61. num 8.
Territoria Vniverſitatis ſunt communia omnibus civibus, & deſtinata ad uſum paſturæ, deciſ. 49. nu. 1.
Tertius auditur in reſciſſione contractus non reſti tuto pretio, deciſ. 14 n 17.
Tertius non auditur ſi ſua non interſit, deciſ. 31. num. 13.

I N D E X.

Tertius non auditur in reviſione non ſoluto prius debito iuxta formam Ritus, deciſ. 99. num. 5.

Tertius pro ſuo intereſſe poteſt redimere rem venditam, deciſ. 34. num. 7.

Terra Tortoreti an fuerit Demanialis Conſ. Vnic. nu. 54.

Terra Demaniales alienatæ in Barones ſoluto pretio admittuntur ad Demanium, Conſ. Vnic nu 12.

Contra, num. 57.

Teſtes produci poſſunt ſuper eiſdemmet capitulis perempta inſtantia, deciſ. 70. nu. 2.

Text. in l. tutoribus ita datis, ff. de teſta. tute. declaratur, deciſ. 6 n. 30.

Text. in §. Titius, non procedit in Regno, dec. 8. nu. 15.

Tex in l. creditor, §. ſi primus, ff. qui potio. in pigno. habe. declaratur, deciſ. 26. num 5. & 7.

Tex. in l. 1. §. 2 ff quod fal. tut. ampliatur in contentioſa iuriſdictione, deciſ. 27. nu. 8.

Text. in cap cum ſuper, de offic. deleg declaratur, num. 14 ibid.

Text. in l. quidam, ff. de eviction declaratur, deciſ. 28. num 12.

Tex. in l ſi quis inter, §. Imperator, ff. de excuſ. tut. declaratur, d. 46. n 7.

Tex. in §. transgrediamur, procedit in filiofamilias, nu 11. Contra ſi patre abſente dos ſoluta ſit, n. 4. ibid.

Item ubi filio de Iuſſu patris dos ſoluta ſit, n. 13. ibid.

Tex. in §. transgrediamur, non procedit ubi pater donavit filio propter nuptias, num. 14. ibid.

Tex. in § ſin autem, C. commu. de leg declaratur, deciſ 47 n. 9

Tex. in l. 2 ff. de offi. eius, declaratur, deciſ. 52. nu 18.

Tex. in l. 2 ff. de pact. dotal. declaratur, deciſ. 74 nu. 2.

Tex. in § ſanctiſſimas, de alien. non procedit de Iure canonico, dec. 77. n 5.

Tex. in cap. in generali. ſi de feu defun. declaratur, deciſ 86. num 2. & non procedit in feudo hereditario, nu. 9. ibid.

Tex. in §. dominus, Inſti. de noxal. declaratur, Conſ. Vnic. num. 59.

Titulus novus quando faciat mutare primum, deciſ 71 nu. 7. & 9.

Titulus redactus ad non titulum facit ceſſare acquiſitionem fructuum, dec. 29 n. 5.

Titulus revocatus non inducit bonam fidem, nu 11 ibidem.

Tutor creditor ſi vult ſibi ſatisfieri ab infante, datur curator nec citandus eſt ſubſtitutus deciſ. 73. num. 5. & 6.

Tutor dativus non admittitur exiſtente teſtamentario, num 24. ibid.

Tutor datus in locum uxoris ſi convolaverit ad ſecundas nuptias an, cenſeatur datus ſi mortua fuerit, nu. 7. & nu. 27. ibid.

Tutor datus à teſtatore in caſu mortis an cenſeatur adiectus in caſu remotionis, n. 4. & num 9. Contra, num. 18. 20. 21. 23. & 32. ibidem.

Tutor dari poteſt in teſtamento ſub conditione, deciſ 6. num 1.

Intellige, nu. 2. 3. & 22.

Tutor habenti patrem non datur, deciſ. 59. num. 2.

Tutor immiſcens ſe in adminiſtratione tutelæ non admittitur ad excuſationem, deciſ. 76. n 3. & 16. Guttier. de tutel. p. prima, cap 21. num 35.

Tutor non poteſt aliquid accipere pro maritanda pupilla, dec. 63. nu. 1 & cui eſt reſtituenda pecunia, ibid. Palat. Rubi. in cap. per veſtras, § 3. Incip. Sed ſi filia contraheret matrimonium, nu. 22. Gregor. Lopez in l 9 glo qua defendit eſſe, tit. 11 par. 4. Becc. de Decim tut. cap 1. nu. 20. & 26. Guttier. de tutel p. 2. c 11. nu. 10. ubi ait hanc opinionem veriorem & magis receptam.

Tutor non poteſt emere bona pupilli, deciſ. 5. num. 11.

Tutor tenetur gratis deſponſare pupillam, deciſ. 63 n. 2.

Tutor quando conveniatur de geſtis per eum tantum, d 41. la 2. nu. 6. 7. & 8.

Tutores plures ſi fuerint conſtituti, qualiter teneantur, dec. 41 la ſecunda, n. 1 cum ſeq. Vide Guttier. in tract. de tutel, par. 1. cap. 15. nu.

Digitized by Google

85. numer. 10. cum ſequen.

V

VAſalli an dicantur ſervi, Conſ Vni.n.2. Contra,num.50.

Vaſalli demaniales favore libertatis admittuntur ad Ius prælationis, Conſ.Vni.n 49.

Vaſalli non alienantur inviti, Conſ.Vni.numer.3.

Amplia,n 5. Limita,n.51.52.& 53.

Vaſalli recipientes novum dominum abſq; proteſtatione & contradictione admittunt ius congrui, Conſ.Vni.n.47.

Vaſalli ſi alienantur domino reſiſtere poſſunt, Conſ.Vnic.nu 6.

Vaſalli tenentur domino in ſubventionibus & collectis, Conſ.Vnic n.15.

Vaſallus poſſidens feudum voluntate domini dicitur inveſtitus, deciſ.18.num.13.

Vaſallus poteſt diſponere de feudo hereditario antiquo, deciſ 56.nu 25.

Vaſallus non poteſt conſtituere ſervitutem ſuper feudo, deciſ.83. nu.8.

Amplia,num.9.

Vaſallus & dominus æquiparantur, Conſ Vnic.nu.8.

Vaſallus non poteſt alienare invito domino, & contra, Conſ.Vnico,num.9.

Venditor feudi conſequitur pretium deducta decima ſi Rex eligat emere, deciſ.87. num. 16.& 18.

Venditor tenetur de evictione ex natura contractus, deciſ.28. nu 1. & ad pretij reſtitutionem ſequuta evictione, nu.2. amplia in creditore vendente, num 3. ibid.

Venditor ex tractatu & commiſſione data ad emẽdum tenetur ad intereſſe, dec.17 n.48.

Venditor unus ex pluribus ſtante pacto redimendi poteſt totam rem recuperare, deciſ.11. 12.n.2.3.& 4.

Venditor cum pacto de retrovendendo facto depoſito non acquirit dominium ipſo jure, nu. 6.& 8. contra,n.7.

Limita,nu.9.ibid.

Venditor tenetur præſtare omnes cautelas emptori, deciſ 87.n 12.

Venditor tenetur obtinere conſenſum, dec.87. num.15.

Verba bullæ (pretij ſeu recepti) denotant pretium receptũ non recipiendum, dec 94.n.4.

Verba debent intelligi in proprio ſignificatu, deciſ.92.n.7.

Verba (ſolutu prius) appoſitæ in ſententia important conditionem, d. 98 n 3.

Verbis Regis atteſtantibus de pacto aliquo in privilegijs creditur, Conſ Vni.nu.10.

Verbum (vendicare) quid operetur, deciſ.13. num.31.

Vicarius Epiſcopi non poteſt dare conſenſum alienationibus rerum Eccleſiæ, deciſ.77. nu.13.

Vicinus admittitur ad retrahendum in contractu emphyteutico ſi poſtea vendatur ius cenſus, dec.50. nu.1.& 3.

Amplia,nu 4.

Vitricus nominatus à matre poteſt dari tutor, deciſ.6.nu.36.

Sed contrarium tenet Guttier in tract. de tutel par.1.cap 8.nu.77.cum ſeq. ſubdens ita fuiſſe iudicatum, & ponit tres fallentias, & vide in cap.20.nu.33.

Violentia æquiparatur more, d.17.nu.21.

Vita & Militia debetur filio ſecundogenito etiam quod ſit dives, & aliunde habeat, deciſ.85.nu.20.

Vita, & militia debetur filio naturali ſicut alimenta, deciſ.85.nu.1.

Vita, & militia debetur ratione excluſionis à feudo per primogenitum, n.14 ibid.

Vita, & militia eſt tertia pars quam habiturus eſſet filius ab inteſtato, n.16 ib.

Vita, & militia non debetur à Patruo nepoti ex ſecundo genito, dec 85.n 22.

Limita,nu.24.

Vita, & militia quo tempore præſtanda deciſ. 85.n 42.

Vita, & militia taxatur ad inſtar legitimæ, deciſ.64 num.2.

Vita, & militia taxatur attento valore redditaum feudi, nu.9 ibid.

Vnicus actus ſufficit ad manutenendum, deciſ 52.num.2. maxime in iuribus incorporalibus, nu 3.ibid.

Vniverſitas minori æquiparatur, Conſ.Vnic. num.29.

Digitized by Google

Vniuerſitas non poteſt prohibere ne Clerici utantur paſcuis publicis. dec. 49. nu.5. Diſtingue,nu.6.

Vniuerſitas poteſt petere demanium ex jure Regi competente in beneficium Regis Conſ. Vnic.num.71.

Vniuerſitati non competit jus congrui, neq; jus conſanguinitatis,Conſil.Vnic.num.32. & 33.

Vocis praſtatio eſt fructus canonicatus, deciſ. 58.num 5.

Vſufructuarius cogi non poteſt à creditoribus, ſed ab herede ad ſolvendum as alienum, deciſ.3.num.8.

Vſufructuarius an proprietarius teneatur ad onera hereditaria, deciſ.3 nu.1.3.4.5.& 7. Polid. Rip Sing.obſer.276.& 281.

Vſufructuarius non poteſt retrovendere cenſum,deciſ.47 num 7.

Vſufructuarius non poteſt conſtituere cenſum deciſ.92.num 1.
Contra,num.9.Intellige,num.14.

Vſufructuarius naturalem poſſeſſionem habet,deciſ.92.num.2.

Vſufructuarius non venit appellatione domini in ſtatuto,deciſ.92.num.8.

Vſumfructum ubi pater non habet ibi nec adminiſtrationem,dec.82.n.8.

Vſusfructus alienari non poteſt, deciſ.92. num.5.

Vſusfructus an reviviſcat conſanguineo retrahere volente,deciſ.71.nu.3.

Vſusfructus non eſt in bonis,d.92.n 3.

Vſusfructus eſt dominij pleni pars, deciſ.92. num. 12.

Vſusfructus inter bona ſtabilia computatur, deciſ.92 nu.13.

Vſura currunt pendente lite ſuper ſorte, deciſ. 95.num.8.

Vſura debentur quando emptor eſt effectus locupletior.deciſ.13.nu.35.

Vtilis dominus non prafertur emptori in alienatione directi dominij, Conſil. Vnic. numer 30.

Vtilitas qualiter conſideretur in alienatione rerum eccleſia.d.77.n.10.& 11.

Vxor dicitur ſuſpecta,ſi ejus vir ſit ſuſpectus, deciſ 6. num.10. & 34.

Vxor dicitur pars corporis mariti, deciſio 50. num .5.

Vxor & filij poſſunt repetere bona communia alienata per patrem ſtante conſuetudine, deciſ.75.num 3.

Vxor tranſiens ad ſecunda vota amittit tutelam filij deciſ 6.num.35.
Guttier de tutel.part.1.cap.5.ubi late pertractat materiam.

Vxor vel alius creditor qualiter ſibi conſulant vendendo pignus,ne fructus ſortem conſumant,deciſ.100.num.1.

FINIS.

Digitized by Google

Digitized by Google

Pactum ad diſcurſum eſt in rem ſcriptum, & tranſit contra tertium, dec. 89. n. 10.
Pactum ad diſcurſum reviviſcit lata ſententia ſuper exequutione principali, deciſ. 89. num 15.
Pactum appoſitum pro ſecuritate cenſus eſt validum ſtante bulla Nicolai V. deciſ. 95. num. 3.
Pactum evictionis ſequitur rem, deciſ. 61 n. 1.
Pactum de non opponendo an contineat pactum de non præveniendo, deciſ. 14. nu 16.
Pactum quod redditus emantur cum interventu alicuius eſt inductum in eius favorem, deciſ 36 num. 21.
Pactum quod ſtetur juramento alterius circa intereſſe validum eſt, deciſ 60 n 1. Intellige, nu 4. Amplia etiam in ultimis voluntatibus, nu 2. ibidem.
Et an extendatur ad tertios, nu 8. 9 & 10.
Pactum quod interim non ſoluta ſorte non currant cenſualia, non facit venditionem juxta formam Bullæ, deciſ. 94. nu 3.
Pactum, quod ſi venditor cenſus ſit in mora ſolvendi teneatur ad ſortem, validum eſt, deciſ. 95. nu. 4.
Pactum, quod ſors cenſus peti poſſit ad effectum emendi alios redditus pro ſecuritate cenſus, validum eſt, d 95 nu. 9.
Pater cogitur donationem propter nuptias filio aſſignare, deciſ 48 n. 15.
Pater dotans tenetur de evictione pro reſtitutione dotis, dec. 36 num 1. & 13.
Pater in bonis feudalib. eſt legitimus adminiſtrator filij, d. 13. num. 19 & 29.
Pater eſt legitimus adminiſtrator, & uſufructuarius bonorum filij, deciſ 95 nu. 1.
Intellige, n. 4 & deciſ 82 n. .
Pater filium emancipando efficitur legitimus adminiſtrator, deciſ. 82 nu 12.
Pater non poteſt alienare bona communia cum uxore & filijs, deciſ 85. num 2.
Intellige de bonis mobilibus, num. 4.
Limita, num. 5. Amplia, nu 8.
Pater non poteſt alienare rem communem pro modico pretio, deciſ. 75. num 9.
Pater non poteſt alienare bona confuſa acquiſita conſtante matrimonio ſtante conſuetudine Vrbis, deciſ. 75. numer. 10.
Pater non habet uſumfructum in bonis feudalibus filij, deciſ 82. nu 3.
Pater non dicitur legitimus adminiſtrator, ubi concurreret duplex prohibitio, deciſ 82. num. 6. & 7.
Pater prodigus prohibetur adminiſtrare, deciſ. 59. num. 10.
Pater ratione commoditatis eſt legitimus adminiſtrator in feudalibus, deciſ. 82. nu. 4. Contra, num. 5.
Pater tenetur pro dote eius filio conſtituta cum eius interventu, deciſ. 46. n. 1. & 2.
Pater tenetur bona ſua pro filio obligare ne matrimonium impediatur, nu. 3. 6. & 8. ib.
Amplia etiam pro dotario, num 4.
Et in bonis fideicommiſſo ſubiectis, n. 5 ibid.
Pater ubi eſt uſufructuarius bonorum filij ſupplet defectum curatoris, dec iſ. 82 nu. 2.
Patruus non tenetur alimentare nepotem ſuper bonis feudalibus, & fideicommiſſo ſubiectis, deciſ. 85. num. 27. & 29.
Pecunia non parit pecuniam, deciſ. 26 n. 10.
Pœna acquiruntur ei, cuius tempore fuit commiſſum delictum, num. 4 ibid.
Contra, nu 8. Amplia, nu 11. & 13.
Vide Guttier. de tutel. par. 3 ca 24. n 14. cum ſequent. ubi dicit primam opinionem communem, licet ipſe tranſeat cum ſecunda uti veriori.
Pœnæ condemnationes ſunt fructus iuriſdictionis, deciſ. 12. num. 1.
Pœnæ fiſcales ante condemnationem ſunt fructus ſeminati, num. 9. ibid.
Penſio ſubrogata loco primæ ſapit eandem qualitatem, deciſ. 36. num. 6.
Perſona loquentis non comprehenditur ſub diſpoſitione, deciſ. 15 nu. 16.
Petitio non interrumpitur niſi fiat parte citata, deciſ. 39. num. 5. & 6.
Petitio principalis attendenda eſt, non autem id quod venit in conſequentiam, deciſ. 1 la prima, num. 9.
Petitio quando reſolvatur in vim exceptionis, dec. 14 n 18 intellige, n. 10. 20. & 22.
Pinguevalens debitum in diſtractione, quæ fit vigore inſtrumenti, an procedat in ſententia,

Digitized by Google

tentia, deciſ. 25. numer. 1. 2. & 3.
Poſſeſſio inſtantanea prodeſt ad manutenendum, deciſ. 52. nu 1.
Poſſeſſor bonæ fidei vigore ſententiæ facit fructus ſuos, deciſ. 29, num 1.
Amplia, num 2.
Item ſi ſententia reduceretur ad irritum, n. 3. Contra, nu. 4. & 10.
Poſſeſſor lite pendente manutenendus eſt deciſ. 52. num. 4 5. & 6. Intellige, num 11.
Poſſeſſor ſecundum titulum quem habet poſſidere præſumitur, dec. 52. num. 15.
Poſſeſſor vigore ſententiæ retractatæ tenetur ad fructus, deciſ. 29. n. 9.
Prag unica de Inſtit. cauſ. declaratur, deciſ. 66. nu. 9.
Præferendus eſt dignior inter duos præſentatos, deciſ. 2. num. 13.
Prælatio ab emptore peti debet, deciſ. 87. n. 19.
Prælatus ſuccedens prælato promoto in aliam Eccleſiam ſuccedit mortuo, deciſ. 6. n. 14.
Præſentati quando ſunt in pari voce eſt locus gratificationis, deciſ. 2. n. 6.
Præſentatio iuriſpatronatus non poteſt fieri cum poteſtate revocandi, deciſ. 31. nu. 12.
Præſentatus notus Epiſcopo etiam abſens inſtitui poteſt, deciſ. 2. nu. 3.
intellige, num 4. & 17.
Pretium conſtitutum per bannum non poteſt revocari reſpectu forenſium, deciſ 17. n. 43.
Pretium debet intervenire de præſenti in contractu juxta formam Bullæ, deciſ. 94. num. 7. 9. & 12.
Pretium in emptione, & venditione poteſt ſubſequi, & certificari arbitrio Iudicis, deciſ. 17. nu 46 & 47.
Pretium loci deſtinati, quando attendendum, deciſ. 17 n 15 16. 17.
Contra, num 18. 20. 23. & 51. ibid.
Pretium oblatum debet ſolvi ab eo qui petit prælationem, niſi conſtiterit de fraude, nu. 49. & 50. ibidem.
Pretium ſubrogatur loco rei venditæ, deciſ. 16. num. 11.
Pretium tempore neceſſitatis non debet reſtringi, deciſ. 17. num. 30.
Primus acquiſitor formam poteſt mutare formam, deciſ. 56. numer. 20. & 21.
Princeps concedit dilationem debitoribus, deciſ. 16. nu. 1. Amplia, nu 2.
Princeps donando prædium quod in perpetuū locaverat cenſetur donaſſe penſionem deciſ. 71. num. 5.
Princeps in mari non habet niſi iuriſdictionem, deciſ. 17. num. 38. ibid.
Princeps non poteſt tollere iuramentum, dec. 16. num. 3.
Princeps ſtatuere poteſt rei pretium in non ſubdito ratione rei ſitæ, deciſ. 17. num 36.
Limita, num 37. & ſeq.
Prior in tempore potior eſt in iure, dec. 10. n. 1.
Limita favore publicæ utilitatis, nu 9. ibid.
Privilegium amittitur per non uſum ob lapſum decennū, deciſ. 96. num. 1.
Amplia, num. 2. Limita, nu. 6. & 7.
Privilegium competens Clerico non uti clerico poteſt revocari, d. 49. n 14.
Privilegium conceſſum ob ſervitia præſtita per non uſum non amittitur, dec. 96. n. 8.
Privilegium durare in dubio iudicandū eſt, deciſ 96. num. 5.
Privilegium non attenditur ſed uſus poſſeſſionis, deciſ. 96. n. 3.
Privilegium perſonale non poteſt cedi, deciſ. 34. n 13. Limita, n. 14.
intellige, num. 15.
Privatus habens rem communem cum Eccleſia gaudet ejus beneficio, deciſ. 42. nu. 6.
Probatio extrinſeca requiritur circa damnū in genere paſſum, dec. 60. num. 6.
Et qualiter fieri debeat, n. 6.
Proceſſus factus cum minore habente procuratorem valet, deciſ. 59. n. 5.
Prohibita adminiſtratione patri cenſetur prohibitus uſusfructus, dec. 59. n. 7. 8. & 9.
Prohibito uno, prohibetur & id per quod pervenitur ad illud, d 14. n 14.
Prohibitum fieri in Eccleſia cenſetur prohibitum in atrio Eccleſiæ, d. 22. n. 1.
Promittens de rato non liberatur ſolvendo intereſſe, deciſ. 69. num. 3.
Proprietarius eſt dominus rei, d. 92. n. 4.
Proprietas reviviſcit facta redemptione, deciſ. 15. num. 12.

Proteſtatio contraria facto nihil operatur,n.3.
Intellige,nu.7.& 8.ibidem & deciſ.55.n.7.
Proteſtatio facta poſt actum factum nihil operatur,dec.76.num.4.5.6.& 7.
Proteſtatio quando fieri debeat à domino rei, deciſ.17.nu.22.
Proteſtatio quod non cenſeatur facta nouatio non procedit data incompatibilitate contractuum,deciſ.40 nu.2.
Contra,nu 6.
Prorex petendo,& acceptando decimum feudi venditi non poteſt petere retractum, Conſ.Vni. nu.72 & 73.
Prorex praſtat conſenſum alienationib. feudorum,Conſ.Vnic.nu 76.
Prorogatio fieri non poteſt per partes ſi terminus datus ſit à lege,d.61. nu. 9.
Prorogatio termini debet parti intimari ſi lædat,deciſ.55.num.3.
Proximior admittitur ad reuendicandum feudum alienatum, deciſ.56 nu.9.
Pupillus dicitur indefenſus,ſi tutor, vel curator in iudicio non compareat pro eius defenſione,deciſ.73 nu 9.
Amplia,nu.10.& 12.

Q

QValitas poſita inter plura debet omnia pariter qualificare,deciſ.60.n.2.
Quindena data per Ritum ortum habuit à iure communi,deciſ.58.num.4.

R

REctor habens curam Eccleſia tenetur eam defendere, deciſ. 31.numer. 1. 15. & 16.
Et reddere computum in viſitatione, num. 2.ibid.
Reconuentio competit ad effectum ſimultanei proceſſus,d.41 la prima.n.1.
Amplia,nu 2.Intellige,nu.3.
Reconuentio non admittitur ſi eſſet plenaria, conuentio ſummaria, numer. 4. & 5. ibidem.
Nec ſi ſit petitorio, & agatur de poſſeſſorio, num.6.ibid.
Nec in executiuis,num.7.
Nec ſi petatur brachium aſſociatorium, numer.8.
Nec ſi perimat actionem tentatam num. 10 ibid.Intellige,num.11.
Reconuentio, quando eſt defenſio petitionis admittitur,num 12.ibid.
Redditus eſt quid uniuerſale,deciſ.58.n.8.
Redditu um appellatione non veniunt cenſualia decurſa,deciſ 58.nu. 6 9. & 11.
Redimens vigore pacti de retrouendendo tenetur ſtare locationi, & quando deciſ.5.n 1. 2.3.4 5 & 10.& 13.
Redimens vigore termini ad redimendum tenetur ſtare colono,n.6.& 7 ibidem.
Reductio ad arbitrium boni viri admittitur non obſtantibus quibuſcunque clauſulis,deciſ 90 num.9. Amplia,nu 10.& 11.
Reductio ad arbitrium boni viri ſimilis eſt appellationi,deciſ.90 nu,15.
Reductione ad arbitrium boni viri pendente exequutio laudi ſuſpenditur, dec.90 nu.1.
Amplia non obſtante ſtatuto,nu.2.
Item in Regno ſi reductio eſt petita infra decem dies,num.3.
Refutatio feudi reſeruato uſufructu, quando valeat,deciſ.1.nu 1.
Relatione pendente nil noui,d.52.n 9.
Releuium debetur facta refutatione feudi, deciſ 1.ſub nu.10.
Relutio cenſus fieri debet pro conſimili pretio, deciſ.7.nu 4.& 12.
Reluitio fieri non poteſt à fideicommiſſario,deciſ 47.nu.5.
Remedium ordinarium facit ceſſare extraordinarium,deciſ.19.nu.2.
Remedium l.2. C.de reſcind. vend. non procedit in Regno ſtante pacto addiſcurſum,deciſ.33.num.9.
Contra,nu.10. & 11. ibidem.
Remiſſio,& pax cum clauſula, quod ab Vrbe exeat non impedit beneficium indulti,dec. 38.n.1. Amplia nu.2.
Renuntiari non poteſt beneficio Velleiani,deciſ.51.num.3.Et quid ſtante iuramento, n. 4.ibidem.
Renuntiari poteſt reductioni ad arbitrium boni viri ſtante enormiſſima læſione, dec. 90.nu.4.& 5 Amplia,nu 6.
Renuntians expellitur à iudicio, dec.65 nu 72.

Renun-

Digitized by Google

Renuntians fauore maſculorum eis mortuis admittitur, nu.14. Limita, nu.15.16.& 17.
Renuntiari non poteſt beneficio ne quis conueniatur ultra, quam facere poteſt, deciſ. 69 nu 7.
Renuntiatio facta reductioni ad arbitrium boni viri ſtante enormiſſima laſione non tenet, deciſ 90.nu.8.
Renuntiatio facta per ingredientem monaſterium dicitur realis, d 65 nu.11
Nec reſcinditur ſtante laſione, n 12.
Nec ſi renuntians eſſet minor, n.13.
Renuntiatio facta per ingredientem monaſterium cum eius conſenſu ante reſciſſionem ſemper obſtat, nu.18 ibid.
Renuntiatio quando extendatur ad iura competentia de futuro, deciſ.65.n.8 & 10.
Repetitio ſortis venditionis cenſus, qua fit ex culpa venditoris licita eſt, dec.95.n.6.& 7.
Repulſa non admittitur contra teſtes examinatos in prima inſtantia, dec 97. n 1 & 2.
Re non integra, iudex non reuocat inuita parte, deciſ.19.num.3.
Res cenſetur vendita cum ſua quantitate & natura, deciſ 61 nu.4.
Res Eccleſia ſtante prohibitione legis & hominis efficitur alienabilis, d 77 n.4. Intellige nu 6 & 7.
Res maioratui ſubiecta poteſt alienari, ut etiam pretio res utilior ematur, deciſ 36. num. 15 ibid.
Res permutata cum re dotali efficitur dotalis; deciſ.36 nu 5. ibid.
Res peruenta ex pecunia dotali non efficitur dotalis, d 36.n 2 limita, nu.3.& 4 ibid. Intellige, num.18
Res pignori data poteſt vendi auctoritate Iudicis, deciſ.100 num 5.
Res reddititia ſeu do nō eſt feudalis, ſed cēſus ipſe tantum, deciſ 83.n.14.
Res ſubrogata loco rei maioratui ſubiecta ſapit eius qualitatem, d.36.nu.16.
Res tranſit cum ſua cauſa, d.89 n.14.
Res tanti valet, quanti vendi poteſt, deciſ.17. num 19.
Reſcriptum obtentum in ſecunda inſtantia, quando dicatur nullum, deciſio.81.num.7.
Reſignatio an fieri debeat coram Eccleſiaſtico deciſ.31.num.11.
Reſtitutio conceſſa pupillis competit litis conſortibus, deciſ.42.num 8.
Reſtitutio in integrum competit uniuerſitati, quando annus ad petendum demanium eſt elapſus Conſ.Vnic.nu.28. Contra, num. 66.& 68.
Reſtitutio in integrum, quando competat Regi aduerſus lapſum temporis in retractu. Conſ.Vnic nu. 78.
Amplia, num.79 & 80.
Reſtitutio in integrum petita poſt ceptam executionem ſententia non ſuſpendit, deciſ.30. nu 1. diſtingue, nu.10.
Reſtitutio in integrum competit minori aduerſus ſententiam, deciſ 44. num.1. diſtingue, num 2 & 3.
Amplia aduerſus tres ſententias, d.45.n.1.
Reſtitutio non conceditur non conſtito de laſione, d 45.nu.9.10.11.& 12.
Reſtitutio non datur lapſo termino dato ab homine, Conſ.Vnic. nu 69.
Reſtitutio rei non retardatur exceptione meliorationum cum parti datus fuerit terminus ad liquidandum, deciſ.98.n.12.
Reſtitutio ut concedatur debet conſtare de iniuſtitia ſententiarum, deciſ.45 n 2.3.4 5. 6.7.& 8.
Reſtitutionis in integrum remedium concurrit cum ordinario, d.44 nu.4.
Retentio non competit pro debito illiquido, deciſ.88.nu. 4.
Retentio competit pro meliorationibus, dec.98. num.1.
Amplia ſtante fideiuſſione de non liquidis. nu 2 ibid.
Retractus non habet locum re perempta, dec. 15.nu.8.
Retractus non competit ſi uſusfructus vendatur proprietario, num.9. ibid.
Retractus non habet locum ſi feudum renūcietur domino pretio recepto, dec.15.n.10.
Retractus non competit ſi vicinus requiſitus dixerit nolle emere, deciſ 50. n. 10. Amplia in requiſitione extraiudiciali, nu.11. Contra, nu.12. Amplia, num.14.

Digitized by Google

Reviſionis remedium dicitur ordinarium, quando non competit appellatio, deciſ. 19. num. 16.
Reviſio conceditur condemnato de jure communi, deciſ. 99. nu. 9.
Reviſio datur à proviſionibus factis in cauſis fiſcalibus ex gratia principis, deciſ. 32. n. 7.
Reviſio eſt ad inſtar appellationis, d. 39 nu. 9. Contra, deciſ. 45. nu. 18. & 19.
Reviſio ſemel competit & an poſſit ei adhæreri ad inſtar appellationis, deci. 45. n. 16. & 17.
Reviſio denegatur non ſoluto prius debito & expenſis, deciſ. 99 num. 1.
Amplia, num 2.
Rex conſentiens alienationi, quando ſibi præjudicet in retractu, Conſ. Vnic. num. 77.
Rex poteſt revocare privilegium demanij, Conſ Vnic. nu. 55. & 56.
Rex poteſt cauſam feudalem à Regno ſibi avocare, deciſ. 81. nu. 3.
Rex præfertur in venditione feudi, Conſ. Vnic. num. 70.
Ritus 193 de rati obligatione non procedit in habente beneficium deducto ne egeat, deciſ. 69. num. 8.
Ritus 114 de pingue valenti declaratur, deciſ. 25. num 5.
Ritus 184, declaratur, dec. 66. nu. 14.
Ritus 184 diſpoſitio fundatur in concluſione, non in præſentatione, nu. 5. ibid.
Ritus denegans appellationem in cauſis ſummarijs comprehendit omnes cauſas ſummarias tam per ritum, quam de iure communi, dec. 67. nu. 9. & 10.
Ritus denegans audientiam in reviſione non ſoluto debito eſt correctorium iuris communis deciſ 99 num. 8.
Ritus imponit formam ibi (non aliter ſupplicans admittatur) deciſ. 99. n. 3.
Rubrica inducitur ad deciſionem cauſarum, & quando, dec. 66. nu. 3. & 19.

S

Sacerdos præfertur non Sacerdoti in beneficio, deciſ. 2 nu. 8.
Sacrilegium eſt mixti fori, & eſt locus præventioni, deciſ. 68. num. 4. & 5.
Contra, num. 6.
Sacrilegium non eſt exceptum ab indulto generali, deciſ. 68. nu. 1.
Sacrilegium, quando dicatur committi, num. 3 ibidem.
Scientia officialium Regi præiudicat Conſ. Vnic num 74.
Scientia Proregis præiudicat Regi, deciſ. 75. ibidem.
Scriptura reperta in archivo publico eſt authentica, & quæ requirantur, deciſ. 43. num. 1. & 2.
Secundogenitus non poteſt agere ad feudum nõ probata morte primogeniti, dec. 56. n 10.
Semeſtre datum in tranſmiſſione cauſarum ſolet prorogari, deciſ. 81. n 9.
intellige, nu 10.
Semeſtre currit ab ultimo actu qui fit in cauſa, dec. 82 num 14.
Sententia conditionalis retrotrahitur deciſ. 12 num. 12. 13.
Sententia facit de indebito debitum, deciſ. 11. num 9.
Sententia facit ius inter partes, d. 52. nu. 2.
Sententia declaratur juxta libellum, dec. 89. num 9.
Sententia diſponens aliquid reſtituendum ſolutis prius benefactis qualiter exequi debeat, deciſ. 98. num. 7. 8. & 9.
Sententia habet exequutionem paratam, licet per Ritum non enumeretur, deciſ. 67. num. 11.
Sententia lata contra tutorem non nocet fideiuſſori, deciſ. 20. num. 2.
Sententia lata à pluribus delegatis cum alio incompetenti eſt nulla, deciſio. 27. nu 4.
Amplia, num 5. 6.
Sententia lata à pluribus ordinarijs cum alio incompetenti eſt valida, n 7. 10. & 12. ibid.
Sententia lata pendente termino eſt nulla deciſ. 35. num. 1.
Sententia lata in termino prorogato abſq; partis citatione eſt valida, deciſ. 35. nu. 4.
Sententia lata contra minorem indefenſum eſt nulla, deciſ. 54 num. 2.
Sententia lata non viſis actis eſt nulla dec. 80. num. 1.
Sententia lata à iudice non competente eſt nulla.

Digitized by Google

nulla, deciſ. 83. numer. 2.

Sententia lata ex falſis teſtibus non tranſit in rem iudicatam, deciſ. 97. nu. 5.

Sententia infra annum habet exequutionem paratam, deciſ. 25. num. 6.

Sententia ſi declarat bona hypothecata in conſequentiam diſponit bona vendi debere ad diſcurſum, dec. 89. nu. 8.

Sententiæ regulatur juxta naturam obligationis pro qua fuit lata, deciſ. 89. n. 14.

Servitus conſtituta ſuper feudo eſt ſpecies alienationis, deciſ. 83. num. 6.

Servitus qua dicatur, nu. 7. ibid.

Servus pro noxa datus oblato pretio manumitti debet, Conſ. Vnic. nu. 12.

Contra, num. 58.

Simulatio contractus ad excludendum vicinum à retractu ex coniecturis probatur, deciſ. 50. num. 7. Amplia, num. 8. & 9.

Socer habens beneficium deducto ne egeat non poteſt carcerari, deciſ. 68. nu. 5.

Amplia non obſtante Ritu, num. 6.

Socer privilegiatus in ſolutione dotis, non dicitur privilegiatus in rati promiſſione, d. 69. nu. 2. Contra, nu. 10.

Societas cenſetur contracta per confuſionem bonorum, deciſ. 75. num. 6.

Socius præfertur emptori in venditione rei communis, Conſ. Vnic. num. 4.

Socius præfertur in locatione rei communis, deciſ. 4. nu. 5. Ampliæ, nu. 6. & 7.

Solvere debens tenetur inveſtigare legitimam perſonam, cui facienda eſt ſolutio, deciſ. 31. num. 3.

Sors principalis cenſus juxta formam Bullæ debet eſſe demortua, deciſio. 95. n. 1.

Statuta Regni abbreviantia inſtantias cauſarum ſunt favorabilia deciſio 66. n. 7.

Statuti verba vere, & proprie intelligenda ſunt maxime in pœnalibus, deciſ. 22. n. 6.

Statum dans viam exequutivam reſpicit interpretationem à l. fin. C. de edict. divi Adriani tollen. deciſ. 47. n. 4.

Statutum dans viam exequutivam non comprehendit inſtrumenta cancellata, deciſ. 72. num. 1.

Statutum cogens aliquem invitum vendere debere eſt contra ius commune, Conſ. Vnic. num. 37.

Statutum generale comprehendit omnes perſonas in illo caſu, deciſ. 69. nu. 1.

Statutum puniens aggredientem in domo comprehendit aggredientem in oſtio domus, deciſ. 22. num. 2.

Contra, num. 8. 4. & 9.

Statutum quod ſtetur juramento damnum paſſi validum eſt, dec. 69. nu. 3.

Statutum unum declaratur per aliud, deciſ. 25. nu. 7.

Stilus ultimus eſt ſervandus in judiciis de. 1. num. 10.

Stilus ex quibus inducatur, deciſ. 52. num. 13. & 14.

Stipulatio, quando tranſeat ad heredes, deciſ. 1. num. 13.

Stipulatio, quod ſoluto matrimonio ſine liberis dos reſtituatur eius heredib. intelligitur ſoluto matrimonio per mortem uxoris, d. 74. nu. 1. Amplia, in extraneo dotante, nu. 3. & 5. ibi.

Subhaſtationes præcedere debent in attractione bonorum, deciſ. 58. nu. 3.

Subfeudatarius non habet vocem in Parlamento, deciſ. 18. nu. 18.

Succeſſor Prælati tenetur ſtare colono, deciſ. 5. num. 9.

Succeſſor in feudo non poteſt revocare feudum legitime alienatum, deciſio. 56. n. 13.

T

Termini lapſus habet vim ſententiæ, deciſ. 11. num. 5.

Termini prorogatio abſq; partis notificatione eſt nulla, deciſ. 35. num. 5.

Terminus prorogatus idem eſt cum principali, deciſ. 35. num. 2.

Terminus ad redimendum currit à die captæ poſſeſſionis, deciſ. 61. num. 8.

Territoria Vniverſitatis ſunt communia omnibus civibus, & deſtinata ad uſum paſturæ, deciſ. 49. nu. 1.

Tertius auditur in reſciſſione contractus non veſti tuto pretio, deciſ. 14. n. 17.

Tertius non auditur ſi ſua non interſit, deciſ. 31. num. 13.

Digitized by Google

Tertius non auditur in reviſione non ſoluto prius debito iuxta formam Ritus,deciſ.99. num.5.
Tertius pro ſuo intereſſe poteſt redimere rem venditam,deciſ.34.num.7.
Terra Tortoreti an fuerit Demanialis Conſ. Vnic.nu.54.
Terra Demaniales alienata in Barones ſoluto pretio admittuntur ad Demanium, Conſ.Vnic nu 11.
Contra,num.57.
Teſtes produci poſſunt ſuper eiſdemmet capitulis perempta inſtantia,deciſ.70.nu.2.
Text.in l.tutoribus ita datis,ff.de teſta. tute. declaratur,deciſ.6 n.30.
Text.in §.Titius,non procedit in Regno, dec. 8.nu.15.
Tex in l.creditor, §.ſi primus, ff.qui potio.in pigno. habe. declaratur, deciſ. 26.num. 5. & 7.
Tex.in l. 1 §.2 ff quod fal.tut. ampliatur in contentioſa iuriſdictione,deciſ.27.nu.8.
Text.in cap cum ſuper,de offic.deleg declaratur,num,14 ibid.
Text.in l.quidam, ff.de evictiom declaratur, deciſ.28.num 12.
Tex.in l ſi quis inter, §.Imperator, ff.de excuſ.tut.declaratur,d.46.n 7.
Tex.in §.transgrediamur,procedit in filiofamilias, nu 11. Contra ſi patre abſente dos ſoluta ſit,n.4.ibid.
Item ubi filio de iuſſu patris dos ſoluta ſit,n. 13.ibid.
Tex.in §.transgrediamur,non procedit ubi pater donavit filio propter nuptias, num.14. ibid.
Tex.in § ſin autem, C.commu. de leg declaratur,deciſ 47 n.9
Tex.in l.2 ff.de offi.eius,declaratur, deciſ.52. nu.18.
Tex.in l.2 ff.de pact. dotal.declaratur, deciſ. 74 nu.2.
Tex.in § ſanctiſſimas, de alien. non procedit de Iure canonico,dec.77.n 5.
Tex.in cap.in generali.ſi de feu defun. declaratur, deciſ 86. num 2. & non procedit in feudo hereditario,nu.9.ibid.
Tex.in §.dominus,Inſti.de noxal.declaratur, Conſ.Vnic.num.59.
Titulus novus quando faciat mutare primum,deciſ 71 nu.7.& 9.
Titulus redactus ad non titulum facit ceſſare acquiſitionem fructuum,dec.29 n.5.
Titulus revocatus non inducit bonam fidem, nu 11 ibidem.
Tutor creditor ſi vult ſibi ſatisfieri ab infante datur curator nec citandus eſt ſubſtitutus deciſ.73.num.5.& 6.
Tutor dativus non admittitur exiſtente teſtamentario,num 24.ibid.
Tutor datus in locum uxoris ſi convolaverit ad ſecundas nuptias an, cenſeatur datus ſi mortua fuerit,nu.7.& nu.17.ibid.
Tutor datus à teſtatore in caſu mortis an cenſeatur adiectus in caſu remotionis, n.4.& num 9. Contra, num. 18. 20.21. 23.& 32. ibidem.
Tutor dari poteſt in teſtamento ſub conditione, deciſ 6.num 1.
Intellige,nu.2.3.& 22.
Tutor habenti patrem non datur, deciſ.59. num.2.
Tutor immiſcens ſe in adminiſtratione tutela non admittitur ad excuſationem,deciſ.76. n 3.& 16 Guttier.de tutel.p.prima,cap 21. num 35.
Tutor non poteſt aliquid accipere pro maritanda pupilla,dec. 63. nu.1 & cui eſt reſtituenda pecunia, ibid. Palat. Rubi. in cap. per veſtras,§ 3.Incip. Sed ſi filia contraheret matrimonium,nu.22.Gregor. Lopez in l 9 glo.qua defendit eſſe, tit. 11 par.4.Becc. de Decim tut.cap 1.nu.20 & 21.Guttier.de tutel p.2.c 11 nu.10.ubi ait hanc opinionem veriorem & magis receptam.
Tutor non poteſt emere bona pupilli, deciſ.5. num.11.
Tutor tenetur gratis deſponſare pupillam,deciſ.63 n.2.
Tutor quando conveniatur de geſtis per eum tantum,d 41.la 2.nu. 6.7. & 8.
Tutores plures ſi fuerint conſtituti, qualiter teneantur,dec.41 la ſecunda, n.1 cum ſeq. Vide Guttier. in tract. de tutel, par. 1. cap. 15.nu.

Digitized by Google

85. numer. 10. cum ſequen.

V

VAſalli an dicantur ſerui, Conſ Vni.n.2. Contra,num.50.

Vaſalli demaniales fauore libertatis admittuntur ad Ius prælationis, Conſ.Vni.n 49.

Vaſalli non alienantur inuiti, Conſ.Vni.numer.3.

Amplia,n 5. Limita,n 51.52.& 53.

Vaſalli recipientes nouum dominum absq; proteſtatione & contradictione admittunt ius congrui, Conſ.Vni.n.47.

Vaſalli ſi alienantur domino reſiſtere poſſunt, Conſ.Vnic.nu 6.

Vaſalli tenentur domino in ſubuentionibus & collectis, Conſ.Vnic n.15.

Vaſallus poſſidens feudum voluntate domini dicitur inueſtitus, deciſ.18.num.13.

Vaſallus poteſt diſponere de feudo hereditario antiquo, deciſ 56.nu 25.

Vaſallus non poteſt conſtituere ſeruitutem ſuper feudo, deciſ.83. nu.8.

Amplia,num.9.

Vaſallus & dominus æquiparantur, Conſ Vnic.nu.8.

Vaſallus non poteſt alienare inuito domino,& contra, Conſ.Vnico,num.9.

Venditor feudi conſequitur pretium deducta decima ſi Rex eligat emere, deciſ.87. num. 16.& 18.

Venditor tenetur de euictione ex natura contractus, deciſ.28. nu 1.& ad pretij reſtitutionem ſequuta euictione, nu.2. amplia in creditore vendente, num 3. ibid.

Venditor ex tractatu & commiſſione data ad emēdum tenetur ad intereſſe, dec.17 n.48.

Venditor unus ex pluribus ſtante pacto redimendi poteſt totam rem recuperare, deciſ.11. 12.n.2.3.& 4.

Venditor cum pacto de retrouendendo facto depoſito non acquirit dominium ipſo jure, nu. 6.& 8. contra,n 7.

Limita,nu.9.ibid.

Venditor tenetur præſtare omnes cautelas emptori, deciſ 87.n 12.

Venditor tenetur obtinere conſenſum, dec.87. num.15.

Verba bullæ (pretij ſeu recepti) denotant pretium receptū non recipiendum, dec 94.n.4.

Verba debent intelligi in proprio ſignificatu, deciſ.92.n.7.

Verba (ſolutis prius) appoſita in ſententia important conditionem, d. 98 n.3.

Verbis Regis atteſtantibus de pacto aliquo in priuilegijs creditur, Conſ Vni.nu.10.

Verbum (vendicare) quid operetur, deciſ.13. num.31.

Vicarius Epiſcopi non poteſt dare conſenſum alienationibus rerum Eccleſiæ, deciſ.77. nu.13.

Vicinus admittitur ad retrahendum in contractu emphyteutico ſi poſtea vendatur ius cenſus, dec.50. nu.1.& 3.

Amplia,nu 4.

Vitricus nominatus à matre poteſt dari tutor, deciſ.6.nu.36.

Sed contrarium tenet Guttier in tract. de tutel par.1.cap 8.nu.77 cum ſeq. ſubdens ita fuiſſe iudicatum, & ponit tres fallentias, & vide in cap.20.nu.33.

Violentia æquiparatur more, d. 17.nu.21.

Vita & Militia debetur filio ſecundogenito etiam quod ſit diues, & aliunde habeat, deciſ.85.nu.20.

Vita, & militia debetur filio naturali ſicut alimenta, deciſ.85.nu.1.

Vita, & militia debetur ratione excluſionis à feudo per primogenitum, n.14 ibid.

Vita, & militia eſt tertia pars quam habiturus eſſet filius ab inteſtato, n.16 ib.

Vita, & militia non debetur à Patruo nepoti ex ſecundo genito, dec 85.n 22.

Limita,nu.24.

Vita, & militia quo tempore præſtanda deciſ. 85.n 42.

Vita, & militia taxatur ad inſtar legitimæ, deciſ.64 num.2.

Vita, & militia taxatur attento ualore reddituum feudi, nu.9 ibid.

Vnicus actus ſufficit ad manutenendum, deciſ.52.num.2. maxime in iuribus incorporalibus, nu.3.ibid.

Vniuerſitas minori æquiparatur, Conſ.Vnic. num.29.

Vniuer-

Vniverſitas non poteſt prohibere ne Clerici utantur paſcuis publicis. dec. 49. nu.5. Diſtingue, nu.6.

Vniverſitas poteſt petere demanium ex jure Regis competente in beneficium Regis Conſ. Vnic. num.71.

Vniverſitati non competit jus congrui, neq; jus conſanguinitatis, Conſil. Vnic. num. 32. & 33.

Vocis præſtatio eſt fructus canonicatus, deciſ. 58. num 5.

Vſufructuarius cogi non poteſt à creditoribus, ſed ab herede ad ſolvendum æs alienum, deciſ.3. num.8.

Vſufructuarius an proprietarius teneatur ad onera hereditaria, deciſ.3 nu.1 3.4.5.& 7.

Polid. Rip Sing. obſer.276.& 281.

Vſufructuarius non poteſt retrovendere cenſum, deciſ.47 num.7.

Vſufructuarius non poteſt conſtituere cenſum deciſ.92. num 1.

Contra, num.9. Intellige, num.14.

Vſufructuarius naturalem poſſeſſionem habet, deciſ.92. num.2.

Vſufructuarius non venit appellatione domini in ſtatuto, deciſ.92. num.8.

Vſumfructum ubi pater non habet ibi nec adminiſtrationem, dec.82. n.8.

Vſusfructus alienari non poteſt, deciſ. 92. num.5.

Vſusfructus an reviviſcat conſanguineo retrahere volente, deciſ.71. nu 3.

Vſusfructus non eſt in bonis, d 92. n 3.

Vſusfructus eſt dominij plenis pars, deciſ.92. num. 12.

Vſusfructus inter bona ſtabilia computatur, deciſ.92 nu.13.

Vſuræ currunt pendente lite ſuper ſorte, deciſ. 95. num.8.

Vſuræ debentur quando emptor eſt effectus locupletior, deciſ 13. nu.35.

Vtilis dominus non præfertur emptori in alienatione directi dominij, Conſil. Vnic. numer 30.

Vtilitas qualiter conſideretur in alienatione rerum eccleſiæ, d.77. n.10.& 11.

Vxor dicitur ſuſpecta, ſi ejus vir ſit ſuſpectus, deciſ 6. num.10. & 34.

Vxor dicitur pars corporis mariti, deciſio 50. num. 5.

Vxor & filij poſſunt repetere bona communia alienata per patrem ſtante conſuetudine, deciſ.75. num 3.

Vxor tranſiens ad ſecunda vota amittit tutelam filij deciſ 6. num.35.

Guttier de tutel. part.2. cap.5. ubi late pertractat materiam.

Vxor vel alius creditor qualiter ſibi conſulant vendendo pignus, ne fructus ſortem conſumant, deciſ.100. num.1.

FINIS.

Digitized by Google